

24/729 F12.7
SUOMEN VIRALLINEN TILASTO
FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK

XI
LÄÄKINTÖLAITOS

UUSI JAKSO 54
LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS
VUODELTA 1937

MEDICINALVERKET

NY FÖLJD 54
MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1937

HELSINKI 1938

F127

STATISTISKA CENTRALBYRÅEN
STATISTISKA CENTRALBYRÅEN

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO
FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK

XI

LÄÄKINTÖLAITOS

UUSI JAKSO 54

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS
VUODELTA 1937

MEDICINALVERKET

NY FÖLJD 54

MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1937

HELSINKI 1938

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

Helsinki 1938. Valtioneuvoston kirjapaino.

Täten saa lääkintöhallitus Valtioneuvostolle
kunnioittaen jättää kertomuksen Suomen lää-
kintölaitoksesta vuodelta 1937.

Herman Lavonius,

v. t. pääjohtaja.

E. J. Horelli,

v. t. lääkintöneuvos.

Lennart Porthan.

J. K. Tuominen.

Gunnar Petrelius.

Einar Saraste,

v. t. lääkintöneuvos.

Valter Forsman,

v. t. lääkintöneuvos.

Sterilisöimisleikkaus ilmoitettiin suoritetuksi vuoden 1937 kuluessa 95 naiselle ja 29 miehelle sekä kastroimisleikkaus 3 miehelle ja 2 naiselle.

3. Kiertokirjeet.

Tammik.	15 p.	N:o 633.	Sairaaloille, lukuunottamatta mielirairaaloita, koskeva tautinimistöä vuosikertomusta varten.
»	20 »	» 634.	Lääkäreille tuberkuloosisairaista tehtävistä ilmoituksista.
»	21 »	» 635.	Lääkintöhallituksen tarkastuksen alaisille työnantajille jäljennös puolustusministeriön kirjeestä maaliskuun 8 päivältä 1935 koskeva lomatoistusten antamista asevelvollisille.
Helmik.	2 »	» 636.	Apteekkien hoitajille sekä apteekkitavarakauppojen ja apteekkitavaratehtaitten johtajille huumausaineiden pakkauksesta.
»	12 »	» 637 a.	Valtion siviilisairaaloille, lukuunottamatta mielisairaaloita, koskeva vuoden 1936 vuosikertomuksen tautinimistöä.
»	»	» 637 b.	Kunnallisille ja yksityisille sairaaloille, lukuunottamatta mielisairaaloita, koskeva vuoden 1936 vuosikertomuksen tautinimistöä.
»	24 »	» 638.	Lääkintöhallituksen alaisille viranomaisille, joilla on joko postirahavapaus tai vapaakirjeoikeus, mainitun oikeuden väärinkäyttämistä yksityistar-koituksiin.
Huhtik.	7 »	» 639.	Piirilääkäreille koskeva uuden rokotusasetuksen johdosta annettuja määräyksiä rokottajille suoritettavista palkkioista y. m.
Kesäk.	21 »	» 640.	Piirilääkäreille, paitsi Godbyn piirin, tiedustelu kunnalliskotien mielisairasosastoista.
»	30 »	» 641.	Apteekinhoitajille ja lääkäreille dinitrofenolin ja dinitro-ortokresolin myyntikiellosta.
Syysk.	8 »	» 642.	Lääkintöhallituksen alaisten sairaalain ja laitosten johtajille koskeva ikälisän anomista sairaaloissa oleville viran- tai toimenhaltijoille.
Marrask.	1 »	» 643.	Kunnille rokotustarkastuksesta suoritettavasta korvauksesta.
»	20 »	» 644.	Piirilääkäreille kunnankätilöiden ikälisistä ja johtosäännöistä.

4. Valtion Seerumlaboratorio ja Pasteurlaitos.

Seerumlaboratoriossa tehtiin vuoden kuluessa	
Wassermannin reaktioita	38 606
Kahnin »	37 921

Tyfus-	reaktioita	2 379
Paratyfus-	»	2 379
Bangin	»	347
Abortus-	»	347
Weil-Felixin	»	58
N-luvun määräyksiä		893

Bakteriologisia tutkimuksia oli 102. Tyfus-paratyfusvaksiinia valmistettiin 50 000 cm³ ja autovaksiineita 3:ssa tapauksessa. Löwensteinin putkia tehtiin 335 kpl. Veri- ja liquorreaktioita suoritettiin vuoden kuluessa 82 921, edellisenä vuonna 75 124. Kaikki tutkimuksiin tarvittavat antigenit ja immuuniseerumit valmistettiin laitoksessa.

Pasteurlaitoksessa ei vuoden kuluessa ollut yhtään hoidettavaa.

J. A. Murto.

II. Lääkärikunta.

Vuoden lopussa oli maassa 1 286 laillistettua lääkäriä. Taulukko I osoittaa lääkärien asuinpaikan ja viran.

Vuoden kuluessa laillistettiin seuraavat:

Tammik.	27	p:nä lääket. lis.	<i>Thorolf Dreijer.</i>
»	»	»	» <i>Elis Verner Jansson.</i>
»	»	»	» <i>Håakon Smärtrik Kurtze.</i>
»	»	»	» <i>Veikko Ilmari Pertilä.</i>
Helmik.	10	»	» <i>Vilho Vieno Kuusisto.</i>
»	»	»	ja kirurg. tohtori <i>Unto Uno Uotila.</i>
»	24	»	lis. <i>Aarre Kustaa Ellonen.</i>
»	»	»	» <i>Maria Orvokki Miettinen.</i>
»	»	»	» <i>Paavo Vilho Piironen.</i>
Maalisk.	24	»	» <i>Niilo Antti Koivikko.</i>
»	»	»	» <i>Ragnar Eliel Mattsson.</i>
»	»	»	» <i>Herman Hirsch Skurnik.</i>
Huhtik.	7	»	» <i>Onni Olavi Pirilä.</i>
»	»	»	» <i>Antti Johannes Tolvi.</i>
»	21	»	» <i>Signe Berg.</i>
»	»	»	» <i>Matti Luukas Hahti.</i>
»	»	»	» <i>Enne-Maija Järvi.</i>
»	»	»	ja kirurg. tohtori <i>Osmo Henrik Järvi.</i>
»	»	»	lis. <i>Karl Knut Lundmark.</i>
Toukok.	5	»	» <i>Juho Mikko Eirto.</i>
»	»	»	» <i>Martta Huhtala.</i>
»	12	»	» <i>Jalo Veli Kustaavi Söderlund.</i>
»	19	»	» <i>Vilho Arvid Hiilesmaa.</i>
»	»	»	» <i>Heikki Olavi Nohteri.</i>
»	»	»	» <i>Paavo Heikki Penttilä.</i>
»	26	»	» <i>Varpu Liisa Tellervo Leppo.</i>
»	»	»	» <i>Unto Antero Setälä.</i>
Kesäk.	1	»	» <i>Georg Henrik Ossian. Borgström.</i>
»	»	»	» <i>Aarne Olavi Kumpulainen.</i>
»	»	»	» <i>Ahti Otto Tellervo Sihvonon.</i>
»	»	»	» <i>Paavo Johannes Vilkala.</i>
»	8	»	» <i>Per-Olof Buch.</i>
Syysk.	24	»	» <i>Eino Kaj Alfred Olenius.</i>
»	»	»	» <i>Eino Samuel Piipari.</i>

Syysk.	24 p:nä	lääket.	lis.	<i>Lauri Johannes Salminen.</i>
»	29 »	»	»	<i>Matti Aleksanteri Räsänen.</i>
Lokak.	6 »	»	»	<i>Arno Albert von Hellens.</i>
»	»	»	»	<i>Kurt Emil Linjos.</i>
»	»	»	»	<i>Erkki Johannes Saarenmaa.</i>
»	»	»	»	<i>Moses Zewi.</i>
»	20 »	»	»	<i>Aimo Jaakko Anttila.</i>
»	»	»	»	<i>Greta Annikki Simell-Paronen.</i>
»	»	»	»	<i>Reino Kurt Sysi.</i>
»	27 »	»	»	<i>Lorenzo Furuhjelm.</i>
Marrask.	3 »	»	»	<i>Esko Kalervo Näätänen.</i>
»	17 »	»	»	<i>Eero Olavi Turpeinen.</i>
»	»	»	»	<i>Maija Heilimä Wäre.</i>
Jouluk.	1 »	»	»	<i>Axel Valfrid Brehmer.</i>
»	»	»	»	<i>Jouko Edvard Huttunen.</i>
»	»	»	»	<i>Lauri Armas Kivi.</i>
»	»	»	»	<i>Nils Gösta von Knorring.</i>
»	»	»	ja kirurg.	tohtori <i>Veikko Aatos Ilmari Laine.</i>
»	»	»	»	» » <i>Edvard Filip Lyderik Löfgren.</i>
»	8 »	»	lis.	<i>Anja Sofia Huhtinen.</i>
»	»	»	»	<i>Jorma Alpo Valio Tuohimäki.</i>
»	10 »	»	»	<i>Veli Seppo Kustaa-Adolf Virtanen.</i>
»	17 »	»	»	<i>Juho Ailo Antero Huhtala.</i>
»	»	»	ja kirurg.	tohtori <i>Eeva Ottilia Jalavisto.</i>
»	»	»	lis.	<i>Leo Skurnik.</i>
»	21 »	»	»	<i>Alfred Robert Woldemar Bundul.</i>
»	»	»	»	<i>Per Gustav Forssell.</i>
»	»	»	»	<i>Hurtti Viktor Isomeri.</i>
»	»	»	»	<i>Aarre Sakari Elis Järvinen.</i>
»	»	»	»	<i>Kaarlo Kosonen.</i>
»	»	»	»	<i>Reino Pohjola.</i>
»	»	»	»	<i>Veli Aarne Iivari Tervonen.</i>

Luvan lääkärimattamin harjoittamiseen maassa saivat helmik. 24 p:nä Ruotsin alamainen, lääket. lis. Carl Alarik Hampf sekä marraskuun 3 p:nä Ruotsin alamainen, lääket. lis. Hjalmar Gustaf Helle Burmeister.

Korkeimman oikeuden tuomittua elokuun 31 p:nä 1937 lääket. lis. Kaarlo Edvard Kalskeen avunannosta jatkettuun huumausaineiden salakuljetukseen yhden vuoden vankeusrangaistukseen, julistettiin hänet sen johdosta lääkärintoimen harjoittamisesta tammikuun 23 p:nä 1925 annetun lain 4 §:n 1 momentin nojalla menettäneeksi oikeutensa lääkärintoimen harjoittamiseen vuoden 1941 loppuun.

Vuoden 1937 kuluessa kuolivat:

Tammik. 27 p:nä lääket. lis., Juupajoen kunnanlääkäri *Kaarlo Lauri Sammal-lahti.*

Maalisk.	9	p:nä lääket. lis.,	Oulun tuberkuloosihuoltoapiirin lääkäri <i>Lyyli Mannerheimo</i> .
»	23	» »	ja kirurg. tohtori, ylim. prof. <i>Thure William Möller</i> .
Huhtik.	11	» »	» » » prof. <i>Elis Alexander Lövegren</i> .
Toukok.	6	» »	lis., Sotkamon kunnanlääkäri <i>Martti Tolvanen</i> .
Kesäk.	27	» »	» ent. piirilääkäri <i>Georg Mauritz von Essen</i> .
Heinäk.	23	» »	» <i>Lauri Johannes Stenbäck</i> .
Elok.	12	» »	ja kirurg. tohtori, Hämeenlinnan lääninsairaalan alilääkäri <i>Arthur Waldemar Ulfves</i> .
»	17	» »	ja kirurg. tohtori, hovineuvos <i>Tyne Emil Jökinen</i> .
»	23	» »	lis. <i>Hulda Katharina Hakulinen-Hirviaho</i> .
Syysk.	24	» »	» Viipurin lääninsairaalan apulaislääkäri <i>Arvid Osian Utter</i> .
»	29	» »	» <i>Paul Ruben von Bonsdorff</i> .
Lokak.	15	» »	ja kirurg. tohtori, professori <i>Eino Kauno Sandelin</i> .
»	24	» »	lis., Kumlingen aluelääkäri <i>Joel Mikael Ahlnäs</i> .
Jouluk.	16	» »	» <i>Lars Ivar Ringbom</i> .
»	19	» »	ja kirurg. tohtori, ylim. prof. <i>Aleksander Bernhard Lönnqvist</i> .

Lääkintölaitokseen kuuluvissa viroissa tapahtuneet muutokset.

a) Nimityksiä ja määräyksiä.

1. Piirilääkäriksi.

Helmik.	4	p:nä lääket. lis.,	Jyväskylän piirin piirilääkäri <i>Lars-Olof Törnvall</i> nimitetty ja siirretty Loviisan piirin piirilääkäriin virkaan.
Elok.	19	» » »	Pyhäselän kunnanlääkäri <i>Aarne Armas Lyytinen</i> Raahen piirin piirilääkäriin virkaan, josta virasta hän siirtyi 9/12 1937 kouluhallitukseen perustettuun kouluytilääkäriin virkaan.

2. Aluelääkäriksi.

Huhtik.	30	p:nä lääket. lis.	<i>Vilho Turo Väinämö Niemi</i> Taivaalkosken ja Posion kuntiin.
Heinäk.	22	» » »	<i>Aarne Johannes Sakari Lähteenmäki</i> Sodankylään.
Elok.	19	» » »	<i>Ahti Otto Tellervo Sihvonon</i> Lavansaaren, Seiskarin, Tytärsaaren, Suursaaren ja Haapasaaren kuntiin.
»	»	» » »	<i>Mauno Aaprami Oravainen</i> Pudasjärvelle.
Marrask.	18	» » »	<i>Jaakko Kaarlo Taskinen</i> Sallaan.

3. Sairaalalääkäriksi.

Toukok.	5 p:nä lääket.	lis.	<i>Paavo Helmer Mikael Kalliala</i> Vaasan läänin lääninsairaalan III alilääkäriksi.
»	14 » »	»	<i>Aappo Olavi Pikkarainen</i> Porin yleisen sairaalan kirurgialilääkäriksi.
»	19 » »	»	<i>Otto Arnold Lindroos</i> Rovaniemen yleisen sairaalan alilääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Aleksanteri Steinbock</i> Oulun lääninsairaalan alilääkäriksi.
»	» » »	lis.	<i>Lauri Johannes Vänttinen</i> Porin yleisen sairaalan alilääkäriksi.
»	26 » »	ja kirurg.	tohtori <i>Sakari Mustakallio</i> Helsingin yleisen sairaalan sädehoito-osaston I alilääkäriksi.
Kesäk.	11 » »	lis.	<i>Karl Johan Sandelin</i> Savonlinnan yleisen sairaalan ylilääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Toivo Edvard Olin</i> Kumpulán ylimääräisen veneerisen sairaalan ylilääkäriksi.
»	17 » »	lis.	<i>Atle Menotti Mali</i> Viipurin lääninsairaalan lastentautien osastolääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Oiva Vilhelm Eskola</i> Viipurin lääninsairaalan sisätautien osastolääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Eljas Aukusti Kurttio</i> Porin yleisen sairaalan röntgen-osastolääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Lempi Rarha Kena-Apajalahti</i> Porin yleisen sairaalan lastentautien osastolääkäriksi.
»	» » »	lis.	<i>Niilo Heinänen</i> Porin yleisen sairaalan sisätautien osastolääkäriksi.
»	» » »	ja kirurg.	tohtori <i>Aaro Mikael Ritala</i> Porin yleisen sairaalan naistentautien osastolääkäriksi.
Elok.	25 » »	ja kirurg.	tohtori <i>Yrjö Vilho Salminen</i> Kumpulán ylimääräisen veneerisen sairaalan alilääkärin pysyvään sivutoimeen.
Syysk.	29 » »	lis.	<i>Eero August Hillbom</i> Lapinlahden sairaalan apulaislääkäriksi kolmen vuoden ajaksi 1/10 1937 lukien.
Lokak.	13 » »	»	<i>Kaarlo Kivirikko</i> Vaasan läänin lääninsairaalan I alilääkäriksi.
»	27 » »	»	<i>Arvo August Seppälä</i> Hämeenlinnan lääninsairaalan alilääkäriksi 1/12 1937 lukien.
Jouluk.	1 » »	»	<i>Väinö Elias Hästbacka</i> Viipurin lääninsairaalan apulaislääkärin pysyvään sivutoimeen kolmen vuoden ajaksi 1/1 1938 lukien.

4. Kaupunginlääkäriksi.

Huhtik.	15 p:nä lääket.	lis.	<i>Harald Karl Olander</i> Porin II kaupunginlääkäriksi.
---------	-----------------	------	--

Syysk.	16	p:nä lääket. lis.	<i>Viljo Harald Neittamo</i>	Kotkan II kaupunginlääkäriksi.
Marrask.	18	» » »	<i>Otto Ilmari Kuutti</i>	Savonlinnan kaupunginlääkäriksi.
Jouluk.	21	» » »	<i>Otto Johannes Koch</i>	Vaasan III kaupunginlääkäriksi.

5. *Kunnanlääkäriksi.*

Tammik.	23	p:nä lääket. lis.	<i>Kaino Kaukinen</i>	Jääskeen.
Helmik.	1	» » »	<i>Gunnar Emil von Hertzen</i>	Jämsänkoskelle 1/7 1937 lukien.
	8	» » »	<i>Aimo Vilhelmi Kanerva</i>	Kustaviin.
	26	» » »	<i>Sakari Hermann</i>	<i>Hannuksela</i> Suonenjoelle 1/3 1937 lukien.
	»	» » »	<i>Dolly Rosina Odenwall</i>	Vuoksenrantaan.
Maalisk.	5	» » »	<i>Kalle Ville Suurpää</i>	Tuupovaaralle 1/4 1937 lukien.
Toukok.	10	» » »	<i>Mauri Sakari Kullervo Aleksanteri Rouhunkoski</i>	Jämsään.
	11	» » »	<i>Paavo Vilho Piironen</i>	Juupajoelle 1/5 1937 lukien.
	»	» » »	<i>Erkki Heikki Karvonen</i>	Kalajoelle 1/6 1937 lukien.
	22	» » »	<i>Karl Johan Miemois</i>	Närpiöön 1/6 1937 lukien.
Kesäk.	9	» » »	<i>Toivo Ilmari Laukola</i>	Virroille 1/9 1937 lukien.
Heinäk.	1	» » »	<i>Matti Aksel Mäkipentti</i>	Kangasniemelle.
	8	» » »	<i>Eelis Aleksanteri Aholainen</i>	Joroisiin.
	15	» » »	<i>Heikki Juho Viranko</i>	Haapavedelle.
	31	» » »	<i>Matti Luukas Hahti</i>	Pälkäneelle.
Elok.	25	» » »	<i>Väinö Petter Korhonen</i>	Jämsänkoskelle. 1/9 1937 lukien.
	»	» » »	<i>Aarne Olavi Kumpulainen</i>	Isojoelle 1/9 1937 lukien.
	26	» » »	<i>Aino Elma Maria Hänninen</i>	Sotkamoon.
	27	» » »	<i>Reino Ilmari Kurkiala</i>	Haagan kauppalaan
	»	» » »	<i>Otto Leo Armas Åkerblom</i>	Reisjärvelle 1/9 1937 lukien.
Syysk.	7	» » »	<i>Yrjö Rafael Oksanen</i>	Pielisensuuhun 15/9 1937 lukien.
	»	» » »	<i>Vera Seppälä</i>	Siikaisiin 15/9 1937 lukien.
	11	» » »	<i>Torsten Frölander-Ulf</i>	Noormarkun, Pomarkun ja Ahlaisten kuntiin sekä Eva Ahlströmin sairaalan lääkäriksi.
	14	» » »	<i>Niilo Antti Koivikko</i>	Toholammin ja Lestijärven kuntiin.
	20	» » »	<i>Unto Antero Setälä</i>	Hausjärvelle 20/9 1937 lukien.
Lokak.	1	» » »	<i>Thorolf Dreijer</i>	Lappfjärdiin.
	8	» » »	<i>Aarne Ilmari Haatanen</i>	Salmiin.

Jouluk.	1 p:nä lääket. lis.	<i>Matti Aleksanteri Räsänen</i>	Pyhäselälle.
»	16 » » »	<i>Tauno Johannes Seppänen</i>	Enoon.
»	28 » » »	<i>Arnold Johan Aleksi Uotila</i>	Hartolaan.

6. Yksityisten laitosten y. m. lääkäriksi.

Kesäk.	20 p:nä lääket. lis.	<i>Harry Fredrik Aleksander Lahdensuo</i>	Oulun tuberkuloosihuolto- piirin lääkäriksi.
»	» » » »	<i>Anni Amanda Koskinen</i>	Värtsilän tuberkuloosi- huolto- piirin lääkäriksi.
»	» » » »	<i>William Kitunen</i>	Kuopion tuberkuloosihuolto- piirin lääkäriksi.
Syysk.	27 » » »	<i>Ilma Maria Karvonen</i>	Ylivieskan tuberkuloosi- huolto- piirin lääkäriksi 1/10 1937 lukien.

b) Kuntien, kuntayhtymien ja yksityisten ylläpitämien sairaalain y. m. lääkäriksi hyväksytyt:

1. Tuberkuloosiparantoloihin ja -sairaaloihin.

Huhtik.	4 p:nä lääket. lis.	<i>Uno Ludvig Jaakkola</i>	Etelä-Karjalan tuberkuloosiparantolan ylilääkäriksi.
Syysk.	7 » » »	<i>Paavo Johannes Vilkala</i>	Kontioniemen parantolan II alilääkäriksi 1/10 1937 lukien.
Marrask.	5 » » »	<i>Viljo Markus Saari</i>	Keski-Hämeen parantolan II alilääkäriksi.
Jouluk.	18 » » »	<i>Sulo Valtteri Anttila</i>	Satakunnan keuhkotautiparantolan alilääkäriksi.

2. Piirimielisairaaloihin.

Huhtik.	23 p:nä lääket. lis.	<i>Kasper Anders Sjöblom</i>	Uudenkaupungin piirimielisairaalan alilääkäriksi.
Kesäk.	7 » » »	<i>Gösta Nils Bergroth</i>	Ruotsalaisen Pohjanmaan piirimielisairaalan alilääkäriksi.
Heinäk.	26 » » »	<i>Konstantin Koste</i>	Pälksaaren piirimielisairaalan alilääkäriksi.
Syysk.	3 » » »	<i>Atso Unto Alarik Sarvilinna</i>	Uudenkaupungin piirimielisairaalan ylilääkäriksi.
Jouluk.	16 » » »	<i>Aimo Jaakko Anttila</i>	Oulun seudun piirimielisairaalan II alilääkäriksi.

c) Eron saaneita:

Helmik.	11 p:nä lääket. ja kirurg. tohtori, ylim. prof.	<i>Herman Woldemar Backman</i>	Uudenkaarlepyyn piirilääkärin virasta 9/3 1937 lukien.
Huhtik.	20 » » »	<i>William Kitunen</i>	Patrun parantolan alilääkärin virasta 31/5 1937 lukien.

Toukok.	20	p:nä	lääket.	lis.	<i>Olli Ilmari Ollinen</i>	Sodankylän aluelääkärin virasta 1/6 1937 lukien.
Kesäk.	2	»	»	»	<i>Toivo Ilmari Huhtala</i>	Jyväskylän yleisen sairaalan apulaislääkärin toimesta 30/6 1937 lukien.
Heinäk.	1	»	»	»	<i>Thure Wilhelm Eklund</i>	Tampereen yleisen sairaalan ylilääkärin virasta 31/7 1937 lukien.
Elok.	11	»	»	»	<i>Ragnar Walin</i>	Lapinlahden sairaalan apulaislääkärin toimesta 31/8 1937 lukien.
	»	19	»	»	<i>Tahvo Rytkölä</i>	Sortavalan yleisen sairaalan ylilääkärin virasta 3/9 1937 lukien.
Marrask.	18	»	»	»	<i>Augusta Elisabeth Backman</i>	Uudenkaarlepyyn kaupunginlääkärin virasta 12/12 1937 lukien.
	»	24	»	»	<i>Eino Ilmari Aalto-Setälä</i>	Turun lääninsairaalan apulaislääkärin toimesta 31/12 1937 lukien.

III. Hammaslääkärikunta.

Piirilääkäreiltä ja kaupunkien terveydenhoitolautakunnilta saatujen ilmoitusten mukaan oli hammaslääkäreiden lukumäärä maassa 740. Jakaantumisen eri kaupunkeihin ja piirilääkäripiireihin esittää taulukko I taululiitteessä.

Vuoden kuluessa saivat seuraavat Helsingin yliopistossa hammaslääketieteellisensiaattitutkinnon suorittaneet henkilöt lääkintöhallitukselta oikeuden hammaslääkärintoimen harjoittamiseen:

Tammik.	20	p:nä hammaslääket.	lis.	<i>Aune Kyllikki Rauvola.</i>
»	»	»	»	<i>Siiri Charlotta Veikkolainen.</i>
»	28	»	»	<i>Anne-Marie Herpman.</i>
»	»	»	»	<i>Kerttu Inkeri Pennanen.</i>
»	»	»	»	<i>Rita Helena Renholm.</i>
»	»	»	»	<i>Birger Johannes Weckström.</i>
Helmik.	12	»	»	<i>Eine Maria Ekman.</i>
»	»	»	»	<i>Irja Tellervo Heinonen.</i>
»	»	»	»	<i>Maire Anna Kaarina Keskinen.</i>
»	»	»	»	<i>Laura Anna Liisa Laurila.</i>
»	»	»	»	<i>Alli Annikki Mäkelä.</i>
»	»	»	»	<i>Ernst Nils Otto Wasenius.</i>
»	24	»	»	<i>Aili Irja Elisa Pekkarinen.</i>
»	»	»	»	<i>Elli Rauha Raitila.</i>
»	»	»	»	<i>Helvi Kyllikki Uoti.</i>
Maalisk.	10	»	»	<i>Maire Sirkka Justiina Heiskala.</i>
»	»	»	»	<i>Kaarina Kauppi.</i>
»	»	»	»	<i>Laura Inkeri Luha.</i>
»	»	»	»	<i>Hilkka Ester Pesonen.</i>
»	»	»	»	<i>Kaisu Hilkka Tolvanen.</i>
Huhtik.	8	»	»	<i>Martta Elina Heilala.</i>
»	»	»	»	<i>Irja Kyllikki Kahilus.</i>
»	»	»	»	<i>Aune Mirjam Lassila.</i>
Toukok.	10	»	»	<i>Leena Maija Jäntti.</i>
»	»	»	»	<i>Aili Inkeri Ryyänen.</i>
»	»	»	»	<i>Pirkko Annikki Vuori.</i>
»	20	»	»	<i>Aino Tellervo Koskinen.</i>
»	»	»	»	<i>Marjatta Paalanen.</i>
»	»	»	»	<i>Ester Amanda Partiala.</i>
»	»	»	»	<i>Rauha Kyllikki Viljanen.</i>
Kesäk.	2	»	»	<i>Reijo Gustaf Adolf Björklund.</i>

Kesäk.	2 p:nä	hammaslääket.	lis.	<i>William Edwin Haimelin.</i>
»	»	»	»	<i>Jorma Heinonen.</i>
»	»	»	»	<i>Anna Kyllikki Hyvärinen.</i>
»	»	»	»	<i>Ellen Maria Kangasniemi.</i>
»	»	»	»	<i>Mauri Lennart Kinnunen.</i>
»	»	»	»	<i>Ernst Johan Knut Kullervo Moberg.</i>
»	»	»	»	<i>Bengt Alarik Nerdrum.</i>
»	»	»	»	<i>Marja Terttu Parikka.</i>
»	»	»	»	<i>Eino Antero Perttunen.</i>
»	»	»	»	<i>Marja Esteri Potila.</i>
»	»	»	»	<i>Kalervo Aatos Sarkio.</i>
»	»	»	»	<i>Hertta Vappu Schroderus.</i>
»	»	»	»	<i>Bengt Hilding Stendahl.</i>
Syysk.	16	»	»	<i>Veikko Armas Rafael Talvitie.</i>
Lokak.	9	»	»	<i>Mirjam Kagan.</i>
»	»	»	»	<i>Hilkka Kyllikki Peuhkurinen.</i>
»	»	»	»	<i>Taimi Helmi Mielikki Sarin.</i>
»	»	»	»	<i>Hilkka Heljä Hellevi Snell.</i>
»	»	»	»	<i>Sten Robert Winkler.</i>
»	»	»	»	<i>Sylvi Kyllikki Yli-Mikola.</i>
Marrask.	4	»	»	<i>Kerttu Annikki Astala.</i>
»	»	»	»	<i>Eine Kaivattu Ilona Einiö.</i>
»	»	»	»	<i>Hilkka Tuulikki Helle.</i>
»	»	»	»	<i>Elli Siviä Lilja.</i>
»	»	»	»	<i>Aili Annikki Marttinen.</i>
»	»	»	»	<i>Inkeri Maria Niskanen.</i>
»	»	»	»	<i>Laimi Helena Talvitie.</i>
»	18	»	»	<i>Asta Aini Margaretha Elfvig.</i>
Jouluk.	1	»	»	<i>Kaino Ruusu Komonen.</i>
»	»	»	»	<i>Selma Elise Norros.</i>
»	8	»	»	<i>Ensio Oskari Kalijärvi.</i>
»	»	»	»	<i>Oiva Lauri Salmi.</i>
»	22	»	»	<i>Martta Matilda Raunio.</i>
»	»	»	»	<i>Lily Gustava Rivas.</i>
»	»	»	»	<i>Vappu Toini Tuulikki Salminen.</i>
»	»	»	»	<i>Laila Seppä.</i>
»	»	»	»	<i>Olga Emmi Tammivuori.</i>
»	»	»	»	<i>Eva Maria Westerlund.</i>

Korkeimman oikeuden tuomittua elokuun 31 p:nä 1937 hammaslääketieteen lis. Tyyni Hannes Kartasalon avunannosta jatkettuun huumausaineiden salakuljetukseen neljän kuukauden vankeusrangaistukseen, julistettiin hänet sen johdosta hammaslääkärintoimen harjoittamisesta toukokuun 18 p:nä 1934 annetun lain 3 §:n 1 momentin nojalla menettäneeksi oikeutensa hammaslääkärintoimen harjoittamiseen vuoden 1939 loppuun.

Kunnanhammaslääkäriksi määrätty:

Toukok. 14 p:nä hammaslääket. lis. *Eva Liisa Nuutinen* Rantasalmen kuntaan
1/5 1937 lukien.

Hammasteknikot.

Hammaslääkärin toimien harjoittamisesta syysk. 27 p:nä 1935 annetun asetuksen mukaan on hammasteknikkona oikeutettu toimimaan henkilö, joka on osoittanut saavuttaneensa siihen tarvittavan taidon sekä sen jälkeen julistettu sellaiseen toimeen päteväksi ja merkitty lääkintöhallituksessa hammasteknikoista pidettävään luetteloon. Vuoden 1937 menoarvioon oli otettu määräraha kolmihenkisen lautakunnan asettamista varten tarkastamaan hakemuksia ja tarvittaessa huolehtimaan tarpeellisesta tutkinnosta. Lääkintöhallitus asetti sitten lautakunnan, johon paitsi asianomaista osastopäällikköä kuului lääkintöhallituksen tieteellisen neuvoston hammaslääketiedettä edustava jäsen, lääket. ja kirurg. tohtori Juuso Kivimäki ja hammasteknikko Gustaf Wilhelm Lundell. Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti julistettiin aikaisemmin saavuttamansa taidon perusteella 51 hammasteknikkoa toimeen päteväksi, 16 määrättiin suorittamaan tutkinto, joka toimeenpantiin elokuussa 1937. Tutkintoon saapui kuitenkin vain 4, joista 2 tuli hyväksytyksi. Vuoden lopussa oli hammasteknikkojen luettelossa edellisenä vuonna hyväksytyjen kanssa yhteensä 90 henkilöä.

IV. Yleinen terveyden- ja sairaanhoito.

Yleinen terveydentila maassa oli vuoden 1937 aikana huomattavasti parempi kuin vuonna 1936, jolloin se oli tavallista huonompi. Jätteinä vuoden 1936 harvinaisista taudeista esiintyi isoarokkoa 2 tapausta (v. 1936 38), toinen Kuopion, toinen Mikkelin läänissä, ja pilkkukuumetta yksi ainoa tapaus Mikkelin läänissä, jossa sitä pääasiallisesti edellisenä vuonna esiintyikin. Pakkorokotus toimitettiin nyt, kuten edellisenäkin vuonna, niissä pitäjissä, joissa isoarokkoa todettiin, vieläpä muutamissa muissakin, joilla nykyisen vilkkaan liikenteen aikana katsottiin olevan yhteyttä edellisten kanssa. Tämän ja muiden tarmokkaiden vastustamistoimenpiteiden kautta saatiin isonrokon leveneminen tukahduttetuksi. Mainitun pilkkukuumetapauksen johdosta ryhdyttiin asianomaisella paikkakunnalla samoin tarmokkaisiin vastustamistoimenpiteisiin.

Maassamme tavallisesti esiintyvistä kulkutaudeista voidaan mainita, että tulirokkoa ja kurkkumätää esiintyi vuonna 1937 jokseenkin yhtä monta tapausta kuin edellisenäkin vuonna, nim. tulirokkoa 10 976 (11 420) ja kurkkumätää 4 339 (4 535) tapausta. Kumpaakin tautia todettiin kaikissa lääneissä, mutta tapaukset olivat jokseenkin lieviä. Kuolemantapauksia on näihin sattunut vähän.

Influenssaa oli 31 197 tapausta eli ainoastaan n. 3:s osa edellisen vuoden määrästä (95 172). Sitä esiintyi pääasiallisesti talvikuukausina eikä se ollut tänä vuonna erittäin ankaranlaatuista.

Varsinaista lavantautia (Typhus abdominalis) ja paratyfusta todettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna; edellistä oli 499 (322), jälkimmäistä 838 (742) tapausta. Kumpikin tauti esiintyi verrattain lievässä muodossa.

Lapsihalvaustauti (Poliomyelitis anterior acuta), joka edellisenä vuonna oli huomattavasti vähentynyt, on tänä vuonna jälleen lisääntynyt. Tapauksia todettiin melkein kaksinkertainen määrä, 207 tapausta, (111). Tautia esiintyi pääasiallisesti kaakkois- ja itäosassa maata, vähemmän muualla, pohjoisosassa ei ensinkään. Se esiintyi enimmäkseen hajatapauksin, harvoin epideemisesti. Kuolemantapauksia sattui ainoastaan 14.

Hinkuyskää (Pertussis) on ollut edelleenkin kautta maan jokseenkin paljon. Ilmoitettuja tapauksia oli 7 808 (4 364). Tuhkarokko (Morbilli) sen sijaan on huomattavasti vähentynyt. Sitä ilmoitettiin ainoastaan 403 (711) tapausta koko maassa. Punatautia (Dysenteria) on ilmoitettu ainoastaan 51 tapausta (52).

Kulkutaudinluontoista aivokalvontulehdusta (Meningitis cerebrospinalis epidemica) on ollut hajatapauksia siellä täällä, lukuunottamatta pohjoisinta osaa maastamme, josta ei ole ilmoitettu ainoatakaan tapausta. Unitautia (Encephalitis lethargica) on ollut ainoastaan 6 tapausta, joista 4 Helsingissä.

Aaltoilevaa kuumetta (Febris undulans) on nytkin esiintynyt hiukan, 14 tapausta (26), ja niistä suurin osa, 8, Uudellamaalla.

Vilutautia (Febris intermittens), joka maassamme on harvinainen, on nyt esiintynyt 16 tapausta ja ne kaikki lämpimänä vuodenaikana. Merkittävää on, että suurin osa näistä, 11, on todettu Viipurin läänissä, siis maamme kaakkoisosassa.

Kulkutautien vastustamistoimenpiteisiin kunnat ovat ruvenneet panemaan entistä suurempaa huomiota. Ne ovat jatkuvasti ruvenneet järjestämään itselleen kulkutautisairaaloita ja hankkineet alueilleen kiertäviä sairaanhoitajattaria, joiden viimeksimainittujen palkkausta on koetettu tukea valtionavustuksin. Kouluhoitajatartointaa on myös valtiovallan puolelta tuettu määrättyin raha-avustuksin. Ehkäisevä tuberkuloosityö samoin kuin yleiset terveydenhoidolliset toimenpiteet ovat niin ikään edistymään päin.

Kulkutautien esiintyminen eri vuodenaikoina ja eri paikkakunnilla ilmenee yksityiskohtaisemmin seuraavasta taulukosta.

Ilmoitetut kulkutautitapaukset v. 1937.¹⁾
Cas de maladies épidémiques déclarés en 1937.

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatuneita. — <i>Malades.</i>												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmi. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Juulik. <i>Juillet.</i>	Eloku. <i>Août.</i>	Septemb. <i>Septembre.</i>	Oktober. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	
Isorokko. (Variola.)	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Mikkelin lääni.</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Joroisten piiri	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Kuopion lääni.</i>	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Joensuun piiri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tuulirokko. (Scarlatina.)	1 181	1 319	1 241	1 415	1 235	793	498	369	454	846	802	823	10 976
<i>Uudenmaan lääni.</i>	244	300	326	313	305	173	109	87	120	195	134	173	2 479
Helsinki	95	198	170	182	144	62	45	31	66	144	90	110	1 337
Porvoo	2	2	7	5	6	4	—	1	—	—	2	1	30
Loviisa	—	2	4	3	3	1	—	2	—	—	—	—	15
Tammisaari	8	7	6	—	2	3	2	—	—	—	—	—	28
Hanko	—	3	2	9	5	—	1	—	—	—	—	—	20
Helsingin piiri	77	61	60	57	64	59	31	23	16	28	17	19	512
Loviisan »	33	14	45	11	20	8	17	7	9	3	5	19	191
Lohjan »	18	4	26	29	45	26	11	13	26	17	19	18	252
Tammisaaren »	11	9	6	17	16	10	2	10	3	3	1	6	94
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	292	256	259	340	235	153	95	80	79	151	125	145	2 210
Turku	52	59	41	42	36	23	16	11	7	15	9	7	318
Uusikaupunki	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	4
Naantali	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Porj	10	9	17	19	14	5	1	2	1	1	2	—	81
Rauma	1	—	2	2	4	2	2	—	—	21	4	4	42
Turun piiri	43	39	33	15	27	13	14	6	2	12	9	8	221
Salon »	16	25	23	22	29	18	17	11	5	24	16	10	216
Rymättylän »	1	—	2	4	—	—	—	4	—	—	—	—	12
Uudenkaupungin »	1	28	7	17	13	6	1	1	2	1	—	—	77
Porin »	78	29	34	60	44	31	16	22	27	26	38	65	470
Ikaalisten »	57	28	37	22	29	9	8	5	11	16	8	17	247
Huittisten »	26	23	47	115	26	28	5	11	16	23	19	24	363
Tyrvään »	5	16	16	22	12	15	15	7	8	12	19	9	156
<i>Hämeen lääni.</i>	177	228	197	216	160	147	92	78	61	104	180	134	1 774
Hämeenlinna	3	13	11	10	12	4	—	6	—	1	—	2	62
Lahti	38	36	25	19	13	12	6	7	5	13	21	25	220
Tampere	24	60	63	51	58	56	35	16	21	21	41	29	475
Hämeenlinnan piiri	28	13	31	27	19	5	6	10	12	20	23	21	215
Tammelan »	13	29	12	23	9	6	3	8	3	9	34	13	162
Tampereen »	15	36	15	33	25	21	20	12	5	13	15	9	219
Ruoveden »	21	8	5	25	12	23	5	8	3	4	9	9	132
Jämsän »	21	23	7	12	4	12	7	7	4	17	29	19	162
Hollolan »	14	10	28	16	8	8	10	4	8	6	8	7	127
<i>Vuipurin lääni.</i>	179	195	176	182	174	67	40	19	54	101	80	106	1 373
Vuopuri	9	15	27	16	13	5	6	2	14	16	14	20	157
Hamina	10	7	3	2	4	1	1	—	—	1	—	—	29
Lappeenranta	9	17	10	12	8	7	—	1	2	5	2	5	78

¹⁾ Tehty piiri- ja kaupunginlääkärien puolivuokaus-ilmottusten mukaan.

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Maaläk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Eloäk. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	
Käkisalmi	—	8	21	15	15	3	—	—	—	1	—	—	63
Sortavala	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	9
Kotka	11	16	6	9	16	4	2	—	—	10	19	—	108
Viipurin piiri ..	40	26	31	40	27	14	5	1	3	14	9	—	212
Haminan » ..	32	31	20	25	12	5	7	8	10	9	3	—	166
Lappeenrannan » ..	19	19	15	10	10	4	—	1	3	5	6	—	100
Antrean » ..	21	17	13	23	38	6	6	2	6	28	21	—	201
Muolaan » ..	11	17	11	11	14	6	4	2	2	5	6	—	100
Käkisalmen » ..	3	4	10	2	6	5	2	—	2	2	7	—	45
Kurkijoen » ..	1	6	2	4	5	1	1	1	1	—	2	—	25
Sortavalan » ..	9	2	5	7	4	2	1	—	4	5	6	—	46
Salmin » ..	4	5	2	6	2	4	5	1	2	—	3	—	34
<i>Mikkelin lääni.</i>	<i>35</i>	<i>45</i>	<i>44</i>	<i>28</i>	<i>52</i>	<i>23</i>	<i>18</i>	<i>13</i>	<i>22</i>	<i>58</i>	<i>39</i>	<i>46</i>	<i>423</i>
Mikkeli	9	8	15	4	4	1	1	—	4	25	8	7	86
Heinola	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	7	13
Savonlinna	6	4	5	11	2	2	—	—	—	—	—	1	31
Mikkelin piiri ..	—	13	4	—	1	4	1	—	—	—	3	—	26
Heinolan » ..	10	13	11	8	23	7	8	6	6	13	12	9	126
Joroisten » ..	4	6	4	5	11	5	2	2	5	13	8	16	81
Savonlinnan » ..	5	1	4	—	11	4	5	5	7	7	5	6	60
<i>Kuopion lääni.</i>	<i>70</i>	<i>81</i>	<i>46</i>	<i>94</i>	<i>52</i>	<i>42</i>	<i>25</i>	<i>14</i>	<i>29</i>	<i>32</i>	<i>43</i>	<i>30</i>	<i>558</i>
Kuopio	13	25	3	6	9	8	2	1	2	4	1	2	76
Joensuu	—	3	2	2	1	2	—	—	2	—	—	—	13
Kuopion piiri ..	25	6	13	24	6	6	1	1	2	4	4	5	97
Rautalammin » ..	8	16	11	21	3	3	11	4	4	8	6	8	103
Isalmen » ..	12	15	5	20	5	6	1	—	13	10	17	7	111
Pielisjärven » ..	2	4	5	16	23	11	4	5	—	1	9	6	86
Tohmajärven » ..	6	11	1	2	2	4	1	—	—	1	2	1	31
Joensuun » ..	4	1	6	3	3	3	3	3	6	4	4	1	41
<i>Vaasan lääni.</i>	<i>157</i>	<i>194</i>	<i>161</i>	<i>169</i>	<i>198</i>	<i>144</i>	<i>100</i>	<i>71</i>	<i>77</i>	<i>166</i>	<i>139</i>	<i>123</i>	<i>1 699</i>
Vaasa	15	13	21	34	34	22	25	8	5	29	12	15	233
Kristiinankaupunki ..	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	7	9	27
Kokkola	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Pietarsaari	—	—	2	9	19	15	4	—	1	1	1	9	61
Jyväskylän » ..	12	16	9	8	6	5	3	2	4	3	2	3	73
Kaskinen	—	—	—	—	1	2	3	5	1	2	—	1	15
Vaasan piiri	19	31	21	42	24	31	12	7	7	3	16	17	230
Kristiinankaup. piiri ..	14	43	45	14	39	26	14	20	23	85	48	36	407
Uudenkaarlepyyn » ..	20	29	12	11	18	4	10	4	6	4	7	9	134
Kokkolan » ..	5	8	2	6	15	2	1	2	4	3	1	7	56
Kuortaneen » ..	40	35	24	29	24	9	19	15	19	27	20	11	272
Jyväskylän » ..	31	19	25	15	18	28	9	8	3	1	25	6	188
<i>Oulun lääni.</i>	<i>27</i>	<i>20</i>	<i>29</i>	<i>66</i>	<i>59</i>	<i>44</i>	<i>19</i>	<i>7</i>	<i>12</i>	<i>39</i>	<i>60</i>	<i>65</i>	<i>447</i>
Oulu	9	3	3	2	2	4	1	1	—	2	6	2	35
Raahen » ..	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	4
Kajaani	5	4	10	12	23	9	4	1	2	4	—	6	80
Kemi » ..	—	—	1	4	4	5	—	3	—	3	9	15	44
Tornio » ..	—	—	3	4	2	1	4	—	—	—	1	1	16
Oulun piiri	1	1	4	4	6	5	3	1	2	4	10	7	48
Raahen » ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6
Kalajoen » ..	—	—	—	1	1	6	—	—	4	1	1	5	19
Haapajärven » ..	3	—	—	14	1	4	—	—	1	—	13	4	40
Kajaanin » ..	8	11	7	12	17	7	4	—	3	15	9	9	102
Tornion » ..	1	—	—	13	3	3	1	1	—	8	7	11	48
Rovaniemen » ..	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	5

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatuneita. — <i>Malades.</i>												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Juulik. <i>Juillet.</i>	Eloku. <i>Août.</i>	Septemb. <i>Septembre.</i>	Oktober. <i>Octobre.</i>	Loisak. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	2	7	13
Maarianhamina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Godbyn piiri	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	1	1	12
Tuhkarokko. (Morbilli.)	62	49	31	25	114	63	18	2	6	5	19	9	403
<i>Uudenmaan lääni</i>	1	—	1	2	6	4	1	1	—	—	—	1	17
<i>Turun ja Porin lääni</i> ..	8	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	14
<i>Hämeen</i> » ..	3	3	7	14	11	6	2	—	—	2	4	2	54
<i>Viipurin</i> » ..	3	3	10	3	34	39	10	1	2	3	3	1	112
<i>Mikkelin</i> » ..	4	—	—	—	10	—	—	—	—	—	2	—	16
<i>Kuopion</i> » ..	—	3	5	2	27	5	—	—	1	—	1	2	46
<i>Vaasan</i> » ..	1	—	—	1	2	—	1	—	1	—	1	—	7
<i>Oulun</i> » ..	—	—	6	—	24	9	3	—	2	—	8	3	55
<i>Ahvenanmaan maakunta</i>	42	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82
Lavantauti. (Typhus abdominalis.)	61	22	14	25	30	49	109	40	66	29	40	14	499
<i>Uudenmaan lääni.</i>	—	—	—	2	—	2	3	4	3	2	2	—	18
Helsinki	—	—	—	—	—	2	2	2	3	2	2	—	13
Helsingin piiri	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Lohjan piiri	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Tammisaaren »	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	21	10	7	18	15	20	32	7	8	4	2	2	146
Turku	—	—	—	—	1	—	3	2	—	—	—	—	6
Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Turun piiri	—	—	—	—	1	—	3	—	3	—	—	—	7
Salon »	20	10	7	15	13	19	26	3	3	2	—	—	118
Rymättylän »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Porin »	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Huitisten »	—	—	—	1	—	1	—	1	—	2	—	—	5
Tyrvään »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	4
<i>Hämeen lääni.</i>	5	4	—	1	2	3	6	—	5	2	2	—	30
Hämeenlinna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lahti	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Tampere	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	5
Hämeenlinnan piiri	3	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	9
Tammelan »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tampereen »	1	—	—	—	1	2	4	—	1	—	—	—	9
Ruoveden »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Jämsän »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
<i>Viipurin lääni.</i>	4	1	—	—	—	4	5	5	21	1	3	2	46
Viipuri	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	5
Hamina	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Viipurin piiri	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	4
Haminan »	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Lappeenrannan »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Antrean »	3	1	—	—	—	—	1	—	7	—	3	—	15
Käkisalmen »	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	—	6
Kurkijoen »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Sortavalan »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Salmin »	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	1	8

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecine de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>											Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huuhik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Jun.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Elok. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>		Jouluk. <i>Décembre.</i>
<i>Mikkelin lääni.</i>	3	1	—	3	1	—	—	2	—	1	2	1	14
Savonlinna	—	—	—	3	1	—	—	1	—	—	—	—	5
Mikkelin piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Joroisten »	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Savonlinnan »	2	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	6
<i>Kuopion lääni.</i>	25	6	2	—	—	12	57	15	5	6	4	—	182
Kuopio	20	5	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	27
Kuopion piiri	3	—	—	—	—	11	40	13	1	4	1	—	73
Rautalammin »	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	5
Iisalmen »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Pielisjärven »	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	15
Tohmajärven »	1	1	2	—	—	—	1	2	3	1	—	—	11
<i>Vaasan lääni.</i>	1	—	1	—	9	2	1	2	3	2	17	2	40
Vaasa	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—	—	9
Vaasan piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	17	2	20
Kristiinankaup. piiri ..	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	4
Uudenkaarlepyyn » ..	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kokkolan »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Kuortaneen »	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Jyväskylän »	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3
<i>Oulun lääni.</i>	2	—	4	1	3	6	5	5	21	11	8	7	73
Oulu	—	—	—	1	—	2	—	—	3	2	1	4	13
Kajaani	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kemi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tornio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Oulun piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	1	5
Raahen »	—	—	—	—	1	—	—	2	3	2	—	—	8
Kalajoen »	1	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	7
Kajaanin »	—	—	—	—	—	4	1	3	9	3	1	—	21
Tornion »	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	4	—	7
Rovaniemen »	—	—	3	—	2	—	—	—	3	—	—	—	8
Paratyfus. (Paratyphus.)	10	9	6	31	22	147	110	135	159	123	50	36	838
<i>Uudenmaan lääni.</i>	1	—	—	1	1	13	9	10	13	31	2	6	87
Helsinki	—	—	—	—	—	8	4	7	8	30	1	1	59
Porvoo	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Helsingin piiri	1	—	—	—	1	1	1	1	2	—	1	5	13
Loviisan »	—	—	—	1	—	4	4	2	2	1	—	—	14
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	5	2	—	3	7	13	39	27	16	22	5	1	140
Turku	—	—	—	1	1	2	9	5	6	2	—	—	26
Rauma	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	4
Turun piiri	—	—	—	—	1	4	19	4	2	2	—	—	32
Salon »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Rymättylän »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Uudenkaupungin » ..	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	4
Porin »	1	—	—	—	—	—	—	5	3	3	1	1	14
Ikaalisten »	2	—	—	—	1	1	1	9	3	6	2	—	25
Huittisten »	1	—	—	1	—	5	3	3	—	8	1	—	22
Tyrvään »	—	2	—	—	2	—	5	—	—	1	—	—	11

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatuneita. — Malades.												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Juin.	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Eloäk. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	
<i>Hämeen lääni.</i>	—	—	2	2	12	106	29	47	76	15	8	4	301
Hämeenlinna	—	—	1	1	1	1	—	1	3	—	2	—	10
Lahti	—	—	—	—	2	90	14	24	58	3	1	1	193
Tampere	—	—	—	—	2	—	1	9	4	1	—	—	17
Hämeenlinnan piiri	—	—	1	1	4	3	5	1	3	1	1	—	20
Tammelan »	—	—	—	—	—	7	—	2	2	2	—	—	16
Tampereen »	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	2	9
Ruoveden »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jämsän »	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	6
Hollolan »	—	—	—	—	—	3	4	7	4	7	3	1	29
<i>Viipurin lääni.</i>	1	1	—	5	—	2	10	16	16	11	—	—	62
Viipuri	—	—	—	—	—	1	—	—	4	4	—	—	9
Hamina	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—	5	5	2	—	—	12
Kotka	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Viipurin piiri	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2
Haminan »	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	5
Lappeenrannan »	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3
Antrean »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Käkisalmen »	—	—	—	—	—	—	10	4	6	4	—	—	24
<i>Mikkelin lääni.</i>	1	—	—	—	—	7	—	5	1	—	2	1	17
Mikkeli	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Heinola	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Savonlinna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Heinolan piiri	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	2	—	6
Joroisten »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Savonlinnan »	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	5
<i>Kuopion lääni.</i>	—	3	2	3	—	3	14	8	2	13	1	—	49
Kuopion piiri	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	3
Rautalammin »	—	—	—	—	—	1	8	—	1	—	—	—	10
Iisalmen »	—	—	—	—	—	—	5	1	—	10	—	—	16
Pielisjärven »	—	3	2	2	—	1	1	6	1	1	—	—	17
Joensuun »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	3
<i>Vaasan lääni.</i>	—	3	2	15	2	2	6	5	16	2	2	—	55
Vaasa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3
Vaasan piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kristiinankaup. piiri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Uudenkaarlepyyn »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kokkolan »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Kuortaneen »	—	3	2	14	1	2	3	3	9	2	1	—	40
Jyväskylän »	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	—	6
<i>Oulun lääni.</i>	2	—	—	2	—	1	3	17	19	29	30	24	127
Oulu	—	—	—	—	—	—	1	4	6	2	27	19	59
Kajaani	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kemi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Oulun piiri	—	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	3	8
Kalajoen »	2	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	7
Haapajärven »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	6
Kajaanin »	—	—	—	—	—	—	—	3	—	9	1	—	13
Tornion »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7
Rovaniemen »	—	—	—	—	—	—	2	6	8	7	—	2	25

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>												
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmiik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Elok. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Piikkukuume. (Typhus exanthematicus.)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
<i>Mikkelin lääni.</i>	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Joroisten piiri	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Punatauti. (Dysenteria.)	3	2	—	—	2	1	1	17	4	10	4	7	51
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	—	2	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	6
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Uudenkaupungin piiri ..	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Porin » ..	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Hämeen lääni.</i>	—	—	—	—	1	1	1	2	3	2	2	1	13
Tampere	—	—	—	—	—	1	1	2	2	2	2	1	11
Tammelan piiri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Jämsän »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Viipurin lääni.</i>	3	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	7
Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Antrean piiri	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Salmin »	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Kuopion lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	6
Pielisjärven piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Tohmajärven »	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4
<i>Vaasan lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	1	—	11
Kristinankaup. piiri ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5
Kokkolan » ..	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4
Jyväskylän » ..	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
<i>Oulun lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	4	8
Oulu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Kalajoen piiri	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3
Haapajärven »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Hinkuyskä. (Tussis convulsiva.)	473	369	412	509	804	618	503	637	681	633	978	1 141	7 808
<i>Uudenmaan lääni</i>	106	88	20	102	52	33	23	25	14	3	18	51	535
<i>Turun ja Porin lääni</i> ..	14	4	10	30	20	42	121	134	113	147	287	231	1 153
<i>Hämeen</i> » ..	52	24	34	64	53	103	80	130	178	134	178	286	1 316
<i>Viipurin</i> » ..	151	124	124	119	145	118	113	91	98	129	160	220	1 592
<i>Mikkelin</i> » ..	53	31	22	26	54	20	42	30	33	18	22	30	331
<i>Kuopion</i> » ..	35	51	51	63	57	90	24	55	49	99	148	187	909
<i>Vaasan</i> » ..	21	21	23	32	166	28	10	23	28	18	27	32	439
<i>Oulun</i> » ..	41	26	123	73	257	184	87	106	131	133	138	103	1 402
<i>Ahvenanmaan maakunta</i>	—	—	—	—	—	—	3	38	37	2	—	1	81
Kurkkumätä. (Diphtheria.)	515	427	286	263	227	223	196	275	440	501	513	468	4 339
<i>Uudenmaan lääni.</i>	14	21	9	26	21	17	21	15	45	22	28	18	257
Helsinki	4	18	6	21	15	7	7	9	24	12	16	9	148
Porvoo	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatunelita. — Malades.												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Elok. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	
Loviisa	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hanko	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	4
Helsingin piiri	9	3	—	1	3	9	9	4	17	8	9	7	79
Loviisan »	—	—	2	—	1	—	—	—	2	—	—	1	8
Lohjan »	1	—	1	3	1	1	3	—	1	—	—	—	14
Tammisaaren »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	<i>84</i>	<i>45</i>	<i>46</i>	<i>27</i>	<i>25</i>	<i>33</i>	<i>41</i>	<i>33</i>	<i>69</i>	<i>82</i>	<i>76</i>	<i>73</i>	<i>634</i>
Turku	11	11	16	8	3	2	5	1	13	34	9	16	129
Uusikaupunki	—	—	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	5
Naantali	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Pori	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Rauma	5	1	—	—	—	2	—	2	—	—	1	2	13
Turun piiri ..	21	11	8	2	13	4	9	5	22	11	6	19	131
Salon »	5	2	2	8	—	6	7	12	19	23	22	9	115
Rymättylän » ..	2	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	10
Uudenkaupungin » ..	—	1	—	—	—	1	11	—	1	—	8	4	26
Porin »	16	9	14	—	5	4	1	5	4	5	24	13	105
Ikaalisten » ..	16	3	3	5	4	11	5	3	5	2	3	2	62
Huittisten » ..	8	1	—	2	—	—	1	—	1	4	3	2	22
Tyrvään » ..	—	3	—	2	—	—	—	2	4	—	—	—	11
<i>Hämeen lääni.</i>	<i>13</i>	<i>17</i>	<i>14</i>	<i>19</i>	<i>13</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>30</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>19</i>	<i>11</i>	<i>202</i>
Hämeenlinna	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3
Tampere	—	6	—	13	3	2	2	3	12	2	5	—	48
Hämeenlinnan piiri ..	4	6	8	2	1	—	—	—	4	6	5	1	37
Tammelan »	9	2	6	—	7	2	1	9	1	1	6	8	52
Tampereen »	—	1	—	1	—	—	4	5	3	—	—	—	14
Ruoveden »	—	—	—	1	1	4	1	12	3	6	3	2	33
Jämsän »	—	1	—	2	1	1	1	—	1	7	—	—	14
Hollolan »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
<i>Viipurin lääni.</i>	<i>115</i>	<i>105</i>	<i>59</i>	<i>46</i>	<i>34</i>	<i>27</i>	<i>34</i>	<i>49</i>	<i>104</i>	<i>134</i>	<i>166</i>	<i>150</i>	<i>1 023</i>
Viipuri	21	13	9	6	1	2	1	7	21	17	16	7	121
Hamina	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Lappeenranta	1	6	—	—	1	—	—	1	2	6	13	10	40
Käkisalmi	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	3
Sortavala	2	2	5	4	—	—	—	—	—	—	1	—	14
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	4
Viipurin piiri ..	21	29	10	4	7	3	1	—	16	27	33	40	191
Haminan »	12	5	1	1	—	—	7	5	3	—	1	—	35
Lappeenrannan » ..	1	5	3	1	—	—	—	4	1	3	2	4	24
Antrean »	21	2	1	5	7	6	10	10	20	36	65	35	218
Muolaan »	10	3	6	17	6	6	4	1	6	2	4	5	70
Käkisalmen » ..	3	11	3	1	4	6	1	1	5	6	6	1	48
Kurkijoen »	6	4	6	1	4	1	3	8	12	15	6	12	78
Sortavalan »	1	3	4	—	—	3	7	8	10	16	4	28	84
Salmin »	14	22	10	6	2	—	—	4	6	5	13	7	89
<i>Mikkelin lääni.</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	<i>1</i>	<i>6</i>	<i>46</i>	<i>43</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>141</i>
Mikkeli	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Heinola	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Savonlinna	—	—	—	—	—	1	—	1	3	1	2	—	8

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>												
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Eloäk. <i>Août.</i>	Septemb. <i>Septembre.</i>	Loäk. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Mikkelin piiri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
Heinolan »	—	—	—	—	—	1	—	6	1	—	1	1	9
Joroisten »	—	1	—	—	—	2	—	9	11	—	3	1	31
Savonlinnan »	2	1	1	1	1	4	—	28	30	15	4	4	88
<i>Kuopion lääni.</i>	<i>90</i>	<i>85</i>	<i>52</i>	<i>51</i>	<i>47</i>	<i>49</i>	<i>29</i>	<i>29</i>	<i>44</i>	<i>71</i>	<i>70</i>	<i>60</i>	<i>677</i>
Kuopio	30	20	10	13	18	27	—	—	1	3	1	1	123
Isalmi	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	5
Joensuu	—	—	1	—	—	—	2	—	6	1	2	3	15
Kuopion piiri	8	3	5	1	6	5	10	4	9	10	10	13	84
Rautalammin »	1	15	7	16	5	6	2	2	1	1	1	1	58
Isalmen »	29	22	11	9	7	7	5	8	7	11	18	10	144
Pielisjärven »	—	—	4	2	—	—	1	2	5	18	15	5	52
Tohmajärven »	2	7	2	4	3	2	6	2	5	14	13	15	75
Joensuun »	20	18	12	6	5	2	3	11	9	15	8	12	121
<i>Vaasan lääni.</i>	<i>157</i>	<i>132</i>	<i>89</i>	<i>84</i>	<i>68</i>	<i>75</i>	<i>55</i>	<i>103</i>	<i>97</i>	<i>113</i>	<i>124</i>	<i>131</i>	<i>1 228</i>
Vaasa	18	11	12	—	2	4	6	9	13	14	21	20	130
Kristiinankaupunki	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3
Pietarsaari	1	—	—	—	3	—	5	9	—	—	6	—	24
Jyväskylä	5	7	4	4	14	6	8	5	15	6	5	3	82
Kaskinen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	6
Vaasan piiri	14	8	9	14	1	13	8	12	8	—	9	4	100
Kristiinankaup. piiri	92	34	30	44	33	27	11	39	35	54	28	50	477
Uudenkaarlepyyn »	7	7	9	4	1	4	—	5	8	7	4	12	68
Kokkolan »	5	51	8	3	5	10	5	20	8	3	4	2	124
Kuortaneen »	12	4	2	5	—	—	2	2	2	13	38	27	107
Jyväskylän »	3	9	15	9	9	11	10	2	7	11	8	13	107
<i>Oulun lääni.</i>	<i>39</i>	<i>19</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	<i>18</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>10</i>	<i>17</i>	<i>176</i>
Oulu	13	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	17
Raaha	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Kajaani	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Kemi	2	2	—	3	4	1	1	—	1	1	2	—	17
Tornio	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	1	—	6
Oulun piiri	1	—	2	—	—	—	1	1	—	1	3	1	10
Raahan »	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3
Kalajoen »	3	2	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	10
Haapajärven »	8	7	6	4	—	3	1	1	3	1	1	8	43
Kajaanin »	—	—	—	—	2	—	—	2	7	9	1	6	27
Tornion »	9	6	1	5	5	1	2	1	—	—	—	—	30
Rovaniemen »	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	7
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>
Godbyn piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Vuorokuume eli vilu- tauti. (Febris inter- mittens.)	—	—	—	—	2	8	3	1	1	1	—	—	16
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>3</i>
Turku	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Rymättylän piiri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatunelita. — Malades.												Yhteensä. <i>Total.</i>
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Maaläk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäk. <i>Juin.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Eloäk. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrisk. <i>Novembre.</i>	Jouluk. <i>Décembre.</i>	
<i>Viipurin lääni.</i>	—	—	—	—	2	4	2	1	1	1	—	—	11
Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Viipurin piiri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Muolaan »	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	5
Kurkijoen »	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Salmin »	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Vaasan lääni.</i>	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Pietarsaari	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Kulkutaudinluontoinen aivokalvontulehdus. (Meningitis cere- brospinalis epidemica.)	14	7	8	12	8	2	11	5	5	9	11	7	99
<i>Uudenmaan lääni.</i>	5	2	—	3	2	—	3	—	1	3	2	2	23
Helsinki	—	2	—	2	1	—	1	—	1	2	2	1	12
Porvoo	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Helsingin piiri	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	4
Loviisan »	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Lohjan »	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Turku	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Turun piiri	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Porin »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Huittisten »	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Hämeen lääni.</i>	—	—	1	1	1	1	2	—	—	3	1	—	10
Lahti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	4
Tammelan piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ruoveden »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hollolan »	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	4
<i>Viipurin lääni.</i>	2	1	3	2	2	1	3	—	1	—	2	1	18
Viipuri	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Hamina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sortavala	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Haminan piiri	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Antrean »	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3
Muolaan »	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kurkijoen »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Sortavalan »	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	5
Salmin »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Mikkelin lääni.</i>	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4
Heinolan piiri	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Joroisten »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Savonlinnan piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>											Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmik. <i>Février.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Huhtik. <i>Avril.</i>	Toukok. <i>Mai.</i>	Kesäsk. <i>Juin.</i>	Juulik. <i>Juillet.</i>	Eloku. <i>Août.</i>	Syysk. <i>Septembre.</i>	Lokak. <i>Octobre.</i>	Marrask. <i>Novembre.</i>		Jouluk. <i>Décembre.</i>
<i>Kuopion lääni.</i>	3	3	—	—	—	—	—	4	2	—	2	1	15
Kuopio	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Rautalammin piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pielisjärven »	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tohmajärven »	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Joensuun »	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1	1	6
<i>Vaasan lääni.</i>	2	—	—	1	2	—	2	—	1	1	—	1	10
Vaasa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kristinankaup. piiri ..	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	4
Kokkolan »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kuortaneen »	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Jyväskylän »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Oulun lääni.</i>	—	1	3	1	1	—	1	1	—	2	3	1	14
Oulun piiri	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4
Kalajoen »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kajaanin »	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	2	—	8
Tornion »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Lapsihalvaus. (Poliomyelitis anterior acuta.)	8	—	4	4	6	4	16	44	52	42	15	12	207
<i>Uudenmaan lääni.</i>	1	—	—	1	—	2	—	2	1	3	1	—	11
Helsinki	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2
Loviisa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Helsingin piiri	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	3
Loviisan »	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	4
Lohjan »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	3
Pori	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Uudenkaupungin piiri ..	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Hämeen lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	1	6	9	2	2	1	21
Hämeenlinna	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Tampere	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3
Hämeenlinnan piiri ..	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tammelan »	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	1	6
Tampereen »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Jämsän »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Hollolan »	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	6
<i>Viipurin lääni.</i>	3	—	2	—	3	2	12	24	13	10	6	2	77
Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	3
Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
Viipurin piiri	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>												
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Helmi- k. <i>Février.</i>	Maalisk. Mars.	Huhtik. Avril.	Toulok. Mai.	Kesä- kuu. <i>Juin.</i>	Heinäk. Juillet.	Elo- kuu. <i>Août.</i>	Syysk. Septembre.	Lokak. Octobre.	Marrask. Novembre.	Jouluk. Décembre.	Yhteensä. Total.
<i>Vaasan lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	
Kuortaneen piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	
Influenssa. (Influenza.)	3 018	5 368	5 685	4 637	2 586	1 204	574	581	1 302	1 575	1 858	2 809	31 197
<i>Uudenmaan lääni.</i>	<i>499</i>	<i>1 405</i>	<i>1 355</i>	<i>1 257</i>	<i>570</i>	<i>253</i>	<i>91</i>	<i>130</i>	<i>444</i>	<i>511</i>	<i>584</i>	<i>777</i>	<i>7 876</i>
Helsinki	328	1 172	1 004	875	376	171	75	91	356	413	442	616	5 919
Porvoo	15	9	16	11	3	2	—	2	4	5	—	5	72
Loviisa	9	—	4	2	1	—	—	—	2	2	1	—	21
Tammisaari	8	12	9	4	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Hanko	—	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
Helsingin piiri	43	65	115	120	52	8	2	10	16	31	47	57	566
Loviisan »	41	44	172	200	80	31	1	10	37	34	41	63	754
Lohjan »	46	81	21	23	38	35	9	10	6	—	26	20	315
Tammisaaren »	9	5	7	22	20	6	4	7	23	26	27	16	172
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	<i>428</i>	<i>534</i>	<i>424</i>	<i>256</i>	<i>235</i>	<i>186</i>	<i>67</i>	<i>61</i>	<i>122</i>	<i>170</i>	<i>218</i>	<i>376</i>	<i>3 077</i>
Turku	84	92	80	122	32	34	13	23	51	39	60	62	692
Uusikaupunki	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	4	6	15
Naantali	4	5	4	1	1	—	—	—	—	—	—	1	16
Pori	69	64	75	33	29	20	—	14	23	39	53	74	493
Rauma	11	14	20	14	7	3	—	—	7	9	10	20	115
Turun piiri	40	40	25	20	16	14	2	6	17	13	15	9	217
Salon »	15	28	14	—	—	3	—	—	—	—	9	—	69
Rymättylän »	13	12	21	9	9	2	8	2	6	7	6	20	115
Uudenkaup. »	—	105	16	—	2	—	—	—	—	12	—	7	142
Porin »	35	26	42	12	8	5	2	5	2	25	28	63	253
Ikaalisten »	42	17	22	—	—	1	11	—	2	6	—	23	124
Huittisten »	46	27	16	15	12	8	—	—	2	5	4	4	189
Tyrvään »	69	104	88	30	116	96	31	11	11	15	29	87	687
<i>Hämeen lääni.</i>	<i>387</i>	<i>706</i>	<i>950</i>	<i>697</i>	<i>244</i>	<i>121</i>	<i>59</i>	<i>64</i>	<i>187</i>	<i>217</i>	<i>269</i>	<i>409</i>	<i>4 310</i>
Hämeenlinna	21	67	173	55	6	—	—	6	18	22	34	19	421
Lahti	25	184	135	72	26	8	5	—	5	11	7	36	514
Tampere	151	189	230	219	106	62	22	19	94	92	116	166	1 466
Hämeenlinnan piiri	27	59	126	201	24	8	14	17	25	13	27	44	585
Tammelan »	83	77	97	44	7	7	3	—	14	19	33	65	449
Tampereen »	35	57	73	22	37	16	11	14	9	27	25	35	361
Ruoveden »	11	7	28	22	9	—	—	2	2	4	2	6	93
Jämsän »	34	56	81	46	29	17	3	6	20	26	22	29	369
Hollolan »	—	10	7	16	—	3	1	—	—	3	3	9	52
<i>Viipurin lääni.</i>	<i>620</i>	<i>1 133</i>	<i>1 235</i>	<i>1 004</i>	<i>497</i>	<i>179</i>	<i>93</i>	<i>128</i>	<i>196</i>	<i>286</i>	<i>320</i>	<i>534</i>	<i>6 225</i>
Viipuri	156	239	305	146	81	33	19	19	70	124	132	264	1 588
Hamina	46	36	3	3	—	1	1	1	—	2	—	3	96
Lappeenranta	46	76	91	82	73	32	11	22	15	29	36	63	576
Käkisalmi	—	21	38	31	15	—	2	—	—	—	—	1	108
Sortavala	4	4	8	8	4	2	3	—	5	—	3	4	45
Kotka	54	66	118	74	45	29	19	31	32	33	37	35	573
Viipurin piiri	11	55	22	14	9	5	2	—	5	3	3	11	140
Haminan »	—	141	210	140	—	—	—	—	—	—	—	—	491
Lappeenrannan »	33	18	25	66	14	3	—	7	15	8	17	13	219
Antrean »	132	168	201	133	92	19	17	17	10	32	45	71	937
Muolaan »	30	176	103	36	32	13	7	11	11	11	6	10	446
Käkisalmen »	26	68.	50	152	62	15	5	17	6	10	10	18	439

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie, département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairatuneita. — Malades.												Yhteensä. Total.
	Tammik. Janvier.	Helmi. Février.	Maalisk. Mars.	Huhtik. Avril.	Toukok. Mai.	Kesäk. Juin.	Heinäk. Juillet.	Elokk. Aout.	Syysk. Septembre.	Lokek. Octobre.	Marrask. Novembre.	Jouluk. Décembre.	
Kurkijoen piiri	57	36	24	25	37	27	4	—	14	18	14	16	272
Sortavalan »	14	10	7	15	10	—	—	—	—	2	—	2	60
Salmin »	11	19	30	79	23	—	3	3	13	14	17	23	285
<i>Mikkelin lääni.</i>	<i>167</i>	<i>154</i>	<i>200</i>	<i>80</i>	<i>42</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>17</i>	<i>28</i>	<i>45</i>	<i>54</i>	<i>53</i>	<i>861</i>
Mikkeli	11	20	22	5	4	—	—	—	2	—	4	—	68
Heinola	7	8	7	2	1	2	—	—	3	2	4	8	44
Savonlinna	20	—	24	—	—	—	—	—	—	5	3	11	63
Mikkelin piiri	9	35	75	20	2	2	2	5	6	15	21	9	201
Heinolan »	24	25	25	32	17	—	9	8	5	14	18	17	194
Joroisten »	89	56	41	20	15	6	—	2	8	8	4	7	256
Savonlinnan »	7	10	6	1	3	—	—	2	4	1	—	1	35
<i>Kuopion lääni.</i>	<i>329</i>	<i>300</i>	<i>237</i>	<i>312</i>	<i>351</i>	<i>189</i>	<i>82</i>	<i>38</i>	<i>87</i>	<i>66</i>	<i>86</i>	<i>238</i>	<i>2 315</i>
Kuopio	37	51	28	32	24	18	8	—	34	23	28	46	329
Iisalmi	12	10	8	4	16	6	—	—	2	2	6	6	72
Joensuu	3	10	10	21	3	5	1	—	2	3	2	14	74
Kuopion piiri	40	41	25	29	21	8	13	5	5	3	3	12	205
Rautalammin »	46	21	14	25	46	10	3	—	—	8	—	12	185
Iisalmen »	48	63	73	80	109	57	31	17	15	19	32	78	622
Pielisjärven »	1	14	—	13	25	8	—	—	—	—	—	3	64
Tohmajärven »	81	48	49	69	52	16	2	5	17	2	9	27	377
Joensuun »	61	42	30	39	55	61	24	11	12	6	6	40	387
<i>Vaasan lääni.</i>	<i>246</i>	<i>410</i>	<i>440</i>	<i>312</i>	<i>185</i>	<i>111</i>	<i>105</i>	<i>94</i>	<i>106</i>	<i>157</i>	<i>200</i>	<i>214</i>	<i>2 580</i>
Vaasa	68	221	97	52	46	16	7	18	27	48	60	52	712
Kristinankaupunki	6	11	6	13	3	5	1	1	2	1	13	3	65
Uusikaarlepyy	5	2	11	30	13	8	—	6	8	4	12	22	121
Kokkola	—	9	45	10	—	—	—	—	5	3	6	10	88
Pietarsaari	4	9	16	—	—	—	—	—	—	—	5	10	44
Jyväskylä	10	44	30	13	11	18	—	19	4	5	9	19	182
Kaskinen	5	3	4	1	1	3	2	2	1	1	2	—	25
Kritiinikaup. piiri	26	4	23	18	22	—	—	—	—	—	7	5	105
Uudenkaarlepyyn »	43	23	58	20	18	9	57	4	14	12	13	11	282
Kokkolan »	31	29	80	66	18	6	1	2	5	15	35	32	320
Kuortaneen »	12	15	5	6	30	13	1	—	—	28	2	23	135
Jyväskylän »	36	40	65	83	23	33	36	42	40	40	36	27	501
<i>Oulun lääni.</i>	<i>323</i>	<i>673</i>	<i>813</i>	<i>704</i>	<i>457</i>	<i>151</i>	<i>41</i>	<i>38</i>	<i>121</i>	<i>104</i>	<i>119</i>	<i>187</i>	<i>3 731</i>
Oulu	27	37	33	30	28	4	—	5	8	6	4	12	194
Raahen »	2	4	11	7	1	—	—	—	—	1	3	1	30
Kajaani	—	2	—	—	—	—	—	—	5	—	2	3	12
Kemi	4	29	50	26	22	11	3	3	23	11	13	12	207
Tornio	7	19	38	2	—	—	—	—	3	5	2	5	81
Oulun piiri	52	56	240	363	102	35	6	6	7	21	17	17	922
Raahen »	8	5	—	2	—	—	2	—	—	—	—	2	19
Kalajoen »	3	25	26	18	4	—	—	4	4	2	4	2	92
Haapajärven »	81	81	74	94	33	22	10	14	22	18	28	41	518
Kajaanin »	24	6	16	76	49	55	7	1	30	13	16	13	306
Tornion »	27	39	146	35	15	5	2	4	16	11	—	16	316
Rovaniemen »	88	370	179	51	203	19	11	1	3	16	30	63	1 034
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	<i>19</i>	<i>53</i>	<i>31</i>	<i>15</i>	<i>5</i>	<i>4</i>	<i>25</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>19</i>	<i>8</i>	<i>21</i>	<i>222</i>
Maarianhamina	6	9	7	5	3	4	3	5	4	6	5	3	60
Godbyn piiri	13	44	24	10	2	—	22	6	7	13	3	18	162

Tauti, lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Maladie département, ville et district de médecins de district.</i>	Sairastuneita. <i>Malades.</i>											Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Tammik. <i>Janvier.</i>	Heinäk. <i>Juillet.</i>	Maalisk. <i>Mars.</i>	Aprill. <i>Avril.</i>	Huhtik. <i>Mai.</i>	Toukok. <i>Juin.</i>	Kesäk. <i>Juillet.</i>	Heinäk. <i>Août.</i>	Elok. <i>Septembre.</i>	Syysk. <i>Octobre.</i>	Lokak. <i>Novembre.</i>		Marrask. <i>Décembre.</i>
Unitauti. (Encephalitis lethargica.)	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	6
<i>Uudenmaan lääni.</i>	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Helsinki	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
<i>Vaasan lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Vaasa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Oulun lääni.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Oulun piiri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1

Kaupunkien kulkutautisairaaloissa v. 1937 hoidetut kulkutautitapaukset.

Cas de maladies épidémiques traités en 1937 dans les hôpitaux pour contagieux des villes.

Sairaala. Hôpital.	Sairaansijojen luku. Nombre de lits.	Isorokko. Varicella.	Tuhkrokko. Scarlatina.	Kurkkumätä. Diphtheria.	Typhus abdominääli. Typhus abdominalis.	Paratyfus. Paratyphus.	Pilkukuumetauti. Typhus exanthematicus.	Toisintakuumetauti. Typhus recurrens.	Punatauti. Dysenteria.	Urtikaria. Erythematosa exanthemata.	Leishmaniasis. Follikuläris enterica cutis.	Muita kulkutautia. Autres maladies épidémiques ¹⁾	Yhteensä. Total.
Helsinki: Kulkutautisairaala	200	—	1 545	171	8	54	—	—	—	—	13	79	1 870
Porvoo: »	16	—	59	15	—	1	—	—	—	—	—	—	75
Loviisa: »	10	—	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Tammisaari: »	12	—	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
Hanko: »	12	—	24	4	—	—	—	—	—	—	—	—	28
Turku: »	116	—	391	236	—	—	—	—	—	—	—	7	634
Usikaupunki: »	12	—	7	19	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Rauma: »	15	—	87	21	3	6	—	—	—	—	—	—	117
Pori: »	20	—	125	16	—	—	—	—	—	—	—	—	141
Maarianhamina: »	10	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Hämeenlinna: »	20	—	182	22	8	26	—	—	—	6	—	—	244
Lahti: »	34	—	244	—	2	167	—	—	1	—	—	—	414
Tampere: »	104	—	513	57	5	10	—	—	—	—	—	—	585
Viipuri: »	83	—	234	152	4	4	—	—	—	—	10	26	430
Hamina: »	6	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Kotka: »	29	—	133	6	—	2	—	—	—	—	—	1	142
Käkisalmi: »	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56
Sortavala: »	20	—	53	79	—	—	—	—	—	—	1	1	134
Lappeenranta: »	—	—	44	19	—	2	—	—	—	—	—	—	65
Mikkeli: »	11	—	61	3	—	—	—	—	—	—	—	—	64
Heinola: »	6	—	24	—	—	1	—	—	—	—	—	—	25
Savonlinna: »	18	—	40	7	8	—	—	—	—	—	—	—	55
Kuopio: »	35	—	126	130	31	1	—	—	—	—	—	—	288
Iisalmi: »	—	—	6	14	—	1	—	—	—	—	—	1	22
Joensuu: »	8	—	14	15	—	1	—	—	—	—	—	—	30
Vaasa: »	45	—	274	216	4	1	—	—	—	—	—	—	495
Kokkola: »	15	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Pietarsaari: »	38	—	89	54	—	—	—	—	—	—	1	—	144
Usikaarlepyy: »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä: »	20	—	178	132	—	—	—	—	—	—	—	—	310
Kristiinankaupunki: »	10	—	37	2	—	—	—	—	—	—	—	—	39
Oulu: »	36	—	63	45	19	56	—	—	—	—	4	1	188
Raahe: »	8	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kajaani: »	20	—	109	18	—	1	—	—	—	—	—	2	130
Tornio: »	10	—	15	6	—	—	—	—	—	—	—	—	21
Kemi: »	7	—	49	24	1	—	—	—	—	—	—	—	74
Yhteensä — Total	1 006	—	4 889	1 485	93	334	—	—	—	1	35	119	6 956

¹⁾ Tuhkarokko. Hinkuyskä. Vilutauti. Morbilli. Tussis convulsiva. Malaria. Febris intermittens.

Ilmoitetut tärkeimpien kulkutautien tapaukset v. 1927—1937.
Cas des principales maladies épidémiques déclarés en 1927—1937.

Tauti. — <i>Maladie.</i>	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Cholera asiatica (Aasialainen ko- lera)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Variola (Isorokko)	—	2	1	1	5	4	1	—	2	38	2
Typhus recurrens (Toisintakuume) » exanthematicus (Pilkku- kuume)	—	—	—	—	—	—	—	4	—	128	1
Typhus abdominalis (Lavantauti) Paratyphus (Paratyfus)	506	330	303	274	389	492	384	446	321	322	499
Dysenteria (Punatauti)	676	494	705	862	614	699	928	1 287	684	742	838
Scarlatina (Tulirokko)	200	38	18	47	83	66	101	28	10	52	51
Diphtheria (Kurkkumätä)	1 966	2 380	4 943	3 861	4 010	3 910	3 942	4 654	6 310	11 420	10 976
Poliomyelitis anterior acuta (Lapsi- halvaus)	876	984	702	967	1 170	1 613	1 993	3 137	3 903	4 535	4 339
Encephalitis lethargica (Unitauti) Meningitis cerebrospinal. epidemica (Kulkutaudinluontoinen aivokal- vontulehdus)	52	27	97	288	105	318	141	438	191	111	207
Febris intermittens (Vuorokuume, vilutauti)	6	5	2	7	1	4	1	1	1	3	6
	50	40	34	38	46	47	90	85	123	119	99
	29	67	1	5	27	3	11	3	5	1	16

Ilmoitetut uudet sukupuolitautien tapaukset v. 1934—1937.
Nouveaux cas de maladies vénériennes déclarés en 1934—1937.

	Veres kuppua. <i>Lues recens.</i>				Tippuri. <i>Urethritis gonorrhoeica.</i>				Pehmeä haava. <i>Ulcus molle.</i>				Nivustalve- granulooma. <i>Lymphogranu- loma inguinale.</i>		
	1934	1935	1936	1937	1934	1935	1936	1937	1934	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Uudenmaan lääni.. { Kaupungit Maaseutu	436	430	325	324	4 052	3 616	3 248	3 245	100	113	103	132	15	125	95
Turun ja Porin lääni { Kaupungit Maaseutu	16	27	17	24	175	159	208	253	9	5	7	8	—	1	—
Ahvenanmaan maa- kunta	169	102	55	50	810	684	676	578	52	29	33	18	2	14	7
Hämeen lääni..... { Kaupungit Maaseutu	46	58	23	20	223	211	220	231	6	8	6	6	—	1	2
Viipurin lääni..... { Kaupungit Maaseutu	—	1	—	3	—	21	13	18	—	1	1	—	—	—	—
Mikkelin lääni..... { Kaupungit Maaseutu	5	—	3	3	10	19	31	26	—	1	—	—	—	—	—
Kuopion lääni..... { Kaupungit Maaseutu	123	67	72	79	725	628	742	642	21	18	22	31	10	12	3
Oulun lääni..... { Kaupungit Maaseutu	74	36	32	27	347	290	349	358	19	9	5	10	—	3	1
Yhteensä — <i>Total</i>	273	246	258	349	1 128	1 075	1 213	1 729	100	92	127	171	4	—	3
	217	182	171	179	919	809	854	947	74	55	31	95	—	1	2
	41	15	18	23	132	124	128	114	7	12	6	5	—	—	—
	49	55	31	27	192	153	163	172	11	13	12	6	—	—	—
	116	88	41	40	395	337	325	328	77	77	44	38	1	5	1
	178	141	84	52	534	548	458	422	50	37	24	21	—	—	1
	75	70	72	66	543	386	396	334	27	20	10	12	—	—	4
	40	33	26	27	261	290	200	224	6	5	7	6	—	—	—
	114	56	64	43	393	284	260	231	39	21	12	4	—	1	—
	84	92	62	38	331	302	231	211	24	13	12	9	—	—	—
Yhteensä — <i>Total</i>	2 056	1 699	1 354	1 374	11 170	9 936	9 715	10 063	622	528	463	572	32	163	119
Kaupungit — <i>Villes</i>	1 347	1 075	905	977	8 178	7 155	7 001	7 219	423	383	358	411	32	157	113
Maaseutu — <i>Communes rurales</i>	709	624	449	397	2 992	2 781	2 714	2 844	199	145	105	161	—	6	6

Ilmoitetut äkilliset taudin-
Cas de maladies aiguës déclarés

Tauti. — <i>Maladie.</i>	Helsinki.	Pori.	Loviisa.	Tammisaari.	Hanko.	Turku.	Naalali.	Uusikaupunki.	Pori.	Rauma.	Mariestadina.	Hämeehinna.	Tampere.	Lahti.	Viipuri.
1 Typhus abdominalis — Lävantahti ..	3	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—	1	5	1	5
2 Paratyphus — Paratyfus ..	57	1	—	—	—	20	—	—	—	4	—	10	17	193	9
3 Typhus exanthematicus — Pilkkukuume ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Typhus recurrens — Toisintakuume ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Febris remittens. Febricula — Epämääräinen kuume ..	498	—	—	—	112	—	—	—	—	11	—	62	5	97	11
6 Febris intermittens — Vuorokuume, viltauti ..	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Febris undulans — Aaltoileva kuume ..	6	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Influenza — Influenssa ..	5 873	72	—	33	28	692	16	15	493	115	58	421	1 475	514	1 561
9 Encephalitis lethargica — Unitauti ..	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Meningitis cerebrospinalis epidemica — Kulkutaudinluontoinen aivokalvontulehdus ..	10	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4
11 Poliomyelitis anterior acuta — Lapsihalvaus ..	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	3
12 Tetanus — Jäykkäkouristus ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Cholera asiatica — Aasialainen kolera ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Dysenteria — Punatauti ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	12	—	—
15 Cholera nostras. Gastroenteritis epidemica — Kotimainen kolera. Tarttuva maha- ja suolitulehdus ..	—	—	—	—	—	—	—	5	7	—	1	28	40	—	52
16 Gastritis, enteritis acuta — Äkillinen maha-, suolitulehdus ..	4 322	35	—	99	119	229	29	14	432	137	36	123	641	473	797
17 Variola — Isorokko ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Varicellae — Vesirokko ..	401	5	39	13	22	17	—	—	13	4	1	3	112	42	98
19 Scarlatina — Tulirokko ..	1 247	30	15	28	20	318	4	4	81	42	1	62	479	220	156
20 Morbilli — Tuhkarokko ..	1	1	4	—	7	1	—	—	—	—	2	2	2	—	12
21 Rubella — Vihurirokko ..	349	—	—	5	2	38	—	—	1	—	15	16	29	30	77
22 Erysipelas — Ruusu ..	258	4	—	5	3	20	—	6	13	2	1	5	33	39	67
23 Septicaemia. Pyaemia — Yleinen verenmyrkytys ..	39	1	—	3	1	7	—	—	—	—	1	3	5	1	9
24 Febris puerperalis — Lapsivuodekuume ..	—	—	—	1	—	1	—	—	3	2	—	1	—	5	—
25 Diphtheria. Laryngitis crouposa — Kurkkumätä. Kuristauti ..	119	—	1	—	4	128	4	5	3	12	—	3	48	3	118
26 Angina tonsillaris — Kitarisatulehdus ..	7 007	242	55	198	219	834	16	46	500	214	42	452	1 755	1 204	1 740
27 Laryngobronchitis acuta — Äkillinen kurkunpään- ja henkitorventulehdus ..	6 668	188	—	105	162	606	9	13	365	183	25	107	1 977	536	1 001
28 Tussis convulsiva — Hinkuyskä ..	208	—	—	1	3	121	2	2	185	54	1	11	409	176	234
29 Pneumonia. Bronchopneumonia — Keuhkokuume. Katarriskeuhkokuume ..	1 497	9	—	9	21	139	5	6	57	19	3	46	301	151	201
30 Parotitis epidemica — Sikotauti ..	243	148	75	1	62	331	2	12	20	25	18	30	28	181	45
31 Rheumatismus articul. ac. — Äkillinen nivelreumatismi ..	578	—	—	10	5	51	—	1	20	11	2	22	94	53	91
32 Meningitis tuberculosa — Tuberkuloottinen aivokalvontulehdus ..	19	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	4	1	3
33 Pleuritis ac. (idiopath.) — Äkillinen keuhkopussintulehdus (itsesynt.) ..	288	4	—	1	5	18	—	—	19	13	3	10	86	40	138
34 Lues recens — Veres kuppa ..	318	—	1	—	5	35	—	—	12	3	3	7	31	41	251
35 Gonorrhoea — Tippuri ..	3 194	16	9	9	17	388	—	2	111	77	18	35	387	220	1 356
36 Ulcus molle — Pehmeä haava ..	129	—	1	—	2	11	—	—	2	5	—	6	7	18	147
37 Lymphogranuloma inguinale — Nivustaivegranulooma ..	95	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Yhteensä — Total	33 435	757	200	521	819	4 020	87	131	2 342	937	231	1 469	7 988	4 242	8 189

tapaukset kaupungeissa v. 1937.

dans les villes en 1937.

Yhteensä. Total.	Tornio.	Kemi.	Kajaniemi.	Raahen.	Oulu.	Jyväskylä.	Kokkola.	Pietarsaari.	Uusikaarlepyy.	Kaskinen.	Kristin- kaupunki.	Vasa.	Joensuu.	Iisalmi.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinoja.	Mikkeli.	Sortavala.	Kaikkala.	Lappeenranta.	Kotka.	Hamina.
82	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—
396	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 198	—	5	20	—	4	—	—	—	2	—	122	—	—	6	—	—	—	161	6	68	8	—	
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15 080	81	207	12	30	192	182	88	44	118	25	65	701	74	71	329	64	44	64	45	105	576	573	24
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
204	6	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 318	23	317	25	57	280	133	135	139	46	8	8	331	88	36	477	14	—	—	—	—	—	—	53
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 021	3	12	22	26	52	14	13	6	5	—	—	37	6	7	14	3	8	3	9	1	2	8	2
3 912	16	44	82	2	35	73	2	61	—	15	27	239	13	—	76	40	13	82	9	186	108	22	
171	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	32	—	—	10	—	80	—	—	—
620	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	6	6	—	—	7	5	4	—	—	—
667	3	13	3	1	11	9	5	4	—	—	1	38	7	2	60	2	15	3	3	31	2	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
92	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
953	6	17	4	2	17	87	—	18	—	1	3	139	14	5	123	7	1	3	14	36	4	4	4
21 289	112	441	92	65	323	224	124	224	82	30	80	645	109	97	1156	153	—	778	159	872	462	101	101
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 733	40	145	109	88	403	63	109	23	14	39	14	532	50	89	985	25	—	453	42	158	293	114	114
2 309	20	154	29	23	127	43	34	—	—	—	—	1	39	42	104	10	21	63	22	8	109	33	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 265	14	65	13	12	61	31	16	7	1	1	7	154	19	10	102	12	—	57	15	71	90	36	36
1 840	—	49	3	1	2	3	3	29	2	2	2	200	1	—	7	—	—	21	1	146	4	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 216	1	8	4	10	20	17	3	—	4	3	—	35	5	3	102	5	8	—	4	37	2	7	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
823	3	30	2	6	7	11	13	—	1	2	1	37	1	2	40	3	8	—	1	18	7	5	5
977	1	9	9	6	18	1	11	—	—	—	—	54	3	2	35	5	1	17	7	36	35	1	1
7 219	3	55	39	5	129	58	63	—	—	—	—	170	23	20	285	28	13	73	32	116	177	27	27
411	—	1	—	—	2	4	4	—	—	—	—	7	7	1	30	—	4	4	2	9	8	3	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90 042	334	1 581	542	336	1 758	975	632	647	301	130	222	468	3	895	3 997	380	103	2 153	422	842	2 465	2 076	452

Ilmoitetut äkilliset taudintapaukset kaupungeissa v. 1927—1937.

Cas de maladies aiguës déclarés dans les villes en 1927—1937.

Tauti. — <i>Maladie.</i>	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Typhus abdominalis — Lavantauti ..	161	81	52	71	83	224	111	117	47	76	82
Paratyphus — Paratyfus	284	143	284	264	123	169	225	479	126	292	396
Typhus exanthematicus — Pilkku- kuume	1	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—
Typhus recurrens — Toisintakuume ..	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Febris gastrica et remittens. Febricula — Epämääräinen kuume	522	935	1 054	1 584	1 351	1 652	1 132	1 056	1 158	1 325	1 198
Febris intermittens — Vuorokuume. Vilulauti	4	30	1	2	1	3	9	1	—	4	4
Febris undulans — Aaltoilevä kuume	—	—	—	—	—	4	9	5	7	8	9
Influenza — Influenssa	26 123	18 434	31 863	13 272	24 547	21 098	29 674	12 174	14 648	37 206	15 080
Encephalitis lethargica — Unitauti ..	5	5	—	1	1	3	1	—	—	1	5
Meningitis cerebrospinalis epidemica — Kulkutaudinluontoinen aivokalvon- tulehdus	23	11	17	19	18	23	31	19	36	40	26
Poliomyelitis anterior acuta — Lapsi- halvaus	11	2	30	16	19	45	18	77	67	13	14
Tetanus — Jäykkäkouristus	—	—	—	4	7	3	6	3	—	3	—
Cholera asiatica — Aasialainen kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenteria — Punatauti	9	6	6	7	1	9	3	4	2	16	15
Cholera nostras. Gastroenteritis epide- mica — Kotimainen kolera. Tart- tava maha- ja suolitulehdus	96	14	31	127	—	121	42	50	15	71	204
Gastritis, enteritis acuta — Äkillinen maha- ja suolitulehdus	12 163	8 052	6 737	8 169	7 325	9 909	8 029	9 068	6 134	8 278	10 318
Variola — Isorokko	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13	—
Varicellae — Vesirokko	981	986	1 066	977	1 184	1 119	816	804	950	1 225	1 021
Scarlatina — Tulirokko	1 036	1 251	2 254	1 742	1 981	1 725	1 540	1 812	2 282	4 080	3 912
Morbilli — Tuhkarokko	8 408	475	508	766	85	572	9 872	1 464	307	83	171
Rubeola — Vihurirokko	466	136	103	122	376	1 385	515	749	965	996	620
Erysipelas — Ruusu	706	662	1 134	654	499	463	541	580	506	554	667
Septicopyaemia — Verenmyrkytys ...	83	99	175	93	125	83	79	98	93	107	92
Febris puerperalis — Lapsivuodekuume	51	57	37	49	58	39	22	34	27	35	22
Diphtheria. Laryng. croup. — Kurkku- mätä. Kuristustauti	350	294	265	343	451	595	537	862	881	1 157	953
Angina tonsillaris — Kitarisatulehdus	15 285	17 406	20 460	17 387	16 813	15 680	17 124	18 777	16 378	18 350	21 289
Laryngobronchitis acuta — Äkillinen kurkunpään- ja henkitorventulehdus	23 725	25 918	22 819	18 372	16 628	15 367	8 348	16 276	14 347	15 144	15 733
Tussis convulsiva — Hinkuyskä	1 699	2 895	1 121	1 799	1 291	2 025	1 409	1 624	1 384	839	2 309
Pneumonia crouposa — Keuhkokuume	2 926	3 052	2 771	1 934	2 342	2 620	2 894	2 558	2 906	3 396	3 265
Parotitis epidemica — Sikotauti	726	768	967	1 375	611	715	1 221	1 196	2 453	4 781	1 840
Rheumatismus articularum acutus — Äkillinen nivelreumatismi	1 144	1 035	1 269	950	883	890	965	930	987	886	1 216
Meningitis tuberculosa — Tuberku- loottinen aivokalvontulehdus	120	98	92	88	74	96	72	83	82	64	38
Pleuritis acuta (idiopathica) — Äkilli- nen keuhkopussintulehdus (itsesyntyinen)	896	1 037	1 031	983	882	746	787	801	762	812	823
Syphilis recens — Veres kuppa	1 354	1 513	1 591	1 573	1 551	1 628	1 418	1 349	1 075	905	977
Ulcus molle — Pehmeä haava	1 850	1 964	1 815	1 614	1 102	868	625	424	383	358	411
Gonorrhoea — Tippuri	7 859	8 086	7 567	7 847	7 707	7 563	7 627	8 189	7 155	7 001	7 219
Lymphogranuloma inguinale — Nivus- taivegranulooma	—	—	—	—	—	11	21	35	32	157	113
Yhteensä — Total	109 069	95 447	107 120	82 205	88 119	87 453	95 723	81 702	76 195	108 277	90 042

Kuolemansyyt kaupungeissa v. 1937.

Tammikuun 1 päivänä 1936 oli tullut voimaan uusi asetus kuolleisuustilastoa varten toimitettavista tiedoista. Tämän mukaan kokoa tilastollinen päätoimisto vuosittain koko maata käsittävän kuolemansyytilaston, sen jälkeen kun piiri- ja kaupunginlääkärit ovat alueensa kuolintodistukset tarkastaneet. Siv. 36—47 oleva luettelo kuolemantapauksista kaupungeissa v. 1937 on laadittu tosin rekisteriviranomaisilta saatujen lääkärien antamien, mutta ei tilastollisen päätoimiston lopullisesti tarkistamien, kuolintodistusten perusteella.

Kuolemantapauksista tuli eri tautiryhmien osalle seuraavat määrät:

	Tapaukset.	%:ssa kaikista kuolemantapauksista.
Kehitysvirheet ja vastasyntyneiden taudit	333 (264 v. 1936)	3.6 % (2.8 % v. 1936)
Vanhuudentaudit	636 (572 » »)	6.8 » (6.0 » » »)
Tartuntataudit	2 057 (2 375 » »)	22.0 » (25.0 » » »)
Vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuoto-taudit	58 (62 » »)	0.6 » (0.7 » » »)
Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit	117 (115 » »)	1.3 » (1.2 » » »)
Hermoston taudit. Mielisairaudet. Aistimien taudit	766 (724 » »)	8.2 » (7.6 » » »)
Verenkiertoelinten taudit	2 120 (2 100 » »)	22.7 » (22.1 » » »)
Hengityselinten taudit	849 (884 » »)	9.1 » (9.3 » » »)
Ruoansulatuselinten taudit	304 (298 » »)	3.3 » (3.1 » » »)
Virtsaelinten taudit	191 (224 » »)	2.0 » (2.4 » » »)
Sukupuolielinten taudit	31 (30 » »)	0.3 » (0.3 » » »)
Raskaustilan ja synnytystaudit	77 (84 » »)	0.8 » (0.9 » » »)
Luuston ja nivelten taudit	20 (30 » »)	0.2 » (0.3 » » »)
Ihon ja ihonalaisen kudoksen taudit	5 (5 » »)	0.1 » (0.1 » » »)
Kasvaimet: Syöpä (Carcinoma, Sarcoma)	893 (859 » »)	9.6 » (9.1 » » »)
Muut kasvaimet	77 (93 » »)	0.8 » (1.0 » » »)
Pitkälliset myrkytystaudit	15 (27 » »)	0.2 » (0.3 » » »)
Väkivaltainen ja luonnoton kuolema	641 (630 » »)	6.9 » (6.6 » » »)
Kuolemansyyt tuntematon, ilmoittamaton tai vai- linaisesti määritellyt	138 (117 » »)	1.5 » (1.2 » » »)
Yhteensä	9 328 (9 493 v. 1936)	100.0 % (100.0 % v. 1936)

Kuolemansyyt kau-
Causes de décès dans

N:o		Helinki.	Porvoo.	Loviisa.	Tammisaari.	Hanko.	Turku.	Naantali.	Uusikaupunki.	Porl.	Rauma.	Maarianhamina.	Hämeenlinna.	Tampere.
	I. Kehitysvirheet. Vastasyntyneiden taudit. <i>Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum.</i>	76	1	4	1	4	28	—	3	5	5	1	1	32
1	Kehitysvirheet — <i>Vitia primae conformationis</i>	14	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	8
150	Synnynnäinen heikkous. Ennenaikainen syntymä.— <i>Debilitas congenita. Partus praematurus</i>	49	1	3	—	3	22	—	3	2	4	—	1	14
250	Lasten syntymävammat — <i>Laesiones intra partum</i>	7	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—	—	9
300	Vastasyntyneiden muut kuolemansyyt — <i>Aliae</i> <i>causae mortis neonatorum</i>	6	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1
	Tautia ei ilmoitettu — <i>Morbus non indicatus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	II. Vanhuudentaudit. — Morbi senectutis.	119	9	7	3	6	64	1	6	29	5	—	9	50
500	Vanhuudenheikkous — <i>Marasmus senilis</i>	114	9	6	3	6	61	1	6	28	5	—	7	44
600	Vanhuudenkuolio — <i>Gangraena senilis</i>	5	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	2	6
	III. Tartuntataudit. — Morbi infectionis.	665	15	5	11	12	200	4	9	50	28	1	16	183
1.000	Lavantauti — <i>Typhus abdominalis</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
1.010	Paratyffus — <i>Paratyphus</i>	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1.020	Pilkkukuume — <i>Febris (typhus) exanthematicus</i> ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.030	Toisintakuume — <i>Febris recurrens</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.035	Undulanttikuume — <i>Febris undulans (Bang)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.050	Horkka. Vilutauti — <i>Malaria</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.060	Isorokko — <i>Variola</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.070	Vesirokko — <i>Varicellae</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.080	Tuhkarokko — <i>Morbilli</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.090	Tulirokko — <i>Scarlatina</i>	12	—	—	2	—	4	—	—	1	2	—	—	1
1.100	Hinkuyskä — <i>Pertussis</i>	2	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	2
1.110	Kurkkumätä — <i>Diphtheria</i>	4	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	2
1.125	Influenssa — <i>Influenza</i>	28	—	—	1	—	9	—	—	3	2	—	1	12
1.130	Sikotauti — <i>Parotitis epidemica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.140	Aasialainen kolera — <i>Cholera asiatica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.150	Äkillinen maha- ja suolitulehdus — <i>Gastroenteritis</i> <i>acuta</i>	14	1	—	—	—	7	—	—	1	1	—	—	4
1.165	Punatauti — <i>Dysenteria</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.190	Tarttuva keltatauti. Weilin tauti — <i>Icterus infec-</i> <i>tiosus acutus (morbus Weili)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.200	Äkillinen nivelleini — <i>Polyarthritis rheumatica acuta</i>	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—
1.210	Ruusu — <i>Erysipelas</i>	10	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—	2
1.215	Angiinamykyty — <i>Angina septica</i>	16	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	3
1.220	Yleinen verenmyrkyty — <i>Septicaemia. Pyaemia</i>	57	1	—	2	—	2	1	—	3	—	1	—	13
1.230	Lapsihalvaus — <i>Poliomyelitis anterior acuta</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
1.240	Unitauti — <i>Encephalitis epidemica seu lethargica</i> Kulkutaudinluonteinen aivokalvon tulehdus — <i>Me-</i> <i>ningitis cerebrospinalis epidemica</i>	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.250	Vastasyntyneiden rakkoihottuma — <i>Pemphigus</i> <i>neonatorum</i>	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
1.260	Vastasyntyneiden rakkoihottuma — <i>Pemphigus</i> <i>neonatorum</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.270	Räkätauti — <i>Malleus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.280	Pernarutto — <i>Anthrax</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.290	Vesikauhu. Raivotauti — <i>Rabies</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.300	Jäykkäkouristus — <i>Tetanus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.310	Sädesienitauti — <i>Actinomycosis</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.400	Keuhkotuberkuloosi, kurkunpäättuberkuloosi. Tuber- kuloottinen keuhkopussin tulehdus — <i>Tuberculo-</i> <i>sis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa</i> ...	428	13	5	6	11	143	2	7	28	16	—	11	128

pungeissa v. 1937.

les villes en 1937.

Yhteensä. Total.	Tornio.	Kemi.	Kajaani.	Raahе.	Oulu.	Jyväskylä.	Kokkola.	Pietarsaari.	Uusikaarlepyy.	Kaskinen.	Kristinan- kaupunki.	Vaasa.	Joensuu.	Iisalmi.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinola.	Mikkeli.	Sortavala.	Käkisalmi.	Iappeneanta.	Kokka.	Hartina.	Vilpuri.	Lahti.	N:o
333	1	18	5	3	11	1	1	3	—	—	—	14	3	—	20	4	2	4	2	5	8	11	4	40	11	1
43	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	5	—	1
223	—	15	2	3	10	1	—	3	—	—	—	5	—	—	15	3	2	4	2	4	8	9	—	24	11	150
30	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	250
29	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	2	—	—	—	—	—	—	1	4	9	—	300
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
636	2	7	6	5	37	7	8	9	1	4	1	36	2	3	31	5	1	15	4	4	9	7	18	77	29	500
611	2	7	6	5	37	7	8	9	1	4	1	36	2	3	31	5	1	15	4	4	9	7	18	70	29	600
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	600
2 057	6	56	17	10	93	26	29	20	4	7	9	78	11	11	67	19	3	18	12	14	35	46	20	192	55	1 000
17	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1 010
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1 020
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 030
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 035
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 050
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 060
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 070
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 080
36	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1 090
21	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1 100
42	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	1 110
79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	1	—	2	7	1	2	2	—	1 125
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 130
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 140
70	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	—	1	5	14	—	—	1 150
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 165
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 190
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8	—	1 200
39	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 210
29	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1 215
126	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	9	3	—	1 220
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 230
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1 240
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1 250
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 260
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 270
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 280
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 290
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 300
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 310
1 322	5	28	10	10	53	9	20	19	3	7	5	45	4	8	39	12	3	14	9	6	20	24	12	116	43	1 400

N:o		Helsinki.	Porvoo.	Loviisa.	Tammisaari.	Hanko.	Turku.	Nantali.	Uusikaupunki.	Porl.	Rauma.	Maarianhamina.	Hämeenlinna.	Tampere.
	VI. Hermoston taudit. Mielisairaudet. Aistimien taudit. — <i>Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum.</i>	208	10	5	3	6	76	1	5	12	9	2	14	66
2.600	Verenvuoto aivoissa, aivokalvoissa — Haemorrhagia cerebri, meningum	145	9	5	2	5	56	1	4	5	8	.	10	41
2.610	Märkäpesäke aivoissa — Abscessus cerebri	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	.	—	—
2.615	Märkivä aivokalvon tulehdus — Meningitis purulenta	9	—	—	—	—	1	—	—	1	—	.	—	3
2.620	Selkäydinkato — Tabes dorsalis	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	.	—	2
2.630	Kaatumatauti — Epilepsia	5	—	—	—	—	2	—	—	—	—	.	—	2
2.640	Pikkulasten kouristukset — Eclampsia infantum ..	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	.	—	4
2.700	Halvaava tylsistyminen — Dementia paralytica ..	9	—	—	—	—	2	—	—	2	1	.	1	3
2.750	Muut mielisairaudet — Alii morbi mentis	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	.	1	—
2.800	Välikorvan tulehdus lisätauteineen — Otitis media cum complicationibus	9	—	—	—	—	3	—	—	2	—	.	1	2
2.820	Muut hermoston ja aistimien taudit — Alii morbi systematis nervosi et organorum sensoriorum ..	—	—	—	—	—	8	—	1	1	—	.	1	9
	Tautia ei ilmoitettu — Morbus non indicatus	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	2	—
	VII. Verenkiertoelinten taudit. <i>Morbi organorum circulationis.</i>	776	26	15	15	28	171	4	18	57	16	9	17	145
3.000	Sydänpussin tulehdus — Pericarditis	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	.	—	—
3.010	Äkillinen sydämen sisäkalvon tulehdus — Endocarditis acuta	12	—	—	—	—	4	—	—	1	—	.	—	—
3.020	Pitkällinen sydämen sisäkalvon tulehdus. Läppäviat — Endocarditis chronica. Vitia valvularum cordis ..	44	1	—	1	1	5	1	2	9	1	.	—	24
3.030	Sydänlihaksen taudit — Morbi myocardi	286	14	10	6	11	89	1	10	20	8	.	14	77
3.035	Sydämen sepelvaltimoiden taudit. Angina pectoris — Morbi arteriarum coronarium cordis: Angina pectoris	110	—	4	6	3	30	2	3	2	3	.	1	20
3.040	Verisuonten kalkkiutuminen — Arteriosclerosis	203	6	—	2	13	28	—	2	17	4	.	—	15
3.043	Aortan ja muut valtimon laajentumat — Aneyrysmata aortae et alia aneyrysmata	12	—	—	—	—	1	—	1	—	—	.	—	—
3.045	Kohonnut verenpaine — Hypertonia arterialis	74	3	—	—	—	9	—	—	5	—	.	—	2
3.055	Laskimotulehdus. Veritulppa — Phlebitis. Thrombosis. Embolia	26	2	—	—	—	4	—	—	2	—	.	—	5
3.070	Muut verenkiertoelinten taudit — Alii morbi organorum circulationis	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	.	2	2
	Tautia ei ilmoitettu — Morbus non indicatus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	9	—
	VIII. Hengityselinten taudit. <i>Morbi organorum respirationis.</i>	294	6	5	5	6	59	2	2	27	13	2	11	68
3.505	Kurkunpään ja henkitorven tulehdus — Laryngotracheitis. Bronchitis	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	.	1	2
3.520	Katarraalinen keuhkokuume. Ilmatiehytkatarrin — Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris	127	2	1	2	3	28	1	—	10	9	.	—	37
3.530	Lohkokeuhkokuume — Pneumonia crouposa	127	4	3	3	1	18	1	2	10	1	2	7	15
3.532	Äänijänteiden vesipöhö — Oedema glottidis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	.	—	—
3.535	Keuhkopussin tulehdus — Pleuritis	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	.	—	—
3.545	Keuhkopussin märkiminen — Empyema pleurae ..	16	—	—	—	—	6	—	—	2	2	.	1	6
3.555	Keuhkokuolio. Märkäpesäke keuhkossa — Gangraena pulmonis. Abscessus pulmonis	9	—	—	—	1	3	—	—	2	—	.	1	3
3.570	Keuhkoastma — Asthma bronchiale	5	—	—	—	1	1	—	—	1	—	.	1	3
3.585	Muut hengityselinten taudit — Alii morbi organorum respirationis	3	—	—	—	—	2	—	—	—	1	.	—	2

No	Yhteensä Todal.	Porvoo.	Kemä.	Kajaani.	Raabe.	Oulu.	Jyväskylä.	Kokkola.	Pietarsaari.	Uusikaartepy.	Kaakinen.	Kristinan- kaupunki.	Vaasa.	Joussu.	Iisalini.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinola.	Mikkeli.	Sortavala.	Kälviäni.	Lappeenranta.	Kotka.	Hamina.	Vihuri.	Lahti.	
	766	3	13	4	10	7	20	5	10	2	2	4	32	11	2	28	5	2	13	8	3	9	12	3	132	9	
	549	2	4	2	18	7	10	4	10	2	2	3	22	1	20	3	2	2	10	6	2	7	8	114	9	2.600	
	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	2.610	
	24	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.615	
	14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.620	
	15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.630	
	21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.640	
	29	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.700	
	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.750	
	21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.800	
	54	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.820	
	25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2.820	
	120	4	2	10	14	67	32	22	22	5	6	8	62	17	7	81	10	8	33	17	21	39	62	11	193	33	
	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.000
	22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.010
	175	17	3	17	4	48	15	5	3	4	4	6	38	5	31	8	1	2	15	11	30	40	2	24	109	3.020	
	929	12	4	12	4	48	15	3	3	4	4	6	38	5	31	8	1	2	15	11	30	40	2	24	109	3.030	
	300	7	2	10	14	7	5	9	9	5	6	8	12	1	21	10	1	4	33	17	21	39	62	11	193	3.035	
	354	3	1	7	4	4	4	4	5	4	4	6	12	1	20	8	1	4	33	17	21	39	62	11	193	3.040	
	20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.043
	122	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.045
	59	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.055
	27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.070
	108	14	3	10	14	7	15	4	4	1	6	8	17	17	5	31	10	8	33	17	21	39	62	11	193	33	
	849	23	7	23	11	12	12	6	10	3	2	4	46	3	3	30	7	4	9	5	8	12	14	3	102	23	
	11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.505
	390	11	9	5	3	5	5	2	8	3	2	4	27	3	13	1	1	3	4	3	8	7	5	61	6	17	3.520
	333	9	2	2	2	5	5	2	3	2	2	4	12	3	13	1	1	3	4	3	8	7	5	61	6	17	3.530
	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.532
	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.535
	46	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.545
	26	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.555
	20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.570
	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3.585

	Yhteensä. Total.	Tornio.	Kemi.	Kajaani.	Raabe.	Oulu.	Jyväskylä.	Kokkola.	Pietarsaari.	Uusikaarlepyy.	Kaskinen.	Kristinän- kaupunki.	Vaasa.	Joensuu.	Iisalmi.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinola.	Mikkeli.	Sortavala.	Käkisalmi.	Lappeenranta.	Kokka.	Hamina.	Vihuri.	Lahli.	No	
	1																										5.560	
	7																										5.600	
	10																										5.610	
	39			1																					1		5.620	
	2					1																			3		5.630	
	2																										5.650	
	6								1																		5.700	
	20			1		1																			2		6.000	
	6																		1						1		6.010	
	13			1																					1		6.020	
	1																										6.020	
	5														1										2		6.020	
	5														1										2		6.530	
	5														1										2		6.530	
	27			3		30		7	15	3	3	5	29	4	3	24	5	3	16	5	7	12	16	3	96	27	7.000	
	2																										7.000	
	14					1			2											1							7.001	
	4																								1		7.002	
	11																								3		7.004	
	69			1		4															2				10		7.005	
	43																				1				7		7.006	
	344			4		8		4	5	1	3	10	3	10	1	10	4	3	10	2	1	6	8	31	4	7.010		
	32					1																			4		7.020	
	24																								4		7.022	
	12																								2		7.023	
	28															2									3		7.025	
	21																								1		7.026	
	3									1																	7.028	
	86			1																					9		7.030	
	6																										7.035	
	61																								4		7.040	
	5																								2		7.050	
	88																								27		7.060	
	2																								1		7.500	

N:o		Helsinki.	Pori.	Tammisaari.	Hanko.	Turku.	Nestali.	Uusikaupunki.	Rauma.	Maarianhamina.	Hämeenlinna.	Tampere.		
7.510	Sarkooma luissa — Sarcoma ossium	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—		
7.520	» sisäelimissä — Sarcoma viscerum	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
7.550	» muissa elimissä — Sarcoma aliorum organorum	7	—	—	—	3	—	—	1	—	1	4		
7.700	Muut kasvaimet — Alii tumores	9	1	—	—	10	1	1	—	—	—	1		
7.800	Lähemmin määrittelemättömät kasvaimet — Tumores non descripti	20	2	1	—	—	—	—	2	—	—	—		
XVI. Pitkälliset myrkytystaudit.														
<i>Intoxicaciones chronicæ.</i>														
8.000	Pitkällinen alkoholisairaus — Alcoholismus chronicus	8	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—		
8.150	Muut pitkälliset myrkytystaudit — Aliae intoxicationes chronicæ	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—		
XVII. Väkivaltainen ja luonnon kuolema.														
<i>Mors violenta, non naturalis.</i>														
		260	1	6	7	8	28	5	25	6	3	5	48	
	A. Tapaturma — Casus mortiferi	151	—	4	6	7	18	4	20	5	3	3	28	
	B. Itsemurha — Suicidium	89	1	1	1	1	9	1	4	1	—	1	19	
	C. Murha tai tappo — Homicidium	20	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	1	
XVIII. Kuolemansyy tuntematon, ilmoittamaton tai vaillinaisesti määritelty. — Causa mortis ignota, non indicata, male definita.														
9.000	Äkillinen kuolema — Mors subita	15	—	1	—	3	2	—	2	2	—	—		
9.010	Muut tapaukset — Alii casus	33	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—		
Yhteensä — Total		3 088	90	65	54	91	804	17	61	247	104	21	94	756

N:o	Yhteensä. Total.	Tornio.	Kemi.	Kaivani.	Raabe.	Oulu.	Jyväskylä.	Kokkola.	Pietarsaari.	Uusikaarlepyy.	Kaskinen.	Kristinan- kaupunki.	Vaasa.	Joussa.	Iisalmi.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinoja.	Mikkeli.	Sortavala.	Käkisalmi.	Lappeenranta.	Kotka.	Hamina.	Vihuri.	Lahti.	
	14	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	34	—	—	1	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	43	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	15	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	14	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	641	1	17	6	4	11	4	3	3	5	1	2	9	4	2	8	4	2	6	3	4	9	18	4	84	16	
	388	—	13	4	4	8	3	1	1	4	1	2	5	2	2	8	2	2	4	—	2	4	12	4	42	10	
	208	1	3	2	—	3	—	—	—	—	—	—	3	2	—	11	2	2	4	3	2	4	5	—	27	6	
	45	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	15	—	
	138	—	—	2	1	5	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	3	2	—	22	34	
	45	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	19	—	
	93	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	2	—	3	34	
	9.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	9.010	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	9 328	25	195	75	58	305	108	89	104	19	28	37	327	65	36	322	73	28	121	61	76	156	210	66	1 000	252	

Väkiluku, syntyneet, kuolleet, alle 1 vuoden iässä kuolleet sekä tuberkuloosiin kuolleet v. 1937. ¹⁾

Population, naissances, décès, décès au dessous d'un an et décès en tuberculose en 1937.

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Département, ville et district de médecins de district.</i>	Väkiluku vuoden lopussa. <i>Population à la fin de l'année.</i>	Keskiväkiluku. <i>Population moyenne.</i>	Syntyneitä. <i>Naissances.</i>	Syntyn. 1 000 asukkaasta kohti. <i>Naissances par 1 000 habitants.</i>	Kuolleita. <i>Décès.</i>	Kuolleita 1 000 asukkaasta kohti. <i>Décès par 1 000 habitants.</i>	Enfants au dessous d'un an morts durant l'année. <i>Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa.</i>	Sur 100 enfants, nés durant l'année, sont morts. <i>Lapsista kuoli.</i>	Tuberkuloosiin kuolleita. <i>Décès en tuberculose.</i>		
									Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	% kaikista kuolleista. <i>Pour % du total des décès.</i>	1 000 asukkaasta kohti. <i>Par 1 000 habitants.</i>
Uudenmaan lääni.	573 100	565 924	7 660	13.5	6 468	11.4	392	5.1	885	13.7	1.6
Helsinki	293 237	288 418	3 145	10.9	3 088	10.7	141	4.5	460	14.9	1.6
Porvoo	7 098	7 088	85	12.0	90	12.7	3	3.5	13	14.4	1.8
Loviisa	3 882	3 873	67	17.3	65	16.8	5	7.5	5	7.7	1.9
Tammisaari	3 907	3 944	38	9.6	54	13.7	1	2.6	6	11.1	1.5
Hanko	8 073	8 059	101	12.5	91	11.3	6	5.9	12	13.2	1.5
Helsingin piiri: Askola, Haagan kaupp., Helsingin mlk., Huopalahti, Hyvinkää, Hyvinkään kaupp., Keravan kaupp., Kulo- saari, Mäntsälä, Nurmijärvi, Oulunkylä, Pornainen, Porvoon mlk., Pukkila, Sipoo, Tuusula (Helsinki)	96 834	94 849	1 426	15.0	1 089	11.5	72	5.0	125	11.5	1.3
Loviisan piiri: Anjala, Artjärvi, Elä- mäki, Iitti, Jaala, Kuusankoski, Lopp- trask, Liljendal, Myrskylä, Orimattila, Per- naja, Ruotsinpyhtää (Loviisa)	74 130	73 765	1 296	17.6	930	12.6	88	6.8	115	12.4	1.6
Lohjan piiri: Espoo, Grankullan kaupp., Karkkulan kaupp., Kirkkonummi, Lohja, Lohjan kaupp., Nummi, Pusula, Pyhä- järvi, Siuntio, Vihti (Lohja)	56 102	55 960	1 007	18.0	682	12.2	55	5.5	88	12.9	1.6
Tammisaaren piiri: Bromarv, Degerby, Inkoo, Karjaa, Karjaan kaupp., Karja- lohja, Pohja, Sammatti, Snappertuna, Tammisaaren mlk., Tenhola (Tammisaari)	29 837	29 968	495	16.5	379	12.6	21	4.2	61	16.1	2.0
Turun ja Porin lääni.	535 978	532 259	9 131	17.2	6 316	11.9	466	5.1	1 000	15.8	1.9
Turku	72 981	72 131	828	11.5	804	11.1	55	6.6	164	20.4	2.3
Naantali	780	766	5	6.5	17	22.2	1	20.0	3	17.6	3.9
Uusikaupunki	3 948	3 963	44	11.1	61	15.4	3	6.8	8	13.1	2.0
Rauma	9 460	9 440	137	14.5	104	11.0	9	6.6	16	15.4	1.7
Pori	20 755	20 559	283	13.8	247	12.0	9	3.2	36	14.6	1.8
Turun piiri: Aura, Kaarina, Kakskerta, Karinainen, Karuna, Koski, Kuusisto, Lieto, Maaria, Marttila, Masku, Naantalin mlk., Nousiainen, Paattinen, Paimio, Parainen, Piikkiö, Pöytyä, Raisio, Rusko, Sauvo, Tarvasjoki, Vahto, Yläne (Turku)	80 195	78 257	1 193	15.2	897	11.5	54	4.5	132	14.7	1.7

¹⁾ Tiedot on otettu terveydenhoitolahtokuntien ja piirilääkärien vuosikertomuksista. — Niiden kuntien nimet, joilla on kunnan- tai aluelääkäri, ovat painetut harvemm. — ²⁾ Tähän sisältyvät myös kaupungissa kuolleet ulkokuntalaiset. — Tähän on ylläpäätään otettu lukuun kaikki Helsingissä äkilliseen tautiin tai väkivaltaisella tavalla kuolleet henkilöt, nekin, jotka ovat asuneet kaupungin ulkopuo- lella (jos he eivät ole suoraan tulleet sairaalaan), ja sitäpaitsi sellaiset kaupungissa asuvat henkilöt, jotka ovat kuolleet pitkälliseen tautiin toisella paikkakunnalla, jota vastoin Helsingissä asuvia henkilöitä, jotka ovat muualla kuolleet äkilliseen tautiin tai väkivaltaisella tavalla, ei ole, yhtä vähän kuin toisella paikkakunnalla asuvia henkilöitä, jotka ovat kaupungissa kuolleet pitkälliseen tautiin, otettu tilastoon. — ³⁾ Laskuperuste sama kuin Helsingissä.

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. Département, ville et district de médecins de district.	Väkiluku vuoden lopussa. Population à la fin de l'année.	Keski-ikä. Population moyenne.	Syntyneitä. Naisances.	Syrjyn. 1 000 asukkaasta kohti. Mortués par 1 000 habitans.	Kuolleita. Décès.	Kuolleita 1 000 asukkaasta kohti. Décès par 1 000 habitans.	Enfants au-dessous d'un an morts durant l'année.	Tuberkuloosiin kuolleita. Décès en tuberculose.			
								Lukumäärä. Nombre.	% kaikista kuolleista. En % du total des décès.	1 000 asukkaasta kohti. Par 1 000 habitans.	
Uudenkaupungin piiri: <i>Iniö, Kalanti, Karjala, Kustavi, Laitila, Lemu, Lokalahti, Mietoinen, Mynämäki, Pyhämaa, Pyhäranta, Taivassalo, Uudenkaupungin mlk., Vehmaa, Velkua (Uusikaupunki) ..</i>	39 919	40 067	725	18.1	488	12.2	40	5.5	80	16.4	2.0
Rymättylän piiri: <i>Askainen, Houtskari, Korppoo, Merimasku, Nauvo, Rymättylä, (Naantali)</i>	11 738	11 789	166	14.1	143	12.1	9	5.4	11	7.7	0.9
Porin piiri: <i>Ahlainen, Eura, Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, Kivikainen, Kullaa, Lappi, Luvia, Merikarvia, Nakkala, Noormarkku, Pomarkku, Porin mlk., Rauman mlk., Säkkinen, Ulvila (Pori)</i>	87 520	86 493	1 755	20.3	1 032	11.9	93	5.3	171	16.6	2.0
Ikaalisten piiri: <i>Hongonjoki, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Ikaalisten kaupp., Jämi-järvi, Kankaampää, Karvia, Kihniö, Parkano, Viljakkala (Ikaalinen)</i>	58 315	58 322	1 195	20.5	660	11.3	71	5.9	100	15.2	1.7
Huittisten piiri: <i>Alastaro, Harjavalta, Huittinen, Kaavatsa, Keikyä, Kokemäki, Köyliö, Loimaa, Loimaan kaupp., Mellilä, Metsämaa, Oripää, Punkalaidun, Säkylä, Vampula (Lauttakylä)</i>	62 424	62 388	1 259	20.2	748	12.0	52	4.1	103	13.8	1.7
Tyrvään piiri: <i>Karkku, Kiikka, Kivikoi-nen, Lavia, Mouhijärvi, Suodenmies, Suo-niemi, Tyrvää, Vammalan kaupp. (Vam-mala)</i>	33 426	33 551	629	18.7	467	13.9	32	5.1	82	17.6	2.4
Salon piiri: <i>Angelniemi, Dragsjärd, Halikko, Hiittinen, Kemio, Kivikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Pernio, Pertteli, Salon kaupp., Suomensjärvi, Särkisalo, Uskela, Vestanfjärd (Salo)</i>	54 517	54 533	912	16.7	648	11.9	38	4.2	94	14.5	1.7
Ahvenanmaan maakunta.	28 797	28 746	368	12.8	297	10.3	16	4.3	41	13.8	1.4
Maarianhamina	2 705	2 683	42	15.7	21	7.8	1	2.4	—	—	—
Godbyn piiri: <i>Brändö, Eckerö, Fin-ström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Salvik, Sottunga, Sund, Vårdö (Godby)</i>	26 092	26 063	326	12.5	276	10.6	15	4.6	41	14.9	1.6
Hämeen lääni.	407 432	404 863	7 132	17.6	4 841	12.0	404	5.7	692	14.3	1.7
Hämeenlinna	9 028	9 018	94	10.4	94	10.4	3	3.2	13	13.8	1.4
Tampere	72 883	66 092	948	14.3	756	11.4	65	6.9	135	17.9	2.0
Lahti	25 935	25 236	480	19.0	252	10.0	28	5.3	46	18.3	1.8
Hämeenlinnan piiri: <i>Hattula, Hauho, Hausjärvi, Hämeenlinnan mlk., Janak-kala, Loppi, Renko, Riihimäen kaupp., Tuulos, Tyrvääntö, Vanaja (Riihimäki) ..</i>	57 949	57 969	1 058	18.3	681	11.7	52	4.9	110	16.2	1.9

1) Tiedot ovat vltta 1935.

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Département, ville et district de médecins de district.</i>	Väkiluku vuoden lopussa. <i>Population à la fin de l'année.</i>	Keski-ikäiluku. <i>Population moyenne.</i>	Syntynyt 1 000 asukkaasta kohden. <i>Nataances par 1 000 habitants.</i>	Syntyneitä. <i>Nataances.</i>	Kuolleita. <i>Décès.</i>	Enfants au-dessous d'un an morts durant l'année. Décès par 1 000 habitants.	Suur 100 enlants nés durant l'année, sont morts. Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa.	100:stä vuoden kuluessa syntyneestä lapsesta kuoli.	Tuberkuloosin kuolleita. <i>Décès en tuberculose.</i>		
									Inkumäärä. <i>Nombre.</i>	% kaikista kuolleista. <i>En % du total des décès.</i>	1 000 asukkaasta kohden. <i>Par 1 000 habitants.</i>
Hollolan piiri: <i>Asikkala, Hollola, Koski, Kärkölä, Lammi, Nastola, Padasjoki (Lahti)</i>	37 570	37 725	675	17.9	526	13.9	38	5.6	53	10.1	1.4
Tammelan piiri: <i>Akaa, Forssan kaup., Humppila, Jokioinen, Kalvola, Koijärvi, Kylmäkoski, Somerniemi, Somero, Sääksmäki, Tammela, Urjala, Valkeakosken kaup., Ypäjä (Forssa)</i>	67 997	68 297	1 307	19.1	789	11.6	59	4.5	90	11.4	1.3
Tampereen piiri: <i>Aitolahti, Kangasala, Lempäälä, Messukylä, Pohjois- ja Etelä-Pirkkala, Pälkäne, Sahalahti, Tottijärvi, Vesilahti, Viiala, Yläjärvi (Tampere)</i> ...	50 054	54 079	872	16.1	618	11.4	58	6.7	96	15.5	1.8
Jämsän piiri: <i>Eräjärvi, Jämsä, Jämsänkoski, Korpilahti, Koskenpää, Kuhmalahti, Kuhmoinen, Luopioinen, Längelmäki, Muurame, Säynätsalo (Jämsä)</i>	43 347	43 573	861	19.8	597	13.7	59	6.9	79	13.2	1.8
Ruoveden piiri: <i>Juupajoki, Kuovesi, Kuru, Orivesi, Teisko, Mänttä, Ruovesi, Vilppula (Vilppula)</i>	42 669	42 894	837	19.5	528	12.3	42	5.0	70	13.3	1.6
Vilppurin lääni.	654 597	656 541	12 001	18.3	8 225	12.5	1 025	8.5	953	11.6	1.5
Viiipuri	84 998	84 713	1 065	12.6	1 000	11.8	103	9.7	133	13.3	1.6
Hamina	4 615	4 600	71	15.4	66	14.3	6	8.5	17	25.8	3.7
Kotka	21 411	21 076	323	15.3	210	10.0	19	5.9	28	13.3	1.3
Lappeenranta	12 975	12 829	215	16.8	156	12.2	15	7.0	23	14.7	1.8
Käkisalmi	4 993	4 996	105	21.0	76	15.2	9	8.6	7	9.2	1.4
Sortavala	4 713	4 695	68	14.5	61	13.0	4	5.9	9	14.8	1.9
Vilppurin piiri: <i>Johannes, Kanneljärvi, Kovisto, Koiviston kaup., Kuolemajärvi, Lavansaari, Seiskari, Nuijamaa, Säkkijärvi, Ususirkko, Vahviala, Viipurin mlk., Ylämaa (Viipuri)</i>	84 190	86 312	1 395	16.2	1 066	12.4	110	7.9	143	13.4	1.7
Haminan piiri: <i>Kymi, Miehikkälä, Pyhtää, Sippola, Suursaari, Tytärsaari, Haapasaari, Vehkalahti, Virolahti (Kotka)</i> ..	60 079	59 784	1 047	17.5	711	11.9	61	5.8	94	13.2	1.6
Lappeenrannan piiri: <i>Kouvolan kaup., Lappee, Lauritsalan kaup., Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Valkeala (Lappeenranta)</i>	58 764	58 601	1 060	18.1	705	12.0	73	6.9	53	7.5	0.9
Antrean piiri: <i>Antrea, Joutseno, Jääski, Kirvu, Rautjärvi, Ruokolampi, Vuoksenranta (Enso)</i>	75 724	74 436	1 487	20.0	926	12.4	105	7.1	106	11.4	1.4
Muolaan piiri: <i>Heinjoki, Kiernäpää, Muolaa, Rautu, Terijoki, Valkjärvi, Ayräpää (Terijoki)</i>	54 183	54 576	978	17.9	758	13.9	100	10.2	73	9.6	1.3
Käkisalmen piiri: <i>Hiitola, Kaukola, Käkisalmen mlk., Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Räisälä, Sakkola, Vuoksela (Hiitola)</i>	48 826	49 092	929	18.9	677	13.8	95	10.2	69	10.2	1.4

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. Département, ville et district de médecins de district.	Väkiluku vuoden lopussa. Population à la fin de l'année.	Keski-ikä. Population moyenne.	Syntyneitä. Nécessés.	Sytyn. 1 000 asukasista kohti. Mortués par 1 000 habitans.	Kuolleita. Décés.	Kuolleita 1 000 asukasista kohti. Décés par 1 000 habitans.	Enfants au dessus d'un an morts durant l'année.	Sur 100 enfans, nés durant l'année, sont morts.	Tuberkuloosin kuolleita. Décès en tuberculose.		
									Lukumäärä. Nombre.	% kaikista kuolleista. En % du total des décès.	1 000 asukasista kohti. Par 1 000 habitans.
Kurkijoen piiri: Jaakkima, Kurkijoki, Lahdenpohjan kaupp., Lumivaara, Parikkala, Saari, Simpele (Elisenvaara)	42 729	42 678	974	22.8	554	13.0	74	7.6	58	10.5	1.4
Sortavalan piiri: Harlu, Ruskeala, Soanlahti, Sortavalan mlk., Ukuniemi (Sortavala)	44 190	44 531	960	21.6	618	13.9	108	11.3	69	11.2	1.5
Salmi piiri: Impilahti, Korpiselkä, Salmi, Suistamo, Suojärvi (Impilahti)	52 207	53 622	1 324	24.7	641	12.0	143	10.8	71	11.1	1.3
Mikkelin lääni.	202 278	203 065	4 076	20.1	2 747	13.5	244	6.0	279	10.2	1.4
Mikkeli	10 610	10 567	190	18.0	121	11.5	6	3.2	15	12.4	1.4
Heinola	2 513	2 458	44	17.9	28	11.4	5	11.4	3	10.7	1.2
Savonlinna	7 715	7 809	174	22.3	73	9.3	8	4.6	13	17.8	1.7
Mikkelin piiri: Anttola, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkelin mlk., Ristiina (Mikkeli)	37 383	37 578	657	17.5	506	13.5	45	6.8	39	7.7	1.0
Heinolan piiri: Hartola, Heinolan mlk., Joutsa, Leivonmäki, Luhanka, Mäntyharju, Pertunmaa, Sysmä (Heinola)	43 184	43 767	871	19.9	700	16.0	59	6.8	78	11.1	1.8
Joroisten piiri: Haukivuori, Heinävesi, Joroinen, Juva, Jäppilä, Pieksämäki, Pieksämäen kaupp., Virtasalmi (Pieksämä)	48 777	48 732	1 014	20.8	610	12.5	61	6.0	54	8.9	1.1
Savonlinnan piiri: Enonkoski, Kangaslampi, Kerimäki, Punkaharju, Puumala, Rantasalmi, Savonranta, Sulkava, Sämminki (Savonlinna)	52 096	52 154	1 126	21.6	709	13.6	60	5.3	77	10.9	1.5
Kuopion lääni.	388 672	388 976	8 766	22.5	5 338	13.7	686	7.8	750	14.1	1.9
Kuopio	24 645	24 495	391	16.0	322	13.1	36	9.2	41	12.7	1.7
Iisalmi	3 674	3 679	59	16.0	36	9.8	2	3.4	9	25.0	2.4
Joensuu	5 568	5 538	110	19.9	65	11.7	5	4.5	5	7.7	0.9
Kuopion piiri: Karhula, Keitele, Kuopion mlk., Maaninka, Pielavesi, Riistavesi, Siilinjärvi, Tervo, Tuusniemi, Vehmersalmi (Kuopio)	57 936	58 416	1 253	21.4	849	14.5	95	7.6	106	12.5	1.8
Rautalammin piiri: Hankasalmi, Konnevesi, Leppävirta, Rautalampi, Suonenjoki, Varkauden kaupp., Vesanto (Suonenjoki)	55 163	54 969	1 168	21.2	843	15.3	108	9.2	112	13.3	2.0
Iisalmen piiri: Iisalmen mlk., Juankoski, Kiuruvesi, Lapinlahti, Muuruvesi, Nilsä, Sonkajarvi, Varpajärvi, Vierenä (Iisalmi)	70 686	70 807	1 649	23.3	927	13.1	116	7.0	165	17.8	2.3
Pielisjärven piiri: Juuka, Lieksan kaupp., Nurmes, Nurmeksen kaupp., Pielisjärvi, Rautavaara, Valtimo (Lieksa)	50 065	49 896	1 315	26.4	678	13.6	103	7.8	126	18.6	2.5
Tohmajärven piiri: Ilomantsi, Kesälahti, Kivitelysvaara, Kitee, Pyhäselkä, Pälkjärvi, Tohmajärvi, Tuupovaara, Värttilä (Tohmajärvi)	56 873	56 965	1 267	22.2	784	13.8	104	8.2	73	9.3	1.3

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. Département, ville et district de médecins de district.	Väkiluku vuoden lopussa. Population à la fin de l'année.	Kasiväkiluku. Population masculine.	Syntyneitä. Nésances.	Syntyn. 1 000 asukasta kohti. Nésances par 1 000 habitants.	Kuolleita. Décès.	Kuolleita 1 000 asukasta kohti. Décès par 1 000 habitants.	Enjonta au dessous d'un an morts durant l'année.	Tuberkuloosiin kuolleita. Décès en tuberculose.			
								Lukumäärä. Nombre.	% kaikkista kuolleista. En % du total des décès.	1 000 asukasta kohti. Par 1 000 habitants.	
Joensuun piiri: Eno, Kaavi, Kontiolahti, Kuusjärvi, Liperi, Pielisensuu, Polvijärvi, Rääkkylä, Säyneinen (Kontiolahti)	64 062	64 211	1 554	24.2	834	13.0	117	7.5	113	13.5	1.8
Vaasan lääni.	592 488	592 310	10 887	18.4	6 876	11.6	665	6.1	1 253	18.2	2.1
Vaasa	30 866	30 790	452	14.7	327	10.6	24	5.3	54	16.5	1.8
Kristiinankaupunki	3 242	3 238	40	12.4	37	11.4	1	2.5	6	16.2	1.9
Kaskinen	1 875	1 862	23	12.4	28	15.0	2	8.7	7	25.0	3.8
Uusikaarlepyy	1 258	1 257	10	8.0	19	15.1	—	—	4	21.1	3.2
Pietarsaari	7 406	7 408	98	13.2	104	14.0	6	6.1	19	18.3	2.6
Kokkola	8 762	8 644	134	15.5	89	10.3	6	4.5	25	28.1	2.9
Jyväskylä	8 539	8 446	136	16.1	108	12.8	2	1.5	10	9.3	1.2
Vaasan piiri: Bergö, Björköby, Isokyrö, Jurva, Koivulahti, Laihia, Maalahti, Mustasaari, Petolahti, Pirttikylä, Raippaluoto, Sulva, Vähäkyrö, Ylistaro (Vaasa)	70 349	70 717	1 099	15.5	863	12.2	51	4.6	142	16.5	2.0
Kristiinankaupungin piiri: Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Korsnäs, Kurikka, Lappfjärd, Närpiö, Peräseinäjoki, Seinäjoki, Seinäjoen kaupp., Siipyy, Teuva, Tjock, Övermark (Kristinankaupunki)	122 290	122 421	2 339	19.1	1 410	11.5	168	7.2	273	19.4	2.2
Uudenkaarlepyyn piiri: Alahärmä, Jempua, Kauhava, Lapua, Maksamaa, Munsala, Nurmo, Oravainen, Uudenkaarlepyyn mlk., Vöyri, Ylihärmä (Uusikaarlepyy) ..	67 732	67 704	-1 094	16.2	754	11.1	73	6.7	172	22.8	2.5
Kokkolan piiri: Alaveteli, Halsua, Himanka, Kaarlela, Kannus, Kaustinen, Kronoby, Kälviä, Lestijärvi, Lohtaja, Luoto, Perho, Pietarsaaren mlk., Purmo, Terijärvi, Toholampi, Ullava, Veteli, Ähtävä, Öja (Kannus)	73 872	73 909	1 358	18.4	773	10.5	68	5.0	156	20.2	2.1
Kuortaneen piiri: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Keuruu, Korttesjärvi, Kuortane, Lappajärvi, Lehtimäki, Multia, Pihlajavesi, Soini, Toysä, Vimpeli, Virrat, Ähtäri (Keuruu)	96 310	96 377	1 957	20.3	1 093	11.3	127	6.5	174	15.9	1.8
Jyväskylän piiri: Jyväskylän mlk., Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Konginkangas, Kyyjärvi, Laukaa, Petäjävesi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Suolahden kaupp., Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski, Äänekosken kaupp. (Suolahti)	99 987	99 537	2 147	21.6	1 271	12.8	137	6.4	211	16.6	2.1
Oulun lääni.	451 595	448 588	11 264	25.1	5 803	12.9	845	7.5	1 126	19.4	2.5
Oulu	27 152	26 759	445	16.6	305	11.4	23	5.2	61	20.0	2.3
Raahe	4 283	4 274	51	11.9	58	13.6	4	7.8	10	17.2	2.3
Kemi	18 137	18 377	416	22.6	195	10.6	30	7.2	34	17.4	1.9

1) Tiedot ovat vltä 1935.

Lääni, kaupunki ja piirilääkäripiiri. <i>Département, ville et district de médecins de district.</i>	Väkiluku vuoden lopussa. <i>Population à la fin de l'année.</i>	Keski-ikäluokan. <i>Population moyenne.</i>	Syntyneitä. <i>Nés.</i>	Sukupuolien. <i>Sexes.</i>	Kuolleita. <i>Décès.</i>	Kuolleita 1 000 asukasta kohti. <i>Décès par 1 000 habitants.</i>	Enlargen au-dessous de un an mortis durant l'année. <i>Enlargen au-dessous de un an mortis durant l'année.</i>	100-ista vuoden kuluessa syntyneistä lapsista kuoli. <i>Sur 100 enfants, nés durant l'année, sont morts.</i>	Tuberkuloosiin kuolleita. <i>Décès en tuberculose.</i>		
									Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	% kaikista kuolleista. <i>En % de total des décès.</i>	1 000 asukasta kohti. <i>Par 1 000 habitants.</i>
Tornio	2 343	2 345	25	10.7	25	10.7	1	4.0	6	24.0	2.6
Kajaani	7 912	7 876	135	17.1	75	9.5	11	8.1	13	17.3	1.7
Oulun piiri: Haukipudas, Ii, Kempele, Kiiminki, Kuivaniemi, Kuusamo, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulujoki, Oulunsalo, Posio, Pudasjärvi, Ranua, Taivalkoski, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Yli-Ii, Yli-kiiminki (Oulu)	99 013	97 733	2 641	27.0	1 343	13.7	220	8.3	293	21.8	3.0
Raahen piiri: Hailuoto, Paavola, Patti-joki, Rantsila, Revonlahti, Saloinen, Siika-joki, Vihanti (Raah)	24 641	24 779	474	19.1	330	13.3	1) 28	5.9	70	21.2	2.8
Kalajoen piiri: Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Pyhäjoki, Rautio, Sievi, Ylivieska (Kalajoki)	44 992	44 959	1 047	23.3	585	13.0	76	7.3	119	20.3	2.6
Haapajärven piiri: Haapajärvi, Haapa-vesi, Kestilä, Kärämäki, Nivala, Pää-pola, Pulkkiila, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reiv-järvi (Haapavesi)	55 867	55 842	1 349	24.2	750	13.4	104	7.7	147	19.6	2.6
Kajaanin piiri: Hyrynsalmi, Kajaanin mlk., Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Risti-järvi, Sotkamo, Suomussalmi, Säräisniemi, Vuolijoki (Kajaani)	64 479	63 853	1 680	26.3	756	11.8	127	7.6	102	13.5	1.6
Tornion piiri: Alatornio, Enontekiö, Ka-runki, Kemin mlk., Kolari, Muonio, Simo, Tervola, Turtola, Ylitornio (Tornio)	42 019	41 790	1 050	25.1	537	12.8	72	6.9	101	18.8	2.4
Rovanleimen piiri: Inari, Kemijärvi, Kittilä, Pelkosenniemi, Petsamo, Rova-niemi, Rovaniemen kauppa, Salla, Savu-koski, Sodankylä, Utsjoki (Rovaniemi) ..	60 757	60 001	1 951	32.5	844	14.1	149	7.6	170	20.1	2.8
Koko maa — Pays entier	3 834 937	3 821 292	71 285	18.7	46 911	12.3	4 743	6.7	6 979	14.9	1.8

1) Tiedot ovat vltta 1936.

Suojelurokotus.

Heinäkuun 10 päivänä 1936 annettiin uusi rokotuslaki ja siihen liittyvä asetus. Uusien määräysten mukaan säilytettiin pakkorokotus ja kovennettiin rangaistuksia rokotusvelvollisuutensa laiminlyönneille. Rokotuksen toimittaminen jäi pääasiallisesti lääkärien suoritettavaksi, ainoastaan poikkeustapauksissa saa kättilö tai sairaanhoitajatar sen tehdä. Näin ollen on yleisöllä entistä suurempi turvallisuus ja luottamus rokotukseen tietäessään, että lääkäri suorittaa rokotuksen ja tarkastaa lapset ennen rokottamista ja että liian heikko-

jen, sairaiden ja sairaalloisten lasten rokotus voidaan siirtää sopivampaan aikaan.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuonna nousi rokotettujen luku huomattavasti. Rokotustilaisuuksiin oli vuonna 1937 tuotu noin $\frac{2}{3}$ kaikista rokotettavista. Näistä jätettiin noin 10 % rokottamatta sairauden tai muun laillisen syyn tähden. Rokotetuiksi tuli 56 % rokotettavista, vuonna 1936 33.9 %. Tulos oli siis huomattavasti parempi kuin edellisinä vuosina.

Eri lääneissä oli rokotusprosentti seuraava:

Uudenmaan läänissä	50.4 % (v. 1936 36.7 %)
Turun ja Porin läänissä	59.8 » (» » 16.9 »)
Ahvenanmaan maakunnassa	51.5 » (» » 47.9 »)
Hämeen läänissä	57.4 » (» » 24.7 »)
Viipurin »	58.4 » (» » 37.4 »)
Mikkelin »	60.0 » (» » 40.8 »)
Kuopion »	58.2 » (» » 36.1 »)
Vaasan »	54.3 » (» » 26.0 »)
Oulun »	48.2 » (» » 54.8 »)
Koko maassa	56.0 % (v. 1936 33.9 %)

Rokotetuista oli alle 2 vuoden vanhoja	34 790 eli 21.4 %
» » 2—10 » »	115 055 » 70.6 »
» » yli 10 » »	13 032 » 8.0 »

Rokotuksen tulos eri ikäluokissa oli seuraava:

	Täydellisellä menestyksellä rokotetut	Vaillinaisella menestyksellä rokotetut	Tarkastuksesta poissaolleet
Alle 2 vuoden vanhat	95.1 %	3.8 %	1.1 %
2—10 » »	96.0 »	2.4 »	1.6 »
yli 10 » »	94.0 »	2.3 »	3.7 »

Tarkempi selvitys rokotuksesta saadaan taulukkoliitteen II taulukosta.

Rokotusaineen valmistamislaitos ja rokotusainevarasto Helsingissä.

Rokotteen valmistukseen käytettiin vuoden kuluessa 75 vasikkaa ja raakaa rokotetta saatiin niistä yhteensä 1 947.5 g eli keskimäärin 26 g vasikkaa kohti.

Laitoksesta toimitettiin vuoden kuluessa rokotetta kaikkiaan 277 729 henkilöannosta, mistä 270 099 annosta yleistä rokotusta varten maksutta ja 7 630 annosta yksityistä rokotusta varten säädetystä maksusta.

Eri kuukausien osalle jakaantuvat lähetykset seuraavasti:

Kuukausi.	Yleiseen rokotukseen.	Yksityisille.	Yhteensä	Kuukausi.	Yleiseen rokotukseen.	Yksityisille.	Yhteensä
Tammikuu	9 150	188	9 338	Heinäkuu	11 811	153	11 964
Helmi- »	19 354	70	19 424	Elo- »	17 430	968	18 398
Maalis- »	1 825	29	1 854	Syys- »	11 823	1 333	13 156
Huhti- »	13 187	774	13 961	Loka- »	11 114	1 061	12 175
Touko- »	108 372	1 371	109 743	Marras- »	2 725	875	3 600
Kesä- »	61 054	520	61 574	Joulu- »	2 254	288	2 542
				Yhteensä	270 099	7 630	277 729

Rokotusaineen valmistamislaitoksen tulot olivat 40 984 markkaa ja menot 186 140 markkaa 20 penniä.

Ensio Alho.

Kunnanlääkärit, kiertävät sairaanhoitajattaret ja maalaiskuntien sairaalat.

Valtion v. 1937 tulo- ja menoarvioon oli otettu kunnanlääkärien ja kuntien hammaslääkärien palkkaamiseksi 1 275 000 markan suuruinen määräraha, kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi 650 000 markan ja kuntien ja yksityisten sairaaloitten avustamiseksi 4 265 000 markan suuruinen määräraha. Seuraavasta taulukosta käy selville kunnanlääkärien ja kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseen sekä maalaiskuntien sairaalain ylläpitoon myönnettyjen apurahojen suuruus sekä milloin ja mihin asti ne ovat myönnettyt. Kuntien hammaslääkärien palkkaamiseksi saivat seuraavat kunnat apurahoja: Lauritsalan kauppalala 8 000 mk, Petsamo 26 400 mk, Rantasalmi 3 000 mk ja Säkkijärvi 2 000 mk.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaalaita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Uudenmaan lääni.											
<i>Helsingin piiri.</i>											
Helsingin mlk.	15 395	348.4	17/12 31	Toist.	2 500	—	—	—	21/1 32	Toist.	45 000
Oulunkylä	2 536	5.8	20/5 27	»	3 000	—	—	—	—	—	—
Mäntsälä	8 423	579.1	3/5 21	»	3 600	—	—	—	—	—	—
Nurmijärvi	7 704	361.7	17/12 31	»	3 600	—	—	—	—	—	—
Porvoon mlk.	15 506	629.4	17/12 31	»	2 500	—	—	—	27/3 35	Toist.	25 000
Pukkila	2 193	143.7	—	—	—	29/6 32	Toist.	2 000	—	—	—
Tuusula	12 293	249.2	8/2 21	Toist.	3 000	19/1 26	»	1 500	—	—	—
Keravan kaupp.		40.2	2/5 36	»	3 600	—	—	—	—	—	—
<i>Loviisan piiri.</i>											
Anjala	3 615	153.5	—	—	—	16/8 21	Toist.	450	—	—	—
Elimäki	6 586	374.6	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	4/4 35	Toist.	22 500

¹⁾ Sippola ja Anjala muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- huku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Iitti	8 810	595.1	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	16/9 29	Toist.	24 000
Lappträsk	4 966	330.0	8/8 31	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Orimattila	10 047	626.3	17/12 31	»	3 000	—	—	—	20/3 36	Toist.	26 000
Pernaja	7 464	429.1	16/12 36	»	3 600	—	—	—	—	—	—
<i>Lohjan piiri.</i>											
Espoo	9 757	292.0	17/12 31	Toist.	2 500	—	—	—	11/5 37	Toist.	42 000
Kirkkonummi	7 769	358.1	17/12 31	»	3 000	—	—	—	11/5 37	Toist.	40 000
Lohja	12 024	246.7	29/10 34	»	2 000	—	—	—	29/3 35	Toist.	12 000
Lohjan kaupp.		15.8	17/12 31	»	3 000	—	—	—		9/5 28	»
Nummi	3 820	197.6	24/1 22	»	4 200	—	—	—	—	—	—
Pusula	3 866	275.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyhäjärvi	5 451	221.6	—	—	—	12/4 28	Toist.	2 500	—	—	—
Karkkilan kaupp.		21.2	17/12 31	Toist.	3 200	—	—	—	—	—	—
Siuntio	4 391	265.0	7/12 28	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Vihti	8 401	518.0	17/12 31	»	3 000	—	—	—	21/1 32	Toist.	19 500
<i>Tammisaaren piiri.</i>											
Bromarv	2 658	182.6	17/12 31	Toist.	7 000	—	—	—	—	—	—
Degerby	1 517	87.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inkoo	3 769	255.4	17/12 31	Toist.	3 500	—	—	—	11/5 37	Toist.	20 000
Karjalohja	2 033	124.6	—	—	—	14/3 22	Toist.	1 200	—	—	—
Pohja	5 455	224.8	17/12 31	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Sammatti	1 129	70.4	—	—	—	9/10 35	Toist.	2 000	—	—	—
Tenhola	4 114	309.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Turun ja Porin lääni.</i>											
<i>Turun piiri.</i>											
Kaarina	8 316	61.8	—	—	—	9/5 26	Toist.	3 000	—	—	—
Karinainen	2 214	91.6	25/7 24	Toist.	1 000	25/8 22	»	1 200	—	—	—
Karuna	1 377	88.8	—	—	—	21/12 31	»	3 000	—	—	—
Koski	3 672	190.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maaria	9 006	102.6	—	—	—	21/12 23	Toist.	5 000	—	—	—
Marttila	3 077	197.4	17/12 31	Toist.	3 600	25/4 28	»	3 000	—	—	—
Masku	1 456	93.6	—	—	—	15/1 24	»	2 000	—	—	—
Nousiainen	3 022	199.3	—	—	—	20/1 31	»	3 000	—	—	—
Paimio	5 192	239.7	—	—	—	5/2 24	»	2 000	—	—	—
Parainen	10 110	260.2	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	—	—	—
Pöytyä	4 668	319.5	17/12 31	»	3 000	—	—	—	6/11 37	Toist.	40 000
Raisio	2 028	55.9	—	—	—	17/3 22	Toist.	1 200	—	—	—
Sauvo	2 852	173.4	—	—	—	31/12 37	V:ksi 1937	2 500	—	—	—
Tarvasjoki	2 074	101.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yläne	3 444	351.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Uudenkaupungin piiri</i>											
Kustavi	2 282	146.3	—	—	—	8/12 27	Toist.	3 000	—	—	—
Laitila	9 940	514.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kodisjoki		40.3	22/3 21	Toist.	3 000	—	—	—	20/3 36	Toist.	40 000

¹⁾ Lisäapuraha vuodeksi 1937. — ²⁾ Lohjan kauppalalle ja kunnalle yhteisesti. — ³⁾ Karkkilan kauppala sekä Pyhäjärven ja Pusulan kunnat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁴⁾ Bromarv ja Tenhola muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁵⁾ Inkoo ja Degerby muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁶⁾ 2 hoitajattaria. — ⁷⁾ Lääkäri käy kunnassa 2 kertaa kuukaudessa. — ⁸⁾ Marttila, Koski ja Tarvasjoki muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁹⁾ Pöytyä, Yläne ja Oripää muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin ja niillä on yhteinen sairaala.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku ¹ / ₁ 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Mietoinen	1 629	59.0	—	—	—	²⁴ / ₁₀ 22	Toist.	1 500	—	—	—
Mynämäki	4 764	275.2	¹⁷ / ₁₂ 31	Toist.	¹) 3 500	—	—	—	—	—	—
Taivassalo	3 075	132.4	—	—	²) —	²⁹ / ₈ 32	Toist.	2 400	—	—	—
Vehmaa	4 156	185.4	¹⁷ / ₁₂ 31	Toist.	³) 3 600	—	—	—	—	—	—
Kuntainliitto Uudenkau- pungin seudun sairaala ..	—	—	—	—	—	—	—	—	¹³ / ₅ 37	Toist. v:ksi 1937	32 000
<i>Rymättylän piiri.</i>									»	»	⁴) 48 000
Houtskari	1 803	114.0	—	—	—	⁶ / ₃ 37	Toist.	6 000	—	—	—
Nauvo	2 973	215.7	⁵ / ₉ 29	Toist.	6 000	—	—	—	—	—	—
<i>Porin piiri.</i>											
Ahlainen	3 808	183.6	—	—	⁴) —	—	—	—	—	—	—
Eura	4 223	207.7	¹⁴ / ₁₀ 36	Toist.	⁵) 3 000	²⁴ / ₁₀ 22	Toist.	1 500	—	—	—
Honkilahti	1 816	116.5	—	—	⁶) —	⁹ / ₃ 26	»	2 400	—	—	—
Kiukainen	4 696	163.7	⁷ / ₂ 34	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Kullaa	2 737	279.3	¹⁴ / ₃ 22	»	⁷) 1 200	—	—	—	—	—	—
Lappi	3 899	203.9	—	—	—	⁹ / ₃ 26	Toist.	2 000	—	—	—
Merikarvia	8 268	425.0	¹⁷ / ₁₂ 31	Toist.	5 000	—	—	—	²⁴ / ₈ 32	Toist.	24 000
Nakkila	4 751	170.7	² / ₅ 36	»	3 600	²⁹ / ₈ 32	Toist.	3 000	—	—	—
Noormarkku	4 317	290.5	⁵ / ₄ 21	»	⁸) 3 000	—	—	—	—	—	—
Pomarkku	4 755	306.1	—	—	⁹) —	—	—	—	—	—	—
Rauman mlk.	6 196	210.0	—	—	—	²⁰ / ₈ 30	Toist.	3 000	—	—	—
Sūkainen	5 485	434.0	²⁴ / ₁₀ 36	Toist.	5 000	—	—	—	—	—	—
<i>Ikaalisten piiri.</i>											
Hongonjoki	3 943	323.0	—	—	—	¹⁷ / ₁ 23	Toist.	1 500	—	—	—
Hämeenkyrö	9 031	473.3	²³ / ₁₂ 37	Toist.	3 600	—	—	—	—	—	—
Ikaalinen	11 812	752.9	¹⁷ / ₁₂ 31	»	5 000	—	—	—	¹² / ₅ 33	Toist.	30 000
Ikaalisten kaup.			—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kankaanpää	10 517	710.3	¹⁷ / ₁₂ 31	Toist.	4 000	² / ₈ 21	Toist.	1 000	¹² / ₅ 33	Toist.	30 000
Karvia	5 252	461.4	²⁰ / ₁₂ 35	»	6 000	¹⁴ / ₄ 30	»	3 000	—	—	—
Kihniö	3 413	376.4	—	—	⁷) —	—	—	—	—	—	—
Parkano	7 969	888.5	¹⁴ / ₈ 25	Toist.	¹⁰) 6 000	—	—	—	²¹ / ₁ 32	Toist.	10 000
Viljakkala	2 587	202.8	—	—	—	¹⁵ / ₅ 23	Toist.	1 200	—	—	—
<i>Huittisten piiri.</i>											
Alastaro	4 784	259.8	²³ / ₁₂ 37	Toist.	¹¹) 4 500	—	—	—	—	—	—
Huittinen	8 715	392.3	²³ / ₁₂ 37	»	¹²) 3 500	⁹ / ₃ 26	Toist.	2 000	¹¹ / ₅ 37	Toist.	26 000
Kauvatsa	2 874	132.5	²⁵ / ₈ 37	»	8 000	—	—	—	—	—	—
Keikyä	1 843	65.8	—	—	¹³) —	—	—	—	—	—	—
Kokemäki	7 711	390.1	¹⁷ / ₁₂ 31	Toist.	3 000	—	—	—	—	—	—
Köyliö	3 762	246.1	—	—	¹⁴) —	—	—	—	—	—	—
Loimaa	7 854	372.5	²⁵ / ₁₁ 21	Toist.	¹⁵) 1 500	—	—	—	—	—	—
Loimaan kaup.	2 756	13.9	—	—	¹⁶) —	—	—	—	—	—	—
Mellilä	2 208	112.1	³¹ / ₃ 31	Toist.	5 000	—	—	—	—	—	—
Metsämaa	1 762	93.2	—	—	¹⁷) —	—	—	—	—	—	—
Oripää	2 074	117.7	—	—	¹⁸) —	—	—	—	—	—	—
Punkalaidun	6 979	345.6	⁸ / ₁₀ 18	Toist.	2 000	—	—	—	—	—	—
Säkylä	3 085	159.7	¹⁷ / ₁₂ 31	»	¹⁹) 4 000	—	—	—	—	—	—
Vampula	3 252	141.3	—	—	²⁰) —	—	—	—	—	—	—
Loimaan seudun sairaala ..	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁴ / ₃ 37	Toist.	60 000

¹) Mynämäki ja Mietoinen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ²) Vehmaa ja Taivassalo muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ³) Lisäapuraha vuodeksi 1937. — ⁴) Noormarkku, Pomarkku ja Ahlainen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁵) Eura ja Honkilahti muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁶) Lääkäri käy vastaanotolla kahdesti kuukaudessa. — ⁷) Parkano ja Kihniö muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁸) Alastaro ja Vampula muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁹) Huittinen ja Keikyä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ¹⁰) Säkylä ja Köyliö muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ¹¹) Loimaa, Loimaan kauppa ja Metsämaa muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ¹²) Pöytyä, Yläne ja Oripää muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin ja niillä on yhteinen kunnansairaala.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
<i>Tyrvään piiri.</i>											
Kiikka	3 979	171.3	—	—	—	18/1 24	Toist.	1 500	—	—	—
Kiikoinen	2 873	139.2	—	—)	—	—	—	—	—	
Lavia	5 184	316.2	17/10 17	Toist.)2 500	—	—	—	—	—	
Mouhijärvi	4 216	257.2	—	—	—	21/3 24	Toist.	1 500	—	—	
Suodenniemi	2 802	205.9	—	—)	30/1 25	»	1 500	—	—	
Tyrvää	9 371	415.3	17/12 31	Toist.	3 000	16/3 23	»)1 200	—	—	
Vammalan kaupp.						0.5	—	—	20/7 23	»)1 200
<i>Salon piiri.</i>											
Dragsfjärd	4 270	133.4	18/12 29	Toist.)6 000	—	—	—	28/8 31	Toist.	9 000
Hahikko	7 032	292.0	—	—	—	5/12 24	Toist.	2 000	—	—	
Hiittinen	1 510	109.8	—	—)	—	—	—	—	—	
Kemiö	6 208	324.2	17/12 31	Toist.)4 000	—	—	—	—	—	
Kiikala	3 651	239.3	7/12 28	»	4 500	24/2 14	Toist.	300	—	—	
Kisko	3 339	249.9	—	—	—	16/2 23	»	1 200	—	—	
Kuusjoki	2 634	121.6	—	—	—	27/8 33	»	1 200	—	—	
Muuria	1 630	79.6	—	—	—	16/5 23	»	1 500	—	—	
Perniö	7 546	381.0	17/12 31	Toist.)3 000	—	—	—	—	—	
Pertteli	3 131	153.5	—	—	—	11/4 24	Toist.	2 500	—	—	
Suomusjärvi	2 007	155.8	—	—	—	9/3 26	»	2 000	—	—	
Särkisalo	1 878	86.3	—	—)	—	—	—	—	—	
Vestanfjärd	1 525	96.4	—	—)	—	—	—	—	—	
Kuntainbitto Salon seudun sairaala	—	—	—	—	—	—	—	—	29/3 35	Toist.	48 000
<i>Hämeen lääni.</i>											
<i>Hämeenlinnan piiri.</i>											
Hauho	5 737	381.0	17/12 31	Toist.	3 000	24/3 30	Toist.	3 000	—	—	
Hausjärvi	7 538	360.2	»	»	3 000	—	—	—	—	—	
Hämeenlinnan mlk.	2 903	108.9	—	—	—	19/12 36	Toist.	1 800	—	—	
Janakkala	8 099	429.5	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	12/5 33	Toist.	20 000
Loppi	8 001	598.3	»	»	3 300	—	—	—	23/10 23	»	4 000
Renko	2 919	207.2	—	—	—	27/12 29	Toist.	2 000	—	—	
Tuulos	2 016	165.4	—	—	—	8/8 24	»	3 000	—	—	
<i>Hollolan piiri.</i>											
Asikkala	8 001	579.1	9/1 18	Toist.	2 000	—	—	—	8/5 25	Toist.	6 000
Hollola	6 155	482.5	8/4 21	»	2 000	15/5 23	Toist.)2 000	—	—	
Koski	2 527	192.5	—	—)	20/3 23	»	1 000	—	—	
Kärkölä	4 650	256.4	—	—	—	14/4 37	»	2 000	—	—	
Lammi	6 191	547.0	17/12 31	Toist.)3 000	—	—	—	—	—	
Padasjoki	5 120	516.4	17/12 31	»	3 600	—	—	—	—	—	
<i>Tammelan piiri.</i>											
Akaa	4 509	115.8	15/12 22	Toist.	4 500	18/4 32	Toist.	1 500	—	—	
Forssan kaupp.	7 712	94.2	—	—)	—	—	—	20/3 36	Toist.)36 000
Humppila	3 136	147.8	—	—	—	20/4 27	Toist.	2 000	—	—	
Jokioinen	5 045	180.9	17/12 31	Toist.)3 000	—	—	—	—	—	

¹⁾ Lavia, Kiikoinen ja Suodenniemi muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ²⁾ 1 200 mk sekä Tyrvään kunnalle että seurakunnalle. — ³⁾ Dragsfjärd ja Hiittinen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁴⁾ Kemiö ja Vestanfjärd muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁵⁾ Perniö ja Särkisalo muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁶⁾ 2 hoitajattarta. — ⁷⁾ Lammi ja Koski muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁸⁾ Tammelan kunta ja Forssan kauppalta muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin ja niillä on yhteinen kunnansairaala. — ⁹⁾ Jokioinen ja Ypäjä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoidattajien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Koijärvi	3 146	168.9	—	—	—	9/10 35	Toist.	4 000	—	—	—
Kylmäkoski	2 301	114.2	—	—	*)	—	—	—	—	—	—
Somero	8 640	497.5	23/12 37	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Sääksmäki	7 675	221.2	—	—	*)	12/3 26	Toist.	*) 3 000	—	—	—
Valkeakosken kaupp.}		24.3	17/12 31	Toist.	*) 3 000	—	—	—	—	21/1 32	Toist.
Tammela	7 278	588.9	17/12 31	Toist.	*) 2 000	—	—	—	—	—	*)
Urjala	7 914	438.0	»	»	*) 3 000	—	—	—	13/2 25	Toist.	8 800
Ypäjä	4 540	184.8	—	—	*)	6/12 27	Toist.	2 000	—	—	—
<i>Tampereen piiri.</i>											
Kangasala	6 689	356.2	17/12 31	Toist.	*) 3 000	7/3 16	Toist.	300	—	—	—
Lempäälä	4 622	259.4	—	—	—	9/3 26	»	1 500	—	—	—
Pohjois-Pirkkalan kaupp. ...	18 741	153.4	20/12 18	Toist.	2 500	—	—	—	6/11 37	Toist.	48 000
Pälkäne	4 266	248.7	17/12 31	Toist.	3 600	—	—	—	—	—	—
Sahalahti	1 796	142.6	—	—	*)	—	—	—	—	—	—
Viiala	2 889	65.3	—	—	—	8/7 37	V:ksi 1937	2 000	—	—	—
<i>Jämsän piiri.</i>											
Eräjärvi	1 969	105.7	—	—	—	8/12 27	Toist.	2 400	—	—	—
Jämsä	8 574	676.5	17/12 31	Toist.	3 000	30/1 25	»	1 500	19/3 34	Toist.	45 000
Jämsänkoski	2 968	69.1	8/7 37	»	3 000	—	—	—	—	—	—
Korpilahti	6 858	649.0	17/12 31	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Kuhmalhti	2 136	165.1	—	—	—	14/11 30	Toist.	3 600	—	—	—
Kuuhmoinen	5 825	658.4	21/4 37	Toist.	4 000	—	—	—	19/3 34	Toist.	24 000
Luopioinen	4 550	302.9	17/12 31	»	5 000	—	—	—	—	—	—
Längelmäki	3 936	449.1	18/10 21	»	4 500	21/12 31	Toist.	3 000	—	—	—
Säynätsalo	1 531	5.7	17/12 31	»	2 000	—	—	—	—	—	—
<i>Ruoveden piiri.</i>											
Juonpajoki	3 169	254.9	4/1 24	Toist.	5 000	—	—	—	—	—	—
Kuorevesi	2 646	356.5	3/5 21	»	*) 1 500	—	—	—	—	—	—
Kuru	5 192	695.8	11/4 22	»	4 500	—	—	—	—	—	—
Orivesi	6 364	448.1	5/4 21	»	3 000	—	—	—	12/5 33	Toist.	12 000
Teisko	4 724	381.3	—	—	—	16/11 23	Toist.	1 500	—	—	—
Mänttä	4 447	61.2	—	—	*)	—	—	—	—	—	—
Ruovesi	11 028	973.2	17/12 31	Toist.	3 000	6/3 17	Toist.	300	21/1 32	Toist.	36 000
Vilppula	5 350	324.5	»	»	3 000	17/1 13	»	300	—	—	—
Viipurin lääni.											
<i>Viipurin piiri.</i>											
Johannes	10 632	217.6	17/12 31	Toist.	3 500	—	—	—	—	—	—
Kanneljärvi	3 980	246.3	»	»	6 600	—	—	—	—	—	—
Koivisto	12 180	280.3	»	»	3 000	17/6 21	Toist.	1 500	20/3 36	Toist.	20 000
Koiviston kaupp.}		23.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seiskari	747	4.2	—	—	—	23/10 36	Toist.	10 000	—	—	—
Nuijamaa	4 091	329.9	—	—	—	18/12 29	Toist.	3 000	—	—	—
Säkkijärvi	8 797	492.6	17/12 31	Toist.	3 600	—	—	—	—	—	—
Uusikirkko	11 558	604.6	30/12 37	»	3 000	—	—	—	21/1 32	Toist.	15 000
Viipurin mlk.	19 360	584.2	17/12 31	Toist.	4 500	—	—	—	—	—	—

*) Tammelan kunta ja Forssan kauppalalla muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin ja niillä on yhteinen kunnansairaala. — *) Jokioinen ja Ypäjä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) Urjala ja Kylmäkoski muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) Valkeakosken kauppalaa ja Sääksmäen kuntaa muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) 2 hoitajata. — *) Kangasala ja Sahalahti muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) Kuorevesi ja Mänttä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoidtajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
<i>Haminan piiri.</i>											
Kymi	19 757	226.6	17/12 31	Toist.	3 000	5/7 37	V.ksi 1937	2 000	—	—	—
Miehikkälä	4 857	399.6	»	»	1 500	6/7 37	Toist.	2 000	—	—	—
Sippola	11 384	568.1	17/12 31	Toist.	3 000	21/12 36	Toist.	3 000	—	—	—
Suursaari	787	20.7	—	—	—	30/12 35	Toist.	4 000	—	—	—
Tytärsaari	452	8.3	—	—	—	16/8 21	»	800	—	—	—
Vehkalahti	8 943	634.4	—	—	—	23/10 36	Toist.	10 000	—	—	—
Virolahti	7 615	494.3	10/8 18	Toist.	2 000	11/11 37	v. 1938 alusta	10 000	—	—	—
						3/10 35	Toist.	2 500	27/3 35	Toist.	16 000
<i>Lappeenrannan piiri.</i>											
Lappee	16 755	575.4	10/9 18	Toist.	2 000	—	—	—	—	—	—
Lauritsalan kaupp.		24.6	14/6 34	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Lemi	4 406	215.1	—	—	—	8/12 27	Toist.	3 000	—	—	—
Luumäki	6 702	757.7	17/12 31	Toist.	4 000	29/3 30	»	3 000	—	—	—
Savitaipale	7 815	540.0	—	—	—	16/8 31	»	3 000	—	—	—
Suomenniemi	2 077	288.2	—	—	—	16/11 31	»	1 000	—	—	—
<i>Antrean piiri.</i>											
Antrea	8 591	486.4	17/12 31	Toist.	3 500	7/4 31	Toist.	2 100	—	—	—
Joutseno	7 580	287.6	»	»	3 500	7/4 31	Toist.	3 000	—	—	—
Jääski	17 408	420.4	29/4 37	»	3 000	17/7 30	»	2 400	—	—	—
Kirvu	8 917	650.9	11/8 37	»	4 000	29/12 33	»	3 200	—	—	—
Rautjärvi	5 900	457.2	11/2 30	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Ruokolahti	22 062	1024.0	23/12 37	»	4 000	22/7 29	Toist.	1 500	—	—	—
Vuoksenranta	3 657	270.6	14/4 30	»	6 000	—	—	—	—	—	—
<i>Muolaan piiri.</i>											
Kivennapa	10 416	647.6	22/3 21	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Muolaa	12 339	654.7	23/10 34	»	4 000	—	—	—	—	—	—
Rautu	6 230	339.6	9/3 30	»	10 000	13/12 37	V.ksi 1937	2 000	—	—	—
Terijoki	8 245	107.2	17/12 31	Toist.	4 600	10/12 18	Toist.	600	21/1 32	Toist.	18 000
Valkjärvi	8 005	399.6	12/4 28	»	6 000	—	—	—	—	—	—
Äyräpää	6 528	186.6	5/7 27	»	3 000	—	—	—	—	—	—
<i>Käkisalmen piiri.</i>											
Hiitola	8 442	423.2	11/12 25	Toist.	4 000	6/5 24	Toist.	2 000	—	—	—
Kaukola	4 404	267.8	4/5 28	»	5 000	24/2 14	»	300	—	—	—
Metsäpirtti	5 010	186.9	26/5 28	Toist.	8 000	3/6 29	Toist.	3 000	—	—	—
Pyhäjärvi	8 331	546.4	17/12 31	»	4 400	30/1 25	»	2 500	—	—	—
Räisälä	8 074	403.1	26/12 23	»	5 000	6/1 24	»	2 500	—	—	—
Sakkola	6 469	349.4	15/11 21	»	5 000	5/7 37	V.ksi 1937	2 000	—	—	—
Vuoksela	3 047	135.9	—	—	—	11/11 37	Toist.	2 400	—	—	—

1) 2 000 mk sekä Kymin kunnan saaripiirille että Sunilan piirille. — 2) Virolahden kunnanlääkäri tekee säännöllisesti vastaanottomatkoja Miehikkälään. — 3) Sippola ja Anjala muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — 4) Sippolan seurakunnalle; 2 hoitajatarta. — 5) Sippolan kunnalle. — 6) Savitaipale ja Lemi muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — 7) Lääkäri käy kunnassa 4 kertaa kuukaudessa.

Lääni ja kunta.	Asu- kaa- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.			
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	
<i>Kurkijoen piiri.</i>												
Jaakkima	10 204	502.8	17/12 31	Toist.	*)3 000	—	—	—	—	—	—	
Lahdenpohjan kaupp.		4.5	—	16/7 37	»	*)2 000	—	—	—	—	—	
Kurkijoki		9 980	536.0	17/12 31	Toist.	3 600	—	—	—	—	—	
Lumivaara		5 453	292.4	—	»	—	13/12 37	Toist.	5 000	—	—	
Parikkala		10 655	571.0	17/12 31	Toist.	3 000	24/10 17	»	225	21/3 36	Toist.	20 000
Saari	3 782	184.5	21/4 37	»	*)2 000	—	—	—	—	—	—	
Simpele	2 629	84.0	31/10 24	»	4 000	7/4 31	Toist.	2 700	—	—	—	
<i>Sortavalan piiri.</i>												
Soanlahti	3 058	448.4	—	—	*)—	20/10 22	Toist.	3 600	—	—	—	
Sortavalan mlk.	21 431	666.8	18/3 21	Toist.	3 000	—	—	—	—	—	—	
Uukuniemi	6 180	546.7	17/12 26	»	4 000	—	—	—	—	—	—	
<i>Salmin piiri.</i>												
Impilahti	14 919	904.3	8/7 37	Toist.	12 000	15/4 24	Toist.	*)2 500	—	—	—	
Korpiselkä	3 505	1366.0	22/7 27	»	15 000	3/5 23	»	*)2 400	—	—	—	
Salmi	14 457	1402.1	17/12 31	»	6 000	14/6 29	»	4 200	—	4/4 35	Toist.	32 500
Suistamo	9 029	1516.0	—	»	*)10 000	23/12 31	Toist.	4 000	—	—	—	
Suojärvi	15 611	3474.3	18/7 28	»	12 000	5/8 36	»	3 000	12/5 33	Toist.	52 500	
Mikkelin lääni.												
<i>Mikkelin piiri.</i>												
Anttola	3 111	262.2	—	—	—	18/3 19	Toist.	500	—	—	—	
Hirvensalmi	6 326	452.3	13/6 34	Toist.	1 500	—	—	—	12/5 33	Toist.	22 000	
Kangasniemi	10 478	1099.0	17/12 31	»	3 500	—	—	—	6/9 28	»	12 000	
Mikkelin mlk.	11 788	1010.6	—	»	2 500	—	—	—	—	—	—	
Ristiina	5 834	554.1	4/1 24	»	4 500	12/4 32	Toist.	2 400	—	—	—	
<i>Heinolan piiri.</i>												
Hartola	6 025	554.4	22/4 37	Toist.	4 000	24/2 14	Toist.	250	21/1 32	Toist.	16 000	
Heinolan mlk.	5 934	597.6	4/4 34	»	3 000	4/4 33	»	1 200	—	—	—	
Mäntyharju	9 513	978.2	17/12 31	Toist.	3 300	—	—	—	15/10 30	Toist.	18 000	
Pertunmaa	4 446	402.0	—	—	—	13/12 37	Toist.	4 000	—	—	—	
Sysmä	9 061	695.1	5/9 19	Toist.	2 000	12/4 28	»	2 000	12/5 33	Toist.	12 000	
<i>Joroisten piiri.</i>												
Heinävesi	8 739	1092.6	8/4 21	Toist.	3 600	14/4 30	Toist.	*)3 000	11/5 37	Toist.	36 000	
Joroinen	6 390	591.6	17/12 31	»	3 300	31/12 37	»	*)1 600	—	—	—	
Juva	12 495	1213.4	—	»	3 000	—	—	—	3/6 33	»	25 000	
Jäppilä	2 970	300.8	—	—	—	—	—	—	12/5 33	»	30 000	
Pieksämäki	10 628	984.6	17/12 31	Toist.	3 600	—	—	—	11/5 37	Toist.	45 000	
Pieksämän kaupp.		34.2	—	—	—	—	—	—				
Virtasalmi	3 076	272.2	17/12 31	Toist.	6 500	—	—	—	—	—	—	
<i>Savonlinnan piiri.</i>												
Enonkoski	3 169	236.0	—	—	*)—	3/7 23	Toist.	2 000	—	—	—	
Kangaslampi	2 538	288.4	23/12 37	Toist.	10 000	—	—	—	—	—	—	
Kerimäki	7 547	587.3	17/12 31	»	*)3 500	28/3 30	Toist.	3 000	—	—	—	

*) Jaakkima, Lumivaara ja Lahdenpohjan kauppala muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) Lääkäri käy kunnassa vähintään 2 kertaa kuukaudessa. — *) Suistamo ja Soanlahti muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — *) 2 500 mk Impilahden diakonaattilyhd. ja 2 400 mk Impilahden kunnalle. — *) 3 000 mk Heinäveden Vihtarin seudun ja 1 600 mk Karvion diakonaattiyhdistykselle. — *) Kerimäki ja Enonkoski muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Puumala	6 516	809.9	17/12 31	Toist.	3 600	—	—	—	16/11 26	Toist.	8 000
Rantasalmi	8 445	640.7	21/10 21	»	4 000	—	—	—	17/2 28	»	24 000
Savonranta	3 316	407.7	—	—	—	7/8 28	Toist.	3 000	—	—	—
Sulkava	6 842	632.8	24/1 22	Toist.	4 000	13/8 26	»	3 000	—	—	—
Kuopion lääni.											
<i>Kuopion piiri.</i>											
Karttula	5 673	667.4	17/12 31	Toist.	4 000	13/2 20	Toist.	600	—	—	—
Keitele	4 433	510.2	26/6 27	»	3 000	—	—	—	27/3 35	Toist.	20 000
Kuopion mlk.	9 364	618.9	8/5 21	»	3 500	—	—	—	—	—	—
Maaninka	6 024	455.9	23/2 23	»	4 500	20/3 31	Toist.	2 400	—	—	—
Pielavesi	11 861	1 140.0	17/12 31	»	4 500	27/2 20	»	600	6/11 37	Toist.	30 000
Ritstavesi	2 695	207.4	—	—	—	13/12 37	»	4 000	—	—	—
Tuusniemi	6 804	624.1	8/4 21	Toist.	4 000	1/10 35	Toist.	4 000	—	—	—
Vehmersalmi	4 040	325.5	—	—	—	6/5 24	»	4 000	—	—	—
<i>Rautalammin piiri.</i>											
Hankasalmi	7 946	598.7	24/11 30	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Konnevesi	4 507	476.8	21/6 27	»	3 000	29/6 37	V:ksi 1937	2 000	—	—	—
Leppävirta	12 479	1 158.8	17/12 31	»	3 000	13/12 37	»	2 000	4/3 29	Toist.	28 000
Rautalampi	5 718	599.2	27/9 17	Toist.	2 000	20/3 31	Toist.	5 400	28/9 31	Toist.	21 000
Suonenjoki	8 329	731.8	17/12 31	»	3 600	—	—	—	21/1 32	»	18 000
Varkauden kaupp.	11 742	69.2	—	—	2 000	—	—	—	11/5 37	Toist.	50 000
Vesanto	4 737	438.9	24/1 22	»	4 000	7/4 31	Toist.	3 000	—	—	—
<i>Isalmen piiri.</i>											
Isalmen mlk.	12 893	814.4	22/3 21	Toist.	3 200	20/4 31	Toist.	2 000	21/3 36	Toist.	50 000
Juankoski	2 038	59.5	20/5 27	»	3 000	17/6 30	»	4 000	—	—	—
Kiuruvesi	13 507	1 327.9	20/12 17	»	2 500	7/11 24	»	3 000	—	—	—
Lapinlahti	9 987	651.4	27/6 18	»	2 000	8/4 31	»	2 100	—	—	—
Nilsinä	8 299	670.3	23/12 37	Toist.	3 000	4/3 32	Toist.	3 600	—	—	—
Sonkajärvi	8 679	1 412.1	9/12 35	»	4 800	18/12 37	V:ksi 1937	2 500	—	—	—
Varpaisjärvi	5 396	485.0	—	—	—	14/12 37	»	2 500	—	—	—
Vieremä	6 544	878.4	10/12 31	Toist.	3 000	13/12 37	Toist.	3 000	—	—	—
<i>Pielisjärven piiri.</i>											
Juuka	10 609	1 519.4	17/12 31	Toist.	4 000	11/7 16	Toist.	300	12/8 32	Toist.	16 500
Nurmes	11 348	1 476.5	—	—	—	8/12 27	»	4 000	—	—	—
Nurmeksen kaupp.		6.3	17/12 31	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Pielisjärvi	19 359	3 466.0	27/8 37	»	4 000	—	—	—	7/11 32	Toist.	50 000
Lieksan kaupp.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rautavaara	4 474	1 177.5	—	—	—	26/11 29	Toist.	6 000	—	—	—
Valtimo	4 206	796.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Tohmajärven piiri.</i>											
Ilomantsi	12 014	4 340.3	18/9 25	Toist.	8 000	—	—	—	16/9 36	Toist.	30 000
									30/12 37	V:ksi 1937	14 500
									»	Toist. v. 1938 alusta	42 000

1) 2 hoitajattarta. — 2) Varkauden kauppala ja A. Ahlström Osakeyhtiön yhteinen. — 3) Juankoski ja Säyneinen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripöytä. — 4) Nilsinä ja Rautavaara muodostavat yhteisen kunnanlääkäripöytä. — 5) 2 500 mk sekä Sonkajärven kunnalle että seurakunnalle. — 6) Nurmeksen kauppala ja Valtimon kunta muodostavat yhteisen kunnanlääkäripöytä. — 7) Apuraha on voimassa v. 1937 loppuun. — 8) Lisäapuraha vuodelle 1937.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu klerkkien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
Kesälahti	4 155	387.4	17/10 31	Toist.	6 400	4/1 22	Toist.	1 800	—	—	—
Kiihtelysvaara	4 007	500.1	15/6 23	»	4 500	—	—	—	—	—	—
Kitee	12 918	969.4	22/5 37	»	6 000	20/12 21	Toist.	1 200	—	—	—
Pyhäselkä	4 570	269.3	24/8 28	»	8 000	22/7 29	»	3 000	—	—	—
Tohmajärvi	6 181	678.5	—	—	—	18/4 32	Toist.	3 000	—	—	—
Tuupovaara	4 384	518.0	24/1 22	Toist.	5 000	—	—	—	—	—	—
<i>Joensuun piiri.</i>											
Eno	8 788	981.8	14/10 21	Toist.	4 000	—	—	—	21/1 32	Toist.	28 000
Kaavi	6 788	681.6	30/10 30	»	9 000	17/6 30	Toist.	4 000	30/4 34	»	28 000
Kontiolahti	7 671	784.4	8/5 28	»	6 000	—	—	—	—	—	—
Kuusjärvi	5 660	368.7	17/12 31	»	4 400	—	—	—	—	—	—
Liperi	11 477	910.6	18/4 35	»	4 000	7/8 15	Toist.	300	12/5 33	Toist.	25 000
Polvijärvi	8 246	811.0	19/3 26	Toist.	1 200	—	—	—	—	—	—
Rääkkylä	6 474	492.7	28/9 33	»	6 000	5/2 24	Toist.	3 000	—	—	—
Säyneinen	2 791	186.2	—	—	9 600	—	—	—	—	—	—
<i>Vaasan lääni.</i>											
<i>Vaasan piiri.</i>											
Bergö	953	33.8	28/3 35	Toist.	2 000	22/6 29	Toist.	6 000	—	—	—
Isokyrö	9 150	408.7	20/4 28	»	3 000	—	—	—	—	—	—
Jurva	6 865	295.3	—	—	—	30/12 35	Toist.	2 900	—	—	—
Koivulahti	3 956	208.0	—	—	—	11/7 33	»	1 200	—	—	—
Laihia	8 238	660.8	17/12 31	Toist.	3 000	11/4 22	»	800	—	—	—
Maalahti	5 281	273.1	12/4 21	»	3 000	30/3 26	»	1 500	—	—	—
Petolahti	2 475	117.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pirttikylä	3 438	215.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raippaluoto	3 269	109.5	18/4 37	Toist.	2 400	—	—	—	—	—	—
Björköby		64.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sulva	3 442	159.4	—	—	—	9/9 33	Toist.	6 000	—	—	—
Vähäkylä	5 234	206.5	—	—	—	14/11 22	»	1 800	—	—	—
Ylistaro	10 815	450.1	17/12 31	Toist.	3 000	24/2 14	»	300	—	—	—
<i>Kristiinankaupungin piiri.</i>											
Ilmajoki	13 553	589.5	17/12 31	Toist.	3 000	4/11 13	Toist.	250	—	—	—
Isajoki	6 636	628.3	4/11 24	»	4 500	—	—	—	27/3 35	Toist.	16 000
Jalasjärvi	14 607	806.0	17/12 31	»	3 000	—	—	—	»	»	40 000
Kauhajoki	16 597	1 282.1	17/12 31	Toist.	2 500	—	—	—	19/3 34	Toist.	30 000
Korsnäs	4 610	274.3	—	—	—	—	—	—	11/5 37	Vksi	50 000
Kurikka	11 119	475.8	17/12 31	Toist.	2 800	—	—	—	6/11 37	»	10 000
Lappfjärd	6 373	347.9	1/12 17	»	2 000	—	—	—	5/3 29	Toist.	18 000
Närpiö	11 734	533.9	17/12 31	»	3 000	—	—	—	10/10 31	Toist.	34 000
Peräseinäjoki	6 528	433.4	10/12 31	»	2 000	—	—	—	—	—	—
Teuva	9 522	547.8	18/1 18	Toist.	2 000	—	—	—	—	—	—
Övermark	3 755	190.5	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	27/3 35	Toist.	28 000

¹⁾ Juankoski ja Säyneinen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripöytäkirjan. — ²⁾ Lääkäri käy kunnassa ainakin kerran kuukau-
dessa. — ³⁾ 800 mk Laihian kunnalle ja 1 500 mk Laihian seurakunnalle. — ⁴⁾ Maalahti, Sulva ja Petolahti muodostavat yhteisen
kunnanlääkäripöytäkirjan. — ⁵⁾ Övermark, Pirttikylä ja Korsnäs muodostavat yhteisen kunnanlääkäripöytäkirjan ja on niillä yhteinen sai-
raala. — ⁶⁾ Lääkäri käy kunnassa kerran kuukaudessa. — ⁷⁾ Lisäapurahan vuodeksi 1937.

Lääni ja kunta.	Asu- kas- luku 1/1 1937	Pinta- ala km ²	Valtionapu kunnan- lääkärien palkkaa- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoidattajien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
<i>Uudenkaarlepyyn piiri.</i>											
Alahärmä	6 984	284.1	17/12 31	Toist.	3 500	—	—	—	—	—	—
Kauhava	10 723	484.5	17/12 31	Toist.	3 300	—	—	—	—	—	—
Lapua	14 695	827.2	17/12 31	»	2 500	7/2 16	Toist.	200	21/1 32	Toist.	20 000
Maksamaa	2 131	125.5	—	—	»	22/2 29	»	2 400	—	—	—
Munsala	4 718	273.2	—	—	»	4/12 23	»	3 000	—	—	—
Nurmo	5 279	243.7	13/8 22	Toist.	4 500	—	—	—	—	—	—
Oravainen	4 944	236.1	20/4 23	»	4 500	—	—	—	—	—	—
Vöyri	8 207	447.5	20/4 23	Toist.	2 000	—	—	—	—	—	—
Ylihärmä	3 931	148.6	—	—	»	30/3 21	Toist.	600	—	—	—
<i>Kokkolan piiri.</i>											
Halsua	2 094	197.6	—	—	»	—	—	—	—	—	»
Himanka	3 993	241.8	26/3 30	Toist.	6 000	19/2 24	Toist.	1 500	—	—	—
Kannus	6 209	393.5	17/12 31	Toist.	5 600	21/12 31	Toist.	3 000	—	—	—
Kaustinen	4 634	299.1	—	—	»	—	—	—	—	—	—
Kronoby	3 675	279.0	—	—	»	12/1 26	Toist.	2 000	—	—	—
Kälviä	4 313	714.7	12/4 28	Toist.	7 000	10/7 23	»	900	—	—	—
Lestijärvi	1 339	571.7	—	—	»	—	—	—	—	—	—
Lohtaja	4 091	385.7	—	—	»	9/9 19	Toist.	500	—	—	—
Luoto	2 652	103.0	—	—	»	—	—	—	—	—	—
Perho	3 328	790.7	—	—	»	2/10 35	Toist.	6 000	—	—	»
Pietarsaaren mlk.	8 131	466.9	4/3 19	Toist.	2 000	—	—	—	—	—	—
Purmo	2 814	152.6	—	—	»	24/5 29	Toist.	2 000	—	—	—
Terijärvi	3 758	207.8	11/3 30	Toist.	4 000	—	—	—	—	—	—
Toholampi	5 602	546.4	17/12 31	»	6 000	—	—	—	—	—	—
Ullava	1 769	129.5	12/4 35	»	1 000	—	—	—	—	—	—
Veteli	4 678	254.4	11/2 30	Toist.	4 000	14/5 29	Toist.	3 000	20/3 36	Toist.	28 000
Ähtävä	2 877	232.0	—	—	»	—	—	—	—	—	—
<i>Kuortaneen piiri.</i>											
Alajärvi	9 330	776.9	17/12 31	Toist.	4 000	—	—	—	20/3 36	Toist.	30 000
Alavus	11 774	808.2	—	»	3 000	14/4 30	Toist.	3 000	—	—	—
Evijärvi	5 457	355.2	28/3 30	»	12 000	—	—	—	—	—	—
Keuruu	8 263	861.2	17/12 31	Toist.	3 000	29/6 37	Toist.	2 000	5/9 28	Toist.	25 000
Kortesjärvi	5 053	294.0	—	—	»	—	—	—	—	—	—
Kuortane	6 901	462.8	17/8 28	Toist.	5 000	21/12 31	Toist.	3 000	—	—	—
Lappajärvi	7 565	490.5	17/12 31	»	7 000	—	—	—	6/11 37	Toist.	30 000
Lehtimäki	2 917	283.9	—	—	»	29/6 32	Toist.	3 000	—	—	—
Multia	4 221	737.8	30/5 33	Toist.	7 000	—	—	—	—	—	—
Pihlajavesi	2 211	416.0	—	—	»	12/1 26	Toist.	2 500	—	—	—
Soini	4 334	562.6	—	—	»	18/12 34	»	2 000	—	—	—
Töysä	4 382	297.9	—	—	»	13/12 37	V:ksi 1937	1 723	—	—	—
Vimpeli	4 376	281.5	11/2 31	Toist.	10 000	10/6 29	Toist.	3 000	—	—	—
Virrat	11 397	1 123.7	17/12 31	»	3 000	—	—	—	16/9 36	Toist.	50 000
Ähtäri	8 222	800.0	21/2 19	»	2 000	5/2 24	Toist.	2 500	4/4 35	»	22 000

¹⁾ Alahärmä, Ylihärmä ja Kortesjärvi muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ²⁾ Maksamaa ja Vöyri muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ³⁾ Veteli, Halsua, Perho ja Kaustinen muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁴⁾ Vetelin, Halsuan ja Perhon kunnilla on yhteinen sairaala. — ⁵⁾ Himangan ja Lohtajan kunnat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁶⁾ Kälviän ja Ullavan kunnat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁷⁾ Toholammin ja Lestijärven kunnat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁸⁾ Pietarsaaren mlk., Luodon, Purmon ja Ähtävän kunnat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ⁹⁾ Alajärvi ja Soini muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — ¹⁰⁾ Alavus ja Töysä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin.

Lääni ja kunta.	Asu- kas luku 31/1 1937.	Pinta- ala km ² .	Valtionapu kunnan- lääkärien palkka- miseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan- sairaaloita varten.		
			Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.	Milloin myön- netty.	Mihin asti myön- netty.	Kuinka suuri.
<i>Jyväskylän piiri.</i>											
Jyväskylän mlk.	15 721	510.6	—	—	—	13/12 37	V:ksi 1937	4 000	—	—	—
Karstula	10 260	863.8	31/3 22	Toist.	4 500	—	—	—	8/12 22	Toist.	8 400
Kyyjärvi		411.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinnula	2 522	467.7	16/4 34	Toist.	700	—	—	—	—	—	—
Kivijärvi	2 851	462.3	20/12 17	»	2 500	—	—	—	12/6 33	Toist.	20 000
Konginkangas	2 528	303.0	—	—	—	16/11 23	Toist.	2 000	—	—	—
Laukaa	9 359	658.5	1/12 17	Toist.	2 000	—	—	—	6/8 28	Toist.	30 000
Petäjävesi	5 031	465.1	11/11 24	»	6 000	18/12 34	Toist.	2 000	—	—	—
Pihtipudas	6 199	1 076.5	17/12 31	»	3 500	—	—	—	28/8 31	Toist.	16 500
Saarijärvi	10 022	896.6	17/12 31	Toist.	4 000	17/3 22	Toist.	1 000	4/4 35	Toist.	36 000
Uurainen	3 328	356.9	—	—	—	28/11 29	Toist.	4 000	—	—	—
Viitasaari	10 748	1 384.4	17/12 31	Toist.	3 000	—	—	—	12/8 33	Toist.	30 000
Äänekoski	9 652	266.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Äänekosken kaupp.		42.9	2/6 22	Toist.	4 200	—	—	—	—	12/1 33	Toist.
Suolahden	77.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Oulun lääni.</i>											
<i>Oulun piiri.</i>											
Ii	5 265	564.8	14/7 36	Toist.	5 400	12/3 26	Toist.	4 800	—	—	—
Kuusamo	13 595	6 471.1	—	—	—	28/2 24	Toist.	5 000	—	—	—
Muhos	5 438	1 007.7	19/3 26	Toist.	6 000	7/2 24	Toist.	2 000	—	—	—
Oulujoki	5 977	641.2	—	—	—	7/3 33	»	2 400	—	—	—
Posio	3 995	3 186.4	—	—	—	4/6 29	Toist.	5 000	—	—	—
Pudasjärvi	10 894	5 630.1	—	—	—	31/10 24	»	3 000	—	—	—
Ranua	4 061	3 489.4	3/6 24	Toist.	4 300	25/1 24	»	4 000	—	—	—
Taivalkoski	4 506	2 449.2	—	—	—	14/10 30	»	6 000	—	—	—
Tyrnävä	4 074	376.0	—	—	—	7/11 24	Toist.	2 500	—	—	—
Utajärvi	6 139	1 522.6	—	—	—	8/12 27	Toist.	5 000	—	—	—
Ylikiminki	3 436	592.2	—	—	—	8/12 27	Toist.	3 000	—	—	—
<i>Raahen piiri.</i>											
Hailuoto	2 311	177.0	4/4 34	Toist.	9 600	—	—	—	—	—	—
Paavola	6 250	575.0	13/12 21	»	5 000	28/6 32	Toist.	3 600	—	—	—
Pattijoki	2 370	267.5	—	—	—	5/12 22	»	2 000	—	—	—
Rantsila	4 095	652.7	7/11 22	Toist.	1 800	30/1 25	»	2 000	—	—	—
Vihanti	3 653	461.6	—	—	—	30/12 31	Toist.	2 000	—	—	—
<i>Kalajoen piiri.</i>											
Alavieska	4 223	246.0	—	—	—	7/11 24	Toist.	3 000	—	—	—
Kalajoki	7 263	490.0	2/8 21	Toist.	4 500	—	—	—	6/4 27	Toist.	28 000
Merijärvi	2 670	219.0	—	—	—	28/3 30	Toist.	3 000	—	—	—
Oulainen	7 268	577.5	17/12 31	Toist.	5 000	29/6 32	»	3 000	—	—	—
Rautio	1 756	167.8	—	—	—	29/4 30	Toist.	3 600	—	—	—
Sievi	6 895	794.5	23/3 26	Toist.	1 000	19/12 36	»	4 000	—	—	—
Ylivieska	8 760	573.9	7/4 22	»	4 000	28/4 27	»	2 000	7/4 22	Toist.	4 000
<i>Haapajärven piiri.</i>											
Haapajärvi	8 713	782.2	15/11 21	Toist.	4 000	—	—	—	21/1 32	Toist.	40 000
Haapavesi	7 755	1 043.4	28/9 33	»	5 500	7/4 31 20/10 23	Toist. »	3 000 2 000	2/6 28	»	8 000

1) 2 hoitajattarta. — 2) Lääkäri käy kunnassa kerran kuukaudessa. — 3) Äänekoski ja Äänekosken sekä Suolahden kauppalat muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — 4) Muhos, Tyrnävä ja Utajärvi muodostavat yhteisen kunnanlääkäripiirin. — 5) Lääkäri käy kunnassa vähintään 6 kertaa vuodessa. — 6) Lääkäri käy kunnassa 2 kertaa kuukaudessa paitsi kielirikon aikana kerran kuukaudessa. — 7) Lääkäri käy kunnassa korkeintaan 2 kertaa kuukaudessa — 8) 3 000 mk Haapaveden seurakunnalle ja 2 000 mk kunnalle.

Lääni ja kunta.	Asukas luku 1/1 1937.	Pinta-ala km ² .	Valtionapu kunnanlääkärien palkkaamiseksi.			Valtionapu kiertävien sairaanhoitajattarien palkkaamiseksi.			Valtionapu kunnan-sairaaloita varten.		
			Milloin myönnetty.	Mihin asti myönnetty.	Kuinka suuri.	Milloin myönnetty.	Mihin asti myönnetty.	Kuinka suuri.	Milloin myönnetty.	Mihin asti myönnetty.	Kuinka suuri.
Kestilä	3 616	579.7	—	—) —	13/12 37	V:ksi 1937	2 000	—	—	—
Kärsämäki	4 221	674.3	23/10 34	Toist.	1) 1 500	9/8 21	Toist.	1 500	—	—	—
Nivala	11 534	510.9	17/12 31	»	3 500	1/11 21	»	1 200	20/3 36	Toist.	24 000
Piippola	2 065	483.7	—	—) —	26/2 24	»	2 000	—	—	—
Pulkkilä	2 788	375.5	5/4 21	Toist.	1) 5 000	12/2 26	»	2 500	—	—	—
Pyhäjärvi	8 376	1 310.6	9/8 21	»	4 500	17/6 21	»	1 200	—	—	—
Pyhäntä	2 152	828.4	—	—) —	—	—	—	—	—	—
Reisjärvi	4 671	489.0	22/4 37	Toist.	8 000	10/4 23	Toist.	1 600	—	—	—
<i>Kajaanin piiri.</i>											
Hyrnsalmi	3 382	1 434.4	—	—	—	15/3 37	Toist.	6 000	—	—	—
Kajaanin mlk.	4 606	906.0	—	—	—	23/1 20	»	1 000	—	—	—
Kuhmo	11 084	4 889.1	—	—	—	30/1 25	»	4 000	—	—	—
Paltamo	7 069	1 052.3	—	—	—	28/5 29	»	8 000	—	—	—
Puolanka	5 783	2 487.7	—	—	—	30/5 29	»	4 000	—	—	—
Ristijärvi	3 346	845.7	—	—	—	1/2 24	»	4 000	—	—	—
Sotkamo	13 297	2 689.4	27/10 25	Toist.	6 000	15/2 26	»	3 000	—	—	—
Suomussalmi	9 990	5 342.8	—	—	—	28/1 31	»	2 400	—	—	—
Säräisniemi	3 920	1 116.0	—	—	—	9/8 26	»	2 600	—	—	—
Vuolijoki	2 372	694.8	—	—	—	15/8 26	»	3 000	—	—	—
						27/1 22	»	3 000	—	—	—
						1/8 28	»	8 000	—	—	—
						13/12 37	»	5 000	—	—	—
						16/3 28	»	5 000	—	—	—
<i>Tornion piiri.</i>											
Alatornio	9 910	920.6	—	—	—	17/3 22	Toist.	3 000	—	—	—
Karunki	3 214	194.3	—	—	—	12/1 26	Toist.	3 000	—	—	—
Kolari	3 211	2 567.7	—	—	—	24/1 28	Toist.	5 000	—	—	—
Muonio	1 926	1 709.5	—	—	—	4/3 27	»	8 000	—	—	—
Simo	3 665	1 430.2	—	—	—	14/3 34	»	2 000	—	—	—
Tervola	4 963	1 568.2	4/6 35	Toist.	15 000	—	—	—	—	—	—
Turtola	4 188	1 693.3	—	—	—	12/1 26	Toist.	3 500	—	—	—
Ylitornio	5 981	2 088.8	17/12 31	Toist.	13 000	12/1 26	»	3 000	—	—	—
<i>Rovaniemen piiri.</i>											
Inari	2 418	1 539.2	3	—	—	25/7 34	Toist.	4 000	—	—	—
Kemijärvi	9 460	3 562.0	17/12 31	Toist.	5 000	—	—	—	20/3 35	Toist.	27 500
Kittilä	5 695	8 237.8	—	—	—	8/2 24	Toist.	5 000	—	—	—
Pelkosenniemi	3 224	1 923.7	—	—	—	9/6 25	»	8 000	—	—	—
Savukoski		6 331.9	—	—	—	25/6 28	»	10 000	—	—	—
Rovaniemi	20 159	7 512.5	15/6 20	Toist.	2 000	9/1 28	Toist.	3 000	—	—	—
Rovaniemen kaupp.		13.5	17/12 31	»	2 000	9/3 26	—	—	—	—	—
Salla	7 477	11 653.4	—	—	—	9/3 26	Toist.	9 600	8/7 22	Toist.	10 500
Utsjoki	758	5 198.3	—	—	—	12/3 31	»	7 800	—	—	—
						26/2 34	Toist.	4 800	—	—	—
						1/6 37	»	21 600	—	—	—

1) Pulkkilä, Kestilä, Piippola ja Pyhäntä muodostavat yhteisen kunnanlääkäripitirin. — 2) Lääkäri käy kunnassa 2 kertaa kuukaudessa. — 3) Molemmat apurahat ovat seurakunnalle (2 hoitajarta). — 4) 2 400 mk Sotkamon diakonaattiyhdistykselle, 2 600 mk Sotkamon kunnalle ja 3 000 mk Sotkamon seurakunnalle. — 5) 3 000 mk Suomussalmen seurakunnalle ja 8 000 mk Suomussalmen diakoniyhdistykselle. — 6) 2 hoitajarta. — 7) 9 600 mk Sallan diakonaattitoimikunnalle ja 7 800 mk Sallan kunnalle.

Sairaanhoidajatarkoulutus vuonna 1937.

Valtion sairaanhoidajatarkoulutus.

Sairaanhoidajatarkoulut.

Vuoden 1937 aikana on kuusi varsinaista ja kolme valmistavaa sairaanhoidajatarkoulua ollut toiminnassa. Sitä paitsi Hämeenlinnan sairaanhoidajatarkoulusta, johon vuoden 1935 jälkeen ei ole otettu uusia oppilaita, on vuoden kuluessa valmistunut koulun viimeinen oppilasryhmä. Opetus on valmistavissa kouluissa ollut suomenkielinen paitsi Turussa, jossa yksi oppijakso oli ruotsinkielinen.

Sairaanhoidajatarkouluissa oli kuukausittain keskimäärin yhteensä 700 oppilasta ja valmistavissa kouluissa näiden lisäksi 132 oppilasta kevät- ja 150 syyslukukaudella. Turun keskussairaalan valmistumista ja sairaanhoidajattarien kasvavaa kysyntää ajatellen on oppilasmäärää lisätty Turun sairaanhoidajatarkoulussa. Uusia oppilaita otettiin niin ollen yhteensä kaikkiin kouluihin 282 jakautuen seuraavalla tavalla:

Helsingin valmistavaan kouluun otettiin 114 oppilasta, joista

62	jatko	koulutustansa	Helsingin	sairaanhoidajatarkoulussa
16	»	»	Vaasan	»
36	»	»	Kuopion	»

Viipurin valmistavaan kouluun otettiin 88 oppilasta, joista

60	jatko	koulutustansa	Viipurin	sairaanhoidajatarkoulussa
28	»	»	Oulun	»

Turun valmistavaan kouluun otettiin 80 oppilasta, joista

48	jatko	koulutustansa	Turun	sairaanhoidajatarkoulussa
16	»	»	Helsingin	»
16	»	»	Vaasan	»

Vuonna 1937 alkaneille oppijaksoille pyrkineiden ja oppilaaksi valittujen koulusivistys käy ilmi seuraavasta.

	Hakijat.	Valltut.
Ylioppilastutkinto	254	111
Keskikoulu tai oppikoulua 6—9 lk.	943	171
Kansakoulu tai osa keskikoulua	107	—
Yhteensä	1 304	282

Vuoden kuluessa valmistui kouluista 254 koulutettua sairaanhoidajatarta, jotka olivat saaneet erikoisopetusta seuraavilla sairaanhoidon aloilla:

Kirurginen sairaanhoito	101
Leikkaussalilyö	26

Terveydenhuolto	26
Yleinen sairaalatyö	23
Laboratoriotyö	19
Sisätautien hoito	13
Röntgentyö	11
Naistentautien hoito	10
Lastenhoito	8
Korvatautien hoito	5
Kättilötyö	5
Sädehoito	4
Silmätautien hoito	2
Tuberkuloottisten hoito	1

Koulujen puutteellisissa huoneisto-oloissa on lisähuoneiston vuokraamisen kautta saatu Viipurissa aikaan vähäinen parannus oppilaskodissa vallinneeseen ylenmääräiseen liika-asutukseen.

Opetusohjelman toteuttaminen on valtion sairaaloiden henkilökunnan niukuudesta johtuen tuottanut suuria vaikeuksia jopa siinä määrin, että esim. Turun sairaanhoitajatarkoulussa on ollut pakko supistaa tietopuolista opetusta.

Jatko- ja erikoiskoulutus.

Terveydenhuolto-opistossa on vuoden kuluessa päättynyt kolme suomenkielistä oppijaksoa, joilta valmistui yhteensä 86 terveydenhoitajattarta. Oppijaksoista oli yksi tuberkuloosihoitajattarille järjestetty täydennyskurssi. Vuoden kuluessa valmistuneista oli 24 sairaanhoitajatarkoulujen oppilaita ja 62 koulutettuja sairaanhoitajattaria. Kahdelle oppijaksolle otettiin 250 hakijasta 24 sairaanhoitajatarkoulujen oppilasta ja 67 koulutettua sairaanhoitajattarta eli yhteensä 91 uutta oppilasta.

Helsingin sairaanhoitajatarkoulussa ja jatko-opistossa järjestettiin syyslukukaudella osaksi terveydenhuolto-opistossa annettuun opetukseen liittyvänä kolmikuukautinen kasvatusopillinen jatkokurssi, johon otti osaa 19 sairaanhoitajattarta. Toukokuussa järjestettiin 2 viikkoa kestävä tietopuolinen oppijakso röntgentyössä 14:lle röntgenhoitajattarelle. Syyslukukaudella toimeenpantiin lähinnä kokeilutarkoituksessa luentosarja 16 laboratoriohoitajattarelle ja 4 laboratoriotyöhön erikoistuvalla oppilaalla sekä luentosarja yksityishoitajattarille heidän ammattitietojensa kartuttamiseksi, jota opetusta seurasi kaikkiaan 64 yksityishoitajattarta.

Täydentävää koulutusta on edelleen järjestetty nuoremmille koulutetuille sairaanhoitajattarille. Edellisenä vuonna alkaneilta täydennyskursseilta sai 39 osanottajaa vanhemman sairaanhoitajattaren oikeudet. Toukokuussa alkoi uusi oppijakso, jolle kutsuttiin 39 osanottajaa.

Muu sairaanhoitajatarkoulutus.

Toimintaansa ovat kuluneen vuoden aikana jatkaneet sisäasiainministeriön hyväksymät Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Oulun diakonissalaitosten

sairaanhoitajatarkoulut. Näihin kouluihin otettujen uusien oppilaiden ja niistä valmistuneiden sairaanhoitajattarien lukumäärä selviää seuraavasta taulukosta:

	Uusia oppilaita.	Valmistuneita sair. hoit.
Helsingin kaupungin sairaanhoit. koulu	52	46
» diakonissalaitoksen s. h. k.	38	28
Oulun » »	19	15
Kaikkiaan	109	89

Venny Snellman.

Kättilölaitos.

Kesäkuun 18 päivänä 1937 vahvistettiin uusi laki kunnallisesta kättilöntöimestä. Tämän lain mukaan tulee kunnankättilön johtosäännön sisältää mm. määräys kättilön velvollisuudesta antaa ohjausta pientenlasten hoidossa sekä lääkärin valvonnan alaisena ja ohjauksen mukaan tapahtuvasta äitiysneuvonnasta. Laki tulee voimaan tammikuun 1 päivänä 1938.

Syyskuun 24 päivänä 1937 annettiin äitiysavustuslaki, jonka mukaan vähävaraiselle naiselle maksetaan valtion varoista äitiysavustusta 450 markkaa kussakin synnytystapauksessa, kuitenkin siten, että useampien lasten syntyessä avustus annetaan täysimääräisenä kutakin vastasyntynyttä lasta kohden. Tämä avustus suoritetaan raha- tai luontaisavustuksena tahi osittain kummassakin muodossa, kuten siitä saman vuoden marraskuun 26 päivänä annetussa asetuksessa tarkemmin määrättiin. Laki tulee voimaan tammikuun 1 päivänä 1938.

Valtion vuoden 1937 meno- ja tuloarvioon äitiysneuvontaa varten otetusta 150 000 markan määrärahasta oli seuraaville kunnille myönnetty apurahoja:

Akaa	1 500 mk	Kontiolahti	4 800 mk
Artjärvi	1 500 »	Kullaa	1 500 »
Eno	2 400 »	Kuopion mlk.	4 000 »
Enontekiö	3 000 »	Kurkijoki	2 000 »
Halikko	2 000 »	Kuusamo	9 000 »
Hämeenlinnan mlk.	1 500 »	Kylmäkoski	1 500 »
Ilmajoki	4 500 »	Lauritsala	1 500 »
Janakkala	4 500 »	Lehtimäki	2 000 »
Johannes	2 750 »	Lempäälä	1 500 »
Jämsänkoski	1 500 »	Luvia	1 500 »
Kaarina	1 500 »	Miehikkälä	1 500 »
Kalajoki	4 000 »	Muhos	1 500 »
Kalanti	1 500 »	Multia	3 000 »
Kanneljärvi	1 500 »	Mänttä	1 500 »
Kihniö	2 400 »	Nurmijärvi	1 500 »
Kiikala	1 500 »	Parainen	3 000 »
Kittilä	1 000 »	Pieksämäki y. m.	1 800 »

Pielisensuu	2 000 mk	Tervo	2 400 mk
Posio	3 000 »	Tottijärvi	2 000 »
Pälkäne	1 500 »	Tytärsaari	1 750 »
Rantasalmi	3 000 »	Tyrvää	1 500 »
Saari	1 500 »	Ullava	2 000 »
Sakkola	3 000 »	Uvila	3 000 »
Salo	1 500 »	Vahviala	2 400 »
Savukoski	3 000 »	Varkauden kauppala	1 500 »
Seiskari	3 000 »	Varpaisjärvi	3 000 »
Suursaari	3 000 »	Viiala	1 500 »
Sääminki	2 400 »	Viljakkala	1 500 »
Taivalkoski	3 000 »	Virolahti	3 000 »

Kättilöopistossa alkoi vuoden kuluessa kaksi uutta kättilöoppijaksoa. Ensimmäinen, tammikuun 2 päivänä alkanut oli suomenkielinen, ja hyväksyttiin sille 233 hakijasta 15 oppilasta. Toinen, kaksikielinen oppijakso alkoi syyskuun 1 päivänä, ja hyväksyttiin sille 266 hakijasta 17 oppilasta. Vuoden ku-

Lääni	Käsitöitten lukumäärä.	Synnyttäjät.						Keskenmenotapaukset.	Synty-	
		Lukumäärä.	Naineet.	Lesket.	Naimattomat.	Ensisyntyttäjä.	Tudalleensyntyttäjä.		Lukumäärä.	Pojat.
Uudenmaan lääni	{ Kaupungit 14	277	244	8	25	94	183	25	255	134
	{ Maalaiskunnat 73	1 913	1 744	12	157	500	1 413	29	1 899	965
Turun ja Porin lääni	{ Kaupungit 8	225	204	5	16	74	151	3	227	118
	{ Maalaiskunnat 140	5 356	4 917	22	417	1 494	3 862	72	5 374	2 786
Ahvenanmaan maakunta	{ Kaupungit 2	9	7	—	2	3	6	—	10	6
	{ Maalaiskunnat 14	201	187	3	11	53	148	7	198	104
Hämeen lääni	{ Kaupungit 7	159	139	3	17	40	119	5	157	68
	{ Maalaiskunnat 101	3 687	3 333	23	331	1 031	2 656	116	3 653	1 900
Viipurin »	{ Kaupungit 14	385	364	4	17	120	265	13	379	209
	{ Maalaiskunnat 142	5 346	5 111	23	212	1 752	3 594	101	5 333	2 751
Mikkelin »	{ Kaupungit 5	109	107	1	1	27	82	—	110	53
	{ Maalaiskunnat 47	1 745	1 622	31	92	552	1 193	27	1 752	905
Kuopion »	{ Kaupungit 7	257	249	1	7	62	195	4	256	138
	{ Maalaiskunnat 96	4 308	4 052	21	235	1 274	3 034	105	4 320	2 318
Vaasan »	{ Kaupungit 13	364	342	5	17	93	271	16	357	196
	{ Maalaiskunnat 137	6 940	6 628	33	279	1 945	4 995	164	6 921	3 603
Oulun »	{ Kaupungit 12	312	294	3	15	86	226	13	309	163
	{ Maalaiskunnat 134	5 645	5 310	35	300	1 419	4 226	145	5 605	2 956
	Koko maa	966	37 238	34 854	233	2 151	10 619	845	37 115	19 373
	Kaupungit	82	2 097	1 950	30	117	599	1 498	79	2 060
	Maalaiskunnat	884	35 141	32 904	203	2 034	10 020	766	35 055	18 288

Erinäisten valtion avustamien yhdistysten toiminta.

Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys. Yhdistyksellä oli valtionapua 6 930 000 markkaa, mistä yhdistyksen keskusjohdon ja tuberkuloosihuoltopiirien osalle tuli 5 400 000 ja parantoloiden ylläpitoa varten 1 530 000 markkaa.

luessa päättyi ainoastaan yksi, kaksikielinen kättilökurssi, elokuun 31 päivänä. Siltä valmistui 19 uutta kättilöä, joista 13 suomen- ja 6 ruotsinkielisiä. Valmistuneista oli 7 suorittanut sairaanhoitajakurssin.

Vuoden aikana suoritti 84 vanhempaa kättilöä kuukauden kestäneen kertauskurssin.

Piiri- ja kaupunginlääkäreille oli 966 kättilöä, joista 884 toimi maaseudulla ja 82 kaupungeissa, lähettänyt synnytysluettelon vuoden aikana hoitamistaan synnytyksistä. Yhteensä kättilöt olivat hoitaneet 37 238 synnytystä, 35 141 maaseudulla ja 2 097 kaupungeissa, joista keskenmenotapauksia oli 845, 766 maaseudulla ja 79 kaupungeissa. Varsinaisia synnytystapauksia oli siis 36 393, 34 375 maaseudulla ja 2 018 kaupungeissa. Lapsia syntyi yhteensä 37 115, 35 055 maaseudulla ja 2 060 kaupungeissa. Syntyneistä lapsista oli poikia 19 373 ja tyttöjä 17 742. Elävänä syntyi 36 087 ja kuolleena 1 028 lasta. Kaksoissynnytyksiä oli 646, 618 maaseudulla ja 28 kaupungeissa. Kolmoset syntyivät 12:ssa tapauksessa, 11 maaseudulla ja 1 kaupungissa.

Seuraavassa taulukossa on yhdistelmä kättilöiden synnytysluetteloista.

neet lapset.				Siklön tila.		Keinotekoiset synnytykset.												Placenta praevia.	Eolampsa.		
Työt.	Elävänä syntyneet.	Kuolleena syntyneet.	Kaksoset.	Kolmoset.	Yliosantila.	Allasantila.	Poikkitie.	Käsin vetämällä.		Kääntämällä.		Pihdeillä.		Terävillä aseilla.							
								Kätilö.	Lääkäri.	Kätilö.	Lääkäri.	Kätilö.	Lääkäri.	Kätilö.	Lääkäri.	Kätilö.	Lääkäri.				
121	250	5	3	—	246	9	—	5	—	1	—	7	—	1	—	—	—				
934	1 857	42	29	—	1 850	44	1	3	6	1	1	8	3	1	—	—	1				
109	222	5	4	—	218	7	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—				
2 588	5 254	120	85	1	5 207	143	7	4	19	6	1	24	20	1	4	3	11				
4	10	—	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
94	193	5	4	—	190	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
89	151	6	3	—	147	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1				
1 753	3 567	86	67	—	3 534	116	3	1	13	1	1	28	2	7	—	4	2				
170	367	12	4	1	359	17	3	—	4	—	—	2	2	—	1	6	1				
2 582	5 153	180	77	2	5 063	173	9	8	25	4	6	50	3	6	—	12	21				
57	105	5	1	—	107	—	—	—	14	—	—	1	1	—	—	—	—				
847	1 695	57	27	2	1 679	56	6	1	16	2	1	9	6	4	6	—	5				
118	245	11	1	—	246	10	—	—	3	—	—	3	1	9	—	—	2				
2 002	4 163	157	112	1	4 092	187	13	1	43	2	2	9	13	70	16	4	13				
161	345	12	7	—	341	13	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
3 318	6 751	170	125	3	6 709	179	21	8	32	2	7	4	—	60	—	9	12				
146	303	6	4	—	304	4	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—				
2 649	5 456	149	92	2	5 387	205	13	1	13	2	2	10	14	52	10	1	9				
17 742	36 087	1 028	646	12	35 689	1 180	78	12	47	253	8	25	33	31	321	62	1	64	15	62	78
975	1 998	62	28	1	1 978	69	5	—	6	21	—	2	—	20	4	—	11	1	6	4	4
16 767	34 089	966	618	11	33 711	1 111	73	12	41	232	8	23	33	31	301	58	1	53	14	56	74

Presidentin valitsijamiesvaalien yhteydessä 15 ja 16 p. tammikuuta toimitettiin yleinen rahankeräys koko maassa varojen hankkimiseksi keuhkotaudin vastustamistyön hyväksi. Keräyksellä saatiin puhdasta tuloa 293 985 mk 99 p.

Vuoden 1937 aikana perustettiin jälleen kaksi uutta tuberkuloosihuolto-
piiriä, niin että niiden luku nousi 23:een. Uudet huoltopiirit olivat Kuopion
ja Värtsilän piirit. Kuopion piiriin kuuluvat seuraavat kunnat: Juankoski,
Karttula, Kuopion mlk., Leppävirta, Muuruvesi, Nilsiä, Rautalampi, Siilin-
järvi, Suonenjoki, Säyneinen, Tervo ja Vesanto. Värtsilän piiriin kuuluvat:
Kitee, Korpiselkä, Pälkjärvi, Soanlahti, Suistamo, Suojärvi, Tohmajärvi ja
Värtsilä.

Vuoden lopussa liitettiin Vihdin kunta ja Hyvinkään kauppala sekä Pyhä-
järven U. I. kunta Helsingin ympäristön tuberkuloosihuoltopiiriin.

Kunnallisten tuberkuloosirahastojen lukumäärä lähenteli vuoden lopussa
400 ja niiden yhteenlaskettu pääoma oli n. 8 milj. markkaa.

Samoin kuin aikaisemmin jakoi yhdistys lääkäreille 3 000 markan suuruisia
apurahoja 6 viikkoa kestävästä opiskelusta varten Takaharjun, Nummelan, Sata-
kunnan, Keski-Suomen, Kontioniemen, Mjölbollstadin (Meltolan), Keski-Hä-
meen, Tarinaharjun, Päivärinte, Ahveniston tai Varsinais-Suomen paranto-
lassa tai Salpausselän lastenparantolassa. Stipendin saivat lääkärit U. Arhio,
A. J. Huuskonen, S. Mattinen, V. Nuutinen, H. G. Rainio ja C. Roos.

Seuraavissa taulukoissa on tilastollisia tietoja yhdistyksen huoltopiireistä.

Tuberkuloosihuoltopiiri.	Asukas- luku.	Kuolleet.	Kehko- tautiin kuolleet.	15—60 vu- den iässä kuolleista kuoli keuhko- tautiin % ±
Kronobyen	69 626	740	151	44.7
Teuvan	65 504	713	139	41.5
Kristinankaupungin	53 225	540	106	30.4
Ylivieskan	73 500	893	148	31.2
Satakunnan läntinen	84 953	979	148	30.9
» itäinen	76 257	932	152	42.2
Forssan	80 209	777	114	27.6
Porvoon	64 145	762	71	17.4
Joensuun	74 851	907	97	19.7
Jyväskylän	89 042	1 166	142	26.5
Sortavalan	83 404	1 020	116	22.0
Salon	72 471	736	117	32.4
Helsingin ympäristön	56 418	461	80	31.9
Oulun	58 524	763	149	38.3
Länsi-Uudenmaan	48 370	562	87	23.8
Iisalmen	61 751	617	127	37.0
Satakunnan pohjoinen	53 397	524	113	42.3
Hämeenlinnan	70 551	853	117	30.3
Tampereen	72 636	820	116	27.6
Seinäjoen	89 171	990	184	41.3
Kemin	51 869	631	143	45.0
Värtsilän	57 789	693	60	17.8
Kuopion	59 651	858	122	38.0
Yhteensä	1 567 314	17 937	2 799	

Tuberkuloositapaukset eri huoltopiireissä.

Tuberkuloosihuoltopiiri.	Vuoden kuluessa selville saatu kaikkiaan uusia tapauksia		Vuoden lopussa oli huoltopiirin lääkärin tiedossa		
	keuhko-tautia.	muuta tuberkuloosia.	keuhko-tautia sairastavia.	muuta tuberkuloosia sairastavia.	keuhko-tautiksi epäiltyjä.
Kronoby	257	80	887	369	204
Teuvan	249	35	893	336	133
Kristiinankaupungin	171	71	856	401	146
Ylivieskan	176	64	644	479	142
Satakunnan läntinen	222	38	1 088	281	102
» itäinen	288	57	735	308	79
Forssan	251	94	1 102	354	66
Porvoon	116	22	541	86	16
Joensuun	171	21	851	465	10
Jyväskylän	224	59	715	262	35
Sortavalan	137	51	513	335	21
Salon	226	16	789	117	33
Helsingin ympäristön	205	15	505	40	21
Oulun	189	46	630	288	58
Länsi-Uudenmaan	144	21	355	48	8
Iisalmen	143	113	741	278	49
Satakunnan pohjoinen	332	56	1 096	281	—
Hämeenlinnan	176	14	566	87	6
Tampereen	262	61	761	178	25
Seinäjoen	420	46	1 309	352	115
Kemin	310	170	604	513	120
Värtsilän	203	79	228	109	108
Kuopion	200	60	322	91	38
Yhteensä	5 072	1 289	16 731	6 058	1 535

Yhdistelmä huoltopiireissä v. 1937 suoritetusta työstä.

Tuberkuloosihuoltopiiri.	Tarkastettujen luku.	Röntgenlöpivalaisuja.	Röntgenvalokuvauksia.	Tuberkuliinikokeita tehty.	Ysköstutkimuksia tehty.	Näistä Tb +	Verenlaskeutumiskokeita tehty.
Kronoby	6 396	6 048	208	4 129	966	242	1 921
Teuvan	7 613	7 613	100	5 325	363	71	968
Kristiinankaupungin	3 115	2 821	72	1 487	647	132	1 436
Ylivieskan	4 163	664	—	311	530	110	89
Satakunnan läntinen	5 254	5 258	36	6 330	381	101	300
» itäinen	6 268	6 268	8	5 482	904	164	402
Forssan	5 648	5 590	13	1 623	283	51	111
Porvoon	4 098	3 549	—	2 272	558	121	391
Joensuun	3 789	1 891	56	532	218	44	240
Jyväskylän	5 727	4 311	8	1 156	521	170	253
Sortavalan	5 786	4 933	—	3 005	454	111	207
Salon	11 215	11 895	11	3 427	719	120	637
Helsingin ympäristön	7 693	7 693	596	7 565	474	113	2 428
Oulun	5 312	3 349	30	1 079	663	206	406
Länsi-Uudenmaan	3 811	3 391	—	407	432	78	411
Iisalmen	6 983	7 328	12	246	203	39	1 011
Satakunnan pohjoinen	7 787	7 787	29	3 232	734	140	3 292
Hämeenlinnan	6 352	6 287	—	1 706	418	55	96
Tampereen	8 102	8 102	5	3 347	333	95	314
Seinäjoen	9 182	9 014	162	2 634	583	169	983
Kemin	8 019	5 535	12	149	571	111	527
Värtsilän	3 508	1 771	1	47	100	11	317
Kuopion	6 757	5 709	12	1 154	301	75	361
Yhteensä	142 578	126 807	1 371	56 645	11 356	2 529	17 101

Huoltopiireissä suoritettuna ehkäisevän tuberkuloosityön lisäksi on yhdistyksen toimesta ollut huoltotyö käynnissä 9 kunnassa, joissa lääkäri, useimmissa tapauksissa asianomainen kunnanlääkäri, on pitänyt maksuttomia vastaanottoja keuhkotautisille tai keuhkotautisiksi epäillyille henkilöille. Seuraavissa taulukoissa esitetään tilastollisia tietoja näissä kunnissa suoritetusta tuberkuloosityöstä.

Huoltotoimisto.	Asukasluku vuoden lopussa.	Kuolleet.	Keuhkotautin kuolleet.	15—60 vuoden iässä kuolleista kuoli keuhkotautin %
Ruoveden	10 749	131	13	27.5
Virtain	11 281	108	16	48.1
Alavuden	11 678	91	15	40.5
Karjalohjan, Kiskon ja Itä-Perniön	7 006	79	11	43.5
Lohjan	12 152	145	26	35.5
Vihdin	7 913	114	23	23.7
Hyvinkään kauppalan	6 382	63	8	14.3
Yhteensä	67 161	731	112	

Huoltotoimisto.	Vuoden kuluessa selville saatu kaikkiaan uusia tapauksia		Vuoden lopussa oli huoltopiirin lääkärin tiedossa kaikkiaan		
	keuhkotautia.	muuta tuberkuloosia.	keuhkotautia sairastavia.	keuhkotautisiksi epäiltyjä.	muuta tuberkuloosia sairastavia.
Ruoveden	17	7	87	32	46
Virtain	32	12	102	45	60
Alavuden	21	6	69	6	18
Karjalohjan, Kiskon ja Itä-Perniön ..	9	5	30	25	18
Lohjan	30	5	184	67	60
Vihdin	15	—	45	37	36
Hyvinkään kauppalan	17	2	64	2	18
Yhteensä	141	37	581	214	256

Suomen sairaanhoitajatyhdistys — Sjuksköterskeföreningen i Finland. Yhdistyksen toimintaan kuului samoin kuin aikaisemminkin sairaanhoitajattarien työnvälitystoimiston, sairaanhoitajattarien kodin »Oman kodin», yksityissairanhoitajattarien kodin ja Koskensaaren kesäkodin ylläpitäminen sekä aikakauslehti »Epionen» julkaiseminen. Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden vaihteessa 1 097. Paikallisosastoja oli yhdistyksellä Turussa, Vaasassa ja Pietarsaareissa. Valtionapua oli yhdistyksellä 25 000 markkaa.

Suomen sairaanhoitajaliitto ylläpiti edelleen sairaanhoitajatarkeitä pääasiassa yksityishoidossa ja kotisairanhoidossa työskenteleviä hoitajattaria varten. Tämän yhteydessä toimi »Kotisairashoidon ja Terveystuollon Keskus» niminen toimisto, jonka tarkoituksena on toimittaa ammattitaitoista apua kotona sairastaville sairaille sellaisilla maksuehdoilla, että vähävaraisillakin on tilaisuus saada apua. Liiton jäsenmäärä oli vuoden vaihteessa 3 040. Liiton alaisina toimivat Viipurin, Tampereen, Turun, Satakunnan, Kuopion, Mikkelin

ja Oulun paikallisyhdistykset. Liiton julkaisemaa »Sairaanhoitajatarlehteä» ilmestyi vuoden kuluessa 11 numeroa. Valtionapua oli liitolla 50 000 markkaa ja lisäksi opintomatkaa varten 10 000 markkaa.

Langettavatautisten Hoitoyhdistys Kuopiossa. Vuoden 1937 kuluessa valmistuivat parantolassa pari vuotta aikaisemmin aloitetut laajennustyöt. Heinäkuun 4 päivänä vihittiin tarkoituksiinsa Roinilan poikaparantola, Päivänkummun tyttöjen parantola ja Kukkaismäen laajennettu naisparantola. Hoitopaikkojen luku nousi laajennustöiden kautta 116:sta 176:een.

Hoitomenetelmät olivat pääasiallisesti samansuuntaisia kuin edellisinäkin vuosina. Bromisuolojen käyttö on ollut vähäisempää kuin aikaisemmin, sen asemesta on käytetty enemmän luminaalihoitoa. Prominaali ei ole osoittautunut luminaalin veroiseksi.

Parantoloiden lääkärinä oli lääket. lis. K. E. Haara.

Valtionapua oli yhdistyksellä 330 000 markkaa.

Suomen kansanomaisen hieromaopiston omistaja, maisteri Mauri Harteaa sai 7 vapaaoppilaan, joista ainakin 3 sokeaa, pidosta 16 000 markan suuruisen valtionavun. Päästötodistuksen kurseilta sai 18 oppilasta.

Suomen Punainen Risti ja sen itsenäinen lastensuojeluosasto *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto* ovat jatkaneet määrätietoista toimintaansa kansanterveyden edistämiseksi Suomessa.

Yhdistyksen kahdeksan sairasmajaa, jotka sijaitsevat Kuolismaalla, Paanajärvellä, Ruhtinaansalmella, Ägläjärvellä, Rautavaarassa, Vuorijärvellä, Naarvassa ja Oulangalla olivat koko vuoden toiminnassa. Sairasmajoja varten oli yhdistyksellä valtionapua 240 000 markkaa.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton työ kansanterveyden kohottamiseksi on kuten aikaisemminkin käsittänyt äitiyshuollon, imeväisten ja pientenlasten huollon, koululasten huollon, lasten hammashoidon, toimenpiteitä erinäisten tautien vastustamiseksi sekä sielunterveyshuollon.

Terveysisartoiminta on levinnyt yhä useampiin kuntiin. Suurin osa terveysisarista toimii koulu- ja samalla tuberkuloosihoitajattarina. Vuoden vaihteessa toimi maassa 546 terveysisarta.

Vuoden kuluessa perustettiin kouluyllilääkärin toimi kouluhallitukseen ja kouluhammaslääkäritoiminnasta maalaiskunnissa annettiin asetus kesäkuun 18 päivänä. Valtio myöntää näille avustusta $\frac{2}{3}$ kouluhammashoidon aiheuttamista menoista.

Lasten Linna — samanaikaisesti lastenhoitolaitos ja lastenhoidon opetuslaitos — järjesti vuoden kuluessa kolmet kurssit, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 70. Vuodesta 1920 lukien on laitoksessa koulutettu yhteensä 1 051 lastenhoitajattaria. Oppilaat valtion terveydenhuolto-opiston suomenkielisillä kursseilla, kättilöopiston oppilaat sekä monet muut ylimääräiset oppilaat — yhteensä 89 — ovat sitä paitsi Lasten Linnassa perehtyneet imeväisten ja pientenlasten hoitoon ja neuvolatoiminnan järjestelyyn.

Lasten Linnan hoitolaitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 333 lasta. Hoitopäivien luku oli 24 138. — Neuvolan kirjoissa oli 539 lasta. Pientenlasten kuolleisuus oli neuvolan lasten keskuudessa 1.7 %. Kaikkiaan on neuvolan kirjoissa tähän mennessä ollut 4 147 lasta.

Raja-Karjalassa ja Lapissa toimi liiton toimesta 24 terveyssisarta yhtä monessa kunnassa sekä 7 Lasten Linnan kurssin suorittanutta kättilöä kuudessa kunnassa pientenlasten hoidon neuvoina.

Valtionapua oli liitolla Lasten Linnaa ja rajaseutujen kansanterveyden kohottamistyötä varten 400 000 markkaa.

Sielunterveysseura. Yhdistyksen omistamassa Veikkolan parantolassa hoidettiin vuoden 1937 aikana ainoastaan naispotilaita. Hoidettujen potilaiden luku oli 145 ja hoitopäivien luku 13 973. Vapaapaikoilla hoidettiin 27 potilasta, yhteensä 2 806 hoitopäivää, ja 20 markan paikoilla 23 potilasta, yhteensä 2 358 hoitopäivää. Parantolan lääkärinä oli lääkintöneuvos Ernst Therman. Valtionapua oli yhdistyksellä Veikkolan parantolaa varten 45 000 markkaa.

Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland. Under år 1937 ha 45 elever, som genomgått den 8 månader varande kursen vid barnavårdsinstitutet Folkhälsan, tilldelats avgångsbetyg. Vid barnavårdsinstitutet ha dessutom av de elever, som besöka statens utbildningskurser för sjuksköterskor, 13 under en månad följt med undervisningen. Ytterligare hava 2 elever från barnmorskeinstitutet under tvenne månader deltagit i kurserna vid barnavårdsinstitutet och en extra elev under 2 månader erhållit specialundervisning.

Samfundets skolläkar- och hälsosystemverksamhet har bedrivits enligt samma plan som under tidigare år. Hälsosystrarnas antal har varit 56.

Statsunderstödet för samfundets allmänna verksamhet var 60 000 mark och för barnavårdsinstitutet 85 000 mark.

Terveystoimistot sukupuolitauteja varten.

Helsinki. Vuoden 1937 kuluessa tarkastettiin kaikkiaan 712 henkilöä. Näistä oli ensimmäisen kerran tarkastettuja naisia 114 ja ennen tarkastettuja naisia 575 sekä B-potilaita — s. o. sukupuolitauteja sairastavia, vapaaehtoisesti saapuneita henkilöitä, joita hoidetaan poliklinillisesti — 14 naista, 8 miestä ja 1 lapsi. Tarkastuksien yhteinen määrä oli 3 617. Toimiston kautta lähetettiin sairaalaan 248 naista.

Seuraavasta taulusta näkyy sairaalaan lähetettyjen naisten taudit:

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau de Helsinki.

Tauti. Diagnose.	Ensi kerran tarkastetut naiset. Femmes inspectées pour la première fois.	Ennen tarkastetut naiset. Femmes inspectées antérieurement.	Yhteensä naisia. Total des femmes.
Syphilis recens (Veres kuppa)	5	17	22
» recidivans (Uusiutuva kuppa)	1	4	5
» latens (Pillevä kuppa)	2	51	53
Ulcus molle (Pehmeä haava)	—	1	1
» suspectum (Epäiltävä haava)	1	3	4
Urethritis gonorrhöica (Tippuri)	38	119	157
Lymphogranuloma inguinale (Nivustaivegranulooma) ..	4	2	6
Yhteensä — Total	51	197	248

Turku. Useasti tarkastettujen lukumäärä oli 87. Ensimmäisen kerran tarkastettiin 79 henkilöä. Tarkastuksien yhteinen määrä oli 845.

Seuraava taulu näyttää toimiston kautta sairaaloihin lähetettyjen henkilöitten luvun:

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau de Turku:

Tauti. Diagnose.	Uudestaan tarkastetut henkilöt. <i>Personnes examinées antérieurement.</i>			Ensi kerran tarkastetut henkilöt. <i>Personnes examinées pour la première fois.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>
	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	
Syphilis recens (Veres kuppa)	—	—	—	4	—	—	4
» recidivans (Uusiutuva kuppa)	—	1	—	—	—	—	1
Ulcus molle (Pehmeä haava)	—	—	—	1	—	—	1
Urethritis gonorrhoeica (Tippuri)	3	20	—	25	16	—	64
Lymphogranuloma inguinale (Nivustaivegranulooma)	1	—	—	3	1	—	5
Epäiltyjä	—	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Total	4	21	—	33	18	—	76

Tampere. Tarkastettujen luku oli 294, joista ensimmäisen kerran tarkastettuja 119.

Seuraava taulu näyttää toimiston kautta sairaaloihin lähetettyjen henkilöitten luvun.

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau de Tampere:

Tauti. Diagnose.	Ensimmäisen kerran tarkastetut henkilöt. <i>Personnes examinées pour la première fois.</i>			Uudestaan tarkastetut henkilöt. <i>Personnes examinées antérieurement.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>
	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	
Syphilis recens (Veres kuppa)	—	1	—	1	1	—	3
» secundaria (II ast. kuppa) ..	2	1	—	—	3	—	6
Ulcus molle (Pehmeä haava)	1	—	—	—	—	—	1
Urethritis gonorrhoeica (Tippuri)	8	13	1	4	27	3	56
Yhteensä — Total	11	15	1	5	31	3	66

Viipuri. Tarkastettujen luku oli 511. Sukupuolitautien vuoksi lähetettiin sairaalaan:

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau de Viipuri:

Tauti. Diagnose.	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Syphilis recens (Veres kuppa)	4	11	15
Urethritis gonorrhoeica (Tippuri)	3	38	41
Epäiltyjä	1	8	9
Yhteensä — Total	8	57	65

Vaasa. Toimistossa tarkastettiin 121 henkilöä. Sairaalaan lähetetyt nähdään taulukosta.

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau de Vaasa:

Tauti. <i>Diagnose.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Syphilis (Kuppa)	5	4	9
Urethritis gonorrhoeica (Tippuri)	6	24	30
Ulcus molle (Pehmeä haava)	2	—	2
Yhteensä — Total	13	28	41

Terveystoimistoissa tarkastettuja

Nombre des personnes examinées

Vuosi. <i>Année.</i>	Helsinki.					Turku.				
	Naisia. <i>Femmes.</i>		Miehiä. <i>Hommes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>		Miehiä. <i>Hommes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
	Säännöllisesti tarkastettuja. <i>Régulièrement examinées.</i>	Ensi kerran tarkastettuja. <i>En 1^r examen.</i>				Säännöllisesti tarkastettuja. <i>Régulièrement examinées.</i>	Ensi kerran tarkastettuja. <i>En 1^r examen.</i>			
1928	666	222	8	2	898	107	42	81	11	241
1929	651	226	6	—	883	97	57	66	3	223
1930	656	321	3	—	980	128	60	102	12	302
1931	763	315	5	—	1 083	122	67	107	7	303
1932	833	295	—	—	1 128	144	73	96	11	324
1933	881	232	—	—	1 113	183	91	168	7	449
1934	822	184	—	—	1 006	159	63	101	5	328
1935	793	149	—	—	942	149	39	45	3	236
1936	730	115	—	—	845	147	39	45	1	232
1937	589	114	8	1	712	80	35	47	4	166

Oulu. Tarkastettujen luku oli 80, näistä naisia 61. Sairaalaan lähetettiin 24.

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau d'Oulu:

Tauti. <i>Diagnose.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Syphilis recens (Veres kuppa)	4	2	6
Urethritis gonorrhoeica (Tippuri)	12	6	18
Yhteensä — Total	16	8	24

henkilöitä vv. 1928—1937.

par les bureaux, 1928—1937.

Tampere.				Viipuri.				Vaasa.					
Naisia. <i>Femmes.</i>		Miehiä. <i>Hommes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>		Miehiä. <i>Hommes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Säännöllisesti tarkastettuja. <i>Régulièrement examinées.</i>	Ensimmäisen kerran tarkastettuja. <i>En 1er examen.</i>								Säännöllisesti tarkastettuja. <i>Régulièrement examinées.</i>	Ensimmäisen kerran tarkastettuja. <i>En 1er examen.</i>			
149	25	45	10	229	98	1	—	99	88	16	8	—	112
283	20	56	4	363	92	1	—	93	44	21	22	—	87
220	46	83	4	353	141	—	—	141	88	10	11	—	109
87	63	156	10	316	213	5	—	218	73	30	12	—	115
109	131	194	9	443	322	9	—	331	151	39	58	—	209
163	56	176	10	405	236	—	—	236	145	39	55	—	239
145	102	174	19	440	262	—	—	262	208	39	33	—	280
166	77	160	45	448	200	—	—	200	190	26	20	—	236
356	82	150	41	629	154	—	—	154	197	40	21	—	258
118	55	104	17	294	497	14	—	511	77	28	16	—	121

V. Siviilisairaalat.

Valtion siviilisairaalat.

Lääkärien, ylihoitajattarien, taloudenhoitajien ja kirjanpitäjien viroissa ja toimissa tapahtuneet muutokset.

Lääkärikunnan keskuudessa tapahtuneet henkilömuutokset on selostettu siv. 7—10.

Ylihoitajattareksi nimitettiin:

tammik. 13 p. ylihoitajatar Karin Koskinen Lapinlahden sairaalaan,
maalisk. 3 » sairaanhoitajatar Irma Maria Niinivaara Pitkäniemen sairaalaan.

Taloudenhoitajaksi nimitettiin:

helmik. 24 p. kauppatieteitten kandidaatti Margaretha Hahl Porin yleiseen sairaalaan,
toukok. 19 » kirjanpitäjä Ahti Päiviö Makkonen Hämeenlinnan lääninsairaalaan,
» » » sähköttäjä Erik Hynynen Rovaniemen yleiseen sairaalaan,
lokak. 20 » ekonomisti Lassi Kustaa Kettunen Härmän parantolaan.

Eron taloudenhoitajan toimesta sai Arvo Valdemar Perttilä syysk. 30 p. Härmän parantolan taloudenhoitajan toimesta.

Kirjanpitäjäksi nimitettiin:

huhtik. 7 p. filosofian kandidaatti Lauri Johannes Kartemo Porin yleiseen sairaalaan,
» 28 » pankkivirkailija Elin Margareta Korkalo Rovaniemen yleiseen sairaalaan,
toukok. 19 » ylioppilas Tuure Sakari Lakola Porin yleiseen sairaalaan,
jouluk. 15 » kirjanpitäjä Elo Maajärvi Mikkelin lääninsairaalaan.

Eron kirjanpitäjän toimesta sai

huhtik. 21 p. filosofian kandidaatti Lauri Johannes Kartemo Porin yleisen sairaalan kirjanpitäjän toimesta.

Hoitokustannukset.

Hoidettujen sairaiden lukumäärä valtion siviilisairaaloissa (mielisairaalat ja tuberkuloosiparantolat mukaan laskettuina) oli vuonna 1937 76 045 ja sairaanhoitopäivien luku 1 925 308. Menoja sairaaloiden ylläpidosta oli kaikkiaan 78 078 073 markkaa 05 penniä, siis keskimäärin 1 026 markkaa 74 penniä jokaista hoidettua kohti (v. 1936 1 007: 34). Menot hoitopäivää kohti olivat 40 markkaa 55 penniä (v. 1936 38: 11), mistä

palkkauksiin	16: 60	V. 1936	15: 13
ruoanpitoon	10: 18	»	9: 39
lääkkeisiin, lääkarinkojeisiin ja sidosaineisiin	3: 69	»	3: 52
lämmitykseen ja valaistukseen	4: 86	»	4: 43
rakennusten ja kaluston kunnossapitoon	1: 86	»	1: 87
korjauskustannuksiin	1: 45	»	1: 95
sekalaisiin menoihin	1: 91	»	1: 82

Mainittuja menoja ei kuitenkaan ole suoritettu yksinomaan yleisillä varoilla. Päivämaksuja saatiin vuonna 1937 27 517 194 markkaa 70 penniä, viran- ja toimenhaltijain luontaiseduista 6 092 750 markkaa ja muita tuloja oli 114 444 markkaa 45 penniä, yhteensä 33 724 389 markkaa 15 penniä. Valtion menoiksi jäi siis 44 353 683 markkaa 90 penniä eli 23 markkaa 4 penniä hoitopäivää kohti.

Taulukkoliitteen V taulukosta näkyy kunkin sairaalan menot ja tulot erikseen.

Lääkintöhallituksen alaisten laitosten, paitsi mielisairaalain, rakennus- ja korjauskustannukset.

Helsingin yleisen sairaalan, läänin- ja muiden yleisten sairaalain, sukupuolitautisten sairaalain, keuhkotautiparantoloiden, leprasairaalain, kätilöopiston, terveydenhuolto-opiston, lääkintöhallituksen laboratorioden ja lääkäreiden virka-asuntojen uutisrakennuksiin, laajennuksiin, perus- ja vuosikorjauksiin sekä kalustojen, lääkarinkojeiden y. m. laitteiden uusimiseen ja hankkimiseen käytettiin vuoden kuluessa määrärahoja seuraavasti:

	Uutisrakennuksiin ja laajennuksiin.					
	Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.		Yhteensä.	
	Mk	p	Mk	p	Mk	p
<i>Uudenmaan lääni.</i>						
Helsingin yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
Pesulaitos ja oppilaskoti	—	—	—	—	—	—
Helsingin sairaanhoitajatakoulu	—	—	—	—	—	—
Terveystuolto-opisto	—	—	—	—	—	—
Kätilöopisto	—	—	—	—	—	—
Kumpulän ylim. sukupuolitaut. sair.	—	—	—	—	—	—
Serumlaboratorio	—	—	—	—	—	—
Rokotusaineen valmistamislaitos	—	—	—	—	—	—
Loviisan yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
<i>Turun ja Porin lääni.</i>						
Turun lääninsairaala	63 837	60	6 582 088	45	6 645 926	05
Porin yleinen sairaala	84 598	60	3 555 406	60	3 640 005	20
Lohmin tarkastusasema	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen lääni.</i>						
Hämeenlinnan lääninsairaala	—	—	—	—	—	—
Tampereen yleinen sairaala	—	—	238 052	60	238 052	60
Oriveden leprasairaala	—	—	—	—	—	—
<i>Viipurin lääni.</i>						
Viipurin lääninsairaala	—	—	—	—	—	—
Sortavalan yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
Lavansaaren sairausmaja	—	—	—	—	—	—
Mantsinsaaren »	200 485	75	—	—	200 485	75
Halilan parantola	—	—	—	—	—	—
Patrun »	—	—	—	—	—	—
Terijoen tarkastuslaitos	—	—	—	—	—	—
<i>Mikkelin lääni.</i>						
Mikkelin lääninsairaala	—	—	—	—	—	—
Savonlinnan yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
<i>Kuopion lääni.</i>						
Kuopion lääninsairaala	—	—	140 993	60	140 993	60
Joensuun yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
Nurmeksen »	—	—	—	—	—	—
<i>Vaasan lääni.</i>						
Vaasan läänin lääninsairaala	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän yleinen sairaala	19 853	05	—	—	19 853	05
<i>Oulun lääni.</i>						
Oulun lääninsairaala	—	—	—	—	—	—
Kajaanin yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
Rovaniemen »	796 696	10	194 828	15	991 524	25
Sodankylän »	—	—	—	—	—	—
Tornion »	—	—	—	—	—	—
Hyrnsälmen » ja aluel. asunto	—	—	—	—	—	—
Ivalon »	—	—	—	—	—	—
Kittilän »	—	—	—	—	—	—
Kuhmon »	—	—	—	—	—	—

Vuosikorjauksin.					Röntgenkoneisiin, lääkärin- kojeisiin ja kalustukseen.					Yhteensä.			
Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.		Yhteensä.		Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.				Yhteensä.	
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p			Mk	p
28 213	70	1 294 192	10	1 322 405	80	654 550	—	120 774	40	775 324	40	2 097 730	20
575	—	35 150	95	35 725	95	—	—	—	—	—	—	35 725	95
—	—	—	—	—	—	37 696	30	3 120	—	40 816	30	40 816	30
—	—	—	—	—	—	89 459	55	—	—	89 459	55	89 459	55
112	—	—	—	112	—	—	—	—	—	—	—	112	—
1 387	25	4 497	80	5 885	05	—	—	—	—	—	—	5 885	05
—	—	515	05	515	05	—	—	—	—	—	—	515	05
—	—	5 185	45	5 185	45	—	—	—	—	—	—	5 185	45
—	—	9 277	80	9 277	80	—	—	4 073	25	4 073	25	13 351	05
—	—	15 000	—	15 000	—	64 967	60	1 549 074	25	1 614 041	85	8 274 967	90
—	—	9	—	9	—	334 027	45	2 696 885	10	3 030 912	55	6 670 917	75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
1 762	50	41 622	60	43 385	10	—	—	15 051	—	15 051	—	58 436	10
—	—	343 144	05	343 144	05	29 980	—	45 230	—	75 210	—	656 406	65
—	—	5 000	—	5 000	—	—	—	—	—	—	—	5 000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	—	357 924	10	357 936	10	185 469	50	45 292	—	230 761	50	588 697	60
—	—	3 960	70	3 960	70	—	—	—	—	—	—	3 960	70
6 385	—	4 999	05	11 384	05	—	—	—	—	—	—	11 384	05
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200 485	75
—	—	64 983	15	64 983	15	—	—	—	—	—	—	64 983	15
—	—	122 480	55	122 480	55	—	—	—	—	—	—	122 480	55
—	—	837	—	837	—	—	—	—	—	—	—	837	—
—	—	16 875	40	16 875	40	—	—	—	—	—	—	16 875	40
2 209	40	10 412	10	12 621	50	—	—	—	—	—	—	12 621	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 395	—	61 580	90	81 975	90	—	—	25 158	—	25 158	—	248 127	50
19 000	—	21 082	50	40 082	50	—	—	—	—	—	—	40 082	50
24	—	20 977	85	21 001	85	5 423	25	—	—	5 423	25	26 425	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57 810	—	116 378	75	174 188	75	—	—	22 980	—	22 980	—	197 168	75
—	—	30 000	—	30 000	—	—	—	9 200	—	9 200	—	59 053	05
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 156	95	19 892	45	34 049	40	—	—	22 000	—	22 000	—	56 049	40
—	—	100 375	90	100 375	90	—	—	—	—	—	—	100 375	90
5 615	—	2 894	40	8 509	40	388 693	85	47 669	15	436 363	—	1 436 396	65
—	—	112	65	112	65	—	—	—	—	—	—	112	65
—	—	79 694	60	79 694	60	—	—	—	—	—	—	79 694	60
6 153	60	19 789	90	25 943	50	—	—	—	—	—	—	25 943	50
—	—	2 050	—	2 050	—	889	50	—	—	889	50	2 939	50
1 744	25	10 615	50	12 359	75	—	—	2 620	—	2 620	—	14 979	75
—	—	4 993	80	4 993	80	—	—	4 567	—	4 567	—	9 560	80

	Uutisrakennuksiin ja laajennuksiin.					
	Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.		Yhteensä.	
	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Kuusamon yleinen sairaala	—	—	—	—	—	—
Pelkosenniemen » »	—	—	—	—	—	—
Petsamon » »	—	—	—	—	—	—
Pudasjärven » »	—	—	298 113	65	298 113	65
Sallan » »	329 522	55	557 526	20	887 048	75
Turtolan » »	—	—	—	—	—	—
Enontekiön sairaumaja	—	—	—	—	—	—
Inarin »	—	—	—	—	—	—
Puolangan yleinen sairaala ja aluelääkärin asunto	—	—	—	—	—	—
Ranuan sairaumaja ja aluelääkärin asunto	331 543	55	462 165	60	793 709	15
Salmijärven sairaumaja	—	—	—	—	—	—
Suomussalmen sairaumaja ja aluelääkärin asunto	—	—	32 932	50	32 932	50
Taiivalkosken sairaumaja ja aluelääkärin asunto ...	—	—	40 178	—	40 178	—
Utsjoen sairaumaja	—	—	—	—	—	—
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>						
Godbyn piirilääkärin asunto	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	1 826 537	20	12 102 285	35	13 928 822	55

¹⁾ Tästä on ostohyvityksenä saatu takaisin 30 078 mk 50 p.

Tammik. 29 p:nä sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi välttämättömien rakennus- ja koneteknillisten korjaustöiden suorittamiseksi 300 000 markan ja huhtik. 9 p:nä 1 000 000 markan suuruisen määrärahan.

Hissien korjauksiin Helsingin yleisen sairaalan sädehoitolaitoksessa, saman sairaalan naistentautien ja synnytysosastoissa sekä Turun, Viipurin ja Mikkelin lääninsairaaloissa samoin kuin Sortavalan yleisen sairaalan uuden potilashissin käyttökuntoon saattamiseksi sisäasiainministeriö myönsi jouluk. 27 p:nä 94 000 markan suuruisen määrärahan.

Samana päivänä sisäasiainministeriö myönsi välttämättömien korjaustöiden suorittamiseksi Helsingin yleisessä sairaalassa ja Petsamon sairaalassa 98 000 markan suuruisen määrärahan.

Muut lääkintöhallituksen käytettäväksi myönnettyt määrärahat mainitaan asianomaisen sairaalan kohdalla.

Vuosikorjauksiin käytetystä 3 088 193 markan 20 pennin määrästä oli lääkintöhallituksen käyttämiä määrärahoja 2 671 801 mk 15 p ja rakennushallituksen käyttämiä määrärahoja 416 392 mk 5 p. Rakennushallitus suoritti korjaustyöt Helsingin yleisen sairaalan kirurgisen osaston kahden apulaislääkärin virka-asunnoissa, Godbyn piirin piirilääkärin asunnossa, Savonlinnan yleisessä sairaalassa, Vaasan läänin lääninsairaalassa, Jyväskylän yleisessä sairaalassa, Oulun lääninsairaalassa, Tornion, Turtolan, Kittilän, Ivalon ja Puolangan yleisissä sairaaloissa, Inarin ja Utsjoen sairaumajoissa sekä Hyrynsalmen yleisessä sairaalassa ja Hyrynsalmen ja Ristijärven aluelääkärin asunnossa.

Vuosikorjauksiin.						Röntgenkoneisiin, lääkärin- kojeisiin ja kalustukseen.						Yhteensä.	
Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.		Yhteensä.		Vuoden 1936 määräraha.		Vuoden 1937 määräraha.		Yhteensä.		Yhteensä.	
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
—	—	—	—	—	—	10 000	—	—	—	10 000	—	10 000	—
—	—	211	—	211	—	10 202	—	12 520	—	22 722	—	22 933	—
162	05	—	—	162	05	—	—	—	—	—	—	298 275	70
1 843	80	—	—	1 843	80	—	—	11 700	—	11 700	—	900 592	55
4 146	95	—	—	4 146	95	—	—	—	—	—	—	4 146	95
5 379	90	16 986	25	22 366	15	—	—	—	—	—	—	22 366	15
—	—	1 500	—	1 500	—	—	—	—	—	—	—	1 500	—
—	—	28 639	25	28 639	25	—	—	—	—	—	—	28 639	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	793 709	15
—	—	10 290	—	10 290	—	71	45	4 120	—	4 191	45	47 413	95
—	—	949	—	949	—	—	—	—	—	—	—	41 127	—
—	—	8 932	30	8 932	30	—	—	—	—	—	—	8 932	30
—	—	17 091	—	17 091	—	—	—	—	—	—	—	17 091	—
177 088	35	2 911 104	85	3 088 193	20	1 811 430	45	4 642 034	15	6 453 464	60	23 470 480	35

Helsingin yleinen sairaala.

Sisäasiainministeriö myönsi toukok. 10 p:nä silmätautien osaston huoneiston korjaus- ja kunnostamistöitä varten 340 000 markan suuruisen määrärahan.

Sisäasiainministeriön toukok. 29 p:nä myöntämästä 135 000 markan määräraha erinäisten sairaaloille kuuluvien katuosien korjaamista varten käytettiin silmätautien sairaalan katuosan korjaukseen 46 962 mk 50 p, II osastoryhmän 45 618 mk 40 p, III osastoryhmän 28 791 mk 60 p ja V osastoryhmän katuosien korjaukseen 4 500 mk.

Lyhytaaltokoneen hankkimiseksi II sisätautien osastoon käytettiin 27 404 mk 70 p.

Sädehoito-osastoon hankittiin Therapix-hoitokone tarpeeseen 192 000:lla ja annosmittari 26 750:llä markalla.

Korva-, nenä- ja kurkkutautien osastolle hankittavaa kuljetettavaa röntgenlaitetta varten käytettiin vuoden kuluessa 60 025 mk.

Kirurgiseen osastoon ostettiin kolme uutta röntgenkonetta, jotka yhteensä maksoivat 435 800 mk.

Sähköjohtojen uusimista varten kirurgisessa osastossa sisäasiainministeriö myönsi toukok. 18 p:nä 120 000 markan suuruisen määrärahan.

Uuden lastentautien osaston perustamiskustannuksia varten oli valtion vuoden 1937 tulo- ja menoarvioon otettu 2 000 000 markan suuruinen määräraha. Vuoden 1937 kuluessa ei työtä vielä aloitettu.

Lastentautien osaston ja kättilöopiston palveluskunnan asuntojen korjaus- ja muutostöitä varten sisäasiainministeriö myönsi jouluk. 27 p:nä 100 000 mk.

V osastoryhmän ja pesulaitoksen höyrykattiloiden korjaustöitä varten sisäasiainministeriö myönsi elok. 13 p:nä 20 000 mk:n suuruisen määrärahan.

Turun lääninsairaala. Sairaalan laajentamiseen, jota varten valtion tulo- ja menoarvioon oli vuonna 1934 otettu 3 750 000 mk, vuonna 1935 2 250 000 mk ja vuonna 1936 8 575 000 mk, oli vuonna 1937 varattu menoarviossa 5 565 000 mk ja lisämenoarviossa 1 560 000 mk. Vuoden 1937 aikana käytettiin rakennustöihin vuoden 1936 määrärahasta jäljelle jäänyt erä 63 837 mk 60 p ja vuoden 1937 määrärahasta 6 582 088 mk 45 p. Sairaalan vanhojen osastojen kunnostaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sairaalan kalustamiseen ja varustamiseen tarvittavilla röntgenlaitteilla ja instrumenteilla käytettiin vuoden kuluessa 1 614 041 mk 85 p.

Porin yleinen sairaala. Uuden sairaalan rakentaminen, mikä oli pantu alulle heinäkuussa vuonna 1934, saatiin vuoden 1937 heinäkuussa loppuun suoritetuksi. Vanha sairaala suljettiin heinäk. 31 p:nä, ja 43 siellä silloin ollutta potilasta siirrettiin uuteen sairaalaan. Rakennustyöhön oli valtion tulo- ja menoarviossa vuonna 1934 varattu 4 000 000 mk, vuonna 1935 4 845 000 mk, vuonna 1936 6 845 000 mk ja vuonna 1937 3 710 000 mk, siis yhteensä 19 400 000 mk. Kun sairaalaan osallistuvat kunnat ovat osuusmaksunaan suorittaneet yhteensä 3 690 000 markkaa, on sairaalan rakentamiseen käytetty valtion varoja 15 710 000 markkaa.

Uudessa sairaalassa on kaikkiaan 230 paikkaa, jotka jakautuvat eri osastoille seuraavasti: sisätautien osasto 61, kirurginen osasto 62, naistentautien osasto 15, synnytysosasto 12, lastenosasto 25, eristysosasto 11, yksityisosasto 14 ja sukupuolitautien osasto 30 paikkaa.

Kaluston, sairaanhoitovälineiden ja irtaimiston hankintaan käytettiin vuonna 1936 256 796 mk ja vuonna 1937 3 030 912 mk 55 p, yhteensä siis 3 287 708 mk 55 p. Sairaala oli siis tullut valtiolle maksamaan n. 19 milj. mk.

Hämeenlinnan lääninsairaala. Sisäasiainministeriö myönsi sairaalan ulkopuolisen viemärijohtoon uusimisesta johtuviin kustannuksiin 6 400 markkaa.

Tampereen yleinen sairaala. Huhtik. 6 p:nä sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi Tampereen yleisen sairaalan ja Kuopion lääninsairaalan sähköjohtojen uusimista ja muuntajien rakentamista varten valtion tulo- ja menoarvioon otetun 510 000 markan suuruisen määrärahan. Tästä käytettiin vuoden kuluessa Tampereen yleisessä sairaalassa toimitettuihin töihin 238 052 mk 60 p.

Välttämättömien sisä- ja ulkopuolisten korjausten suorittamista varten sisäasiainministeriö myönsi toukok. 10 p:nä 343 000 markan suuruisen määrärahan.

Viipurin lääninsairaala. Sairaanhoitajatarkoulun siirtämiseksi entiseen sukupuolitautien osastoon sisäasiainministeriö myönsi helmik. 22 p:nä mainitun osaston korjaus- ja muutostöitä varten 227 000 markan suuruisen määrärahan.

Sairaanhoitajatarkoulun oppilaskodin kaluston täydentämiseksi käytettiin 45 292 markkaa.

Sairaalaan hankittiin elektrokardiograafi, joka maksoi 23 520 markkaa.

Sortavalan yleinen sairaala. Potilashissin hankkimista ja siitä aiheutuvien rakennustöiden suorittamista varten sisäasiainministeriö myönsi toukok. 10 p:nä 105 000 markan suuruisen määrärahan.

Mantsinsaaren sairausmaja. Sairusmajan rakentamiseksi oli valtion vuoden 1936 menoarviossa varattu 350 000 ja lisämenoarviossa 250 000 markkaa. Rakennustyöt aloitettiin vuoden 1937 aikana, mutta sairaalan valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen. Rakennustöihin käytettiin vuoden 1937 aikana 200 485 mk 75 p.

Patrun parantola. Parantolan vesijohdon uusimista ja siitä johtuvien töiden suorittamista varten sisäasiainministeriö myönsi toukok. 18 p:nä 107 000 markkaa ja hankittavaa petroolimoottoripumppua varten jouluk. 27 p:nä 9 500 markkaa.

Kuopion lääninsairaala. Valtion menoarvioon sairaalan sähköjohtojen uusimista ja muuntajien rakentamista varten otetusta määrärahasta käytettiin vuoden kuluessa 140 993 mk 60 p tarkoitukseen.

Jäähdytyskoneiden hankkimista varten sisäasiainministeriö myönsi kesäk. 14 p:nä 55 000 markkaa.

Joensuun yleinen sairaala. Erinäisten korjaustöiden suorittamiseksi sisäasiainministeriö myönsi marrask. 23 p:nä 28 000 markan suuruisen määrärahan. Sairaalaan hankittiin höyrykattila 19 000 markan hinnasta.

Nurmeksen yleinen sairaala. Uuden keskuslämmityskattilan hankkimista varten sisäasiainministeriö myönsi jouluk. 1 p:nä 10 100 mk.

Vaasan läänin lääninsairaala. Sairaalassa suoritetuista korjaustöistä olivat tärkeimmät korkeapainehöyrykattiloiden ja hissien korjaukset. Korjaustyöt toimitti rakennushallitus ja käytettiin niihin 174 188 mk 75 p.

Oulun lääninsairaala. Sairaalan laajentamista varten oli valtion vuoden 1937 tulo- ja menoarvioon otettu 2 000 000 markan suuruinen määräraha. Siitä asetti sisäasiainministeriö jouluk. 31 p:nä lääkintöhallituksen käytettäväksi pää- ja työpiirustusten tekoa varten 200 000 markkaa.

Sairaalaan hankittavaa diatermiakonetta varten käytettiin 22 000 markkaa.

Kajaanin yleinen sairaala. Sairaalan alueen aitaamista ja vastaavan katuosan kunnostamista varten sisäasiainministeriö myönsi toukok. 18 p:nä 85 000 markan ja sairaalaan rakennettavaa peruna- ja juurikaskellaria varten 15 000 markan suuruisen määrärahan.

Rovaniemen yleinen sairaala. Uusi sairaalarakennus, jota oli ryhdytty rakentamaan vuonna 1935, valmistui vuonna 1937. Huhtikuun 1 päivänä otettiin uusi sairaalarakennus käytäntöön ja sukupuolitautilien ja eristysosastoksi muutettu ja korjattu vanha rakennus tuli käytäntöön syyskuun 1 päivänä. Sairaalan paikkaluku nousi 20:stä 85:een.

Rakennustöitä varten oli myönnetty vuonna 1935 3 000 000 mk, vuonna 1936 F 750 000 ja vuonna 1937 213 000 mk.

Sairaalan kalustamiseen, sairaanhoitovälineiden y. m. hankkimiseen käytettiin vuoden aikana 436 363 markkaa. Vuonna 1936 oli tarkoitukseen käytetty 70 468 mk 40 p. Kaikkiaan oli sairaala tullut maksamaan n. 5 470 000 markkaa.

Sodankylän yleinen sairaala ja aluelääkärin asunto. Aluelääkärin virkatalon korjaustöitä ja kalustonhankintoja, varten sisäasiainministeriö myönsi jouluk. 27 p:nä 49 367 markkaa ja katselmusoikeuden puheenjohtajan ja jäsenten palkkioihin 1 383 markkaa. Määrärahan käyttö jäi seuraavaan vuoteen.

Pudasjärven yleinen sairaala sekä Suomussalmen ja Taivalkosken sairausmajat. Huhtik. 6 p:nä sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi valtion tulo- ja menoarvioon Suomussalmen ja Taivalkosken sairausmajojen ja lääkärin asuntojen rakennustöiden loppuunsaattamiseksi sekä Pudasjärven yleisen sairaalan korjaustöitä varten otetun 400 000 markan suuruisen määrärahan. Tästä käytettiin Pudasjärven sairaalan korjaustöihin 298 113 mk 65 p, Suomussalmen sairausmajan rakentamiseen 32 932 mk 50 p ja Taivalkosken sairausmajan rakennustöihin 40 178 mk.

Suomussalmen aluelääkärin virka-asunnon lähtö- ja tulokatselmuksessa määrättyihin korjaustöihin sekä katselmusoikeuden puheenjohtajan ja jäsenten palkkioihin sisäasiainministeriö myönsi huhtik. 13 p:nä 10 290 mk ja samaan tarkoitukseen Taivalkosken ja Posion aluelääkärin virka-asunnossa elok. 12 p:nä 3 794 mk 90 p.

Sallan yleinen sairaala. Sairaalan rakentamiseen oli ryhdytty vuonna 1936, jolloin valtion tulo- ja menoarviossa oli tarkoitukseen varattu 400 000 markan suuruinen määräraha. Huhtik. 6 p:nä 1937 sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi valtion kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon otetun 700 000 markan ja samoin lokak. 11 p:nä lisämenoarvioon otetun 300 000 mar-

kan suuruisen määrärahan. Rakennustöihin käytettiin vuoden 1937 aikana 887 048 mk 75 p. Sairaalan rakennustyöt jatkuivat seuraavaan vuoteen.

Puolangan yleinen sairaala ja aluelääkärin asunto. Aluelääkärin virkatalon lähtö- ja tulokatselmuksessa määrättyjä korjauksia sekä katselmusoikeuden puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten sisäasiainministeriö myönsi huhtik. 9 p:nä 13 982 markkaa.

Enontekiön sairausmaja. Sairasmajan kunnostamista ja keskuslämmityslaitteilla varustamista varten sisäasiainministeriö myönsi lokak. 20 p:nä 70 000 markan suuruisen määrärahan.

Ranuan sairausmaja ja aluelääkärin asunto. Sairasmajan ja aluelääkärin asunnon rakennustyöt, jotka oli aloitettu vuonna 1936, jatkuivat koko vuoden ja valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen. Rakennustöitä varten oli valtion vuoden 1936 tulo- ja menoarviossa varattu 400 000 markkaa ja huhtik. 6 p:nä 1937 sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi valtion vuoden 1937 tulo- ja menoarvioon otetun 650 000 markan sekä lokak. 11 p:nä lisämenoarvioon otetun 300 000 markan suuruisen määrärahan. Töihin käytettiin vuonna 1937 yhteensä 793 709 mk 15 p.

Mielisairaalan rakennus- ja korjauskustannukset.

Mielisairaalan perus- ja vuosikorjauksiin sekä kalustukseen käytettiin vuoden kuluessa seuraavat määrärahat.

	Uutisrakennuksiin.		Vuosikorjauksiin.		Kalustukseen.		Yhteensä.	
	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Lapinlahden sairaala	—	—	¹⁾ 211 205	30	—	—	211 205	30
Seilin »	—	—	18 793	—	—	—	18 793	—
Pitkämäen »	—	—	71 553	90	175	—	71 728	90
Niuvanniemen »	—	—	²⁾ 53 208	85	11 983	35	65 192	20
Mustasaaren »	2 359 473	25	16 949	75	—	—	2 376 423	—
Yhteensä	2 359 473	25	³⁾ 371 710	80	⁴⁾ 12 158	35	2 743 342	40

¹⁾ Tästä 2 586: 25 v:n 1936 määrärahasta.
²⁾ » 9 750: — » » » »
³⁾ » 12 338: 25 » » » »
⁴⁾ V:n 1936 määrärahasta.

Lapinlahden sairaala. Hermotautien- ja naistenosastossa suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten sisäasiainministeriö myönsi syysk. 2 p:nä 200 000

markan sekä katon, sähköjohtojen ja keittiön hissien korjauksia varten jouluk. 1 p:nä 22 000 markan suuruisen määrärahan. Viimeksimainitut työt siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Pitkänien sairaala. Erinäisiä korjaustöitä varten sisäasiainministeriö myönsi jouluk. 8 p:nä 13 700 markkaa.

Mustasaaren sairaala. Toukok. 27 p:nä sisäasiainministeriö asetti lääkintöhallituksen käytettäväksi valtion tulo- ja menoarvioon Mustasaaren sairaalan laajentamista varten otetun 3 500 000 markan määrärahan. Rakennustyöt aloitettiin vuoden aikana ja käytettiin niihin 2 359 473 mk 25 p. Työt jatkuivat seuraavaan vuoteen.

Rakennushallitus käytti korjaustöihin vuoden aikana 16 949 mk 75 p.

Sukupuolitautilisairaalan hoitotilastoa.

Ylimääräisiä sukupuolitautilisairaaloita oli vuonna 1937 toiminnassa 3, nim. Helsingissä 1, Haagassa 1 ja Nurmeksessa 1. Näistä oli valtiolla menoja 1 255 394 markkaa 65 penniä. Kun hoidettuja potilaita oli 672, tuli jokainen potilas maksamaan valtiolle 1 868 markkaa 14 penniä (v. 1936 1 434: 68).

Seuraavasta taulukosta näkyy sukupuolitautilisairaaloissa viime viitenä vuotena hoidetut tautitapaukset:

Vuosi.	Yleisten sairaalan sukupuolitautilien osastoilla			Ylimääräisissä sukupuolitautilisairaaloissa			Yhteensä		
	sukupuolitautilien vuosiksi hoidettuja.	hoitautien y. m. vuosiksi hoidettuja.	hoitopöytäkirjojen lukumäärä.	sukupuolitautilien vuosiksi hoidettuja.	hoitautien y. m. vuosiksi hoidettuja.	hoitopöytäkirjojen lukumäärä.	sukupuolitautilien vuosiksi hoidettuja.	hoitautien y. m. vuosiksi hoidettuja.	hoitopöytäkirjojen lukumäärä.
1933	4 208	899	146 025	970	59	45 370	5 178	958	191 395
1934	4 126	917	139 896	1 216	50	51 413	5 342	967	191 309
1935	3 623	1 061	131 695	1 134	47	50 427	4 757	1 108	182 122
1936	3 376	1 034	132 144	863	32	39 747	4 239	1 066	171 891
1937	3 221	994	119 170	657	33	35 807	3 878	1 027	154 977

Taulukot VII ja VIII taulukkoliitteessä osoittavat sukupuolitautilisairaaloissa hoidetut tautitapaukset sekä sairaaloihin vuoden kuluessa otettujen sairaiden iän ja sukupuolen.

Sukupuolitautilien tähden sairaaloihin otettujen miesten ja naisten lukumäärä eri-ikäluokissa oli seuraava:

Ikäluokka.	Miehiä.	Naisia.	Lapsia alle 10 v.	Yhteensä.
10—15 vuotta	6	27	—	33
16—20 »	98	332	—	430
21—30 »	974	943	—	1 917
31—50 »	463	339	—	802
Yli 50 »	74	54	—	128
Lapsia alle 10 v.	—	—	198	198
Yhteensä	1 615	1 695	198	3 508

Sukupuolitautesairaaloihin sukupuolitautilien tähden otettujen sairaiden lukumäärä 1 000 asukasta kohti on vuosina 1927—1937 ollut seuraava:

1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
1.24	1.15	1.17	1.33	1.36	1.35	1.27	1.30	1.14	1.01	0.92

	Veres kuppa. Syphillis recens.	Pehmeä haava. Ulcus molle.	Tippuri. Urethritis gonorrhoeica.	Nivustaive- granulooma. Lympho- granuloma inguinale.
1927	0.21	0.11	0.60	—
1928	0.24	0.13	0.61	—
1929	0.22	0.11	0.56	—
1930	0.25	0.07	0.66	—
1931	0.24	0.08	0.63	—
1932	0.22	0.05	0.62	—
1933	0.26	0.03	0.54	—
1934	0.22	0.03	0.58	0.01
1935	0.18	0.02	0.54	0.01
1936	0.10	0.02	0.51	0.01
1937	0.10	0.03	0.48	0.003

Sukupuolitautesairaaloissa hoidetut taudit vv. 1927—1937.

Vuosi.	Syphillis					Ulcus molle.	Urethritis gonorrhoeica	Lympho-granuloma inguinale.	Hoitaukset y. m.	Yhteensä.
	prima- ria.	secun- daria.	ter- tiaria.	heredi- taria.	Yhteensä.					
1927	837	909	217	85	2 048	440	2 339	—	835	5 662
1928	878	694	240	90	1 902	471	2 218	—	864	5 455
1929	882	769	290	75	2 016	414	2 189	—	900	5 519
1930	1 012	997	268	94	2 371	301	2 633	—	947	6 252
1931	973	1 192	351	116	2 632	320	2 501	—	931	6 384
1932	910	1 302	377	134	2 723	200	2 546	—	922	6 391
1933	1 082	1 223	382	170	2 857	119	2 202	—	958	6 136
1934	917	1 311	434	170	2 832	109	2 380	21	967	6 309
1935	731	1 158	395	163	2 447	64	2 213	33	1 108	5 865
1936	442	988	418	152	2 000	64	2 139	36	1 066	5 305
1937	410	948	183	159	1 700	106	2 053	19	1 027	4 905

Sukupuolitautesairaaloihin vereksen kupan, pehmeän haavan, tippurin ja nivustaivegranulooman vuoksi vv. 1927—1937 otetut sairaat.

	Syphills recens.	Ulcus molle.	Urethritis gonorrhoea.	Lymphogranuloma inguinale.
1927	761	411	2 152	—
1928	780	437	2 025	—
1929	808	383	2 019	—
1930	909	274	2 428	—
1931	875	306	2 336	—
1932	833	183	2 312	—
1933	992	109	2 012	—
1934	826	101	2 199	20
1935	663	59	2 026	30
1936	396	61	1 948	31
1937	375	102	1 848	13

Sukupuolitautilien tähden sairaaloihin otettujen ikä vv. 1927—1937.

Vuosi.	10—15 v.	16—20 v.	21—30 v.	31—50 v.	Yli 50 v.	Lapsia alle 10 v.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
1927	35	857	2 478	770	131	168	2 052	2 219	4 439
1928	23	784	2 372	723	86	169	1 966	2 022	4 157
1929	24	891	2 251	806	122	159	1 938	2 156	4 253
1930	19	972	2 574	987	121	208	2 132	2 541	4 881
1931	27	937	2 563	1 189	137	191	2 330	2 523	5 044
1932	22	933	2 754	993	136	175	2 305	2 533	5 013
1933	24	766	2 593	1 061	106	188	2 252	2 298	4 738
1934	51	711	2 698	1 105	159	182	2 177	2 547	4 906
1935	41	593	2 366	979	150	206	1 958	2 171	4 335
1936	25	505	2 024	922	150	218	1 671	1 955	3 844
1937	33	430	1 917	802	128	198	1 615	1 695	3 508

Syfiliksen tähden veneerisiin sairaaloihin otettujen luku 1 000 asukasta kohti.

1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
0.52	0.52	0.51	0.60	0.65	0.68	0.70	0.69	0.59	0.47	0.40

Sukupuolitautesairaaloihin otettujen eri lääneistä kotoisin olevien syfilis-sairaiden lukumäärä 1 000 asukasta kohti vv. 1927—1937.

L ä ä n i.	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Uudenmaan lääni	0.50	0.52	0.68	0.67	0.66	0.63	0.50	0.51	0.50	0.36	0.40
Turun ja Porin lääni	0.27	0.19	0.25	0.31	0.42	0.41	0.46	0.40	0.33	0.24	0.18
Ahvenanmaan maakunta	—	0.04	0.04	0.04	0.11	—	—	0.11	0.07	0.36	0.18
Hämeen lääni	0.29	0.39	0.43	0.42	0.61	0.51	0.53	0.49	0.33	0.33	0.25
Viipurin »	0.80	0.74	0.80	0.81	0.91	1.14	1.00	0.97	0.78	0.71	0.69
Mikkelin »	0.71	0.60	0.70	0.90	0.91	0.67	1.02	0.83	0.73	0.48	0.45
Kuopion »	0.91	0.77	0.67	0.85	0.98	1.09	1.03	1.11	1.06	0.73	0.56
Vaasan »	0.22	0.17	0.20	0.36	0.28	0.44	0.34	0.28	0.28	0.23	0.17
Oulun »	0.65	0.52	0.50	0.50	0.68	0.61	1.04	1.15	0.91	0.79	0.56

Maalaiskuntien sairaalat.

Hoidettujen sairaiden lukumäärä, hoidon tulos ja hoitopäivien luku nähdään taulukkoliitteen III:sta taulusta.

Seuraavasta taulukosta ilmenee sairaaloissa hoidetut tautitapaukset.

Hoidetut taudit maalaiskuntien
Maladies traitées dans les in-

	Elimäki.	Espoo.	Helsingin pit.	Hyvinkää.	Iitti.	Inkoo.	Loijan Virkkala.	Nurmijärvi.	Orimattila.	Porvoon mlk.	Vihhti.	Dragsfjärd.	Haitinen.	Hämeenkyrö.	Ikaalinen.	Kankaanpää.	Laitila.	Loimaa.	Merikarvia.	Parainen.	Parkano.	
1	I. Kehitysvirheet. Vastasyntyneiden taudit — Vita primæ conformationis. Morbi neonatorum																					
2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	
3	II. Vanhuudentaudit — Morbi senectutis																					
4	6	3	4	—	1	—	2	—	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
5	III. Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit — Morbi nutritionis et endocrinei																					
6	8	4	18	—	1	3	3	—	3	9	1	—	3	5	—	1	5	5	4	—	—	
7	IV. Tartuntataudit ja sisällisloisista johtuvat taudit — Morbi infectionis et endoparasitarii																					
8	71	108	110	91	40	23	60	43	92	204	125	30	96	41	76	72	45	161	97	29	69	
9	V. Myrkytykset — Intoxicaciones																					
10	—	3	6	—	4	—	3	—	1	5	7	—	1	1	—	—	5	2	2	4	1	
11	VI. Vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuototaudit — Morbi systematis hæmatopoëtiici et sanguinis. Diatheses hæmorrhagicae																					
12	2	3	8	—	3	3	5	6	3	6	1	3	6	—	—	2	3	10	—	—	2	
13	VII. Hermoston taudit — Morbi systematis nervosi																					
14	7	17	44	5	11	9	27	8	11	28	12	5	5	3	23	7	10	17	17	5	8	
15	VIII. Mielitaudit — Morbi mentis																					
16	—	3	5	1	3	—	—	1	1	3	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	1	
17	IX. Verenkiertoelinten taudit — Morbi organorum circulationis																					
18	18	31	102	9	17	20	42	13	12	47	20	17	15	8	19	9	13	22	10	5	4	
19	X. Hengityselinten taudit — Morbi organorum respirationis et mediastini																					
20	34	48	165	16	23	10	39	19	24	68	26	7	36	20	40	32	45	56	37	28	17	
21	XI. Ruoansulatuselinten taudit — Morbi organorum digestionis																					
22	61	54	143	10	14	10	90	18	34	13	47	20	144	17	65	13	143	128	26	7	9	
23	XII. Virtsaelinten ja miesten sukupuolielinten taudit — Morbi organorum uropoëticorum et genitalium virilium																					
24	23	20	53	10	26	6	16	7	15	20	13	5	17	24	23	7	23	42	9	4	12	
25	XIII. Naisten sukupuolielinten taudit — Morbi genitalium muliebrium																					
26	16	8	51	9	8	—	35	15	11	3	12	1	11	4	14	—	14	15	—	5	4	
27	XIV. Raskaustilan ja synnytystaudit — Morbi graviditatis, partus																					
28	27	6	42	14	10	13	37	15	30	23	16	21	43	17	156	63	14	46	65	14	14	
29	XV. Rintarauhasen taudit — Morbi glandulae mammae																					
30	—	—	1	2	—	—	—	1	3	—	7	—	2	1	4	—	—	4	2	2	2	
31	XVI. Luuston ja nivelten taudit — Morbi organorum locomotionis et staticorum																					
32	52	12	27	14	16	15	39	8	6	14	14	6	23	10	14	15	10	41	—	3	6	
33	XVII. Ihotaudit ja ulkoisista loisista johtuvat taudit — Morbi systematis cutanei et morbi exoparasitarii																					
34	12	5	14	2	3	—	11	12	8	8	6	3	9	7	8	7	1	20	3	—	2	
35	XVIII. Korvataudit — Morbi organi auditus																					
36	9	2	16	1	4	1	3	1	2	—	5	2	2	2	4	1	6	9	1	—	1	
37	XIX. Silmätaudit — Morbi organi visus																					
38	9	2	1	—	—	3	1	—	1	—	1	3	4	3	6	2	—	7	10	—	1	
39	XX. Kasvaimet — Tumores neoplastici:																					
40	3	9	17	—	6	1	3	3	1	5	2	—	—	3	3	3	3	1	2	2	—	
41	Syöpä — Carcinoma. Sarcoma																					
42	2	6	4	1	—	—	6	3	—	1	5	1	2	2	1	3	5	9	2	—	—	
43	Muut kasvaimet — Alii tumores																					
44	36	27	56	15	43	24	75	24	59	24	54	28	69	26	19	37	47	102	59	30	62	
45	XXI. Tapaturman ja väkivallan aiheuttamat taudit — Laesiones traumaticae																					
46	11	1	7	1	—	2	—	2	2	12	—	—	—	—	—	—	5	4	11	—	1	
47	XXII. Sekalaiset — Varia																					
48	36	27	56	15	43	24	75	24	59	24	54	28	69	26	19	37	47	102	59	30	62	
49	Yhteensä — Total																					
50	407	372	894	201	234	143	497	200	320	499	375	159	490	190	475	275	397	704	357	139	216	

sairaaloissa vuonna 1937.

firmeries rurales en 1937.

	Pöytä.	Salo.	Uusikaupunki.	Godby.	Kumlinge.	Asikkala.	Forss.-Tammela.	Hausjärvi— Riihimäki.	Janakkala.	Järnäs.	Jämsänkoski.	Kuhmoinen.	Loppi.	Orivesi.	Padasjoki.	Fohj. Pirkkala.	Ruovesi.	Urijala.	Valkeakoski.	Koivisto.	Parikkala.	Salmi.	Savitaipale.	Suojärvi.	Terijoki.	Uusikkikko.	Vilpurin pit.	Virolahti.	Hartola.	Heinävesi.	
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	2	1
3	—	2	—	4	1	—	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	—	4	8	—	—	—	2	—	2
10	22	3	3	—	3	5	—	6	6	6	1	7	—	—	—	26	7	1	1	3	4	2	—	10	2	—	—	3	1	3	3
107	139	44	76	32	58	66	175	80	100	20	72	74	20	29	98	70	23	23	120	102	159	105	112	65	145	151	128	23	90	4	
9	2	3	1	—	—	3	1	1	—	2	—	1	2	3	8	—	—	1	—	1	5	1	2	3	—	—	—	1	5	5	
12	10	2	5	3	4	2	6	1	10	—	7	7	1	1	4	2	—	2	4	10	9	6	15	1	15	1	18	2	8	6	
30	20	9	23	5	5	28	12	20	16	1	3	25	6	13	18	21	8	4	15	4	13	6	23	17	19	7	15	7	14	7	
2	4	4	1	—	—	—	1	—	2	—	7	6	—	—	1	3	—	4	2	—	—	2	—	—	—	—	2	—	1	8	
65	43	26	21	7	20	9	16	18	37	10	18	47	12	3	41	22	13	7	42	34	33	15	14	22	34	12	84	4	8	9	
54	122	26	14	9	10	39	23	46	54	9	22	66	4	6	78	41	14	20	33	35	46	31	42	18	62	19	57	24	12	10	
78	274	85	131	5	23	41	35	15	53	26	25	21	3	11	116	49	5	3	34	35	34	24	96	7	43	10	43	26	30	11	
45	62	17	15	6	14	22	16	12	22	2	10	13	2	4	39	25	10	4	26	23	19	21	52	15	20	9	42	9	11	12	
12	35	23	18	3	—	17	11	12	17	—	1	9	4	1	28	4	4	6	14	6	18	5	35	3	8	3	4	8	4	13	
19	93	11	25	1	6	20	29	13	56	26	19	13	—	4	41	26	12	8	25	25	46	25	45	21	10	—	23	13	55	14	
1	5	—	—	—	1	2	1	2	3	—	2	2	1	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	4	—	2	15	
11	66	13	14	6	9	5	19	13	24	8	10	12	5	1	21	9	4	2	16	10	16	6	15	6	23	9	17	7	7	16	
22	13	2	13	1	—	4	3	3	9	—	9	9	1	—	5	4	4	2	8	3	11	10	16	1	18	19	11	10	11	17	
8	26	10	14	3	3	—	14	12	13	—	8	12	—	—	7	1	—	1	2	4	3	—	5	1	—	2	9	5	6	18	
12	3	—	7	—	1	—	—	—	8	—	—	8	1	4	—	1	—	—	6	9	25	6	19	1	8	—	8	4	12	19	
6	20	10	8	1	2	4	3	6	4	—	1	4	1	1	9	14	2	1	4	3	5	3	4	4	4	4	2	3	1	2	20
4	19	15	10	1	1	—	1	2	1	3	1	2	—	1	15	4	2	4	2	4	4	4	4	5	—	2	—	3	5	—	21
53	140	34	34	8	26	45	35	34	61	12	18	50	23	16	83	38	29	17	78	29	67	41	77	27	30	2	48	23	40	22	
—	7	3	1	—	1	3	—	3	1	2	—	3	—	—	4	18	—	—	—	2	3	2	—	12	2	—	10	—	—	23	
563	1 128	340	438	92	187	327	403	299	497	127	234	391	86	98	643	364	131	111	438	344	519	315	603	224	442	256	522	175	323	24	

Hoidetut taudit maalaiskuntien

Maladies traitées dans les in-

Jatko.
Suite.

	Hirvensalmi.	Joronen.	Juva.	Kangaslahti.	Mäntyhärju.	Pleksiäni.	Puumala.	Rantaalahti.	Syväni.	Eno.	Tisseläni.	Ilomantsi.	Juuka.	Kaavi.	Keltele.	Leppävirta.	Ilperi.	Pielavesi.	Pelissärvi.	Rautalampi.	Suonenjoki.	
1	I. Kehitysvirheet. Vastasyyntyneiden taudit — Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum																					
2	II. Vanhuudentaudit — Morbi senectutis																					
3	III. Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit — Morbi nutritionis et endocrinei																					
4	IV. Tartuntataudit ja sisällislöisistä johtuvat taudit — Morbi infectionis et endoparasitarii																					
5	V. Myrkytykset — Intoxicaciones																					
6	VI. Vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuototaudit — Morbi systematis haemato-poëticae et sanguinis. Diatheses haemorrhagicae																					
7	VII. Hermoston taudit — Morbi systematis nervosi																					
8	VIII. Mielitaudit — Morbi mentis																					
9	IX. Verenkiertoelinten taudit — Morbi organorum circulationis																					
10	X. Hengityselinten taudit — Morbi organorum respirationis et mediastini																					
11	XI. Ruoansulatuselinten taudit — Morbi organorum digestionis																					
12	XII. Virtsaelinten ja miesten sukupuolielinten taudit — Morbi organorum uropoëticorum et genitalium virilium																					
13	XIII. Naisten sukupuolielinten taudit — Morbi genitalium muliebrium																					
14	XIV. Raskaustilan ja synnytystaudit — Morbi graviditatis, partus																					
15	XV. Rintarauhasen taudit — Morbi glandulae mammae																					
16	XVI. Luuston ja nivelten taudit — Morbi organorum locomotionis et staticorum																					
17	XVII. Ihotaudit ja ulkoisista loisista johtuvat taudit — Morbi systematis cutanei et morbi exoparasitarii																					
18	XVIII. Korvataudit — Morbi organi auditus																					
19	XIX. Silmätaudit — Morbi organi visus																					
20	XX. Kasvaimet — Tumores neoplastici:																					
21	Syöpä — Carcinoma, Sarcoma																					
22	Muut kasvaimet — Alii tumores																					
23	XXI. Tapaturman ja väkivallan aiheuttamat taudit — Laesionnes traumaticae																					
24	XXII. Sekalaiset — Varia																					
	Yhteensä — Total																					

sairaaloissa vuonna 1937.

firmeries rurales en 1937.

Varkaus.	Alajärvi.	Isajoki.	Jalasjärvi.	Karstula.	Kaunajoki.	Keuruu.	Kivijärvi.	Kurikka.	Lappajärvi.	Lapua.	Laukaa.	Närpiö.	Pihlpuudas.	Saarijärvi.	Vesteli.	Vittasaari.	Virtat.	Ahtari.	Känköskylä.	Övermark.	Haapajärvi.	Haapavesi.	Kälviä.	Kemijärvi.	Nivala.	Salla.	Yhteensä. Total.		
1	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	39	—	2	—	1	1	2	—	—	—	78	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	3	2	3	3	1	1	—	—	—	—	—	—	106	2
19	4	3	7	—	4	11	4	2	1	—	7	3	3	7	1	9	12	4	5	6	—	3	4	1	3	—	423	3	
319	96	135	181	81	105	57	52	45	101	234	139	69	89	233	79	150	163	55	116	73	145	51	91	90	139	132	10 325	4	
5	—	—	—	—	6	—	—	1	1	—	—	1	—	9	4	5	5	2	1	2	5	—	1	—	1	3	183	5	
24	3	5	2	—	8	13	5	1	2	3	7	2	13	5	7	3	10	3	7	3	—	2	1	—	5	—	675	6	
46	18	6	20	8	16	16	16	9	12	12	30	14	16	8	12	21	23	17	24	18	18	9	14	6	14	9	1 476	7	
1	—	3	—	—	1	—	—	1	3	—	1	—	1	—	1	9	9	—	1	1	2	1	4	—	—	—	162	8	
80	21	22	16	6	40	15	13	8	22	10	22	19	17	35	14	31	81	31	51	21	23	9	21	16	16	6	2 574	9	
130	45	27	38	24	59	30	15	21	19	33	45	60	32	59	33	63	142	47	53	53	24	25	41	15	59	21	3 918	10	
287	102	40	82	70	63	89	31	45	49	59	51	70	67	66	69	66	83	56	83	91	68	40	96	26	122	44	5 935	11	
74	27	6	23	9	36	26	9	13	15	19	23	17	18	28	19	34	53	15	25	44	14	7	33	20	46	12	2 078	12	
40	35	15	19	12	24	8	4	8	8	22	6	10	7	5	4	17	21	7	42	12	9	9	9	5	12	3	1 149	13	
76	27	20	46	19	73	63	14	15	11	52	17	47	25	171	31	34	85	23	234	41	73	24	110	22	24	18	3 505	14	
3	—	1	—	—	2	3	1	—	1	1	—	1	1	10	4	4	6	2	5	2	—	1	5	1	3	1	143	15	
75	10	5	35	9	24	24	10	15	6	25	16	11	9	19	11	22	32	13	24	16	33	11	22	6	15	10	1 572	16	
27	9	14	4	9	18	5	9	6	3	31	16	5	9	6	13	12	32	5	28	18	17	3	7	6	18	8	1 026	17	
18	2	11	1	—	4	6	2	5	2	13	7	8	4	2	8	4	15	8	5	10	1	—	12	2	3	3	507	18	
7	11	6	4	6	15	3	2	8	7	37	8	6	15	7	2	13	11	2	10	6	20	1	3	5	43	8	654	19	
13	1	2	4	—	8	3	1	3	5	1	8	10	2	1	2	14	6	2	3	6	6	2	6	6	2	2	410	20	
18	5	—	7	—	5	6	3	3	—	3	1	8	5	12	6	7	5	—	9	12	4	6	6	2	3	—	379	21	
98	45	44	59	34	59	38	20	45	18	33	51	29	58	146	24	111	48	34	80	43	133	22	35	72	51	83	4 699	22	
4	—	—	12	—	6	—	—	5	1	4	—	—	—	—	1	—	7	4	—	1	9	—	1	—	7	1	311	23	
1 365	461	365	561	287	576	417	211	261	289	592	457	390	393	829	345	632	890	333	811	480	606	227	524	301	586	364	42 288	24	

Synnytyslaitokset.

Synnytyslaitoksissa hoidettiin vuoden aikana yhteensä 22 648 henkilöä. Näistä oli synnyttäjiä 20 670 ja syntyi näille yhteensä 21 057 lasta. Kaupungeissa sijaitsevilla synnytyslaitoksissa hoidettiin 17 130 ja maaseudulla sijaitsevilla synnytyslaitoksissa 3 540 synnyttäjiä. Lapsia syntyi kaupungeissa 17 447 ja maaseudulla 3 610. Lapsista syntyi elävänä 20 237 ja kuolleena 820. Kaupungeissa syntyi elävänä 16 770 ja kuolleena 677 lasta, maaseudulla elävänä 3 467 ja kuolleena 143 lasta.

Valtion omistamia synnytyslaitoksia oli vuonna 1937 toiminnassa 4, nim. Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto, Kätilöopiston synnytysosasto, Porin

	Helinski: Marian sairaalan sisätautiin osasto.	Helinski: Marian sairaalan kirurg. osasto.	Helinski: Marian sairaalan lastenosasto.	Helinski: Kiveksen sairaala.	Helinski: Punaisen ristin sairaala.	Helinski: Diakonissalaitos.	Helinski: Eiran sairaala.	Helinski: Mehiläinen.	Helinski: Sairaala Mehiläinen.	Helinski: Salus sairaala.
1	I. Kehitysvirheet. Vastasyntyneiden taudit — Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	—	2	35	2	4	7	5	7	1
2	II. Vanhuudentaudit — Morbi senectutis	5	3	—	50	1	5	—	2	1
3	III. Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit — Morbi nutritionis et endocrinei	188	169	37	312	173	335	122	134	24
4	IV. Tartuntataudit ja sisällisloisista johtuvat taudit — Morbi infectionis et endoparasitarii	453	485	366	576	391	382	94	199	88
5	V. Myrkytykset — Intoxicaciones	67	6	11	71	36	5	2	15	10
6	VI. Vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuototaudit — Morbi systematis haematopoëtiici et sanguinis. Diatheses haemorrhagicae	333	16	16	132	1	99	15	23	10
7	VII. Hermoston taudit — Morbi systematis nervosi	343	43	38	440	129	302	47	95	59
8	VIII. Mielitaudit — Morbi mentis	33	12	10	90	—	20	—	—	7
9	IX. Verenkierroelinten taudit — Morbi organorum circulationis	825	89	20	941	175	947	65	213	84
10	X. Hengityselinten taudit — Morbi organorum respirationis et mediastini	462	255	317	596	155	292	88	492	108
11	XI. Ruoansulatuselinten taudit — Morbi organorum digestionis	307	1 187	29	505	1 111	753	276	386	183
12	XII. Virtsaelinten ja miesten sukupuolielinten taudit — Morbi organorum uropoëticorum et genitalium virilium	185	248	50	278	175	244	67	145	31
13	XIII. Naisten sukupuolielinten taudit — Morbi genitalium muliebrum	14	870	—	29	59	385	76	396	89
14	XIV. Raskaustilan ja synnytystaudit — Morbi graviditatis, partus	35	1 201	—	23	7	89	78	720	160
15	XV. Rintarauhasen taudit — Morbi glandulae mammae	—	16	—	—	8	87	2	12	4
16	XVI. Luuston ja nivelten taudit — Morbi organorum locomotionis et staticorum	107	129	20	210	300	275	39	54	40
17	XVII. Ihotaudit ja ulkoisista loisista johtuvat taudit — Morbi systematis cutanei et morbi exoparasitarii	3	43	71	13	48	21	12	16	15
18	XVIII. Korvataudit — Morbi organi auditus	12	96	114	13	20	6	8	44	2
19	XIX. Silmätaudit — Morbi organi visus	7	1	2	70	4	1	—	16	—
20	XX. Kasvaimet: — Tumores neoplastici:									
21	Syöpä — Carcinoma. Sarcoma	71	111	—	191	73	218	35	71	18
22	Muut kasvaimet — Alii tumores	24	166	2	18	117	227	47	188	25
23	XXI. Tapaturman ja väkivallan aiheuttamat taudit — Laesiones traumaticae	8	406	1	17	1 209	74	28	23	12
24	XXII. Sekalaiset — Varia	35	18	32	13	16	25	19	97	38
	Yhteensä — Total	3 517	5 572	1 171	4 590	4 212	4 799	1 125	3 348	1 009

uuden yleisen sairaalan synnytysosasto ja Tornion yleisen sairaalan synnytysosasto.

Taulukossa X on yhdistelmä synnytyslaitosten päiväkirjoista.

Kunnalliset ja yksityiset sairaalat kaupungeissa.

Tiedot sairaiden lukumäärästä, hoidon tuloksesta ja hoitopäivien luvusta niissä sairaaloissa, joista on tietoja lääkintöhallitukselle lähetetty, nähdään taulukosta III taulukkoliitteestä.

Seuraavasta taulukosta selviää sairaaloissa hoidetut taudit.

Maladies traitées dans les hôpitaux municipaux et privés dans les villes.

Heisinki: Konkorola sairaala.	Heisinki: Ortopedinen sairaala.	O. A. Bollen sairaala.	Heisinki: Prof. Tallbackan sairauskoti.	Heisinki: Tri Lämsinän sairaala.	Tammisaari: Kunnallissairaala.	Porvoo: Sairauskoti.	Hanko: Kunnallissairaala.	Turku: Kunnallissairaalan sisätauti-osasto.	Turku: Sairauskoti.	Turku: Lastensairaala.	Turku: Tri Ulvaksen sairaala.	Rauma: Stenlundin sairaala.	Porvi: Kaup. sairaala.	Maarianhamina: Kunnallissairaala.	Hämeenlinna: Kunnallissairaala.	Tampere: Helatorin sair. kirurg. os.	Tampere: Helatorin sair. sisätauti-os.	Tampere: Helatorin sair. lasteos.	Tampere: Oy. Finlayson-Forsell Ab:n sair. sairaala.	Tampere: Yksityissairaala.	Tampere: Tri Aulamon silmäsairaala.	Tahvi: Kunnallissairaala.			
—	1	—	—	—	2	—	7	3	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	1	2
34	1	3	6	—	2	11	3	26	14	1	1	3	4	4	5	35	92	21	9	29	—	—	12	3	
58	19	8	6	—	104	80	99	169	64	23	66	57	123	57	99	151	119	158	75	67	—	—	95	4	
5	—	—	30	—	1	3	1	5	3	—	—	—	6	3	1	10	6	—	2	1	—	—	10	5	
9	—	2	2	—	1	3	2	13	2	1	4	1	8	3	2	17	32	2	5	4	—	—	3	6	
64	11	4	44	—	26	15	39	65	39	13	7	4	25	14	34	14	84	23	14	17	—	—	16	7	
8	—	—	42	—	4	1	—	4	—	—	1	—	1	4	2	2	—	—	1	—	—	—	3	8	
100	—	3	17	—	37	43	38	84	40	1	9	8	47	30	20	26	120	3	48	45	—	—	27	9	
153	4	—	2	—	56	49	33	87	167	42	8	33	80	11	46	68	129	185	49	222	—	—	99	10	
102	2	12	2	—	73	246	81	25	163	11	24	232	178	15	16	355	115	73	84	53	—	—	365	11	
35	—	8	2	—	43	54	24	32	33	4	35	22	38	17	30	51	73	21	31	18	—	—	43	12	
22	—	68	1	—	15	53	20	1	112	—	111	16	33	4	8	138	4	—	74	122	—	—	28	13	
25	—	76	—	—	29	113	14	1	83	—	124	34	74	19	12	94	2	—	22	73	—	—	118	14	
1	—	1	—	—	3	6	—	—	5	—	—	—	3	1	—	3	—	—	2	2	—	—	1	15	
16	204	—	—	—	20	39	9	32	7	1	6	13	19	11	15	60	56	7	29	12	—	—	36	16	
2	2	—	—	—	5	7	9	7	5	10	2	3	9	4	1	15	—	22	7	6	—	—	7	17	
27	—	—	—	—	23	9	4	—	36	5	—	6	14	1	9	23	3	11	2	60	—	—	15	18	
18	—	—	—	—	1	—	1	—	27	—	—	—	4	—	3	—	—	—	6	8	194	—	2	19	
29	—	2	1	—	4	11	11	9	18	—	2	5	9	3	6	37	42	1	6	15	—	—	9	20	
17	—	14	—	—	2	31	—	2	64	—	10	18	12	2	2	68	4	4	13	37	—	—	13	21	
19	20	—	—	—	83	160	47	7	5	—	—	61	46	25	4	197	1	7	19	6	—	—	218	22	
—	—	—	1	—	—	6	4	—	—	1	4	—	3	3	3	2	6	—	—	—	—	—	6	23	
744	264	201	156	—	534	940	446	572	887	113	414	517	736	233	318	1368	889	542	501	797	225	1126	24	24	

Jatko.
Suite.

	Vilpuri: Kaupungin- sair. kirurg. os.	Vilpuri: Kaupungin- sair. sisätautos.	Vilpuri: Kaupungin- sair. lastenos.	Vilpuri: Diakonissa- latokeen sisätautos.	Vilpuri: Diakonissa- latokeen silmälaitos.	Vilpuri: Yksityissai- raala.	Hamina: Kunnallis- sairaala.	Kotka: Kunnallisai- raala.	Kärlahti: Kunnallis- sairaala.
1 I. Kehitysvirheet. Vastasyntyneiden taudit — Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	—	—	7	—	—	—	—	3	—
2 II. Vanhuudentaudit — Morbi senectutis	—	84	—	1	—	—	1	5	1
3 III. Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit — Morbi nutritionis et endocrinei	54	—	21	68	—	11	2	58	4
4 IV. Tartuntataudit ja sisällisloisista johtuvat taudit — Morbi infectionis et endoparasitarii	188	218	133	313	—	70	26	382	158
5 V. Myrkytykset — Intoxicaciones	1	18	—	4	—	8	—	11	1
6 VI. Vertamuodostavien elinten, veren ja veren- vuototaudit — Morbi systematis haematopoë- tici et sanguinis. Diatheses haemorrhagicae	2	48	32	29	—	4	—	22	11
7 VII. Hermoston taudit — Morbi systematis nervosi	5	81	7	139	—	8	6	48	14
8 VIII. Mielitaudit — Morbi mentis	4	39	4	11	—	1	—	4	2
9 IX. Verenkiertoelinten taudit — Morbi organorum circulationis	55	368	3	240	—	27	1	120	19
10 X. Hengityselinten taudit — Morbi organorum res- pirationis et mediastini	79	225	166	98	—	212	10	341	36
11 XI. Ruoansulatuselinten taudit — Morbi organorum digestionis	390	146	47	86	—	84	2	540	58
12 XII. Virtsaelinten ja miesten sukupuolielinten taudit — Morbi organorum uropoëticorum et genita- lium virilium	92	75	17	67	—	16	4	114	14
13 XIII. Naisten sukupuolielinten taudit — Morbi geni- talium muliebrum	124	8	—	11	—	86	7	98	14
14 XIV. Raskaustilan ja synnytystaudit — Morbi gra- viditatis, partus	266	11	—	3	—	80	15	235	84
15 XV. Rintarauhasen taudit — Morbi glandulae mam- mae	—	—	1	—	—	1	—	—	—
16 XVI. Luuston ja nivelten taudit — Morbi organorum locomotionis et staticorum	31	63	9	56	—	9	5	85	12
17 XVII. Ihotaudit ja ulkoisista loisista johtuvat taudit — Morbi systematis cutanei et morbi exo- parasitarii	6	19	31	6	—	1	4	43	4
18 XVIII. Korvataudit — Morbi organi auditus	28	4	18	5	—	30	1	31	3
19 XIX. Silmätaudit — Morbi organi visus	—	—	—	4	1 097	—	—	4	1
20 XX. Kasvaimet: — Tumores neoplastici: Syöpä — Carcinoma. Sarcoma	46	23	1	20	—	7	1	25	3
21 Muut kasvaimet — Alii tumores	58	2	6	13	—	24	1	31	1
22 XXI. Tapaturman ja väkivallan aiheuttamat taudit — Laesiones traumaticae	244	10	21	6	109	4	16	338	89
23 XXII. Sekalaiset — Varia	3	25	16	30	10	2	1	6	—
24 Yhteensä — Total	1 676	1 467	540	1 210	1 216	685	103	2 544	529

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Yhteensä. <i>Totat.</i>	95	235	2 257	9 401	423	1 116	3 018	373	5 744	6 836	9 995	3 041	3 635	4 587	173	2 463	700	857	2 227	1 378	1 453	4 323	614	944
Kemi: Karhaaran sairstala.	—	—	1	2 257	—	4	17	—	—	32	44	21	18	26	—	8	16	—	—	4	49	—	—	—
Kemi: Hakalan sairstala.	—	—	3	—	—	6	6	—	—	39	22	14	9	12	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Raabe: Gellmanin sairstala.	—	—	3	—	—	3	7	1	—	32	105	44	21	32	2	21	8	2	—	—	—	—	—	—
Oulu: Diakonissalaitos.	6	1	70	337	1	40	86	7	101	320	325	116	256	117	3	62	19	102	11	5	66	66	—	—
Oulu: Yksityisairstala.	—	3	—	—	20	—	5	—	—	2	75	—	—	—	—	9	—	—	1	2	62	—	—	—
Oulu: Sairstakoti.	—	21	1	50	1	—	11	—	—	1	1	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulu: Kunnallisairsta- lan hermostautistien os.	—	1	3	56	5	5	53	14	36	4	5	4	—	—	—	32	2	—	—	2	—	—	—	—
Oulu: Kunnallisairsta- sairstalan yleisos.	2	11	6	189	2	5	26	4	44	67	90	36	8	7	—	16	21	—	—	12	3	49	4	—
Kokkola: Ilbeckin sairstala.	—	—	2	47	—	4	—	—	19	23	54	28	24	85	2	16	5	3	—	8	1	37	5	—
Pietarsaari: Malmin sairstala.	1	3	21	189	2	9	30	1	33	59	241	40	19	62	—	22	7	13	—	29	60	37	2	—
Uusikaarlepyy: Kunnallisairstala.	—	—	1	49	2	1	28	—	11	10	31	8	9	27	—	7	1	—	—	2	17	1	—	—
Kristinankaupunki: Kaupungisairstakupa.	—	—	3	119	—	9	14	7	50	38	65	20	18	39	—	15	5	7	3	2	51	10	—	—
Vaasa: Puuvillatehtaan sairstala.	—	—	—	45	—	2	—	—	4	10	16	8	1	1	—	8	18	—	—	—	4	2	—	—
Vaasa: Kunnallisairstala.	7	—	32	222	5	25	45	8	42	249	343	52	76	111	—	55	13	17	5	57	94	41	—	—
Joensuu: Kaupungisairstala.	—	—	6	60	—	5	4	—	20	22	5	3	3	9	—	7	3	3	—	3	3	2	—	—
Iisalmi: Kaupungisairstala.	—	—	1	64	1	1	4	1	10	8	4	1	7	10	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio: Kaupungisairstala.	—	1	11	400	11	6	31	2	40	45	3	17	3	1	—	23	19	3	—	4	15	13	—	—
Heinola: Kunnallisairstala.	—	—	3	108	1	2	16	1	15	36	16	15	10	14	2	6	3	3	—	—	72	—	—	—
Mikkeli: Kunnallisairstala.	—	7	7	194	3	17	54	4	75	112	81	38	16	17	1	31	19	6	—	5	12	—	—	—
Lappeenranta: Kunnallisairstala.	—	—	4	132	7	3	11	1	45	45	104	16	16	76	—	14	3	6	—	9	—	—	—	—
Sortavala: Diakonissalaitos.	1	7	44	410	4	54	120	5	168	190	48	102	10	14	2	48	26	9	3	16	6	32	—	—
Yhteensä	1 325	507	705	327	645	138	158	1 543	142	478	207	860	389	603	229	115	819	2 712	507	294	405	64	944	24

Tuberkuloosisairaalat ja -parantolat.

I. Lainmukaista valtionapua nauttivat tuberkuloosisairaalat ja -parantolat.

	Valtionapu Mk	Sairaanhoido- päivien luku.
Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaala	1 221 327	132 526
Turun » »	160 722	17 611
Tampereen » »	97 911	11 212
Tampereen » väliaikainen tuberkuloosisairaala	36 279	5 161
Viipurin » tuberkuloosisairaala	164 700	18 852
Vaasan » »	92 862	10 292
Ahveniston parantola	1 281 000	91 588
Högsandin lastenparantola	347 046	27 662
Kalevanniemen »	299 180	24 602
Keski-Hämeen parantola	972 258	72 940
Keski-Suomen »	824 306	58 879
Kontioniemen »	1 127 280	79 094
Kuusankosken »	256 200	18 409
Malmin sairaalan tub. osasto	133 224	9 504
Mjölbollstan (Meltolan) parantola	1 224 510	87 465
Murolan parantola	¹⁾ 562 658	33 219
Nummelan parantola, Helsingin kaupungin osasto ...	30 177	3 353
Oulaisten parantola	378 224	27 759
Porvoon »	153 720	10 963
Päivärinteen »	¹⁾ 919 252	59 608
Pörkenäsin lastenparantola	127 148	10 528
Ruoveden parantola	112 322	8 139
Satakunnan »	2 248 400	162 158
Tarinaharjun »	1 013 544	73 026
Tyrisevän lastenparantola	205 072	15 217
Varsinais-Suomen parantola	1 460 032	103 782

II. Ylimääräistä valtionapua nauttivat parantolat.

a) Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistyksen omistamat parantolat.

Alavuden parantola	} ²⁾ 1 530 000	13 692
Högåsenin »		17 615
Iisalmen »		11 161
Kautton »		8 360
Kronoby »		11 106
Kurikan »		8 977
Sairion »		7 743
Teuvan »		5 630
Salpausselän lastenparantola		41 846
Lohjan kouluparantola		7 046

¹⁾ Tästä ylim. avustusta 100 000 mk. — ²⁾ Tästä ylim. avustusta Salpausselän lastenparantolalle 100 000 mk.

b) Muut valtionapua nauttivat kuntien, kuntayhtymien, yhdistysten ja yksityisten omistamat parantolat.

	Valtionapu Mk	Salraanhoito- päivien luku.
Helsingin maalaiskunnan tuberkuloosisairaala	21 000	6 144
Hiekkarannan parantola	50 000	11 003
Lappträskin »	84 000	7 798
Lounais-Hämeen »	185 000	19 773
Nummelan »	60 000	33 927
Pohjois-Pirkkalan keuhkotautisairaala	35 000	1 729
Rantamäen työhoitola	100 000	6 835
Someron tuberkuloosihuoltola	35 000	3 960
Takaharjun parantola	250 000	50 505

Seuraavat tiedot tarkoittavat niitä parantoloista vuoden kuluessa poistuneita potilaita, jotka olivat olleet hoidossa vähintään 30 vuorokautta.

Hoidon tulokset.
Résultat du traitement.

	Oireettomia tai melkein oireettomia. <i>Gubris ou presque.</i>	Huomatta- vasti parempia. <i>Sensible- ment améliorés.</i>	Parempia. <i>Améliorés.</i>	Ennallaan. <i>Sans amé- lioration.</i>	Huonompia. <i>Aggravés.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
<i>Hälän parantola, ai- kuisten osasto</i>	87		239	248	54	35	663
I aste	5		1	1	—	—	7
II »	56		28	31	3	3	121
III »	26		210	216	51	32	535
<i>Hälän parantola, lasten osasto</i>	9		42	25	1	3	80
I aste	1		3	2	—	—	6
II »	2		5	1	—	—	8
III »	3		14	14	—	3	34
Tub. lymphogl.	3		19	8	1	—	31
Epäilty tub.	—		1	—	—	—	1
<i>Härmän parantola</i>	56	45	120	87	26	13	347
I aste	35	4	4	2	1	—	46
II »	12	12	24	9	2	1	60
III »	3	28	91	76	23	12	233
Ei keuhkotautisia	6	1	1	—	—	—	8
<i>Patrun parantola</i>	17	31	84	26	12	22	192
I aste	10	7	26	5	1	2	51
II »	2	15	22	9	4	9	61
III »	1	8	32	12	6	10	69
Keuhkotautisiksi epäil- tyjä	4	—	2	—	1	—	7
Muuta tuberkuloosia ..	—	1	1	—	—	1	3
Ei »	—	—	1	—	—	—	1
<i>Helsingin kapp. tub. sai- raala</i>	23		320	234		205	782
I aste	7		38	15		1	61

	Oireettomia tai melkein oireettomia. <i>Guéris ou presque.</i>	Huomatta- vasti parempia. <i>Sensible- ment améliorés.</i>	Parempia. <i>Améliorés.</i>	Ennallaan. <i>Sans amé- lioration.</i>	Huonompia. <i>Aggravés.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
II aste	4		103	32		4	143
III »	6		172	186		199	563
Muuta tuberkuloosia ..	—		2	—		—	2
Ei »	6		5	1		1	13
<i>Turun kaup. tub. sairaala</i>	<i>16</i>	<i>12</i>	<i>27</i>	<i>18</i>	<i>1</i>	<i>43</i>	<i>117</i>
I aste	8	—	5	1	—	—	14
II »	1	2	1	—	—	—	4
III »	7	10	21	17	1	43	99
<i>Tampereen kaup. keuhko- tautisairaala</i>	<i>3</i>	<i>7</i>	<i>2</i>	<i>25</i>	<i>1</i>	<i>24</i>	<i>62</i>
<i>Tampereen kaup. väli- aikainen keuhkotauti- sairaala</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>3</i>	<i>11</i>	<i>1</i>	<i>16</i>	<i>32</i>
<i>Viipurin kaup. tuberku- loosisairaala</i>	<i>5</i>	<i>25</i>	<i>54</i>	<i>19</i>	<i>—</i>	<i>18</i>	<i>121</i>
I aste	1	2	7	—	—	—	10
II »	4	4	13	5	—	—	26
III »	—	19	34	14	—	18	85
<i>Vaasan kaup. tuberku- loosisairaala</i>	<i>7</i>	<i>13</i>	<i>23</i>	<i>9</i>	<i>4</i>	<i>19</i>	<i>75</i>
I aste	—	—	—	—	—	—	—
II »	5	5	4	—	—	—	14
III »	1	8	18	8	4	17	56
Ei keuhkotautisia	1	—	1	1	—	—	3
Tub. miliaris	—	—	—	—	—	2	2
<i>Ahveniston parantola ..</i>	<i>102</i>	<i>83</i>	<i>174</i>	<i>29</i>	<i>22</i>	<i>33</i>	<i>443</i>
I aste	81	11	29	1	1	1	124
II »	10	13	30	2	1	1	57
III »	1	56	112	26	20	31	246
Muuta tuberkuloosia ..	1	1	—	—	—	—	2
Pleuritis serosa	5	—	2	—	—	—	7
Keuhkotuberkuloosiksi epäiltyjä	4	1	—	—	—	—	5
Ei tuberkuloosia	—	1	1	—	—	—	2
<i>Högsandin lastenparan- tola</i>	<i>25</i>	<i>6</i>	<i>48</i>	<i>6</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>85</i>
<i>Kalevanniemen lastenpa- rantola</i>	<i>25</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>2</i>	<i>27</i>
<i>Keski-Hämeen parantola</i>	<i>58</i>	<i>46</i>	<i>62</i>	<i>47</i>	<i>13</i>	<i>38</i>	<i>264</i>
I aste	46	16	5	5	—	—	72
II »	3	20	26	10	1	2	62
III »	—	8	27	31	12	36	114
Ei keuhkotautisia	9	2	4	1	—	—	16
<i>Keski-Suomen parantola</i>	<i>29</i>	<i>53</i>	<i>65</i>	<i>13</i>	<i>15</i>	<i>19</i>	<i>194</i>
I aste	6	8	10	—	—	—	24
II »	3	11	21	1	1	1	38
III »	—	31	29	10	13	17	100

	Oireettomia tai melkein oireettomia. <i>Guéris ou presque.</i>	Huomatta- vasti parempia. <i>Sensible- ment améliorés.</i>	Parempia. <i>Améliorés.</i>	Ennallaan. <i>Sans amé- lioration.</i>	Huonompia. <i>Aggravés.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Keuhkotautisiksi epäil- tyjä	18	3	5	2	1	1	30
Kirurg. tuberk. sairasta- via	2	—	—	—	—	—	2
<i>Kontioniemien parantola</i>	<i>126</i>	<i>34</i>	<i>115</i>	<i>103</i>	<i>49</i>	<i>36</i>	<i>463</i>
I aste	45	1	19	12	1	1	79
II »	6	14	21	8	6	2	57
III »	2	18	58	74	42	33	227
Ei keuhkotautisia	73	1	17	9	—	—	100
<i>Kuusankosken parantola</i>	<i>36</i>	<i>20</i>	<i>43</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>17</i>	<i>127</i>
I aste	22	2	6	1	—	1	32
II »	3	7	8	—	—	—	18
III »	—	11	27	4	6	16	64
Ei keuhkotautisia	11	—	2	—	—	—	13
<i>Malmin sairaalan tub. osasto</i>	—	—	22	7	—	10	39
I aste	—	—	1	—	—	—	1
II »	—	—	13	3	—	—	16
III »	—	—	8	4	—	10	22
<i>Mjölbollstan (Mellolan) parantola</i>	<i>50</i>	<i>70</i>	<i>202</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>59</i>	<i>429</i>
I aste	32	3	16	3	—	—	54
II »	5	44	108	5	7	7	176
III »	—	23	71	15	16	52	177
Ei keuhkotautisia	13	—	7	1	1	—	22
<i>Muurolan parantola</i> ...	<i>15</i>	<i>4</i>	<i>87</i>	<i>37</i>	<i>17</i>	<i>23</i>	<i>183</i>
I aste	13	1	21	1	—	—	36
II »	—	3	33	8	1	—	45
III »	—	—	31	27	16	23	97
Keuhkotautisiksi epäil- tyjä	2	—	1	—	—	—	3
Ei keuhkotautia	—	—	1	1	—	—	2
<i>Oulaisten parantola</i>	<i>22</i>	<i>89</i>	<i>43</i>	<i>19</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>207</i>
I aste	12	3	1	—	—	—	16
II »	10	52	13	3	1	—	79
III »	—	34	29	16	15	18	112
<i>Porvoon parantola</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	<i>31</i>	<i>7</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	<i>56</i>
I aste	1	2	8	—	—	—	11
II »	—	3	12	3	—	1	19
III »	—	3	11	4	1	7	26
<i>Päivärinleen parantola</i> ..	<i>12</i>	<i>45</i>	<i>94</i>	<i>32</i>	<i>15</i>	<i>30</i>	<i>228</i>
I aste	11	2	5	1	—	—	19
II »	1	18	39	5	3	2	68
III »	—	25	50	26	12	28	141
<i>Pörkenäsän lastenparan- tola</i>	<i>49</i>	—	<i>33</i>	<i>8</i>	<i>3</i>	—	<i>93</i>
<i>Ruoveden parantola</i>	<i>8</i>	—	<i>20</i>	<i>5</i>	—	<i>5</i>	<i>38</i>

	Oireettomia tai melkein oireettomia. <i>Guéris ou presque.</i>	Huomatta- vasti parempia. <i>Sensible- ment améliorés.</i>	Parempia. <i>Améliorés.</i>	Ennallaan. <i>Sans amé- lioration.</i>	Huonompia. <i>Aggravés.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
<i>Satakunnan parantola ..</i>	130	187	172	30	33	17	569
I aste	68	15	13	1	1	—	98
II »	30	72	43	2	5	3	155
III »	3	100	113	27	27	14	284
Keuhkotuberkuloosiksi epäillyt	11	—	1	—	—	—	12
Keuhkopussintulehduk- set	11	—	—	—	—	—	11
Muuta tuberkuloosia ..	7	—	1	—	—	—	8
Ei »	—	—	1	—	—	—	1
<i>Satakunnan parantola, lasten osasto</i>	37	—	64	9	4	5	119
<i>Satakunnan parantola, Tarkin työosasto</i>	12	11	13	4	—	—	40
I aste	6	—	2	—	—	—	8
II »	4	7	5	1	—	—	17
III »	—	4	6	3	—	—	13
Muuta tuberkuloosia ..	2	—	—	—	—	—	2
<i>Tarinaharjun parantola</i>	10	23	152	72	24	24	305
I aste	5	3	23	3	—	—	34
II »	—	2	19	2	—	1	24
III »	—	13	96	66	24	21	220
Ei keuhkotautisia	5	5	14	1	—	2	27
<i>Tyrisevän lastenparantola</i>	27	—	7	2	—	—	36
<i>Varsinais-Suomen paran- tola</i>	55	—	238	44	11	37	385
I aste	25	—	5	—	—	—	30
II »	27	—	45	3	1	—	76
III »	3	—	188	41	10	37	279
<i>Alavuden parantola</i>	14	2	43	12	16	8	95
<i>Högåsenin parantola ...</i>	15	42	19	10	4	6	96
I aste	12	9	—	—	—	—	21
II »	2	20	5	2	—	—	29
III »	—	13	14	8	4	6	45
Keuhkotautisiksi epäil- tyjä	1	—	—	—	—	—	1
<i>Iisalmen parantola</i>	7	—	33	18	3	8	69
<i>Kauttuan parantola</i>	3	7	15	15	3	7	50
<i>Kronobyn parantola ...</i>	6	24	34	11	14	6	95
<i>Kurikan parantola</i>	14	—	24	13	20	7	78
<i>Lohjan kouluparantola ..</i>	10	—	1	—	—	—	11
<i>Sairion parantola</i>	2	4	18	4	1	1	30

	Oireettomia tai melkein oireettomia. <i>Guéris ou presque.</i>	Huomatta- vasti parempia. <i>Sensible- ment améliorés.</i>	Parempia. <i>Améliorés.</i>	Ennallaan. <i>Sans amé- lioration.</i>	Huonompia. <i>Aggravés.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
<i>Salpausselän lastenpa- rantola</i>	28		2		3	4	37
<i>Teuvan parantola</i>	9	1	20	8	2	2	42
<i>Hiekkarannan parantola</i>	11	7	21	21	1	3	64
I aste	9	2	4	—	—	—	15
II »	2	3	4	4	—	—	13
III »	—	2	13	17	1	3	36
<i>Lapträskin parantola</i> ..	12	18	16	1	1	6	54
I aste	4	5	2	1	—	—	12
II »	3	8	5	—	—	—	16
III »	3	5	8	—	1	6	23
Pleuritis exs.	1	—	—	—	—	—	1
Tub. lymphogl.	1	—	1	—	—	—	2
<i>Lounais-Hämeen paran- tola</i>	12	29	54	8	25	8	136
I aste	5	2	1	—	—	—	8
II »	4	12	12	1	1	—	30
III »	—	15	40	6	24	8	93
Ei keuhkotautisia	3	—	1	1	—	—	5
<i>Nummelan parantola</i> ..	5	47	128	21	4	12	217
I aste	3	4	16	1	—	—	24
II »	1	10	36	—	—	—	47
III »	—	31	72	20	4	12	139
Ei tuberkuloosia	1	2	4	—	—	—	7
<i>Pohjois-Pirkkalan keuh- kotautisairaala</i>	—	5			3	8	16
<i>Rantamäen työhoitola</i> ...	5	3		12	3	—	23
I aste	—	—	—	3	—	—	3
II »	—	3	—	5	1	—	9
III »	—	—	—	—	1	—	1
Parantuneet	5	—	—	4	1	—	10
<i>Someron keuhkotautihuol- tola</i>	1	9		2	—	5	17
I aste	1	1	—	—	—	—	2
II »	—	1	—	—	—	—	1
III »	—	4	—	2	—	4	10
Ei keuhkotautisia	—	3	—	—	—	1	4
<i>Takaharjun parantola</i> ..	58	42	145	49	27	24	345
I aste	39	7	14	3	1	1	65
II »	12	20	58	14	7	—	111
III »	—	14	71	27	17	21	150
Ei tuberkuloosia	7	1	2	5	2	2	19

VI. Oikeuslääkeopilliset toimitukset.

Oikeuskemialliset tutkimukset vuonna 1937.

Paikkakunta, josta tutkimusaine on lähetetty.	Etylalkoholi.	Arsenikki.	Barkitun- hapojohdan- naiset.	Alkaloidit.	Muut myrkyt.	Ei myrkyä.	Veriryhmä- tutkimukset.	Alkoholiveri- tutkimukset.	Muut tutki- mukset ja lausunnot.	Yhteensä.
Helsinki	1	—	¹⁾ 5	—	²⁾ 2	1	11	6	7	33
Helsingin piiri	1	—	—	—	³⁾ 1	1	—	—	—	3
Loviisa	—	—	—	⁴⁾ 1	—	—	—	—	—	1
Kirkkonummi	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Lohja	—	⁵⁾ 1	—	—	—	1	—	—	—	2
Turku	—	—	—	—	⁶⁾ 3	2	—	—	—	5
Huittinen	1	—	—	—	—	2	—	—	—	3
Salo	—	—	—	⁷⁾ 1	—	—	—	—	1	2
Hämeenlinna	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Tampere	—	—	—	—	—	⁸⁾ 1	—	—	—	1
Hollola	3	—	—	—	—	⁹⁾ 1	3	—	—	7
Jämsä	¹⁰⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Orivesi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ruovesi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Viipuri	1	—	—	—	¹¹⁾ 1	—	—	—	—	2
Hamina	—	⁵⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	1
Lappeenranta	¹⁰⁾ 1	—	—	—	—	2	—	—	—	3
Antrea	—	⁵⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	1
Salmi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Mikkeli	¹⁰⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Savonlinna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Joroinen	2	⁵⁾ 1	—	—	—	1	—	—	—	4
Juva	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Kuopio	—	2	—	—	¹²⁾ 1	—	—	—	—	3
Pielisjärvi	—	⁵⁾ 1	—	—	¹³⁾ 1	2	—	—	—	4
Rautalampi	—	—	—	—	¹⁴⁾ 1	—	—	—	—	1
Tohmajärvi	—	⁵⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	1
Vaasa	—	⁵⁾ 5	—	—	—	—	—	—	—	5
Kokkola	¹⁵⁾ 5	⁵⁾ 3	—	—	—	—	—	—	—	8
Kristiinankaupunki	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6
Jyväskylä	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Kuortane	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Oulu	¹⁶⁾ 1	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Kajaani	1	¹⁷⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	2
Haapajärvi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kalajoki	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kuhmo	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Kuusamo	—	—	—	—	¹⁸⁾ 1	—	—	—	—	1
Pudasjärvi	—	—	¹⁹⁾ 1	—	—	—	—	—	—	1
Turtola ja Kolari	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Ylivieska	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	22	17	6	2	13	33	12	8	10	123

Reino Hämäläinen.

¹⁾ Kahdessa veronaalla, yhdessä luminaalla, yhdessä phanodormia. — ²⁾ Toisessa paraldehydiä, toisessa anilinia. — ³⁾ Rikkivetyä. — ⁴⁾ Strykiniiniä. — ⁵⁾ Lisäksi kuparia. — ⁶⁾ Yhdessä syanila, yhdessä tuntematonta hapanta ainetta, yhdessä fenoleja sekä alumiinia. — ⁷⁾ Optumalkaloideja ja kloralhydraattia. — ⁸⁾ Fenoleja. — ⁹⁾ Hillimonoksidia, Eau de Colognea. — ¹⁰⁾ Lisäksi metyylialkoholilla. — ¹¹⁾ Fluorideja. — ¹²⁾ Hillimonoksidia ja etyylialkoholilla. — ¹³⁾ Antipyretikkaa. — ¹⁴⁾ Tuntematonta alkalista ainetta. — ¹⁵⁾ Kahdessa lisäksi metyylialkoholilla, yhdessä Eau de Colognea. — ¹⁶⁾ Eau de Colognea. — ¹⁷⁾ Lisäksi eichopeata ja kuparia. — ¹⁸⁾ Fluoridia, arsenikkia, alumiinia. — ¹⁹⁾ Prominaalla.

Oikeuslääkeopilliset ruumiinavaukset.

Vuonna 1937 tehtyjen ruumiinavausten lukumäärä oli 1 090. Näistä oli 981 täysikasvuisten tai lasten ja 109 vastasyntyneiden tai sikiöiden ruumiin-
avauksia.

Täysikasvuisten ja lasten kuolemansyyt.

Causes de décès chez les adultes et les enfants.

Lääni ja piirilääkäripiiri. <i>Département et district de médecine de district.</i>	Itsemurha. <i>Suicide.</i>	Murha tai tappo. <i>Meurte préméditée et non-préméditée.</i>	Tapaturma. <i>Accident.</i>	Tauti tai muu syy. <i>Maladie ou autre cause de décès.</i>	Alkoholimyrkytys. <i>Empoisonnement d'alcool.</i>	Miehämiehen takia selvitettävä. <i>Cause non-évidente par suite de putrefaction.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
<i>Uudenmaan lääni.</i>	126	30	143	109	5	—	413
Helsinki	90	20	92	93	3	—	298
Helsingin piiri	14	4	17	5	—	—	40
Loviisan »	10	2	14	3	1	—	30
Lohjan »	12	3	13	6	1	—	35
Tammisaaren »	—	1	7	2	—	—	10
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	12	17	27	10	—	1	67
Turun piiri	5	3	9	3	—	—	20
Salon »	—	—	2	—	—	1	3
Rymättylän »	1	1	—	—	—	—	2
Uudenkaupungin »	—	—	1	—	—	—	1
Porin »	2	6	5	1	—	—	14
Ikaalisten »	3	3	7	2	—	—	15
Huittisten »	1	2	3	3	—	—	9
Tyrvään »	—	2	—	1	—	—	3
<i>Hämeen lääni.</i>	26	21	28	22	5	2	104
Hämeenlinnan piiri	3	4	6	6	1	—	20
Tammelan »	2	2	3	1	1	—	9
Tampereen »	9	8	11	6	—	—	34
Ruoveden »	1	—	1	2	—	—	4
Jämsän »	5	2	—	1	1	—	9
Hollolan »	6	5	7	6	2	2	28
<i>Viipurin lääni.</i>	18	35	58	38	1	—	150
Viipurin piiri	8	15	25	25	—	—	73
Haminan »	3	6	10	1	—	—	20
Lappeenrannan »	—	3	5	4	—	—	12
Antrean »	1	2	4	3	1	—	11
Muolaan »	1	1	1	1	—	—	4
Käkisalmen »	2	2	2	1	—	—	7
Kurkijoen »	1	2	3	1	—	—	7
Sortavalan »	1	—	3	1	—	—	5
Salmin »	1	4	5	1	—	—	11
<i>Mikkelin lääni.</i>	11	12	6	9	1	—	39
Mikkelin piiri	6	2	1	1	1	—	11
Heinolan »	—	5	4	2	—	—	11
Joroisten »	4	2	1	2	—	—	9
Savonlinnan »	1	3	—	4	—	—	8

Lääni ja piirilääkäripiiri. Département et district de médecine de district.	Isenmuhua. Suicide.	Murha tai tapo. Meurtre prémédité et non-prémédité.	Tapaturma. Accident.	Tautil tai muu syv. Maladie ou autre cause de décès.	Alkoholinmyrkytys. Empoisonnement d'alcool.	Maahanmuutto takia selvittämättä. Cause non-élucidée par suite de pal- réfaction.	Yhteensä. Total.
<i>Kuopion lääni.</i>	9	12	14	13	—	3	51
Kuopion piiri	6	7	3	4	—	1	21
Rautalammin »	1	1	4	2	—	—	8
Iisalmen »	1	—	2	—	—	—	3
Pielisjärven »	—	2	3	2	—	1	8
Tohmajärven »	—	1	2	3	—	1	7
Joensuun »	1	1	—	2	—	—	4
<i>Vaasan lääni.</i>	8	20	28	18	4	1	79
Vaasan piiri	1	6	6	4	1	—	18
Kristiinankaup. »	3	2	7	12	—	—	24
Uudenkaarlepyyn »	—	1	2	—	1	—	4
Kokkolan »	2	4	5	1	1	—	13
Kuortaneen »	—	3	2	—	—	1	6
Jyväskylän »	2	4	6	1	1	—	14
<i>Oulun lääni.</i>	12	25	19	14	3	4	77
Oulun piiri	3	5	5	5	1	—	19
Raahen »	—	—	2	—	—	—	2
Kalajoen »	—	—	—	2	—	—	2
Haapajärven »	1	2	3	1	1	1	9
Kajaanin »	2	—	1	3	—	—	6
Tornion »	2	1	3	1	—	—	7
Rovaniemen »	1	6	—	1	—	1	9
Kittilän aluelääk. »	1	—	—	1	—	—	2
Kuhmon »	—	—	1	—	—	—	1
Kuusamon »	1	2	—	—	—	—	3
Pelkosenniemen ja Savukosken aluelääk. piiri	—	—	1	—	—	—	1
Petsamon aluelääk. piiri	1	1	1	—	—	—	3
Pudasjärven »	—	1	—	—	—	—	1
Sallan »	—	1	—	—	—	—	1
Sodankylän »	—	2	2	—	1	—	5
Suomussalmen »	—	1	—	—	—	—	1
Turtolan, Ylitornion ja Kolarin aluelääk. piiri	—	3	—	—	—	2	5
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	—	—	—	1	—	—	1
Godbyn piiri	—	—	—	1	—	—	1
Yhteensä koko maassa — Pays entier	222	172	323	234	19	11	981
Prosentteissa — En %	22.6	17.5	32.9	23.9	2.0	1.1	100.0
V. 1935	22.8	19.4	32.2	21.8	2.7	1.1	100.0
» 1936	22.7	23.1	29.6	20.9	2.6	1.1	100.0

Lääni ja piirilääkäripiiri. <i>Département et district de médecins de district.</i>	Tukehduksittamien tai kunnistamien <i>Eloajiffement ou stranjulation.</i>	Muu väkivalta. <i>Autres causes de nature stranjulatoire.</i>	Hoidon puute. <i>Mégarque de soins.</i>	Yleinen heikkous, tauti tai muu syy. <i>Malade ou autre cause de décès.</i>	Mort-nés avant terme. Knoolleena syntynyt ennenaikainen.	Knoolleena syntynyt täysiaikainen. <i>Mort-nés à terme.</i>	Määntämisen takia selvittämättä. <i>Non-élucidé pour cause de putrefaction.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
<i>Vaasan lääni.</i>	2	—	1	—	—	1	3	7
Vaasan piiri	—	—	—	—	—	1	—	1
Kristinankaup. »	1	—	1	—	—	—	2	4
Uudenkaarlepyyn »	1	—	—	—	—	—	1	2
Kokkolan »	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen »	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän »	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Oulun lääni.</i>	2	1	3	2	3	3	1	15
Oulun piiri	1	—	—	—	—	—	—	1
Raahen »	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoen »	—	—	—	—	—	—	—	—
Haapajärven »	1	—	—	—	—	1	—	2
Kajaanin »	—	—	—	1	1	—	—	2
Tornion »	—	1	—	1	1	—	—	3
Rovaniemen »	—	—	—	—	1	2	—	3
Kuhmon aluelääk. »	—	—	2	—	—	—	—	2
Taivalkosken ja Posion aluelääk. piiri ..	—	—	—	—	—	—	1	1
Turtolan, Ylitornion ja Kolarin aluelääk. piiri	—	—	1	—	—	—	—	1
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	—	—	1	—	—	—	—	1
Godbyn piiri	—	—	1	—	—	—	—	1
Yhteensä koko maassa — Pays entier	26	13	23	8	17	6	16	109
Prosentteissa — En %	23.9	11.9	21.1	7.3	15.6	5.5	14.7	100.0
V. 1936	29.2	10.0	23.1	3.1	15.4	3.8	15.4	100.0
» 1935	18.0	12.8	24.1	3.7	27.1	6.0	8.3	100.0

Itsemurhatapa.

	Miehet.	Naiset.
Ampumalla	46	3
Hirttäytymällä	62	5
Hukuttautumalla	24	16
Myrkyttämällä	18	19
Terävällä aseella	11	—
Dynamiitilla	5	—
Heittäytymällä junan alle	5	1
» ylhäältä alas	4	2
Nielemällä nauvoja	1	—
Yhteensä	176	46 = 222

Myrkkynä käytti lysolia 4 miestä ja 5 naista, lysolia ja alunaa 1 nainen, karbolia 1 mies, arsenikkia 1 nainen, arsenikkia ja kuparia 1 nainen, arsenik-

kia, kuparia ja elohopeaa 1 mies, syanivetyä 4 miestä, inficin-torakanmyrkyä 1 mies ja 1 nainen, lipeäkiveä 2 naista, kaasua 3 miestä ja 3 naista, veronaalia 1 mies ja 1 nainen, veronaalia ja luminaalia 1 nainen, luminaalia 1 nainen, medinaalia 1 mies, phanodormia 1 nainen, paraldehydiä 2 miestä, barbiturihappojohdannaisista 1 nainen, yhteensä 18 miestä ja 19 naista.

Itsemurhan tehneiden sääty tai ammatti.

Miehiä: 1 arkkitehti, 1 insinööri, 1 toimittaja, 2 maisteria, 1 lääket. kand., 3 opiskelijaa, 2 muusikeria, 1 taiteilija, 2 upseeria, 5 sotilasta, 4 rautatieläistä, 6 liikemiestä, 1 konttoristi, 3 kauppiasta, 3 asioitsijaa, 3 rakennusmestaria, 2 latojaa, 1 sähkölaitoksen tarkastaja, 1 sähkömontööri, 2 kultaseppää, 1 kone-mestari, 1 valokuvausoppilas, 1 varastonhoitaja, 1 lasinpuhaltaja, 1 leipuri, 1 lämmittäjä, 4 maalaria, 1 muurari, 1 uuttaja, 2 verhoilijaa, 2 puuseppää, 1 poliisi, 2 talonmiestä, 4 autonkuljettajaa, 2 vahtimestaria, 4 jalkinetyöntekijää, 1 majakanvartija, 2 merimiestä, 1 kalastaja, 1 metsätyönjohtaja, 1 maatalous-neuvoja, 12 maanviljelijää, 7 maanviljelijän poikaa, 2 eläkemiestä, 3 työnjohtajaa, 1 työnjohtajan poika, 62 työmiestä, 1 kunnanhoidokki, 1 pakolainen, 3 vankia ja 4 tuntematonta. Yhteensä 176.

Naisia: 4 konttoristia, 1 kauppias, 2 liikeapulaista, 1 diakonissa, 1 kampaaja, 1 tarjoilijatar, 1 taloudenhoitajatar, 5 kotiapulaista, 3 tehtaantöyläistä, 1 neiti, 1 itsellinen, 1 insinöörin rouva, 1 upseerin rouva, 1 monttöörin vaimo, 1 rautatieläisen vaimo, 1 parturin vaimo, 2 vahtimestarin vaimoa, 1 viilajaan vaimo, 1 työnjohtajan leski, 4 työmiehen vaimoa, 3 maanviljelijän vaimoa, 3 maanviljelijän tytärtä, 3 leskivaimoa, 1 vuokraajan tytär, 1 kunnanhoidokki ja 1 toimeton. Yhteensä 46.

Itsemurhat kuukausittain.

Tammikuussa	19	Toukokuussa	24	Syyskuussa	13
Helmi- »	13	Kesä- »	21	Loka- »	23
Maalis- »	15	Heinä- »	18	Marras-»	21
Huhti- »	12	Elo- »	25	Joulu- »	18

Yhteensä 222

Mielisairaana tai mielenhäiriössä itsemurhan tehdessään ilmoitettiin olleen 22 miestä ja 6 naista. Päihtyneessä tilassa tai asianomaisen nautittua ainakin jonkin verran väkijuomia ennen tekoaan tehtiin itsemurha 43 tapauksessa.

Murha tai tappo.

	Miehet.	Naiset.
Tehtiin terävällä aseella	80	10
» tylsällä »	23	3
» » ja terävällä aseella	1	—

	Miehet.	Naiset.
Tehtiin ampumalla	24	5
» kuristamalla	2	1
» hirttämällä	1	—
» pahoinpitelemällä	4	2
» hukuttamalla	1	2
» työntämällä kalliolta alas	1	—
» arsenikilla	6	3
» strykniinillä	—	1
» prominaalilla	—	1
» alkaloideihin kuuluvalla aineella	—	1
Yhteensä	143	29 = 172

Murhan tai tapon uhreista oli merkintöjen mukaan 61 henkilöä nauttinut väkijuomia vähän ennen kuolemaansa.

Tapaturma.

	Miehet.	Naiset.
Hukkunut	78	14
Vahinkolaukaus	6	2
Harhakuula	1	—
Jäänyt junan alle	24	5
» auton »	43	9
» raitiovaunun alle	1	1
» junan puskurien väliin	1	—
Juna työntänyt kumoon	1	—
Seisoessaan junan tenderillä lyönyt pänsä siltaan, jonka alitse juna kulki	1	—
Auto työntänyt kumoon	11	6
Auto-onnettomuus	20	5
Ajanut hevosella autoa vasten	1	1
Moottoripyöraonnettomuus	6	2
Ajanut polkupyörällä autoa vasten	17	3
Jäänyt polkupyörän alle	1	—
Ajanut polkupyörällä toista polkupyöräilijää vasten ...	2	—
Kaatonut polkupyörältä	4	—
Jäänyt kaatuvan kuorman alle	2	—
» reen alle ja laahautunut sen mukana	—	1
Perunakuopan sementtikatto pudonnut päähän	1	—
Jäänyt kaatuvan puun alle	1	—
Puun oksa pistänyt silmään	1	—
Räjähdysonnettomuus	1	—
Raskas esine lyönyt päähän	2	—
Lasinsirpaleet leikanneet valtimon	1	—
Pudonnut katolta, sillalta, portaita alas j. n. e.	13	—

	Miehet.	Naiset.
Kaatunut	11	1
Saanut palovammoja	2	2
Saanut sähköiskun	1	—
Tukehtunut	4	—
Ruhjevammat	1	1
Kaasumyrkytys sotilasharjoituksissa	1	—
Häkämyrkytys	4	2
Kuparimyrkytys	1	—
Rikkivetymyrkytys	1	—
Paletunut	2	—
Yhteensä	268	55 = 323

Tapaturmaisesti kuolleista oli ilmoitusten mukaan 104 nauttinut väki-juomia vähän ennen onnettomuuden sattumista.

Tauti tai muu syy.

	Miehet.	Naiset.
Debilitas congenita — Synnynnäinen heikkous	1	—
Laesiones intra partum — Lasten syntymävammat	—	1
Marasmus senilis — Vanhuudenheikkous	1	—
Erysipelas — Ruusu	1	—
Septicaemia — Yleinen verenmyrkytys	3	—
Meningitis cerebrospinalis epid. — Kulkutaudinluontoinen aivokalvon tulehdus	1	—
Angina tonsillaris. Bronchopneumonia — Kitarisatuleh- dus. Katarraalinen keuhkokuume	—	1
Tuberculosis pulmonum, laryngis — Keuhko-, kurkunkää- tuberkuloosi	5	—
Syphilis acquisita — Saatu kuppatauti	1	—
Rachitis — Riisitauti	1	—
Diabetes mellitus — Sokeritauti	—	1
Morbi glandulae thymi — Tyymuksen taudit	—	1
Atrophia infantum — Lasten surkastuminen	1	—
Haemorrhagia cerebri — Verenvuoto aivoissa	11	1
Meningitis purulenta — Märkivä aivokalvon tulehdus ..	3	2
Epilepsia — Kaatumatauti	—	2
Encephalitis — Aivotulehdus	1	—
Dementia paralytica — Halvaava tylsistyminen	—	1
Tumor cerebri — Aivokasvain	4	3
Alii morbi systematis nervosi et organorum sensoriorum — Muut hermoston ja aistimien taudit	1	—
Morbi organorum circulationis — Verenkiertoelinten taudit	92	15
Aerembolia — Ilmatulppa	—	3
Bronchopneumonia — Katarraalinen keuhkokuume	2	4

	Michet.	Naiset.
Pneumonia crouposa — Lohkokeuhkokuume	5	3
» Leptomeningitis purul. — Lohkokeuhkokuume.		
Pehmeän aivokalvon tulehdus	—	1
Pleuritis — Keuhkopussin tulehdus	1	1
Oedema pulmonum — Keuhkovesipöhö	1	—
Gastroenteritis chronica. Colitis — Pitkällinen maha- ja suolitulehdus	5	1
Strictura oesophagi — Ruokatorven arpikuroutuma	—	1
Occlusio intestini — Suolitukkeuma	1	—
Alii morbi organorum digestionis — Muut ruoansulatus- elinten taudit	3	3
Nephropathia chronica — Pitkällinen munuaistauti	—	3
Eclampsia gravidarum et parturientium — Raskaus- ja synnytyskouristustauti	—	1
Septicaemia puerperalis post partum — Synnytyksen jäl- keinen yleinen verenmyrkytys	—	1
Septicaemia post abortum — Keskenmenon jälkeinen ylei- nen verenmyrkytys	—	22
Carcinoma — Syöpä	2	3
Sarcoma — Sarkooma	1	1
Commotio cerebri — Aivotärähdys	1	—
Congelatio — Paleltuminen	4	—
Suffocatio — Tukehtuminen	1	—
Inanitia — Nälkä	1	—
Alii casus — Muut tapaukset	2	—
Causa mortis ignota — Kuolemansyy tuntematon	1	—
Yhteensä	158	76 = 234

Näistä oli 37:n ilmoitettu nauttineen väkijuomia vähän ennen kuolemaansa.

VII. Apteekkilaitos.

Vuoden 1937 alussa oli maassa 414 itsenäistä ja 18 haara-apteekkiä. Kun vuoden kuluessa avattiin kaksi uutta itsenäistä apteekkiä ja suljettiin yksi haara-apteekki, oli maassa vuoden lopussa 416 itsenäistä ja 17 haara-apteekkiä. Sitäpaitsi oli toiminnassa sotilasapteekki Helsingissä ja sen alainen haara-apteekki Viipurissa. Apteekkioikeuksista oli 34 reaalista ja 382 henkilökohtaista.

Vuoden kuluessa annettiin oikeudet seuraaviin uusiin apteekkeihin:

huhtik.	8 pnä	Sievin	apteekkiin	prov. Lauri Johannes Savolaiselle.
»	30	» Helsingin XXIII	»	» fil. maist. Yrjö Vilho Venner-virrälle.
jouluk.	2	» Vuoksenrannan	»	» Kaarlo Bertel Sarjannolle.

Edellisen omistajan kuoleman johdosta julistettiin haettavaksi ja annettiin seuraavat apteekkioikeudet:

tammik.	28 pnä	Malmin	apteekkiin	apt. Ernst Henrik Jägerhornille.
»	»	» Pulkkilan	»	» prov., fil. maist. Ksenia Maria Jääskeläiselle.
maalisk.	24	» Karjaan	»	» apt. Uno Anselm Nybergille.
»	»	» Ylivieskan	»	» » Jalmary Elias Ahtialalle.
huhtik.	8	» Viipurin VI	»	» » Kaarlo Ilmari Arvelalle.
»	30	» Oulun V	»	» » Arttur Feliks Vanhalalle.
heinäk.	1	» Jääsken	»	» » Kaarle Rudolf Rinteelle.
elok.	27	» Loimaan	»	» » Paul Gerhard Siiramalle.
»	»	» Padasjoen	»	» » prov. Frans Oskar Saarenmaalle.
»	»	» Pietarsaaren II	»	» » apt., fil. maist. Arne Walfrid Nylanderille.
jouluk.	2	» Multian	»	» » prov. Ossi Henrik Raitiolle.
»	»	» Varkauden II	»	» » Yrjö Johannes Alarik Salomaalle.
»	»	» Ylistaron	»	» » apt., fil. maist. Gunnar Olof Strömerille.

Sen johdosta, että edellinen omistaja oli saanut siirron toiseen apteekkiin, julistettiin haettavaksi ja annettiin seuraavat apteekkioikeudet:

tammik.	21 pnä	Kuortaneen	apteekkiin	prov. Viljam Honkoselle.
»	»	» Ähtärin	»	» apt. Lennart Adolf Ferdinand Nybergille.
helmik.	4	» Karkun	»	» prov. Martta Maria Kalkakselle.

helmik.	4 pnä	Kuopion IV apteekkiin	apt. Knut Orvar Juseliukselle.
heinäk.	1 »	Helsingin XXI »	prov., fil. maist. Elsa Irene Johansonille.
»	»	Oitin »	» Armas Jaakko Pokille.
»	»	Virtasalmen »	» Impi Maria Kunnakselle.
elok.	27 »	Enon »	apt. Eskil Edvard Lundgrenille.
»	»	Godbyn »	prov. Jarl Hugo Madsénille.
»	»	Nastolan »	» Einar Pitkäselle.
»	»	Sortavalan II »	» Karl Kristian Österbergille.

Edellisen omistajan luovuttua apteekkioikeudestaan julistettiin haettavaksi ja annettiin oikeus

tammik. 21 pnä Rautjärven apteekkiin prov. Albert Gunnar Ernfrid Ståhlbergille.

Vuoden kuluessa kuolivat seuraavat apteekkarit:

tammik.	1 pnä	Pietarsaaren II apteekin omistaja,	fil. tri Artur Alfred Bolin.
»	20 »	Padasjoen »	» Lauri Kivekäs.
»	30 »	Ylistaron »	» Edvard Adiel Snellman.
maalisk.	31 »	Varkauden II »	, insinööri John Einar Wilhelm Petersén.
toukok.	11 »	Multian »	» Aarne Kallionkoski.
heinäk.	8 »	Rovaniemen I »	» Axel Konstantin Castrén.
»	20 »	Porvooon I »	» Karl Birger Poppius.
elok.	7 »	Kurikan »	» Almar Henrik Boisman
»	14 »	Luumäen »	» Karin Kaila.
syysk.	17 »	Lahden II »	, fil. maist. Torsten Talila.
lokak.	22 »	Viipurin IX »	» Uno Kalm.
marrask.	16 »	Evijärven »	» Mikko Johannes Pulkkinen
»	24 »	Lapinlahden »	, fil. maist. Aarne Mielonen.

Seuraavassa luettelossa ovat apteekkioikeudet, niiden omistajat vuoden 1937 lopussa, niistä suoritettavat apteekkimaksut ja vuoden kuluessa toimitettujen lääkemääräysten luku.

Apteekit. <i>Pharmacies.</i>	Maksu. <i>Impôt.</i>	Oikeuksien saantipäivä. <i>Date de la concession.</i>	Omistaja. <i>Propriétaire.</i>	Lääkemää- räysten luku. <i>Nombre d'ordon- nances.</i>
Alahärmä	3 000	14/12 28	R. Strömberg	6 942
Alajärvi	2 000	4/5 22	F. A. Asplund	7 472
1. Soini ¹⁾	—	—		1 319
Alastaro	2 000	27/6 35	Martta Saarivirta	3 284
Alavus	3 000	31/1 29	T. Martikainen	10 592
Antrea	3 000	27/9 34	Salli L. Nieminen	7 681
Asikkala	2 000	14/12 28	E. A. W. Strandberg	4 663
Bromarf	Vapaa	9/1 30	A. Iwenius	2 214
Elimäki	3 000	21/11 16	B. E. Boström	6 644

¹⁾ Haara-apteekki.

Apteekit. Pharmacies.	Maksu. Impôt.	Oikeuksien saantipäivä. Date de la concession.	Omistaja. Propriétaire.	Lääkemää- räysten luku. Nombre d'ordon- nances.
Elisenvaara	2 000	14/12 28	A. A. Linnala	4 768
Eno	2 000	27/8 37	E. E. Lundgren	5 027
Enso	6 000	28/3 27	M. F. Westerlund	15 193
Espoo	Vapaa	19/5 22	T. H. V. Wallin	2 366
Eura	2 000	28/5 36	G. R. Lindström	5 216
Evijärvi	Vapaa	—	Avoinna	3 410
Fiskars	2 000	15/5 17	I. B. Bergström	3 914
Forssan I	4 000	2/9 02	J. E. Hjeit	12 787
» II	3 000	—	Avoinna	6 234
Godby	—	27/8 37	J. H. Madsén	7 325
Grankulla	3 000	18/4 13	G. Jansson	6 314
Haapajarvi	3 000	21/11 16	K. U. Bäck	6 104
2. Karsämäki	—	—	—	1 833
Haapavesi	2 000	22/12 24	E. A. Ruuskanen	4 244
Hamina ¹⁾	6 000	19/12 29	J. A. Federley	15 302
Hankasalmi	2 000	22/11 23	Hilma J. Knifisund	5 443
Hanko	6 000	8/12 35	A. F. E. Wikman	10 515
Harjavalta	2 000	18/7 29	A. H. R. Setälä	3 057
Harju	2 000	25/8 27	S. J. E. Seitsaari	5 906
Hartola	2 000	28/11 29	E. G. Wahlberg	4 115
Hauho	1 000	13/2 25	Fredrika Fellman	5 018
Haukipudas	Vapaa	30/4 36	Martha E. Lindroos	6 829
Haukivuori	Vapaa	19/9 29	Edith D. Vilkmán	1 897
Heinjoki	Vapaa	4/4 35	Aino M. Heikkonen	2 460
Heinola ¹⁾	2 000	28/2 29	Apt. N. W. Aschanin oik. omist.	7 525
Heinolan mlk.	1 000	28/10 32	B. F. Köhler	3 898
Heinävesi	2 000	28/11 34	U. H. Hirvonen	5 090
Helsingin I ¹⁾	22 000	11/12 24	W. W. Lindqvist	39 550
» II ¹⁾	18 000	11/12 24	G. W. Salingre	20 813
» III ¹⁾	—	17 24/9 55	Helsingin Yliopisto	46 290
» IV	18 000	4/7 17	E. E. Idman	22 959
» V	6 000	3/10 17	G. Sewén	10 917
» VI	18 000	27/3 19	G. V. Lindroos	29 005
» VII	18 000	9/2 03	W. J. Karsten	28 846
» VIII	10 000	11/5 33	H. H. Bärilund	28 367
» IX	14 000	10/11 11	W. E. Grénman	29 651
» X	8 000	21/12 15	K. A. S. Melart	24 376
» XI	10 000	12/1 34	S. E. Siintola	22 560
» XII	10 000	10/11 11	H. Heickell	20 349
» XIII	4 000	26/4 23	A. Sternberg	6 878
» XIV	18 000	21/12 15	R. Björkstén	32 567
» XV	8 000	18/6 18	Y. V. Jalander	15 931
» XVI	10 000	18/6 31	A. M. Wuokko	26 869
» XVII	6 000	1/9 22	V. A. Wirtanen	10 614
» XVIII	10 000	26/4 23	A. R. Wichmann	24 563
» XIX	8 000	29/1 25	Hanna Lappalainen	17 091
» XX	6 000	5/2 31	N. G. Lindström	11 508
» XXI	2 000	1/7 37	Elsa I. Johansson	5 321
» XXII	14 000	31/1 29	T. A. J. Jaaskeläinen	35 266
» XXIII	6 000	30/4 37	Y. V. Vennervirta	1 829
Hietola	3 000	5/12 35	N. K. Laurin	6 964
Himanka	1 000	6/6 16	L. E. Relander	3 068
Hinnerjoki	Vapaa	31/10 29	Y. E. Valtonen	2 141
Hirvensalmi	2 000	28/12 26	Signe Mannström-Sorthan	3 234
Huittinen	3 000	2/11 22	E. E. Haapanen	9 473
Hyrnsalmi	2 000	27/6 35	A. J. Martikainen	7 006
Hyvinkää	6 000	31/7 07	E. K. Wäyrynen	12 633
Hämeenkyrö	3 000	18/6 31	J. Aline Sandroos	6 878
Hämeenlinna I ¹⁾	8 000	25/6 18	W. A. Hougberg	15 803
» II	6 000	27/7 22	J. H. Fernelius	16 019

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. Pharmacies.	Maksu. Impôt.	Oikeuksien saantipäivä. Date de la concession.	Omistaja. Propriétaire.	Lääkemää- rysten luku. Nombre d'ordon- nances.
Ii	6 000	2/4 36	H. S. S. Castrén	3 752
Iisalmen I	8 000	12/11 19	Y. Hirvensalo	17 744
» II	4 000	27/4 33	J. V. Ruuhiala	7 404
Ikaalinen	3 000	17/7 24	A. E. Erholm	7 216
3. Jämijärvi	—	—	—	1 495
Ilmajoki	3 000	22/7 19	K. E. Möller	5 310
Ilomantsi	4 000	28/3 07	J. Lackström	8 044
Imatra	6 000	19/3 30	S. R. Karikoski	15 908
Impilahti	2 000	18/2 33	Lyyli S. Zinck	4 351
Inkoo	2 000	24/2 27	Anna M. Gardberg	3 454
Isojoki	Vapaa	12/5 32	E. G. H. Koivumäki	3 070
Isokyrö	2 000	6/10 32	C. O. V. Wahlberg	3 839
Ivalo (Inari)	Vapaa	27/4 34	V. Kokkonen	2 277
Jaakkima	3 000	10/11 27	K. E. H. Holmström	10 184
Jalasjärvi	3 000	17/8 23	E. J. Vanamo	9 550
Janakkala	3 000	7/7 32	Y. J. Wialén	7 940
Joensuun I ¹⁾	6 000	28/9 22	C. J. Mannelin	18 495
» II	6 000	15/10 31	B. J. Jaatinen	12 612
Johannes	Vapaa	4/10 35	Ingrid E. Kauppi	3 339
Jokioinen	2 000	14/4 20	Selma J. Strand	4 521
Joroinen	2 000	27/9 34	M. J. E. Britschgi	5 334
Joutsa	2 000	27/8 19	O. Kervinen	5 065
4. Luhanka	—	—	—	1 083
Joutseno	2 000	31/1 29	C. A. Björkman	5 023
Juankoski	3 000	9/8 34	Alma V. Andersen	5 792
Juuka	2 000	5/10 22	A. F. Wickström	5 042
Juva	2 000	20/12 17	F. Hj. Holopainen	7 140
Jyväskylän I ¹⁾	8 000	18/1 04	E. Mansnerus	20 739
» II	8 000	1/12 32	G. K. Molander	26 827
Jämsä	4 000	18/12 22	J. K. Sippola	12 148
Järvenpää	2 000	4/11 26	Aina A. Kajander	6 254
Jääski	2 000	1/7 37	K. R. Rinne	7 816
Kaavi	2 000	3/10 16	U. A. Hirvinen	5 206
Kajaanin I ¹⁾	6 000	4/7 17	A. E. Isotupa	11 140
» II	6 000	9/8 25	U. J. Arvola	8 689
Kalajoki	3 000	15/5 17	A. F. V. Granlund	7 427
Kangasala	3 000	21/3 16	O. J. Allén	7 118
Kangaslampi	Vapaa	8/9 32	K. A. Koskenvuo	3 068
Kangasniemi	2 000	19/9 29	M. R. Sandelin	7 895
Kankaanpää	3 000	27/11 24	E. Elisabeth Pomoell	6 656
5. Hongonjoki	—	—	—	1 617
Kanneljärvi	Vapaa	13/9 28	O. H. Vierto	1 759
Kannus	2 000	20/11 24	U. K. A. G. Hobin	5 000
Karhula	8 000	2/7 36	V. R. Häggblad	18 153
Karinainen	Vapaa	17/9 31	L. Savola	2 627
Karjaa	4 000	24/3 37	U. A. Nyberg	8 185
Karkkila	4 000	30/5 17	A. B. Ericsson	10 935
Karkku	Vapaa	4/2 37	Martta M. Kalkas	2 319
Karstula	2 000	9/4 26	F. M. Elina Arina	9 002
Karttula	3 000	27/11 24	V. Sohlström	6 263
Kaskinen	Vapaa	28/2 29	L. Selander	1 640
Kauhajoki	2 000	15/5 25	L. E. Palmroth	6 562
Kauhava	3 000	13/2 36	O. E. Roselius	5 455
Kaukola	Vapaa	5/12 35	Valentine Mandell	2 860
Kausala	2 000	9/1 30	A. J. Bosas	4 891
Kauvatsa	Vapaa	30/5 29	F. Salmi	2 563
Keitele	2 000	1/12 32	C. O. A. Jansson	6 139
Kemin I	8 000	1/8 35	V. Kaleva	17 924
» II (Karihaara)	8 000	9/10 30	E. Keto	13 452
Kemijärvi	2 000	17/11 32	K. R. Sarriola	4 132

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. Pharmacies.	Maksu. Impôt.	Oikeuksien saantipäivä. Date de la concession.	Omistaja. Propriétaire.	Lääkemää- rysten luku. Nombre d'ordon- nances.
Kemiö	2 000	5/7 23	I. Anna L. Brander	3 560
Kerava	3 000	25/4 31	E. J. Wialén	5 586
Kerimäki	2 000	5/4 34	A. I. Hyvärinen	5 475
Kesälahti	2 000	19/1 33	R. R. L. Kaetsch	4 609
Keuruu	3 000	2/4 36	A. B. Söderlund	8 388
Kiihtelysvaara	Vapaa	10/1 29	M. Lappalainen	2 110
Kiikala	Vapaa	6/6 29	Helga E. L. Klenberg	3 010
Kirkkonummi	2 000	20/11 24	A. A. Haglund	4 404
Kirvu	2 000	5/2 32	A. Hendunen	5 187
Kitee	3 000	2/2 23	A. F. Heiman	5 066
Kittilä	Vapaa	14/12 28	V. Hj. Sirén	3 854
Kiukainen	2 000	13/5 31	R. F. Clayhills	3 243
Kiuruvesi	6 000	13/2 36	P. J. Tarmo	14 770
Kivennapa	2 000	10/11 27	J. G. Tervo	4 240
Kivijärvi	Vapaa	27/8 19	K. A. Forsström	3 388
Kiviniemi	2 000	19/12 29	A. Väyrynen	3 983
Koivisto	2 000	21/9 33	A. V. Viklund	8 047
Kokemäki	3 000	4/11 26	K. R. Elfving	7 968
Kokkolan I ¹⁾	4 000	5/9 18	B. V. Hermanson	8 833
» II	3 000	17/9 31	U. A. Widlund	6 538
Konnevesi	2 000	14/6 34	E. P. Paavolainen	5 598
Kontiolahti	Vapaa	—	Avoinna	2 607
Korkeakoski	2 000	18/8 32	E. J. Jankko	1 974
Korpilahti	2 000	5/2 25	Hj. F. Siemssen	3 148
6. Muurame	—	—	—	822
Korpiselkä	Vapaa	30/5 29	I. J. Lehtinen	2 417
Korppoo	Vapaa	28/10 32	B. I. Hjelt	1 192
Kotkan I	14 000	7/7 14	K. Henriksson	33 000
» II	6 000	19/1 28	B. Juslén	16 561
Kouvola	6 000	9/2 21	Y. O. Mannelin	15 996
Kristinankaupunki ¹⁾	3 000	19/8 26	E. J. Sandlund	7 193
Kronoby	Vapaa	18/8 19	A. L. Lund	1 297
Kuhmalahti	Vapaa	9/5 35	Y. I. Holopainen	1 618
Kuhmo	2 000	24/2 27	A. Julkunen	5 327
Kuhmoinen	2 000	9/8 34	O. Eklund	5 069
Kumlinge	—	4/4 35	N. A. Mattsson	1 137
Kuokkala	Vapaa	23/4 31	G. A. Klenberg	895
Kuopion I ¹⁾	8 000	24/9 08	E. Piispanen	23 909
» II	8 000	30/3 33	E. E. Malmström	13 137
» III	8 000	2/2 33	A. D. Lakkakorpi	14 668
» IV	4 000	4/2 37	K. O. Juselius	8 996
» V	2 000	1/8 35	Hj. H. Segerman	3 953
Kuortane	2 000	21/1 37	V. Honkonen	4 259
Kurikka	3 000	—	Avoinna	6 386
Kurkijoki	3 000	11/12 24	O. J. Piironen	5 759
Kuru	2 000	8/11 28	T. J. Weiss	3 385
Kuusamo	2 000	8/11 28	L. I. Kiutamo	6 461
Kuusankoski	4 000	24/10 29	J. H. Kiiianlinna	6 685
Käkisalmi ¹⁾	6 000	20/12 17	V. Oka	15 812
Kälviä	1 000	9/5 35	Lempi L. Mannerheim	3 105
Kärkölä	Vapaa	6/6 29	T. J. A. Sievo	3 010
Lahden I	10 000	24/10 18	V. Kesamo	31 912
» II	6 000	—	Avoinna	12 860
Laihia	3 000	19/4 10	V. Ollqvist	6 398
Laitila	4 000	13/10 09	A. Ruumen	9 143
Lammi	2 000	14/12 28	V. A. Timonen	6 000
Lapinlahti	3 000	—	Avoinna	6 406
Lappajärvi	1 000	5/8 35	A. M. Mielonen	3 289
Lappeenrannan I ¹⁾	8 000	10/10 18	Apt. H. Th. Balthasarin oik. omist.	17 693

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. <i>Pharmacies.</i>	Maksu. <i>Impôt.</i>	Oikeuksien saantipäivä. <i>Date de la concession.</i>	Omistaja. <i>Propriétaire.</i>	Lääkemää- rysten luku. <i>Nombre d'ordon- nances.</i>
Lappeenrannan II	6 000	23/2 15	T. A. Snellman	12 910
Lappijärd	2 000	17/10 35	G. N. Lilja	3 901
Lappträsk	2 000	20/3 30	H. I. W. Eriksson	4 576
Lapua	6 000	15/8 06	O. F. Löfman	11 707
Laukaa	3 000	18/6 19	F. E. Virokannas	4 893
Lauritsala	2 000	14/6 34	V. T. Nissilä	3 948
Lavansaari	Vapaa	14/12 33	P. O. Jyrkämä	943
Lavia	4 000	2/2 15	K. H. Holm	9 812
Lempäälä	2 000	20/1 27	Hanna M. Könni	4 067
Leppävirta	3 000	30/9 19	S. J. Parkkinen	7 308
Liminka	2 000	11/4 29	K. N. Hakala	3 072
Liperi	2 000	—	Avoinna	3 529
Lohja	6 000	9/2 21	V. Walldén	14 766
Loimaa	4 000	27/8 37	P. G. Siirama	10 639
Loppi	1 000	25/4 04	G. Sohlström	7 557
Loviisa ¹⁾	8 000	15/2 23	O. T. S. Methner	15 512
Luumäki	2 000	—	Avoinna	4 638
Luvia	Vapaa	6/10 32	O. H. Strömmer	1 078
Längelmäki	Vapaa	27/6 35	L. H. Rautiala	1 916
Maalahti	1 000	21/12 32	H. H. Rosendahl	3 215
Maaninka	2 000	5/2 25	G. W. Wahlroos	3 668
Maarianhamina ¹⁾	—	2/2 23	K. E. Grönberg	16 275
Malmi	6 000	28/8 37	E. H. Jägerhorn	10 802
Marttila	2 000	17/10 29	A. F. A. Marttinen	4 433
Mellilä	1 000	19/6 30	Eine S. Takala	2 484
Merikarvia	3 000	13/10 09	A. A. Huhtinen	4 998
7. Ahlainen	—	—	—	574
Metsäpirtti	2 000	24/2 27	A. H. Fonselius	5 418
Mikkelin I ¹⁾	6 000	9/2 21	L. H. Kaira	16 692
» II	6 000	10/3 14	A. F. Jama	19 927
Muhos	2 000	18/2 32	V. K. Kytöniemi	3 104
Multia	Vapaa	2/12 37	O. H. Raitio	2 262
Muolaa	Vapaa	24/1 35	Aili A. Kortelainen	5 121
Muonio	2 000	6/6 29	A. E. Salovius	2 723
Mynämäki	4 000	30/4 08	A. A. Ahlroth	10 185
Mäntsälä	3 000	28/3 27	O. O. Hannelius	7 043
Mänttä	3 000	27/9 34	Y. Luoma	6 248
Mäntyharju	2 000	18/12 22	O. I. Vartiainen	4 827
Naantali	3 000	19/6 24	A. Th. I. Tollet	3 060
8. Nauvo	—	—	—	2 227
Nakkila	Vapaa	10/1 29	K. O. Turunen	3 094
Nastola	Vapaa	27/8 37	E. Pitkänen	1 511
Nilsä	4 000	13/11 24	S. Heiskanen	8 209
9. Varpaisjärvi	—	—	—	2 061
Nivala	4 000	28/9 33	Lyyli V. E. Salminen	8 545
Nokia	4 000	26/1 15	J. Gabriella Eriksson	13 876
Noormarkku	1 000	24/1 35	A. U. Valkamo	2 995
Nummi	2 000	30/1 29	Aina C. Hämäläinen	4 067
Nurmes	6 000	24/5 36	A. V. Pärnänen	9 299
Nurmijärvi	2 000	30/11 28	J. E. Holmström	4 101
Nurmo	Vapaa	28/3 29	T. T. Tallgren	2 346
Närpiö	3 000	13/11 24	K. L. Tojkander	8 266
10. Korsnäs	—	—	—	1 136
Oitti	2 000	1/7 37	A. J. Pokki	3 151
Oravainen	3 000	31/7 27	J. A. Eriksson	6 095
Orimattila	2 000	31/1 29	Anna L. G. Helle	4 335
Orivesi	3 000	22/1 30	O. L. Fougstedt	6 672
Oulainen	3 000	19/9 29	J. J. Ratamo	9 208
Oulun I ¹⁾	8 000	15/1 19	Apt. K. A. Åkerstenin oik. omist.	19 165

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. <i>Pharmacies.</i>	Maksu. <i>Impôt.</i>	Oikeuksien saantipäivä. <i>Date de la concession.</i>	Omistaja. <i>Propriétaire.</i>	Lääkemää- rysten luku. <i>Nombre d'ordon- nances.</i>
Oulun II	6 000	14/12 28	U. B. Segerman	14 086
» III	6 000	5/12 35	Jenny M. Haapala	9 936
» IV	4 000	30/8 28	Hj. R. W. Ståhlberg	8 532
» V	6 000	30/4 37	A. F. Vanhala	10 071
Oulunkylä	3 000	9/10 05	K. A. A. Franck	5 037
Outokumpu	2 000	7/3 30	Y. G. E. Zimmermann	3 343
Padasjoki	1 000	27/8 37	F. O. Saarenmaa	3 383
Paimio	2 000	30/11 28	K. E. G. Karlsson	3 671
Parainen	4 000	5/12 35	L. J. Nylund	9 890
Parikkala	3 000	21/12 32	R. A. Silfverberg	8 708
Parkano	3 000	10/1 18	K. O. Blomqvist	6 078
11. Karvia	—	—	—	1 891
Pelkosenniemi	Vapaa	2/7 36	E. Ikonen	2 464
Perkjärvi	1 000	16/6 27	Selma Rimpiläinen	1 253
12. Säiniö	—	—	—	1 074
Perniö	2 000	7/3 30	J. W. Wiklund	5 289
Peräseinäjoki	2 000	17/8 23	Hellä A. Ahlqvist	4 702
Petsamo	Vapaa	7/6 34	U. H. Koskinen	2 378
Petäjavesi	1 000	14/6 34	Alli E. Karén	2 168
Pieksämäki	4 000	25/3 22	S. O. Hjelt	11 655
Pielavesi	4 000	17/9 26	A. A. Weckman	9 523
Pielisjärvi	6 000	26/11 19	E. E. F. Setälä	16 370
Pietarsaaren I ¹⁾	6 000	18 11/3 95	K. L. Candolin	7 924
» II	3 000	27/8 37	A. W. Nylander	14 264
Pihtipudas	2 000	28/11 29	Anni E. Torckola	4 670
Pirttikylä	Vapaa	25/1 30	Esther I. Cederström	2 030
Pitkäranta	2 000	29/10 20	E. F. Walldén	5 460
Polvijärvi	2 000	21/7 27	P. O. A. Crohns	3 478
Pomarkku	Vapaa	14/1 32	A. W. Virtanen	2 140
Porin I ¹⁾	18 000	5/12 17	Apt. G. Widbomin oik. omist.	40 741
» II	6 000	3/12 31	T. A. Pietikäinen	14 267
» III	8 000	20/12 24	F. V. Virmajuuri	13 262
» IV (Reposaari)	2 000	6/10 32	A. E. Lindeman	2 565
Porvoon I ¹⁾	14 000	24/10 17	K. B. Poppiuksen oik. omist.	26 551
» II	4 000	1/8 35	K. R. Björkman	14 100
Pudasjärvi	2 000	15/8 06	O. Viikinkoski	5 923
Pulkkala	1 000	28/1 37	Senja M. Jääskeläinen	3 586
Punkalaidun	2 000	2/13 23	A. A. Ruohisto	4 457
13. Humpilla	—	—	—	2 502
Puolanka	Vapaa	6/6 29	V. E. Aalto	2 192
Puumala	1 000	14/12 28	H. J. Hirsi	5 501
Pyhäjoki	Vapaa	31/10 29	Fr. T. Åkerman	729
Pyhäjärvi (O. I.)	2 000	20/10 25	P. Hämäläinen	6 454
» (Vi. I.)	3 000	1/12 32	C. W. Sundström	5 462
Pyhäselkä	Vapaa	17/10 35	Saimi M. Jokinen	1 806
Pälkäne	4 000	8/10 07	Hj. W. Björkman	3 834
14. Luopioinen	—	—	—	3 336
Pölläkkälä	3 000	15/2 23	G. Z. Melaja	6 682
Pöytyä	2 000	—	Avoinna	5 862
Raahe ¹⁾	4 000	4/1 17	V. E. Mäkinen	7 466
Raivola	1 000	28/9 33	Siiri K. Vuorela	2 357
Rantasalmi	2 000	23/3 30	U. A. A. Hall	5 133
Rantsila	Vapaa	1/8 35	Hilja V. Pesola	1 228
Ranua	Vapaa	2/4 36	A. Sylvia Rauno	2 272
Rauman I ¹⁾	8 000	3/10 20	M. Ruotsila	16 728
» II	8 000	16/7 30	A. A. Elonen	19 576
Rautalampi	3 000	8/3 32	L. Kukkonen	4 781
Rautjärvi	Vapaa	21/3 37	A. G. E. Ståhlberg	1 716
Rautu	2 000	13/8 31	Helmi E. Holgers	7 163
Reisjärvi	Vapaa	7/7 32	A. J. Sarviala	3 089

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. Pharmacies.	Maksu. Impôt.	Oikeuksien saantipäivä. Date de la concession.	Omistaja. Propriétaire.	Lääkemää- räysten luku. Nombre d'ordon- nances.
Riihimäen I	6 000	14/4 08	V. N. Simberg	7 365
» II	4 000	7/2 29	S. H. Teräsalmi	11 961
Ristiina	1 000	14/12 33	Kerstin H. Timgren	4 963
Rovaniemen I	4 000	—	Avoinna	4 634
» II	6 000	24/5 28	V. S. S. Kiviharju	14 534
Ruokolahti	2 000	21/7 27	Elma E. Kariluoto	4 660
Ruovesi	3 000	15/8 00	U. F. Eklund	7 233
Ruskeala	2 000	27/8 19	O. Hj. Luukkonen	4 947
Ruukki	2 000	27/8 19	O. S. Vähämaa	4 471
Räisälä	2 000	7/3 30	A. E. Timonen	7 228
Rääkkylä	1 000	8/5 30	E. M. Eklund	3 023
Saarijärvi	3 000	26/4 23	G. A. Hammarén	7 635
Sakkola	Vapaa	4/4 35	J. L. Palmu	3 174
Salla	Vapaa	6/7 33	E. W. Serlachius	2 394
Salmi	2 000	2/5 11	R. L. Bäck	4 519
Salon I	6 000	26/4 23	Lydia S. Nyman-Lähdekivi	13 449
» II	4 000	19/12 29	A. H. Castrén	11 863
Sauvo	1 000	14/8 30	C. Å. Schoultz	2 324
Savitaipale	2 000	13/11 24	B. F. Herold	4 561
Savonlinnan I ¹⁾	6 000	21/2 13	Apt. G. W. Åkerstenin oik. omist.	9 924
» II	4 000	11/4 29	J. R. Åkerman	15 528
Seinäjoen I	3 000	11/4 11	E. A. Grönroos	6 349
» II	3 000	19/9 29	V. J. Hiiros	8 737
Selänpää	Vapaa	30/4 36	Laina A. Lehtisalo	2 529
Sievi	Vapaa	8/4 37	L. J. Savolainen	2 350
Siikainen	2 000	14/12 28	Anni I. Dromberg	2 850
Silinjärvi	Vapaa	2/7 31	E. B. Höijärvi (Höijer)	2 592
Simo	Vapaa	2/4 36	Ellen Mattsson	1 937
Simpele	1 000	19/3 31	Anna V. Bäck	4 006
Sipoo	2 000	13/2 25	R. A. Torckell	3 917
Sippola	2 000	21/7 27	I. Hellin I. Reijonen	6 483
Siuntio	2 000	21/7 27	G. A. Schröder	3 504
Sođankylä	Vapaa	10/12 19	K. J. O. Nyman	2 959
Somero	3 000	27/11 24	Laine I. Rundqvist	6 619
Sonkajärvi	Vapaa	10/5 28	K. R. E. Wallenius	4 041
Sortavalan I ¹⁾	6 000	4/9 18	V. G. A. Turkama	16 384
» II	4 000	27/8 37	K. K. Österberg	7 989
Sotkamo	3 000	23/1 30	J. Jörgensen	6 861
Suistamo	2 000	19/12 29	L. P. Björnström	6 519
Sulkava	1 000	2/2 33	B. Kyllönen	3 813
Suojärvi	3 000	4/2 20	A. Soininen	7 214
Suolahti	2 000	2/6 35	Isa S. A. Tuuskas	4 166
Suomussalmi	1 000	—	Avoinna	4 419
Suonenjoki	6 000	26/1 34	J. M. Eränen	12 061
Sysmä	2 000	20/10 27	O. V. Sippel	5 400
Säkkijärvi	2 000	30/3 33	K. U. Rislä	4 523
Säkylä	2 000	9/5 35	J. E. W. von Schantz	4 455
Taalintehdas	2 000	18/3 32	B. Kaján	4 010
Taivalkoski	Vapaa	14/6 34	S. O. Finckenberg	3 576
Tammisaari ¹⁾	6 000	1/7 11	V. E. V. Nyfors	15 784
Tampereen I ¹⁾	22 000	2/2 21	O. S. Haapanen	48 926
» II	14 000	9/10 05	U. J. Hagberg	25 643
» III	8 000	20/8 18	A. Hj. Fellman	22 501
» IV	6 000	9/2 28	H. Ahola	11 232
» V	4 000	2/2 23	H. Th. Bengelsdorff	10 844
» VI	6 000	9/2 28	E. A. Tikkanen	18 697
» VII	4 000	29/11 34	L. Sawela	10 429
Terijoen I	6 000	10/10 17	A. E. Korhonen	8 313
» II	2 000	26/5 20	C. A. Silfverberg	4 257

¹⁾ Kanta-apteekki.

Apteekit. Pharmacies.	Maksu. Impôt.	Oikeuksien saantipäivä. Date de la concession.	Omlstaja. Propriétaire.	Lääkemää- rysten luku. Nombre d'ordon- nances.
Terijärvi	Vapaa	24/1 35	Ragnhild M. Holmström	2 272
Tervola	Vapaa	24/2 27	C. W. Linnainvuo (Lindström)	2 458
Teuva	2 000	16/6 27	K. A. Jutila	5 243
Tohmajärvi	2 000	17/9 26	A. Törneblom	2 710
Toholampi	2 000	1/9 34	Elin J. Willner	3 849
Toijala	4 000	15/5 25	P. Stenqvist	10 071
Tornio 1)	6 000	25/6 18	C. H. Wilén	16 888
Turun I 1)	14 000	18/12 07	A. J. Carén	22 192
» II 1)	14 000	15/1 19	A. J. Molin	29 050
» III	6 000	31/12 19	E. R. Heinrichs	16 463
» IV	10 000	24/10 29	A. A. Sorma	17 011
» V	8 000	11/5 34	P. F. Elmgren	17 228
» VI	6 000	25/11 13	A. M. Malin	13 152
» VII	8 000	7/2 29	A. J. Andersson	21 574
» VIII	4 000	7/2 29	K. J. Schröder	10 584
Turtola	2 000	28/11 29	E. J. Arto	4 068
Tuupovaara	Vapaa	10/1 29	Aina M. Kokkonen	2 539
Tuusniemi	2 000	5/2 31	S. V. Kaila	2 849
Tyrvää	6 000	18 26/9 88	O. A. Bäckman	20 333
15. Mouhijärvi	—	—	—	3 461
Urajala	3 000	18 27/2 93	J. A. Nylander	5 671
Uukuniemi	Vapaa	23/1 30	Elsa C. Lindeqvist-Leikola	2 218
Uusikaarlepyy 1)	2 000	25/7 17	O. V. Vilkmán	3 599
Uusikaupunki 1)	6 000	15/5 17	H. M. Ekerodde	9 543
Uusikirkko (Vi. l.)	2 000	18 20/4 96	V. K. G. Gadd	4 285
16. Kuolemajärvi	—	—	—	1 503
Vaasan I 1)	10 000	21/6 28	E. Brander	24 152
» II	6 000	6/7 33	U. A. Holming	12 516
» III	3 000	27/8 19	M. Th. Nyman	5 453
Valkeakoski	3 000	10/6 20	M. E. Paasikoski	9 056
Valkjärvi	2 000	15/6 28	Hilma Juslin-Pajari	5 887
Varkauden I	4 000	22/3 34	K. Killinen	9 440
» II	2 000	2/12 37	Y. J. A. Salomaa	6 215
Varpakylä	2 000	21/6 28	Y. I. Suokoski	2 790
Vehmaa	3 000	24/1 35	J. E. Soimi	5 975
Vesanto	2 000	7/4 32	L. J. Talvia	7 900
Veteli	2 000	21/10 26	A. Rancken	4 402
Vieremä	1 000	5/7 28	Hj. A. F. Veijovuori	3 802
Vihti	2 000	27/11 24	A. E. Gulin	4 743
Viipurin I 1)	8 000	23/5 16	Apt. G. Hj. Jaatisen oik. omist.	20 031
» II	4 000	15/3 10	A. Harjanne	6 335
» III	18 000	4/12 24	E. Y. Koivulehto	34 528
» IV	2 000	11/11 01	H. F. Björklund	4 290
» V	10 000	24/9 36	L. Hultin	29 685
» VI	3 000	8/4 37	K. I. Arvela	5 171
» VII	8 000	20/1 27	J. Rätty	15 333
» VIII	8 000	27/9 28	A. G. A. Hyttinen	22 409
» IX	6 000	—	Avoinna	12 364
» X (Uuras)	2 000	13/2 25	J. J. Sahlstein	4 017
Viitasaari	4 000	6/10 19	R. A. F. Y. Krook	5 414
Vilppula	3 000	24/10 19	F. I. Lewison	5 340
Vimpeli	1 000	8/9 27	C. I. Ellfolk	2 810
Virkkala	2 000	2/7 26	C. Th. Lindborg	5 481
Virolahti	4 000	27/2 05	A. A. Pippingsköld	8 433
17. Miehkälä	—	—	—	1 821
Virrat	4 000	12/1 34	Aina M. Aalto-Tikkanen	8 575
Virtasalmi	1 000	1/7 37	Impi M. Kunnas	2 550
Voikka	3 000	27/4 33	N. S. E. Fock	5 999
Vuoksemniska	3 000	3/12 31	B. O. Jansson	12 809
Vuoksenranta	Vapaa	2/12 37	K. B. Sarjanto	—

1) Kanta-apteekki.

Apteekit. <i>Pharmacies.</i>	Maksu. <i>Impôt.</i>	Olkeuksien saantipäivä. <i>Date de la concession.</i>	Omistaja. <i>Propriétaire.</i>	Lääkemää- rysten luku. <i>Nombre d'ordon- nances.</i>
Värtsilä	3 000	25/1 22	V. Helve	8 744
Vöyri	6 000.	20/12 17	J. Bagge	10 893
Ylistaro	3 000	2/12 37	G. O. Strömmer	6 321
Ylitornio	Vapaa	14/12 33	J. W. Hannula	4 092
Ylivieska	4 000	24/3 37	J. E. Ahtiala	9 801
Ähtäri	3 000	21/1 37	L. A. F. Nyberg	6 179
Äänekoski	3 000	2/7 26	V. M. Pirinen	7 737
Övermark	2 000	17/10 29	Fanny F. Krank	3 026
Sotilasapteekki Helsingissä ...	—	—		12 027
h. a. Viipurissa	—	—		15 605
Yhteensä — Total	—	—		3 617 944

Annettujen apteekkioikeuksien luku oli vuoden 1937 lopussa 417.

Maksettavaksi erääntyvä apteekkimaksu oli 1 479 950 markkaa.

Apteekkilaitoksesta tammik. 4 pnä 1928 annetun lain 10 §:n 2 momentin perusteella sai Pielisjärven apteekin omistaja oikeuden pitää lääkevarastoa Pankakosken tehdasalueella.

Apteekkarikirjan saivat vuoden kuluessa seuraavat proviisorit:

- helmik. 1 pnä Albert Gunnar Ståhlberg.
 » 18 » Viljam Honkonen.
 » 19 » fil. maist. Ksenia Maria Jääskeläinen.
 maalisk. 18 » Martta Maria Kalkas.
 huhtik. 15 » Lauri Johannes Savolainen.
 elok. 2 » Armas Jaakko Pokki.
 » 4 » Impi Maria Kunnas.
 » 13 » fil. maist. Elsa Irene Johansson.
 syysk. 8 » Karl Kristian Österberg.
 » 10 » Einar Pitkänen.
 » 24 » Frans Oskar Saarenmaa.
 lokak. 2 » Jarl Hugo Madsén.
 marrask. 4 » fil. maist. Yrjö Vilho Vennervirta.

Seuraavat uudet itsenäiset apteekit avattiin:

- huhtik. 14 pnä Sievin apteekki.
 marrask. 4 » Helsingin XXIII apteekki.

Vuoden kuluessa suljettiin yksi haara-apteekki, nim. huhtik. 14 pnä Sievin haara-apteekki.

Apteekkien henkilökunnan lukumäärä lääkintöhallitukselle jätettyjen ilmoitusten mukaan oli jouluk. 31 pnä 397 apteekkaria, 260 proviisorina 736 farmasianopiskelijaa ja 257 oppilasta.

Personnel des pharmacies le 31 décembre 1937.

	Apteekareita <i>Propriétaires de pharmacies</i>		Proviisoreita <i>Premiers clercs de pharmacie</i>		Farmas. opisk. <i>Etudiants en pharmacie</i>		Oppilaita <i>Elèves en pharmacie</i>	
	miehiä. <i>hommes.</i>	naisia. <i>femmes.</i>	miehiä. <i>hommes.</i>	naisia. <i>femmes.</i>	miehiä. <i>hommes.</i>	naisia. <i>femmes.</i>	miehiä. <i>hommes.</i>	naisia. <i>femmes.</i>
Apteekkeissa (Pharmacies)	336	61	99	139	111	620	81	175
Haara-apteekkeissa (Succursales)	—	—	12	10	4	1	1	—
Yhteensä — <i>Total</i>	336	61	111	149	115	621	82	175

Apteekkioppilaisiksi hyväksyttiin 146 henkilöä joista miehiä 43 ja naisia 103. Hyväksytyistä oli yksi mies suorittanut lääketieteen- ja filosofian kandidaattitutkinnot, 3 naista filosofian kandidaattitutkinnon sekä 35 miestä ja 82 naista ylioppilastutkinnon. Vähintään ylioppilassivistyksen omaavia oli siis 82,9 %.

Julkisen proviisoritutkinnon suorittivat vuoden kuluessa seuraavat farmasianopiskelijat:

- tammik. 29 pnä Dorothea Ekerodde.
 » » » Kyllikki Raitanen.
 maalisk. 13 » Katri Elina Moisio.
 huhtik. 6 » Tauno Artturi Ahlroth.
 » » » John Vilhelm Nyström.
 toukok. 29 » fil. maist. Ernst Hugo Grönberg.
 » » » » » Ulla Marianne Elisabeth Hjelt.
 » » » » » Torsten Evert Laine.
 » » » Bertel Pomoell.
 » » » Hellin Margareta Sälekivi.
 » » » Kauko Kallas Einar Wichmann.
 syysk. 9 » Elli Kanerva Heikkilä.
 » » » Katri Julia Lampola.
 » » » Anni Kyllikki Saarela.
 » 29 » fil. maist. Karl Bertel Widén.
 lokak. 25 » Aino Siviä Janas.
 » » » Irma Mirjami Kujala.
 » » » Aili Anna Mannonen.
 » » » Aili Elisabet Peräsalo.
 » » » Aino Rovela.
 » » » Irja Saarinen.
 » » » Tyyni Sjöman.
 » » » Olavi Turtiainen.
 » » » Toivo Valter Vuorhela.
 marrask. 30 » Viljo August Saaristo.
 jouluk. 18 » Per Olof Hagberg.
 » » » Mauno Antero Saviranta.

Julkisen farmasianopiskelijatutkinnon suoritti vuoden kuluessa 49 henkilöä, joista miehiä 23 ja naisia 26. Yksi oli suorittanut filosofiankandidaatti- ja 29 ylioppilastutkinnon.

Toukok. 29 pnä:

Sisko Inkeri Ahtiala.	Kaino Johannes Nevalainen, yliopp.
Anne-Marie Castrén.	Björn Johan Nordberg.
Fjalar Grönberg, yliopp.	Alvé Thorolf Nylund.
Gunborg Sigrid Margareta Gustafsson.	Carl-Erik Olin, yliopp.
Hans-Erik Jacobsson, yliopp.	Olavi Armas Pirinen.
Ethel Elisabeth Jakobsson.	Kaarlo Mauri Purasmaa.
Heikki Kalevi Kirvelä, yliopp.	Sakari Emmanuel Puustinen.
Raina Rakel Lahtinen, »	Antti Reinikainen.
Erkki Johannes Lehmus, »	Helvi Mirjam Simpainen, yliopp.
Aune Ester Liimatainen, »	Maire Marjatta Turunen, »
Elsa Luoma.	Aarne Veli Vaakanainen, »
Eine Vilhelmiina Lähde, yliopp.	Aura Helena Vekara, »
Brita Regina Myllylä, »	

Jouluk. 18 pnä:

Marja Riitta Anttinen.	Erkki Valtteri Larjomaa, fil. maist.
Kerstin Margareetta Granström, yliopp.	Veikko Ilmari Lehtola, yliopp.
Aune Kyllikki Granö, »	Väinö Armas Mäki, »
Maire Haikala.	Carl-Wilhelm Nessler.
Aune Kyllikki Huhananntti, yliopp.	Tyyne Eliisa Nissinen.
Soini Kalevi Huttunen, »	Wilhelm Häkan Olin, yliopp.
Aune Liisa Tuulikki Jokipii, »	Mailis Salonen, »
Unto Kullervo Jäntti, »	Haldan Sternberg.
Katri Kaarlonen, »	Leena Marjatta Talste, yliopp.
Ulla Maria Kaartinen, »	Martti Edvard Tarmo.
Gunvor Maria Edwardsdotter Keto.	Sylvia Irene Terho, yliopp.
Tuovi Tellervo Kunnas.	Osmo Juhani Walle, »

Apteekkientarkastajina toimivat proviisori J. R. Hisinger ja proviisori, fil. maist. G. V. Petrelius. Vuoden kuluessa tarkastettiin 147 apteekkia, joista 143 oli itsenäisiä ja 4 haara-apteekkeja. Lääkintöhallitukselle jätettyjen tarkastuskertomusten mukaan olivat apteekit yleensä hyvin hoidetut, varustetut riittävällä ja hyvänlaatuisella lääkevarastolla sekä tarpeellisilla työvälineillä ja tarvittavalla kalustolla.

Apteekkitavara-asetuksen mukaisia tarkastuksia toimitettiin apteekkitavara-asteissa ja -kaupoissa 39 kertaa.

TAULUKKOLIITTEET.
TABLEAUX.

Taulukko I.
Tableau I.

Lääkärit, hammaslääkärit, kättilöt, kiertävät sairaanhoitajattaret ja diakonissat sekä terveydenhoitajattaret vuonna 1937.

Médecins, dentistes, sages-femmes, gardes-malades et diaconesses ambulantes et infirmières d'hygiène sociale en 1937.

	Valtion palveluksessa olevat. <i>Au service de l'Etat.</i>			Kuntien palveluksessa olevat. <i>Au service des communes.</i>					Yksityisten palveluksessa olevat lääkärit. <i>Médecins en service privé.</i>	Yksityspraktiikkaa harjoittavat lääkärit. <i>Médecins praticiens.</i>	Yhteensä lääkäreitä. <i>Total des médecins.</i>	Hammaslääkärit. <i>Dentistes.</i>	Sages-femmes.	Kättilöt.	Gardes-malades et diaconesses ambulantes.	Terveydenhoitajattaret (tuberkuloosi, koulu- y. m.). <i>Infirmières d'hygiène sociale.</i>	Kiertävät sairaanhoitajattaret ja diakonissat. <i>Gardes-malades et diaconesses ambulantes.</i>
	Piiri- ja aluelääkärit <i>Médecins de district et d'arrondissement.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaalalääkärit. <i>Médecins des hôpitaux.</i>	Kaupungin- ja kunnanlääkärit. <i>Médecins municipaux et médecins des communes.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaalalääkärit. <i>Médecins des hôpitaux.</i>	Kaupungin- ja kunnanlääkärit. <i>Médecins municipaux et médecins des communes.</i>										
<i>Uudenmaan lääni.</i>	4	78	68	32	65	14	21	237	519	328	88	46	60				
Helsinki	1	77	60	2	48	13	10	212	423	271	10	10	13				
Porvoo	—	—	2	—	—	—	—	4	7	6	1	1	—				
Loviisa	1	1	—	1	—	—	—	1	4	2	1	1	—				
Tammisaari	1	—	1	2	3	—	—	1	8	5	1	1	—				
Hanko	—	—	1	2	—	—	—	1	4	2	1	—	2				
Helsingin piiri	—	—	2	8	10	—	4	10	34	22	26	6	25				
Loviisan »	—	—	1	6	—	—	3	3	13	6	20	12	2				
Tammisaaren »	—	—	1	3	3	—	2	1	10	3	13	5	8				
Lohjan »	1	—	—	8	1	1	1	4	16	11	15	10	9				
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	8	13	8	39	26	5	7	37	143	79	146	77	100				
Turku	1	6	6	1	9	4	1	20	48	30	2	4	4				
Naantali	1	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	1				
Uusikaupunki	1	—	1	1	2	—	—	—	5	2	2	2	2				
Rauma	—	—	—	2	—	—	1	1	4	5	2	2	2				
Pori	1	7	—	2	2	1	2	5	20	9	3	2	2				
Turun piiri	—	—	—	3	3	—	1	1	8	5	25	18	7				
Uudenkaupungin »	—	—	—	4	—	—	—	—	4	2	15	8	—				
Salon »	1	—	—	4	3	—	—	5	13	8	20	19	5				
Rymättylän »	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	7	1	3				
Porin »	—	—	—	6	—	—	—	—	6	3	24	—	43				
Ikaalisten »	1	—	—	5	—	—	1	—	7	4	15	5	13				
Tyrvään »	1	—	—	2	1	—	1	3	8	4	12	7	10				
Huittien »	1	—	1	7	6	—	—	—	15	7	19	11	8				
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	1	—	—	2	2	—	—	2	7	4	15	2	4				
Maarianhamina	—	—	—	1	1	—	—	2	4	4	1	—	—				
Godbyn piiri	1	—	—	1	1	—	—	—	3	—	14	2	4				
<i>Hämeen lääni.</i>	5	8	9	35	24	3	9	27	120	92	104	49	71				
Hämeenlinna	—	1	2	1	3	—	1	3	11	9	2	2	—				
Tampere	—	1	2	2	12	2	3	16	38	39	3	9	4				
Lahti	1	—	3	1	2	1	—	2	10	12	3	4	3				
Hämeenlinnan piiri	1	—	2	5	2	1	—	2	11	10	20	4	10				
Hollolan »	—	—	—	3	—	—	1	—	4	—	10	5	4				
Jämsän »	1	—	—	8	2	—	—	—	11	3	15	2	12				

¹⁾ Porvoon ml:n kunnanlääkäri laskettu tähän. Asuu Porvoossa.

²⁾ Hämeen piirimelaisraalan lääkäri laskettu tähän. Asuu Hämeenlinnassa.

³⁾ Säynätsalon kunnanlääkäri laskettu tähän. Asuu Jyväskylässä.

	Valtion palveluk- sessa olevat. <i>Au service de l'Etat.</i>			Kuntien palveluksessa olevat. <i>Au service des com- munes.</i>			Yksityisten palveluksessa olevat lääkärit. <i>Médecins en service privé.</i>	Yksityspöytäkirjaa harjoit- tavat lääkärit. <i>Médecins praticiens.</i>	Yhteensä lääkäreitä. <i>Total des médecins.</i>	Hammaslääkärit. <i>Dentistes.</i>	Sages-femmes.	Kätilö.	Kierävyt sairaanhoitajat ja diakonissat. <i>Gardiens-malades et diaconesses ambulantes.</i>	Terveystoimittajat. (tuberkuloosi, koulu- y. m.) <i>Infirmières d'hygiène sociale.</i>
	Piiri- ja aluelääkärit <i>Médecins de district et d'arrondissement.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaalalääkärit. <i>Médecins des hô- pitaux.</i>	Kaupungin- ja kunnanlääkärit. <i>Médecins municipi- aux et médicaux des communes.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaalalääkärit. <i>Médecins des hô- pitaux.</i>								
Tammelan piiri	1	—	—	6	—	—	3	1	11	9	20	5	17	
Tampereen »	—	6	—	3	4	—	1	3	17	6	14	9	10	
Ruoveden »	1	—	—	6	—	—	—	—	7	4	17	9	11	
<i>Viipurin lääni.</i>	9	21	28	48	20	3	14	38	181	88	155	83	54	
Viipuri	1	14	11	1	13	3	3	16	62	28	5	2	7	
Hamina	—	—	1	1	—	—	—	2	4	3	3	2	1	
Kotka	1	—	—	2	2	—	—	6	11	9	1	2	3	
Lappeenranta	1	—	3	1	—	—	—	1	6	7	3	2	2	
Käkisalmi	—	—	3	1	—	—	—	—	4	3	3	—	1	
Sortavala	1	2	—	1	—	—	2	2	8	4	2	1	—	
Viipurin piiri	1	5	—	1) 5	—	—	—	1	12	2	23	7	4	
Haminan »	—	—	—	3	—	—	—	3	7	6	18	18	5	
Lappeenrannan »	—	—	4	2) 5	—	—	1	1	11	5	15	11	7	
Antrean »	1	—	2	6	4	—	5	4	22	9	18	6	3	
Muolaan »	1	—	2	6	—	—	—	—	9	4	18	6	4	
Käkisalmen »	1	—	1	6	—	—	—	—	8	—	13	9	—	
Kurkijoen »	1	—	1	4	—	—	—	1	7	2	10	6	5	
Sortavalan »	—	—	—	3) 2	—	—	1	—	3	2	10	3	5	
Salmin »	—	—	—	4	1	—	1	1	7	4	13	8	7	
<i>Mikkelin lääni.</i>	4	4	3	22	2	—	3	5	43	18	48	36	8	
Mikkeli	1	3	3	1	—	—	—	1	9	5	1	—	1	
Heinola	1	—	—	1	—	—	—	—	2	4	1	—	1	
Savonlinna	1	1	—	1	—	—	1	2	6	4	1	3	1	
Mikkelin piiri	—	—	—	4) 4	2	—	—	2	8	1	9	5	2	
Heinolan »	—	—	—	5) 5	—	—	—	—	5	2	11	8	1	
Joroisten »	1	—	—	6) 5	—	—	—	—	6	1	12	7	2	
Savonlinnan »	—	—	—	5	—	—	2	—	7	1	13	13	—	
<i>Kuopion lääni.</i>	5	8	4	43	9	1	7	12	89	36	95	56	31	
Kuopio	1	3	3	3	—	—	1	4	15	10	3	4	3	
Iisalmi	1	—	—	1	—	—	1	—	3	3	2	1	1	
Joensuu	—	1	1	1	—	—	1	4	8	5	2	2	1	
Kuopion piiri	—	3	—	7) 6	4	—	—	—	13	1	14	9	1	
Rautalammin »	1	—	—	7) 7	—	—	2	1	11	9	14	6	8	
Iisalmen »	—	—	—	8) 7	—	1	—	1	9	2	15	14	5	
Pielisjärven »	1	1	—	3	—	—	—	1	6	4	10	6	1	
Tohmajärven »	1	—	—	7	2	—	2	1	13	2	17	5	7	
Joensuun »	—	—	—	9) 8	3	—	—	—	11	—	18	9	4	
<i>Vaasan lääni.</i>	6	9	4	54	10	—	8	12	103	65	151	58	97	
Vaasa	1	—	2	3	4	—	1	4	15	12	6	4	3	
Kristiinankaupunki	1	—	—	1	—	—	1	—	3	2	1	1	—	

- 1) Viipurin mlk:n kunnanlääkäri laskettu tähän. Asuu Viipurissa.
2) Lappeen kunnanlääkäri ja Lauritsalan kauppalanlääkäri lasketut tähän. Asuvat Lappeenrannassa.
3) Sortavalan mlk:n kunnanlääkäri laskettu tähän. Asuu Sortavalassa.
4) Mikkeliin » » » » Mikkeliin.
5) Heinolan » » » » Heinolassa.
6) Sämingin » » » » Savonlinnassa.
7) Kuopion mlk:n » » » » Kuopiossa.
8) Iisalmen mlk:n » » » » Iisalmissa.
9) Pielisensuun » » » » Joensuussa.

	Valtion palveluksessa olevat. <i>Au service de l'Etat.</i>			Kuntien palveluksessa olevat. <i>Au service des communes.</i>			Yksityisten palveluksessa olevat lääkärit. <i>Médecins en service privé.</i>	Yhteensä lääketieteitä. <i>Total des médecins.</i>	Yksityispraktiikkaa harjoittavat lääkärit. <i>Médecins praticiens.</i>	Yhteensä lääketieteitä. <i>Total des médecins.</i>	Hammaslääkärit. <i>Dentistes.</i>	Sages-femmes.	Kätilöt.	Gardes-malades et diaconesses ambulantes.	Kierävät sairaanhoitajat ja diakonissat.	Terveystieteiden opettajat (tuberkuloosi, koulu- y. m.) <i>Instituteurs d'hygiène sociale.</i>	
	Piiri- ja aluelääkärit <i>Médecins de district et d'arrondissement.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaala- ja kunnallislääkärit. <i>Médecins des hôpitaux.</i>	Kaupungin- ja kunnallislääkärit. <i>Médecins municipaux et communaux.</i>	Muut lääkärit. <i>Autres médecins.</i>	Sairaala- ja kunnallislääkärit. <i>Médecins des hôpitaux.</i>											
Kaskinen	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaarlepyy	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Pietarsaari	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokkola	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	2	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaasan piiri	—	—	1	4	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinankaupungin piiri	—	—	4	1	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—
Uudenkaarlepyyn »	—	—	2	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokkolan »	1	—	—	6	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen »	1	—	—	10	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän »	1	—	—	8	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Oulun lääni.</i>	<i>21</i>	<i>7</i>	<i>1</i>	<i>25</i>	<i>8</i>	<i>—</i>	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>81</i>	<i>30</i>	<i>132</i>	<i>62</i>	<i>52</i>	<i>62</i>	<i>52</i>	<i>62</i>	<i>52</i>
Oulu	1	2	1	2	6	—	5	5	22	12	2	—	—	3	4	—	—
Raahen »	1	—	—	1	—	—	—	—	2	2	1	—	—	1	2	—	—
Kemi »	—	—	—	2	—	—	—	—	5	2	4	—	—	4	2	—	—
Tornio »	1	—	—	1	—	—	—	—	3	2	1	—	—	1	1	—	—
Kajaani »	1	—	—	1	—	—	—	—	4	5	5	—	—	2	1	—	—
Oulun piiri »	4	—	—	2	2	—	—	—	9	9	28	—	—	9	19	—	—
Raahen »	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	8	—	—	4	4	—	—
Kalajoen »	1	—	—	3	—	—	—	—	5	2	11	—	—	6	5	—	—
Haapajärven »	—	—	—	6	—	—	—	—	6	—	14	—	—	4	2	—	—
Kajaanin »	4	—	—	1	—	—	—	—	5	—	18	—	—	15	2	—	—
Tornion »	2	—	—	2	—	—	—	—	4	—	13	—	—	9	2	—	—
Rovaniemen »	6	2	—	3	—	—	1	3	15	5	27	—	—	4	8	—	—
Yhteensä koko maassa <i>Dans tout le pays</i>	63	148	125	300	166	26	79	379	1 236	740	934	469	477	469	477	469	477
Ulkomailla <i>En étranger</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	14	9	—	—	—	—	—	—	—

1) Pietarsaaren mlk:n y. m. kuntien kunnanlääkäri laskettu tähän. Asuu Pietarsaareissa.

2) Sitäpaitsi 41, joiden olinpalkkaa ei tiedetä.

Taulukko II.
Tableau II.Suojelurokotus Suo-
Vaccination antivariorologique

Lääni ja piirilääkäripiiri. Département et district de médecins de district.	Rokottamattomien luku papiston luetteloiden mukaan. Nombre des enfants non vacci- nés selon les registres du clergé.				Rokotettu- Nombre des	
	Alle 2 vuoden. Moins de 2 ans.	2—10 vuotta. De 2 à 10 ans.	Yli 10 vuoden. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. Total.	Alle 2 vuoden. Moins de 2 ans.	2—10 vuotta. De 2 à 10 ans.
<i>Uudenmaan lääni.</i>	10 701	19 880	3 279	33 860	3 408	12 449
Helsingin piiri	6 787	14 823	2 555	24 165	1 193	8 688
Löviisan »	1 635	1 801	156	3 592	920	1 439
Tammisaaren »	814	631	66	1 511	581	511
Lohjan »	1 465	2 625	502	4 592	714	1 811
<i>Turun ja Porin lääni.</i>	11 971	39 673	10 151	61 795	3 933	26 943
Turun piiri	2 588	10 463	4 131	17 182	604	6 273
Uudenkaupungin »	943	3 726	1 371	6 040	358	2 684
Rymättylän »	226	469	57	752	95	338
Salon »	1 273	3 174	282	4 729	447	2 077
Porin »	2 167	9 249	2 247	13 663	856	6 939
Ikaalisten »	1 604	4 890	669	7 163	453	3 041
Tyrvään »	890	1 973	220	3 083	323	1 359
Huittisten »	2 280	5 729	1 174	9 183	797	4 232
<i>Ahvenanmaan maakunta.</i>	442	408	16	866	198	244
Godbyn piiri	442	408	16	866	198	244
<i>Hämeen lääni.</i>	9 848	17 503	1 350	28 701	3 771	12 094
Hämeenlinnan piiri	1 875	2 581	182	4 638	900	2 055
Hollolan »	1 569	2 458	269	4 296	786	1 489
Tammelan »	2 159	5 672	—	7 831	824	3 425
Tampereen »	2 370	3 435	592	6 397	640	2 706
Jämsän »	772	1 178	35	1 985	250	1 016
Ruoveden »	1 103	2 179	272	3 554	371	1 403
<i>Viipurin lääni.</i>	16 464	21 879	3 167	41 510	6 414	16 583
Viipurin piiri	3 527	4 557	565	8 649	1 224	2 283
Haminan »	2 364	3 024	211	5 599	1 228	2 127
Lappeenrannan »	1 609	2 146	348	4 103	640	1 475
Antrean »	1 487	1 493	5	2 985	249	3 692
Muolaan »	1 309	904	139	2 352	539	460
Käkisalmen »	1 869	3 183	831	5 883	770	2 063
Kurkijoen »	1 329	2 461	427	4 217	482	1 781
Sortavalan »	1 196	2 884	429	4 509	471	1 929
Salmin »	1 774	1 227	212	3 213	811	773

messa vuonna 1937.
en Finlande en 1937.

jen luku. raccinés.		Rokotuksen tulos. <i>Résultat de la vaccination.</i>						Tarkastuksessa polsainhoitajan luku. Non-présents de l'ézamen de contrôle.	Rokotettuja 2 vuorokauden kuluksessa. <i>Sujets vaccinés 2 ans de suite sans effet.</i>	Rokotettuja yksityisten rokotuslaitosten todistusten mukaan.
		Alle 2 v:n. <i>Moins de 2 ans.</i>		2—10 v. <i>De 2 à 10 ans.</i>		Yli 10 v. <i>10 ans et au-dessus.</i>				
		Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaiheittain. <i>Imparfait.</i>	Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaiheittain. <i>Imparfait.</i>	Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaiheittain. <i>Imparfait.</i>			
1207	17064	3364	25	12297	94	1189	8	87	—	1684
840	10721	1170	17	8600	75	827	8	24	—	1613
63	2422	913	7	1421	18	63	—	—	—	—
40	1132	580	1	510	1	40	—	—	—	—
264	2789	701	—	1766	—	259	—	63	—	71
6082	36958	3767	102	25915	430	5740	119	885	1	714
2187	9064	551	17	5706	136	1932	52	670	1	485
968	4010	354	1	2636	9	957	1	52	—	—
26	459	84	—	332	—	26	—	17	—	4
98	2622	444	3	2032	45	97	1	—	—	44
1708	9503	777	69	6729	136	1650	55	87	—	36
270	3764	448	5	2968	73	267	3	—	—	111
123	1805	315	4	1298	13	114	2	59	—	34
702	5731	794	3	4214	18	697	5	—	—	—
4	446	182	16	231	13	4	—	—	1	6
4	446	182	16	231	13	4	—	—	1	6
619	16484	3734	28	11899	126	597	8	92	1	708
119	3074	896	4	2046	9	117	2	—	—	45
90	2365	783	3	1476	12	87	3	1	—	295
—	4249	817	7	3392	33	—	—	—	1	19
328	3674	622	11	2608	39	312	2	80	—	209
29	1295	250	—	1004	12	29	—	—	—	—
53	1827	366	3	1373	21	52	1	11	—	140
1237	24234	5843	452	15363	859	1109	58	550	9	1446
147	3654	1195	28	2150	133	137	8	3	—	—
106	3461	1138	90	2086	91	100	6	—	2	432
57	2172	616	13	1361	46	55	—	81	3	100
200	4141	249	—	3670	22	200	—	—	—	—
21	1020	490	45	408	49	18	3	7	—	142
198	3031	759	11	2016	47	190	8	—	—	742
285	2548	454	20	1726	25	282	3	38	—	—
152	2552	364	78	1358	368	79	17	288	2	—
71	1655	578	167	638	78	48	13	133	—	30

Lääni ja piirilääkäripiiri. <i>Département et district de médecins de district.</i>	Rokottamattomien luku papiston luetteloiden mukaan. <i>Nombre des enfants non vacci- nés selon les registres du clergé.</i>				Rokotettu- <i>Nombre des</i>	
	Alle 2 vuoden. <i>Moins de 2 ans.</i>	2—10 vuotta. <i>De 2 à 10 ans.</i>	YH 10 vuoden. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. <i>Total.</i>	Alle 2 vuoden. <i>Moins de 2 ans.</i>	2—10 vuotta. <i>De 2 à 10 ans.</i>
<i>Mikkelin lääni.</i>	4 265	9 258	1 281	14 804	1 786	6 621
Mikkelin piiri	719	1 537	381	2 637	397	921
Heinolan »	1 226	1 998	364	3 588	588	1 274
Joroisten »	626	2 214	120	2 960	153	1 638
Savonlinnan »	1 694	3 509	416	5 619	648	2 788
<i>Kuopion lääni.</i>	12 912	17 190	3 168	33 270	6 062	12 113
Kuopion piiri	2 573	3 903	807	7 283	1 196	2 449
Rautalammin »	1 910	1 466	157	3 533	954	900
Iisalmen »	2 773	2 970	352	6 095	1 289	2 145
Pielisjärven »	2 350	3 938	1 261	7 549	1 118	2 739
Tohmajärven »	1 697	1 956	167	3 820	843	1 601
Joensuun »	1 609	2 957	424	4 990	662	2 279
<i>Vaasan lääni.</i>	13 724	28 695	3 968	46 387	5 086	18 518
Vaasan piiri	1 616	3 321	533	5 470	437	1 938
Kristinankaup. »	2 535	7 513	1 371	11 419	1 040	4 603
Uudenkaarlepyyn »	1 303	2 437	273	4 013	408	1 572
Kokkolan »	1 513	3 755	416	5 684	308	2 420
Kuortaneen »	3 531	5 068	593	9 192	1 461	3 188
Jyväskylän »	3 226	6 601	782	10 609	1 432	4 797
<i>Oulun lääni.</i>	12 163	15 783	1 604	29 550	4 132	9 490
Oulun piiri	2 686	3 250	372	6 308	768	1 175
Raahen »	354	1 067	162	1 583	42	875
Kalajoen »	1 168	3 804	447	5 419	420	3 085
Haapajärven »	2 372	3 245	288	5 905	957	2 342
Kajaanin »	2 425	898	132	3 455	1 049	533
Tornion »	1 275	2 093	31	3 399	198	922
Rovaniemen »	1 883	1 426	172	3 481	698	558
Yhteensä — Total	92 490	170 269	27 984	290 743	34 790	115 055

jen luku. vaccinés.	Rokotuksen tulos. <i>Résultat de la vaccination.</i>							Tarkastuksesta poissaollettujen lukumäärä. <i>Non-présents à l'examen de contrôle.</i>	Rokotettuja 2 vuonna peräkkäin tuloksettomasti. <i>Sujets vaccinés 2 ans de suite sans effet.</i>	Rokotettuja yksilytysten rokotettajain toistamisen mukaan.
	Alle 2 v:n. <i>Moins de 2 ans.</i>		2—10 v. <i>De 2 à 10 ans.</i>		Yli 10 v. <i>10 ans et au-dessus.</i>					
	Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaihtamattomasti. <i>Imparfait.</i>	Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaihtamattomasti. <i>Imparfait.</i>	Täydellisesti. <i>Parfait.</i>	Vaihtamattomasti. <i>Imparfait.</i>				
469	8 876	1 559	139	6 012	308	401	38	419	1	100
61	1 379	381	16	911	10	61	—	—	—	—
66	1 928	427	106	893	198	41	19	244	—	3
93	1 884	140	13	1 551	87	76	17	—	1	39
249	3 685	611	4	2 657	13	223	2	175	—	58
1 196	19 371	5 855	138	11 592	324	1 079	39	344	12	—
301	3 946	1 148	48	2 333	116	247	19	35	3	—
43	1 897	933	21	870	30	42	1	—	3	—
202	3 636	1 251	29	2 092	32	196	4	32	—	—
362	4 219	1 102	7	2 696	15	351	1	47	—	—
89	2 533	796	24	1 482	71	75	5	80	6	—
199	3 140	625	9	2 119	60	168	9	150	—	—
1 600	25 204	5 062	82	18 126	245	1 543	15	131	11	161
246	2 621	427	10	1 870	68	241	5	—	—	—
627	6 270	1 094	27	4 490	62	591	6	—	—	4
96	2 076	399	9	1 546	26	95	1	—	—	—
173	2 901	308	—	2 420	—	173	—	—	—	—
171	4 820	1 449	12	3 170	18	171	—	—	3	16
287	6 516	1 385	24	4 630	71	272	3	131	8	141
618	14 240	3 729	321	9 043	347	595	10	195	1	914
31	1 974	722	20	1 091	30	30	—	81	—	908
52	969	41	1	838	37	51	1	—	—	—
256	3 761	419	1	3 075	10	256	—	—	—	—
160	3 459	883	70	2 208	134	155	5	4	—	—
41	1 623	816	181	406	81	25	4	110	1	6
6	1 126	186	12	881	41	6	—	—	—	—
72	1 328	662	36	544	14	72	—	—	—	—
13 032	162 877	33 095	1 303	110 478	2 746	12 257	295	2 703	37	5 733

Taulukko III.
Tableau III.

Sivillisairaaloissa vuonna 1937 hoidetut sairaat.
Malades soignés dans les hôpitaux civils de Finlande en 1937.

Sairaala. Hôpital.	Sairaanhoitojen luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.							Sairaita vuoden loppussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitopäivien luku. Jours de traitement.	Keskimäärä sairaita päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.	Sairaanhoitopäivien keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	
		Otetun vuoden alkuun saakka. Au début de l'année.	Yhteensä. Total.	Yhteensä. Total.	Terveinä. Guéris.	Parantunut. Améliorés.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.					Parantunut. Sans amélioration.
I. Varsinaiset sairaalat, lasarettiosastot.																
<i>Hôpit. généraux, sections communes.</i>	7 670	5 870	157 771	163 641	108 202	28 424	4 218	8 157	8 476	6 164	2 487	805	15.2	6 815.9		
a) Valtion.— <i>De l'Etat.</i>	2 785	2 262	59 082	61 344	39 636	10 361	1 430	3 207	4 306	2 404	979	545	16.0	2 683.7		
Helsinki: Yleisen sairaalan																
I osastoryhmä:																
I sisätautien osasto	80	61	863	924	96	469	110	89	90	70	26 819	29.0	73.5			
neuropatologinen osasto	14	12	193	205	33	87	27	12	36	10	4 801	23.4	18.2			
silmätautien osasto	58	52	919	971	555	291	39	1	38	47	19 064	19.6	52.2			
II osastoryhmä:																
II sisätautien osasto	78	67	917	984	129	466	121	111	87	70	26 964	27.4	73.9			
korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto	55	49	1 027	1 076	876	80	3	34	30	53	19 286	17.9	52.8			
sädehoito-osasto	50	12	652	664	60	422	104	13	29	36	13 099	19.7	35.9			
III osastoryhmä:																
I kirurginen osasto	144	97	2 652	2 749	1 454	580	83	104	422	106	52 203	19.0	143.0			
II osasto	90	74	1 906	1 980	1 154	308	36	81	323	78	33 105	16.7	90.7			
eristysosasto	26	17	450	467	357	34	2	22	30	22	8 626	18.5	23.6			
IV osastoryhmä:																
lastentautien osasto	65	59	947	1 006	355	236	60	105	183	67	26 100	25.9	71.5			
V osastoryhmä:																
naistentautien osasto, I klinikka	51	46	802	848	596	135	20	5	47	45	19 054	22.5	52.2			
» » II » poli-	51	39	846	885	611	142	12	4	72	44	18 464	20.9	50.6			
» » poli-																
» klinikkaosasto	41	35	606	641	254	237	25	28	60	37	15 927	24.8	43.6			
Loviisa: Yleinen sairaala	40	19	540	559	500	11	7	22	4	15	7 949	14.2	21.8			
Turku: Lääninsairaalan yleinen lasarettiosasto	132	125	3 278	3 403	2 369	488	36	174	207	129	50 788	14.9	139.1			
S:n sisätautiosasto	58	53	1 110	1 163	328	384	25	105	260	61	21 783	18.7	59.7			
Pori: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	50—188	54	2 483	2 537	1 565	531	58	105	147	131	37 136	14.6	101.7			
Hämeenlinna: Lääninsairaalan lasarettiosasto	86	69	1 334	1 403	1 070	150	8	53	52	70	30 056	21.4	82.3			
Tampere: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	113	110	2 611	2 721	1 890	361	67	133	169	101	42 434	15.6	116.3			
Viipuri: Lääninsairaalan lasarettiosasto	200	195	6 500	6 695	4 607	834	90	243	744	177	78 792	11.8	215.9			
S:n sisätautien osasto	80	48	1 508	1 556	349	616	145	144	235	67	23 695	15.2	64.9			
Sortavala: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	80	79	1 644	1 723	1 340	182	11	54	59	77	30 352	17.6	83.2			
Mikkeli: Lääninsairaalan lasarettiosasto	116	100	2 863	2 963	2 300	306	55	102	93	107	42 746	14.4	117.1			
Savonlinna: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	38	37	1 261	1 298	975	162	7	61	59	34	15 693	12.1	43.0			
Kuopio: Lääninsairaalan lasarettiosasto	150	126	4 983	5 109	3 320	863	59	582	168	117	51 954	10.2	142.3			
Joensuu: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	38	26	745	771	628	52	10	30	20	31	12 642	16.4	34.6			

Sairaala. Hôpital.	Sairaansijojen luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.						Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoidopiivien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoidopiivien keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäärät sairaita päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Uuden vuoden alkajessa. Au début de l'année.	Yhteensä. Total.	Olettu vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Terveinä. Guéris.	Parantuneina. Améliorés.	Parantuneina. Sans amélioration.	Kuolleina. Décédés.	Hollanmitta. Non-traités.	Sairaanhoitopiivien luku. Jours de traitement.				
Nurmes: Yleisen sairaalan lasaretti-osasto	30	33	824	857	742	40	3	25	18	29	13 217	15.4	36.2	
Seinäjoke: Vaasan läänin lääninsairaalan lasarettiosasto	182	161	4 254	4 415	2 923	829	50	196	274	143	69 219	15.7	189.6	
Jyväskylä: Yleisen sairaalan lasarettiosasto	52	51	1 132	1 183	935	56	19	107	12	54	20 948	17.7	57.4	
Onlu: Lääninsairaalan lasaretti-osasto	69	91	1 301	1 392	932	164	7	85	108	96	37 804	27.2	103.6	
Tornio: Yleisen sairaalan lasaretti-osasto	20	22	852	874	645	128	17	33	33	18	8 479	9.7	23.2	
Rovaniemi: S:n s:n	20-67	22	1 248	1 270	1 016	58	24	77	44	51	16 704	13.2	45.8	
Hyrnsalmi: Yleinen sairaala	10	11	377	388	245	109	15	11	—	8	4 847	12.5	13.3	
Ivalo: »	9	7	187	194	143	19	13	7	6	6	2 356	12.1	6.5	
Kajaani: »	80	75	1 938	2 013	1 632	153	12	73	63	80	31 736	15.8	86.9	
Kittilä: »	10	8	231	239	163	40	4	17	5	10	3 251	13.6	8.9	
Kuhmo: »	10	9	354	363	305	17	4	19	7	11	4 237	11.7	11.6	
Kuusamo: »	16	18	406	424	358	19	6	12	10	19	5 912	13.9	16.2	
Muonio: ¹⁾ »	6	2	17	19	12	6	—	1	—	—	444	23.4	1.6	
Pelkosenniemi: »	10	6	181	187	149	14	2	8	3	11	2 230	11.9	6.1	
Petsamo: »	9	12	285	297	233	33	1	14	8	8	3 663	12.3	10.0	
Pudasjärvi: »	16	15	343	358	275	37	5	22	7	12	5 574	15.6	15.3	
Puolanka: »	10	8	217	225	170	26	—	14	10	5	3 285	14.6	9.0	
Sodankylä: »	10	6	226	232	164	24	8	20	10	6	2 783	12.0	7.6	
Turtola: »	10	14	226	240	182	20	4	20	2	12	4 054	16.9	11.1	
Lavansaari: Sairasmaja	5	3	78	81	44	28	2	3	3	1	936	11.6	2.6	
Enontekiö: ¹⁾ »	4	—	6	6	1	3	—	—	—	2	179	29.8	0.7	
Inari: »	4	3	67	70	54	7	3	1	4	1	984	14.1	2.7	
Salmijärvi: »	4	2	42	44	41	3	—	—	—	—	378	8.6	1.0	
Suomussalmi: »	8	9	364	373	293	46	-1	13	8	12	3 353	9.0	9.2	
Taivalkoski: »	8	8	259	267	189	52	4	11	6	5	2 733	10.2	7.5	
Utsjoki: »	4	5	27	32	19	3	6	1	1	2	707	22.1	1.9	
b) Kaupunkien. — Des villes.	1 825	1 499	30 090	31 589	19 089	6 295	1 110	2 261	1 306	1 528	588 866	18.6	1 613.3	
Helsinki: Marian sairaalan sisätautien osasto	166	152	1 842	1 994	550	784	123	241	142	154	61 941	31.1	169.7	
S:n s:n kirurginen osasto	130	116	5 121	5 237	4 047	653	54	127	236	120	50 296	9.6	137.8	
S:n s:n lastenosasto	68	56	919	975	598	212	5	62	44	54	20 999	21.5	57.5	
Kivellä sairaalan sisätautien osasto	441	379	3 001	3 380	570	1 340	352	540	186	392	138 511	41.0	379.5	
S:n silmätautiosasto ²⁾	10	—	62	62	28	21	5	—	2	6	841	13.6	4.6	
Hanko: Kunnallissairaala	29	18	400	418	284	68	17	29	8	12	6 733	13.7	15.6	
Tammisaari: Kaupunginsairaala	26	17	463	480	317	75	7	35	30	16	5 822	12.1	16.0	
Turku: Kunnallissairaalan lasaretti-osasto	38	29	487	516	193	162	72	54	7	28	11 324	21.9	31.0	
Pori: Kaupunginsairaala	34	23	686	709	530	90	10	39	12	28	10 168	14.3	27.9	
Hämeenlinna: Kaupunginsairaala	20	7	296	303	199	41	13	36	2	12	3 998	13.2	11.0	
Tampere: Hatanpään sairaalan kirurginen osasto	61	48	1 258	1 306	841	298	18	42	62	45	20 235	15.5	55.4	
S:n sisätautiosasto	52	45	900	945	274	417	38	90	80	46	18 353	19.4	50.3	
S:n lastenosasto	26	16	527	543	464	—	9	42	—	28	9 545	17.6	26.2	
Lahti: Kunnallissairaala	38	25	1 066	1 091	942	29	5	60	29	26	11 580	10.6	31.7	
Viipuri: Kaupunginsairaalan kirurginen osasto	³⁾ 64	63	1 672	1 735	1 449	90	11	71	58	56	24 092	13.9	66.0	
S:n sisätautiosasto	54	51	1 028	1 079	288	491	26	118	104	52	19 248	17.8	52.7	
S:n lastenosasto	17	16	409	425	311	34	3	44	19	14	6 164	14.5	16.6	

¹⁾ Suljettuna 3 kk. — ²⁾ Avattiin 1/4.—37. — ³⁾ Näistä 10 eristysosastolla.

Sairaala. Hôpital.	Sairaansijojen lukku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Polstunut. Sortis.						Sairaita vioden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairainhoitopiivien luku. Jours de traitement.	Sairainhoitopiivien keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäärä sairaita niitäväh kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Vioden allassa. Au début de l'année.	Olehtu vioden kuluksa. Admis pendant l'année.	Yhteensä. Total.	Terveinä. Guéris.	Parempina. Améliorés.	Parempina. ambulation.	Sama ambulation.	Kuolleina. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.				
Käkisalmi: Kunnallissairaala	14	7	433	440	361	43	7	16	2	11	3 081	7.0	8.4	
Lappeenranta: Kaupungin sairaala	28	17	529	546	458	30	13	21	7	17	7 180	13.2	19.7	
Hamina: Kunnallissairaala	13	4	94	98	64	7	12	8	4	3	1 875	19.1	5.1	
Kotka: Kunnallissairaalan lasa- rettiosasto	80	70	2 380	2 450	1 957	260	72	94	—	67	26 870	11.0	73.6	
Mikkeli: Kunnallissairaala	21	17	550	567	398	104	19	21	7	18	6 648	11.7	18.2	
Heinola: Kaupunginsairaala	16	5	304	309	237	48	3	11	4	6	2 965	9.6	8.1	
Kuopio: Kaupunginsairaala	50	50	595	645	477	60	11	53	15	29	11 127	17.3	30.5	
Iisalmi: »	12	7	128	135	100	17	2	8	4	4	1 535	11.4	4.2	
Joensuu: »	8	5	109	114	59	22	8	19	2	4	1 770	15.5	4.8	
Vaasa: Kaupungin sairaalan lasa- rettiosasto	59	54	1 326	1 380	791	293	32	106	112	46	19 864	14.4	54.4	
Kristiinankaupunki: Kunnallissai- raala	12	12	408	420	294	86	17	14	2	7	4 578	10.9	12.5	
Uusikaarlepyy: Kunnallissairaala	10	2	205	207	102	73	8	12	8	4	2 247	10.9	6.2	
Kokkola: Libeckin sairaalan lasa- rettiosasto	20	6	384	390	282	42	10	33	7	16	5 073	13.0	13.9	
Pietarsaari: Malmin sairaalan lasa- rettiosasto	65	54	824	878	521	137	48	77	35	60	23 534	26.8	64.5	
Oulu: Kunnallissairaalan yleisosasto	48	44	559	603	351	80	24	57	46	45	15 934	26.4	43.7	
S:n hermotautien osasto	20	19	194	213	74	81	14	12	11	21	6 667	31.3	18.3	
S:n Sairaskoti	36	48	53	101	3	18	3	27	3	47	17 118	169.5	46.9	
Raahe: Gellmanin sairaalan lasa- rettiosasto	16	9	443	452	365	37	10	20	6	14	5 858	13.0	16.0	
Kemi: Hakalan sairaala	8	8	286	294	210	24	25	19	7	9	3 647	12.4	10.0	
Maarianhamina: Kunnallissai- raala ¹⁾	15	—	149	149	100	28	4	3	3	11	1 445	9.7	8.2	
c) Maalaiskuntien. — Des communes rurales.	1 543	1 094	36 328	37 422	27 680	5 240	862	1 556	928	1 156	466 188	12.5	1 277.2	
Elimäki: Kunnansairaala	20	9	398	407	350	21	5	9	4	18	5 304	13.0	14.5	
Espoo: »	21	12	254	266	188	23	4	25	9	17	6 374	24.0	17.5	
Helsingin pit.: »	38	28	684	712	452	104	8	58	49	41	12 695	17.8	34.8	
Hyvinkään kauppa: Kunnansai- raala	14	19	182	201	162	13	3	8	6	9	3 509	17.5	9.6	
Iitti: Kunnansairaala	17	7	212	219	180	13	6	14	1	5	2 986	13.6	8.2	
Inkoo: »	12	4	118	122	84	16	1	5	7	6	2 091	17.1	5.7	
Kirkkonummi: »	20	12	362	374	234	97	5	17	6	15	5 526	14.8	15.1	
Lohjan kauppa: »	12	7	301	308	228	32	7	12	20	9	4 065	13.2	11.1	
Lohja: Virkkalan sairaala	14	11	483	494	352	108	13	10	—	11	5 533	11.2	15.2	
Nurmijärvi: Kunnansairaala	8	5	187	192	130	22	12	10	13	5	2 744	14.3	7.5	
Orimattila: »	16	13	296	309	258	18	5	12	8	8	3 909	12.7	10.7	
Porvoo: Maalaiskunnan sairaala ..	17	15	374	389	200	122	21	29	4	13	4 174	10.7	11.4	
Vihti: Kunnansairaala	15	11	357	368	304	22	5	21	6	10	5 116	13.9	14.0	
Dragsfjärd: Kunnan ja Taalinteh- taan sairaala	8	2	141	143	112	21	4	3	1	2	1 182	8.3	3.2	
Huittinen: Kunnansairaala	13	9	478	487	418	32	2	17	1	17	5 826	12.0	16.0	
Hämeenkyrö: »	7	9	181	190	142	10	14	10	7	7	2 416	12.7	6.6	
Ikaalinen: Kunnansairaala	18	11	485	496	381	73	15	18	1	8	4 213	8.5	11.5	
Kankaanpää: »	18	11	264	275	226	14	5	13	3	14	3 865	14.1	10.6	
Laitila: »	20	16	381	397	323	28	4	23	4	15	5 325	13.4	14.6	
Loimaan kauppa: Loimaan seu- dun sairaala	30	19	616	635	485	93	10	24	7	16	7 688	12.1	21.1	
Merikarvia: Kunnansairaala	10	10	351	361	298	31	4	11	4	13	4 438	12.3	12.2	
Parkano: »	8	4	212	216	173	21	8	6	4	4	1 692	7.8	4.6	
Pöytyä: Pöytyän y. m. kuntain kunnansairaala	20	15	476	491	359	87	4	24	3	14	5 548	11.3	15.2	

1) Avattiin 1/1—37.

Sairaala. Hôpital.	Sairaanhoitajien luk. Nombre des Hts.	Sairaita. Malades.			Polstunut. Sortis.						Sairaalta vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitajien luk. Jours de traitement.	Sairaanhoitajien keskimäär. Mogenne de jours de traitement.	Keskimäär. sairaalta päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.	Keskimäär. sairaalta päivää kohti. Nombre moyen de jours de traitement.
		Yhteensä. Total.	Olehti vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Vuoden alkuun, alkuun de l'année.	Terveinh. Guéris.	Parantunutta. Sors amélioré.	Parantunutta. Sors amélioré.	Kuolleina. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.						
Salon kauppa: Kuntainliitto Salon seudun sairaala	24	36	975	1 011	834	50	11	43	44	29	12 557	12.4	34.4		
Uusikaupunki: Uudenkaupungin seudun sairaala	16	14	273	287	224	29	5	11	13	5	3 285	11.4	9.0		
Godby: Yleinen sairaala	30	17	407	424	317	48	10	25	12	12	8 452	19.9	23.2		
Kumlinge: Sairasmaja	5	3	73	76	31	28	8	3	3	3	1 307	17.2	3.6		
Asikkala: Kunnansairaala	6	2	144	146	92	39	3	4	6	2	1 039	7.1	2.8		
Forssa: Forssan—Tammelan kunnallissairaala	18	17	287	304	220	19	16	30	5	14	5 953	19.6	16.3		
Janakkala: Kunnansairaala	14	11	288	299	218	37	6	13	15	10	3 638	12.2	10.0		
Jämsä: »	20	20	366	386	294	42	7	18	14	11	6 707	17.4	18.4		
Jämsänkoski: » ¹⁾	15	—	134	134	97	15	1	10	5	6	1 486	11.1	8.8		
Kuhmoinen: »	10	1	199	200	129	36	14	10	4	7	1 914	9.6	5.2		
Loppi: »	11	9	274	283	183	63	20	7	4	6	3 479	12.3	9.5		
Orivesi: »	8	5	76	81	49	18	4	5	—	5	1 449	17.9	4.0		
Padasjoki: »	6	3	95	98	60	19	7	6	5	1	1 294	13.2	3.5		
Pohj. Pirkkala: »	22	22	606	628	496	62	5	26	23	16	8 454	13.5	23.2		
Riihimäki: Riihimäen—Hausjärven kunnansairaala	9	11	219	230	148	34	13	17	6	12	3 218	14.0	8.8		
Ruovesi: Kunnansairaala	21	13	341	354	179	80	24	20	36	15	6 779	19.1	18.6		
Urjala: »	11	3	116	119	76	15	1	15	1	11	3 203	26.9	8.8		
Koivisto: »	14	4	386	390	270	62	14	16	22	6	3 082	7.9	8.4		
Parikkala: »	10	9	274	283	215	32	2	11	10	13	3 373	11.9	9.2		
Salmi: »	21	12	499	511	398	74	3	15	15	6	5 905	11.6	16.2		
Savitaipale »	8	5	290	295	215	37	14	10	15	4	2 261	7.7	6.2		
Suojärvi: »	17	14	553	567	439	67	13	27	3	18	6 445	11.4	17.7		
Terijoki: »	11	5	209	214	164	5	9	27	5	4	2 585	12.1	7.1		
Uusikirkko: »	13	2	440	442	380	29	11	12	2	8	3 473	7.9	9.5		
Viipurin pit.: »	24	19	237	256	197	21	4	11	9	14	5 057	19.8	13.9		
Virolahti: »	9	9	347	356	273	33	31	6	—	13	4 075	11.4	11.2		
Hartola: »	12	1	208	209	160	22	6	11	6	4	2 450	11.7	6.7		
Heinävesi: »	16	12	315	327	242	47	1	18	10	9	4 653	14.2	12.7		
Hirvensalmi: »	14	4	376	380	242	90	21	14	7	6	3 734	9.8	10.2		
Joroinen: »	14	10	428	438	348	68	7	2	8	5	3 677	8.4	10.1		
Juva: »	18	14	319	333	163	130	10	15	—	15	3 644	10.9	10.0		
Kangasniemi: »	13	13	495	508	314	139	13	16	11	15	5 304	10.4	14.5		
Mäntyharju: »	12	7	273	280	202	47	1	11	11	8	3 377	12.1	9.3		
Pieksämä: Pieksämäen y. m. kuntien kunnallissairaala	20	19	534	553	432	71	7	10	15	18	6 633	12.0	18.2		
Puumala: Kunnansairaala	10	8	395	403	313	41	11	19	7	12	4 511	11.2	12.4		
Rantasalmi »	16	11	411	422	368	12	2	12	16	12	4 073	9.7	11.2		
Sysmä: »	10	7	215	222	159	31	20	8	—	4	2 077	9.4	5.7		
Eno: »	16	8	381	389	290	47	10	13	17	12	4 654	12.0	12.8		
Iisalmi: Maalaiskuntien sairaala	22	16	564	580	483	31	2	31	17	16	6 745	11.6	18.5		
Iloimantsi: Kunnansairaala	21	25	683	708	514	106	27	26	12	23	8 776	12.4	24.0		
Juuka: » ²⁾	15	—	400	400	319	36	15	9	2	19	6 246	15.6	18.1		
Kaavi: »	15	9	420	429	332	59	9	14	5	10	3 850	9.0	10.5		
Keitele: »	12	10	340	350	231	79	7	17	6	10	4 076	11.6	11.2		
Leppävirta: »	14	14	517	531	406	71	10	21	14	9	4 487	8.5	12.3		
Liperi: »	22	5	329	334	162	112	7	22	18	13	4 457	13.3	12.2		
Pielavesi: »	15	20	682	702	490	131	6	34	20	21	7 384	10.5	20.2		
Pielisjärvi: »	28	23	753	776	669	60	1	18	14	14	8 647	11.1	23.7		
Rautalampi: »	14	—	397	397	242	93	11	14	26	11	3 295	8.3	9.0		
Suonenjoki: »	12	4	402	406	216	145	16	10	10	9	3 937	9.7	10.8		
Alajärvi: »	12	14	423	437	307	102	5	11	—	12	5 386	12.3	14.8		
Isojoki: »	10	4	245	249	164	59	9	8	1	8	2 310	9.3	6.3		

¹⁾ Avattiin 15/—37. — ²⁾ Avoinna 345 vrk.

Sairaala. <i>Hôpital.</i>	Sairaansijojen luku. <i>Nombre de lits.</i>	Sairaita. <i>Malades.</i>			Poistunut. <i>Sortis.</i>						Sairaita vuoden lopussa. <i>Malades à la fin de l'année.</i>	Sairaanhoitopiirien luku <i>Jours de traitement.</i>	Sairaanhoitopiirien keskimäär. kesto. <i>Moyenne de jours de traitement.</i>	Keskimäär. sairaita päivää kohti. <i>Nombre moyen de malades par jour.</i>
		Yhteensä. <i>Total.</i>	Ostettu vuoden kuluessa. <i>Admis pendant l'année.</i>	Yhden aikaisessa. <i>Au début de l'année.</i>	Terveinh. <i>Gueris.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Poistunut. <i>Sans amélioration.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	Hollamakta. <i>Non-traités.</i>					
Jalasjärvi: Kunnansairaala	20	27	523	550	378	101	13	23	1	34	12 735	23.2	34.9	
Karstula: » 1).....	14	9	278	287	170	94	4	11	2	6	2 653	9.2	10.2	
Kauhajoki: »	18-25	6	525	531	383	72	15	24	21	16	6 164	11.6	16.9	
Keuruu: »	18	16	436	452	333	73	6	15	12	13	4 901	10.8	13.4	
Kivijärvi: »	12	9	171	180	102	52	5	10	6	5	2 059	11.4	5.6	
Kurikka: »	10	9	275	284	210	47	10	4	5	8	4 234	14.9	11.6	
Lappajärvi: »	15	12	214	226	154	41	4	7	5	15	4 887	21.6	13.4	
Lapua: »	16	15	448	463	407	16	6	8	9	17	5 598	12.1	15.3	
Laukaa: »	19	20	437	457	321	74	13	33	5	11	7 511	16.4	20.6	
Närpiö: »	17	10	392	402	298	50	6	16	14	18	4 414	11.0	12.1	
Pihlupudas: »	13	12	381	393	320	52	6	9	2	4	4 840	12.3	13.3	
Saarijärvi: »	21	14	665	679	587	50	—	14	13	15	7 181	10.6	19.7	
Veteli: »	14	17	288	305	248	13	6	19	3	16	5 245	17.2	14.4	
Viitasaari: »	23	12	573	585	437	81	17	13	21	16	5 551	9.5	15.2	
Virrat: »	26	18	642	660	428	158	11	26	18	19	9 018	13.7	24.7	
Ahtari: »	11	5	300	305	211	48	16	19	3	8	3 427	11.2	9.4	
Äänekoski: »	21	16	460	476	387	45	4	21	—	19	6 708	14.1	18.4	
Övermark y. m.: Kunnansairaala	16	14	433	447	345	41	16	17	11	17	5 502	12.3	15.1	
Haapajärvi: Kunnansairaala	20	18	587	605	469	72	4	22	24	14	6 474	10.7	17.7	
Haapavesi: »	8	5	199	204	156	26	1	8	9	4	2 643	13.0	7.2	
Kalajoki: »	14	15	497	512	402	46	7	26	19	12	5 589	10.9	15.3	
Kemijärvi: »	20	9	292	301	205	52	10	23	—	11	3 840	12.8	10.5	
Nivala: »	14-20	12	575	587	438	72	15	17	22	23	6 138	10.5	16.8	
Salla: »	8	11	331	342	286	20	12	10	5	9	3 804	11.1	10.4	
Ylivieska: » 2).....	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
d) Yksityisten ja yhdistysten. — <i>Hôpit. particuliers et appartenant à des sociétés.</i>	1 517	1 015	32 271	33 286	21 797	6 528	816	1 133	1 936	1 076	453 206	13.6	1 241.7	
Helsinki: Diakonissalaitoksen sairaala	227	180	3 055	3 235	1 018	1 218	109	141	561	188	77 556	24.0	212.5	
Suomen Punaisen Ristin sairaala	162	128	3 961	4 089	3 047	447	42	104	313	136	52 229	12.8	143.1	
Eira: Sairaalaosasto	44	23	1 110	1 133	718	256	22	31	84	22	13 299	11.7	36.4	
Konkordian sairaala	25	9	735	744	401	177	33	32	78	23	6 955	9.3	19.1	
Mehiläinen: Sairaalaosasto	98	63	2 846	2 909	1 978	570	70	66	165	60	29 257	10.1	80.2	
Salus sairaala	42	22	848	870	636	132	17	21	31	33	9 130	10.5	25.0	
Sanitas »	27	20	693	713	409	252	18	14	6	14	6 173	8.7	16.9	
Prof. O. A. Boijen gynekologinen sairaala	8	2	173	175	152	8	10	1	2	2	1 363	7.8	3.7	
Tallbackan Sairaskoti	14	9	130	139	14	81	26	4	1	13	4 383	31.5	12.0	
T:ri Länsimäen sairaala	23	6	300	306	291	3	1	4	2	5	3 539	11.6	9.7	
Raajarikkoisten auttamisyhdistyksen ortopedinen sairaala 3)	40	32	218	250	37	152	8	—	13	40	13 261	53.0	39.7	
Porvoo: Sairaskoti	30	13	795	808	663	76	6	26	19	18	8 966	11.1	24.6	
Fiskars: Tehtaan sairaala	10	3	136	139	74	43	6	11	—	5	1 795	12.9	4.9	
Turku: Sairaskoti	33	16	871	887	700	87	20	24	42	14	8 161	9.2	22.4	
Yhdistyksen »Lasten hyväksi» lastensairastupa 4)	16	13	99	112	88	—	3	12	9	—	1 847	16.5	13.1	
T:ri E. Ulfveksen sairaskoti	10	5	409	414	352	29	4	3	13	13	4 161	10.1	11.4	
Rauma: Steniuksen sairaala	23	10	510	520	428	45	14	24	—	9	5 769	11.1	15.8	
Noormarkku: Eva Ahlströmin sairaalan lasarettiosasto	25	19	550	569	405	98	20	23	5	18	7 381	13.0	20.2	
Parainen: Sairaala	9	6	133	139	111	11	8	7	1	1	1 491	10.7	4.1	
Maarianhamina: Yksityinen sairaala 5)	8	6	62	68	38	15	2	2	11	—	1 103	16.2	5.9	

1) Avoimna 260 vrk. — 2) Tietoja ei ole saatu. — 3) Suljettuna 1/8—31/8—37. — 4) Sairaala lopetti toimintansa 22/8—37. — 5) Sairaala lopetti toimintansa 7/7—37.

Sairaala. Hôpital.	Sairaanhoitajien luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.						Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitopiivien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoitopiivien keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäärä sairaita päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Vuoden alkaessa. Au début de l'année.	Oikein vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Yhteensä. Total.	Terveiltä. Guéris.	Parantuneita. Sans amélioration.	Parantuneita. Améliorés.	Kuolleina. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.					
Tampere: Finlayson—Forssan tehta- aan sairaala	21	14	456	470	352	58	14	24	4	18	6 244	13.3	17.1	
Yksityissairaala	20	—	745	745	595	79	8	25	15	23	7 870	10.6	21.6	
T:ri R. Aulamon yksityinen sil- mäsaaraala	5—12	—	225	225	209	14	1	—	—	1	1 208	5.4	3.3	
Mänttä: Tehtaan sairaala	12	1	209	210	157	22	3	22	5	1	3 330	15.9	9.1	
Valkeakoski: O/Y. Valkiakosken työväestön sairaskassan sairaala	12	4	108	112	70	19	3	10	7	3	2 371	21.2	6.5	
Viipuri: Diakonissalaitoksen sai- raala	51	51	883	934	296	388	42	80	75	53	20 433	21.9	56.0	
Diakonissalaitoksen silmätauti- osasto	51	50	1 164	1 214	798	305	16	5	38	52	22 411	18.5	61.4	
Yksityissairaala	25	8	577	585	514	47	4	11	7	2	3 510	6.0	9.6	
Sortavala: Diakonissalaitoksen sai- raala	50	56	1 262	1 318	669	385	89	81	44	50	19 324	14.7	52.9	
Enso: Tehtaan sairaala	54	37	1 710	1 747	1 323	237	19	61	67	40	17 706	10.1	48.5	
Implahti: Pitkärannan tehtaan sairaala	5	—	253	253	225	11	2	10	5	—	1 468	5.8	4.0	
Kymi: Karhulan tehtaan sairaala ..	24	18	445	463	349	58	17	13	7	19	5 935	12.8	16.3	
Lauritsala: Kaukaan tehtaan sai- raala	22	12	434	446	396	20	5	12	4	9	5 275	11.8	14.5	
Pölläkkälä: Sahojen sairaala	11	—	106	106	73	22	4	5	2	—	962	9.1	2.6	
Tainionkoski: Tornator Oy:n sair- rastupa	9	5	255	260	169	59	12	8	9	3	1 975	7.6	5.4	
Vuoksenniska: Tehtaan sairasmaja	10	4	293	297	251	31	9	2	—	4	1 943	6.5	5.3	
Outokumpu: Kaivoksen sairaala ..	8	4	245	249	186	38	11	4	4	6	1 479	5.9	4.1	
Pielisjärvi: Pankakosken tehtaan sairaala ¹⁾	8	—	125	125	108	4	1	3	6	3	1 055	8.4	3.3	
Varkaus: Kunnan ja tehtaan sai- raala	31	25	1 248	1 273	958	190	14	29	64	18	11 953	9.4	32.7	
Vaasa: Puuvillatehtaan sairaala ..	6	—	143	143	94	25	2	2	20	—	912	6.4	2.5	
Oulu: Diakonissakodin sairaala ..	139	98	2 650	2 748	1 676	639	79	115	122	117	40 677	14.8	111.4	
Yksityissairaala	38	26	706	732	497	115	15	26	52	27	12 023	16.4	32.9	
Kemi: Karihaaran sairaala	24	17	395	412	272	62	7	35	23	13	5 323	12.9	14.6	
II. Mieli- ja hermotautien sairaalat.														
Hôpit. d'aliénés et hôpit. pour le traitement des affections nerveuses.	8 617	8 458	6 329	14 787	716	2 658	1 747	580	74	9 012	3 196 308	216.2	8 757.0	
a) Valtion. — De l'Etat.	1 526	1 473	2 006	3 479	193	855	774	94	71	1 492	547 825	157.5	1 500.9	
Lapinlahden sairaala	180	89	438	527	25	238	147	23	—	94	33 297	63.2	91.2	
S:n s:n hermotautiosasto	—	64	728	792	9	326	316	17	69	55	24 903	31.4	68.2	
Pitkämäen sairaala ²⁾	660	670	244	914	17	99	87	29	—	682	247 738	271.0	678.7	
S:n s:n hermotauti- ja lasten- osasto	40	38	94	132	4	45	44	2	2	35	12 709	96.3	34.8	
Niuvanniemen sairaala	400	357	289	646	64	83	94	17	—	388	139 669	216.2	382.7	
Sellin sairaala ²⁾	52	61	5	66	—	1	—	2	—	63	22 460	340.3	61.5	
Turku: Vankimielisairaala	100	99	82	181	30	22	26	1	—	102	37 691	208.3	103.3	
Mustasaari: Sairaala	47	47	79	126	38	23	37	3	—	25	11 307	89.7	31.0	
Oulu: Lääninsairaalan vastaanotto- laitos	47	48	47	95	6	18	23	—	—	48	18 051	190.0	49.5	
b, c) Kuntain ja kunta- yhtymäin. — Des communes.	6 996	6 918	3 935	10 853	457	1 611	890	455	3	7 437	2 621 746	241.6	7 182.7	
Helsinki: Kivelän sairaalan mieli- sairasten osasto	294	279	249	528	12	156	58	19	—	283	102 402	193.9	280.6	
Nikkilän mielisairaala	867	1 140	259	1 399	15	82	94	39	—	1 169	420 335	300.5	1 151.6	

¹⁾ Avattiin 1¹/₄—37. — ²⁾ Taulukkoon on otettu myös perhehoidossa olevat. Kso taulukkoa XI.

Sairaala. Hôpital.	Sairaalojen luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.					Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoidopäivien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoidopäivien keskimäärä. Moynne de jours de traitement.	Keskimäärä sairaita päivää kohhti. Nombre moyen de malades par jour.
		Vuoden alkaessa. Au début de l'année.	Otettu vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Yhteensä. Total.	Terveinä. Guéris.	Parantuneita. Sans amélioration.	Parantuneita. Améliorés.	Kuolleita. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.				
Tammisaari: Piirimielisairaala	528	496	163	659	51	48	24	25	—	511	185 607	281.6	508.5
Iitti: Kunnan mielisairaala	54	55	12	67	2	3	2	4	—	56	20 050	299.3	54.9
Tuusula: Kellokosken sairaala ¹⁾	348	463	289	752	74	133	91	25	—	429	164 042	218.1	449.4
Turku: Kunnallissairaalan mielisairasten osasto ¹⁾	272	307	222	529	15	97	69	34	3	311	112 494	212.7	308.2
Uusikaupunki: Uudenkaupungin piirimielisairaala	292-300	212	195	407	17	61	13	15	—	301	97 829	240.4	268.0
Hälikko: Piirimielisairaala	279	280	152	432	15	68	49	15	—	235	102 873	238.1	281.8
Harjavalta: Piirisairaala ¹⁾	265	264	210	474	52	86	45	24	—	267	97 724	206.2	267.7
Tyrvää: Piirimielisairaala	179	183	78	261	2	40	19	13	—	187	67 160	257.3	184.0
Tampere: Hatanpään mielisairaala ¹⁾	303	293	245	538	26	91	69	12	—	340	121 374	225.6	332.5
Vanaja: Hämeen piirimielisairaala	205-234	210	77	287	14	16	17	14	—	226	78 926	275.0	216.2
Viipuri: Kaupungin mielisairaala ¹⁾	215	226	325	551	21	177	101	27	—	225	81 927	148.7	224.5
Imatra: Ranhan mielisairaala	618-623	536	347	883	31	130	41	54	—	627	220 948	250.2	605.3
Mikkeli: Piirimielisairaala	300	301	109	410	16	23	44	28	—	299	110 017	268.3	301.4
Pälksaari: »	221-353	230	210	440	7	65	41	6	—	321	86 800	197.3	237.8
Siilinjärvi: »	174-176	179	64	243	13	35	12	4	—	179	64 996	267.5	178.1
Vaasa: Ruotsal. Pohjanmaan piirimielisairaala	350	334	136	470	24	40	26	25	—	355	128 430	273.3	351.9
Seinäjoki: Piirisairaalan mielitautiosasto	601	603	169	772	18	88	29	32	—	605	219 420	284.2	601.2
Oulu: Oulun seudun piirimielisairaala	252-401	278	395	673	30	162	37	34	—	410	119 454	177.5	327.3
Finström: Ahvenanmaan piirimielisairaala	54	49	29	78	2	10	9	6	—	51	18 938	242.8	51.9
d) Yksityisten ja yhdistysten. — Hôpit. particuliers et appartenant à des sociétés.	95	67	388	455	66	192	83	31	—	83	26 737	58.8	73.3
Helsinki; Kammion sairaskoti	95	67	388	455	66	192	83	31	—	83	26 737	58.8	73.3
III. Kaatumatautisten parantolat.													
Hôpit. pour les épileptiques.	375	342	154	496	23	54	29	8	3	379	133 677	269.5	366.2
c) Maalaiskuntien. — Des communes rurales.	100	120	23	143	1	9	10	3	—	120	43 676	305.4	119.7
Seinäjoki: Piirisairaalan kaatumatautiosasto	100	120	23	143	1	9	10	3	—	120	43 676	305.4	119.7
d) Yksityisten ja yhdistysten. — Hôpit. particuliers et appartenant à des sociétés.	275	222	131	353	22	45	19	5	3	259	90 001	255.0	246.6
Sortavala: Tapiolan kaatumatautisten hoitola	84	82	59	141	9	34	9	2	—	87	29 687	210.5	81.3
Kuopio: Vaaajasalon—Kortejoen kaatumatautiparantolat	116-176	123	71	194	12	11	10	3	3	155	53 990	278.3	147.9
Oulu: Kaatumatautisten huoltokoti	15	17	1	18	1	—	—	—	—	17	6 324	351.3	17.3

¹⁾ Taulukkoon on otettu myös perhehoidossa olevat. Kso taulukkoa XI.

Sairaala. Hôpital.	Sairaustilojen luk. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.						Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitoköylien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoitoköylien keskimäärä. Moynne de jours de traitement.	Keskimäärä sairaita pöytyä kohti. Moynne moyen de malades par jour.	Keskikokous 1937.	
		Oleikin vuoden kuluksessa. Admis pendant l'année.	Yhteensä. Total.	Tervein. Guéris.	Parantunut. Sana amélioration.	Parantunut. Sana amélioration. Decès.	Kuolleina. Décès.	Hoitamatta. Non-traités.	Sairaanhoitoköylien luku. Jours de traitement.							
IV. Synnytyslaitokset.																
<i>Maternités.</i>																
a) Valtion. — <i>De l'Etat.</i>	805	398	23 100	23 498	21 693	273	87	65	855	525	221 425	9.4	606.6			
Helsinki: Yleisen sairaalan synnytysosaston I klinikka	47	32	1 436	1 468	1 332	—	—	3	93	40	16 680	11.4	45.7			
S:n s:n II »	47	22	1 505	1 527	1 368	—	—	5	110	44	16 885	11.1	46.3			
Kätilöopiston synnytysosasto ..	40	25	1 321	1 346	1 217	34	—	3	60	32	14 536	10.8	39.8			
Pori: Yleisen sairaalan synnytysosasto ¹⁾	12	—	273	273	239	—	7	3	21	3	2 557	9.4	16.7			
Tornio: S:n s:n	2	2	85	87	73	—	2	—	11	1	826	9.5	2.3			
b) Kaupunkien. — <i>Des villes.</i>	282	154	9 045	9 199	8 452	138	54	23	324	208	81 930	8.9	224.6			
Tammisaari: Synnytyslaitos	9	5	203	208	195	—	—	—	7	6	1 886	9.1	5.2			
Turku: Tri von Heidekenin synnytyslaitos	46	19	1 445	1 464	1 317	43	9	7	48	40	13 251	9.1	36.3			
Pori: Synnytyslaitos	12	9	332	341	321	5	—	—	14	1	2 578	7.6	7.1			
Tampere: »	28	28	1 378	1 406	1 276	4	—	2	98	26	11 674	8.3	32.0			
Lahti: »	15	8	527	535	515	—	2	2	2	14	4 900	9.2	13.4			
Viipuri: »	33	33	1 696	1 729	1 581	5	3	5	86	49	15 857	9.2	43.4			
Sortavala: »	15	4	243	247	225	4	3	—	8	7	2 282	9.2	6.3			
Käkisalmi: »	8	2	181	183	169	4	5	—	3	2	1 362	7.4	3.7			
Kotka: »	16-30	3	432	435	468	1	1	2	3	10	4 190	8.6	11.5			
Joensuu: »	8	2	314	316	299	5	3	—	5	4	2 426	7.7	6.6			
Vaasa: »	14	9	463	472	431	25	2	2	3	9	4 836	10.2	13.2			
Pietarsaari: »	13	14	422	436	414	8	2	—	4	8	3 551	7.1	9.7			
Kokkola: »	12	3	303	306	285	—	7	—	6	8	2 639	8.6	7.2			
Oulu: »	28	15	950	965	861	27	17	3	34	23	9 522	9.9	26.1			
Raahe: »	11	—	106	106	95	7	—	—	3	1	976	9.2	2.7			
c) Maalaiskuntien. — <i>Des communes rurales.</i>	45	19	1 146	1 165	1 118	1	7	3	19	17	9 573	8.2	26.2			
Vihti: Synnytyslaitos	5	4	173	177	168	—	—	—	4	5	1 305	7.4	3.6			
Pöytyä: Pöytyän y. m. kuntain synnytyslaitos ²⁾	6	—	36	36	35	—	1	—	—	—	392	10.9	1.6			
Forssa: Synnytyslaitos	7	3	175	178	169	—	1	—	6	2	1 472	8.3	4.0			
Pohj. Pirkkala: »	7	4	180	184	176	—	2	—	3	3	1 423	7.7	3.9			
Suojärvi: »	2	2	122	124	118	1	1	1	3	3	877	7.1	2.4			
Pieksämäki: »	5	2	89	91	86	—	1	1	3	—	885	9.7	2.4			
Rantasalmi: »	4	1	120	121	118	—	1	—	—	2	971	8.0	2.7			
Liperi: »	5	3	93	96	91	—	—	1	3	1	940	9.8	2.6			
Äänekoski: »	4	—	158	158	157	—	—	—	—	1	1 308	8.3	3.6			
d) Yksityisten ja yhdistysten. — <i>Hôpit. particuliers et appartenant à des sociétés.</i>	330	144	8 289	8 433	7 894	100	17	25	217	180	78 439	9.3	214.9			
Helsinki: Eira, synnytysosasto ..	14	8	219	227	211	—	—	2	11	3	2 461	10.8	6.7			
Mehiläinen, synnytysosasto ..	30	7	472	479	444	15	—	4	—	16	6 797	14.2	18.6			
Prof. O. A. Boijen synnytyslaitos	23	9	540	549	533	—	—	—	3	13	5 424	9.9	14.9			
Tri Länsimäen synnytyslaitos ³⁾	—	—	23	23	22	—	—	1	—	—	376	16.3	1.0			
Salus, synnytysosasto	8	5	78	83	76	—	—	—	1	6	915	11.0	2.5			
Hanko: Synnytyslaitos	9	4	60	64	61	1	—	—	1	1	557	8.7	1.5			
Loviisa: »	6	1	144	145	141	—	—	—	—	4	1 360	9.4	3.7			

¹⁾ Avattiin 1/8—37. — ²⁾ Avattiin 1/8—37. — ³⁾ Tiedot ovat vuodelta 1936.

Sairaala. Hôpital.	Sairaanhoitoajan luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.		Poistunut. Sortis.							Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitoajasta jours de traitement.	Sairaanhoitoajasta keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäärä sairausta päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Yhteensä. Total.	Oireita vuoden alkuaasta. Admis pendant l'année.	Terveinäk. Guéris.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.	Parantunut. Sans amélioration.				
Porvoo: Synnytyslaitos	15	3	348	351	324	—	2	—	—	18	.7	3 455	9.8	9.5
Lohja: »	5	3	181	184	174	—	—	1	—	1	8	1 750	9.5	4.8
Turku: Yksityinen synnytyslaitos	14	9	622	631	583	6	1	6	22	13	4 828	7.7	13.2	
Rauma: »	6	4	165	169	163	—	1	1	—	4	1 657	9.8	4.5	
Uusikaupunki: Synnytyslaitos	6	3	82	85	83	1	—	—	—	1	866	10.2	2.4	
Loimaa: »	6	—	167	167	155	—	—	—	—	8	4	1 250	7.5	3.4
Noormarkku: »	8	3	127	130	123	—	—	1	—	4	2	1 135	8.7	3.1
Salo: »	8	5	216	221	214	1	1	—	—	—	5	1 942	8.8	5.3
Hämeenlinna: Häggströmin synnytyslaitos	7	2	160	162	158	—	—	—	—	1	3	1 483	9.2	4.1
Synnytyslaitos Höyhensaari	11	10	270	280	255	3	—	1	12	9	2 726	9.7	7.5	
Tampere: Yksityissairaalan synnytyslaitos	7	6	223	229	211	6	—	1	9	2	2 425	10.6	6.6	
Mänttä: Synnytyslaitos	5	—	96	96	90	4	—	—	—	2	2	792	8.3	2.2
Riihimäki: »	12	4	169	173	142	24	—	—	3	4	1 561	9.0	4.3	
Viipuri: Yksityissairaalan synnytyslaitos	6	2	104	106	106	—	—	—	—	—	—	1 283	12.1	3.5
Enso: Synnytyslaitos	10	4	309	313	288	2	—	1	17	5	2 806	9.0	7.7	
Kouvola: »	13	8	370	378	369	1	—	2	—	6	3 600	9.5	9.9	
Kymi: »	6	4	290	294	291	—	—	—	—	3	2 203	7.5	6.0	
Lauritsala: Kaukaan tehtaan sairaalan synnytysosasto	2	1	88	89	89	—	—	—	—	—	—	659	7.4	1.8
Mikkeli: Synnytyslaitos	11	2	420	422	377	6	4	1	20	14	3 353	7.9	9.2	
Heinola: »	2	2	84	86	80	1	—	—	3	2	782	9.1	2.1	
Savonlinna: »	11	4	272	276	241	8	4	—	18	5	2 174	7.9	6.0	
Kuopio: »	16	7	367	374	342	—	—	—	23	9	3 465	9.3	9.5	
Iisalmi: »	5	6	175	181	170	2	—	1	7	1	1 616	8.9	4.4	
Varkaus: »	6	1	227	228	200	4	—	—	17	7	2 374	10.4	6.5	
Jyväskylä: »	16	6	358	364	335	7	2	2	12	6	3 240	8.9	8.9	
Lapua: »	6	2	358	360	348	4	1	—	1	6	2 923	8.1	8.0	
Kajaani: »	4	5	174	179	167	2	1	—	4	5	1 358	7.6	3.7	
Kemi: Karihaaran synnytyslaitos	7	3	182	185	182	—	—	—	1	2	1 165	6.3	3.2	
Maarianhamina: Synnytyslaitos	5-9	1	149	150	146	2	—	—	—	2	1 678	11.2	4.6	
V. Tuberkuloosisairaalat ja -parantolat.														
<i>Hôpitaux et sanatoires pour les tuberculeux.</i>														
	4 816	4 391	9 779	14 170	1 303	4 338	2 001	1 154	771	4 603	1 677	093	118.4	4 594.8
a) Valtion. — <i>De l'Etat.</i>	610	607	1 452	2 059	175	561	479	86	165	593	225	270	109.4	617.2
Halila: Halilan parantola	260	254	721	975	87	239	302	47	48	252	99	010	101.5	271.3
S:n s:n lastenosasto	60	62	73	135	9	42	26	3	2	53	20	213	149.7	55.4
Halila: Patrun parantola	130	121	271	392	23	115	38	23	71	122	44	071	112.4	120.7
Kangasto: Härmän parantola	160	170	387	557	56	165	113	13	44	166	61	976	111.3	169.8
b, c) Kuntain ja kuntayhtymäin. — <i>Des communes.</i>	3 202	2 913	6 298	9 211	800	2 793	1 119	931	457	3 111	1 098	827	119.3	3 010.5
Helsinki: Kaupungin tuberkuloosisairaala	1) 425	358	975	1 333	23	320	234	308	77	371	132	521	99.4	363.1
Helsingin pit.: Kunnansairaalan tuberkuloosisosasto	9-20	7	83	90	4	46	6	16	—	18	6	144	68.3	16.8
Porvoo: Rosa ja Johan Askolinin parantola	30	27	61	88	1	39	8	8	—	32	10	963	124.6	30.0
Kuusankoski: Keuhkotautiparantola	50	50	145	195	36	63	11	24	11	50	18	409	94.4	50.4

1) Näistä ylim. 36.

Sairaala. Hôpital.	Sairaanhoitojen luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.						Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitopiirien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoitopiirien keskimääräinen hoitopäivien määrä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimääräinen sairaala päivien kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Olehtu vuoden kuluksessa. Admis pendant l'année.	Yhteensä. Total.	Terveinä. Guéris.	Terveyden. Guéris.	Amputoituna. Amputés.	Parannuttuna. Sana amblorator.	Decedés.	Kuolleina. Decedés.	Hoitamatta. Non-traités.				
Mjölbollstad: Keuhkotautiparantola	246	222	462	684	50	274	48	62	8	242	87 465	127.9	239.6	
Turku: Kaupungin tuberkuloosisairaala	50	54	170	224	16	39	19	65	38	47	17 611	78.6	48.2	
Harjavalta: Satakunnan parantolan keuhkotautiosasto S:n s:n kirurg. tub. sairastavien lasten osasto	299	291	604	895	133	364	79	21	—	298	108 931	121.7	298.4	
S:n s:n Tarkin työosasto ..	109	116	113	229	37	64	4	5	9	110	41 534	181.4	113.8	
Naantali: Kalevanniemen lastenparantola	32	32	40	72	12	24	4	—	—	32	11 693	162.4	32.0	
1) Paimio: Varsinais-Suomen parantola	65	63	36	99	25	—	—	2	5	67	24 602	248.5	67.4	
Tampere: Keuhkotautisairaala Väliaikainen keuhkotautisairaala	286	286	423	709	58	242	55	42	26	286	103 782	146.4	284.3	
Hämeenlinna: Ahveniston parantola	30	25	71	96	3	9	26	24	3	31	11 212	116.8	30.7	
Kangasala: Keski-Hämeen parantola	13	11	37	48	1	3	12	16	3	13	5 161	107.5	14.1	
250 Kinkomaa: Keski-Suomen parantola	180-290	178	399	577	65	109	69	47	—	287	91 588	127.0	250.9	
160-174 Pohjois-Pirkkala: Keuhkotautisairaala	153	223	376	29	118	28	19	6	176	58 879	156.6	161.3		
15 Ruovesi: Keuhkotautiparantola	13	20	-33	—	5	3	8	17	—	—	1 729	52.4	4.7	
22 Somero: Keuhkotautihuoltola	17	43	60	8	20	5	5	—	22	8 139	135.7	22.3		
15 Viipuri: Tuberkuloosisairaala ..	12	24	36	1	9	2	5	9	10	3 960	110.0	10.8		
50 Kotka: Keuhkotautihuoltola ..	45	217	262	5	79	28	41	62	47	18 852	72.0	51.6		
10 Kontioniemi: Parantola	7	26	33	2	3	4	7	8	9	2 446	74.1	6.7		
220 Siilinjärvi: Tarinaharjun parantola	214	547	761	126	149	152	45	71	218	79 094	103.9	216.7		
200 Vaasa: Tuberkuloosisairaala ..	185	345	530	10	176	118	30	—	196	73 026	137.8	200.1		
30 Pietarsaari: Malmin sairaalan tuberkuloosiosasto	27	89	116	7	36	13	19	11	30	10 292	88.7	28.2		
26 Lappajärvi: Tuberkuloosihuoltokoti	29	99	128	—	22	7	15	54	30	9 504	74.3	26.0		
6 Muhos: Päivärinteen parantola ..	4	6	10	—	3	1	5	—	1	983	98.3	2.7		
164 Oulainen: Parantola	160	304	464	21	167	71	34	6	165	59 608	128.5	163.3		
75 d) Yksityisten ja yhdistysten. — Hôpît. particuliers et appartenant à des sociétés.	79	263	342	23	146	47	22	33	71	27 759	81.2	76.1		
1 004 Högsand: Risatautisten lasten parantola	871	2 029	2 900	328	934	403	137	149	899	352 996	121.7	967.1		
2) 68 Lappträsk: Keuhkotautiparantola	60	99	159	25	54	6	—	4	70	27 662	174.0	75.8		
21 Lohja: Kouluparantola	21	61	82	12	34	2	6	7	21	7 798	95.1	21.4		
21 Nummela: Parantola	20	10	30	10	1	—	—	—	19	7 046	234.9	19.3		
120 Kauttua: »	82	261	343	5	175	25	19	18	101	37 280	108.7	102.1		
24 Hämeenlinna: Sairion keuhkotautiparantola	20	58	78	3	22	18	7	6	22	8 360	107.2	22.9		
21 Nastola: Salpausselän parantola	17	36	53	2	22	5	1	3	20	7 743	146.1	21.2		
120 Forssa: Lounais-Hämeen parantola	111	40	151	28	2	3	4	—	114	41 846	277.1	114.6		
45	51	140	191	12	83	33	8	8	47	19 773	103.5	54.2		

1) 16/6-16/6-37 10 ylim. paikkaa lisäksi. — 2) Kesällä 88.

Sairaala. Hôpital.	Sairastalojen luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.				Poistunut. Sortis.					Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitoköpiävien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoitoköpiävien keskimäärä. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäärä sairaita päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.	
		Vuoden alkuun.	Vuoden alkuun.	Olehti vuoden kuluksessa.	Yhteensä.	Terveinä.	Parapimä.	Parannuttua.	Kuolleina.	Hollamatta.					
Kanneljärvi: Hiekkarannan keuhkotautiparantola	23	27	79	106	11	28	22	3	9	33	11 003	103.8	30.1		
Kanneljärvi: Rantamäen työhoitola	20	18	26	44	5	3	15	—	3	18	6 835	155.3	18.7		
Tyrisevä: Lastenparantola	136	34	40	74	27	7	2	—	38	15 217	205.6	41.7			
Takaharju: Parantola	146	129	389	518	58	187	76	28	37	50 505	97.5	138.4			
Iisalmi: Keuhkotautiparantola	29	35	65	100	7	33	21	8	—	31	11 161	111.6	30.6		
Kristiinankaupunki: Högåsenin parantola	39	42	109	151	15	61	14	6	11	44	17 615	116.7	48.3		
Pörkenäs: Lastenparantola ²⁾	75	—	93	93	49	33	11	—	—	—	10 528	113.2	74.7		
Kronoby: Parantola	28	31	104	135	6	58	25	6	9	31	11 106	82.3	30.4		
Alavus: »	40	43	103	146	14	45	28	8	20	31	13 692	93.8	37.5		
Kurikka: »	22	24	77	101	14	24	33	7	—	23	8 977	88.9	24.6		
Teuva: »	15	16	50	66	9	21	10	2	12	12	5 630	85.3	15.4		
Muurola: »	91	90	189	279	16	91	54	24	2	92	33 219	119.1	91.0		
VI. Leprasairaala.															
<i>Léproserie.</i>	45	14	1	15	—	—	—	—	1	—	14	5 178	345.2	14.2	
a) Valtion. — De l'Etat.	45	14	1	15	—	—	—	—	1	—	14	5 178	345.2	14.2	
Orivesi: Leprasairaala	45	14	1	15	—	—	—	1	—	14	5 178	345.2	14.2		
VII. Sukupuolitautilisten sairaalat.															
<i>Sections syphilitiques.</i>	744	439	4 405	4 844	4 142	109	61	37	52	443	154 977	32.0	424.6		
a) Valtion. — De l'Etat.	744	439	4 405	4 844	4 142	109	61	37	52	443	154 977	32.0	424.6		
Helsinki: Yleisen sairaalan iho- ja sukupuolitautilien osasto	110	89	1 016	1 105	975	22	8	9	—	91	32 451	29.4	88.9		
Kumpulan ylimääräinen sukupuolitautilien sairaala	105	31	443	474	406	19	—	—	1	48	17 276	36.4	47.3		
Haagan ylimääräinen sukupuolitautilien sairaala	55	40	105	145	71	—	9	11	—	54	16 446	113.4	45.1		
Turku: Lääninsairaalan sukupuolitautilien osasto	20	18	208	226	194	12	3	3	1	13	6 243	27.6	17.1		
Pori: Yleisen sairaalan sukupuolitautilien osasto	16-30	9	110	119	77	—	22	2	—	18	4 400	37.0	12.1		
Hämeenlinna: Lääninsairaalan sukupuolitautilien osasto	34	25	160	185	166	—	1	—	—	18	6 639	35.9	18.2		
Tampere: Yleisen sairaalan sukupuolitautilien osasto	22	19	139	158	146	—	2	2	—	8	4 623	29.3	12.7		
Viipuri: Lääninsairaalan sukupuolitautilien osasto	80	59	770	829	724	—	6	2	38	59	21 676	26.1	59.4		
Sortavala: Yleisen sairaalan sukupuolitautilien osasto	40	18	154	172	147	—	5	1	—	19	5 563	32.3	15.2		
Mikkeli: Lääninsairaalan sukupuolitautilien osasto	30	18	123	141	76	53	—	—	4	8	3 759	26.7	10.3		
Savonlinna: Yleisen sairaalan sukupuolitautilien osasto	20	8	68	76	60	2	1	2	—	11	1 642	21.6	4.5		
Kuopio: Lääninsairaalan sukupuolitautilien osasto	44	26	296	322	305	—	1	1	—	15	7 651	23.8	21.0		
Joensuu: Yleisen sairaalan sukupuolitautilien osasto	20	4	42	46	41	—	—	—	—	5	1 248	27.1	3.4		
Nurmes: Ylimääräinen sukupuolitautilien sairaala	10	4	49	53	48	—	—	—	—	5	2 085	39.3	5.7		

¹⁾ Kesällä 52. — ²⁾ Avoinna ²⁵/₆ — ¹⁴/₁₀ — 37.

Sairaala. <i>Hôpital.</i>	Sairaustojen luku. <i>Nombre de lits.</i>	Sairaita. <i>Malades.</i>			Poistunut. <i>Sortis.</i>					Sairaita vuoden lopussa. <i>Malades à la fin de l'année.</i>	Sairaanhoitopiivien luku. <i>Jours de traitement.</i>	Sairaanhoitopiivien keskimäärä. <i>Moyenne de jours de traitement.</i>	Keskimäärä sairaita päivää kohti. <i>Nombre moyen de malades par jour.</i>
		Vuoden alkajessa. <i>Au début de l'année.</i>	Ostettu vuoden kuluessa. <i>Admis pendant l'année.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Terveinä. <i>Guéris.</i>	Parantunut. <i>Sans amélioration.</i>	Parantunut. <i>Améliorés.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	Hoitamatta. <i>Non-traités.</i>				
Seinäjoke: Vaasan läänin lääninsairaalan sukupuolitaustisten osasto	18	15	129	144	130	—	—	1	—	13	4 092	28.4	11.2
Jyväskylä: Yleisen sairaalan sukupuolitaustisten osasto	28	15	136	151	133	1	1	3	4	9	5 425	35.9	14.9
Oulu: Lääninsairaalan sukupuolitaustisten osasto	40	34	242	276	240	—	2	—	—	34	8 890	32.2	24.4
Tornio: Yleisen sairaalan sukupuolitaustisten osasto	20	7	181	188	182	—	—	—	—	6	4 282	22.8	11.7
Rovaniemi: S:n s:n ¹⁾	18	—	34	34	21	—	—	—	4	9	586	17.2	4.8
VIII. Kulkutautisairaalat.													
<i>Hôpitaux pour les maladies épidémiques.</i>													
b) Kaupunkien. — <i>Des villes.</i>	1 015	662	7 846	8 508	7 506	150	53	205	106	488	213 526	25.1	585.0
Helsinki: Kulkutautisairaala	200	195	2 679	2 874	2 513	91	22	43	40	165	63 154	22.0	173.0
Loviisa: »	10	—	16	16	16	—	—	—	—	—	611	38.2	1.7
Tammisaari: »	12	10	43	53	50	—	—	3	—	—	1 846	34.8	5.1
Hanko: »	12	—	28	28	28	—	—	—	—	—	1 027	36.7	2.8
Turku: Kunnallissairaalan kulkutautiosasto	116	74	511	585	536	—	3	11	—	35	17 087	29.2	46.8
Varakulkutautisairaala ²⁾	25	14	44	58	58	—	—	—	—	—	1 659	28.6	17.3
Rauma: Kulkutautisairaala	15	8	125	133	107	2	2	15	—	7	3 615	27.2	9.9
Pori: »	20	7	137	144	132	—	—	—	4	8	4 807	33.4	13.2
Uusikaupunki: »	12	—	26	26	25	—	—	1	—	—	480	18.5	1.3
Maarianhamina: »	10	—	9	9	9	—	—	—	—	—	121	13.4	0.3
Hämeenlinna: »	20	45	204	249	239	—	—	5	—	5	7 129	28.6	19.5
Lahti: »	34	26	530	556	477	18	7	15	12	27	11 087	19.9	30.4
Tampere: »	104	24	749	773	714	—	4	14	—	41	23 979	31.0	65.7
Viipuri: »	83	40	490	530	462	7	2	19	7	33	14 331	27.0	39.3
Sortavala: »	20	4	156	160	120	13	—	10	2	15	3 063	19.1	8.4
Hamina: »	6	6	32	38	35	—	—	1	2	—	1 015	26.7	2.8
Kotka: Kunnallissairaalan kulkutautiosasto	29	24	119	143	122	—	—	1	—	20	4 532	31.7	12.4
Käkisalmi: Kulkutautisairaala ³⁾	—	—	56	56	56	—	—	—	—	—	2 148	38.4	12.0
Mikkeli: »	11	6	58	64	59	—	—	—	—	5	2 141	33.5	5.9
Savonlinna: »	18	13	42	55	53	—	—	2	—	—	3 198	58.1	8.8
Heinola: »	6	1	28	29	22	—	—	1	—	6	782	27.0	2.1
Kuopio: Ylim. kulkutautisairaala ⁴⁾	35	24	147	171	159	—	—	3	9	—	3 074	18.0	14.5
Joensuu: Kaupunginsairaalan kulkutautiosasto	8	1	28	29	28	—	—	1	—	—	773	26.7	2.1
Vaasa: Kunnallissairaalan kulkutautiosasto	45	34	568	602	548	—	—	18	16	20	13 837	23.0	37.9
Kokkola: Libeckin sairaalan kulkutautiosasto	15	—	4	4	4	—	—	—	—	—	175	43.8	0.5
Kristiinankaupunki: Kulkutautisairaala	10	—	39	39	26	—	—	—	—	13	1 328	34.1	3.6
Pietarsaari: Kulkutautisairaala	38	4	158	162	149	—	—	3	3	7	4 471	27.6	12.2
Jyväskylä: Kulkutautisairaala	20	33	289	322	289	—	—	15	6	12	8 142	25.3	22.3
Oulu: Kunnallissairaalan kulkutautiosasto	36	44	206	250	200	1	1	10	1	37	5 966	23.9	16.3
Raahe: Kulkutautisairaala ⁵⁾	8	1	2	3	3	—	—	—	—	—	80	26.7	1.6
Kajaani: Kuumesairaala	20	16	224	240	193	11	11	11	2	12	5 203	21.7	14.3
Tornio: Kulkutautisairaala	10	—	28	28	20	5	1	1	—	1	479	17.1	1.3
Kemi: »	7	8	71	79	54	2	—	2	—	19	2 186	27.7	6.0

¹⁾ Avattiin $\frac{1}{2}$ —37. — ²⁾ Avoinna $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ —37. ³⁾ Avoinna $\frac{3}{4}$ — $\frac{5}{8}$ —37. ⁴⁾ Suljettu $\frac{2}{3}$ —37. — ⁵⁾ Avoinna $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ ja $\frac{2}{3}$ — $\frac{2}{3}$ 37.

Sairaala. Hôpital.	Sairaustiloihin luku. Nombre de lits.	Sairaita. Malades.			Poistunut. Sortis.						Sairaita viron lopussa. Malades à la fin de l'année.	Sairaanhoitopiirien luku. Jours de traitement.	Sairaanhoitopiirien keskimäär. keskimäär. Moyenne de jours de traitement.	Keskimäär. sairaita päivää kohti. Nombre moyen de malades par jour.
		Yhteensä. Total.	Olettu vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Vuoden alkaessa. Au début de l'année.	Terveinä. Guéris.	Ampliorés.	Parempina. Améliorés.	Parantunut. Sons amélioration.	Kuolleina. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.				
c) Maalaiskuntien. — Des communes rurales.	525	264	2 883	3 147	2 785	66	11	81	18	186	84 407	26.8	231.3	
Espoo: Kulkutautisairaala	25	9	60	69	54	—	—	2	—	13	2 727	39.5	7.5	
Helsingin pit.: »	10	28	302	330	306	9	—	3	3	9	9 675	29.3	26.5	
Iitti: »	12	—	8	8	8	—	—	—	—	—	239	29.9	0.7	
Lohjan kaupala: »	16	6	133	139	119	—	—	2	1	15	4 097	29.5	11.2	
Orimattila: »	26	—	38	38	38	—	—	—	—	—	803	21.1	2.2	
Porvoo: Maalaiskunnan kulkutautisairaala	14	7	103	110	94	—	—	2	8	6	3 069	27.9	8.4	
Tuusula: Tilapäinen kulkutautisairaala	15	6	107	113	113	—	—	—	—	—	3 683	32.6	10.1	
Ikaalinen: Kulkutautisairaala	8	10	50	60	56	—	—	2	—	2	1 066	17.8	2.9	
Kankaanpää: Väliaikainen kulkutautisairaala ¹⁾	16	22	98	120	114	—	—	1	—	5	3 650	30.4	12.0	
Merikarvia: Kulkutautisairaala	4-20	16	119	135	119	—	—	3	—	13	2 632	19.5	7.2	
Parkano: »	10	6	45	51	51	—	—	—	—	—	1 554	30.5	4.3	
Punkalaidun: » ²⁾	7	—	16	16	10	—	—	—	—	6	405	25.3	6.3	
Forssa: Forssan—Tammelan kulkutautisairaala	14	3	22	25	22	—	—	—	—	3	788	31.5	2.2	
Janakkala: Kulkutautisairaala	8	1	32	33	25	—	—	—	—	8	914	27.7	2.5	
Ylim. » ³⁾	10	—	10	10	4	—	—	—	—	6	247	24.7	8.2	
Jokioinen—Humppila: Kulkutautisairaala ⁴⁾	8	1	33	34	34	—	—	—	—	—	1 275	37.5	4.7	
Jämsä: Kulkutautisairaala	12	5	33	38	32	—	3	—	3	—	1 295	34.1	3.5	
Pohjois-Pirkkala: »	16	9	85	94	85	—	—	5	—	4	2 877	30.6	7.9	
Riihimäki: Riihimäen—Hausjärven kulkutautisairaala	9	8	110	118	114	—	1	1	—	2	4 080	34.6	11.2	
Ruovesi: Kulkutautisairaala	10	—	16	16	14	—	—	—	—	2	557	34.8	1.5	
Somero—Somerniemi: Kulkutautisairaala	30	34	89	123	115	2	—	2	—	4	3 648	29.7	10.0	
Ujala: Tilapäinen kulkutautisairaala	6	—	5	5	4	1	—	—	—	—	121	24.2	0.3	
Impilahti: Kulkutautisairaala	15	4	29	33	27	—	—	2	—	4	957	29.0	2.6	
Koivisto: »	—	—	151	151	128	—	—	5	—	18	2 224	14.7	6.1	
Kymi: »	16	—	84	84	84	—	—	—	—	—	2 911	34.7	8.0	
Lappee: »	8	8	76	84	71	8	—	—	1	4	2 086	24.8	5.7	
Muolaa: »	9	—	9	9	8	1	—	—	—	—	357	39.7	1.0	
Rautu: » ⁵⁾	12	—	14	14	12	—	—	1	—	1	242	17.3	1.8	
Salmi: »	12	3	27	30	23	1	1	4	—	1	463	15.4	1.3	
Sortavalan mlk.: Tilapäinen kulkutautisairaala ⁶⁾	5	—	21	21	13	—	—	1	—	7	385	18.3	3.8	
Suistamo: Kulkutautisairaala	4	2	16	18	12	2	—	2	—	2	223	12.4	0.6	
Suojärvi: »	8	10	76	86	60	8	3	13	—	2	2 189	25.5	6.0	
Säkkijärvi: »	6	14	125	139	136	—	—	1	1	1	3 709	26.7	10.2	
Terijoki: »	6	1	59	60	25	31	—	—	—	4	1 233	20.6	3.4	
Unskirkko: Tilapäinen kulkutautisairaala	12	—	25	25	23	—	—	2	—	—	452	18.1	1.2	
Sysmä: Kulkutautisairaala ⁷⁾	7	—	9	9	9	—	—	—	—	—	252	28.0	2.6	
Eno: »	12	—	30	30	29	—	—	1	—	—	613	20.4	1.7	
Iisalmen mlk.: »	10	7	64	71	70	—	—	1	—	—	1 414	19.9	3.9	
Keitele: Ylim. »	—	—	46	46	38	—	—	8	—	—	1 182	25.7	3.2	
Kuopion mlk.: »	16	8	113	121	99	2	—	8	—	12	3 267	27.0	9.0	
Pielisensuu: »	8	—	21	21	18	—	—	1	—	2	490	23.3	1.3	
Alajärvi: Tilapäinen kulkutautisairaala	10	14	65	79	67	1	—	1	—	10	2 417	30.6	6.6	

¹⁾ Avoinna 304 vrk. — ²⁾ Avoinna 64 vrk. — ³⁾ Avattiin 2/11—37. — ⁴⁾ Avoinna 269 vrk. — ⁵⁾ Avoinna 138 vrk. — ⁶⁾ Avoinna 101 vrk. — ⁷⁾ Avoinna 97 vrk.

Sairaala. <i>Hôpital.</i>	Sairaita. <i>Malades.</i>			Poistunut. <i>Sortis.</i>							Sairaita vuoden lopussa. <i>Malades à la fin de l'année.</i>	Sairaanhoidtopäivien luku. <i>Jours de traitement.</i>	Sairaanhoidtopäivien keskimäärä. <i>Moyens de jours de traitement.</i>	Keskimäärä sairaita päivää kohti. <i>Nombre moyen de malades par jour.</i>
	Yhteensä. <i>Total.</i>	Otetun vuoden kuluessa. <i>Admis pendant l'année.</i>	Vuoden alkaessa. <i>Au début de l'année.</i>	Terveinä. <i>Guéris.</i>	Amputoituja. <i>Amputés.</i>	Parantuneita. <i>Sans amélioration.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	Hoitamatta. <i>Non-traités.</i>	Terveyden- huoltoon. <i>Décédés.</i>					
Isojoki: Kulkutautisairaala....	6	4	59	63	58	—	—	2	—	3	1 460	23.2	4.0	
Lapua: » ¹⁾ ..	15	—	127	127	112	—	—	4	—	11	2 662	21.0	8.6	
Ähtäri: » ..	10	8	79	87	83	—	—	1	—	3	2 861	32.9	7.8	
Pyhäjärvi O. l.: Väliaikainen kulkutautisairaala ²⁾	10	8	6	14	13	—	—	1	—	—	266	19.0	4.2	
Rovaniemi: Kulkutautisairaala	6	2	38	40	36	—	—	1	—	3	690	17.3	1.9	
d) Yksityisten ja yhdis- tysten. — <i>Hépit. parti-culiers</i> <i>et appartenant à des sociétés.</i>	16	5	80	85	77	—	1	1	—	6	2 529	29.8	6.9	
Porvoo: Sairaskodin kulku- tautiosasto.....	16	5	80	85	77	—	1	1	—	6	2 529	29.8	6.9	
Kaikki yhteensä — Total	24 628	20 843	212 348	233 191	146 447	36 072	8 208	10 289	10 355	21 820	8 176 925	35.1	22 402.5	

¹⁾ Avattiin 22/1—37. — ²⁾ Avoimena 64 vrk.

Taulukko IV.
Tableau IV.

Valtion sairaaloiden lasaretti- ja hermotautienosastoilla vuonna 1937 hoidetut taudit.

Maladies traitées dans les sections communes et dans les sections pour le traitement des affections nerveuses des hôpitaux de l'Etat en 1937.

N:o.	Tapauksen koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkatujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Viiden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Paraplegia. Améliorés.	Paraplegiasta. Sans amélioration.	Hoitamattomia. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		
		I. Kehitysvirheet. Vastasyntyneiden taudit.										
	554	<i>Vitia primae conformationis et morbi neonatorum.</i>	538	16	16	371	11	5	3	150	14	
1	8	Monstrum:	6	—	—	—	—	—	—	4	2	
		Thymus persistens	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
		Anomaliae musculor. varior. Anomaliae cong. extrem. sup. et inf. Arachnodactylia etc.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
2	191	Debilitas cong.	191	—	—	138	2	—	—	51	—	
3	272	Praematurus	272	—	—	168	3	2	1	87	11	
4	40	Icterus neonatorum	40	—	—	35	1	1	—	3	—	
5	1	Situs inversus:										
		a) partialis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
6	15	Fistula, cysta colli cong.	—	15	15	14	—	—	—	—	1	
7	27	Alia vitia primae conformationis et alii morbi neonatorum:										
		Tetanus neonatorum	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
		Asthenia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
		Struma congenita	15	—	—	14	—	—	1	—	—	
		» aberrans	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Stridor laryngis cong.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		Haematoma hepatis cong.	2	—	—	—	—	—	—	2	—	
		Ruptura	2	—	—	—	—	—	—	2	—	
		Defectus cutis cong.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
		Paresis Duchenne-Erb	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		» plexus cervical.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		» nervi postici	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		II. Vanhuudentaudit.										
	32	<i>Morbi senectutis.</i>	32	—	—	—	2	12	6	11	1	
8	31	Marasmus senilis	31	—	—	—	2	11	6	11	1	
9	1	Alii morbi aetatis senilis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
		III. Aineenvaihdunnan ja sisäerityksen taudit.										
	2 268	<i>Morbi nutritionis et endocrinei.</i>	1 357	911	916	1 054	674	80	341	51	68	
10	13	Atrophia infantum	13	—	—	7	1	3	—	2	—	
11	12	Obesitas	12	—	—	—	4	2	6	—	—	
12	1	Macies	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
13	6	Inanitia	6	—	—	3	—	—	1	1	1	

No.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Laskennan lukum. Nombre des non-opérés.	Laskennan lukum. Nombre des opérés.	Läkkausten lukum. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.						Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Tervein tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parapuhja. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Hoitamattomia. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	—	
14	1	Amyloidosis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
17	3	Hypo-et avitaminoses	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—
18	58	Rachitis	58	—	—	27	21	1	5	2	—	2
19	2	Osteomalacia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
20	6	Kachexia hypophysaria	6	—	—	—	2	3	—	1	—	—
21	14	Acromegalia	14	—	—	—	6	4	3	—	—	1
22	3	Dystrophia adiposogenitalis	3	—	—	—	1	1	1	—	—	—
23	6	Diabetes insipidus	6	—	—	—	3	—	2	—	—	1
24	819	Struma non toxica	266	216	216	222	41	11	197	1	10	10
		»	—	337	338	333	—	—	—	2	2	2
25	14	Thyreoiditis. Inflammatio strumae	10	—	—	6	2	—	—	1	—	1
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
26	569	Thyreotoxicosis. Morbus Basedowii	221	117	118	134	90	13	88	5	8	8
		»	—	231	232	227	—	—	—	3	—	1
27	35	Hypothyreosis. Myxoedema	34	—	—	3	16	5	6	—	—	4
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
28	24	Tetania	24	—	—	7	14	—	2	—	—	1
29	2	Hyperparathyreoidismus (Ostitis fibrosa generalisata)	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
31	604	Diabetes mellitus	600	4	6	34	455	31	24	26	—	34
33	4	Glycosuria non diabetica	4	—	—	—	1	2	1	—	—	—
34	4	Morbus Addisonii	4	—	—	1	1	—	—	2	—	—
35	4	Insufficiencia pluriglandul. Hypopituitarismus	3	—	—	—	1	—	—	2	—	—
		»	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
36	40	Diathesis allergica:	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		a) urticaria	19	—	—	17	2	—	—	—	—	—
		b) exanthema e medicamentis	12	—	—	9	1	—	—	2	—	—
		c) alii morbi allergici	4	—	—	1	1	—	2	—	—	—
		Diathesis exsudativa	3	—	—	2	1	—	—	—	—	—
		Oedema Quincke	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
37	24	Alii morbi nutritionis et endocrinei:	3	—	—	—	—	2	—	1	—	—
		Asthenia universalis	17	—	—	6	8	—	2	—	—	1
		Dystrophia	4	—	—	3	—	1	—	—	—	—
		IV. Tartuntataudit ja sisällisloista johtuvat taudit.										
		<i>Morbi infectionis et endoparasitarii.</i>										
	9 961		7 540	2 421	2 840	5 886	1 683	290	1 185	499		418
38	55	Typhus abdominalis	54	—	—	33	6	—	8	5	—	2
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
39	120	Paratyphus	120	—	—	88	5	5	16	2	—	4
40	196	Gastro-enteritis acuta	196	—	—	176	4	1	1	11	—	3
45	7	Febris undulans	7	—	—	6	—	—	—	—	—	1
46	15	Malaria	15	—	—	11	3	—	—	—	—	1
48	4	Vaccinia	4	—	—	3	1	—	—	—	—	—
49	12	Varicellae	12	—	—	6	5	—	1	—	—	—
50	13	Herpes zoster	13	—	—	10	3	—	—	—	—	—
52	3	Rubeola	3	—	—	2	—	—	1	—	—	—
53	56	Scarlatina	54	—	—	8	—	—	46	—	—	—
		» et mastoiditis	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
54	36	Pertussis	36	—	—	17	7	1	10	1	—	—
55	30	Diphtheria	25	—	—	3	1	—	16	5	—	—
		»	2	2	2	2	—	—	—	2	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkausten lukumäärä. Nombre des opérations.	Polstettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amputation. Sans amputation.	Hoitamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		
56	370	Strictura laryngis post diphtheriam.	—	1	2	—	—	—	—	1	—	7
		Influenza	369	1	—	323	28	3	7	1	—	—
57	24	»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
58	531	Parotitis epidemica	21	3	3	19	1	—	2	2	—	—
		Angina tonsillaris, faucium.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Peritonsillitis abscedens	339	60	60	356	21	2	5	8	7	—
		Idem	—	116	120	111	—	—	—	2	3	—
		Angina Ludowici	3	9	11	9	1	—	—	2	—	—
		» Plaut-Vincenti	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
59	17	Hepatitis acuta epidemica	17	—	—	15	1	—	—	—	—	1
60	10	Icterus infectiosus acutus (Morbus Weilii)	10	—	—	5	4	—	1	—	—	—
61	181	Septicaemia Pyaemia	121	24	31	24	5	10	4	99	3	—
		»	—	36	75	5	—	—	—	28	3	—
62	453	Lymphangitis. Lymphadenitis	187	110	135	246	22	4	9	1	15	—
		»	—	156	174	149	—	2	—	1	4	—
63	1 511	Phlegmone. Abscessus	170	658	852	696	31	12	8	46	35	—
		»	—	683	740	646	7	1	2	13	14	—
64	400	Erysipelas	304	54	73	310	12	1	1	24	10	—
		»	—	41	57	31	2	—	—	6	2	—
		Erysipeloides	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
65	11	Tetanus	11	—	—	5	1	—	—	4	1	—
66	7	Anthrax	7	—	—	6	—	—	—	1	—	—
69	24	Poliomyelitis anterior acuta	24	—	—	10	4	—	5	2	3	—
70	13	Encephalitis epidemica seu lethar- gica	12	—	—	2	3	5	—	2	—	—
		Idem	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—
71	46	Meningitis cerebrospinalis epid	44	—	—	16	5	4	2	15	2	—
		»	—	2	2	—	—	—	—	2	—	—
72	2	Pemphigus neonatorum	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
73	36	Actinomycosis	18	3	3	6	14	—	1	—	—	—
		»	—	15	24	2	11	—	—	2	—	—
74	3	Lepra	3	—	—	—	—	1	2	—	—	—
75	2 377	Tuberculosis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	723	Tuberculosis organorum respira- tionis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		a) pulmonum	527	6	10	28	149	65	219	43	29	—
		»	—	33	33	25	3	—	—	3	2	—
		b) laryngis	13	—	—	—	2	10	1	—	—	—
		»	—	3	3	—	1	—	—	1	1	—
		c) pleurae (Pleuritis)	122	—	—	51	39	14	9	1	8	—
		»	—	5	5	1	4	—	—	—	—	—
		d) Empyema pleurae	4	—	—	—	1	—	3	—	—	—
		»	—	9	12	4	1	—	—	2	2	—
		e) Alii morbi tuberculosi organo- rum respirationis	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—
	96	Tuberculosis systematis nervosi:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		a) meningum	93	—	—	—	2	2	2	83	4	—
		»	—	3	3	—	—	1	—	2	—	—
	192	Tuberculosis lymphoglandularum	152	24	26	54	95	4	17	1	5	—
		»	—	16	16	5	11	—	—	—	—	—

¹⁾ Tähän on merkitty tapausten lukumäärä, aliryhmiin taudin lokalisatio.

No.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkausten lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai kolpuvina. <i>Gueris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hokamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
194		•Tuberculosis organorum digestionis:									
		a) cavi oris	3	—	—	—	1	1	1	—	—
		» »	—	3	3	2	—	1	—	—	—
		b) intestini	16	12	12	9	10	2	2	3	2
		» »	—	23	23	5	12	2	1	3	—
		c) peritonei	94	18	18	18	67	4	11	7	5
		» »	—	17	17	5	9	—	—	3	—
		d) Alii morbi tuberculosi organorum digestionis	7	—	—	—	2	3	—	—	2
		Idem	—	1	1	1	—	—	—	—	—
75	203	Tuberculosis organorum uropoëticorum et genitalium:									
		a) renis, vesicae urinariae	68	23	23	20	20	3	36	5	7
		» »	—	33	33	24	2	2	—	2	3
		b) epididymidis, prostatae	9	7	7	7	2	1	6	—	—
		» »	—	20	22	17	2	—	—	—	1
		c) Salpingo-oophoritis tub.	7	3	3	2	5	2	—	—	1
		» »	—	9	9	7	1	1	—	—	—
		d) Alii morbi tuberculosi organorum uropoëticorum et genitalium	14	10	10	5	11	1	5	—	2
»	860	Tuberculosis organorum locomotionis et staticorum:									
		a) ossium, articularum	725	51	52	90	433	32	107	15	99
		» »	—	68	74	45	15	—	—	—	8
		b) tendovaginarum	1	—	—	—	—	1	—	—	—
		» »	—	1	1	—	—	—	—	—	—
		c) Alii morbi tuberculosi organorum locomotionis et staticorum	7	7	7	4	7	—	—	—	3
»	55	Tuberculosis systematis cutanei:									
		a) Tuberculosis cutis propria	14	—	—	3	6	2	3	—	—
		» »	—	3	3	3	—	—	—	—	—
		b) Lupus vulgaris	35	1	1	2	20	1	2	—	11
		» »	—	2	9	—	1	—	—	—	1
»	5	Tuberculosis organi auditus:									
		b) Mastoiditis tuberculosa	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		c) Alii morbi tuberculosi organi auditus	—	3	3	—	1	1	—	—	1
»	54	Tuberculosis organi visus:									
		a) Iritis. Iridocyclitis	12	3	3	3	7	3	1	—	1
		b) Chorioiditis	3	—	—	1	1	—	1	—	—
		d) Alii morbi tuberculosi organi visus	29	7	9	11	20	1	—	—	4
»	7	Granuloma tuberculosum sine specificatione	5	—	—	—	2	3	—	—	—
		Idem	—	2	2	1	1	—	—	—	—
»	25	Tuberculosis miliaris, universalis	25	—	—	—	—	4	2	17	2
»	15	Lupus erythematodes	15	—	—	15	—	—	—	—	—
»	3	Polyserositis tuberculosa	3	—	—	—	—	1	1	1	—
»	1	Tuberculosis pericardii	1	—	—	—	1	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Laskennan toimien lukum. Nombre des non-opérés.	Laskettujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Polstettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveis tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Hoitamatonna. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		
76	34	Erythema:										
		a) nodosum	26	—	—	22	2	—	—	—	—	2
		b) exsudativum multiforme	8	—	—	8	—	—	—	—	—	—
78	30	Lymphogranuloma inguinale	13	3	4	—	7	1	6	—	—	2
		» »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		» recti	10	—	—	—	1	4	4	—	—	1
		» »	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—
		» septi rectovagin	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
79	1)462	Gonorrhoea:										
	39	a) Urethritis anterior	39	—	—	10	3	1	22	—	—	3
	41	b) Urethritis posterior. Prostatitis. Epididymitis	41	—	—	19	10	1	11	—	—	—
	35	c) Urethritis muliebrum	35	—	—	16	6	1	9	—	—	3
	6	d) Cystitis. Cysto-pyelitis	6	—	—	3	—	—	3	—	—	—
	8	e) Vulvitis. Vaginitis	8	—	—	6	—	—	—	—	—	1
	38	f) Cervicitis. Endometritis. Metr- itis	38	—	—	12	11	—	14	—	—	1
	39	Urethritis et cervicitis	39	—	—	21	11	—	7	—	—	—
	129	g) Salpingo-oophoritis	125	1	1	34	63	—	11	—	—	18
		»	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
	100	h) Arthritis	100	—	—	58	32	—	9	—	—	1
	2	i) Tendovaginitis	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—
	27	j) Conjunctivitis	26	1	1	24	1	1	—	—	—	1
	4	m) Aliae complicationes gonor- rhoicae	3	1	1	1	3	—	—	—	—	—
80	1)505	Syphilis:										
	41	Syphilis congenita:	15	—	—	1	7	2	3	—	—	2
		a) non medicata	23	1	1	—	8	3	10	—	—	2
		b) medicata	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	464	Syphilis acquisita:										
		a) primaria medicata	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		b) » non medicata	13	—	—	—	—	—	13	—	—	—
		c) secundaria medicata	32	—	—	8	7	1	12	—	—	4
		d) » non medicata	20	—	—	—	2	—	17	—	—	1
		e) »	13	—	—	—	6	—	6	—	—	1
		e) tertiaria medicata	51	—	—	1	33	9	5	—	—	2
		f) » non medicata	332	2	2	16	215	33	33	—	—	23
		Syphilis organorum:										
		Syphilis systematis nervosi:										
		a) cerebrospinalis, meningum	196	—	—	1	125	22	18	—	—	19
		b) Tabes dorsalis	37	—	—	1	19	2	13	—	—	2
		c) Dementia paralytica	28	—	—	—	12	8	6	—	—	2
		d) Psychosis lueneae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		e) Alii morbi syphilitici systematis nervosi	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Syphilis organorum circulationis:										
		a) Aortitis. Aneurysma aortae	57	—	—	—	28	11	4	—	—	9
		»	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—
		c) Alii morbi syphilitici organo- rum circulationis	15	—	—	—	6	2	4	—	—	3

¹⁾ Tähän on merkitty tapausten lukumäärä, aliryhmien taudin eri lokalisatiot.

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>	
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gueris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parempina. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>		
		Syphilis organorum digestionis:										
		a) hepatis	10	—	—	—	7	—	1	1	1	1
		b) Alii morbi syphilitici organorum digestionis	3	—	—	—	2	—	—	—	—	1
		Syphilis organi visus:										
		a) Keratitis parenchymatosa	35	—	—	11	24	—	—	—	—	—
		b) Iritis. Iridocyclitis	3	—	—	1	2	—	—	—	—	—
		c) Chorioiditis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		d) Alii morbi syphilitici organi visus	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Syphilis organorum aliorum	32	—	—	2	20	—	9	—	—	1
		Idem	—	3	3	1	2	—	—	—	—	—
81	187	Febris e causa ignota	187	—	—	139	29	1	8	2	—	8
82	31	Alii morbi infectionis	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
		Febris rheumatica ac.	26	—	—	19	2	—	—	—	—	5
		Febris Sodoku	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
83	2 086	Helminthiasis:										
		a) Dibotriocephalus latus	2 033	—	—	1 576	40	10	399	—	—	8
		b) Taenia mediocannelata	14	—	—	14	—	—	—	—	—	—
		c) Ascaris lumbricoides	28	—	—	23	1	—	3	—	—	1
		d) Oxyuris vermicularis	10	—	—	9	—	—	1	—	—	—
		e) Aliae helminthiasis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
84	1	Alii morbi endoparasitarii (Balantidiasis etc.)	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		V. Myrkytykset.										
		<i>Intoxications.</i>	116	1	1	81	12	5	3	15	—	1
85	11	Intoxicatio acuta ex ingestione acidis et alcaliis	10	1	1	8	—	—	—	3	—	—
86	34	Intoxicatio acuta ex ingestione veneni:										
		Intoxicatio ex extr. filic.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » pulv Kamala	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—
		» » arsen.	3	—	—	1	—	—	1	—	—	—
		» » sublimat.	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		» » lysol.	14	—	—	11	1	—	—	2	—	—
		» » anilin.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » veronal, medinal.	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—
		» » luminal.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » morphin.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » atropin.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » formaldehyd.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » neosalvarsan.	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		» » remedis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» » causa ignota	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1
87	41	Alcoholismus:										
		a) acutus	32	—	—	25	1	1	2	3	—	—
		b) chronicus	9	—	—	—	5	3	—	1	—	—
88	5	Intoxicatio ex alimentis	5	—	—	2	—	—	—	3	—	—
89	4	» » inhalatione veneni (e monoxido carbonico etc.)	4	—	—	3	—	—	—	1	—	—

N:o.	Tapausien koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkausten lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Guéris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
90	2	Intoxicatio e professione (Saturnismus etc.)	2	—	—	—	2	—	—	—	—
91	1	Narcomania	1	—	—	1	—	—	—	—	—
92	18	Morsus animalium veneficiorum	18	—	—	17	1	—	—	—	—
93	1	Aliae intoxicationes acutae et chronicae	1	—	—	1	—	—	—	—	—
VI. Vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuototaudit.											
<i>Morbi systematis haematopoëtici et sanguinis. Diatheses haemorrhagicae.</i>											
	1 215		1 187	28	28	482	492	86	64	55	36
94	289	Anaemiae hyperchromicae:									
		a) Anaemia perniciosa cryptogenetica	138	—	—	44	67	6	6	6	9
		Idem	—	4	4	1	2	—	—	1	—
		b) Anaemia perniciosa botriocephalica	146	—	—	85	53	—	2	3	3
		Idem	—	1	1	—	—	—	—	1	—
95	14	Aliae anaemiae hyperchromicae	14	—	—	8	3	—	—	2	1
96	609	Anaemiae normo-et hypochromicae:									
		a) Anaemia hypochromica essentialis	285	—	—	110	134	16	17	1	7
		b) Anaemia posthaemorrhagica	308	2	2	191	88	15	11	2	3
		»	—	14	14	13	—	—	—	1	—
97	97	Aliae anaemiae normo-et hypochromicae	97	—	—	11	54	23	6	1	2
98	14	Polycythaemia	14	—	—	—	7	1	5	1	—
99	5	Icterus haemolyticus	5	—	—	—	3	—	—	2	—
100	76	Leucaemiae:	7	—	—	—	—	1	5	1	—
		»	—	1	1	—	1	—	—	—	—
		a) Leucaemia acuta	16	—	—	—	6	2	1	7	—
		b) » chronica	52	—	—	—	29	4	2	15	2
101	2	Granulocytopenia. Agranulocytosis	2	—	—	1	—	—	1	—	—
102	3	Anaemia aplastica. (Panmyelophthisis)	3	—	—	—	—	1	—	—	2
103	6	Haemophilia	4	—	—	—	3	—	—	—	1
		»	—	2	2	—	—	—	1	1	—
104	14	Purpura anaphylactica	14	—	—	7	4	—	1	1	1
105	10	Thrombopenia essentialis (Morbus maculosus Werlhofii)	9	—	—	2	1	4	—	2	—
		Idem	—	1	1	—	1	—	—	—	—
106	14	Aliae diatheses haemorrhagicae	14	—	—	8	1	3	1	—	1
107	43	Lymphogranulomatosis	43	—	—	—	26	7	2	6	2
108	16	Morbi lienis (Syndroma Banti etc.)	13	—	—	—	7	2	2	1	1
		Idem	—	3	3	1	—	1	—	—	1
109	2	Haemoglobinuria. Haematoporphyrinuria.	2	—	—	—	2	—	—	—	—
110	1	Alii morbi systematis haematopoëtici et sanguinis	1	—	—	—	—	—	1	—	—

N:o.	Tapauksen koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksentöiden lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.						Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Tervein tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amputation.	Hoitamatonlma. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	Uuden lopussa. A la fin de l'année.	
	2 032	VII. Hermoston taudit. Morbi systematis nervosi.	1 962	70	86	386	771	309	327	152	87	
111	66	Anomaliae congenitae:										
		a) Meningocele	4	10	10	7	—	—	4	3	—	
		b) Encephalocele	1	1	1	—	—	—	1	1	—	
		c) Myelocele	14	—	—	—	1	—	7	6	—	
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—	
		d) Hydrocephalus	27	—	—	1	4	6	8	8	—	
		»	—	5	10	1	1	1	—	2	—	
		e) Aliae anomaliae congenitae:										
		Anencephalus	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
		Myatonia cong.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
112	246	Apoplexia cerebri (Hemiplegia. Embolia. Thrombosis. Haemorrhagia cerebri aut meningum)..	246	—	—	33	86	31	3	84	9	
113	142	Epilepsia	133	—	—	—	31	62	33	—	7	
		»	—	9	10	1	2	5	1	—	—	
114	2	Hydrocephalus acquisitus	2	—	—	—	1	1	—	—	—	
115	16	Paralysis agitans. Parkinsonismus	16	—	—	—	5	7	4	—	—	
116	43	Chorea minor	42	—	—	16	13	3	3	—	7	
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
117	73	Meningitis	71	—	—	22	6	9	7	23	4	
		»	—	2	2	1	—	—	—	1	—	
118	19	Arachnoiditis	11	—	—	—	4	4	—	2	1	
		»	—	8	11	—	2	4	—	1	1	
119	4	Pachymeningitis	4	—	—	2	1	—	1	—	—	
120	86	Encephalitis	36	—	—	15	9	3	2	3	4	
		» Meningoencephalitis ..	50	—	—	—	29	15	1	1	4	
121	25	Diplegia spastica infantilis (Morbus Littlei)	24	—	—	—	4	3	15	2	—	
		Idem	—	1	1	—	—	—	—	—	1	
122	2	Abscessus epiduralis	2	—	—	—	—	1	1	—	—	
123	6	» cerebri	5	—	—	—	—	—	—	4	1	
		»	—	1	1	—	—	—	—	1	—	
124	37	Encephalomyelitis disseminata ..	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		Encephalomeningomyelitis	36	—	—	—	27	9	—	—	—	
125	50	Sclerosis disseminata s. multiplex	50	—	—	—	20	21	5	—	4	
126	6	Alii morbi cerebri:	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
		Meningismus	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
		Ataxia	1	—	—	—	1	—	—	—	—	
		Hemiparesis	1	2	4	—	2	—	1	—	—	
127	1	Sclerosis amyotrophica spinalis lateralis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
128	5	Atrophia musculorum progressiva spinalis	5	—	—	—	1	4	—	—	—	
129	8	Syringomyelia	8	—	—	—	2	5	—	—	1	
130	43	Myelitis acuta et chronica	37	—	—	1	12	12	7	4	1	
		»	—	3	3	—	3	—	—	—	—	
		Poliomyelitis	3	—	—	—	—	2	1	—	—	
131	13	Alii morbi medullae spinalis:										
		Atrophia medullae spinal.	2	—	—	—	—	1	—	1	—	
		Amyotrophia nuclearis progressiva	8	—	—	—	2	6	—	—	—	
		Paralysis glosso-labio-laryngea ...	2	—	—	—	—	—	1	—	1	
		Paraparesis extremit. inf.	1	—	—	—	—	1	—	—	—	
132	48	Neuritis. Polyneuritis	48	—	—	8	22	13	1	2	2	

N:o.	Tapauksen koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Tervein tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Paraplyä. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Holtamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		—
133	312	Neuralgia:										
		a) nervi trigemini	18	4	4	7	12	1	2	—	—	1
		» »	—	—	10	4	1	—	—	1	—	11
		b) nervi ischiadici	241	7	7	136	89	3	9	—	—	1
		c) aliae neuralgiae	32	—	—	15	10	3	3	—	—	1
		» »	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
134	44	Paralysis, paresis nervi peripherici non traumatica	40	—	—	16	12	7	4	1	—	—
		Idem	—	2	4	—	1	—	—	—	—	1
		Paraparesis spastica extremitat. inferiorum e causa ignota	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—
136	5	Dystrophia musculorum progres- siva	5	—	—	—	2	2	1	—	—	—
137	5	Myasthenia	5	—	—	—	3	2	—	—	—	—
139	629	Psychoneurosis. Neurasthenia. Psychasthenia	626	3	3	76	312	38	181	—	—	22
140	43	Hysteria	43	—	—	7	17	5	13	—	—	1
141	53	Alii morbi systematis nervosi:	3	—	—	1	1	—	—	—	—	1
		Agrypnia	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		Hemicrania. Cephalalgia	33	—	—	6	10	13	4	—	—	—
		Vertigo	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Aphasia	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		Synkope	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		Syndroma Adie	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		» extrapyramidale	3	—	—	—	2	—	—	—	—	1
		Myoclonia	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Dysbasia lordotica progressiva ..	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—
		Paraesthesia	3	—	—	—	1	2	—	—	—	—
		Eclampsia infantum	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—
		VIII. Mielitaudit.										
		<i>Morbi mentis.</i>										
	373		373	—	—	18	102	117	90	5	41	
142	77	Oligophrenia:										
		a) Idiotia	33	—	—	—	2	11	11	1	—	8
		b) Imbecillitas	36	—	—	—	1	10	24	—	—	1
		c) Debilitas	8	—	—	—	2	4	2	—	—	—
143	127	Constitutio psychopathica	127	—	—	8	50	46	8	—	—	15
144	6	Psychosis reactiva	6	—	—	—	3	—	2	—	—	1
145	12	Psychosis manico-depressiva	12	—	—	—	8	1	2	—	—	1
146	63	Schizophrenia	62	—	—	4	14	17	19	—	—	8
		Dementia infantilis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
147	23	Psychosis ex involutione et senio:										
		a) praesenilis	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1
		b) arteriosclerotica	5	—	—	—	—	3	—	—	—	2
		c) Dementia senilis	16	—	—	—	1	10	3	—	—	2
148	9	Psychosis e vitio cerebri	9	—	—	—	—	5	2	—	—	2
149	12	Psychosis ex infectione:										
		a) acuta	4	—	—	1	1	2	—	—	—	—
		»	8	—	—	1	1	1	5	—	—	—
150	23	Psychosis ex intoxicatione:										
		a) alcoholica	21	—	—	1	16	3	1	—	—	—
		b) ex abusu morphii	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		c) ex abusu venenorum aliorum ..	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
151	21	Alii morbi mentis	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksittomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveiksi tai toipuvina. <i>Sains et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hollamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
		Idiotia mongoloidea.....	9	—	—	—	—	6	3	—	
		Psychosis traumatica.....	2	—	—	1	1	—	—	—	
		Psychosis generis incert.....	8	—	—	—	—	4	1	—	
		IX. Verenkiertoelinten taudit.									
	3 298	Morbi organorum circulationis.	2 927	311	332	703	1 381	436	332	254	132
152	22	Vitia congenita cordis.....	21	—	—	—	3	8	2	5	3
		Ductus Botalli persistens.....	1	—	—	—	1	—	—	—	—
153	3	Cor parvum. Cor pendulum.....	3	—	—	—	1	—	2	—	—
154	22	Pericarditis.....	22	—	—	6	5	4	—	6	1
156	94	Endocarditis acuta.....	87	—	—	27	29	6	3	9	13
		».....	4	3	3	4	2	1	—	—	—
157	15	Endocarditis lenta.....	15	—	—	1	1	5	—	7	1
158	17	Endocarditis chronica.....	17	—	—	4	7	4	1	1	—
159	378	Vitia valvularum cordis:									
		a) vitium valvulae mitralis.....	319	2	2	16	204	31	37	20	13
		b) vitium valvularum aortae.....	46	—	—	—	26	12	3	5	—
		c) alia vitia valvularum cordis.....	11	—	—	1	6	2	—	1	1
160	48	Myocarditis acuta.....	48	—	—	20	11	1	4	9	3
161	890	Myocarditis chronica. Myodegeneratio cordis.....	890	—	—	37	536	92	100	92	33
162	25	Myomalacia cordis. Infarctus cordis.....	25	—	—	6	7	1	1	9	1
163	47	Insufficiencia cordis e causa ignota.....	47	—	—	4	23	12	1	7	—
164	70	Arythmia cordis.....	70	—	—	6	42	14	4	1	3
165	109	Morbi arteriarum coronariarum cordis:									
		a) Sclerosis.....	40	—	—	—	19	10	4	6	1
		b) Angina pectoris.....	69	—	—	8	40	6	2	12	1
166	10	Alii morbi cordis.....	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		Dextropositio aortae.....	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Pancarditis.....	5	—	—	—	1	—	—	3	1
		Hypertrophia et dilatatio cordis.....	2	—	—	1	—	1	—	—	—
167	3	Aortitis non luetica.....	3	—	—	—	1	2	—	—	—
168	271	Arteriosclerosis.....	255	—	—	2	72	139	30	5	7
		».....	—	16	18	10	4	1	—	1	—
169	8	Sclerosis aortae.....	8	—	—	—	3	2	3	—	—
170	45	Endarteritis obliterans.....	22	10	11	9	11	1	6	2	3
		».....	—	13	15	5	5	—	—	1	2
171	127	Gangraena spontanea.....	40	20	23	23	13	4	11	5	4
		».....	—	67	71	43	7	—	—	12	5
172	30	Aneyrysmata:	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		a) spurium.....	3	—	—	—	1	1	1	—	—
		».....	—	4	4	3	—	—	—	1	—
		b) arteriovenosum.....	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		».....	—	5	5	2	—	—	—	2	1
		c) Alia aneyrysmata.....	11	—	—	1	5	1	3	1	—
		».....	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Ruptura aneyrysmatae aortae.....	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		».....	—	1	1	1	—	—	—	—	—
173	282	Hypertensio arterialis.....	268	—	—	16	156	41	50	3	2
		».....	—	14	14	—	14	—	—	—	—
174	207	Varices.....	112	—	—	48	16	—	—	—	2
		».....	1	94	98	84	7	—	—	1	3

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaukseton lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Terveiksi tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Holtamatonlma. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	
175	75	Thrombosis	70	5	5	47	9	6	3	7	3
176	166	Phlebitis	155	5	6	106	19	16	2	5	12
		»		6	7	4	1				1
177	20	Embolia	17	—	—	2	1	4	—	10	—
		»		3	3	1	—	—	—	2	—
178	233	Ulcus cruris (varicosum, thrombo- phlebiticum)	197	6	6	129	55	5	6	—	8
		Idem		30	32	19	7	—	—	1	3
179	12	Elephantiasis	7	—	—	—	3	2	2	—	—
		»		4	4	3	1	—	—	—	—
		Lymphostasis extremit. inf.	1	—	—	—	—	—	1	—	—
180	5	Alii morbi vasorum:									
		Anomalia arteriae thyreoideae cra- nialis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Asthenia neurocirculatoria	2	—	—	—	2	—	—	—	—
		Arteriitis brachialis	—	1	2	1	—	—	—	—	—
		Periarteriitis nodosa	1	—	—	—	—	—	—	—	1
181	4	Alii morbi organ. circulationis:	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		Vitium cordis	3	—	—	1	—	1	—	1	—
		X. Hengityselinten taudit.									
		<i>Morbi organorum respirationis et mediastini.</i>									
	4 531		2 673	1 858	1 981	3 299	504	127	150	306	145
182	42	Anomaliae congenitae organorum respirationis	2	40	41	38	1	—	2	—	1
183	63	Deformationes acquisite nasi	1	62	72	58	—	—	1	—	4
184	8	Rhinitis acuta	8	—	—	5	3	—	—	—	—
185	13	Rhinitis chronica	6	1	1	1	2	1	3	—	—
		»		6	8	6	—	—	—	—	—
187	55	Epistaxis	49	—	—	47	—	1	—	—	1
		»		6	10	4	—	—	—	2	—
188	632	Sinitis. Polypi nasi	—	7	7	7	—	—	—	—	—
		a) Sinitis maxillaris	124	24	26	98	35	2	11	1	1
		»		326	359	315	8	—	—	—	3
		b) Sinitis frontalis	15	—	—	11	3	—	1	—	—
		»		20	23	14	2	—	—	2	2
		c) Sinitis sphenoidalis	2	—	—	—	2	—	—	—	—
		»		1	2	—	—	—	—	1	—
		d) Ethmoiditis	16	1	1	10	7	—	—	—	—
		»		28	36	27	—	—	—	1	—
		Sinitis maxillaris et frontalis ...	—	7	8	7	—	—	—	—	—
		»	1	—	—	—	—	1	—	—	—
		»	—	42	51	40	—	—	—	—	2
		Ethmoiditis et sinitis frontalis ..	—	3	4	3	—	—	—	—	—
		Fractura ossis frontis. Pansinitis ac. Leptomeningitis purul. in- fecta	—	1	3	—	—	—	—	1	—
		Leptomeningitis purul. post extract. polypi nasi	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		Fistula sinus maxill. post extract. dentis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Pansinitis	3	8	9	11	—	—	—	—	—
		Corpus alienum reg. ethmoidal. ...	—	1	1	1	—	—	—	—	—
189	15	Pharyngitis	15	—	—	10	4	—	—	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>	
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gutris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>		
190	1 041	Tonsillitis recidivans, chronica.										
		Hypertrophia tonsillarum	103	13	13	43	19	4	47	—	—	3
		Idem	—	925	941	920	1	—	—	—	—	4
191	5	Alii morbi nasi et sinuum accesso- riorum nasi et nasopharyngis										
		Hypertrophia conchae. Tonsillitis pharyng.	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—
		Rhinophyma	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Mucocele ethmoidalis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
192	16	Laryngo-tracheitis acuta	14	1	1	11	3	—	—	—	1	—
		» »	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—
193	6	Laryngitis chronica	6	—	—	2	4	—	—	—	—	—
194	8	Perichondritis laryngis	3	1	1	3	—	—	—	—	1	—
		» »	—	4	5	2	—	—	—	—	2	—
195	1	Oedema laryngis, glottidis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
196	241	Bronchitis acuta	240	—	—	192	35	5	4	1	3	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
197	69	Bronchitis chronica	68	—	—	24	36	4	1	—	3	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
198	22	Bronchiectasiae	20	—	—	—	10	6	2	1	1	—
		» »	—	2	3	—	1	—	—	1	—	—
199	5	Fistula tracheae, bronchorum	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		» »	—	4	4	2	2	—	—	—	—	—
200	3	Alii morbi laryngis, tracheae, bronchorum:										
		Bronchitis fibrinosa	—	2	4	—	—	—	—	2	—	—
		Stenosis ostii tracheae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
201	82	Emphysema pulmonum	82	—	—	4	44	22	10	—	2	—
203	130	Asthma bronchiale	130	—	—	9	98	4	8	2	9	—
204	5	Bronchitis capillaris	5	—	—	4	—	—	—	—	1	—
205	721	Bronchopneumonia	720	—	—	450	79	34	8	116	33	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
206	510	Pneumonia crouposa	502	—	—	354	23	8	8	90	19	—
		» »	6	2	2	5	—	—	—	3	—	—
207	30	Abscessus pulmonis	23	2	2	5	5	7	—	4	4	—
		» »	—	5	6	3	—	1	—	1	—	—
208	26	Infarctus pulmonis	26	—	—	15	3	4	—	4	—	—
209	6	Gangraena pulmonis	6	—	—	—	1	—	—	3	2	—
210	1	Pneumoconiosis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
211	11	Pneumothorax	11	—	—	1	5	—	4	—	1	—
212	357	Pleuritis non tuberculosa	355	—	—	273	40	10	10	6	16	—
		» »	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
213	396	Empyema pleurae:	3	38	38	28	3	—	1	5	4	—
		a) acutum	81	12	12	39	8	6	25	11	4	—
		» »	—	227	250	161	13	3	—	35	15	—
		b) chronicum	15	2	3	7	2	2	3	—	3	—
		» »	—	18	18	11	1	—	—	3	2	—
214	2	Mediastinitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—
215	5	Corpora aliena viarum respirationis	1	4	4	4	—	—	—	1	—	—
216	4	Alii morbi organorum respirationis et mediastini:	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Oedema pulmonum	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—
		Haemoptoë e causa ignota	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkatuiden lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkausten lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Terveinä tai toipuvina. <i>Gutris et convalescents.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>				Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
							Paranimmalla. <i>Sans indication.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>		
	15 269	XI. Ruoansulatuselinten taudit. <i>Morbi organorum digestionis.</i>	5 070	10 199	10 440	11 499	1 515	186	1 292	405	372
217	133	Anomaliae congenitae oris:									
		a) Cheiloschisis (Labium leporinum)	1	17	17	16	1	—	1	—	—
		b) Staphyloschisis	1	6	6	5	1	—	1	—	—
		c) Uranostaphyloschisis	11	—	—	—	1	—	10	—	—
		»	—	43	44	33	7	3	—	—	—
		d) Cheilognato-uranostaphyloschisis	13	—	—	2	3	—	6	—	2
		Idem	—	41	49	12	21	1	—	3	4
218	3	Deformationes acquisite oris	—	3	3	3	—	—	—	—	—
219	19	Stomatitis. Glossitis	15	—	—	12	2	1	—	—	—
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—
220	79	Morbi dentium et gingivae	27	11	11	25	10	—	2	—	1
		»	—	41	41	40	1	—	—	—	—
221	31	Alii morbi cavi oris et pharyngis	11	16	16	20	3	—	4	—	—
		Stenosis, fistula duct. parotid.	2	1	1	—	2	—	—	—	1
		Fistula hypopharyngis. Status	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		e laryngeotom. total	—	—	—	—	—	—	—	—	—
222	1	Anomaliae congenitae oesophagi ..	1	—	—	—	—	—	—	1	—
223	1	Oesophagitis	1	—	—	—	1	—	—	—	—
224	34	Stricture oesophagi	23	—	—	5	9	1	5	1	2
		»	—	11	24	—	8	—	—	2	1
225	1	Dilatatio oesophagi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
226	1	Diverticulum oesophagi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
227	5	Cardiospasmus	3	—	—	1	2	—	—	—	—
		»	—	1	1	—	1	—	—	—	—
		» et dilatatio oesophagi	—	1	1	1	—	—	—	—	—
228	10	Alii morbi oesophagi:									
		Fistula oesophagotrachealis	—	1	1	—	1	—	—	—	—
		Diverticulitis oesophagi. Mediastinitis. Emphysema subcut. colli et thoracis. Fistula oesophago-pleuralis. Empyema pleurae	—	1	3	—	—	—	—	—	1
		Corpus alienum oesophagi	—	8	9	8	—	—	—	—	—
229	1	Anomaliae congenitae ventriculi, duodeni	1	—	—	—	—	—	—	1	—
230	148	Gastritis acuta	148	—	—	124	9	4	6	—	5
231	1 499	Gastritis chronica. Gastrodyspepsia. Anomaliae secretionis ventriculi	1 476	16	16	250	631	42	550	—	19
		Idem	—	7	7	1	5	1	—	—	—
232	2	Gastritis phlegmonosa	2	—	—	2	—	—	—	—	—
233	978	Ulcus ventriculi, duodeni	675	63	63	200	271	16	209	8	34
		»	—	240	244	204	18	1	—	13	4
234	152	Ulcus ventriculi, duodeni perf.	3	28	29	17	—	1	1	11	1
		a) Peritonitis circumscripta	9	—	—	6	2	—	1	—	—
		»	—	37	37	30	—	—	—	7	—
		b) Peritonitis diffusa	5	8	8	7	—	—	—	5	1
		»	—	62	63	46	—	1	—	14	1
235	60	Stenosis pylori	27	4	4	3	5	3	16	3	1
		»	—	29	30	24	2	—	—	3	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkautujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Guérés et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
236	52	Pylorospasmus:	2	—	—	1	—	—	—	1	—
		a) infantum	48	—	—	28	3	—	3	5	9
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		b) adultorum	1	—	—	—	—	1	—	—	—
237	1	Fistula ventriculi	—	1	1	—	—	—	—	—	1
238	46	Alii morbi ventriculi, duodeni:	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Haematemesis	4	—	—	2	—	1	—	1	—
		Perigastritis	10	—	—	7	3	—	—	—	—
		Gastroptosis	11	2	2	2	1	—	10	—	—
		Atonia ventriculi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Dilatatio ventriculi acuta	4	—	—	4	—	—	—	—	—
		Diverticulum ventriculi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Status post resect. ventric.	7	—	—	—	3	—	4	—	—
		» gastroenterost.	5	—	—	—	1	—	3	—	1
239	32	Anomaliae congenitae intestini (Di-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		verticulum Meckeli, Megacolon,	8	—	—	—	2	—	5	1	—
		etc.)	—	5	6	3	2	—	—	—	—
		Idem	—	1	1	—	—	1	—	—	—
		Duodenum mobile	1	10	12	9	1	—	1	—	—
		Caecum mobile	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Ileum terminale fixatum	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Atresia recti, ani cong.	2	—	—	—	—	1	1	—	—
		»	—	4	5	3	—	—	—	1	—
240	12	Infantilismus intestinalis (Morbus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Herter-Heubneri)	12	—	—	1	6	1	1	1	2
241	501	Enteritis. Enterodyspepsia. Colitis	457	—	—	365	44	7	25	7	9
		»	—	44	45	21	20	1	—	2	—
242	4	Enteritis phlegmonosa	—	4	4	2	—	—	—	2	—
243	5	Colica mucosa	5	—	—	3	—	—	2	—	—
244	13	Colitis ulcerosa	9	1	1	—	7	—	1	2	—
		»	—	3	3	2	—	—	—	—	1
245	1	Diverticulosis, diverticulitis coli	—	1	1	—	—	—	—	—	—
246	3 452	Appendicitis acuta	267	887	887	1 089	19	4	10	3	29
		»	—	2 298	2 298	2 243	—	—	—	7	48
247	940	Appendicitis acuta perforata:	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		a) Peritonitis circumscripta	96	8	8	86	10	1	—	3	4
		»	—	242	245	210	—	1	—	14	17
		b) Peritonitis diffusa	5	9	9	8	—	—	—	5	1
		»	—	307	317	234	—	1	—	62	10
		Abscessus periappendicularis	225	19	20	211	16	—	2	5	10
		»	—	29	29	27	—	—	—	2	—
248	1 835	Appendicitis chronica	52	104	104	116	7	—	26	—	7
		»	—	1 679	1 679	1 657	—	1	—	—	21
249	10	Abscessus subphrenicus	7	—	—	2	—	1	2	1	1
		»	—	3	3	2	—	—	—	—	1
250	1	Abscessus pararectalis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
251	36	Peritonitis metastatica	16	2	2	6	3	1	—	6	2
		»	—	18	18	6	—	—	—	10	2
252	156	Adhaesiones intra-abdominales	67	14	14	29	18	12	20	—	2
		»	—	75	77	72	1	1	—	1	—
253	334	Oclusio intestini:	14	3	3	14	—	—	—	3	—
		a) Volvulus	4	6	6	6	—	—	—	4	—
		»	—	44	50	32	—	—	—	11	1
		b) Strangulatio	3	6	6	7	—	—	—	2	—
		»	—	77	82	52	1	—	—	21	3
		c) Invaginatio	10	2	2	4	1	1	3	3	—
		»	—	18	18	12	—	—	—	6	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkausten lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa à la fin de l'année.
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gutés et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Sans amélioration.	Hollanatomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
		d) Nodus	—	21	21	8	—	—	—	11	2
		e) Obturatio	—	4	4	2	—	—	—	2	—
		f) Aliae occlusiones intestini	34	23	23	32	5	—	3	14	3
		» »	—	65	68	42	—	1	—	18	4
254	7	Stenosis intestini	4	—	—	1	1	—	2	—	—
		» »	—	3	3	2	—	—	—	1	—
255	49	Splanchnoptosis	42	—	—	3	13	3	21	—	2
		»	—	7	7	1	3	3	—	—	—
256	24	Fistula stercoralis	5	—	—	3	—	—	1	—	1
		»	—	19	19	12	—	3	—	3	1
257	37	Prolapsus recti, ani	13	—	—	2	4	—	7	—	—
		»	—	24	24	22	1	—	—	—	1
258	16	Polypus coli, recti	2	14	14	12	1	—	1	1	1
259	275	Venectasiae haemorrhoidales	97	33	33	67	30	2	26	—	5
		»	—	145	145	143	—	—	—	—	2
260	5	Strictura recti	4	—	—	1	—	1	1	—	1
		»	—	1	1	—	1	—	—	—	—
261	10	Proctitis	7	—	—	—	5	—	2	—	—
		»	—	3	3	2	—	1	—	—	—
262	63	Periproctitis	3	—	—	1	1	—	—	—	1
		»	—	60	60	60	—	—	—	—	—
263	38	Fistula ani	—	36	36	32	2	—	—	—	2
		»	1	1	1	1	1	—	—	—	—
264	116	Fissura ani	8	16	16	18	2	—	2	1	1
		»	—	92	92	89	2	—	—	—	1
265	86	Obstipatio habitualis	85	—	—	37	24	4	15	—	5
		»	—	1	1	—	1	—	—	—	—
266	33	Alii morbi intestinum:	4	1	1	3	1	—	—	1	—
		Fistula umbilical. Peritonitis pneu- mococcica	—	2	3	—	2	—	—	—	—
		Perforatio jejuni e causa ignota ..	—	1	2	—	—	—	—	1	—
		Enterocystoma ilei	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Thrombosis art. mesent. Gangraen. intest. ilei	—	3	3	—	—	—	—	2	1
		Mesenteritis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Gangraena coeci et coli ascend. ..	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		Phlegmone coli descendens et sig- moidei	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		Sigmoiditis acuta	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Fibroma permagna mesosigm.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Lymphogranuloma recti	6	—	—	—	1	—	5	—	—
		»	—	2	2	—	2	—	—	—	—
		Enterolithiasis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Atonia, ptosis intestin.	2	1	1	1	2	—	—	—	—
		Haemorrhagia intestin.	4	—	—	3	1	—	—	—	—
267	100	Icterus catarrhalis. Hepatitis acuta	96	—	—	66	15	4	2	4	5
		Idem	—	4	4	3	—	—	—	1	—
268	12	Atrophia acuta hepatis	12	—	—	—	2	1	1	8	—
269	29	Hepatopathia chronica. Cirrhosis hepatis	24	—	—	—	4	9	6	2	3
		Idem	—	5	5	—	2	3	—	—	—
270	627	Cholecystitis. Cholelithiasis	424	71	71	198	154	14	109	6	14
		»	—	132	134	117	1	1	—	12	1
271	15	Cholangitis	15	—	—	4	6	2	—	1	—
272	8	Abscessus hepatis	4	1	1	1	1	—	1	2	—
		»	—	3	3	2	—	—	—	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tanti. <i>Maladie.</i>	Lekkaamattomen lukum. <i>Nombre des non-operés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés</i>	Leikkausten lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Guéris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
273	4	Alii morbi hepatis et viarum biliarum:	2	—	—	—	1	—	—	—	1
		Urobilinuria	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Hepatitis ex usu neosalvarsan.	1	—	—	—	—	1	—	—	—
274	34	Pancreatitis. Necrosis pancreatis.	26	6	6	15	5	—	3	6	3
		» » »	—	2	2	—	—	1	—	—	1
276	2 611	Hernia libera:									
		a) inguinalis	74	80	85	83	3	8	54	1	5
		»	—	1 950	2 107	1 921	—	—	—	5	24
		b) femoralis	4	—	—	—	1	—	3	—	—
		»	—	113	115	111	—	—	—	—	2
		c) umbilicalis	28	—	—	4	—	1	22	—	1
		»	—	150	150	146	—	1	—	1	2
		d) epigastrica	8	—	—	—	1	—	6	—	1
		»	—	46	46	46	—	—	—	—	—
		e) ventralis	23	—	—	—	—	—	20	—	3
		»	—	121	122	116	1	—	—	1	3
		f) Aliae herniae:									
		Hernia diaphragmatica	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» lineae albae	1	4	4	4	—	—	1	—	—
		» post laparotom.	1	5	5	5	—	—	1	—	—
		Diastasis mm. recti abdom.	1	1	1	1	—	—	1	—	—
277	264	Hernia incarcerata:									
		a) inguinalis	5	29	29	29	—	—	—	3	2
		»	—	123	125	107	—	1	—	11	4
		b) femoralis	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		»	—	75	76	67	—	—	—	6	2
		c) umbilicalis	2	4	4	2	—	—	—	4	—
		»	—	12	12	10	—	—	—	2	—
		d) epigastrica	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		e) ventralis	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	3	3	2	—	—	—	1	—
		f) Aliae herniae:									
		Hernia diaphragmatica	—	2	3	—	—	—	—	2	—
		Hernia in recessu, duodenojejunal.	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		Hernia interna	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» obturatoria	—	2	3	—	—	—	—	2	—
278	16	Corpora aliena canalis digestionis	8	2	2	9	—	1	—	—	—
		» » » »	—	6	6	5	—	1	—	—	—
279	201	Alii morbi organ. digestionis:	6	1	1	2	1	1	3	—	—
		Melaena	2	—	—	1	—	—	1	—	—
		Peritonitis e causa ignota	—	2	2	—	—	—	—	2	—
		Dolores abdominis	163	27	27	127	24	6	33	—	—
		XII. Virtsaelinten ja miesten sukupuolielinten taudit.									
		<i>Morbi organorum uropoëticorum et genitalium virilium.</i>	2 918	603	694	1 840	1 034	142	237	142	126
280	112	Anomaliae congenitae:									
		a) Ren arcuatus	1	1	1	1	—	—	1	—	—
		b) Dystopia renis	—	3	3	1	1	—	—	—	—
		c) Ectopia vesicae	1	—	—	—	—	—	1	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkausten lukum. Nombre des opérations.	Leikkatujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkausten lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Tervein tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parapimä. Amputés.	Sans amputation.	Hoitamatonina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		—
		d) Hypospadiä	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—
		e) Epispadiä	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—
		f) Phimosis	—	35	35	34	—	—	—	—	—	1
		g) Paraphimosis	4	—	—	3	—	—	—	—	—	—
		»	—	11	11	11	—	—	—	—	—	—
		h) Retentio testis	9	29	29	29	—	1	—	—	—	—
		Hypospadiä et retentio testis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		i) Aliae anomaliae congenitae organorum uropoëticorum et genitalium virilium:										
		Degeneratio polycyst. renum	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		»	—	3	3	—	—	2	—	—	—	1
		Diverticulum vesic. urinar.	1	1	1	—	—	—	1	—	1	—
		Ureter duplex	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
		» » Hydrometra	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		» » Hydroureter	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		Brevitas frenuli	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Pseudohermaphroditismus	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
281	24	Hydronephrosis	19	—	—	1	2	1	15	—	—	—
		»	—	5	5	4	—	—	—	—	1	—
282	28	Ren mobilis	24	—	—	1	6	1	15	—	—	1
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
283	9	Albuminuria orthostatica	9	—	—	3	2	—	4	—	—	—
284	359	Nephropathia acuta (Nephrosis. Nephritis)	358	1	1	218	76	16	13	14	22	—
285	316	Nephropathia chronica (Nephrosis. Nephritis. Nephrosclerosis)	312	3	3	22	138	54	24	60	17	—
		Idem	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
286	234	Lithiasis:										
		a) Nephrolithiasis. Colica renalis	189	3	3	84	70	3	32	1	2	—
		»	—	15	15	15	—	—	—	—	—	—
		b) Ureterolithiasis	8	—	—	4	1	—	3	—	—	—
		»	—	4	5	3	—	—	—	1	—	—
		c) Lithiasis vesicae urinariae	7	—	—	6	—	—	—	—	—	—
		»	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—
		Calculus urethrae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		Calculi prostatae	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—
287	36	Haematuria e causa ignota	35	—	—	14	11	2	6	—	—	2
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
288	49	Bacteriuria	49	—	—	29	12	4	4	—	—	—
289	165	Cystitis	165	—	—	107	42	3	5	—	—	8
290	614	Cysto-pyelonephritis ascendens ..	612	—	—	437	141	9	15	3	7	—
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
291	566	Pyelonephritis infectiosa	566	—	—	364	147	18	15	3	19	—
292	30	Pyonephrosis	23	2	2	9	7	2	2	3	2	—
		»	—	5	5	3	—	—	—	2	—	—
293	39	Abscessus pararenalis	10	—	—	3	1	—	4	—	—	2
		»	—	29	30	24	3	—	—	1	—	1
294	12	Fistula renis, ureteris, vesicae urina- riae	7	—	—	1	2	1	2	—	—	1
		Idem	—	5	5	4	—	—	—	—	—	1
295	4	Balanoposthitis	4	—	—	3	—	—	—	—	—	1
296	5	Urethritis simplex	5	—	—	2	3	—	—	—	—	—
297	447	Hypertrophia prostatae	271	25	29	12	202	15	31	23	13	—
		»	—	151	232	52	62	1	—	23	13	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amélioration.	Parantumatia. Non-traités.	Hollanatomia. Mortels.	
298	52	Prostatitis. Abscessus prostatae non gonorrhoeica	47	1	1	14	28	2	4	—	—
		Idem	—	4	5	2	1	—	—	1	—
299	5	Alii morbi prostatae:	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Atrophia prostatae	3	—	—	—	1	1	1	—	—
		»	—	1	1	—	—	—	—	1	—
300	14	Retentio urinae e causa ignota ..	11	—	3	3	6	1	1	—	—
		»	—	3	3	2	2	1	—	—	—
301	9	Enuresis	9	—	—	3	—	2	1	—	1
302	11	Incontinentia urinae e causa ignota	7	—	—	1	5	—	—	—	1
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—
303	9	Orchitis	9	—	—	7	2	—	—	—	—
304	69	Epididymitis	59	5	5	46	11	—	5	—	2
		»	—	5	5	4	—	—	—	—	1
305	34	Hydrocele funiculi	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		»	—	33	33	33	—	—	—	—	—
306	165	Hydrocele testis	8	157	158	155	—	1	5	—	4
307	5	Spermatocele	—	5	5	5	—	—	—	—	—
308	18	Varicocele	2	—	—	—	—	—	1	—	1
		»	—	16	16	15	—	—	—	—	1
309	4	Corpora aliena organ. uropoëticorum	1	3	3	3	1	—	—	—	—
310	77	Alii morbi organ. uropoëticorum et genitalium virilium:	2	—	—	—	2	—	—	—	—
		Infarctus renis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Status post operat. plast. propter ectop. vesic. urinar.	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Strictura urethrae	48	1	3	7	39	—	3	—	—
		»	—	8	8	5	2	—	—	1	—
		» ureteris post ureterotomiam et extractionem calculi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Pyonephrosis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Vesicocele	1	3	3	3	—	—	1	—	—
		Pollakisuria	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Uraemia	2	—	—	—	—	—	—	2	—
		Incarceratio testis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Torsio	—	3	3	3	—	—	—	—	—
		Spermatocystitis	2	—	—	1	—	—	—	—	1
		Funiculitis acuta	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		Cysta gland. Cowperi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		XIII. Naisten sukupuolielinten taudit.									
	3 215	<i>Morbi genitalium muliebrum.</i>	1 655	1 560	1 568	2 151	619	46	237	45	117
311	7	Anomaliae congenitae:									
		Uterus duplex	—	2	2	2	—	—	—	—	—
		Vagina	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Uterus et vagina duplex	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Septum vaginae	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Haematokolpos	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Hymen imperforat.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
312	2	Rigiditas hymenis	—	2	2	2	—	—	—	—	—
313	20	Atresia:									
		a) hymenis	—	4	4	4	—	—	—	—	—
		b) vaginae	2	6	6	5	—	1	1	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkauksien lukum. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukum. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parannuttua. Sans amélioration.	Hoitamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	
314	4	c) cervicis uteri	1	7	7	6	—	—	1	—	1
315	15	Aplasia genitalium	3	1	1	1	—	—	3	—	—
		Hypoplasia genitalium	15	—	—	—	—	1	13	1	—
316	6	Aliae anomaliae congenitae genitalium:									
		Hypertrophia labiorum minorum	—	2	2	2	—	—	—	—	—
		Hydrocele muliebris	—	4	4	4	—	—	—	—	—
317	3	Elongatio colli uteri	—	3	3	3	—	—	—	—	—
318	145	Retroversio, flexio uteri:	5	6	6	6	3	—	2	—	—
		a) mobilis	18	1	1	9	8	—	1	—	1
		»	—	38	38	38	—	—	—	—	—
		b) fixata	48	—	—	12	19	2	14	—	1
		»	—	29	29	29	—	—	—	—	—
319	318	Descensus, prolapsus uteri	51	10	10	11	6	1	39	—	4
		»	—	257	258	249	—	—	—	5	3
320	14	Prolapsus vaginae	6	—	—	—	4	—	2	—	—
		»	—	8	8	8	—	—	—	—	—
321	2	Amenorrhoea	2	—	—	—	2	—	—	—	—
322	62	Dysmenorrhoea	34	7	7	21	13	2	5	—	—
		»	—	21	21	17	4	—	—	—	—
323	37	Aliae anomaliae menstruationis:									
		Menorrhagia. Metrorrhagia	13	23	23	28	7	1	—	—	—
		Haemorrhagia ex utero propter hypertoniam	—	1	1	1	—	—	—	—	—
324	445	Metropathiae haemorrhagicae:	2	20	20	19	3	—	—	—	—
		a) Metropathia haemorrhagica juvenilis	39	4	4	20	17	—	3	—	3
		Idem	—	38	38	32	5	—	—	—	1
		b) Metropathia haemorrhagica climacterica	55	38	38	61	17	2	7	—	6
		Idem	—	249	249	201	39	1	—	—	8
325	10	Endometriosis interna	—	10	10	10	—	—	—	—	—
326	65	Endometriosis externa	7	—	—	—	4	—	2	—	1
		»	—	58	59	57	—	—	—	—	1
327	20	Haematoma ovarii	2	18	18	20	—	—	—	—	—
328	42	Sterilitas	14	1	1	5	3	4	2	—	1
		»	—	27	27	23	4	—	—	—	—
329	47	Inflammatio vulvae, vaginae, non gonorrhoeica	36	—	—	28	2	—	6	—	—
		Idem	—	11	11	5	1	4	—	—	1
330	32	Bartholinitis. Cysta glandulae Bartholini	4	1	1	4	1	—	—	—	—
		Idem	—	27	27	25	1	—	—	—	1
333	2	Cervicitis uteri non gonorrhoeica ..	2	—	—	—	1	—	1	—	—
334	67	Erosio, pseudoerosio portio. uteri	12	—	—	3	5	—	4	—	—
		Idem	—	55	55	42	7	3	2	—	1
335	1	Hypertrophia portio. uteri	—	1	1	1	—	—	—	—	—
336	115	Polypus cervicis, corporis uteri ..	3	—	—	—	2	—	1	—	—
		»	—	112	112	106	1	—	—	—	5
337	155	Endometritis. Metritis non gonorrhoeica	74	39	39	77	17	1	15	—	3
		Idem	—	42	42	38	1	—	1	—	2
338	8	Pyometra	2	—	—	—	1	—	—	—	1
		»	—	6	6	1	5	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkatujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gueris et convalescents.</i>	Tarpehina. <i>Amaliores.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
339	484	Salpingo-oophoritis acuta non gonorrhoeica	453	5	5	256	121	10	44	—	27
		Idem	—	26	26	23	1	—	—	1	1
340	495	Salpingo-oophoritis chronica non gonorrhoeica	404	14	14	187	175	7	38	—	11
		Idem	—	77	77	74	—	—	—	1	2
341	36	Hydrosalpinx	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		»	—	35	35	32	—	—	—	—	3
342	70	Pyosalpinx	43	9	9	12	28	2	3	—	3
		»	—	18	18	14	—	1	—	3	—
343	36	Pyovarium	13	5	5	10	3	—	—	—	5
		»	—	17	17	16	—	—	—	1	—
		Pyosalpinx et Pyovarium	—	1	1	1	—	—	—	—	—
344	37	Abscessus peritubarius, fossae Douglasi	9	11	11	11	5	—	1	1	2
		Idem	—	17	17	13	2	—	—	1	1
345	24	Degeneratio polycystica ovarii	3	21	24	20	—	—	2	—	2
346	62	Cysta retentionis ovarii	9	—	—	—	2	—	6	—	1
		»	—	53	54	50	1	—	—	1	1
347	82	Pelvioperitonitis	67	6	6	47	16	1	1	4	4
		»	—	9	10	7	1	—	—	1	—
348	31	Peritonitis diffusa (post partum, post abortum, etc.)	11	6	6	4	—	—	—	13	—
		Idem	—	14	15	7	—	—	—	7	—
349	186	Parametritis lateralis, posterior	176	6	6	109	53	2	12	1	5
		»	—	4	4	3	1	—	—	—	—
350	10	Fistula genito-intestinalis	3	7	7	7	—	—	3	—	—
351	5	Fistula vesico-, uretero-genitalis	3	2	2	2	—	—	—	—	3
352	3	Corpora aliena genitalium mulierum	—	3	3	3	—	—	—	—	—
353	10	Alii morbi genitalium mulierum:									
		Haematometra	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Haematosalpinx bilateral.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Climacterium	7	—	—	1	6	—	—	—	—
		Status post operat.	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		XIV. Raskaus, raskaustilan ja synnytystaudit.									
		<i>Graviditas, morbi graviditatis, partus.</i>									
	8 924		5 401	3 523	3 535	8 425	102	13	236	71	77
354	547	Graviditas	292	5	5	79	13	1	198	1	5
		»	—	250	250	244	2	1	2	—	1
355	88	Abortus imminens	85	3	3	76	7	1	3	—	1
356	1 508	Abortus:									
		a) non febrilis	303	98	98	389	2	—	2	—	8
		»	—	813	814	801	4	—	—	—	8
		b) febrilis	185	16	16	169	2	1	4	14	11
		»	—	93	95	80	2	1	—	8	2
357	507	Residua post abortum	86	67	67	133	14	—	1	1	4
		»	—	354	354	344	8	—	—	—	2
358	12	Mola hydatidosa	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		»	—	10	10	9	1	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des opérations.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gueris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Sana amplexation. <i>Non-traités.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
359	17	Hydramnion	12	5	5	16	—	—	1	—	—
360	177	Graviditas extrauterina:	3	30	31	29	—	—	2	1	1
		a) persistens	1	—	—	—	—	—	—	—	1
		b) tubarius	2	1	1	1	—	—	1	—	1
		»	—	67	67	63	1	—	—	1	2
		c) ruptura tubae	2	—	—	—	—	—	—	—	2
		»	—	70	70	65	—	—	—	2	3
		Graviditas interstitialis. Ruptura cornus	—	1	1	1	—	—	—	—	—
361	101	Hyperemesis gravidarum	93	2	2	76	12	—	3	—	4
		»	—	6	6	6	—	—	—	—	—
362	614	Nephrogestosis:	4	1	1	4	1	—	—	—	—
		b) Albuminuria	282	—	—	275	5	—	1	—	1
		»	—	11	11	1	—	—	—	—	—
		c) Nephropathia	172	11	11	161	13	—	4	5	—
		»	—	24	24	24	—	—	—	—	—
		d) Eclampsismus	55	—	—	53	1	—	—	—	1
		»	—	22	22	22	—	—	—	—	—
		e) Eclampsia	10	2	2	8	—	1	1	2	—
		»	—	30	30	25	—	—	—	4	1
363	8	Hepatoigestosis	6	—	—	3	1	—	—	—	—
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—
364	14	Dermatogestosis	14	—	—	14	—	—	—	—	—
365	3	Neurogestosis	3	—	—	2	—	1	—	—	—
366	2 968	Partus, foetus in situ longitudi- nale:									
		a) praesentatio occipitis	2 588	—	—	2 585	—	—	—	1	2
		»	—	222	222	221	—	—	—	1	—
		b) » sincipitis	5	3	3	8	—	—	—	—	—
		c) » frontis	2	5	5	7	—	—	—	—	—
		d) » faciei	3	2	2	5	—	—	—	—	—
		e) » clunium	36	53	53	89	—	—	—	—	—
		f) » » et pedum	6	14	14	19	—	—	—	—	1
		g) » pedum	13	16	16	28	—	—	—	—	1
367	8	Partus, foetus in situ obliquo	7	1	1	8	—	—	—	—	—
368	16	Partus, foetus in situ transversali	2	14	15	15	—	1	—	—	—
	72	» » » » incert.	72	—	—	72	—	—	—	—	—
369	309	Partus cum pelve angusta:	1	36	36	36	—	—	—	—	1
		a) pelvis plana	55	15	15	69	—	—	—	1	—
		»	—	28	28	28	—	—	—	—	—
		b) » aequaliter iusto minor	70	56	56	123	—	—	—	—	3
		c) » » » » et plana	17	12	12	29	—	—	—	—	—
		e) pelvis angusta modo variabili	6	13	13	19	—	—	—	—	—
370	60	Placenta praevia:	4	—	—	1	—	—	3	—	—
		»	—	17	17	16	—	—	—	1	—
		a) totalis	3	8	8	9	1	—	—	1	—
		»	—	5	5	5	—	—	—	—	—
		b) partialis	9	—	—	6	1	—	2	—	—
		»	—	14	14	13	—	—	—	—	1
371	45	Insertio depressa placentae	43	2	2	45	—	—	—	—	—
372	27	Ablatio placentae ante tempus	10	—	—	6	—	—	2	2	—
		»	—	17	17	15	—	—	—	1	1
373	14	Prolapsus funiculi umbilicalis	4	10	10	14	—	—	—	—	—
374	2	Prolapsus extremitatum	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	1	1	—	—	1	—	—	—

No.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amputation. Non-través.	Hoitamattomina. Dételés.	Kuolleina. Mortels.		
375	13	Inertia uteri	11	2	2	13	—	—	—	—	—	—
376	35	Exhaustio uteri	2	33	39	34	—	—	—	—	—	1
377	1	Distensio segmenti inferioris uteri	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
378	216	Ruptura membranorum ante tem- pus	214	—	—	214	—	—	—	—	—	—
		Idem	—	2	2	1	—	1	—	—	—	—
379	73	Retentio placentae totalis, partia- lis	43	—	—	43	—	—	—	—	—	—
		Retentio placentae totalis, partia- lis	—	30	31	27	—	1	—	—	2	—
380	242	Haemorrhagia sub periode III, post partum	209	33	33	242	—	—	—	—	—	—
381	14	Retentio membranorum	9	5	5	14	—	—	—	—	—	—
382	1	Aliae complicationes	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
383	1	Perforatio uteri	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—
384	26	Ruptura uteri:										
		a) Ruptura cervicis recens	—	6	6	5	—	—	—	—	1	—
		b) » » inveterata ..	1	19	19	18	—	—	2	—	—	—
386	845	Ruptura perinei:										
		a) Ruptura perinei recens	6	—	—	4	2	—	—	—	—	—
		b) » » inveterata ..	4	815	815	18	—	—	4	—	—	2
387	1	Stricture vaginae, cervicis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
388	1	Haematoma vaginae, vulvae	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
389	1	Inversio uteri	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
390	16	Febris e causa ignota sub partu ..	15	1	1	15	1	—	—	—	—	—
391	28	Lochiometra	28	—	—	28	—	—	—	—	—	—
392	292	Endometritis puerperalis:										
		a) levis	199	2	2	197	2	—	—	—	1	1
		b) gravis	37	—	—	32	1	—	—	—	—	4
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		c) septica	35	1	1	17	2	1	—	—	16	—
		»	—	2	2	1	—	—	—	—	1	—
		XV. Rintarauhasen taudit.										
	162	<i>Morbi glandulae mammae.</i>	48	114	128	154	3	—	1	—	—	4
394	4	Anomaliae congenitae:										
		Hyperthelia	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
395	2	Deformitas glandulae mammae:										
		a) Hypertrophia	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		b) Mastoptosis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
396	136	Mastitis acuta:										
		a) simplex	40	—	—	40	—	—	—	—	—	—
		b) purulenta	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		»	—	95	109	91	1	—	—	—	—	3
397	2	Mastitis chronica	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
398	12	Mastopathia cystica	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—
		»	—	10	10	9	—	—	—	—	—	1
399	5	Gynecomastia	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—
400	1	Alii morbi glandulae mammae. Cor- pus alienum in mamm.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gaëris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Paremmatonta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamaton. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
	2 660	XVI. Luuston ja nivelten taudit. <i>Morbi organorum locomotionis et staticorum.</i>	1 446	1 214	1 371	1 369	831	82	173	44	161
401	149	Anomaliae congenitae organorum locomotionis et staticorum:									
		a) Chondrodystrophia	3	—	—	—	—	1	2	—	—
		c) Anomaliae columnae vertebralis (Rachischisis. Lumbalisatio. Sacralisatio).....	25	—	—	—	13	—	12	—	—
		Idem	—	4	4	1	1	—	—	1	1
		d) Anomaliae extremitatum superiorum	1	2	2	2	—	—	1	—	—
		Digitus malleus	—	6	7	6	—	—	—	—	—
		Syndactylia	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Polydactylia manus et pedis	—	8	8	8	—	—	—	—	—
		e) Anomaliae extremitatum inferiorum	29	3	4	6	20	2	3	—	1
		Idem	—	29	32	24	2	—	—	—	3
		f) Luxationes congenitae (femoris etc.)	16	1	1	4	8	1	3	1	—
		Idem	—	3	3	2	—	—	—	1	—
		g) Torticollis	3	—	—	—	2	—	1	—	—
		»	—	14	14	12	—	—	—	—	2
		h) Aliae anomaliae congenitae. Anomalia cong. thoracis	1	—	—	—	—	—	1	—	—
402	4	Exostoses hereditariae	1	3	3	3	—	—	1	—	—
403	11	Sequelae post Poliomyelitidem acutam (Pes varus, paralyticus etc.)	4	—	—	—	1	1	1	1	—
		Idem	—	7	10	4	2	—	—	—	1
404	72	Deformatates acquisitae organorum locomotionis et organorum staticorum:									
		a) columnae vertebrae	6	—	—	1	1	—	3	—	1
		b) extremitatum superiorum	1	2	2	3	—	—	—	—	—
		c) » inferiorum	9	—	—	1	3	—	4	—	1
		» »	—	48	63	45	2	—	—	1	—
		d) Aliae deformatates acquisitae organorum locomotionis et staticorum:									
		Kyphoscoliosis	2	—	—	—	—	—	2	—	—
		Scoliosis lumbodorsalis	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Onychogryphosis	—	3	3	3	—	—	—	—	—
405	2	Articulatio laxa	1	1	1	2	—	—	—	—	—
406	8	Contractura Dupuytreni	3	—	—	1	—	—	2	—	—
		»	—	5	7	3	1	—	—	—	1
407	14	Aliae contracturae	5	—	—	1	2	—	2	—	—
		»	—	9	12	5	3	—	—	—	1
408	23	Anchylis fibrosa, ossea	11	3	3	2	8	—	4	—	—
		»	—	9	9	8	—	—	—	—	1
409	29	Osteopathia et osteoarthropathia juvenilis	28	—	—	4	14	1	8	—	1
		Idem	—	1	1	1	—	—	—	—	—
410	3	Luxatio spontanea:	2	1	1	2	—	—	—	—	1
411	5	Fractura spontanea	5	—	—	1	3	1	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksittomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amélioration.	Hoitamattomina. Non-traités.	Kuollut. Mortels.		Kuollut. Mortels.
412	599	Osteomyelitis:										
		a) acuta	28	22	23	27	9	2	4	4	4	27
		»	—	190	229	119	26	—	—	18	—	—
		b) sequelae post necrosim, absces- sum, etc.	85	107	117	58	80	5	22	4	23	23
		Idem	—	167	180	120	21	2	—	1	—	—
413	1	Osteoporosis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
415	13	Ostitis fibrosa localisata	6	—	—	1	4	—	1	—	—	—
		»	—	7	8	4	3	—	—	—	—	—
416	186	Periostitis	48	32	33	57	11	1	8	—	—	3
		»	—	106	106	101	—	—	—	1	—	4
418	7	Osteochondritis dissecans	2	3	3	2	2	—	—	—	—	1
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
419	28	Mus articularis	3	25	25	25	—	—	3	—	—	—
420	316	Polyarthritis rheumatica acuta ..	313	—	—	160	122	8	5	—	—	18
		»	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—
421	7	Aliae polyarthritides acutae	7	—	—	6	1	—	—	—	—	—
422	43	Hydrops articuli intermittens	40	3	3	13	25	2	3	—	—	—
423	69	Arthritis serosa, serofibrinosa	67	—	—	54	10	1	1	—	—	1
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
424	66	Arthritis purulenta, metastatica, non gonorrhoeica	19	11	11	17	5	3	1	1	—	3
		Idem	—	36	46	22	2	2	1	5	—	4
425	372	Arthritis. Periartthritis chronica ..	355	8	8	34	255	29	28	—	—	17
		»	—	9	9	7	2	—	—	—	—	—
426	64	Osteoarthropathia chronica	61	—	—	—	47	4	7	—	—	3
		»	—	3	3	1	2	—	—	—	—	—
428	100	Spondylarthropathia	100	—	—	6	60	13	17	—	—	4
429	8	Spondylolisthesis	8	—	—	—	—	—	8	—	—	—
430	90	Myositis. Myalgia. Lumbago. Rhen- matismus musculorum	90	—	—	44	36	1	6	—	—	3
432	141	Tendovaginitis	4	1	1	2	3	—	—	—	—	—
		»	—	136	185	119	5	1	—	5	—	6
434	25	Hygroma	—	21	21	21	—	—	—	—	—	—
		»	2	2	2	2	1	—	1	—	—	—
435	128	Bursitis serosa, purulenta	23	1	1	19	2	—	2	—	—	1
		»	—	104	106	102	1	—	—	—	—	1
436	5	Bursitis calcarea	2	3	3	3	—	—	2	—	—	—
437	20	Unguis incarnatus	—	20	22	20	—	—	—	—	—	—
438	9	Clavus	—	9	9	9	—	—	—	—	—	—
439	6	Ulcus neurotrophicum	4	—	—	1	2	1	—	—	—	—
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
440	6	Stylus post amputationem (dolo- rosus, vitiosus)	1	5	5	5	—	—	1	—	—	—
441	31	Alii morbi organorum locomo- tionis et staticorum:	—	7	8	7	—	—	—	—	—	—
		Syndroma lumbosacroischiadicum	19	—	—	11	7	—	1	—	—	—
		Epiphysitis acuta	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		Morbus Stieda	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Corpus alienum femoris	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—
		XVII. Ihotaudit ja ulkoisten loisten aiheuttamat taudit.										
		<i>Morbi systematis cutanei et morbi exoparasitarii.</i>										
	1 361		1 179	182	198	1 033	193	13	30	18	74	
442	421	Eczema	420	1	1	272	104	5	10	—	—	30
443	88	Impetigo	88	—	—	78	6	1	—	—	—	3

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Läkkauskauton lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Läkkausten lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Läkkauskauton lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>	
						Terveinä tai toipuvina <i>Gueris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Sana ampujaton. <i>Sans amputation.</i>	Parannuttua. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>		Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>
469		Otitis media suppurativa acuta	—	3	3	1	—	—	—	2	—	
		Leptomening. purul.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		Otitis media suppurativa acuta. St. e trepan. proc. mastoid.	2	—	—	2	—	—	—	—	—	
		Otitis media suppurativa acuta. Mastoiditis ac.	—	104	106	90	—	—	—	—	14	
		Idem + Apicitis petrosa	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Paresis n. facialis	—	5	5	5	—	—	—	—	—	
		Idem + Leptomening. serosa	—	1	1	—	—	—	—	—	1	
		Otitis med. supp. ac. Paresis n. facialis. Abscessus lobi temporal. cerebri	—	1	3	—	—	—	—	1	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Abscessus cerebelli	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Abscessus lobi temporal. cerebri. Acc. Cysta cerebri	—	1	8	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Abscessus epidural. seu perisinuosus	—	25	25	24	—	—	—	—	1	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Abscessus perisinuosus. Acc. Hæmorrhagia sin. sigmoid.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Septicaemia	—	1	1	—	—	—	—	1	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Thrombophlebitis sin. sigmoid. Septicopyaemia	—	1	2	—	—	—	—	1	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Thrombophlebitis sin. sigmoid. transvers. bulbi ven. jugul. int.	—	7	12	7	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Abscessus perisinuosus. Septicopyaemia	—	1	6	—	—	—	—	—	1	
		Status e trepanat. proc. mastoid. Leptomening. purul.	—	1	2	—	—	—	—	—	1	
		Idem + Apicitis petrosa	—	1	1	—	—	—	—	—	1	
		Otitis med. supp. ac. Otitis interna serosa	3	1	1	4	—	—	—	—	—	
		Idem + Paresis. n. facialis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Otitis interna serosa	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Otitis med. supp. ac. Mastoid. ac. Otitis interna purul.	—	1	2	1	—	—	—	—	—	
		Idem + Leptomening. purul.	—	2	4	1	—	—	—	—	1	
		Otitis med. supp. ac. Otitis interna purul. Leptomenigitis purul.	—	2	2	1	—	—	—	—	1	
		Fistula retroauricularis post trepanat. proc. mastoid.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
	470	255	Otitis media suppurativa chronica	89	2	2	18	59	1	11	—	2
			» » » » »	—	116	123	95	5	—	—	1	16
» » » » »			—	4	4	4	—	—	—	—	—	
Paresis n. facialis			—	4	4	4	—	—	—	—	—	
		Otitis media suppurativa chronica Mastoid. ac.	—	2	4	2	—	—	—	—	—	

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gutris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
470		Otitis media suppurativa chronica	—	10	11	8	—	—	—	—	2
		Fistula labyrinthi	—	3	5	1	1	—	—	—	1
		Idem + Otitis interna serosa	—	1	3	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Encephalitis ac.	—	2	4	1	—	—	—	1	—
		Otitis med. supp. chr. Abscessus cerebelli	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. tub. Pachymening. externa	—	1	3	—	—	—	—	1	—
		Otitis med. supp. chr. Abscessus epiduralis. Leptomening. purul.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Abscessus epiduralis. Leptomening. purul.	—	1	3	1	—	—	—	—	—
		Idem + Fistula labyrinthi	—	1	4	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Otitis interna purul ac. Leptomening. serosa. Paralysis n. facialis	—	1	4	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Otitis interna purul. ac. Leptomening. purul.	—	5	10	5	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Thrombophlebitis sinus sigmoidei, transversi, bulbi v. jugul.	—	1	3	1	—	—	—	—	—
		Otitis med. supp. chr. Thrombophlebitis sinus sigmoidei, transversi, v. jugul. int.	—	3	7	2	—	—	—	—	1
		Otitis med. supp. chr. Otitis interna purul. chr.	—	1	2	1	—	—	—	—	—
		Idem + Leptomening. purul.	—	1	3	—	—	—	—	1	—
		Status ex oper. radical. auris mediae	6	3	4	3	2	—	—	—	—
		» » » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Idem + Abscessus lobi temporal. cerebri	—	1	2	1	—	—	—	—	—
471	34	Otitis media suppurativa chronica cum cholesteatomate	4	—	—	—	3	—	1	—	—
		Idem	—	30	30	25	—	—	—	5	—
472	21	Otitis media simplex chronica, catarhalis, adhaesiva	19	—	—	13	2	—	4	—	—
		Idem	—	2	2	1	1	—	—	—	—
473	373	Mastoiditis acuta	35	110	118	127	8	1	2	2	5
		»	—	225	226	213	1	2	—	4	5
		» » et mening. purul.	1	2	2	—	—	—	—	3	—
474	3	Otitis interna acuta diffusa serosa	3	—	—	2	1	—	—	—	—
475	1	Otitis interna acuta diffusa purulenta	—	1	1	—	—	—	—	1	—
477	1	Otitis interna chronica purulenta	—	1	1	—	1	—	—	—	—
478	8	Otitis interna non purulenta (Syndroma Ménière)	8	—	—	3	3	1	1	—	—
480	2	Abscessus epiduralis	—	2	3	1	—	—	—	1	—
482	16	Thrombophlebitis sinus sigmoidei seu transversi	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		Idem	—	14	17	7	—	—	—	5	2
484	5	Otosclerosis	4	—	—	—	—	2	2	—	—
		»	—	1	1	—	—	1	—	—	—
485	1	Surditas	1	—	—	—	—	—	1	—	—
486	6	Surdomutitas	6	—	—	—	—	—	6	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>	
						Terveinä tai toipuvina. <i>Guéris et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamaton. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>		Yhteensä.
487	23	Alii morbi organi auditus:										
		Otitis externa	16	—	—	13	2	—	1	—	—	—
		»	4	1	1	4	1	—	—	—	—	—
		Degeneratio auris internae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Haemorrhagia »	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		XIX. Silmätaudit.										
	1 246	Morbi organi visus.	521	725	884	749	325	50	71	2	49	
489	1	Tenonitis. Thrombophlebitis orbitae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
490	2	Anophthalmus	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—
491	2	Haemophthalmus	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—
493	4	Exophthalmus	3	—	—	2	—	—	1	—	—	—
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
494	14	Panophthalmitis	—	14	14	13	—	—	—	1	—	—
495	8	Phthisis bulbi	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	7	7	7	—	—	—	—	—	—
497	30	Strabismus concomitans	4	26	26	20	8	—	—	—	—	2
498	4	Strabismus paralyticus	1	3	5	1	2	1	—	—	—	—
500	1	Ophthalmoplegia totalis	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
501	1	Ophthalmoplegia interna	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
502	1	Ophthalmoplegia externa	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
506	3	Paresis, paralysis nervi oculomotorii	3	—	—	—	1	1	1	—	—	—
511	1	Myopia	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
512	1	Myopia maligna	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
517	2	Herpes zoster ophthalmicus	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
518	5	Blepharitis squamosa	5	—	—	4	1	—	—	—	—	—
519	2	Blepharitis ulcerosa	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
520	7	Entropium	—	7	7	7	—	—	—	—	—	—
521	12	Ectropium	1	11	12	5	6	—	—	—	—	1
522	1	Trichiasis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
525	7	Symblepharon	—	7	10	4	3	—	—	—	—	—
527	1	Lagophthalmus	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
529	6	Ptosis palpebrae congenita	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—
		»	—	4	4	2	2	—	—	—	—	—
530	2	Ptosis palpebrae paralytica	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—
532	1	Hordeolum	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
533	1	Chalazion	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
535	7	Dacryostenosis. Epiphora	4	3	4	5	—	—	1	—	—	1
536	105	Dacryocystitis:										
		a) purulenta	10	12	12	16	4	—	1	—	—	1
		»	—	59	60	54	5	—	—	—	—	—
		b) phlegmonosa	6	12	12	14	4	—	—	—	—	—
		»	—	6	6	6	—	—	—	—	—	—
538	2	Alii morbi apparatus lacrimalis:										
		Dacryadenitis	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
539	198	Conjunctivitis:										
		a) catarrhalis	29	—	—	25	3	—	—	—	—	1
		b) follicularis	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		c) phlyctenulosa	33	—	—	15	13	1	1	—	—	3
		d) trachomatosa	36	86	160	24	81	—	5	—	—	12

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Laikeamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Lätkätynjen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Lelkekausien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Tervein tai toipuvina. <i>Gelés et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
539		e) blenorrhoica (non gonorrhoeica)	6	—	—	5	1	—	—	—	—
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—
543	1	h) acuta	5	—	—	5	—	—	—	—	—
		Pterygium	—	1	1	1	—	—	—	—	—
544	3	Alii morbi conjunctivae:									
		Vaccinola	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		Keratoconjunctivitis sicca	1	—	—	—	1	—	—	—	—
545	14	Infiltratum, ulcus corneae	7	—	—	5	2	—	—	—	—
		»	6	1	1	6	1	—	—	—	—
546	149	Ulcus serpens corneae	76	42	62	75	29	9	3	—	2
		»	—	31	31	30	—	1	—	—	—
547	3	Ulcus rodens corneae	—	3	3	3	—	—	—	—	—
548	8	Ulcus catarrhale corneae	8	—	—	5	2	—	—	—	1
549	1	Descemetocoele	—	1	1	1	—	—	—	—	—
551	60	Keratitis, keratoconjunctivitis phlyctenulosa	60	—	—	44	12	—	—	—	4
552	13	Keratitis:									
		a) e lagophthalmo	—	2	3	—	2	—	—	—	—
		b) neuroparalytica	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		c) herpetica	—	1	1	—	—	—	—	—	1
		d) ex acne rosacea	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		e) parenchymatosa non specifica	4	—	—	1	2	—	—	—	1
		f) Aliae keratitides	4	—	—	1	2	—	—	—	1
553	1	Nubecula. Macula corneae	—	1	1	—	1	—	—	—	—
554	16	Leucoma corneae	2	14	14	4	10	—	2	—	—
555	3	Staphyloma corneae	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—
556	1	Xerosis corneae	1	—	—	—	—	1	—	—	—
557	1	Keratomalacia	—	1	1	1	—	—	—	—	—
558	3	Alii morbi corneae:									
		Degeneratio corneae	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Combustio	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Abscessus	—	1	3	1	—	—	—	—	—
559	3	Episcleritis	3	—	—	—	3	—	—	—	—
560	1	Scleritis. Schlerokeratitis	1	—	—	—	1	—	—	—	—
561	1	Staphyloma sclerae	—	1	1	1	—	—	—	—	—
564	31	Iritis, Iridocyclitis rheumatica	29	—	—	17	11	1	—	—	—
		»	—	2	2	2	—	—	—	—	—
565	17	Iritis, Iridocyclitis non specifica	15	2	2	8	7	1	—	—	1
567	21	Alii morbi iridis:									
		Iritis, Iridocyclitis post traum.	4	14	14	17	1	—	—	—	—
		Ruptura iridis	2	—	—	1	1	—	—	—	—
		» invet. musc.levator. palpebr. sup.	—	1	1	1	—	—	—	—	1
569	3	Seclusio, oclusio pupillae	1	—	—	—	—	2	—	—	—
		»	—	2	2	—	—	—	—	—	—
571	1	Hypopyon	—	1	1	1	—	—	—	—	—
573	2	Chorioiditis non specifica	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» disseminata	1	—	—	—	—	—	—	—	—
576	1	Alii morbi chorioideae: Degeneratio bulbi (Cholesterin post chorioretinitid.)	—	1	1	1	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempiä. Améliorés.	Paremmatonta. Sans amélioration.	Hollamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		—
581	2	Haemorrhagia corporis vitrei	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
583	21	Cataracta congenita	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		» »	—	20	47	18	2	—	—	—	—	—
584	202	Cataracta acquisita:										
		a) senilis	14	—	—	—	—	—	9	—	—	5
		» »	—	111	118	110	—	—	—	1	—	—
		b) complicata	1	13	13	10	3	—	1	—	—	—
		c) traumatica	16	—	—	1	3	—	11	—	—	1
		» »	—	25	25	24	1	—	—	—	—	—
		d) diabetica	4	—	—	—	3	1	—	—	—	—
		f) toxica	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		g) secundaria	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		» »	—	16	18	15	1	—	—	—	—	—
585	8	Subluxatio lentis	4	4	4	4	—	1	2	—	—	1
586	3	Luxatio lentis in corpus vitreum	3	—	—	1	—	—	2	—	—	—
589	1	Haemorrhagia retinae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
592	3	Periphlebitis retinae tuberculosa..	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—
593	10	Retinitis:										
		a) nephritica (albuminurica)	9	—	—	1	1	2	5	—	—	—
		b) hypertonica	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
594	1	Atrophia retinae pigmentosa (Reti- nitis pigmentosa)	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
595	22	Ablatio (amotio) retinae	5	17	21	9	1	7	4	—	—	1
596	5	Neuritis (papillitis) nervi optici . .	5	—	—	—	3	1	1	—	—	—
597	1	Neuritis nervi optici retrobulbaris	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
598	3	Stasis papillae nervi optici	3	—	—	—	—	—	2	—	—	1
599	1	Neuritis nervi optici toxica	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
600	6	Atrophia nervi optici postinflammato- ria	6	—	—	—	3	3	—	—	—	—
601	4	Atrophia nervi optici simplex	4	—	—	—	1	2	1	—	—	—
606	2	Amblyopia	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—
607	1	Achromatopsia	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
610	91	Glaucoma:										
		b) juvenile	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—
		c) acutum	—	10	12	5	5	—	—	—	—	—
		d) chronicum simplex (compensa- tum)	17	33	39	1	41	3	4	—	—	1
		e) chronicum inflammatorium (in- compensatum)	4	6	6	5	3	1	—	—	—	1
		f) secundarium (consecutivum) . . .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» »	—	15	16	11	4	—	—	—	—	—
		Glaucoma traumatica	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
611	67	Corpora aliena organi visus	5	—	—	1	—	—	2	—	—	2
		» » » »	—	62	67	45	15	2	—	—	—	—
612	2	Alii morbi organi visus:										
		Ophthalmia sympathica	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Haematoma orbitae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		XX. Kasvaimet.										
		<i>Tumores neoplastici.</i>										
	4 359		2 147	2 212	2 259	1 753	873	432	891	282	128	
613	101	Cysta	5	96	96	89	2	—	5	1	—	4
614	113	Cysta dermoides	9	6	6	5	3	2	2	1	—	2
		» »	—	98	98	95	2	—	—	—	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkauksien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa, <i>A la fin de l'année.</i>	
						Terveinä tai toipuvina, <i>Gérés et convalescents.</i>	Parempina, <i>Améliorés.</i>	Sans amélioration.	Parantumatta, <i>Sans amélioration.</i>	Hölkäntönnä, <i>Non-traités.</i>		Kuolleina, <i>Décédés.</i>
615	6	Teratoma. Tumor teratoides	—	6	7	5	—	—	—	—	—	1
616	13	Alii tumores congenitales:	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Naevus	—	12	12	8	4	—	—	—	—	—
617	35	Papilloma. Verruca	13	—	6	5	—	2	—	—	—	—
		»	—	20	25	14	5	—	—	—	—	1
		Hyperkeratosis labii	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» linguae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
618	29	Atheroma	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		»	—	28	29	28	—	—	—	—	—	—
619	7	Cysta mucosa	—	7	7	6	—	1	—	—	—	—
620	16	Adenoma. Fibroadenoma	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—
		»	—	13	13	13	—	—	—	—	—	—
621	96	Cystadenoma	4	—	—	—	—	2	—	—	—	2
		»	—	92	93	88	—	2	—	—	—	2
622	23	Fibroma	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		»	—	21	21	21	—	—	—	—	—	—
		Polypus plicae vocalis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
624	4	Myxoma	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—
		»	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—
625	83	Lipoma	3	80	80	80	—	—	2	—	—	1
626	9	Chondroma	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		»	—	8	8	7	1	—	—	—	—	—
627	11	Osteoma	2	9	9	9	—	2	—	—	—	—
628	65	Haemangioma	20	8	8	14	9	2	—	—	—	3
		»	—	37	37	31	4	—	—	1	—	1
629	12	Lymphangioma	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—
		»	—	10	10	8	—	1	—	—	—	1
630	4	Lymphangioma cysticum	1	3	3	3	—	—	1	—	—	—
631	765	Myoma. Fibromyoma	170	44	44	48	50	3	102	2	—	9
		»	—	551	552	520	2	1	3	10	—	15
632	6	Neuroma	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
633	7	Neurinoma	1	6	6	4	1	1	1	—	—	—
634	156	Tumores intracraniales:										
		a) cerebri	134	—	—	4	22	38	53	13	—	4
		»	—	20	29	1	3	3	6	7	—	—
		Tumor cerebelli	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		b) meningum	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—
635	3	Tumores medullae spinalis (intraspiniales):										
		a) extramedullares	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—
		b) intramedullares	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—
636	16	Epulis. Parulis	3	13	13	14	2	—	—	—	—	—
637	4	Tumores odontogenes	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
638	12	Tumores glandularum salivalium ..	3	—	—	—	1	—	2	—	—	—
		»	—	9	9	8	1	—	—	—	—	—
639	4	Tumor nasopharyngealis	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—
		»	—	2	2	—	2	—	—	—	—	—
640	28	Tumores renis	18	5	5	4	2	1	12	3	—	1
		»	—	5	6	1	1	1	—	2	—	—
641	33	Tumores vesicae urinariae et urete- ris et urethrae	24	—	—	3	11	4	6	—	—	—
		Idem	—	9	12	5	3	—	—	—	—	1
642	12	Tumores testis et epididymidis ..	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		» » » » ..	—	10	10	9	1	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
					Tervein tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Hoitamaton. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	
642		Tumor malign. testis	—	1	1	—	—	—	—	—
643	58	Tumores ovariiales et parovariales	7	—	—	1	—	6	—	—
644	16	» » » (Struma maligna)	—	51	51	49	—	1	—	—
»	125	Idem	8	2	2	—	4	2	3	1
»		Carcinoma organorum respirationis:	—	6	6	—	2	—	—	4
»		Carcinoma nasi	25	—	—	—	3	6	6	7
»		» »	4	—	—	1	1	—	2	—
»		» nasopharyngis	—	1	1	—	—	—	—	1
»		» laryngis	13	—	—	1	10	—	—	2
»		» »	23	10	11	2	22	3	4	1
»		» bronchiale	—	9	10	3	3	—	1	1
»		» pulmonum	6	—	—	—	4	1	—	1
»		» mediastini	27	—	—	—	2	10	6	8
»	1 209	Carcinoma organorum digestionis:	7	—	—	—	4	1	1	1
»		Idem	67	—	—	—	8	29	18	9
»		Carcinoma glandul. parotidis	—	1	1	—	—	1	—	—
»		» »	3	5	5	1	3	1	—	—
»		» cavi oris	2	—	—	—	—	—	—	1
»		» palati mollis	4	—	—	1	2	1	—	—
»		» » duri	4	—	—	—	3	—	1	—
»		» buccae	16	—	—	1	12	1	2	—
»		» »	—	2	2	—	2	—	—	—
»		» labiorum	25	30	30	28	18	2	4	2
»		» »	—	75	75	71	1	—	—	1
»		» gingivae	4	—	—	—	2	—	1	—
»		» »	—	1	1	—	1	—	—	—
»		» linguae	18	—	—	1	11	1	5	—
»		» »	—	8	9	6	2	—	—	—
»		» maxillae	18	—	—	—	14	3	1	—
»		» »	—	6	8	3	2	—	—	1
»		» mandibulae	4	—	—	—	3	1	—	—
»		» »	—	2	2	1	1	—	—	—
»		» tonsillae	3	—	—	—	2	1	—	—
»		» oropharyngis	1	—	—	—	1	—	—	—
»		» pharyngis	3	—	—	—	2	—	—	1
»		» hypopharyngis	24	—	—	1	14	7	2	—
»		» »	—	3	4	—	2	—	—	1
»		» oesophagi	55	7	7	—	12	12	30	8
»		» »	—	8	8	—	5	—	2	1
»		» colli	2	—	—	—	2	—	—	—
»		» cystae colli	—	1	1	1	—	—	—	—
»		» cardiae	16	—	—	—	2	2	11	1
»		» »	—	6	6	—	3	2	—	1
»		» ventriculi	366	13	13	5	6	36	302	20
»		» »	—	201	202	54	37	54	3	48
»		» cardiae, ventriculi	14	6	6	—	16	—	1	3
»		» intestinorum	1	2	2	1	—	1	—	—
»		» appendicis	—	1	1	1	—	—	—	—
»		Tumor carcinoides appendicis	—	1	1	1	—	—	—	—
»		Carcinoma coeci	3	1	1	2	—	1	1	—
»		» »	—	4	4	4	—	—	—	—
»		» coli	6	—	—	—	—	2	3	1
»		» »	—	14	16	3	1	—	—	8

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amputation.	Hoitamattomia. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		—
644		Carcinoma papillae Vateri coli ..	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		» sigmoidei	4	5	5	1	3	3	1	1	—	—
		» recti	53	1	48	16	13	5	32	4	—	—
		» »	—	44	48	16	8	6	—	13	—	1
		» ani	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» peritonei	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—
		Carcinosis peritonei	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Carcinoma recti, coli, sigmoid., periton.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Carcinoma hepatis	6	—	—	—	—	1	4	1	—	—
		» »	—	6	6	—	—	1	2	3	—	—
		» hepatis et vesicae felleae	—	2	2	—	—	1	1	1	—	—
		Carcinoma pancreatis	17	1	1	—	—	4	10	4	—	—
		» »	—	7	7	—	4	2	1	—	—	—
	131	Carcinoma organorum uropoëti- corum et genitalium virilium:	2	1	1	—	1	1	—	1	—	—
		Carcinoma pelvis renalis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Tumor malign. renis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Carcinoma vesicae urinar.	55	8	8	2	26	9	9	14	—	3
		» »	—	10	11	2	2	3	—	2	—	1
		» urethrae	4	—	—	—	3	—	1	—	—	—
		» »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		» prostatae	25	—	—	—	7	2	13	3	—	—
		» »	—	11	13	1	3	—	—	5	—	2
		» testis	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—
		» »	—	2	3	—	2	—	—	—	—	—
		» penis	4	—	—	2	—	—	2	—	—	—
		» »	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
	403	Carcinoma organorum genitalium muliebrium:	8	—	—	—	1	2	3	2	—	—
		Carcinoma ovarii	29	2	2	1	20	4	6	1	—	—
		» »	—	21	21	8	4	6	1	2	—	—
		» colli uteri	11	—	—	—	4	1	5	1	—	—
		» »	—	7	7	4	2	1	—	—	—	—
		» » » gr. I	10	—	—	—	7	—	3	—	—	—
		» » » » II	—	10	10	9	—	—	1	—	—	—
		» » » » III	75	—	—	—	58	2	4	2	—	9
		» » » » IV	77	—	—	—	64	5	1	2	—	5
		» » » »	29	—	—	—	14	10	2	2	—	1
		» uteri	80	6	6	2	43	9	24	6	—	2
		» »	—	15	15	7	—	2	3	2	—	1
		» » recid. post. oper.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Status post operat. Wertheim ..	4	—	—	1	2	—	—	—	—	1
		Carcinoma fossae Douglasi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		» vaginae	11	—	—	1	8	1	1	—	—	—
		» vulvae	5	—	—	1	2	1	1	—	—	—
		» » et vaginae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
	247	Carcinoma mammae	94	34	34	34	57	11	20	3	—	3
		» »	—	119	119	104	5	2	1	2	—	5
	2	Carcinoma organi auditus	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» »	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—
	5	Carcinoma oculi et adnexorum oculi:	2	1	1	1	—	—	2	—	—	—
		Carcinoma conjunctivae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		» solidum saccus lacrimal.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	93	» cutis (Ulcus rodens) ..	57	10	10	24	28	5	8	1	—	1
		» » » ..	—	26	30	23	1	1	—	—	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Terveinä tai kolpuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parempina. Sans amélioration.	Holtamattomina. Non-trués.	Kuolleina. Décédés.	
644	41	Carcinoma metastaticum	33	2	2	1	5	10	13	3	3
		» »	—	6	6	5	—	1	—	—	—
	3	Alia carcinomata:									
		Carcinoma cruris	—	1	1	1	—	—	—	1	—
		» lymphoglandul.	1	1	1	—	—	—	1	1	—
645	4	Myeloma	4	—	—	—	—	2	—	1	1
646	7	Sarcoma organorum respiratio-									
		nis:	3	—	—	—	1	—	1	1	—
		Sarcoma nasi	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		Tumor sarcoides nasi	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Sarcoma nasopharyngis	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» thoracis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
	16	Sarcoma organorum digestionis:	2	—	—	—	—	—	1	—	1
		Sarcoma labii	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» maxillae	3	—	—	—	—	1	1	1	—
		» »	—	2	2	1	—	—	—	—	—
		» mandibulae	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» »	—	1	1	—	1	—	—	—	—
		» colli	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» »	—	2	2	1	—	—	—	—	—
		» linguae	2	—	—	—	1	—	1	—	—
		» retroperitonealis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
	5	Sarcoma genitalium virilium:									
		Sarcoma prostatae	1	—	—	—	—	1	—	—	—
		» testis	2	—	—	—	—	2	—	—	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» penis	—	1	1	—	—	1	—	—	—
	17	Sarcoma genitalium muliebrum:									
		Sarcoma mammae	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» nuchae	1	—	—	—	—	1	—	—	—
		» ovarii	2	—	—	1	—	—	1	—	—
		» »	—	2	2	1	—	—	—	1	—
		» uteri	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» »	—	7	7	6	1	—	—	—	—
		» vaginae	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» labii major.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
	64	Sarcoma organorum locomotio-									
		nis et staticorum:	7	—	—	—	1	1	3	1	1
		Idem	—	4	4	4	—	—	—	—	—
		Sarcoma scapulae	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» sterni	4	—	—	—	4	—	—	—	—
		» fasciae latae	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» humeri	4	—	—	—	—	3	1	—	—
		» »	—	1	1	—	1	—	—	—	—
		» metacarpi	—	1	1	—	—	1	—	—	—
		» manus	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» brachii	1	1	1	1	—	—	—	1	—
		» antebrachii	2	—	—	—	—	1	1	—	—
		» »	—	3	3	2	1	—	—	—	—
		» dorsi	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» pelvis	2	—	—	—	—	—	1	—	1
		» ossis ilei	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» » pubis	1	—	—	—	—	—	1	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamatonien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Gutés et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Sans amélioration.	Hoitamatonina. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
652		Tumor vertebrarum	2	—	—	—	1	—	—	1	—
		» dorsii	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» pulmonum	14	—	—	—	4	—	4	—	—
		» malign. pulmon.	13	—	—	—	5	—	6	1	1
		» thoracis	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» mediastini	16	—	—	—	7	—	5	3	1
		» malign. mediastini ..	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» mammae	1	2	2	2	—	—	—	1	—
		» nuchae	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» musculi bicipitis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» abdominis	12	—	—	—	2	—	1	8	1
		» »	—	3	3	1	1	—	—	1	—
		» malign. abdom.	17	—	—	—	—	—	4	10	1
		» »	—	2	2	—	—	—	1	1	2
		» ileolumbalis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» coeci	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» coli	1	2	2	1	—	—	1	1	—
		» sigmoid.	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» malign. intest.	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» retroperitonealis	3	—	—	—	—	—	—	2	—
		» hepatis	2	—	—	—	—	—	1	1	—
		» »	—	3	3	—	—	—	3	—	—
		» lienis	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» pancreatis	2	—	—	—	—	—	1	—	1
		» »	—	3	3	—	—	—	3	—	—
		» pelvis	3	—	—	—	—	—	—	2	—
		» »	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		» femoris	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» fossae scarpae	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		» prostatae	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		» ovarii	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» uteri	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» cicatricis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		XXI. Tapaturman ja väkivallan aiheuttamat taudit.									
	5 709	<i>Laesiones traumaticae.</i>	3 664	2 045	2 135	4 790	283	56	98	234	248
653	22	Excoriatio	21	1	1	22	—	—	—	—	—
654	548	Vulnus simplex	105	72	72	168	2	—	2	—	5
		» »	—	371	372	359	5	1	—	2	4
655	276	Vulnus infectum	177	58	69	206	14	—	1	6	8
		» »	—	41	46	38	2	—	—	—	1
656	209	Vulnus complicatum:									
		a) laesio musculi	2	67	67	64	—	—	—	—	5
		b) laesio tendinis	6	—	—	5	—	—	—	—	1
		» »	—	86	87	79	3	—	—	—	4
		c) laesio vasorum	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		» »	—	18	18	14	1	—	—	1	2
		d) laesio nervi	3	1	1	1	1	—	1	—	1
		» »	—	17	17	14	2	—	—	—	1
		Vulnus complicatum, laesio tendinum, nervorum	—	1	1	—	—	—	—	—	1
		Vulnus incisivum. Ruptura musculorum, tendinum, vasorum, nervorum	—	6	6	5	—	—	—	—	1

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkauksien lukum. Nombre des non-opérés.	Tarkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.						Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveiksi tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Sans amélioration.	Parantumatta. Non-traités.	Holtamattomina. Décédés.	Kuolaina. Décédés.		
657	389	Vulnus penetrans, perforans:											
		a) cranii	10	7	7	5	1	—	—	—	10	1	—
		»	—	8	9	5	—	—	—	—	3	—	—
		Vulnus penetr. faciei et fractura mandibulae	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		Vulnus penetr. capitis et colli et thoracis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		b) canalis spinalis	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
		»	—	2	2	1	—	—	—	—	1	—	—
		Vulnus perf. membr. tympani	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		c) colli	—	7	7	5	—	—	—	—	2	—	—
		Vulnus penetr. tracheae	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		d) thoracis (pleurae, pulmonis) ...	34	20	20	45	1	—	—	—	6	2	—
		»	—	30	30	26	1	—	—	—	2	1	—
		e) cordis	—	4	4	2	—	—	—	—	2	—	—
		Vulnus penetrans pericardii	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		f) abdominis	4	1	1	1	—	—	—	—	3	1	—
		»	—	51	54	35	—	—	—	—	15	1	—
		» et hepatis	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vulnus penetr. intestin.	—	3	3	1	—	—	—	—	2	—	—
		g) oculi	25	54	62	57	18	—	—	—	—	4	—
		»	—	22	22	21	1	—	—	—	—	—	—
		h) renis	—	3	4	3	—	—	—	—	—	—	—
		Vulnus penetr. hepatis	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—
		i) vesicae urinariae	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
		j) genitalium muliebrium	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—
		k) articuli	26	30	31	51	2	1	—	—	—	2	—
		»	—	34	43	30	1	—	—	—	2	1	—
658	15	Morsus animalium	7	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
		»	—	8	8	8	—	—	—	—	—	—	—
659	1	Cysta epithelialis traumatica	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
660	90	Corpus alienum sine specificatione	20	70	72	74	4	1	7	—	1	3	—
661	370	Contusio simplex:											
		a) sugillatio, haematoma parvum.	283	8	8	267	11	2	7	—	—	4	—
		b) haematoma magnum	47	19	19	55	6	—	4	—	—	1	—
		c) Bursitis traumatica	12	—	—	11	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
662	673	Contusio complicata:											
		a) laesio cerebri, commotio cerebri	512	9	9	446	22	18	3	27	5	—	—
		»	—	4	6	1	—	—	—	3	—	—	—
		b) laesio medullae spinal.	5	—	—	1	1	1	1	—	1	—	—
		Haematomyelia	5	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—
		c) laesio nervi, neuroma post am- putationem	5	—	—	1	1	—	2	—	—	1	—
		Idem	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—
		Contusio thoracis. Haemothorax.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
		»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Ruptura pul- mon	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
		Contusio abdominis. Ruptura duo- deni subserosa	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		d) laesio pulmonis	11	—	—	6	1	—	—	—	4	—	—
		e) laesio intestin.	—	14	14	10	—	—	—	—	4	—	—
		f) laesio hepatis	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
		»	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—
		g) laesio lienis	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—

N:o.	Tapauksen koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamaton lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Terveinä tai toipuvina. <i>Guisés et convalescents.</i>	Parempina. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamaton. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
662		h) laesio renis	13	—	2	12	1	—	—	—	—
		» »	—	2	—	1	—	—	—	1	—
		i) laesio vesicae urinariae, ureteris, urethrae	11	1	2	11	—	—	—	1	—
		Idem	—	5	5	5	—	—	—	—	—
		j) laesio articuli, hydrarthron, haemarthron	41	—	—	40	1	—	—	—	—
		Idem	—	9	9	9	—	—	—	—	—
		Contusio genus. Paresis m. quadriceps femoris	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		k) laesio vasorum	—	3	3	2	1	—	—	—	—
		l) laesio musculi	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		m) laesio tendinis	—	4	4	4	—	—	—	—	—
		Contusio complicata	4	—	—	4	—	—	—	—	—
663	145	Ruptura subcutanea:									
		a) musculorum	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		»	—	10	10	8	1	—	—	—	1
		b) tendinum	1	—	7	7	1	—	—	—	—
		»	—	7	7	7	—	—	—	—	—
		c) ligamentorum	24	—	—	14	9	—	1	—	—
		»	—	10	10	8	2	—	—	—	—
		Ruptura bulbi	2	7	7	7	1	—	1	—	—
		» abdominis, hepatis	1	1	1	1	—	—	—	1	—
		», lienis	1	—	—	1	—	—	—	—	3
		» intestin.	—	4	4	1	—	—	—	—	—
		» ani	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» hepatis	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» renis	10	—	—	8	2	—	—	—	—
		» et vesicae urinar. et urethrae total.	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		Ruptura vesicae urinariae	—	1	1	—	—	—	—	1	—
		» urethrae	3	3	3	6	—	—	—	—	—
		» symphys.	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		» syndesmosis tibiofibul.	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		» menisci	23	7	7	17	5	1	6	—	1
		»	—	24	24	24	—	—	—	—	—
664	10	Compressio:									
		b) medullae spinal.	9	—	—	—	—	1	5	—	3
		»	—	1	1	—	—	—	—	1	—
665	81	Distorsio	80	1	1	63	13	—	4	—	1
666	11	Distensio musculi	11	—	—	11	—	—	—	—	—
667	9	Paresis nervi e compressione, e distensione	7	—	—	1	4	1	1	—	—
		Idem	—	2	2	1	—	1	—	—	—
668	93	Luxatio, subluxatio	8	—	6	7	—	—	—	—	1
		»	—	6	6	5	—	—	—	—	1
		» cervical.	1	—	—	—	1	—	—	—	—
		» vertebrae	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» claviculae	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		» acromioclavicul.	5	—	—	3	—	—	2	—	—
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—
		» sterno-clavicular.	3	—	—	3	—	—	—	—	—
		» humeri	20	—	—	18	—	—	—	1	—
		», inveterata	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		» antebrachii	5	—	—	5	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkauskäsitteiden lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.	
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Hoitamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.		
668		Luxatio antebrachii	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		» ulnae inveterata	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		» oss. lunati inveterata	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		» oss. metacarp.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		» digitorum	2	2	4	4	—	—	—	—	—	—
		Subluxatio artic. sacroiliacae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		Luxatio coxae	9	—	—	7	1	—	1	—	—	—
		»	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—
		» artic. talocrural.	3	1	1	4	—	—	—	—	—	—
		» » Chopart	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» patellae	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
		» menisci	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» genus	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		» tali compl. et fractura fibulae	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—
		Luxatio tali	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
		» tarsometatars.	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
669	11	Luxatio habitualis:	—	5	6	5	—	—	—	—	—	—
		Luxatio habitualis humeri	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—
		» » patellae	1	2	2	2	—	—	1	—	—	—
		» » femoris	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
670	2 007	Fractura simplex cranii	63	9	9	54	7	2	3	3	3	3
		» »	—	8	8	8	—	—	—	—	—	—
		» » basis cranii	128	—	—	99	4	3	2	16	4	4
		» » nasi	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—
		» » maxillae	6	—	—	5	1	—	—	—	—	—
		» »	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		» » mandibulae	32	—	—	27	3	—	2	—	—	—
		» »	—	4	4	2	2	—	—	—	—	—
		» » ossis zygomat.	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
		» » dentis epistrophei	1	—	—	1	—	—	—	—	—	8
		» » vertebrae	116	—	—	82	10	—	8	8	8	8
		» »	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—
		» et luxatio vertebrae cum compression. medullae spinal.	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—
		Fractura simplex claviculae	43	15	15	58	—	—	—	—	—	—
		» » scapulae	19	—	—	17	—	1	1	—	—	—
		» » costae	97	—	—	85	4	2	—	2	4	4
		» » diaphyseos hu- meri	11	—	—	10	—	—	—	—	—	1
		Fractura simplex tuberc. humeri	1	2	2	3	—	—	—	—	—	—
		» » » major.	3	—	—	2	—	—	1	—	—	—
		» » condyli humeri	3	1	1	4	—	—	—	—	—	—
		» » supracondyli hu- meri	3	3	3	5	—	—	—	—	—	1
		Fractura simplex colli humeri	42	—	—	35	4	—	—	—	—	3
		» »	—	16	16	12	—	—	—	2	—	2
		» » humeri	128	6	6	125	3	—	1	1	4	4
		» »	—	16	17	14	—	—	—	—	—	2
		» » » invet.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» » epicondyli hu- meri	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—
		Fractura simplex epicondyli hu- meri invet.	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
		Fractura simplex epicondyli et olecrani	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Leikkaamattomien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Leikkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Leikkauksien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Viuden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>
						Perveinä tai toipuvina. <i>Guéris et convalescents.</i>	Parantuma. <i>Améliorés.</i>	Parantumatta. <i>Sans amélioration.</i>	Hoitamattomia. <i>Non-traités.</i>	Kuolleina. <i>Décédés.</i>	
670		Fractura simplex olecrani	5	14	14	18	—	—	—	—	1
		» » antebrachii	37	—	—	35	—	—	1	—	1
		» » »	—	14	14	14	—	—	—	—	—
		» » capituli radii ..	1	5	5	6	—	—	—	—	—
		» » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		invet.	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Fractura simplex radii	46	9	9	50	3	—	—	—	2
		» » cubiti	1	1	1	2	—	—	—	—	—
		» » ulnae	8	2	2	9	—	—	1	—	—
		» » » et luxatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		radii	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Fractura simplex metacarpi	3	—	—	3	—	—	—	—	—
		» » ossis lunati	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		» » » navicular ..	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		» » digit.	2	3	3	5	—	—	—	—	—
		» » sacri	5	—	—	5	—	—	—	—	—
		» » pelvis	54	4	4	46	2	1	2	1	6
		» » ossis ilei	7	—	—	6	—	—	—	—	1
		» » » ischii	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		» » » pubis	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		» » acetabuli	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		» » colli femoris	91	5	5	52	10	—	3	24	7
		» » »	—	3	3	2	—	—	—	—	1
		» » » me-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		dial. inveterata	1	—	—	—	—	—	1	—	—
		Fractura simplex diaphyseos femo-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		ris	15	—	—	14	—	—	—	—	1
		Fractura simplex condyli, supra-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		condyli femoris	2	3	3	5	—	—	—	—	—
		Fractura simplex femoris	252	7	7	206	7	2	1	7	36
		» » » et pelvis	—	58	59	50	1	—	—	1	6
		» » » tibiae ..	1	—	—	—	—	—	—	1	—
		» » patellae	10	39	39	43	1	—	1	—	4
		» » cruris	209	2	2	182	13	1	2	1	12
		» » »	—	30	31	25	2	—	—	—	3
		» » fibulae	15	—	—	15	—	—	—	—	—
		» » tibiae	76	3	3	72	5	—	—	—	2
		» » »	—	5	5	4	—	—	—	—	1
		» » » condyli, epicon-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		dyli tibiae	5	3	3	7	—	—	—	—	1
		Fractura simplex eminent. inter-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		condyloid. tibiae	3	—	—	2	—	—	1	—	—
		Fractura simplex malleoli	58	—	—	52	5	—	1	—	—
		» » bimalleolaris ..	42	—	—	40	2	—	—	—	—
		» » »	—	3	3	3	—	—	—	—	—
		» » tali	1	1	1	2	—	—	—	—	—
		» » calcanei	14	—	—	12	2	—	—	—	—
	» » »	—	2	2	2	—	—	—	—	—	
	» » oss. tarsalis ..	2	—	—	2	—	—	—	—	—	
	» » metatarsi	13	—	—	13	—	—	—	—	—	
	» » ossium variorum	3	—	—	—	—	—	3	—	—	
671	14	Epiphyseolysis	10	—	—	10	—	—	—	—	—
	» »	—	3	4	2	—	—	—	—	1	
	Symphysiolysis	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
672	321	Fractura complicata cranii	5	8	8	9	—	—	—	3	1
	» » »	—	44	44	38	—	—	—	—	3	

N:o.	Tapausten koko lukum. <i>Total des cas.</i>	Tauti. <i>Maladie.</i>	Telkkamatonien lukum. <i>Nombre des non-opérés.</i>	Telkkattujen lukumäärä. <i>Nombre des opérés.</i>	Telkkautsien lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Poistettuja — <i>Sortis.</i>					Vuoden lopussa. <i>A la fin de l'année.</i>	
						Pervein tai toipuvina. <i>Gueris et convalescents.</i>	Parempiina. <i>Améliorés.</i>	Sans amputation. <i>Paranummita.</i>	Hoitamatonina. <i>Non-traités.</i>	Kuoleina. <i>Décédés.</i>		
672		Fractura complicata cranii et cruris	—	1	1	—	—	—	—	1	—	
		Idem + Fractura simplex femoris	—	1	1	1	—	—	—	—	—	
		Fractura complicata basis cranii .	6	1	1	1	4	—	—	—	—	
		» » ossis frontalis	—	1	1	1	1	—	—	—	—	
		» » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		Prolapsus cerebri	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1
		Fractura complicata ossium faciei	—	4	4	4	4	—	—	—	—	—
		» » oss. parietal.	2	1	1	1	3	—	—	—	—	—
		» » maxillae	1	4	4	4	5	—	—	—	—	—
		» » nasi	—	2	2	2	2	—	—	—	—	—
		» » nasi et maxill.	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—
		» » mandibulae	5	—	—	—	4	—	—	1	—	—
		» » » »	—	5	5	5	4	—	—	—	—	1
		» » vertebrae ...	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—
		» » costarum ...	1	1	1	1	2	—	—	—	—	—
		» » claviculae et cost.	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—
		Fractura complicata humeri	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		» » » »	—	19	19	19	15	1	—	—	1	2
		» » antebrachii .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		» » » »	—	24	24	24	21	1	—	—	1	1
		» » manus	—	5	5	5	5	—	—	—	—	—
		» » ossis cunei-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		formis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
		Fractura complicata radii	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		» » » »	—	4	4	4	3	1	—	—	—	—
		» » ulnae	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		» » » »	—	2	2	2	1	—	—	—	—	1
		» » metacarpi ..	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
		» » » »	—	6	6	6	4	2	—	—	—	—
		» » digit.	1	12	12	12	12	—	—	—	—	1
		» » ossis sacri ..	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1
		» » pelvis	1	4	4	4	1	—	—	—	3	1
		» » ossis pubis .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
» » femoris	4	—	—	—	1	1	—	—	1	1		
» » » »	—	4	4	4	4	—	—	—	—	—		
» » patellae	—	5	6	6	5	—	—	—	—	—		
» » cruris	23	2	2	2	19	2	1	—	—	2		
» » » »	—	57	60	60	43	1	—	—	5	8		
» » tibiae	1	7	7	7	8	—	—	—	—	—		
» » fibulae	—	2	2	2	2	—	—	—	—	—		
» » malleoli	1	1	1	1	2	—	—	—	—	—		
» » » et	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
calcanei c. phalang. pedis	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—		
Fractura complicata bimalleolaris .	1	5	5	5	5	—	—	—	—	1		
» » calcanei	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
» » metatarsi ...	4	4	4	4	8	—	—	—	—	—		
» » ossium pedis	1	4	4	4	5	—	—	—	—	—		
» » » »	3	2	2	2	2	2	—	—	—	1		
673 42 Laceratio, conquassatio	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
» » » »	—	41	45	45	32	2	—	—	1	6		
674 73 Amputatio traumatica	4	1	1	1	3	—	—	—	1	1		
» » » »	—	68	75	75	58	3	—	—	3	4		
675 19 Fractura deformiter consolidata ..	9	2	2	2	4	—	2	—	—	—		
» » » »	—	8	8	8	8	—	—	—	—	—		
676 39 Pseudarthrosis	11	2	2	2	1	4	—	—	7	1		

N:o.	Tapausten koko lukum. Total des cas.	Tauti. Maladie.	Leikkaamattomien lukum. Nombre des non-opérés.	Leikkattujen lukumäärä. Nombre des opérés.	Leikkausten lukumäärä. Nombre des opérations.	Poistettuja — Sortis.					Vuoden lopussa. A la fin de l'année.
						Terveinä tai toipuvina. Guéris et convalescents.	Parempina. Améliorés.	Parantumatta. Sans amélioration.	Hoitamattomina. Non-traités.	Kuolleina. Décédés.	
676		Pseudarthrosis	—	26	27	19	6	1	—	—	—
677	2	Strangulatio	2	—	—	1	—	—	—	—	1
678	1	Submersio	1	—	—	—	—	—	—	—	1
680	172	Combustio	157	15	25	132	6	2	—	19	13
681	30	Congelatio	16	—	—	13	1	—	—	—	2
		»	—	14	14	12	1	—	—	—	1
682	13	Corrosio	12	—	—	9	2	—	—	—	1
		»	—	1	1	1	—	—	—	—	—
683	5	Ictus electricus	3	2	3	2	1	—	—	2	—
685	1	Ictus solaris, thermoplegia	1	—	—	1	—	—	—	—	—
686	17	Aliae laesiones traumaticae:	6	1	1	—	2	5	—	—	—
		Haemoptoe (non tub.)	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Haemorrhagia post extract. dentis	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Hernia ventralis traumatica	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		Dilatatio violenta traumat. ani ...	1	—	—	1	—	—	—	—	—
		Necrosis telae subcutan. artificial.	2	—	—	2	—	—	—	—	—
		Synechia traumatica chordalium vocalium	—	1	2	1	—	—	—	—	—
		Stenosis laryngis traumat.	—	2	10	—	1	—	—	1	—
		Stenosis laryngo-trachealis ex intu- batione	—	1	1	1	—	—	—	—	—
		XXII. Sekalaiset.									
	781	<i>Varia.</i>	650	131	131	458	40	7	237	3	36
687	183	Convalescentia	183	—	—	117	34	—	26	—	6
688	7	Simulatio, aggravatio, dissimulatio	7	—	—	—	—	—	7	—	—
689	373	Nihil objectiva	372	1	1	167	2	6	183	—	15
690	43	Diagnosis incerta	43	—	—	18	—	1	20	3	1
»	131	Sterilisatio, castratio lege constituta	1	130	130	125	4	—	1	—	1
»	44	Varia	44	—	—	31	—	—	—	—	13
	72 758	Yhteensä — Total	43 862	28 896	30 402	47 451	11 581	2 508	6 043	2 785	2 390

Taulukko V.
Tableau V.

Valtion siviilisairalaain menot

Dépenses et recettes des

	Sairaalsijojen lukumäärä. <i>Nombre de lits.</i>	Sairaiden lukumäärä. <i>Nombre des malades.</i>	Sairaiden hoitopäivät. <i>Jours de traitement.</i>	Ravintopäivät. <i>Journées de nourriture.</i>		Menot. —			
				Henkilökunnan. <i>Du personnel.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Palkkaukset. <i>Appointements.</i>		Hoito-päivää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>	
						Yhteensä. <i>Total.</i>	Mk	p	Mk
Helsingin yleinen sairaala.									
1 I osastoryhmä	262	3 205	83 135	41 153	124 288	1 457 677	10	17	53
2 II »	183	2 724	59 223	40 225	99 448	1 497 918	—	25	29
3 III »	260	5 196	93 934	37 960	131 894	1 589 221	—	16	92
4 IV »	65	1 006	26 100	15 862	41 962	554 406	—	21	24
5 V »	237	5 369	87 010	71 758	158 768	2 640 095	—	30	34
6 Pesulaitos	—	—	—	13 678	13 678	273 852	—	—	78
Yhteensä — Total	1 007	17 500	349 402	220 636	570 038	8 013 169	10	22	93
Lääninsairaalat.									
7 Turku	210	4 790	78 814	30 898	109 712	1 171 122	15	14	86
8 Hämeenlinna	120	1 588	36 695	19 929	56 624	703 148	—	19	16
9 Viipuri	360	9 080	124 155	52 119	176 274	1 708 499	—	13	76
10 Mikkeli	146	3 104	46 505	24 751	71 256	857 019	—	18	43
11 Kuopio	194	5 431	59 605	42 651	102 256	915 732	—	15	36
12 Vaasa	200	4 559	73 311	28 878	102 189	967 924	—	13	20
13 Oulu	156	1 763	64 745	24 901	89 646	896 461	50	13	85
Yhteensä — Total	1 386	30 315	483 830	224 127	707 957	7 219 905	65	14	92
Yleiset sairaalat.									
14 Hyrynsalmi	10	388	4 842	1 825	6 667	52 558	95	10	85
15 Ivalo, Inari, Utsjoki	23	296	4 099	3 650	7 749	101 622	—	24	79
16 Joensuu	58	817	13 917	8 974	22 891	303 737	50	21	82
17 Jyväskylä	80	1 334	26 355	10 537	36 892	403 012	50	15	29
18 Kajaani	80	2 013	31 736	12 485	44 221	465 469	70	14	67
19 Kittilä	10	238	3 241	1 847	5 088	56 284	—	17	37
20 Kuhmo	10	363	4 334	2 555	6 889	57 730	65	13	32
21 Kuusamo	16	424	5 912	2 214	8 126	63 790	65	10	79
22 Loviisa	40	559	7 949	6 205	14 154	250 979	50	31	57
23 Muonio	6	19	444	669	1 113	29 244	—	65	86
24 Nurmes	30	857	13 217	5 132	18 349	216 782	—	16	40
25 Pelkosenniemi	10	187	2 230	1 702	3 932	54 348	—	24	37
26 Petsamo, Salmijärvi	13	341	4 041	2 047	6 088	110 141	—	27	26
27 Pori	230	2 810	43 947	34 163	78 110	1 337 374	—	30	43
28 Pudasjärvi	16	358	5 574	2 555	8 129	70 000	—	12	56
29 Puolanka	10	225	3 286	1 954	5 240	56 524	—	17	20
30 Rovaniemi	85	1 304	17 228	11 035	28 263	470 436	—	27	31
31 Savonlinna	58	1 374	17 335	8 760	26 095	302 353	—	17	44
32 Sodankylä	10	232	2 783	1 453	4 236	40 094	—	14	41
33 Sortavala	120	1 895	35 915	17 511	53 426	622 320	50	17	33
34 Tampere	135	2 879	47 057	21 946	69 003	812 157	50	17	26
35 Tornio	40	1 062	12 760	6 904	19 664	262 857	—	20	60
36 Turtola	10	240	4 054	1 429	5 483	50 814	—	12	53
37 Enontekiö	4	6	179	365	544	26 760	—	149	50
38 Lavansaari	5	81	1 018	698	1 716	36 010	—	35	37
39 Suomussalmi	8	373	2 962	1 452	4 414	41 114	—	13	88
40 Taivalkoski	8	259	2 730	1 460	4 190	42 437	—	15	54
41 Orivesi, leprasairaala	45	16	5 180	3 285	8 465	106 972	—	20	65
Yhteensä — Total	1 170	20 950	324 325	174 812	499 137	6 443 923	45	19	87

ja tulot vuonna 1937.

hôpitaux civils de l'Etat en 1937.

Dépenses.

Ruokapito. Nourriture.				Lääkkeet ja sidosaineet. Médicaments et articles de pansement.				Lämmitys ja valaistus. Chauffage et éclairage.				Rakennusten ja kaluston kunnossapito. L'entretien des bâtiments et du matériel.			
Yhteensä. Total.		Ravinto- päivää kohti. Frais par tête et jour.		Yhteensä. Total.		Hoito- päivää kohti. Par jour de traitement.		Yhteensä. Total.		Hoito- päivää kohti. Par jour de traitement.		Yhteensä. Total.		Hoito- päivää kohti. Par jour de traitement.	
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
1 018 989	85	8	20	653 999	80	7	87	380 000	—	4	57	193 000	—	2	32
733 904	65	7	38	462 465	05	7	81	369 334	65	6	24	152 459	90	2	57
873 935	50	6	63	964 700	95	10	27	390 290	65	4	15	209 777	10	2	23
429 995	55	10	25	159 990	70	6	13	104 919	50	4	02	54 994	25	2	11
1 187 998	95	7	48	599 999	60	6	90	603 259	85	6	93	229 392	05	2	64
109 424	—	8	—	—	—	—	—	199 283	50	—	57	19 999	75	—	06
4 354 248	50	7	64	2 841 156	10	8	13	2 047 088	15	5	86	859 623	05	2	46
659 584	75	6	01	389 933	55	4	95	435 625	75	5	53	124 742	50	1	58
414 145	80	7	31	129 647	50	3	53	204 996	15	5	59	69 980	—	1	91
1 284 596	90	7	29	539 967	05	4	35	523 949	30	4	22	214 537	40	1	73
438 618	85	6	16	169 944	25	3	65	227 943	50	4	90	74 944	60	1	61
498 695	65	4	88	294 995	50	4	95	274 999	30	4	61	102 440	85	1	72
568 700	95	5	57	269 999	70	3	68	374 999	95	5	12	104 999	40	1	43
645 935	45	7	21	267 564	65	4	13	393 728	35	6	08	102 262	25	1	58
4 510 278	35	6	37	2 062 052	20	4	26	2 436 242	30	5	04	793 907	—	1	64
58 423	15	8	76	31 591	20	6	52	18 977	25	3	92	16 672	30	3	44
63 584	65	8	21	22 935	85	5	60	39 791	10	9	71	15 430	25	3	76
161 295	95	7	05	64 959	70	4	67	68 220	55	4	90	34 971	65	2	51
249 997	60	6	78	100 982	50	3	83	99 994	40	8	79	49 782	75	1	89
294 872	10	6	67	99 686	80	3	14	147 717	—	4	65	49 450	40	1	56
38 891	30	7	64	17 963	—	5	54	18 999	—	5	86	7 714	65	2	38
44 867	90	6	51	21 012	85	4	85	20 997	15	4	84	10 380	60	2	40
66 627	30	8	20	37 660	20	6	37	24 683	70	4	18	10 792	45	1	83
104 718	05	7	40	60 615	45	7	63	105 478	50	13	27	21 344	10	2	69
9 393	65	8	44	2 168	50	4	88	8 623	65	19	42	2 809	50	6	33
110 837	10	6	04	46 778	65	3	54	33 942	95	2	57	21 650	65	1	64
33 575	35	8	54	14 958	—	6	71	25 931	—	11	63	6 808	55	3	05
68 933	05	11	32	19 304	95	4	78	49 986	75	12	37	6 997	10	1	73
541 142	25	6	93	319 954	75	7	28	331 611	15	7	55	104 872	20	2	39
61 102	10	7	52	23 355	65	4	19	19 900	—	3	57	14 977	60	2	69
43 424	35	8	29	18 761	20	5	71	24 496	55	7	45	6 673	10	2	03
199 995	25	7	07	134 114	—	7	78	137 561	75	7	98	44 366	75	2	58
164 391	40	6	30	72 920	65	4	21	83 922	30	4	84	34 994	80	2	02
39 811	60	9	40	19 977	10	7	18	19 963	20	7	17	6 912	05	2	48
354 995	15	6	64	139 966	70	3	90	179 979	70	5	01	65 000	—	1	81
473 477	05	6	86	159 998	60	3	40	267 999	90	5	70	79 875	10	1	70
146 466	25	7	45	59 863	20	4	69	75 981	25	5	95	26 765	80	2	10
43 837	35	8	—	17 067	40	4	21	19 949	20	4	92	9 533	65	2	35
5 884	—	10	82	962	35	5	38	3 181	25	17	77	1 533	—	8	56
14 131	80	8	24	6 036	10	5	93	14 537	90	14	28	1 951	80	1	91
35 484	35	8	04	20 371	05	6	88	15 929	80	5	38	6 738	50	2	27
29 108	—	6	95	12 351	75	4	52	12 737	—	4	67	2 941	45	1	08
37 258	95	4	40	4 336	75	—	84	10 121	25	1	95	7 073	05	1	37
3 496 527	—	7	01	1 550 654	90	4	78	1 881 215	20	5	80	669 013	80	2	06

Taulukko V. (Jatko).
Tableau V. (Suite).Valtion siviilisairaalan menot
Dépenses et resettes des

		Menot. —									
		Sekalaiset menot. Dépenses diverses.				Korjauskustannukset. Réparations.				Menot Total des	
		Yhteensä. Total.		Hoito- päivää kohti. Par jour de traitement.		Yhteensä. Total.		Hoito- päivää kohti. Par jour de traitement.		Yhteensä. Total.	
		Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Helsingin yleinen sairaala.											
1	I osastoryhmä	263 342	45	3	17	711 790	65	8	56	4 678 799	85
2	II »	176 909	95	2	99	152 334	85	2	57	3 545 327	05
3	III »	175 321	65	1	87	419 598	65	4	47	4 622 845	50
4	IV »	60 626	20	2	32	60 799	90	2	33	1 425 732	10
5	V »	225 467	45	2	59	26 384	70	—	30	5 512 597	60
6	Pesulaitos	221 954	35	—	64	39 435	35	—	11	863 948	95
	Yhteensä — Total	1 123 622	05	3	22	1 410 344	10	4	04	20 649 251	05
Lääninsairaalat.											
7	Turku	155 938	35	1	98	15 000	—	—	19	2 951 947	05
8	Hämeenlinna	83 074	55	2	26	56 653	60	1	54	1 661 645	60
9	Viipuri	250 688	95	2	02	130 926	25	1	05	4 653 164	85
10	Mikkeli	95 749	35	2	06	16 875	40	—	36	1 881 094	95
11	Kuopio	110 901	80	1	86	61 580	90	1	03	2 259 346	—
12	Vaasa	121 185	55	1	65	—	—	—	—	2 407 809	55
13	Oulu	109 307	—	1	67	—	—	—	—	2 415 259	20
	Yhteensä — Total	926 845	55	1	92	281 036	15	—	58	18 230 267	20
Yleiset sairaalat.											
14	Hyrnsalmi	8 043	10	1	66	—	—	—	—	186 265	95
15	Ivalo, Inari, Utsjoki	11 406	60	2	78	—	—	—	—	254 770	45
16	Joensuu	29 908	35	2	15	21 082	50	1	51	684 176	20
17	Jyväskylä	45 009	80	1	71	—	—	—	—	948 779	55
18	Kajaani	41 332	25	1	30	100 375	90	3	16	1 198 904	15
19	Kittilä	5 762	30	1	78	10 615	50	3	28	156 229	75
20	Kuhmo	6 080	15	1	40	4 993	80	1	15	166 063	10
21	Kuusamo	3 704	80	—	63	—	—	—	—	207 259	10
22	Loviisa	10 044	10	1	26	9 277	80	1	17	562 457	50
23	Muonio	1 845	95	4	16	—	—	—	—	54 085	25
24	Nurmes	12 202	—	—	92	20 977	85	1	59	463 171	20
25	Pelkosenniemi	5 044	55	2	26	—	—	—	—	140 665	45
26	Petsamo, Salmijärvi	10 981	40	2	72	9 946	70	2	46	276 290	95
27	Pori	196 555	20	4	47	—	—	—	—	2 831 509	55
28	Pudasjärvi	6 794	95	1	22	—	—	—	—	196 130	30
29	Puolanka	5 108	05	1	55	—	—	—	—	154 987	25
30	Rovaniemi	39 769	40	2	31	2 894	40	—	17	1 029 137	55
31	Savonlinna	16 222	95	—	94	414	50	—	02	675 219	60
32	Sodankylä	5 236	20	1	88	112	65	—	04	132 106	80
33	Sortavala	60 461	75	1	68	3 960	70	—	11	1 426 684	50
34	Tampere	76 136	45	1	62	353 613	85	7	51	2 223 258	45
35	Tornio	30 820	35	2	42	—	—	—	—	602 753	85
36	Turtola	6 924	80	1	71	—	—	—	—	148 126	40
37	Enontekiö	1 784	50	9	97	16 986	25	94	90	57 091	35
38	Lavansaari	1 528	60	1	50	4 999	05	4	91	79 195	25
39	Suomussalmi	3 231	90	1	09	—	—	—	—	122 869	60
40	Taivalkoski	2 802	05	1	03	—	—	—	—	102 377	25
41	Orivesi, leprasairaala	2 854	90	—	55	5 000	—	—	97	173 616	90
	Yhteensä — Total	647 597	40	2	—	565 251	45	1	74	15 254 183	20

ja tulot vuonna 1937. (Jatko.)

hôpitaux civils de l'Etat en 1937. (Suite.)

Dépenses		Tulot. — Recettes.								Tulot %:ssa kokonaismenosta. En % des frais totaux.	Röntgenhoito. Röntgentherapie.							
yhteensä dépenses		Päivämaksut. Frais d'hôpital versés.		Muut tulot. Autres recettes.		Viran- ja tol- menhaltijain luontaiseduista. Compensations des avantages in natura du personnel.		Yhteensä. Total.			Menot. Dépenses.		Tulot. Recettes.					
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p		Mk	p	Mk	p				
56	28	1 252	735	—	151	—	259	450	—	1 512	336	—	32.3	90 000	—	97 750	—	1
59	86	1 159	915	—	5 241	65	239	400	—	1 404	556	65	39.6	39 721	85	58 765	—	2
49	21	1 985	835	—	1 562	—	322	350	—	2 309	747	—	50.0	57 603	25	58 660	—	3
54	63	308	040	—	4 904	50	102	900	—	415	844	50	29.2	20 910	—	11 025	—	4
63	36	1 822	286	—	13	40	679	000	—	2 501	299	40	45.4	7 761	35	7 765	—	5
2	47	—	—	—	11 990	—	5 400	—	—	17 390	—	—	2.0	—	—	—	—	6
59	10	6 528	811	—	23 862	55	1 608	500	—	8 161	173	55	39.5	215 996	45	233 965	—	
37	45	1 505	245	—	661	70	219	400	—	1 725	306	70	58.4	159 966	60	164 540	—	7
45	28	579	990	—	2 807	50	139	750	—	722	547	50	43.5	11 074	20	12 280	—	8
37	48	2 332	206	40	12 168	60	306	600	—	2 650	975	—	57.0	179 543	50	179 735	—	9
40	45	943	415	—	3 678	50	175	600	—	1 122	693	50	59.7	40 812	55	43 855	—	10
37	91	1 297	130	—	11 521	50	155	375	—	1 464	026	50	64.8	87 903	80	94 645	—	11
32	84	1 387	990	—	423	80	185	425	—	1 573	838	80	65.4	59 999	65	62 660	—	12
37	30	897	962	—	447	50	170	849	50	1 069	259	—	44.3	25 008	—	27 240	—	13
37	68	8 943	938	40	31 709	10	1 352	999	50	10 328	647	—	56.7	564 308	30	584 955	—	
38	47	102	115	—	200	—	10 500	—	—	112 815	—	—	60.6	—	—	—	—	14
62	15	15	370	—	—	—	11 880	—	—	27 250	—	—	10.7	—	—	—	—	15
49	16	257	170	—	—	—	50 375	—	—	307 545	—	—	45.0	4 970	—	9 540	—	16
36	—	389	365	—	66	—	73 050	—	—	462 481	—	—	48.7	4 895	—	4 950	—	17
37	78	573	765	—	92	—	85 512	50	—	659 369	50	—	55.0	15 577	—	18 495	—	18
48	20	42	620	—	133	70	10 275	—	—	53 028	70	—	33.9	—	—	—	—	19
38	32	62	670	—	49	90	10 415	—	—	73 134	90	—	44.0	—	—	—	—	20
35	06	63	960	—	46	45	13 012	50	—	77 018	95	—	37.2	—	—	—	—	21
70	76	166	550	—	70	—	47 400	—	—	214 020	—	—	38.1	—	—	—	—	22
121	81	1	760	—	—	—	4 500	—	—	6 260	—	—	11.6	—	—	—	—	23
35	04	260	070	—	57	50	36 562	50	—	296 690	—	—	64.1	1 100	—	2 195	—	24
63	08	39	210	—	—	—	9 225	—	—	48 435	—	—	34.4	—	—	—	—	25
68	37	62	130	—	41	80	16 380	—	—	78 551	80	—	28.4	—	—	—	—	26
64	43	797	130	—	7 364	—	240 350	—	—	1 044 844	—	—	36.9	23 147	50	23 265	—	27
35	19	69	930	—	133	—	15 600	—	—	85 663	—	—	43.7	—	—	—	—	28
47	17	44	200	—	—	—	10 500	—	—	54 700	—	—	35.3	—	—	—	—	29
59	74	276	285	—	3 127	70	81 987	—	—	361 399	70	—	35.1	3 873	—	5 010	—	30
38	95	281	473	—	4 278	50	55 160	—	—	340 911	50	—	50.5	9 988	50	12 505	—	31
47	47	30	130	—	44	80	5 400	—	—	35 574	80	—	26.9	—	—	—	—	32
39	72	610	470	—	705	75	107 400	—	—	718 575	75	—	50.4	25 000	—	35 780	—	33
47	25	960	875	30	180	—	138 950	—	—	1 100 005	30	—	49.5	21 030	50	35 060	—	34
47	24	170	555	—	275	25	47 100	—	—	217 930	25	—	36.2	4 715	—	7 945	—	35
36	54	45	760	—	—	—	10 050	—	—	55 810	—	—	37.7	—	—	—	—	36
318	95	320	—	—	—	—	900	—	—	1 220	—	—	2.1	—	—	—	—	37
77	79	4	350	—	15	—	5 400	—	—	9 765	—	—	12.3	—	—	—	—	38
41	48	42	276	50	138	45	5 400	—	—	47 814	95	—	38.9	—	—	—	—	39
37	50	31	920	—	53	70	5 400	—	—	37 373	70	—	36.5	—	—	—	—	40
33	52	—	—	—	438	15	16 500	—	—	16 938	15	—	9.8	—	—	—	—	41
47	03	5 402	429	80	17 511	65	1 125 184	50	—	6 545 125	95	—	42.9	114 296	50	154 745	—	

Jatko.
Suite.

	Sairasosastojen lukumäärä. <i>Nombre de lits.</i>	Sairaiden lukumäärä. <i>Nombre des malades.</i>	Sairaiden hoitopäivät. <i>Jours de traitement.</i>	Ravintopäivät. <i>Journées de nourriture.</i>		Menot. —				
				Henkilökunnan. <i>Du personnel.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Palkkaukset. <i>Appointements.</i>		Hoito- päivää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		
						Yhteensä. <i>Total.</i>				
				Mk	p	Mk	p			
Sukupuolitautisten sairaalat.										
42	Haaga	55	145	16 446	7 397	23 843	250 784	—	15	25
43	Kumpula	105	474	17 276	7 664	24 940	253 013	—	14	65
44	Nurmes	10	53	2 085	1 095	3 180	32 965	—	15	81
	Yhteensä — Total	170	672	35 807	16 156	51 963	536 762	—	14	99
Tuberkuloosiparantolat.										
45	Halila	320	1 110	119 280	31 590	150 870	1 066 253	—	8	94
46	Härmä	160	557	61 976	17 163	79 139	540 094	80	8	71
47	Patru	130	392	44 071	14 920	58 991	444 489	—	10	09
	Yhteensä — Total	610	2 059	225 327	63 673	289 000	2 050 836	80	9	10
Mieli- ja hermosairaalat.										
48	Lapinlahti	180	1 319	58 200	40 636	98 836	1 391 712	—	23	91
49	Pitkämäki	700	1 046	260 447	94 205	348 724	2 927 424	—	11	24
50	Niuvanniemi	400	646	139 669	59 766	199 435	2 054 773	—	14	71
51	Mustasaari	47	126	11 306	10 697	22 003	416 781	—	36	86
52	Seili	52	66	22 460	5 475	23 875	245 988	—	10	95
	Yhteensä — Total	1 379	3 203	492 082	210 779	692 873	7 036 678	—	14	80
53	Kätilöopisto	40	1 346	14 535	27 614	42 149	659 334	—	45	36
	Kalkki yhteensä — Total	5 762	76 045	1 925 308	937 797	2 853 117	31 960 609	—	16	60

Dépenses

Ruuanpito. <i>Nourriture.</i>		Lääkkeet ja sidosalneet. <i>Médicaments et articles de pansement.</i>				Lämmitys ja valaistus. <i>Chauffage et éclairage.</i>				Rakennusten ja kaluston kunnossapito. <i>L'entretien des bâtiments et du matériel.</i>						
Yhteensä. <i>Total.</i>		Ravinto- päävää kohti. <i>Frais par ilte et jour.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		Holto- päävää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		Holto- päävää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		Holto- päävää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	
126 580	65	5	31	23 766	50	1	45	74 108	10	4	51	26 995	40	1	64	42
169 748	40	6	81	19 243	75	1	11	60 529	95	3	50	29 813	20	1	73	43
23 687	—	7	45	3 250	—	1	56	10 000	50	4	80	3 279	30	1	57	44
320 016	05	6	16	46 260	25	1	29	144 638	55	4	04	60 087	90	1	68	
1 288 545	80	8	54	90 000	—	—	75	440 000	—	3	69	175 000	—	1	47	45
647 873	95	8	19	48 404	40	—	78	269 973	60	4	36	82 396	50	1	33	46
555 097	75	9	41	59 469	55	1	35	179 995	40	4	08	59 488	60	1	35	47
2 491 517	50	8	62	197 873	95	—	88	889 969	—	3	95	316 885	10	1	41	
754 966	45	7	64	129 998	55	2	23	378 219	85	6	50	164 958	60	2	83	48
1 836 357	30	5	27	96 688	60	—	37	859 754	35	3	30	400 068	10	1	54	49
1 229 121	15	6	16	66 177	75	—	47	389 596	15	2	79	177 479	20	1	27	50
158 659	90	7	21	11 906	30	1	05	104 588	—	9	25	34 769	10	3	08	51
138 000	50	5	78	2 851	60	—	13	49 896	30	2	22	39 994	80	1	78	52
4 117 105	30	5	94	307 622	80	—	63	1 782 054	65	3	62	817 269	80	1	66	
318 472	—	7	56	99 991	60	6	88	174 622	85	12	01	59 995	65	4	13	53
19 608 164	70	6	87	7 105 611	80	3	69	9 355 830	70	4	86	3 576 782	30	1	86	

Jatko.
Suite.

		Menot. —									
		Sekalaiset menot. <i>Dépenses diverses.</i>				Korjauskustannukset. <i>Réparations.</i>				Menot <i>Total des</i>	
		Yhteensä. <i>Total.</i>		Hoito- päävää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		Hoito- päävää kohti. <i>Par jour de traitement.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
		Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Sukupuolittautisten sairaalat.											
42	Haaga	98 096	05	5	96	—	—	—	—	600 330	70
43	Kumpula	22 036	30	1	28	4 497	80	—	26	558 882	40
44	Nurmes	22 999	75	11	03	—	—	—	—	96 181	55
	Yhteensä — Total	143 132	10	4	—	4 497	80	—	13	1 255 394	65
Tuberkuloosiparantolat.											
45	Halila	70 557	90	—	59	64 983	15	—	54	3 195 339	85
46	Härmä	38 252	90	—	62	—	—	—	—	1 626 996	15
47	Patru	49 022	45	1	11	122 480	55	2	78	1 470 043	30
	Yhteensä — Total	157 833	25	—	70	187 463	70	—	83	6 292 379	30
Mieli- ja hermosairaalat.											
48	Lapinlahti	150 234	25	2	58	208 619	05	3	58	3 178 708	75
49	Pitkämäki	218 024	20	—	84	71 553	90	—	27	6 409 870	45
50	Niuvanniemi	67 200	80	—	48	43 458	85	—	31	4 027 806	90
51	Mustasaari	40 166	10	3	55	75	—	—	—	766 945	40
52	Seili	45 950	40	2	04	18 793	—	—	84	541 474	60
	Yhteensä — Total	521 575	75	1	06	342 499	80	—	70	14 924 806	10
53	Kätilöopisto	159 375	45	10	96	—	—	—	—	1 471 791	55
	Kaikki yhteensä — Total	3 679 981	55	1	91	2 791 093	—	1	45	78 078 073	05

Dépenses.		Tulot. — Recettes.								Tulot %:ssa kokonaismennoista. Pn % des frais totaux.	Röntgenhoito. Röntgentherapie.				
yhteensä dépenses		Päivämaksut. Frais d'hôpital versés.		Muut tulot. Autres recettes.		Viran ja toi- menhaltijain luontaiseduista. Compensations des avantages in nature du personnel.		Yhteensä. Total.			Menot. Dépenses.		Tulot. Recettes.		
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p		Mk	p	Mk	p	
36	50	5 226	50	48	50	26 820	—	32 095	—		5.3	—	—	—	
32	35	682	50	—	—	—	—	682	50	0.1	—	—	—	—	43
46	13	3 470	—	—	—	5 400	—	8 870	—	9.2	—	—	—	—	44
35	06	9 379	—	48	50	32 220	—	41 647	50	3.3	—	—	—	—	
26	79	1 261 120	—	6 166	50	158 775	—	1 426 061	50	44.6	—	—	625	—	45
26	25	637 880	—	12 148	15	85 075	—	735 103	15	45.2	12 811	10	17 790	—	46
33	36	36 200	—	8 420	50	68 525	—	113 145	50	7.7	2 709	—	3 205	—	47
27	93	1 935 200	—	26 735	15	312 375	—	2 274 310	15	36.1	15 520	10	21 620	—	
54	62	741 770	—	1 997	50	295 225	—	1 038 992	50	32.7	—	—	—	—	48
24	61	2 113 996	50	7 911	60	672 050	—	2 793 958	10	43.6	—	—	—	—	49
28	84	1 217 405	—	4 283	40	455 396	—	1 677 084	40	41.6	—	—	—	—	50
67	84	184 860	—	—	—	89 100	—	273 960	—	35.7	—	—	—	—	51
24	11	122 825	—	385	—	50 700	—	173 910	—	32.1	—	—	—	—	52
30	33	4 380 856	50	14 577	50	1 562 471	—	5 957 905	—	39.9	—	—	—	—	
101	26	316 580	—	—	—	99 000	—	415 580	—	28.2	—	—	—	—	53
40	55	27 517 194	70	114 444	45	6 092 750	—	33 724 389	15	43.2	910 121	35	995 285	—	

Taulukko VI.
Tableau VI.

Tuberkuloosisairaalan ja -parantolain menot

Dépenses et recettes des

	Sairaalsijojen luku. Nombre de lits.	Palkkaukset. Appointements.		Ruoka- ja Neurologia.		Lääkkeet, lääkärinkojeet ja sidosaineet. Médicaments et articles de pansement.		Lämmitys, valaistus ja voimavirta. Chauffage, éclairage et force motrice électrique.		Lääkintö- ja kaluston kunnossapito. Entretien des bâtiments et du matériel.		Kanslameron. Dépenses de bureau.		Pesu ja puhtaapidot. Blanchissage et nettoyage.	
		Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Hoitopäivää kohti.															
<i>Par jour de traitement.</i>															
a) Valtion. — De l'Etat.															
1 Halilan parantola	320	7	61	10	81	0	75	3	69	2	01	—	—	—	—
2 Patrun »	130	8	53	12	60	1	41	4	09	4	13	—	—	—	—
3 Härmän »	160	7	34	10	45	1	—	4	36	1	33	—	—	—	—
b) Kunnalliset.															
<i>Communaux.</i>															
4 Helsingin tuberkuloosisairaala ...	425	¹⁾ 30	50	13	48	2	45	6	16	3	66	0	19	0	59
5 » pit. tuberkuloosisairaala	20	14	42	12	59	4	59	4	62	1	54	1	12	1	50
6 Porvoon parantola	30	10	40	10	82	2	98	4	72	1	21	0	33	1	72
7 Kuusankosken »	50	7	84	9	90	6	09	2	01	0	82	0	07	0	85
8 Mjölöbollstan »	246	8	61	12	12	1	42	5	33	1	20	—	—	0	42
9 Turun tuberkuloosisairaala	50	16	—	10	70	2	84	6	65	²⁾ 26	52	1	79	4	34
10 Satakunnan parantola	440	5	91	7	96	0	61	3	14	1	22	0	12	0	45
11 Kalevanniemen »	⁴⁾ 65	9	30	10	31	1	65	2	75	0	24	0	16	0	43
12 Varsinais-Suomen »	286	7	15	10	74	1	37	4	06	3	20	0	47	0	58
13 Tampereen keuhkotautisairaala ..	30	14	78	11	34	1	21	4	33	4	37	—	—	—	—
14 » väliaik. »	13	12	20	10	36	1	18	3	74	1	35	—	—	—	—
15 Ahveniston parantola	250	¹⁾ 9	42	12	44	0	87	4	87	0	86	0	10	0	50
16 Keski-Hämeen »	290	7	81	9	74	0	98	5	14	0	72	0	28	0	58
17 Keski-Suomen »	174	8	94	12	61	0	79	6	60	3	03	0	24	0	69
18 Pohj. Pirkkalan keuhkotautisair.	15	18	81	21	67	1	14	9	57	2	19	—	—	1	97
19 Ruoveden parantola	22	6	41	10	49	1	21	2	71	3	24	0	15	1	12
20 Someron keuhkotautihuoltola	15	6	86	9	37	0	72	3	21	3	38	—	—	—	—
21 Viipurin tuberkuloosisairaala	50	¹⁾ 16	04	10	97	2	60	7	48	1	41	—	—	1	55
22 Kotkan keuhkotautihuoltola	10	9	04	12	76	3	17	3	87	8	60	0	53	2	09
23 Kontioniemen parantola	220	7	42	10	75	0	26	4	12	0	75	0	12	0	24
24 Tarinaharjun »	200	¹⁾ 9	02	11	21	1	18	4	25	2	93	0	08	0	34
25 Vaasan keuhkotautisairaala	30	9	33	13	19	1	59	7	33	1	92	—	—	0	90
26 Oulaisten parantola	75	6	85	11	22	1	45	3	12	0	52	0	29	0	40
27 Päivärinteen »	164	¹⁾ 9	32	11	17	1	—	4	12	1	31	0	15	0	27
c) Yksityiset. — Privés.															
28 Högsandin parantola	⁶⁾ 68	11	84	8	59	1	27	2	27	5	34	—	—	—	—
29 Lapträskin »	21	9	79	10	95	0	95	1	89	2	77	0	35	—	—
30 Nummelan »	120	13	84	18	21	—	—	4	40	6	16	0	27	0	42
31 Lounais-Hämeen »	45	5	66	11	56	0	87	4	40	2	87	0	19	0	48
32 Hiekkarannan »	23	5	89	9	75	0	67	1	54	1	22	—	—	—	—
33 Tyrisevän lastenparantola	⁷⁾ 36	10	79	10	43	0	38	3	19	2	32	0	14	0	38
34 Takaharjun parantola	146	6	99	10	61	2	05	5	69	3	46	0	21	0	17
35 Muurolan »	91	10	48	12	11	0	45	5	83	0	42	—	—	0	63
36 Lohjan kouluparantola	21	8	36	8	65	0	69	1	54	4	82	—	—	0	43
37 Kauttuan parantola	24	7	59	9	53	0	79	3	39	2	60	—	—	0	10
38 Sairion »	21	9	48	12	—	0	03	2	55	1	21	—	—	—	—
39 Salpausselän »	120	11	22	9	48	0	88	4	78	3	17	—	—	0	42
40 Iisalmen »	⁸⁾ 29	5	53	12	85	0	15	2	91	3	04	—	—	0	93
41 Högsenin »	39	7	27	12	21	0	07	3	62	3	04	—	—	0	55
42 Kronoby »	28	5	01	13	33	0	13	3	22	2	15	—	—	—	—
43 Alavuden »	40	7	77	13	22	0	24	2	69	8	49	—	—	0	55
44 Kurikan »	22	5	59	9	34	0	42	2	79	3	90	—	—	0	31
45 Teuvan »	15	6	25	16	07	0	27	2	90	3	19	—	—	1	02

¹⁾ Palkkauksiin on laskettu rahapalkka ja luontaisedut. Luontaiseduista peritty rahakorvaus sisältyy kohtaan: muu-
—⁴⁾ Kesällä 75. — ⁵⁾ Ylimääräistä valtionapua 100 000 mk. — ⁶⁾ Kesällä 88. — ⁷⁾ Kesällä 52. — ⁸⁾ Suomen Tuberkuloosin Vas-
parantoloiden kesken.

ja tulot vuonna 1937.

hôpitaux pour les tuberculeux en 1937.

Yhteensä. Total.		Muut tulot. Autres recettes.		Päämaksut. Frais d'hôpital versés.		Tulot lahjoituksista. Revenus des fondations.		Avustukset muilta yhdistyksiltä. Contributions d'autres associations.		Avustus Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistykseltä. Contribution de l'Association pour la lutte contre la tuberculose.		Kuntien avustus. Subventions par les communes.		Valtionapu. Subvention de l'Etat.		Yhteensä. Total.		Sekalaiset menot. Dépenses diverses.		Vakuutusmaksut. Primes d'assurance.	
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
—	—	0	59	25	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	11	31	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	0	62	25	09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	64	58	69	9	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	18	1	22	41	77	3	42	38	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	08	3	11	35	38	14	02	9	03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	11	1	42	29	12	13	92	4	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	24	1	—	30	34	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	31	2	40	71	54	9	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	18	2	43	22	02	13	87	2	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	51	3	48	28	83	12	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	32	2	03	29	90	14	07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	42	37	45	8	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	08	32	91	7	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	28	4	54	33	89	13	99	2	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	17	1	06	26	47	13	33	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	15	3	90	36	95	14	—	8	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	63	56	99	20	24	36	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	21	1	02	26	55	13	81	2	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	23	1	42	25	18	8	84	14	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	0	83	40	88	8	71	33	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	0	71	40	78	—	—	40	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	29	3	54	27	49	14	25	5	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7	—	36	01	13	88	13	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	83	36	09	9	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	34	3	39	27	58	13	63	3	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	76	29	10	5	42	0	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	27	1	18	30	75	12	55	9	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	28	0	78	27	76	10	77	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	42	4	86	48	59	1	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	20	3	28	29	53	9	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	21	2	23	21	51	4	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	28	1	51	29	41	13	48	—	—	1	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	11	1	83	31	13	4	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	29	2	93	33	13	5	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	27	1	41	26	16	10	74	—	—	3	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	12	0	76	24	89	10	74	—	—	1	06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	21	1	01	26	48	10	74	—	—	1	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	05	0	45	30	45	13	15	—	—	2	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	06	0	91	26	37	10	74	—	—	0	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	33	0	36	27	45	10	74	—	—	0	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	42	2	06	26	31	10	74	—	—	0	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	08	0	93	33	96	12	06	—	—	7	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	18	0	64	23	17	8	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	04	1	22	30	97	10	74	—	—	5	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

tulot. — *) Tähän sisältyy vuokra. — **) Tuloissa ei ole huomioitu Turun huoltolautakunnan sairaalalle tilittämää sairaalamaksuja. tustamisyhdistyksen omistamat parantolat. Yhdistykselle myönnetty valtionapu on yhdistyksen harkinnan mukaan jactu eri

Taulukko VII.
Tableau VII.Yhdistelmä sukupuolitautisten osastojen ja ylimääräisten sukupuolitautisten
sairaalan sairaskirjoista vuonna 1937.Résumé des registres sanitaires des services vénériens et des hôpitaux extraordinaires
pour maladies vénériennes en 1937.

Tauti. Maladie.	Sairaita vuoden alussa. Malades au début de l'année.	Ostetun vuoden kuluessa. Admis pendant l'année.	Yhteensä hoitot- kulu. Total des malades.	Poistunut. Sortis.	Sairaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.	Poistettujen sairai- den sairaanhoito- pöytäkirjojen lukumäärä. Nombre des jours de traitement des ma- lades sortis.	Keskimäärä hoito- päiviä jokaiselta poistetuelta kohdalla. Moyenne des jours de traitement des malades sortis.
Syphilis recens	35	375	410	366	44	13 493	36.9
» secundaria	72	876	948	871	77	25 208	28.9
» tertiaria	19	164	183	169	14	4 847	28.7
» hereditaria	29	130	159	108	51	4 293	39.8
Syfilista yhteensä) Total de syphilis)	155	1 545	1 700	1 514	186	47 841	31.6
Urethritis gonorrhoeica	205	1 848	2 053	1 879	174	62 726	33.4
Ulcus molle	4	102	106	96	10	2 159	22.5
Lymphogranuloma inguinale ..	6	13	19	17	2	899	52.9
Sukupuolitauteja yhteensä) Total des maladies vénériennes)	370	3 508	3 878	3 506	372	113 625	32.4
Ihotaudit y. m. — <i>Maladies cu- taniées etc.</i>	68	959	1 027	941	86	20 209	21.7
Yhteensä — Total	438	4 467	4 905	4 447	458	133 834	30.1

Taulukko VIII.
Tableau VIII.Sukupuolitautisten osastoihin ja ylimääräisiin sukupuolitautisten sairaaloihin otetut
veneeriset sairaut iän ja sukupuolen mukaan.Malades vénériens, d'après l'âge et le sexe, reçus dans les services vénériens et dans les
hôpitaux vénériens extraordinaires.

Tauti. Maladie.	Ikä. — Age.								Yhteensä. Total.
	Alle ½ v. 0 à ½ ans.	½—2 v. ½ à 2 ans.	3—10 v. 3 à 10 ans.	11—15 v. 11 à 15 ans.	16—20 v. 16 à 20 ans.	21—30 v. 21 à 30 ans.	31—50 v. 31 à 50 ans.	Yli 50 v. 50 ans et au-dessus.	
Syphilis recens { miehiä — hommes	—	—	—	—	7	124	44	8	183
	—	—	—	—	36	117	28	8	189
	—	—	—	—	—	—	—	—	3
	—	1	1	1	—	—	—	—	3
Yhteensä — Total	1	1	1	—	43	241	72	16	375
Syphilis secun- daria { miehiä — hommes	—	—	—	1	8	213	141	19	382
	—	—	—	—	72	259	133	26	490
	—	—	—	—	—	—	—	—	4
	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Yhteensä — Total	—	—	4	1	80	472	274	45	876
Syphilis terti- aria { miehiä — hommes	—	—	—	—	2	23	45	19	89
	—	—	—	—	1	28	32	14	75
	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Total	—	—	—	—	3	51	77	33	164

Tauti. <i>Maladie.</i>	Ikä. — <i>Age.</i>								Yhteensä. <i>Total.</i>
	0 à ½ v.	½ à 2 ans.	2 à 10 ans.	10 à 15 ans.	15 à 20 ans.	20 à 30 ans.	30 à 50 ans.	50 ans et au- dessus.	
Syphilis here- ditaria				5	2	—	—	—	7
{ miehiä — <i>hommes</i>	—	—	—	16	4	2	1	—	23
{ naisia — <i>femmes</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ lapsia alle 10 v. — <i>enfants</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ au-dessous de 10 ans ..	34	28	38	—	—	—	—	—	100
{ Yhteensä — <i>Total</i>	34	28	38	21	6	2	1	—	130
Syfilistä yhteensä — <i>Total de syphilis</i>	35	29	43	22	132	766	424	94	1545
Urethritis go- norrhoeica ..					75	547	213	25	860
{ miehiä — <i>hommes</i>	—	—	—	—	11	211	526	143	897
{ naisia — <i>femmes</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ lapsia alle 10 v. — <i>enfants</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ au-dessous de 10 ans ..	16	7	68	—	—	—	—	—	91
{ Yhteensä — <i>Total</i>	16	7	68	11	286	1 073	356	31	1 848
Ulcus molle					4	60	20	3	87
{ miehiä — <i>hommes</i>	—	—	—	—	7	8	—	—	15
{ naisia — <i>femmes</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ lapsia alle 10 v. — <i>enfants</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ au-dessous de 10 ans ..	—	—	—	—	11	68	20	3	102
{ Yhteensä — <i>Total</i>	—	—	—	—	11	68	20	3	102
Lymphogranu- loma ingui- nale					7	3	2	—	7
{ miehiä — <i>hommes</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ naisia — <i>femmes</i>	—	—	—	—	1	3	2	—	6
{ lapsia alle 10 v. — <i>enfants</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ au-dessous de 10 ans ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—
{ Yhteensä — <i>Total</i>	—	—	—	—	1	10	2	—	13
Kaikki yhteensä — <i>Total</i>	51	36	111	33	430	1 917	802	128	3 508

Taulukko IX.
Tableau IX.Sukupuolitautisten osastoihin ja ylimääräisiin sukupuolitautisten sairaaloihin
otettujen syfilissairaiden kotipaikka.*Lieu de domicile des malades syphilitiques reçus dans les services vénériens et
les hôpitaux extraordinaires.*

Kotipaikka. <i>Lieu de domicile.</i>	Syphilis recens.		Muut syfilistapaukset. <i>Autres syphilitiques.</i>		Yhteensä <i>Total.</i>
	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	
Uudenmaan lääni ...	25	44	16	80	165
{ Helsinki	2	3	—	2	7
{ Muut kaupungit	19	11	11	15	56
{ Maalaiskunnat	2	4	2	9	17
Turun ja Porin lääni	2	4	6	6	18
{ Muut kaupungit	10	14	16	21	61
{ Maalaiskunnat	1	—	—	—	1
Ahvenanmaan maa- kunta	3	1	—	—	4
{ Kaupungit	4	3	7	13	27
{ Maalaiskunnat	4	3	3	8	18
Hämeen lääni	4	3	3	8	18
{ Muut kaupungit	4	4	27	21	56
{ Maalaiskunnat	7	5	38	121	171
Viipurin lääni	3	6	16	21	46
{ Muut kaupungit	24	19	99	85	227
{ Maalaiskunnat	1	4	5	8	18
Mikkelin lääni	6	13	20	35	74
{ Kaupungit	5	4	8	11	28
{ Maalaiskunnat	—	1	—	—	1
Kuopion lääni	28	26	78	57	189
{ Muut kaupungit	1	2	3	1	7
{ Maalaiskunnat	7	3	13	16	39
Vaasan lääni	5	4	26	21	56
{ Muut kaupungit	2	1	33	11	47
{ Maalaiskunnat	2	2	9	15	28
Oulun lääni	15	10	78	78	181
{ Muut kaupungit	2	—	1	—	3
{ Maalaiskunnat	2	—	—	—	—
Ulkomaat	2	—	1	—	3
Yhteensä — <i>Total</i>	184	191	515	655	1 545

Taulukko X.
Tableau X.

Yhdistelmä synnytyslaitosten

Résumé des registres des

	Sairaansijojen luku. <i>Nombre de lits.</i>	Vuoden alkaessa. <i>Au début de l'année.</i>		Sairaalaan otettuja. <i>Admises.</i>				Äi- Me-
		Synnyttäneitä. <i>Accouchés.</i>	Synnyttämättä. <i>Non-accouchés.</i>	Naimissa. <i>Mariées.</i>	Leikkiä. <i>Veuses.</i>	Naimatonla. <i>Célibataires.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	
1 Synnytyslaitokset. <i>Maternités.</i>	794	352	25	20 179	69	2 023	22 271	
2 a) <i>Valtion — De l'Etat</i>	148	72	9	3 962	13	601	4 576	
3 Helsinki: Yleisen sairaalan synnytysosaston I klinikka	47	28	4	1 250	4	182	1 436	
4 S:a II klinikka	47	18	4	1 261	3	197	1 461	
5 Kättilöopiston synnytysosasto	40	24	1	1 125	6	190	1 321	
6 Pori: Yleisen sairaalan synnytysosasto	12	—	—	251	—	22	273	
7 Tornio: » » »	2	2	—	75	—	10	85	
8 b) <i>Kaupunkien — Des villes</i>	282	136	7	7 828	20	719	8 567	
9 Tammisaari: Synnytyslaitos	9	4	—	187	1	16	204	
10 Turku: Tri C. von Heidekenin synnytyslaitos	46	10	1	986	—	99	1 085	
11 Pori: Synnytyslaitos	12	7	—	290	—	35	325	
12 Tampere: »	28	28	—	1 150	2	200	1 352	
13 Lahti: »	15	8	—	485	—	38	523	
14 Viipuri: »	33	27	6	1 556	5	135	1 696	
15 Sortavala: »	15	4	—	233	2	12	247	
16 Käkisalmi: »	8	2	—	171	—	10	181	
17 Kotka: »	30	3	—	454	—	28	482	
18 Joensuu: »	8	2	—	297	2	15	314	
19 Vaasa: »	14	9	—	424	3	36	463	
20 Pietarsaari: »	13	14	—	417	1	4	422	
21 Kokkola: »	12	3	—	290	—	13	303	
22 Oulu: »	28	15	—	792	3	69	864	
23 Raahе: »	11	—	—	96	1	9	106	
24 c) <i>Maalaiskuntien — Des communes rurales</i> .	45	19	—	1 036	2	108	1 146	
25 Vihti: Synnytyslaitos	5	4	—	155	—	18	173	
26 Pöytyä: »	6	—	—	32	—	4	36	
27 Forssa: »	7	3	—	142	1	32	175	
28 Pohj. Pirkkala »	7	4	—	160	—	20	180	
29 Suojärvi: »	2	2	—	116	1	5	122	
30 Pieksämäki: »	5	2	—	87	—	2	89	
31 Rantasalmi: »	4	1	—	110	—	10	120	
32 Liperi: »	5	3	—	86	—	7	93	
33 Äänekoski: »	4	—	—	148	—	10	158	

päiväkirjoista v. 1937.

maternités en 1937.

tejä. res.												Lapsia. Enfants.			
												Äskensyntyneiden luku. Nombre des nouveau-nés.			
		Sikdön tila.			Ennenalkaisia synnytyksiä. Accouchements avant terme.	Keskammenoja. Fausses couches.	Kaksoisyntytyksiä. Accouchements gémeaux.	Kolmoisyntytyksiä. Accouchements tri-gémeaux.			Elävänä syn- tyneitä. Nés vivants.		Kuolleena syntyneitä. Mort-nés.		
											Miespuol. Sexe masculin.	Naispuol. Sexe féminin.	Miespuol. Sexe masculin.	Naispuol. Sexe féminin.	
		Yhteensä hoidettuina. Total.			Yliösaan.	Alloösaan.	Folktilia.								
10 792	11 479	22 648	19 852	957	104	1 394	877	397	2	20 237	820			1	
2 267	2 309	4 657	4 072	214	22	439	82	74	—	4 145	156			2	
703	733	1 468	1 258	69	8	171	26	28	—	663	648	31	22	3	
700	761	1 483	1 326	63	6	197	22	19	—	693	621	25	23	4	
682	639	1 346	1 188	64	8	70	32	20	—	1 197	—	46	—	5	
150	123	273	230	14	—	—	—	6	—	252	—	6	—	6	
32	53	87	70	4	—	1	2	1	—	43	28	2	1	7	
4 131	4 436	8 710	7 432	336	46	587	421	178	—	7 711	338			8	
90	114	208	165	6	—	15	29	8	—	85	82	6	—	9	
590	495	1 096	1 020	16	4	21	—	19	—	537	478	30	28	10	
176	149	332	297	16	1	—	1	4	—	301	—	13	—	11	
752	600	1 380	1 212	59	5	120	70	30	—	630	623	20	19	12	
234	289	531	478	14	2	10	25	13	—	476	—	18	—	13	
791	905	1 729	1 472	77	10	219	57	41	—	780	716	50	18	14	
138	109	251	216	12	6	5	9	6	—	109	107	9	11	15	
81	100	183	169	13	—	—	2	6	—	93	76	7	6	16	
206	276	485	400	19	1	48	58	8	—	232	186	7	3	17	
144	170	316	273	24	5	18	19	8	—	137	147	12	9	18	
236	227	472	450	17	—	32	—	8	—	224	232	5	6	19	
150	272	436	350	9	2	—	59	4	—	182	169	6	4	20	
106	197	306	245	21	1	9	35	6	—	143	117	5	2	21	
388	476	879	584	30	8	83	56	15	—	397	356	19	16	22	
49	57	106	101	3	1	7	1	2	—	53	43	8	1	23	
474	672	1 165	1 075	47	11	60	13	17	1	1 098	38			24	
70	103	177	160	3	2	5	6	1	—	76	85	2	2	25	
22	14	36	32	4	—	1	1	—	—	14	19	1	2	26	
75	100	178	156	7	1	13	6	1	—	87	72	4	1	27	
85	95	184	172	8	—	—	—	3	—	178	—	2	—	28	
39	83	124	115	5	4	7	—	2	—	66	49	4	5	29	
51	38	91	85	1	1	3	—	1	—	46	39	1	1	30	
45	75	121	118	9	—	16	—	5	—	65	61	1	—	31	
34	59	96	90	2	—	3	—	—	—	40	47	3	1	32	
53	105	158	147	8	3	12	—	4	—	79	75	8	—	33	

Jatko.
Suite.

		Päätettyjen synnytysten luku. <i>Accouchements.</i>											
		Käsin vetämällä. <i>Extraction manuelle.</i>		Kääntämällä. <i>Version.</i>				Pihdeillä. <i>Application du forceps.</i>					
		Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>		Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>		Naisia. <i>Femmes.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>		
		Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Eli-vanki synt. <i>Nés vivants.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Eli-vanki synt. <i>Nés vivants.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Eli-vanki synt. <i>Nés vivants.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	
1	Synnytyslaitokset. <i>Maternités.</i>	315	1	261	60	119	3	90	34	869	5	801	74
2	a) <i>Vallion — De l'Etat</i>	34	—	19	15	20	1	13	8	173	—	165	8
3	Helsinki: Yleisen sairaalan synnytysosaston I klinikka	7	—	4	3	5	1	4	2	46	—	45	1
4	S:a II klinikka	20	—	11	9	6	—	3	3	71	—	64	7
5	Kätilöopiston synnytysosasto	6	—	4	2	9	—	6	3	42	—	42	—
6	Pori: Yleisen sairaalan synnytysosasto	1	—	—	1	—	—	—	—	13	—	13	—
7	Tornio: » » »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
8	b) <i>Kaupunkien — Des villes</i>	98	1	85	18	47	2	39	10	343	4	309	39
9	Tammisaari: Synnytyslaitos	5	—	4	1	—	—	—	—	5	—	5	2
10	Turku: Tri C. von Heidekenin synnytyslaitos	4	—	3	1	5	1	4	2	52	—	49	3
11	Pori: Synnytyslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	9	2
12	Tampere: »	8	—	8	—	7	—	7	—	59	1	56	4
13	Lahti: »	—	—	—	—	2	—	2	—	19	—	14	5
14	Viipuri: »	7	1	6	2	7	1	6	2	62	2	59	3
15	Sortavala: »	7	—	4	5	6	—	3	3	16	—	14	2
16	Käkisalmi: »	1	—	1	—	1	—	1	—	27	—	23	4
17	Kotka: »	19	—	16	3	1	—	1	—	7	—	5	2
18	Joensuu: »	12	—	12	1	6	—	4	2	20	—	18	2
19	Vaasa: »	16	—	14	3	1	—	1	—	18	—	16	2
20	Pietarsaari: »	—	—	—	—	2	—	1	1	7	—	7	1
21	Kokkola: »	17	—	16	1	2	—	2	—	10	—	9	1
22	Oulu: »	—	—	—	—	6	—	6	—	21	1	19	3
23	Raahe: »	2	—	1	1	1	—	1	—	9	—	6	3
24	c) <i>Maalaiskuntien — Des communes rurales</i>	33	—	29	4	14	—	8	6	28	1	22	7
25	Vihti: Synnytyslaitos	—	—	—	—	2	—	2	—	3	—	3	—
26	Pöytyä: »	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
27	Forssa: »	2	—	—	2	2	—	1	1	4	—	4	—
28	Pohj. Pirkkala	8	—	8	—	—	—	—	—	1	—	—	1
29	Suojärvi: »	5	—	5	—	6	—	2	4	2	1	—	3
30	Pieksämäki: »	1	—	1	—	1	—	1	—	4	—	3	1
31	Rantasalmi: »	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Liperi: »	2	—	2	—	—	—	—	—	10	—	10	—
33	Äänekoski: »	7	—	7	—	3	—	2	1	4	—	—	2

Terävillä asella Avec d'instru- ments tranchants.		Ei- Eksisistinkätkäpausauksen luku. Piacenta praevia.		Synnyttäjät, jolla oli kouristusta. Eclampsia.		Aitejä. Mères.										Lapsia. Enfants.										
Naisia. Femmes.		Lapsia. Enfants.		Synnyttäneistä. Accouchées.		Poistettu. Sorties.		Vuoden lopussa. A la fin de l'année		Hoitoaikojen luku. Jours de traitement.		Hoitoajav. keskimäär. Moyenne des journées de traitement par malade		Poistettu. Sortis.												
Parantuneita. Guéris.	Kuolleita. Mortes.	Enfants.	Lapsia. Enfants.	Yhteensä. Total.	Sairain. Malades.	Tolpuvia. Convalescentes.	Terveinä. Guéris.	Syntyneitä. Non-accouchées.	Kuolleina. Mortes.	Poistettu yhteensä. Sorties.	Syntyneitä. Non-accouchées.	Syntyneitä. Accouchées.	Hoitoajav. keskimäär. Moyenne des journées de traitement par malade	Elävänä. Vivants.	Kuolleina. Morts.	Yhteensä. Total.	1									
279	12	285	119	161	20	204	1 035	106	21	345	752	54	22	151	460	37	214	452	9.5	19	851	1	155	21	006	1
9	1	9	27	31	3	447	777	35	4	259	264	14	4	537	111	9	51	483	11.1	4	095	2	243	4	338	2
1	1	1	8	6	895	442	14	1	351	74	3	1	428	36	4	16	680	11.4	1	277	3	87	1	364	3	
3	—	3	9	11	1 023	301	11	1	335	99	5	1	439	40	4	16	885	11.4	1	298	4	104	1	402	4	
4	—	4	10	7	1 217	34	1	1	252	59	3	1	314	31	1	14	535	10.8	1	197	5	46	1	243	5	
1	—	1	—	—	239	—	7	7	246	21	3	2	270	3	—	2	557	9.4	2	253	6	2	2	255	6	
—	—	—	—	—	73	—	2	2	75	11	—	—	86	1	—	—	826	9.5	70	7	4	—	—	74	7	
138	4	139	40	77	8	110	86	50	8	246	260	20	8	526	167	17	78	015	9.0	7	520	8	480	8	000	8
1	—	1	1	1	191	—	—	—	191	11	—	—	202	6	—	1	886	9.1	159	9	9	168	9	168	9	
11	1	12	6	9	1 036	—	—	—	1 036	30	4	—	1 070	24	2	10	166	9.3	999	58	1	057	10	1 057	10	
12	—	12	—	4	312	—	5	3	317	14	—	—	331	1	—	2	578	7.8	299	15	314	11	314	11		
17	1	18	2	10	1 332	—	—	—	1 332	20	2	—	1 354	26	—	11	481	8.3	1 216	76	1 292	12	1 292	12		
7	—	7	2	1	502	—	2	2	504	11	2	—	517	8	6	4	900	9.2	463	33	496	13	496	13		
4	—	4	15	9	1 572	5	3	1	580	105	5	—	1 690	34	5	15	857	9.2	1 420	114	1 534	14	1 534	14		
3	—	3	6	6	229	4	3	2	236	8	—	—	244	7	—	2	282	9.1	203	20	223	15	223	15		
1	—	1	1	—	169	4	5	1	178	3	—	—	181	2	—	1	362	7.4	161	21	182	16	182	16		
9	—	7	2	8	468	1	1	1	470	3	2	—	475	10	—	4	190	8.6	422	6	428	17	428	17		
7	—	7	3	5	299	5	3	3	307	5	—	—	312	4	—	2	426	7.7	282	28	310	18	310	18		
14	1	14	2	7	431	25	2	2	458	3	2	—	463	9	—	4	836	10.2	448	19	467	19	467	19		
11	—	11	1	3	414	8	2	2	424	4	—	—	428	6	2	3	551	8.1	358	11	369	20	369	20		
11	—	11	2	3	285	—	7	7	292	6	—	—	298	7	1	2	639	8.6	257	10	267	21	267	21		
28	1	29	4	13	775	27	17	17	819	34	3	—	856	22	1	8	885	9.4	737	51	788	22	788	22		
2	—	2	—	—	95	7	—	—	102	3	—	—	105	1	—	—	976	9.2	96	9	105	23	105	23		
9	1	10	7	13	1 041	81	5	1	1 127	17	4	—	1 148	16	1	9	573	8.2	1 086	49	1 135	24	1 135	24		
1	—	1	—	—	168	—	—	—	168	4	—	—	172	4	1	1	305	7.4	159	4	163	25	163	25		
—	—	—	—	—	35	—	1	—	36	—	—	—	36	—	—	392	10.9	33	3	36	26	36	26			
—	—	—	2	2	169	—	1	—	170	6	—	—	176	2	—	1	472	8.3	157	7	164	27	164	27		
—	—	—	2	2	177	—	—	—	177	3	—	—	181	3	—	1	423	7.7	179	2	181	28	181	28		
—	—	—	2	3	118	1	1	—	120	3	—	—	121	3	—	8	77	7.1	114	9	123	29	123	29		
—	—	—	1	1	86	—	1	—	87	3	—	—	91	—	—	885	9.7	83	6	89	30	89	30			
4	—	4	—	—	118	—	1	—	119	2	—	—	119	2	—	971	8.0	122	4	126	31	126	31			
—	1	1	—	2	90	3	—	—	93	1	—	—	95	1	—	940	9.8	87	6	93	32	93	32			
4	—	4	2	3	80	77	—	—	157	—	—	—	157	1	—	1	308	8.3	152	8	160	33	160	33		

		Vuoden alkaessa. <i>Au début de l'année.</i>		Sairaalaan otettuja. <i>Admises.</i>				
		Syntyneiden. <i>Accouchées.</i>	Syntyneiden. <i>Non-accouchées.</i>	Naimissa. <i>Mariées.</i>	Leikkiä. <i>Tantes.</i>	Naimattomia. <i>Célibataires.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	
Sairaalojen luku. <i>Nombre de lits.</i>								
34	d) Yksityisten ja yhdistysten — <i>Hôpitaux particuliers et appartenant à des sociétés</i>	319	125	9	7 353	34	595	7 982
35	Helsinki: Mehiläinen, synnytysosasto	30	7	—	470	—	2	472
36	Prof. O. A. Boijen synnytyslaitos	26	9	—	521	—	19	540
37	Salus, synnytysosasto	8	4	1	77	—	1	78
38	Hanko: Synnytyslaitos	9	3	1	50	2	8	60
39	Loviisa: »	6	1	—	130	3	11	144
40	Porvoo: »	15	3	—	299	4	45	348
41	Lohja: »	5	3	—	156	2	23	181
42	Turku: Yksityinen synnytyslaitos	14	7	2	511	3	65	579
43	Rauma: »	6	4	—	149	—	16	165
44	Uusikaupunki: Synnytyslaitos	6	3	—	71	—	11	82
45	Loimaa: »	6	—	—	149	1	17	167
46	Noormarkku: »	8	3	—	118	—	9	127
47	Salo: »	8	5	—	179	2	35	216
48	Hämeenlinna: Häggströmin synnytyslaitos ..	7	2	—	125	—	35	160
49	» Synnytyslaitos »Höyhensaari» ..	11	10	—	236	—	19	255
50	Tampere: Yksityissairaalan synnytyslaitos ..	7	4	—	215	—	10	225
51	Mänttä: Synnytyslaitos	5	—	—	87	—	9	96
52	Riihimäki: »	12	4	—	142	—	27	169
53	Viipuri: Yksityissairaalan synnytyslaitos ...	6	2	—	104	—	—	104
54	Enso: Synnytyslaitos	10	3	1	293	—	16	309
55	Kouvola: »	13	8	—	346	1	23	370
56	Kymi: »	6	4	—	281	—	9	290
57	Lauritsala: Kaukaan tehtaan sairaalan synnytysosasto	2	1	—	86	—	2	88
58	Mikkeli: Synnytyslaitos	11	2	—	393	1	26	420
59	Heinola: »	2	2	—	72	2	10	84
60	Savonlinna: »	11	4	—	252	3	17	272
61	Kuopio: »	16	7	—	334	2	26	362
62	Iisalmi: »	5	6	—	163	3	9	175
63	Varkaus: »	6	1	—	216	—	11	227
64	Jyväskylä: »	16	5	1	326	1	30	357
65	Lapua: »	6	1	1	336	2	20	358
66	Kajaani: »	4	5	—	154	2	18	174
67	Kemi: Karihaaran synnytyslaitos	7	1	2	176	—	3	179
68	Maarianhamina: Synnytyslaitos	9	1	—	136	—	13	149

tejä. res.												Lapsia. Enfants.		
		Sikiön tila.				Ennenalkaisla syntytyksiä. Accouchements avant terme.	Keskenmenoja. Fausces couches.	Kaksosyntytyksiä. Accouchements gemellares.	Kolmoisnyntytyksiä. Accouchements tri-gemellares.	Äskensyntyneiden luku. Nombre des nouveau-nés.				
		Yhteensä holdettuja. Total.								Elävänä syntyneitä. Nés vivants.		Kuolleena syntyneitä. Mort-nés.		
		Yhloasan.		Pölkkiötilä.		Alloasan.				Sece masculin.	Misspuol.	Sece masculin.	Misspuol.	
		Uudelleensyntyttäjiä. Multiplares.								Naispuol. Sece feminin.	Naispuol. Sece feminin.	Sece masculin.	Sece feminin.	
3920	4062	8116	7273	360	25	308	361	128	1	7283	288	34		
271	201	479	448	29	—	28	—	5	—	243	224	4	6	
293	247	549	513	31	—	5	1	7	—	271	262	4	7	
45	33	83	68	4	—	—	6	—	—	69	—	3	—	
38	22	64	58	2	—	6	1	—	—	31	25	3	1	
64	80	145	121	6	—	6	19	2	—	71	54	2	—	
174	174	351	323	6	—	14	1	—	—	158	164	3	4	
91	90	184	163	9	1	14	7	2	—	73	90	5	5	
267	312	588	568	19	1	22	73	11	—	235	237	12	11	
91	74	169	163	2	—	—	1	3	—	163	—	2	—	
41	41	85	67	8	1	8	7	2	—	30	44	2	—	
94	73	167	152	3	1	1	5	2	—	72	80	4	—	
53	74	130	117	3	2	1	4	—	—	59	57	4	—	
112	104	221	174	9	1	7	34	2	—	75	98	6	5	
79	81	162	126	8	1	8	27	3	—	66	64	3	2	
115	140	265	209	8	1	9	29	4	—	107	104	6	1	
98	127	229	164	7	—	8	45	—	—	87	77	3	4	
35	61	96	90	5	1	5	—	2	—	55	42	—	1	
83	86	173	137	7	2	7	26	—	—	67	71	5	3	
57	47	106	101	2	1	8	—	1	—	57	45	1	2	
181	128	313	273	21	—	21	5	7	—	143	131	11	5	
165	205	378	327	14	2	2	47	10	—	183	152	6	3	
148	142	294	286	6	—	4	—	5	—	281	—	11	—	
35	53	89	87	3	—	6	—	2	—	37	48	3	2	
199	221	422	393	11	2	12	3	9	—	194	190	10	12	
37	47	86	80	4	—	10	—	3	—	40	42	—	2	
112	160	276	242	15	—	9	3	4	—	134	102	10	11	
187	175	369	323	25	—	16	—	9	—	179	146	12	11	
71	104	181	168	4	1	4	—	5	—	88	81	3	1	
107	120	228	200	12	1	22	1	5	—	101	101	6	5	
210	147	363	315	34	3	23	11	8	—	184	155	5	8	
152	206	360	343	15	2	16	3	6	—	194	154	9	4	
78	96	179	159	13	1	5	—	3	—	87	81	1	4	
60	119	182	170	9	—	—	—	—	—	174	—	5	6	
77	72	150	145	6	—	1	2	4	—	66	83	—	2	

		Päätettyjen synnytysten luku. <i>Accouchements.</i>											
		Käsin vetämällä. <i>Extraction manuelle.</i>			Kääntämällä. <i>Version.</i>				Pihdeillä. <i>Application du forceps.</i>				
		Naisia. <i>Femmes.</i>		Lapsia. <i>Enfants.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>		Lapsia. <i>Enfants.</i>		Naisia. <i>Femmes.</i>		Lapsia. <i>Enfants.</i>		
		Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Eiäkään synt. <i>Nés vivants.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Eiäkään synt. <i>Nés vivants.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Parantuneita. <i>Gueries.</i>	Kuolleita. <i>Mortes.</i>	Eiäkään synt. <i>Nés vivants.</i>		
34	d) Yksityisten ja yhdistysten — <i>Hôpít. particuliers et appartenant à des sociétés</i>	150	—	128	23	38	—	30	10	325	—	305	20
35	Helsinki: Mehiläinen, synnytysosasto	19	—	16	3	2	—	2	—	53	—	53	—
36	Prof. O. A. Boijen synnytyslaitos	14	—	14	—	—	—	—	—	38	—	37	1
37	Salus, synnytysosasto	3	—	2	1	—	—	—	—	5	—	4	1
38	Hanko: Synnytyslaitos	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—
39	Loviisa: »	5	—	5	—	1	—	1	—	5	—	4	1
40	Porvoo: »	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—
41	Lohja: »	9	—	8	1	1	—	1	—	11	—	9	2
42	Turku: Yksityinen synnytyslaitos	19	—	18	1	1	—	1	—	28	—	26	2
43	Rauma: »	2	—	2	—	—	—	—	—	7	—	7	—
44	Uusikaupunki: Synnytyslaitos	—	—	—	—	1	—	1	—	5	—	5	—
45	Loimaa: »	3	—	3	—	1	—	1	—	5	—	5	—
46	Noormarkku: »	3	—	3	—	1	—	1	—	2	—	2	—
47	Salo: »	2	—	1	1	1	—	1	—	7	—	5	2
48	Hämeenlinna: Häggströmin synnytyslaitos ..	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2	—
49	» Synnytyslaitos »Höyhensaari» ..	—	—	—	—	1	—	1	—	8	—	8	—
50	Tampere: Yksityissairaalan synnytyslaitos ..	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	9	1
51	Mänttä: Synnytyslaitos	—	—	—	—	1	—	1	—	4	—	4	—
52	Riihimäki: »	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—
53	Viipuri: Yksityissairaalan synnytyslaitos ...	—	—	—	—	1	—	1	—	12	—	12	—
54	Enso: Synnytyslaitos	21	—	16	5	—	—	—	—	3	—	3	—
55	Kouvola: »	—	—	—	—	1	—	—	—	10	—	10	—
56	Kymi: »	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	Lauritsala: Kaukaan tehtaan sairaalan synny- tysosasto	1	—	—	1	2	—	2	—	3	—	3	—
58	Mikkeli: Synnytyslaitos	2	—	2	—	2	—	2	—	11	—	9	2
59	Heinola: »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Savonlinna: »	7	—	7	1	1	—	1	2	19	—	17	2
61	Kuopio: »	7	—	4	3	7	—	4	3	15	—	14	1
62	Iisalmi: »	—	—	—	—	1	—	—	1	4	—	3	1
63	Varkaus: »	12	—	10	2	1	—	1	—	8	—	7	1
64	Jyväskylä: »	4	—	3	1	2	—	2	—	16	—	15	1
65	Lapua: »	4	—	2	2	3	—	2	1	17	—	15	2
66	Kajaani: »	—	—	—	—	1	—	1	—	5	—	5	—
67	Kemi: Karihaaran synnytyslaitos	6	—	6	—	3	—	3	—	1	—	1	—
68	Maarianhamina: Synnytyslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—

hoidettujen potilaiden lukumäärä.

les asiles d'aliénés en 1937.

Perheholdosta siirretty sairaalaan. Admis après traitement à domicile.			Hoidettujen luku. Total des malades.			Vuoden kuluessa poltettuja. Malades sortis pendant l'année.			Siirretty perhehoitoon. Renvoyés au traitement à domicile.			Potilaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.			Sairaanhoidon päivien luku. Nombre des journées de traitement.
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	
H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	
58	124	182	7 139	6 278	13 417	2 751	2 071	4 822	96	139	235	4 292	4 068	8 360	2 950 123
12	11	23	1 526	1 003	2 529	737	409	1 146	7	6	13	782	588	1 370	500 225
—	—	—	331	196	527	292	141	433	—	—	—	39	55	94	33 297
12	10	22	507	392	899	131	94	225	7	6	13	369	292	661	241 810
—	—	—	388	258	646	154	104	258	—	—	—	234	154	388	139 669
—	1	1	—	55	55	—	3	3	—	—	—	—	52	52	18 400
—	—	—	181	—	181	79	—	79	—	—	—	102	—	102	37 691
—	—	—	72	54	126	59	42	101	—	—	—	13	12	25	11 307
—	—	—	47	48	95	22	25	47	—	—	—	25	23	48	18 051
46	113	159	5 356	5 077	10 433	1 793	1 511	3 304	89	133	222	3 474	3 433	6 907	2 423 161
—	—	—	222	306	528	127	118	245	—	—	—	95	188	283	102 402
24	86	110	541	665	1 206	100	112	212	48	95	143	393	458	851	306 339
—	—	—	197	243	440	81	108	189	—	—	—	116	135	251	89 609
22	27	49	239	299	538	87	94	181	30	33	63	122	172	294	104 291
—	—	—	276	269	545	179	144	323	—	—	—	97	125	222	80 636
—	—	—	316	343	659	76	72	148	—	—	—	240	271	511	185 607
—	—	—	38	29	67	7	4	11	—	—	—	31	25	56	20 050
—	—	—	310	316	626	157	126	283	11	5	16	142	185	327	121 664
—	—	—	217	190	407	67	39	106	—	—	—	150	151	301	97 829
—	—	—	236	196	432	79	68	147	—	—	—	157	128	285	102 873
—	—	—	256	212	468	120	82	202	—	—	—	136	130	266	96 772
—	—	—	143	118	261	38	36	74	—	—	—	105	82	187	67 160
—	—	—	159	128	287	29	32	61	—	—	—	130	96	226	78 926
—	—	—	446	437	883	124	132	256	—	—	—	322	305	627	220 948
—	—	—	218	192	410	57	54	111	—	—	—	161	138	299	110 017
—	—	—	287	153	440	86	33	119	—	—	—	201	120	321	86 800
—	—	—	129	114	243	36	28	64	—	—	—	93	86	179	64 996
—	—	—	250	220	470	64	51	115	—	—	—	186	169	355	128 430
—	—	—	460	312	772	111	56	167	—	—	—	349	256	605	219 420
—	—	—	376	297	673	158	105	263	—	—	—	218	192	410	119 454
—	—	—	40	38	78	10	17	27	—	—	—	30	21	51	18 938
—	—	—	257	198	455	221	151	372	—	—	—	36	47	83	26 737
—	—	—	257	198	455	221	151	372	—	—	—	36	47	83	26 737
Sairaalaan siirretty perhehoitoon. Renvoyés au traitement à domicile.			Yhteensä. Total.			Vuoden kuluessa poltettuja. Malades sortis pendant l'année.			Sairaalaan siirrettyjä. Renvoyés à l'hôpital.			Potilaita vuoden lopussa. Malades à la fin de l'année.			Sairaanhoidon päivien luku. Nombre des journées de traitement.
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	
H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	
96	139	235	301	562	863	46	73	119	58	124	182	197	365	562	208 573
7	6	13	30	20	50	5	2	7	12	10	22	13	8	21	5 928
—	—	—	1	11	12	—	—	—	—	1	1	1	10	11	4 060
48	95	143	133	313	446	7	11	18	24	86	110	102	216	318	113 996
—	—	—	13	76	89	3	26	29	—	—	—	10	50	60	22 885
30	33	63	52	60	112	11	6	17	22	27	49	19	27	46	17 083
—	—	—	1	5	6	—	3	3	—	—	—	1	2	3	1 291
11	5	16	67	75	142	17	23	40	—	—	—	50	52	102	42 378
—	—	—	4	2	6	3	2	5	—	—	—	1	—	1	952

Taulukko XII.
Tableau XII.Mielisairaaloihin vuonna 1937 hoidetta-
Nature de la maladie des personnes

Hoitolaitos. Etablissement.	Psychosis manico- depressiva.		Schizophrenia.		Dementia. epileptica.		Psychosis ex involutions et senio.		Psychosis e vitio cerebri.		Psychosis	
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	a) acuta.	
											M. H.	N. F.
Valtion — De l'Etat	37	61	286	231	16	5	49	51	17	4	10	9
Lapinlahden sairaala	9	22	88	59	4	1	17	31	14	—	3	5
Pitkämäen »	4	9	70	63	6	2	13	2	1	2	—	1
Niuvanniemen »	5	9	87	78	1	1	14	17	2	1	5	3
Seilin »	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Vankimielisairaala	2	—	16	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Mustasaaren sairaala	17	17	17	10	2	—	4	—	—	—	2	—
Oulun vastaanottolaitos	—	4	8	17	—	1	1	1	—	1	—	—
Kunnalliset — Communes	91	96	1 020	1 063	68	45	104	222	34	15	19	28
Helsinki: Kivelän mielisairaala ..	—	1	33	59	3	2	6	37	9	6	1	—
Nikkilän »	5	6	52	71	7	3	—	23	—	—	2	3
Turun kaup. »	5	—	22	61	2	4	5	13	3	1	2	1
Tampere: Hatanpään »	2	3	77	98	2	4	12	14	1	—	—	1
Viipurin kaup. »	5	5	63	77	9	4	7	7	5	—	3	2
Tammisaaren piirimielisairaala ..	2	3	35	40	1	1	4	26	2	2	2	1
Itin kunnan mielisairaala	—	—	5	3	2	—	1	—	—	—	—	—
Kellokosken sairaala	6	10	77	84	1	1	11	10	—	—	—	2
Uudenkaupungin piirimielisairaala	7	7	51	58	3	1	9	3	—	—	—	—
Halikon piirimielisairaala	1	2	55	53	—	3	1	2	—	—	—	—
Harjavan piirisairaala	4	6	36	30	5	1	7	10	4	2	1	7
Tyrvään piirimielisairaala	—	2	20	29	3	2	2	1	2	—	1	1
Hämeen »	1	—	22	12	1	1	2	8	2	—	1	1
Rauhan mielisairaala	1	7	106	115	6	5	12	21	2	2	2	2
Mikkelin piirimielisairaala	3	4	37	23	—	1	2	12	1	—	1	1
Pälksaaren »	9	7	60	44	11	3	6	5	1	—	2	—
Siilinjärven »	6	2	17	19	3	1	1	2	—	—	—	2
Ruotsal. Pohjanmaan piirimielisair.	9	10	35	41	1	1	1	10	—	1	—	3
Seinäjoen piirisairaalat	13	5	83	34	1	2	3	2	—	—	—	1
Oulun seudun piirimielisairaala ..	12	9	128	107	7	4	10	15	1	—	1	—
Ahvenanmaan »	—	7	6	5	—	1	2	1	1	1	—	—
Yksityiset — Privés	15	10	44	66	1	4	19	22	4	5	2	3
Helsinki: Kammion sairaskoti ...	15	10	44	66	1	4	19	22	4	5	2	3
Kaikki yhteensä — Total	143	167	1 350	1 360	85	54	172	295	55	24	31	40

1) Taulukkoon ei sisälly 24 miestä ja 86 naista, jotka ovat perhehoidosta sitretyt Nikkilän sairaalaan.

vaksi otettujen potilaiden sairaudenmuoto.¹⁾

admisses dans les asiles d'aliénés en 1937.

ex infectioe		Psychosis ex intoxicatione						Psychopathia						Oligophrenia.		Diagnosis incerta		Non insani.		Yhteensä. Total.				
b) chronica. Dementia paralytica. Psychosis lugenea. Formae aliae.		a) alcoho- lica.		b) cum ven- enis aliis (morphium, cocainum etc.)		c) auto- intoxicatio.		a) consti- tutio psycho- pathica.		b) reactio psychogena: Paranoia et psychosis quaerulans. Formae aliae.		M.	N.										M.	N.
M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Total.
62	17	48	—	1	2	1	2	78	9	78	18	44	16	—	—	27	6	754	431	1 185				
33	6	31	—	—	2	—	1	42	6	22	5	7	2	—	—	24	4	294	144	438				
16	7	4	—	1	—	—	1	8	—	4	6	16	8	—	—	—	—	143	101	244				
11	2	5	—	—	—	—	1	14	1	10	7	9	4	—	—	1	1	165	124	289				
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	6	6			
1	—	1	—	—	—	—	—	9	—	40	—	10	—	—	—	—	—	82	—	82				
—	—	4	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	51	28	79				
1	1	3	—	—	—	—	—	2	1	—	—	2	1	—	—	2	1	19	28	47				
224	83	225	9	2	—	7	17	146	107	61	73	67	72	—	—	44	14	2 112	1 844	3 956				
13	5	38	—	—	—	1	—	10	4	1	3	1	4	—	—	12	—	128	121	249				
10	8	17	—	—	—	—	—	30	6	—	—	7	9	—	—	—	—	130	129	259				
9	7	24	2	—	—	2	2	9	13	—	5	1	5	—	—	—	—	84	114	198				
9	9	19	1	—	—	1	2	2	11	3	—	2	3	—	—	11	7	141	153	294				
30	21	45	2	—	—	1	3	7	11	4	5	4	3	—	—	1	—	184	140	324				
5	1	6	—	—	—	—	—	3	2	7	7	2	4	—	—	7	—	76	87	163				
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	12				
13	3	19	1	1	—	—	—	12	7	10	6	5	5	—	—	4	1	159	130	289				
4	2	5	1	—	—	—	2	9	9	5	3	13	3	—	—	—	—	106	89	195				
10	4	4	1	—	—	—	—	7	2	1	—	2	4	—	—	—	—	81	71	152				
15	1	13	1	—	—	1	3	16	9	8	20	5	1	—	—	1	—	116	91	207				
2	1	5	—	—	—	—	—	2	2	—	—	1	2	—	—	—	—	39	39	78				
2	1	2	—	—	—	—	1	4	4	5	4	1	2	—	—	—	—	43	34	77				
25	8	6	—	1	—	—	—	1	9	1	1	3	2	—	—	—	—	173	174	347				
7	3	1	—	—	—	1	1	2	1	1	3	1	2	—	—	—	1	57	52	109				
27	3	3	—	—	—	—	2	7	9	2	—	8	1	—	—	—	—	136	74	210				
1	—	1	—	—	—	—	—	3	3	2	3	—	—	—	—	—	1	31	33	64				
5	—	4	—	—	—	—	—	3	3	1	—	3	3	—	—	2	—	64	72	136				
1	—	—	—	—	—	—	—	6	3	5	1	4	4	—	—	—	1	116	53	169				
36	6	12	—	—	—	—	—	7	6	4	7	4	10	—	—	6	3	228	167	395				
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	12	17	29				
19	5	92	3	5	2	1	19	15	5	3	5	1	—	—	—	7	11	228	160	388				
19	5	92	3	5	2	1	19	15	5	3	5	1	—	—	—	7	11	228	160	388				
305	105	365	12	8	4	9	38	239	121	142	96	112	88	—	—	78	31	3 094	2 435	5 529				

Taulukko XIII.
Tableau XIII.Mielisairaaloihin v. 1937 otettujen
Etat civil et lieu de domicile des malades

Tauti. Maladie.	Sivillisääty. — Etat civil.											Kotipaikka. —			
	Naimattomia. Célibataires.		Naineita. Mariés.		Leskiä. Veufs et veuves.		Eron- nelta. Divorcés.		Yhteensä. Total.			Lääni. —			
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.
Psychosis manico-depressiva	60	72	70	75	13	19	—	1	143	167	310	22	47	20	18
Schizophrenia	982	891	333	396	23	53	12	20	1350	1360	2710	264	336	180	202
Dementia epileptica	67	44	16	6	—	1	2	3	85	54	139	17	12	13	12
Psychosis ex involutone et senio	23	100	116	87	26	99	7	9	172	295	467	34	135	28	34
Psychosis e vitiis cerebri ..	19	9	29	8	4	7	3	—	55	24	79	21	13	9	4
» ex infectione:															
a) acuta	13	15	16	22	1	2	1	1	31	40	71	7	10	5	10
b) chronica:															
Dementia paralytica.															
Psychosis luegenca. Formae aliae	98	43	188	42	7	15	12	5	305	105	410	66	27	49	19
Psychosis ex intoxicatione:															
a) alcoholica	139	4	190	6	13	2	23	—	365	12	377	170	3	57	5
b) cum venenis aliis (morphium, cocainum etc.)	2	2	6	1	—	—	—	1	8	4	12	3	3	—	—
c) autointoxicatio	4	9	5	25	—	4	—	—	9	38	47	1	9	3	9
Psychopathia:															
a) constitutio psychopathica	161	75	71	39	2	4	5	3	239	121	360	107	25	44	33
b) reactio psychogena:															
Paranoia et psychosis quaerulans. Formae aliae	88	43	45	47	4	5	5	1	142	96	238	37	20	20	28
Oligophrenia	101	80	10	7	1	1	—	—	112	88	200	21	23	24	14
Non insani	25	17	48	8	3	4	2	2	78	31	109	35	11	1	1
Yhteensä — Total	1782	1404	1143	769	97	216	72	46	3094	2435	5529	805	674	453	389

potilaiden siviilisäätö ja kotipaikka.

admis dans les asiles d'aliénés en 1937.

Lieu de domicile.

Département.

Ahvenanmaan maa-kunta.		Hämeen.		Viipurin.		Mikkelin.		Kuopion.		Vaasan.		Oulun.		Ulko-maat. <i>Etranger.</i>		Maalais-kunta. <i>Campagne.</i>		Helsinki.		Muut kaupungit. <i>Autres villes.</i>	
M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.
—	6	14	15	13	15	6	5	17	16	37	32	14	13	—	—	105	106	15	32	23	29
6	5	185	201	224	235	54	51	125	102	138	88	167	135	7	5	889	720	166	212	295	428
—	—	6	8	20	11	6	2	10	3	4	1	7	5	2	—	49	25	13	10	23	19
2	1	28	25	28	33	5	18	22	22	11	11	14	16	—	—	112	113	20	99	40	83
1	—	6	1	14	2	2	1	1	1	1	1	—	1	—	—	24	11	16	11	15	2
—	—	1	3	8	6	2	2	4	5	3	4	1	—	—	—	22	30	3	5	6	5
—	—	22	14	78	32	14	3	28	1	10	1	36	8	2	—	158	43	46	21	101	41
1	—	38	1	59	2	7	—	6	—	11	—	16	1	—	—	82	2	145	1	138	9
—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	2	3	3	1
—	1	2	5	1	9	1	1	1	1	—	2	—	1	—	—	5	21	1	7	3	10
1	—	17	21	25	17	3	1	15	11	16	5	11	7	—	1	82	50	82	19	75	52
1	—	26	14	19	8	6	6	13	9	13	3	7	8	—	—	83	56	28	10	31	30
1	—	12	12	16	13	3	2	13	4	11	7	11	13	—	—	84	44	11	15	17	29
1	—	19	8	3	—	2	2	2	3	7	2	8	4	—	—	36	14	21	8	21	9
14	13	376	329	510	383	111	94	257	178	264	157	293	212	11	6	1784	1235	569	453	791	747

Taulukko XIV.
Tableau XIV.

Mielisairaaloihin v. 1937 ensi kerran otetut potilaat ryhmitettyinä iän mukaan, jolla
Les malades, admis pour la première fois en 1937 dans les asiles d'aliénés,

Tauti. Maladie.	Ikä, jolloin L'âge des malades lors															
	Alle 15 v. 15 ans et au-dessous.		16—20 v. De 16 à 20 ans.		21—25 v. De 21 à 25 ans.		26—30 v. De 26 à 30 ans.		31—35 v. De 31 à 35 ans.		36—40 v. De 36 à 40 ans.		41—45 v. De 41 à 45 ans.		46—50 v. De 46 à 50 ans.	
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.
Psychosis manico-depressiva	—	2	10	12	4	4	8	4	6	13	7	6	8	9	7	8
Schizophrenia	2	14	91	91	143	117	164	147	109	107	78	110	39	74	19	39
Dementia epileptica	4	13	7	3	9	6	9	7	5	1	6	1	1	—	2	—
Psychosis ex involuione et senio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis e vitis cerebri	—	—	1	2	1	1	7	—	3	1	4	1	6	1	1	2
» ex infectione: a) acuta	1	—	1	6	4	3	4	5	4	2	4	7	2	3	3	4
b) chronica:																
Dementia paralytica. Psycho-																
sis luogena. Formae aliae	4	—	3	1	1	1	10	5	31	11	42	15	33	10	19	4
Psychosis ex intoxicatione:																
a) alcoholica	2	1	8	1	16	—	30	3	38	1	24	—	19	1	13	1
b) cum venenis aliis (morphium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
cocainum etc.)	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—
c) autointoxicatio	—	—	1	—	—	4	1	7	1	2	—	2	3	8	—	3
Psychopathia:																
a) constitutio psychopathica ..	9	9	10	8	11	6	11	6	9	13	14	8	4	3	1	4
b) reactio psychogena:																
Paranoia et psychosis quaeru-																
lans. Formae aliae	3	3	5	10	17	10	18	16	18	11	16	7	5	10	7	6
Oligophrenia	24	25	10	9	2	5	6	5	7	1	3	2	2	5	1	3
Yhteensä — Total	49	67	148	143	208	157	268	205	232	163	199	166	126	135	88	121

1) Ei koske sairaita, jotka alkaisemmin ovat olleet jossakin mielisairaalassa hoidettavina.

loin mielisairaus alkoi, ja sairauden pituuden mukaan ennen sairaalaan ottamista. ¹⁾
 selon l'âge à laquelle la maladie s'est déclarée et sa durée avant l'admission.

mielisairaus alkoi. du début de la maladie.				Sairauden pituus ennen sairaalaan ottamista. Durée de la maladie avant l'admission.														Yhteensä. Total.				
De 51 à 60 ans.		61—70 v.		70 ans et au-dessus.		Tuntematon. Inconnu.		Alle 3 Kk. Moins de 3 mois.		3—6 kk. De 3 à 6 mois.		6—12 kk. De 6 à 12 mois.		1—2 v. De 1 à 2 ans.		Yli 2 v. Plus de 2 ans.		Tuntematon. Inconnu.		M. H.	N. F.	Yht. Total.
M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.					
9	9	4	3	—	—	—	—	40	46	9	14	7	7	4	1	1	2	2	—	63	70	133
12	25	4	3	—	—	13	4	256	280	106	109	42	79	72	77	181	181	17	5	674	731	1405
—	1	2	—	—	—	1	1	7	1	1	2	2	1	4	—	30	28	2	1	46	33	79
37	55	36	48	26	35	4	3	36	72	16	34	21	21	14	21	30	54	4	2	121	204	325
7	6	3	4	2	—	1	—	22	15	2	1	3	1	—	1	9	—	—	—	36	18	54
1	1	1	2	—	—	—	1	21	27	2	5	1	—	—	—	1	1	—	1	25	34	59
16	7	2	2	—	—	2	—	45	18	32	12	20	8	24	7	38	11	4	—	163	56	219
12	1	1	1	—	—	3	—	66	6	10	—	7	1	12	1	69	2	2	—	166	10	176
—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	2	1	1	—	5	2	7
1	3	2	—	—	—	—	—	7	19	2	5	—	1	—	2	—	2	—	—	9	29	38
6	3	—	4	—	—	5	2	14	19	7	2	5	2	2	4	49	37	3	2	80	66	146
6	—	1	1	—	—	1	1	71	52	16	10	5	3	—	1	4	8	1	1	97	75	172
—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	55	56	—	—	56	56	112
107	112	57	68	28	35	31	12	587	556	203	194	114	124	132	115	469	383	36	12	1541	1384	2925

Taulukko XV.
Tableau XV.

Mielisairauden esiintyminen mielisairaaloihin vuonna 1937 otettujen potilaiden suvussa.

Aperçu de l'apparition de maladies mentales dans les familles des aliénés admis dans les asiles d'aliénés en 1937.

	Mielisairautta — Maladies mentales chez																		
	sekä isässä että äidissä. <i>le père ainsi que la mère.</i>		isässä. <i>le père.</i>		äidissä. <i>la mère.</i>		isän tai äidin vanhemmissä. <i>les parents du père ou de la mère.</i>		isän tai äidin sisaruksissa. <i>les frères ou soeurs du père ou de la mère.</i>		sisaruksessa. <i>les frères ou soeurs.</i>		serkuksissa. <i>les cousins.</i>		kaukaisemmissa sukulaisissa. <i>les parents plus éloignés.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Yht.
	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	Total.
Psychosis manico-depressiva	—	—	11	6	8	8	2	4	22	16	13	25	9	6	8	8	73	73	146
Schizophrenia	5	—	88	71	82	101	37	34	149	120	125	152	49	50	66	50	601	583	1 184
Dementia epileptica	—	—	4	4	1	1	3	—	1	3	8	5	2	2	3	1	22	17	39
Psychosis ex involuione et senio	—	—	12	8	6	9	—	4	4	10	16	28	2	5	3	9	43	73	116
Psychosis e vitis cerebri	—	—	—	1	—	1	1	1	1	—	3	1	—	—	1	—	6	4	10
» ex infectione: a) acuta b) chronica.	—	1	1	—	2	2	—	—	—	3	2	3	—	1	2	—	7	12	19
Dementia paralytica. Psycho- sis lueneaa. Formae aliae	—	—	6	3	8	1	1	—	10	5	11	4	3	2	—	—	39	17	56
Psychosis ex intoxicatione:	1	—	20	—	1	—	5	—	15	—	14	—	4	—	1	—	61	—	61
a) alcoholica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	1	4
b) cum venenis aliis (morphium, cocainum etc.)	1	—	—	—	1	2	—	—	—	1	1	4	1	1	—	—	4	9	13
c) autointoxicatio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychopathia:	2	1	17	6	7	8	4	5	9	5	22	8	8	4	8	3	77	40	117
a) constitutio psychopathica ..	—	—	3	4	6	5	5	3	1	5	15	7	3	6	3	2	36	32	68
b) reactio psychogenea:	—	—	3	4	5	9	7	2	11	6	12	8	2	3	3	4	46	36	82
Paranoia et psychosis quae- rulant. Formae aliae	3	—	3	4	5	9	7	2	11	6	12	8	2	3	3	4	46	36	82
Oligophrenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Total	12	8	165	107	127	148	65	53	223	174	245	245	83	80	98	82	1 018	897	1 915

Taulukko XVI.
Tableau XVI.

Mielisairaaloista ja niihin liittyvästä perhehoitosta vuonna 1937 poistetut potilaat.
Personnes sorties en 1937 des asiles d'aliénés et du traitement à domicile qui s'y rattache.

Tauti. Maladie.	Terveinä. Guéris.		Paremmissä tulleina. Améliorés.		Parantumatta. Non-améliorés.		Kuolleina. Décédés.		Yhteensä. Total.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.
Psychosis manico-depressiva	74	69	57	61	14	20	9	8	154	158
Schizophrenia	104	121	569	528	350	352	83	170	1 106	1 171
Dementia epileptica	1	—	29	15	27	18	9	10	66	43
Psychosis ex involuione et senio	5	12	67	114	54	71	37	58	163	255
» e vitis cerebri	9	3	26	6	10	5	15	5	60	19
» ex infectione: a) acuta	15	12	6	5	5	4	5	18	31	39
b) chronica:										
Dementia paralytica. Psychosis lue-										
genæ. Formæ aliæ	9	7	134	44	78	26	43	24	264	101
Psychosis ex intoxicatione:										
a) alcoholica	77	6	269	6	34	4	12	3	392	19
b) cum venenis aliis (morphium, cocai-										
num etc.)	1	2	6	3	—	—	—	—	7	5
c) autointoxicatio	3	5	2	8	—	1	4	10	9	24
Psychopathia:										
a) constitutio psychopathica	9	5	117	65	102	45	—	4	228	119
b) reactio psychogenea:										
Paranoia et psychosis querulans.										
Formæ aliæ	79	42	39	37	17	10	1	5	136	94
Oligophrenia	—	—	25	5	63	47	12	10	100	62
Non insani	25	8	26	18	26	7	4	2	81	35
Yhteensä — Total	411	292	1 372	915	789	610	234	327	2 797	2 144

Taulukko XVII.
Tableau XVII.

Mielisairaloissa v. 1937
Malades guéris en 1937

Tauti. Maladie.	Ikä. — Age.									
	Alle 21 v. Moins de 21 ans.		21—30 v. De 21 à 30 ans.		31—40 v. De 31 à 40 ans.		41—50 v. De 41 à 50 ans.		Yli 50 v. Plus de 50 ans.	
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.
Psychosis manico-depressiva	8	14	13	15	16	20	20	10	17	10
Schizophrenia	12	12	42	55	39	39	10	13	1	2
Dementia epileptica	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Psychosis ex involutione et senio	—	—	—	—	—	—	2	9	3	3
» e vitiis cerebri	—	1	4	—	1	1	1	—	3	1
» ex infectione: a) acuta	1	2	4	4	6	3	2	3	2	—
b) chronica:										
Dementia paralytica. Psychosis lue-										
genea. Formae aliae	1	—	1	1	3	3	3	2	1	1
Psychosis ex intoxicatione:										
a) alcoholica	—	1	23	2	30	1	17	2	7	—
b) cum venenis aliis (morphium, cocai-										
num etc.)	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1
c) autointoxicatio	—	—	2	2	—	—	1	3	—	—
Psychopathia:										
a) constitutio psychopathica	—	2	2	1	4	2	1	—	2	—
b) reactio psychogenea:										
Paranoia et psychosis querulans.										
Formae aliae	1	7	33	14	30	10	11	11	4	—
Yhteensä — Total	23	39	124	94	130	80	69	53	40	18

¹⁾ Taulukkoon ei sisälly 25 miestä ja 8 naista, jotka eivät olleet mielisairaita ja terveinä pääsivät pois.

parantuneet potilaat.¹⁾

dans les asiles d'aliénés.

Taudin pituus alusta alkaen. Durée de la maladie.														Yhteensä. Total.		
Alle 3 kuukautta. Moins de 3 mois.		3—6 kuukautta. De 3 à 6 mois.		6—12 kuukautta. De 6 à 12 mois.		1—2 v. D'un à 2 ans.		2—3 v. De 2 à 3 ans.		Yli 3 v. Plus de 3 ans.		Tunteamaton. Incertum.		M.	N.	Yht.
M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Total.
H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	
26	27	22	23	13	12	9	4	—	1	4	2	—	—	74	69	143
43	41	27	29	16	20	9	15	4	6	3	10	2	—	104	121	225
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
2	5	—	2	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	5	12	17
8	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	12
10	11	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	15	12	27
4	4	—	—	1	1	2	1	—	—	1	—	1	1	9	7	16
53	5	8	—	5	—	1	1	2	—	4	—	4	—	77	6	83
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	3
2	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	8
3	2	2	2	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	9	5	14
25	27	21	5	17	3	9	2	1	1	3	3	3	1	79	42	121
177	129	85	63	59	41	31	25	7	8	17	16	10	2	386	284	670

Taulukko XVIII.
Tableau XVIII.

Mielisairaaloissa v. 1937 kuolleitten kuolemansyyt.
Aperçu des causes de décès dans les asiles d'aliénés en 1937.

Kuolemansyy. — Cause de décès.	Miehet. Hommes.	Naiset. Femmes.
Marasmus senilis. Vanhuudenheikkous	6	18
Typhus abdominalis. Lavantauti	2	5
Malaria artefacta. Istutushorkka	1	—
Influenza. Influenssa	2	9
Erysipelas. Ruusu	4	3
Angina septica. Angiinamyrrytys	1	—
Septicaemia. Yleinen verenmyrkytys	15	17
Actinomycosis. Sädesienitauti	—	1
Tuberculosis pulmonum. Keuhkotauti	24	55
» aliorum organorum. Muiden elinten tuberkuloosi	12	17
Anaemia pernicioosa, secundaria. Leucaemia. Verinäivetystäuti. Leukemia	1	3
Haemorrhagia cerebri. Verenvuoto aivoissa	14	12
Meningitis. Aivokalvontulehdus	2	2
Tabes dorsalis. Selkäydinkato	1	—
Epilepsia. Kaatumatauti	4	3
Dementia paralytica. Halvaava tylsistyminen	17	14
Encephalitis acuta. Äkillinen aivotulehdus	—	2
Meningoencephalitis. Aivokalvon- ja aivotulehdus	1	1
Myelitis. Selkäytimen tulehdus	1	1
Lues cerebri. Aivokuppa	3	—
Morbus Friedreichii. Friedreichin tauti	1	—
Psychosis Korsakow. Korsakow-psykoosi	2	—
Marasmus e morbo mentis. Mielitautiin kuihtuminen	2	5
Pericarditis. Sydänpussin tulehdus	1	—
Endocarditis chr. Vitia valvularum cordis. Pitkällinen sydämen sisäkalvon tulehdus. Läppäviat	1	3
Morbi myocardi. Sydänlihaksen taudit	15	26
Morbi arteriarum coronarium cordis. Sydämen sepelvaltimoiden taudit	1	—
Arteriosclerosis. Verisuonten kalkkiutumisen	10	8
Phlebitis. Thrombosis. Laskimotulehdus. Veritulppa	1	—
Vitium cordis. Sydänvika	5	2
Paralysis cordis. Sydänhalvaus	10	16
Bronchopneumonia. Pneumonia crouposa. Katarraalinen keuhkokuume. Lohkokeuhkokuume	40	53
Pneumonia hypostatica. Verenseisauksesta johtunut keuhkokuume	4	3
Pleuritis. Keuhkopussin tulehdus	1	1
Gangraena pulmonis. Keuhkokuolio	1	1
Ulcus ventriculi. Mahahaava	—	1
Gastroenteritis. Enterocolitis. Maha- ja suolitulehdus	3	6
Peritonitis. Vatsakalvon tulehdus	1	—
Cirrhosis hepatis. Maksankovettuma	1	—
Cholangitis. Sappitiehyen tulehdus	—	1
Pancreatitis acuta. Äkillinen haiman tulehdus	1	—
Nephropathia acuta. Äkillinen munuaistauti	1	3
» chronica. Pitkällinen munuaistauti	1	5
Cystopyelonephritis. Virtsateiden tulehdus	—	2
Carcinoma. Sarcoma. Syöpä. Sarkooma	5	14
Lymphogranulomatosis maligna. Pahanlaatuinen lymfogranulomatoosi	1	—
Tumores non descripti. Lähemmin määrittelemättömät kasvaimet	—	3
Intoxicatio. Myrkytys	—	1
Alcoholismus chronicus. Pitkällinen alkoholisairaus	1	1
Commotio cerebri. Aivotärähdytys	—	1
Contusio cerebri. Ruhjevamma aivoissa	1	—
Contusio. Ruptura hepatis, intestini. Ruhjevamma. Maksan- ja suolen-repeämä	1	—
Congelatio. Paleltuminen	1	—
Suffocatio. Tukehtuminen	1	—

Kuolemansyy. — <i>Cause de décès.</i>	Miehet. <i>Hommes.</i>	Naiset. <i>Femmes.</i>
Inanitie. Nälkä	—	3
Suicidium. Itsemurha	9	2
Causa mortis ignota. Kuolemansyy tuntematon	—	3
Yhteensä — Total	234	327

Taulukko XIX.
Tableau XIX.

Valtion mielisairaaloissa v. 1937 mielentilan tutkimista varten olleet
Personnes internées dans les asiles de l'Etat d'aliénés en 1937 pour l'examen

Rikos, josta potilas oli syytetty. <i>Le crime dont le malade fut accusé.</i>	Vuoden alussa. <i>Nombre au début de l'année.</i>		Vuoden kuluessa otettuja. <i>Admis pendant l'année.</i>		Vuoden kuluessa tutkittuja. <i>Examinés pendant l'année.</i>		
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	Yht. Total.
Murha. Murhayritys	1	—	14	2	14	2	16
Lapsenmurha	—	1	—	3	—	4	4
Tappo. Tappoyritys	2	—	5	1	¹⁾ 7	1	8
Kuolemantuottanut pahoinpitely	—	—	1	—	1	—	1
Törkeä pahoinpitely	1	—	6	—	7	—	7
Pahoinpitely	—	—	4	—	3	—	3
Virkamiehen pahoinpitely	—	—	1	—	1	—	1
Tuhopoltto	—	—	2	3	2	2	4
Ryöstö	—	—	4	—	1	—	1
Murtovarkaus	1	—	—	—	1	—	1
Kiinteän omaisuuden vahingoittaminen	—	—	1	—	1	—	1
Varkaus	3	1	24	2	24	2	26
Petos. Väärennys. Kavallus	—	—	9	—	7	—	7
Väärävala	1	1	—	—	1	1	2
Valtiopetoksen valmistelu	—	—	1	—	1	—	1
Esteitten asettaminen rautatielle	—	—	1	—	1	—	1
Kaivon saastutus	—	—	—	1	—	1	1
Sikiönlähdettäminen	—	—	1	—	1	—	1
Siveellisyysrikos	1	1	3	—	3	1	4
Haureuden harjoittaminen alaikäisen kanssa	1	—	8	—	6	—	6
Omaan lapseensa sekaantuminen	—	—	1	—	1	—	1
Eläimeen sekaantuminen	—	—	2	—	2	—	2
Väkisinmakaamisyritys	—	—	3	—	1	—	1
Irtolaisuus	—	—	2	1	²⁾ 2	—	2
Yhteensä — Total	11	4	93	13	88	14	102

¹⁾ Yksi mies tutkittu v. 1937, mutta jäänyt sairaalaan vksl 1938. — ²⁾ Toinen tutkituista miehistä psykopaatti, debili.

henkilöt ryhmitettyinä syytteen ja tutkimuksen tuloksen mukaan.

de leur état mental, groupée selon l'accusation et le résultat de l'examen.

Tutkimuksen tulos. — <i>Résultat de l'examen.</i>								Vuoden kuluessa poistettuja. — <i>Sortis.</i>									
Ymmärrystä vailla olevia. <i>Privés de la raison.</i>		Täyttä ymmärrystä vailla olevia. <i>N'ayant pas toute la raison.</i>		Täydessä ymmärryksessä olevia. <i>En pleine raison.</i>		Vuoden lopussa selvittämättä. <i>Sous examen à la fin de l'année.</i>		Terveinä. <i>Guéris.</i>		Paremmaksi tulleina. <i>Améliorés.</i>		Parantumatta. <i>Non améliorés.</i>		Kuolleina. <i>Décédés.</i>		Siirretty toiseen sairaalaan. <i>Transférés à d'autres hôpitaux.</i>	
M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.
8	2	3	—	2	—	2	—	2	—	—	1	11	1	—	—	1	—
—	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	6	4	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	—	—	—	—
1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
12	—	11	2	1	—	3	1	—	—	3	—	1	1	—	—	—	1
3	—	4	—	—	—	2	—	—	—	3	—	4	—	—	—	—	—
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
3	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
45	8	35	6	5	—	17	3	3	—	8	1	74	12	—	—	4	—

Taulukko XX.
Tableau XX.

Mielisairaaloissa vuonna 1937 hoidetut kriminaalipotilaat

Malades criminels dans les asiles d'aliénés

Rikoksen laatu. <i>Délit.</i>	Vuoden alussa. <i>Au début de l'année.</i>			Vuoden kuluessa otettuja. <i>Admis pendant l'année.</i>			Yhteensä hoidettuja. <i>Total.</i>		
	M. H.	N. F.	Yht. <i>Total.</i>	M. H.	N. F.	Yht. <i>Total.</i>	M. H.	N. F.	Yht. <i>Total.</i>
1 Murha. Murhayritys	69	6	75	20	1	21	89	7	96
2 Kaksois- tai kolmoismurha	6	—	6	1	—	1	7	—	7
3 Ryöstömurha	2	—	2	3	—	3	5	—	5
4 Yllytys murhaan	1	—	1	—	—	—	1	—	1
5 Lapsenmurha	1	8	9	—	4	4	1	12	13
6 Tappo. Tappoyritys	30	6	36	6	1	7	36	7	43
7 Kuolemantuottanut pahoinpitely	6	—	6	3	—	3	9	—	9
8 Pahoinpitely. Pahoinpitely-yritys	34	2	36	4	1	5	38	3	41
9 Tuhopoltto. Tuhopolttoyryitys	47	12	59	4	5	9	51	17	68
10 Tuhopoltto ja varkaus	—	1	1	—	—	—	—	1	1
11 Ryöstö	2	1	3	—	—	—	2	1	3
12 Ryöstöyritys ja haureuden harjoittaminen	1	—	1	1	—	1	2	—	2
13 Ryöstö ja raiskausyritys	1	—	1	—	—	—	1	—	1
14 Murto	4	—	4	1	—	1	5	—	5
15 Varkaus. Näpistely	52	6	58	24	1	25	76	7	83
16 Varkaus ja viinankeitto	1	—	1	—	—	—	1	—	1
17 Petos ja väärennys	1	1	2	—	—	—	1	1	2
18 Kavallus	1	—	1	—	—	—	1	—	1
19 Virkamiehen vastustaminen	1	—	1	—	—	—	1	—	1
20 Metsäpalon sytyttäminen	1	—	1	—	—	—	1	—	1
21 Metsän vahingoittaminen	1	—	1	—	—	—	1	—	1
22 Räjähdysten tai esteiden laittaminen rautatielle	2	—	2	—	—	—	2	—	2
23 Valtiopetos t. valmistelu	—	—	—	1	—	1	1	—	1
24 Väärävala	—	—	—	1	—	1	1	—	1
25 Kiristysyritys	—	—	—	1	—	1	1	—	1
26 Lapsenraiskaus t. yritys	2	—	2	—	—	—	2	—	2
27 Siveellisyysrikos	6	—	6	4	—	4	10	—	10
28 Haureuden harjoittaminen alaikäisen kanssa ..	4	—	4	2	—	2	6	—	6
29 Sukurutsaus ja murha	1	—	1	—	—	—	1	—	1
30 Eläimeen sekaantuminen	1	—	1	—	—	—	1	—	1
31 » » ja väkisinmakaaminen	1	—	1	1	—	1	2	—	2
32 Väkisinmakaamisyritys	2	—	2	—	—	—	2	—	2
33 Yhteensä — Total	281	43	324	77	13	90	358	56	414

) 1 kuritushuonevanki on vuoden aikana muuttanut kriminaalipotilaaksi.

ryhmitettyinä tekemiensä rikosten laadun mukaan.

groupés selon l'espèce des crimes commis.

Vuoden kuluessa poistettuja. — <i>Sortis.</i>													Vuoden lopussa hoidettavina. <i>Malades à la fin de l'année.</i>			
Terveinä. <i>Guéris.</i>		Paremmaksi tulleina. <i>Améliorés.</i>		Parantumatta. <i>Non-améliorés.</i>		Toiseen sairaalaan siirrettyinä. <i>Transférés à d'autres hôpitaux.</i>		Kuolleina. <i>Décédés.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>			M.	N.	Yht.	
M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	
—	—	1	—	5	—	1	1	3	—	10	1	11	79	6	85	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	7	—	7	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	1	10	11	5
—	—	2	1	2	—	2	1	—	—	6	2	8	30	5	35	6
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	7	—	7	7
—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	3	35	3	38	8
1	—	2	—	2	—	3	2	2	1	10	3	13	41	14	55	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	10
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	2	11
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	14
—	—	1	—	7	—	7	—	—	—	15	—	15	62	7	69	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	20
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	26
—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	3	7	—	7	27
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	5	—	5	28
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	32
2	—	9	1	21	—	16	5	8	2	56	8	64	303	48	351	33

Taulukko XXI.
Tableau XXI.

Mielisairaat maassa ³¹/₁₂ 1937.
Nombre des aliénés dans le pays le 31 décembre 1937.

Holdetaan Soignés dans les	Miehiä. Hommes.	Naisia. Femmes.	Yhteensä. Total.
Valtion mielisairaaloissa <i>Asiles d'aliénés de l'Etat</i>	796	606	1 402
Kuntien mielisairaaloissa — <i>Asiles d'aliénés des communes</i>	3 657	3 780	7 437
Yksityisissä mielisairaaloissa — <i>Asiles privés d'aliénés</i>	36	47	83
Kunnalliskodeissa — <i>Asiles d'indigents</i>	2 419	2 755	5 174
Yksityisissä kodeissa ¹⁾ — <i>A domicile</i>	2 561	2 262	4 823
Yhteensä — Total	9 469	9 450	18 919

¹⁾ Tiedot epävarmoja.Taulukko XXII.
Tableau XXII.

Lepratantiset vuoden 1937 lopussa.
Nombre des lépreux à la fin de 1937.

Kotipaikka. <i>Lieu de domicile.</i>	Tauti. — <i>Maladie.</i>				Yhteensä. <i>Total.</i>
	Miehet. — <i>Hommes.</i>		Naiset. — <i>Femmes.</i>		
	Lepra <i>tuberosa.</i>	Lepra maculo- aneesthetica.	Lepra <i>tuberosa.</i>	Lepra maculo- aneesthetica.	
Helsinki	1	1	—	1	3
Pohja	—	—	1	—	1
Turku	—	—	1	—	1
Rauma	—	—	—	1	1
Honkilahti	—	1	—	—	1
Punkalaidun	—	—	—	1	1
Tampere	—	—	—	1	1
Lahti	—	—	1	—	1
Haujärvi	—	—	—	1	1
Kangasala	—	—	—	1	1
Kärkölä	—	—	—	1	1
Riihimäki	—	—	1	—	1
Tuulos	—	—	—	1	1
Viiala	—	1	—	—	1
Viipuri	—	—	—	1	1
Virolahti	—	—	1	—	1
Süppy	—	—	1	—	1
Yhteensä — Total	1	3	6	9	19

LIITE

KERTOMUS
LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
TOIMINNASTA

VUOSINA 1928—1937

I.

LÄÄKINTÖHÄLLITUKSEN
YLEINEN LÄÄKINTÖOSASTO
VUOSINA 1928—1937

HERMAN LAVONIUS JA EINAR SARASTE.

Lääkintöhallitus.

Lääkintöhallitus, joka vuoteen 1928 asti oli ollut täysin kolleginen virasto, järjestettiin lokak. 21 p:nä 1927 annetulla asetuksella osittain päällikkö-, osittain kollegiseksi virastoksi, jollaisena se alkoi toimia vuoden 1928 alusta. Kun päätirehtööri Akseli Koskimies vuoden 1927 lopussa oli anonut ja saanut eron, nimitti Tasavallan Presidentti tammik. 2 p:nä 1928 lääkintöhallituksen päälliköksi lääk. lis. H a n n e s R y ö m ä n. Hänen johdolla on lääkintöhallitus sitten toiminut 10 vuotta, josta ajasta pääjohtaja Ryömä kuitenkin ministeriksi tulonsa jälkeen maaliskuussa 1937 ei ole osallistunut lääkintöhallituksen työhön. Lääkintöhallituksen työskentely on koko tämän 10 vuoden ajan ollut yllämainitun asetuksen mukaan järjestetty, vaikka siihen vuosien kuluessa onkin tehty erinäisiä muutoksia.

V. 1930 erotettiin lääkintöhallituksesta siihen kuulunut *eläinlääkintöosasto* ja siirrettiin osastoksi maatalousministeriöön. Asiaa koskevan lain perusteluissa mainitaan m. m. seuraavaa:

Lääkintöhallitus oli jo v. 1922 tehnyt ehdotuksen eläinlääkintöasiain siirtämisestä lääkintöhallituksesta eri osastoksi maatalousministeriöön, sillä vuosien kuluessa oli tultu siihen kokemukseen, että eläinlääkintölaitoksen hallinto olisi erotettava lääkintölaitoksen hallinnosta. Koska eläinlääkintöasiat ovat pohjaltaan lähinnä maatalousalalle kuuluvia, tarkoittaen etupäässä maatalouden kehittämistä ja edistämistä, tuli lähinnä kysymykseen eläinlää-

kintöosaston siirtäminen juuri maatalousministeriön yhteyteen. Asian johdosta ei kuitenkaan silloin ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin. Eläinlääkintöasiain luku kasvoi vuosi vuodelta, niin että lopulta ei olisi voitu tulla toimeen sillä henkilökunnalla, mikä lääkintöhallituksessa oli näitä asioita varten, vaan olisi joka tapauksessa ollut ryhdyttävä jonkinlaiseen uudelleenjärjestelyyn, ja sentähden lääkintöhallitus v. 1929 uudisti ehdotuksensa eläinlääkintöosaston siirtämisestä pois lääkintöhallituksen yhteydestä.

Laki eläinlääkintöosaston perustamisesta maatalousministeriöön vahvistettiin jouluk. 21 p:nä 1929 ja astui voimaan seuraavan vuoden alusta.

Toinen lääkintölaitoksen toiminnalle tärkeä toimenpide oli *rakennustoimiston* perustaminen lääkintöhallitukseen. Vuoden 1931 memoarvioon saatiin määräraha ylimarkkitechdin, piirustajan, rakennusmestarin ja koneteknikon palkkaamiseksi. Kesäk. 3 p:nä 1931 tekemällään päätöksellä lääkintöhallitus määräsi, että kaikki nämä uudet virkailijat ovat lähinnä III eli sairaalosaston alaisia, mutta tilitykset tarkastaa ja sopimukset töistä tekee se osasto, jonka alainen kulloinkin kysymyksessä oleva laitos on. Elok. 17 p:nä 1934 annetussa asetuksessa lääkintöhallituksesta määrättiin, että rakennustoimisto kuuluu sairaalosastoon ja että mainitulle osastolle kuuluvat m. m. rakennustoimistoa koskevat asiat, mikäli ne eivät ole jonkun muun osaston alaisia. Asetuksessa erityisesti mainitaan kuitenkin, että talousrakennuk-

sia koskevat asiat kuuluvat VI:lle eli talousosastolle. Valtioneuvoston marrask. 29 p:nä 1934 vahvistamassa johtosäännössä mainitaan vielä, että sairaalaosaston päällikön m. m. tulee omalla vastuullaan valvoa rakennustoimiston toimintaa ja hyväksyä sen laskut, mikäli asia ei koske talousrakennuksia. Säännöksiä on käytännössä tulkittu siten, että sairaalaosaston päällikön tulee huolehtia rakennusosaston toiminnasta niissäkin kohdin, jotka eivät suoraan kuulu hänen alaansa, kuten sairaanhoitajatarkoulujen ja kättilöopiston sekä aikaisemmin myöskin mielisairaalaain rakennuksista. Tälle tulkinnalle ei kuitenkaan liene tarpeellista tukea asetuksen määräyksissä.

Maan sairaalalaitoksen kehitykselle on ollut suuriarvoista, että lääkintölaitokseen kuuluvien rakennusten suunnittelu, uusinta- ja korjaustyöt on saatu läheisesti liittymään lääkintöhallituksen toimintaan. Jokapäiväinen yhteistyö arkkitehtien ja osastopäällikköjen kesken on ollut omiaan saattamaan rakennusten suunnittelun tarkoituksenmukaisemmaksi ja tulokset siten entistä paremmiksi, kun lääketieteellisiin näkökohtiin on voitu kiinnittää riittävän suurta huomiota. Vuosikorjaukset lääkintölaitoksen alaisissa rakennuksissa on sisäasiainministeriön kirjeellä huhtik. 10 päivästä 1931 määrätty jaettaviksi lääkintöhallituksen ja rakennushallituksen kesken siten, että edellinen suorittaa Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Viipurin ja Kuopion lääneissä ja jälkimmäinen taas Ahvenanmaan maakunnassa sekä Mikkelin, Vaasan ja Oulun lääneissä olevien rakennusten korjaukset. Asia on kuitenkin järjestynyt niin, että lääkintöhallitus on huolehtinut sairaalarakennusten korjauksista ja kunnostamisesta viimeksimainituissakin lääneissä niissä sairaaloissa, jotka se on suunnitellut ja perustanut. Rakennusten korjaukset ja pienemmät uudistukset tulisivat kyllä joustavammin ja asianmu-

kaisemmin suoritetuiksi, jos ne kaikki kuuluisivat lääkintöhallituksen valvontaan ja alaisuuteen.

Oikeuslääkeopillisten asiain käsittelyyn ottaa osaa paitsi pääjohtajaa ja asianomaista osastopäällikköä yksi tai useampi tieteellisen neuvoston jäsen. V. 1927 annetussa asetuksessa oli määrätty, että tieteellisen neuvoston jäseniä tuli olla 7 eli vähemmän, kuin lääkintöhallitus oli ehdottanut. V. 1934 annetussa asetuksessa lisättiin jäsenten lukumäärää, joten myöskin kirurgia, synnytysoppi, hammaslääketiede ja apteekkilaitos saivat edustajansa tieteelliseen neuvostoon. Hammaslääketieteen edustajan määräämiseen eivät vaikuttaneet oikeuslääkeopilliset syyt, vaan se, että tahdottiin saada lääkintöhallituksen käytettäväksi tämänkin alan erikoistuntija. Apteekkilaitoksen edustajalle annettiin taas erikoistehtäväksi osallistua lääkintöhallituksen istuntoihin tehtäessä ehdotuksia apteekkioikeuksien antamisesta. V. 1935 lisättiin tieteellisen neuvoston jäsenten lukua vielä yhdellä, sillä sterilisointilain voimaan tultua tarvittiin perinnöllisyysopin edustaja ottamaan osaa sterilisoinnista koskevien asiain käsittelyyn.

Muutokset lakiin lääkärintoimen harjoittamisesta.

V. 1925 vahvistetussa laissa lääkärintoimen harjoittamisesta oli vuosien kuluessa havaittu erinäisiä puutteellisuuksia. Sen tähden lääkintöhallitus v. 1933 teki ehdotuksen eräistä muutoksista sanottuun lakiin. Lain 4 §:n mukaan lääkintöhallituksella oli valta julistaa lääkäri, joka oli tuomittu lääkärintoimessa tekemästään rikoksesta vapaurangaistukseen tai viralta pantavaksi, menettäneeksi oikeuden lääkärintoimen harjoittamiseen. Läkintöhallitus ehdotti nyt, että sillä tulisi olla valta

julistaa sanottu oikeus väliaikaisesti menetetyksi, jo ennenkuin oikeuden päätös oli saavuttanut lainvoiman. Lääkintöhallituksen asiana oli myöskin lain 5 §:n mukaan julistaa lääkäri, joka mielisairauden tai huumausaineiden käytön vuoksi oli kykenemätön lääkärintoimintaa harjoittamaan, menettäneeksi oikeuden lääkärintoimen harjoittamiseen. Tähän katsoi lääkintöhallitus tarpeelliseksi ehdottaa vielä sen lisäksi, että lääkintöhallitus oikeutettaisiin määräämään lääkärintarkastukseen lääkäri, jota voidaan epäillä sanotuista seikoista, ja että tarpeen vaatiessa siihen saataisiin käyttää poliisiviranomaisen apua. Niinikään katsottiin asianmukaiseksi, että kysymyksessä olevia toimenpiteitä koskevat lääkintöhallituksen päätökset valituksista huolimatta heti toimeenpantaisiin. Hallitus ja eduskunta hyväksyivätkin lääkintöhallituksen ehdottamat muutokset, ja uusi laki vahvistettiin toukok. 18 p:nä 1934. Vv:n 1925—1937 aikana on lain 4 §:n nojalla lääkäri-oikeudet otettu pois määräajaksi kahdelta sekä 5 §:n nojalla myös kahdelta lääkäriltä. Sen lisäksi on lakiin tehdyn edellämmainitun muutoksen nojalla kaksi lääkäriä asetettu tarkastuksen alaiseksi huumausaineiden väärinkäytön johdosta.

Piirilääkärien matkakorvaukset.

Ennen itsenäisyyden aikaa piirilääkäreillä oli ollut kiinteät matkarahat, jotka olivat eri suuruiset eri piireissä. Pienin eli 1,250 mk oli m. m. Helsingin ja Tammelan piireissä ja suurin eli 1,875 mk oli m. m. Rovaniemen ja Kittilän piireissä. Kun sitten virkamiesten palkat järjestettiin uudelleen v. 1922 vahvistetun lain ja v. 1923 annetun asetuksen nojalla, sisällytettiin matkarahat itse vuosipalkkaan. Tästä oli luonnollisesti haittaa tehokkaalle viranhoidolle, jonka vuoksi lääkintöhallituksessa herätettiin kysymys siitä, että piiri-

lääkärit, kuten useimmat muutkin valtion virkamiehet, oikeutettaisiin saamaan jokaisesta tarpeellisesta virkamatkastaan matkustussäännön mukainen korvaus. Ruumiinavauksia varten tekemistään matkoista piirilääkärit tosin saivatkin tällaisen korvauksen, mutta kaikki muut matkat heidän tuli tehdä vuosipalkallaan. V. 1928 lääkintöhallitus vihdoin teki esityksen piirilääkärien matkarahojen korvaamisesta, ja helmik. 1 p:nä 1929 vahvistettiin asetus heille tulevasta matkakulujen korvauksesta ja päivärahasta. Sen mukaan piirilääkäri saa sellaisista virkamatkoista, jotka hänen lain ja asetusten mukaan tai viranomaisen määräyksestä tai pyynnöstä on tehtävä, korvauksen voimassaolevan matkustussäännön mukaan. Tällä asetuksella on luonnollisesti ollut suuri merkitys maan terveydenhoidon valvonnalle.

Aluelääkärien virat.

Maassamme oli ennen vuotta 1928 vain 9 aluelääkärinä, joista 8 oli Pohjois-Suomen kunnissa ja 1 Suomenlahden ulkosaarilla. Heidän toiminnastaan oli voimassa maalisk. 12 p:nä 1900 julkaistu Senaatin kirjelmä. Aluelääkäri-järjestelmää on viimeisen kymmenen vuoden aikana edelleen kehitetty ja uusia toimia on perustettu. V. 1928 annetulla asetuksella perustettiin aluelääkäriinvirka Pelkosenniemen ja Savukosken kuntia varten, v. 1929 Puolangan kuntaan, v. 1930 samoin Suomussalmen kuntaan ja v. 1931 Taivalkosken ja Posion kuntia varten. Samana vuonna muutettiin Petsamon aluelääkäriinvirka peruspalkkaiseksi viraksi. Sen lisäksi on v. 1934 Kittilän ja v. 1935 Pudasjärven piirilääkäriinvirat muutettu aluelääkäriinviroiksi. V. 1935 perustettiin Ranuulle aluelääkäriinvirka ja v. 1937 tehtiin ehdotus samanlaisen viran perustamisesta Korppoon, Houtskarim ja Iniön kuntia varten.

Aluelääkärien toiminnasta voimassaolevat, yllämainittuun kirjelmään sisältyvät määräykset osoittautuivat uusien aluelääkäriinvirkojen perustamisen vuoksi liian suppeiksi ja vanhentuneiksi. Eri aluelääkäriinvirkojen perustamisen yhteydessä annetut asetukset eivät myöskään voineet tarpeellisessa määrässä poistaa näitä puutteita. Sentähden pidettiin lääkintöhallituksessa tarpeellisena valmistaa asetus, joka sisältäisi valtion palkkaamien aluelääkärien ohjesäännön.

Tämän 8 p:nä joulukuuta 1933 annetun asetuksen mukaan aluelääkäriin tehtävänä on tarvittaessa antaa lääkärin apua, tehdä säännöllisiä vastaanottomatkoja virka-alueensa eri osiin, toimia virka-alueellaan olevan aluesairaalan ja sairausmajan lääkärinä, valvoa sairaan- ja terveydenhoitajattarien sekä kättilöiden toimintaa, huolehtia rokotuksesta voimassa olevien säännösten noudattamisesta, suorittaa oikeuslääkeopillisia ruumiinavauksia, säädetyllä tavalla vuosittain tarkastaa virka-alueellaan olevat apteekit sekä kiinnittää huomiota yleensä kaikkiin terveydenhoitoa koskeviin seikkoihin. Aluelääkäri on velvollinen antamaan kaiken lääkärinavun maksutta pysyväistä köyhäinhoitoa nauttiville sekä niille tilapäistä köyhäinhoidon avustusta nauttiville, jotka asianomainen kunnallinen viranomaisen on todistanut varattomiksi tai vähäraisiksi sekä samalla oikeuttanut saamaan mahdollisesti tarvittavat lääkkeet ja sideaineet kunnan kustannuksella.

Kuten ohjesäännöstä käy selville, on aluelääkärien tärkeimpiä tehtäviä sairaanhoidon antaminen. Sitä varten on heidän käytettävämään pieniä sairaaloita ja sairausmajoja. Ennen vuotta 1928 oli aluelääkäripiireissä yhteensä vain 6 sairaalaa ja sairausmajaa. Senjälkeen on aluelääkäripiireissä avattu seuraavat uudet sairausmajat ja sairaalat:

- v. 1929 Turtolan yleinen sairaala
- „ 1930 Kittilän yleinen sairaala

- v. 1931 Kuhmon yleinen sairaala
- „ „ Kuusamon yleinen sairaala
- „ 1932 Utsjoen sairausmaja
- „ 1933 Ivalon yleinen sairaala
- „ „ Pelkosenniemen yleinen sairaala
- „ „ uudelleen rakennettu Petsamon yleinen sairaala
- „ „ Salmijärven sairausmaja
- „ „ Puolangan yleinen sairaala
- „ 1934 Lavansaaren sairausmaja
- „ „ Suomussalmen sairausmaja
- „ „ Taivalkosken sairausmaja
- „ 1935 Enontekiön sairausmaja
- „ „ Pudasjärven yleinen sairaala.

Yllämainittujen lisäksi ovat parhailtaan rakenteilla Mantsinsaaren ja Ranuan sairausmajat sekä Sallan yleinen sairaala.

Osittain sairausmajojen rakentamisen yhteydessä, osittain erikseen, on useiden aluelääkärien asunto-oloja parannettu rakentamalla heille ajanmukaisia asuntoja. Niinpä Turtolan, Kuolajärven eli Sallan, Petsamon, Pelkosenniemen, Suomussalmen, Taivalkosken ja Lavansaaren kunnissa aluelääkäreille on rakennettu asunnot valtion kustannuksella. Puolangan ja Kuhmon kunnissa taas valtio on ostanut asunnot aluelääkäreille. Kittilän aluelääkäriin asunto, joka paloi v. 1935, on rakennettu uudelleen. Inarin ja Utsjoen aluelääkäriin muutettua Ivaloon on sinne rakennettu hänelle asunto.

Aluelääkäripiirien laajuuden tähden on välttämätöntä, että aluelääkäri säännöllisesti liikkuu piirinsä eri osissa. Aikaisemmin antoi sisäasiainministeriö lääkintöhallituksen esityksestä määräykset aluelääkärien virkamatkoista. Tämä menetelmä lisäsi kuitenkin virastojen välistä kirjeenvaihtoa, ja niinpä jo v. 1927 annetussa asetuksessa, jolla perustettiin aluelääkäriinvirka Suomenlahden ulkosaaria varten, säädettiin, että lääkintöhallitus määrää lähemmin aluelääkäriin säännöllisistä virkamatkoista. Sama määräys uudistettiin kahden seuraavan vuoden aikana perus-

tettujen aluelääkäriinvirkojen yhteydessä, mutta siitä huolimatta ei lääkintöhallituksella ollut oikeutta määrätä ennen vuotta 1927 perustetuissa aluelääkäriinviroissa olevien lääkärien virkamatkoista. Vasta kirjeellään helmik. 5 p:ltä 1929 sisäasiainministeriö oikeutti lääkintöhallituksen määräämään niidenkin aluelääkärien säännöllisistä virkamatkoista, joista asetuksiin ei aikaisemmin sellaista määräystä oltu otettu. Tämän jälkeen lääkintöhallitus on järjestänyt uudelleen miltei kaikkien aluelääkärien säännölliset virkamatkat ja täten saanut heidät entistä suuremmassa määrässä tekemään vastaanottomatkoja piirinsä eri osiin.

Sairaalalääkärien virat.

Kulunee kymmenen vuoden aikana on, kuten toisessa yhteydessä lähemmin selotetaan, maan sairaalalaitos suuresti kehittynyt, ja sairaaloihin on perustettu lukuisia uusia lääkärinvirkoja. Tällöin on pyritty siihen, että sairaaloihin, joissa on useampia kuin 2 lääkäriä, saataisiin kiinnitetyksi lääketieteen eri alojen edustajia. Aikaisemmissa sairaaloita koskevissa asetuksissa ei tämä periaate ole tullut selvästi esille, vaikkakin sitä käytännössä koettiin seurata. V. 1931 annetussa asetuksessa, joka sisältää valtion siviilisairaalain ohjesäännön, mainittu periaate vahvistettiin sairaalan johtavaan lääkäriin nähden. Siinä nimittäin säädetään, että ylilääkäriillä tulee olla erikoiskoulutus sillä lääketieteen alalla, jonka potilaita hän sairaalassa pääasiallisesti tulee hoitamaan. Mainittuun asetukseen v. 1937 tehdyssä muutoksessa, jonka mukaan valtion sairaaloihin voidaan asettaa osastolääkäreitäkin, vahvistettiin heidänkin pätevyyteensä nähden seuraava määräys: „Osastolääkäreillä tulee olla erikoiskoulutus sillä lääketieteen alalla, jonka potilaita he sairaalassa pääasiallisesti tulevat hoitamaan.” Tämä määräys johtui

siitä, että osastolääkäreillä on oman osastonsa potilaiden hoitoon nähden sama velvollisuus ja vastuu kuin ylilääkäreillä aikaisemmin oli koko sairaalan potilaihin nähden. Kun olojen pakosta sairaalamme ovat kehittyneet pääasiallisesti kirurgisiksi sairaaloiksi, ovat ylilääkärit yleensä kirurgian edustajia ja siten saaneet laajennetuissa sairaaloissa, joissa on osastoja useampia erikoisaloja varten, kirurgisen osaston hoitoonsa. Sen lisäksi kuuluu ylilääkäriille lähinnä koko sairaalan hallinnon valvonta ja ylin johto.

Mutta lääkärivoimien lisääminen on ollut välttämätöntä myöskin sairaaloitten lisääntyvän työn sekä lääketieteellisten tutkimusmenetelmien, lähinnä röntgentutkimuksen laajentumisen tähden. Lisäksi on muutamia palkkiotoimina olleita lääkärinvirkoja muutettu peruspalkkaisiksi viroiksi. Täten on seuraavissa sairaaloissa lisätty tai muutettu lääkärintoimia:

v. 1928 on *Sortavalan yleisen sairaalan* lääkärinvirka muutettu ylilääkäriinviraksi ja sairaalaan perustettu alilääkäriinvirka;

v. 1929 on *Helsingin yleisen sairaalan* naistentautienosastolle perustettu alilääkäriinvirka ja kirurgiselle osastolle röntgenavustajalääkärintoimi, *Rovaniemen yleisen sairaalan* lääkärinvirka on muutettu peruspalkkaiseksi viraksi, *Viipurin*, *Turun* ja *Kuopion lääninsairaaloihin* on perustettu röntgenalilääkäriinvirka kwhunkin, mutta viimeksimainittuun sairaalaan ei ole vielä saatu tämän alan erikoislääkäriä, vaan on työ siellä täytynyt jakaa sairaalan muiden lääkärien kesken ja ottaa toimeen muuta erikoisalaa edustava väliaikainen lääkäri;

v. 1930 on *Nurmeksen yleisen sairaalan* lääkärinvirka muutettu peruspalkkaiseksi viraksi;

v. 1931 on *Hämeenlinnan lääninsairaalan* apulaislääkärintoimi muutettu alilääkärintoimeksi, *Turun lääninsairaalaan* perustettu apulaislääkärintoimi ja *Vaasan läänin lääninsairaalaan* perustettu alilääkäriinvirka

pääasiallisesti röntgentutkimusta ja sisätautien hoitoa varten;

v. 1933 on *Turun lääninsairaalaan* perustettu alilääkäri virka sisätautiosastolle sekä *Härmän parantolaan* perustettu ylläkäarin- ja alilääkäri virat;

v. 1935 on *Helsingin yleisen sairaalan* sädehoito-osastolle perustettu alilääkäri virka ja *Mikkelin lääninsairaalaan* II alilääkäri virka sisätautien hoitoa varten;

v. 1936 on *Helsingin yleisen sairaalan* sädehoito-osastoon perustettu alilääkäri virka, *Hämeenlinnan lääninsairaalan* alilääkärintoimi muutettu peruspalkkaiseksi alilääkäri viraksi, *Viipurin lääninsairaalaan* perustettu kaksi alilääkäri virkaa ja *Vaasan läänin lääninsairaalaan* perustettu uusi alilääkäri virka;

v. 1937 on *Porin yleiseen sairaalaan* perustettu sisätautien, naistentautien ja lastentautien osastolääkärien virat, röntgenosastolääkäri virka, kirurgialääkäri virka sekä yksi muu alilääkäri virka ja *Rovaniemen yleiseen sairaalaan* perustettu alilääkäri virka.

Suurta huolta on lääkintöhallituksessa herättänyt virkalääkärien alhainen palkkataso. On tosin väitetty lääkäreiden toimia sellaisiksi, että niiden haltijat yksityiseen lääkäritoimintansa kautta voivat saada sangen runsaitakin lisätuloja, jonka vuoksi heidän virkapalkkauksensa ei tarvitsisikaan olla muiden virkamiesten vastaavalla palkkatasolla. Tämä käsitys, joka havaitaan jo 1700-luvulla virkalääkärien palkkojen järjestelyssä, on ainakin nykyään virheellinen ja vuosien kuluessa se on käynyt yhä enemmän epäoikeutetuksi. Lääkärien opinnot ovat toisten virkamiesten opintoihin verraten paljon pitemmät ja kalliimmat, lääkäreiden työpäivä sairaaloissakin on töiden lisääntyessä käynyt entistä pitemmäksi, heidän toimensa on paljon rasittavampi kuin useiden muiden virkamiesten, sillä heillä ei voi olla säännöstellettyä työaikaa, vaan heidän täytyy yleensä olla aina val-

miina matkoihin, leikkauksiin y. m. virkatoimintaan. Kun valtion sairaalalääkärien työ yhä lisääntyi, ja heidän palkkauksensa oli jäänyt monien muiden lääkärintoimienkin palkkatasosta jälkeen, pyysi ja sai lääkintöhallitus v. 1932 sisäasiainministeriöltä luvan ryhtyä sairaalalääkärien palkkojen uudelleen järjestelyyn. Tämän mukaisesti lääkintöhallitus sitten laati huhtik. 20 p:nä 1933 ehdotuksensa. Vuosien 1935, 1936 ja 1937 menoarvioehdotusten yhteydessä lääkintöhallitus uudisti ehdotuksensa, mutta tulokseen päästi vasta v. 1937. Läkintöhallituksen ehdotus ei tosin tullut sellaisenaan hyväksytyksi, mutta sairaalalääkärien palkat kohosivat kuitenkin 3—4 palkkausluokalla eli enemmän kuin minkään muun virkamiesryhmän palkat, joita samanaikaisesti korotettiin. Läkintöhallituksen pääjohtaja teki henkilökohtaisesti paljon työtä asian hyväksi sekä neuvottelujen että virallisten ja yksityisten kirjallisten esitystensä kautta. Myöskin lasarettilääkäriyhdistyksen puheenjohtaja ja hallitus avustivat osaltaan lääkintöhallituksen toimenpiteitä, selostaen maan hallituksen ja eduskunnan jäsenille palkkatason epäoikeudenmukaisuutta.

Hammaslääkärintoimen harjoittaminen.

V. 1925 oli lääkärintoimen harjoittamisesta vahvistettu uusi ajanmukainen laki, mutta hammaslääkärintoimen harjoittamisesta oli edelleen voimassa v. 1893 annettu asetus siihen vv. 1909 ja 1918 tehtyine lisäyksineen. Oli sentähden aika saada hammaslääkäreitäkin koskevat säädökset ajanmukaisiksi. Hammaslääkäriiliton tehtyä alotteen asiassa lääkintöhallitus v. 1933 valmisti ehdotuksen laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta. Pääasiassa tämän ehdotuksen mukaisesti antoi maan hallitus eduskunnalle esityksen, jossa m. m. mainitaan seuraavaa:

„Asetus hammaslääkärin toimen harjoittamisesta on vanhentunut, ja sentähden on katsottu tarpeelliseksi esittää se korvattavaksi vastaavanlaisilla lakisäännöksillä kuin ne, jotka sisältyvät lakiin lääkärintoimen harjoittamisesta. Asetus ei enää sovellu nykyoloihin m. m. sikäli, että sen mukaan lääkäreillä on oikeus hammaslääkärin toimen harjoittamiseen itsenäisenä ammattina, jota heidän niukat opintonsa tällä alalla eivät edellytä. Tämä oikeus tulisi ehdotetulla lailla kumotuksi. Läkäreillä tulisi kuitenkin edelleenkin olemaan oikeus suorittaa lääkärintoimessa esiintyviä erinäisiä hammaskirurgisia tehtäviä sekä tilapäisten hammaskipujen yksinkertaista parantamista. Muutos ei myöskään supistaisi niiden lääkärin oikeuksia, jotka ovat valmistuneet ennen uuden lain voimaantuloa. Ulkomaalaisten, satunnaisesti maassa oleskelevien hammaslääkärin oikeus antaa hammaslääkärinapua sitä pyytävälle, joka oikeus voi johtaa väärinkäyttöksiin, tulisi ehdotetulla lailla kumotuksi. Hammaslääkäri voitaisiin myöskin, kuten voimassaolevan lain mukaan lääkäri, julistaa menettäneeksi oikeutensa hammaslääkärin toimen harjoittamiseen, jos hänet on tuomittu vapausrangaistukseen ammatissaan tekemästä rikoksesta tahi mielisairaudesta tai huumausaineiden väärinkäytön vuoksi tullut kykenemättömäksi ammattiaan harjoittamaan. Niinikään on rangaistukset hammaslääkärin toimen harjoittamisesta ilman oikeutta ehdotettu korotettaviksi.”

Eduskunnassa lakiesitys aiheutti runsaasti mielipiteiden vaihtoa, koskien se pääasiallisesti hammaslääkärin ja hammaslääkärin toimialojen rajoja. Talusvaliokunta lausui tästä asiasta mietinnössään seuraavaa: „Valiokunnan mielestä ei meillä, jossa hammaslääkärin koulutus on korkealla tasolla, ole syytä luopua vakiintuneesta käytännöstä, jonka mukaan hammaslääkärin koululla ei ole oikeutta potilaan henkilökohtaiseen käsittelyyn, koska siitä saat-

taa aiheutua potilaan terveydelle haitallisia seuraamuksia. Sensijaan ei valiokunnan mielestä olisi perusteltua syytä kieltää hammaslääkärin koululta sellaisia puhtaasti teknillisiä tehtäviä, joihin he saamansa opetuksen perusteella pystyvät ja joista ei voi aiheutua terveydellisiä vaaroja. Tämä edellyttää kuitenkin teknikkojen koulutuksen järjestämistä ja yhtenäisten pätevyysvaatimusten asettamista heillekin eikä voi tulla kysymykseen ainakaan niin kauan, kun kuka hyvänsä voi nimittää itseänsä hammaslääkärin koululle. Valiokunnan tiedossa onkin, että hallituksessa on kiinnitetty asiaan huomiota ja ryhdytty alustaviin toimenpiteisiin mainitussa suhteessa. Jotta hallitukselle varattaisiin tilaisuus asian järjestämiseen asetuksella, ehdotetaan lakiin otettavaksi uusi 9 §.” Tämä uusi pykälä kuului: „Tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.” Valiokunnassa vähemmistö oli ehdottanut, että irtonaisten tekehampaiden valmistamista ja korjaamista ei olisi katsottava hammaslääkärin toimen harjoittamiseksi. Kun lakia eduskunnassa käsiteltäessä hammaslääkärin koulun etuja valvovien edustajien puolelta oli vastustettu lain hyväksymistä, esitti lääkintöhallituksen pääjohtaja Ryömä launonossaan lakiesityksen hyväksymisen puolesta m. m. seuraavaa: „Uudella lailla saataisiin hammaslääkärin toimen harjoittamisen alalla vallitsevat epäkohdat poistetuiksi. Tähän asti on lääkäreillä ollut oikeus harjoittaa vapaasti myöskin hammaslääkärin tointa, mutta uudella lailla tämä oikeus kumottaisiin, sillä heidän niukkojen opintojensa takia sitä ei ole pidettävä suotavana. Lisäksi uuden lain mukaan jouduttaisiin vetämään tarkemmat rajat hammaslääkärin toiminnan ja heidän teknillisten apulaistensa, hammaslääkärin, toiminnan välille. Uuden lain yhteydessä annettavalla asetuksella voitaisiin nimittäin tarkalleen määritellä näiden molempien ryhmien toiminta, joten hammaslääkärin koulun

kaan toiminnan suhteen ei pääsisi enää mitään epäselvyyttä syntymään, vaan olisi henkilöllä, jonka lääkintöhallitus on hyväksynyt hammasteknikoksi, oikeus tämän asetuksen rajoissa harjoittaa tointaan.”

Pitkien keskustelujen jälkeen laki vihdoin hyväksyttiin talousvaliokunnan ehdotamassa muodossa. Se vahvistettiin toukok. 18 p:nä 1934 ja astui voimaan seuraavan kesäk. 1 p:nä. Tärkein muutos entisiin määräyksiin verrattuna oli se, että uuden lain mukaan on maan yliopistossa hammaslääketieteen liseniaattitutkinnon suorittanut Suomen kansalainen vasta lääkintöhallituksesta siihen oikeuden saatuaan oikeutettu harjoittamaan maassa hammaslääkärintointia. Tästä laista seuraa siis myös, että lääketieteenliseniaatti, joka tämän lain voimaantultua on valmistunut lääkäriksi, ei enää, kuten aikaisemmin, suorittamatta hammaslääketieteen liseniaattitutkintoa ole oikeutettu harjoittamaan hammaslääkärintointia maassa. Ainoastaan, mikäli hammaslääkäriinavun antaminen on lääkärin toimen harjoittamisesta annetussa laissa edellytettyä lääkärinavun antamista, on myöskin lääkäri oikeutettu sellaisen hammaslääkäriinavun antamiseen. Hammaslääkärien ja hammasteknikkojen välinen suhde järjestettiin syysk. 27 p:nä 1935 annetulla asetuksella, jonka laatimisessa seurattiin pääjohtaja Ryömän esittämiä suuntaviivoja. Tässä asetuksessa määrätään:

„Hammaslääkärin toimen harjoittamiseksi katsotaan hoidon antaminen niillä hammaslääketieteen eri aloilla, jotka oppiaineina kuuluvat hammaslääketieteen liseniaattitutkintoon ja joissa opetusta hammaslääketieteen opiskelijoille yliopistossa annetaan.

Irtohampaiden korjausta sellaisissa tapauksissa, jolloin jäljennöksen ottaminen tai korjattujen irtohampaiden suuhun asettaminen ja sovittelu tai muu hoidettavan henkilökohtainen käsitteleminen

ei tule kysymykseen, ei katsota hammaslääkärin toimen harjoittamiseksi.

Hammaslääkäri on oikeutettu keinotekoisia hampaita valmistessaan käyttämään apunaan hammasteknikkoa.

Hammasteknikkona on oikeutettu toimimaan henkilö, joka on osoittanut saavuttaneensa siihen tarvittavan taidon sekä sen jälkeen julistettu sellaiseen toimeen päteväksi ja merkitty lääkintöhallituksessa hammasteknikoista pidettävään luetteloon.

Lääkintöhallitus vahvistaa ne opinnäytteet, joiden nojalla hammasteknikon pätevyys saavutetaan, sekä määrää, missä opinnäytteet suoritetaan.”

Asetuksen vahvistamisen jälkeen lääkintöhallitus ryhtyi laatimaan hammasteknikkojen luetteloa sekä kehoitti kaikkia hammasteknikkoina toimivia henkilöitä jättämään lääkintöhallitukselle anomuksensa luetteloon merkitsemistä varten. Määrärahojen puutteen tähden käsiteltiin vuosina 1935 ja 1936 vain selvät hakemukset ja hyväksyttiin silloin yhteensä 37 hammasteknikkoa luetteloon merkittäväksi. Vuoden 1937 menoarvioon otettiin sitten määräraha erityisen tutkintolautakunnan asettamista varten. Tähän lautakuntaan kuului jäsenenä lääkintöhallituksen asianomainen osastopäällikkö, tieteellisen neuvoston hammaslääketiedettä edustava jäsen sekä yksi hammasteknikko. Lautakunnan annettua lausuntonsa hakemuksista päättää lääkintöhallitus, ketkä merkitään luetteloon. Tähän saakka on täten entisten lisäksi hyväksytty 53 hammasteknikkoa. Kun erinäiset hakemukset olivat epätäydelliset, ja kun toiset hakijat eivät olleet tarpeeksi kauan toimineet alalla, määrättiin 16 hakijaa suorittamaan erityiset näytteet tutkijalautakunnalle, johon määrättiin jäseniksi hammaslääkäri ja hammasteknikko. Jonkin väärinkäsityksen johdosta tutkintoon otti osaa vain 4 henkilöä, joista hyväksyttiin ainoastaan 2. — Hammasteknikko-opetuksen järjestämistä varten on pyydetty erinäisiä

tietoja ja ehdotuksia Suomen Hammaslääkäriliitolta ja Hammasteknikkojen liitolta, mutta lopullista suunnitelmaa hammasteknikkojen kouluttamista ja tutkintoja varten ei ole vielä valmistettu.

Kättilölaitos.

Jo v. 1926 oli kättilöopetus järjestetty uudelleen silloin annetulla asetuksella, mutta opintoaikaa, joka asetuksessa oli määrätty 15-kuukautiseksi, ei heti voitu panna täytäntöön. Maalisk. 1 p:nä 1929 annetulla asetuksella saatettiin mainitut määräykset voimaan. V. 1930 annettu asetus muutti oppijaksojen alkamisajan, joka aikaisemmassa asetuksessa oli tarkalleen määrätty, siten, että lääkintöhallitus saa sen kulloinkin päättää. V. 1933 annetulla asetuksella oikeutettiin lääkintöhallitus vahvistamaan lyhyempi oppijakso niille koulutetuille sairaanhoitajattarille ja sairaanhoitajataroppilaille, jotka käyttävät sairaanhoitajattarien koulutuksesta helmik. 27 p:nä 1933 annetussa asetuksessa erikoiskoulutukseen määrätyn ajan kättilökoulutukseen.

Kun Helsingin yleisen sairaalan naisten-tautien- ja synnytysosaston uusi rakennus v. 1934 valmistui, voitiin lääketieteenkandidaattien ja kättilöiden opetus eroittaa toisistaan. Vanha synnytysosasto muutettiin kättilöopistoksi ja kättilöiden opetus järjestettiin uudelle kannalle. Elokuun 17 p:nä 1934 annetussa asetuksessa säädetään, että oppiaika kättilöopistossa kestää kaksi vuotta, josta ajasta kolmena ensimmäisenä kuukautena annetaan valmistavaa opetusta ja yksi kuukausi käytetään oppilaiden lomiksi. Lääkintöhallitus määrää opiston oppilaiden luvun sekä oppijaksojen alkamisajat. Edelleen pysytettiin voimassa edellämmainittu lyhyempi koulutusaika kättilöksi aikoville sairaanhoitajattarille ja sairaanhoitajataroppilaille.

Opetusohjelmaan sisällytettiin myös äitiysneuvonta. Opiston toimintaa johtaa ja valvoo johtokunta, johon kuuluvat yliopettaja puheenjohtajana ja muina jäseninä apulaisopettajat, ylikättilö ja oppilaskodin johtajatar. Kättilövakuutus, joka ennen annettiin lääkintöhallituksessa, tehdään nyt kättilöopiston johtokunnan edessä. Aikaisemmin 2-viikkoisiksi säädetty kertauskurssit on nyt pidennetty kuukauden kestäviksi. Äitiysneuvontatyön opetusta varten on laitokseen järjestetty vastaanottoja tulevia äitejä varten.

Äitiysneuvonnan järjestämisen edistämiseksi oli jo vuoden 1935 menoarvioon otettu määräraha maalaiskunnille annettavia apurahoja varten. Tästä huolimatta äitiysneuvonnan toimeenpaneminen kävi hitaasti. Kun sitten heräsi kysymys äitiysavustuksien antamisesta ja sen yhteydessä äitiysneuvonnan edelleen kehittämisestä, pidettiin tarpeellisena kokonaan uudistaa laki kättilöiden palkkaamisesta maalaiskuntiin. Uuden, kunnallisia kättilöitä koskevan lakiehdotuksen perusteluissa lääkintöhallitus esitti m. m. seuraavaa:

„Kättilöiden lukumäärän lisääminen ja äitiysneuvonnan järjestäminen vakinaiselle kannalle on terveydenhoidolliselta kannalta hyvin tärkeää ja on omiansa edistämään sekä synnyttäjien että pientenlasten kuoleisuuden vähentymistä. Kättilöiden lukumäärän lisäämiseksi ei ole mahdollista järjestää kättilöiden lukua yksinomaan kunnan asukasluvun pohjalle, kuten nykyään voimassaoleva kättilöiden asettamisesta maalaiskuntiin sekä niiden palkkauksesta annettu laki on järjestetty, vaan on kättilöiden luvun perusteeksi lisäksi otettava toiminta-alueen laajuus. Siten saadaan harvaan asutuilla paikkakunnilla matkat lyhenemään ja kättilöiden käyttäminen lisääntymään, ilman että taajemmin asutuilla seuduilla silti tarvitsee nykyisestääm lisätä kättilöiden lukua. Tämän tähden, ja kun

alueen laajuus eri kunnissa voi olla erilainen, on lakiehdotukseen sisällytetty määräys siitä, että lääkintöhallitus saisi määrätä, milloin kunnan tulee laajuutensa tähden palkata useampia kättilöitä, kuin mitä asukasluvun nojalla on tarpeellista. Kun kaupungeissa myös on annettava maksutonta synnytysapua eikä kaikissa kaupungeissa ole synnytyslaitoksia, on tarpeellista sisällyttää lakiin määräys siitäkin, että kaupungit olisivat velvolliset palkkaamaan kättilöitä. Kaupungeissa olisi kättilöiden lukumäärä kuitenkin riippuva siellä olevista synnytyslaitoksista ja niiden hoitopaikkojen lukumäärästä, joten lääkintöhallituksen niissäkin tapauksissa pitäisi saada oikeus vahvistaa niiden kättilöiden lukumäärä, joiden palkkaukseen valtio ottaa osaa.

Kättilön palkka on nyt 8,000 mk vuodessa. Jotta kättilöille synnytysavusta suoritettut palkkiot ja äitiysneuvonnasta johtunut lisätulo tulisi korvatuksi, on kättilön palkka koroitettava 12,000 markaksi vuodessa.

Vapaaseen kättilöapuun kuuluu matkoista johtuvien kulujen korvaaminen kättilöille tai vapaiden matkojen järjestäminen heille. Kyydityksen järjestäminen on ensi kädessä apua tarvitsevien tehtävä, jos heillä on siihen mahdollisuutta, muussa tapauksessa olisi sen kustantaminen jätettävä kuntien velvollisuudeksi. Senkin vuoksi on tarpeellista, että valtio ottaa suhteellisesti entistä suuremmissa määrässä osaa kättilöiden palkkaamiseen, jotta kunnille asetettu lisävelvollisuus ei liiaksi rasittaisi kuntien taloutta.

Ikälisiin ja eläkkeeseen oikeuttaviin vuosiin olisi tarpeellista myöskin laskea sekä aika, minkä kättilö on toiminut valtion ja kunnan sekä valtionapua nauttivan yksityisen tai yhteisön synnytyslaitoksessa. Täten saadaan kunnankättilöiksi tehtäviinsä paremmin perehtyneitä ja ammattiaan enemmän tuntevia henkilöitä kuin ennen. Syn-

nytyislaitoksissa he nimittäin saavat tarpeellista kokemusta ja taitoa toimeensa.

Varjellakseen äskensyntyneitä lapsia tuberkuloositartunnalta, joka heille on erikoisen vaarallinen, on tarpeellista saada tuberkuloosia sairastavat kättilöt estetyiksi hoitamasta kunnankättilöiden toimia. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, jollei heille myönnetä eläkettä, milloin heidän tautinsa on tarttuvassa vaiheessa. — Kun tarttuvassakin vaiheessa sairastava henkilö voi parantua taudistaan ja myöhemmin taas tulla työkykyiseksi, ei ole syytä tällaiselle henkilölle aina myöntää elinkautista eläkettä, vaan riittää määräaikainen hoitoapu.

Johtosääntöjen vahvistaminen ja sallittujen poikkeuksien myöntäminen lain määräyksistä, mikä nykyään voimassaolevan lain mukaan kuuluu maaherralle, on virasto-olojen yksinkertaistuttamiseksi ehdotuksen mukaan annettu lääkintöhallituksen tehtäväksi.

Munten on yleensä seurattu nykyään voimassaolevaa kättilöiden asettamisesta maalaiskuntiin sekä niiden palkkauksesta helmikuun 6 p:nä 1920 annettua lakia siihen joulukuun 31 p:nä 1924 tehtyine muutoksineen, huomioonottaen kuitenkin Eduskunnan kuluvana vuonna hyväksymä rokotuslaki.”

Näiden periaatteiden mukaisesti vahvistettiin kesäk. 18 p:nä 1937 laki kunnallisesta kättilöntoimesta ja jouluk. 22 p:nä samana vuonna annettiin asetus sen toimeenpanemisesta. Lakia laadittaessa ei kuitenkaan tarpeellisessa määrässä otettu huomioon, että se läheisesti liittyy äitiysavustuslakiin eikä pidetty huolta, että vähävaraisuuskäsitteen pitäisi molempien lakien mukaan olla sama. Lain soveltamisessa tulee tämä tuottamaan vaikeuksia.

Sairaanhoitajataropetus.

Sairaanhoitajataropetus oli jo kauan ollut uudelleenjärjestelyn tarpeessa. Jo

v. 1920 oli valmistunut komitean ehdotus, jossa asetettiin sille kannalle, että kaikille tuleville sairaanhoitajattarille oli järjestettävä 3-vuotinen kurssi sekä sen lisäksi tarpeellinen erikoiskoulutus. Yleistä järjestelyä odottaessa oli Helsingin yleisessä sairaalassa, jossa Suomen Sairaanhoitajatyhdistyksen järjestämät kurssit pidettiin, oppijakso jo pidennetty kolmivuotiseksi, samoin myös Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarikoulussa. Lääkintöhallituksen asianomainen esittelijä piti taas 3-vuotisia oppijaksoja liian pitkinä, kun kaikkialla muualla valtion yleisissä sairaaloissa ne olivat vain 1-vuotisia n. s. nuoremmille hoitajattarille ja 2-vuotisia niille, jotka esim. Viipurin lääninsairaalassa saavuttivat n. s. vanhemman koulutetun hoitajattaren arvon eli saman arvon ja samat oikeudet kuin Helsingissä pidetyillä oppijaksoilla saavutettiin. Näissä oloissa oli vaikeata päästä yksimielisyyteen ja tyydyttäviin tuloksiin. Lääkintöhallituksen uusi pääjohtaja suunnitteli kuitenkin sellaisen ratkaisun, että oppijakso oli järjestettävä 3-vuotiseksi, mutta siihen oli sisällytettävä myös mahdollinen erikoiskoulutus, jonka tuli kestää 1/2 vuotta, sen sijaan, että komitean ehdotuksen mukaan erikoiskoulutus olisi ollut järjestettävä 3-vuotisen oppijakson jälkeen. Tätä ratkaisua silmälläpitäen laadittiin ehdotukset sairaanhoitajatarikoulutuksesta. Marrask. 2 p:nä 1929 vahvistetun lain nojalla oli lääkintöhallitukseen perustettava tarkastajantoimi sairaanhoitajatarikoulutusta varten ja jouluk. 21 p:nä 1929 vahvistetulla asetuksella säädettiin nimittämisjärjestys ja pätevyys ehdot. Sen mukaan tulee sairaanhoitajatarikoulutuksen tarkastajan olla koulutettu sairaanhoitajatar ja sairaanhoitajataropetukseen perehtynyt. Aluksi vahvisti lääkintöhallitus johtosäännön, jossa tarkastajan tehtävät määrättiin, kunnes marrask. 29 p:nä 1934 vahvistetussa lääkintöhallituksen johtosäännössä ne vielä tarkemmin määriteltiin.

Tarkastajan tehtävät, jotka aikaisemmin koskivat vain sairaanhoitajattarien koulutusta ja toimintaa, ulotetaan mainitussa lääkintöhallituksen johtosäännössä koskemaan myös mielisairaanhoitajia ja hoitajattaria sekä kättilöitä ja heidän koulutustaan.

Lääkintöhallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 1930 mainitaan sairaanhoitajataropetuksen kehityksestä sinä vuonna m. m. seuraavaa: „Sairaanhoitajatarikoulutuksesta annettu asetus, joka vahvistettiin jouluk. 21 p:nä 1929, astui voimaan seuraavan vuoden tammik. 1 p:nä, ja silloin siirtyi Suomen Sairaanhoitajatyhdistyksen — S. S. F. Helsingissä valtion avustuksella ylläpitämä valmistava koulu ja oppilaskoti uudelle valtion sairaanhoitajatarikoululle Helsingissä. Lääninsairaloissa pidettyjen yksi- ja kaksivuotisten sairaanhoitajatarikurssien tilalle järjestettiin kunkin lääninsairaalan yhteyteen sairaanhoitajatarikoulu. Valmistavia kouluja perustettiin vuoden kuluessa kaksi, Helsingin ja Viipurin sairaanhoitajatarikoulujen yhteyteen. Vuoden vaihteessa keskeneräisiltä valtion sairaaloissa pidetyiltä sairaanhoitajatarikursseilta jatkoi 299 oppilasta koulutustaan uusissa kouluissa. Vuoden kuluessa 112 oppilasta suoritti loppuun koulutuksensa. Näistä 38 sai nuoremman koulutetun ja 74 vanhemman koulutetun hoitajattaren oikeudet. Uusia oppilaita otettiin Helsingin valmistavan sairaanhoitajatarikoulun kautta kahdelle oppijaksolle yhteensä 140. Näistä pääsi 78 Helsingin sairaanhoitajatarikouluun, 14 Kuopion, 10 Mikkelin, 18 Oulun ja 20 Hämeenlinnan sairaanhoitajatarikouluun. Viipurin valmistavan koulun kautta otettiin kahdelle oppijaksolle yhteensä 120 oppilasta. Näistä joutui 63 Viipurin, 29 Turun, 12 Kuopion, 8 Mikkelin ja 8 Vaasan sairaanhoitajatarikouluihin. Tämän lisäksi Viipurin diakonissalaitos sai oikeuden lähettää oppilaitaan valmistavaan kouluun. Näitä ylimääräisiä oppilaita oli vuo-

den kuluessa yhteensä 11. Oulun sairaanhoitajatarokouluun otettiin vuoden alussa suoraan 8 oppilasta.

Kesäkuun 4 päivänä vahvisti lääkintöhallitus ohjesäännön valtion sairaanhoitajatarokouluille ja valmistaville sairaanhoitajatarokouluille. Samana päivänä vahvisti lääkintöhallitus valtion sairaanhoitajataropetuksen ohjelman kouluille ohjeeksi. Koulujen opetusohjelmat niin hyvin tietopuoliseen kuin käytännölliseen opetukseen nähden eivät vuoden kuluessa vielä ole vakiintuneet vahvistetun opetusohjelman suunta-viivojen mukaisesti. Oppilaiden käytännöllistä harjoittelua varten on merkillepantavin opetusohjelman laajennus ollut se, että oppilaiden käytännöllistä harjoittelua varten on saatu ottaa käytäntöön useita kunnallisia ja yksityisiä laitoksia. Vuoden alkupuolella valmistui Viipurin lääninsairaalan poliklinikkarakennukseen lisätty kolmas kerros, jossa valmistavalla sairaanhoitajatarokoululla on kouluhuoneustonsa. Viipurin valmistavan sairaanhoitajatarokoulun oppilaita varten on vuoden loppupuolella ollut vuokrattuna oppilaskoti. Saman sairaanhoitajatarokoulun 35 oppilasta on asunut tarkoitusta varten vuokratussa huoneustossa ja 30 lääninsairaalaissa. Muut oppilaat ovat itse hankkineet asunnot kaupungilta. Helsingissä on vuoden alussa laajennettu entistä sairaanhoitajataroryhdistyksen valmistavaa koulua luokkahuoneisiin, opettaja- ja oppilasasuntoihin nähden, niin että kullekin oppijaksolle on voitu ottaa 70 oppilasta. Myöskin oppilaskotia on laajennettu muutamalla paikalla. Mikkelin ja Kuopion sairaanhoitajatarokoulujen oppilailta ei ole ollut oppilaskotia. Turussa on edelleen suurin osa oppilaita asunut kaupungilla. Muissa sairaanhoitajatarokouluissa ovat oppilaat asuneet entisissä sairaaloissa sijaitsevilla oppilasasunnoissa.”

Sittemmin on sairaanhoitajatarokoulusta laajennettu m.m. siten, että Turkuun

perustettiin v. 1931 valmistava koulu. Turun lääninsairaalan uuden talousrakennuksen valmistuttua saatiin koulu sijoitetuksi aikaisempaan talousrakennukseen, jota samalla korotettiin kahdella kerroksella. Kun pienissä lääninsairaaloissa oli vaikea järjestää vahvistetun opetusohjelman mukaista opetusta sairaanhoitajataroppilaille, lakautettiin asteittain Mikkelin ja Hämeenlinnan sairaanhoitajatarokoulut, edellinen lopullisesti v. 1936 ja jälkimmäinen v. 1937. Sensijaan on lisätty oppilaiden lukua muissa kouluissa.

V. 1933 uudistettiin asetus sairaanhoitajatarokoulutuksesta. Pääasiallisimmat muutokset koskivat Helsingin sairaanhoitajatarokoulun johtokunnan kokoonpanoa, sairaanhoitajatarokoulun johtajattaren jäsenyyttä johtokunnassa, lääkintöhallituksen oikeutta järjestää sairaanhoitajatarokouluun pyrkijöille erityisiä sisäänpääsyttutkintoja ja rajoittaa erikoisopetusta varten järjestetyille oppijaksolle otettavien oppilaitten lukumäärää sekä eri johtokuntien asettamista jatko-opetuksen järjestämistä varten.

Vuoden 1937 aikana on ollut toiminnassa 3 valmistavaa koulua, Helsingissä, Turussa ja Viipurissa, joissa kussakin on pidetty kahdet nelikuukautiset oppijaksot yhteensä 282 oppilaille. Osa jatko-opetuksesta ja sairaanhoitajatarokoulujen tietopuolisesta opetuksesta on tämän lisäksi annettu valmistavissa kouluissa. Opettajia on näissä kouluissa ollut yhteensä 11. Kuudessa varsinaisessa sairaanhoitajatarokoulussa nimittäin Helsingin, Viipurin, Turun, Kuopion, Oulun ja Vaasan sekä viimeistä vuotta toimineessa Hämeenlinnan koulussa on ollut oppilaita yhteensä keskimäärin 698. Opetusta varten on ainoastaan Helsingin sairaanhoitajatarokoulussa ja jatko-opistossa ollut luennoitsijoiden lisäksi kaksi varsinaista opettajaa. Muuten ovat opetusta antaneet varsinaisten tehtäviensä ohella sairaaloiden ylihoitajattaret, oppilaskotien johtajattaret ja valmistavien koulu-

jen opettajattaret. Sairaanhoidajatar-
koulujen kokonaiskustannukset olivat 4,488,611
markkaa 15 penniä. Oppilaita oli kaikkiaan
sekä valmistavissa että varsinaisissa sai-
raanhoidajatar kouluissa yhteensä keskimää-
rin 839, joten kustannukset olivat oppilasta
kohti 5,349 markkaa 95 penniä.

Vuosittain pidetään sairaanhoitajattarille
monenlaisia kursseja. Kun valtio v. 1931
otti haltuunsa terveydenhoitajataropetuk-
senkin, on niille sairaanhoitajataroppilaille,
jotka jo ovat käyneet 2¹/₂ vuotta sairaan-
hoitajatar koulua ja jotka haluavat antau-
tua terveydenhoitajataralalle, sekä samoin
koulutetuille sairaanhoitajattarille, jotka
haluavat antautua terveydenhoitajattariksi,

pidetty vuosittain kahdet 1/2 vuotta kestä-
vät kurssit. — N.s. nuoremmille koulute-
tuille hoitajattarille on vuosittain pidetty
täydennyskursseja, jotka aluksi kestivät 10
kuukautta, mutta v. 1934 pidennettiin 13¹/₂
kuukautta kestäviksi. Täten ovat monet
mainituista hoitajattarista saavuttaneet
n.s. vanhemman koulutetun hoitajattaren
arvon ja oikeudet. Opettajavoimien kas-
vattamiseksi on useina vuosina pidetty
kasvatusopillisia kursseja, jotka ovat kestä-
neet 3 kuukautta. Vielä on pidetty 1 kuu-
kauden kestäviä erikoiskursseja lastentau-
tien ja mielitautien hoidossa sekä 2-viik-
koisia erikoiskursseja röntgenhoidossa.

II.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
TERVEYDENHOITO-OSASTO
VUOSINA 1928—1937

LENNART PORTHAN.

Kun nykyään voimassaoleva terveydenhoitolaki ja siihen liittyvä toimeenpanoasetus, terveydenhoitosääntö, astuivat voimaan vuoden 1928 alusta, toivat ne mukanaan kansallemme, varsinkin maalaisväestölle, joka ei ollut tottunut mihinkään sääntöperäiseen toimintaan terveyden- ja sairaanhoidon alalla, monenlaisia uusia tehtäviä ja toimintamuotoja. Samoin ne tuottivat lääkintöhallitukselle lisätyötä kaiken toiminnan järjestelyssä.

Lääkintöhallituksen asianomaisen osaston päällikköinä ovat kymmenvuotiskautena 1928—1937 toimineet vakinaisina lääkintöneuvos A. V. Manner huhtik. 30 p. 1931 asti, lääkintöneuvos K. A. Tukiainen kesäk. 19 p:stä 1931 huhtik. 20 p:ään 1933 ja lääkintöneuvos J. L. G. Porthan marrask. 24 p:stä 1933 edelleen, sekä väliaikaisena lääkintöneuvoksena kunnanlääkäri Einar Saraste huhtik. 29 p:stä 1933 marrask. 30 p:ään 1933.

Aivan alkuaikoina yllämainittujen terveydenhoitolain ja -säännön määräysten voimaantultua lääkintöhallitus terveydenhoitosäännön 52 §:n 9 kohdan perusteella laati maalaiskuntia varten kaavakkeen „Tietoja yleisestä terveyden- ja sairaanhoidosta kunnassa”, jonka mukaan kuntien vuosittain on annettava piirilääkärille tietoja yleisestä terveyden- ja sairaanhoidosta alueellaan. Tällä kaavakkeella lääkintöhallitus tarkoitti sekä herättää kuntia toimintaan yleisen terveyden- ja sairaanhoidon edistämiseksi että valvoa ja seurata kuntien toimintaa kysymyksessä olevassa suhteessa. Siten lääkintöhallitus nimittäin voi saada selville, mitä terveyden-

hoitolautakunnat ja muut kunnalliset terveydenhoitoviranomaiset ovat toimineet ja miten ne ovat velvollisuutensa täyttäneet. Siitä saadaan tietää, onko kunnassa oma kunnanlääkäri, kunnaneläinlääkäri, kättilöitä ja sairaanhoitajattaria, ovatko kunnat valinneet lainmääräämiä terveydenhoitokatsastajia, mitä sairaanhoitolaitoksia niillä on y.m. Siitä selviää sekin, onko kunnalla ollut erikoisempaa ja minkälaista harrastusta keuhkotaudin vastustamiseen ja mielisairasten hoitoon ja onko pyritty huolehtimaan kouluikässä olevien ynnä muiden lasten terveydentilasta j.n.e.

Terveydenhoitoasetuksen ja lain täydennykset.

Pian terveydenhoitolain ja -asetuksen voimaantultua huomattiin, että eräät kohdat näissä olivat haitallisia maan teollisuudelle ja sairaanhoidolle. Tämän johdosta Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto tammikuussa 1930 teki valtioneuvostolle anomuksen terveydenhoitosäännön 39 §:n täydentämisestä sellaisin lisäyksin, että sen kautta kävisi mahdolliseksi sulfaattiselluloosatehtaitten perustaminen myös kaupunkien alueelle. Lääkintöhallitus siltä pyydettyssä lausunnossa huhtik. 14 p:nä 1930 kannatti ehdotusta esittäen, että anojan yllämainitunlaista tehdasta perustessaan on anomukseen liitettävä selvitys tehdasta sijoituksesta ja kaikista laitteista sekä menettelytavoista, joita laitoksesta aiheutuvien haittojen poistamiseksi aiotaan käyttää sekä että anojan, mikäli anomukseen voi-

daan suostua, on täytettävä määräykset, jotka asianomainen terveydenhoitolautakunta katsoo tarpeelliseksi antaa, ja suoritettava terveydenhoitolautakunnan näitä seikkoja valvomaan asettamalle asiantuntijatarkastajalle kohtuullinen palkkio. Nämä huomautukset pääpiirteissään huomioonotettuina annettiin toukokuun 23 päivänä 1930 terveydenhoitosäännön 39 §:ään siinä nykyään oleva lisäys.

Niinikään muutettiin terveydenhoitolain 18 §, jonka mukaan eräät kunnat joutuvat kulkutautisairaaloissaan maksutta hoitamaan m.m. puolustuslaitokseen kuuluvia yleisvaarallisiin tarttuviin tauteihin sairastuneita nuorukaisia. Kun tästäkin on ollut paljon erimielisyyksiä, jopa oikeudenkäyntejäkin, lääkintöhallitus katsoi kohtuulliseksi siltä pyydetyissä lausunnoissa laajasti perustellen ehdottaa, että valtion olisi osallistuttava yllämainitusta seikasta johtuviin kulkutautimenoihin. Tästä oli seurauksena, että eduskunta näki sopivaksi muuttaa yllämainitun lainkohdan siten, että valtio nykyään korvaa kunnille asevelvollisten hoidon kulkutautisairaalassa.

Kulkutautien vastustaminen.

Tärkeä tehtävä, joka terveydenhoitosäännön mukaan kuuluu terveydenhoitolautakunnille, on kulkutautien vastustaminen. Tätä varten lääkintöhallitus myös heti uusien määräysten voimaantultua laati terveydenhoitosäännön 76 §:n mukaisesti lomakkeen, jota jatkuvasti on ollut saatavissa lääkintöhallituksesta ja jolla terveydenhoitolautakunnan kulkutautien liikkuessa on viikoittain lähetettävä asianomaiselle piirilääkärille ilmoitus kulkutauteihin sairastuneiden ja kuolleiden henkilöiden lukumäärästä. Niinikään on kuntia koetettu ohjata täyttämään terveydenhoitolain 17 §:n vaatimuksia varaamalla tarpeellinen määrä sairassijoja tarttuvia tauteja pote-

ville. Kun tämä toimenpide vaatii kunnilta suhteellisesti suuria rahallisia uhrauksia ja kun valtion varoja, huolimatta siitä, että lääkintöhallituskin on sitä esittänyt, ei vielä ole tällaiseen tarkoitukseen myönnetty, ovat maalaiskunnat olleet hitaita omia kulkutautisairaaloita järjestämään. Tuskin puoleksakaan maalaiskunnista on nykyään kulkutautisairaala. Kaupungeissa, joille se lain mukaan onkin pakollista, on kulkutautisairaala, vaikka ei kaikilla täysin tarkoitustaan vastaavaa.

Äkillisten kulkutautien vastustamiseksi on useimmissa kunnissa piiri- ja kunnanlääkärien apuna ainakin yksi kiertävä sairaanhoitajatar, joka kysymyksessä olevia tautitapauksia etsii pitäjältä ja toimittaa potilaat sairaalaan. Läkintöhallitus puolestaan on koettanut edistää sairaanhoitajattarien hankkimista kuntiin myöntämällä kunnille avustusta hoitajattarien palkkaukseen käytettävissään olevasta määrärahasta, joka kuluvan kymmenvuotiskauden aikana on kohonnut 500,000 markasta 650,000 markkaan. Sitäpaitsi lääkintöhallitus tämän yhteydessä on koettanut edistää tuberkuloosihoitajattarien ja kouluhoitajattarien hankkimista kuntiin. Näidenkin palkkaukseen kunnat ovat voineet saada valtion avustusta, edellisten palkkaukseen Suomen Tuberkuloosinvastustamisyhdistyksen, jälkimmäisten palkkaukseen kouluhallituksen välityksellä. Kummankinlaatuista hoitajattarista on tavallisesti hyötyä kulkutautienkin vastustamisessa. Läkintöhallituksessa on laadittu malliohjesäännöt kuntien terveydenhoitajattaria varten. Näitä sääntöjä on yleisesti seurattu kuntien terveydenhoitajattarien toimia järjestettäessä.

Saadakseen valtionavustusta sairaanhoitajattarien palkkaukseen täytyy kuntien hankkia palvelukseensa koulutettuja hoitajattaria. Aikaisemmin tässä kymmenvuotiskertomuksessa on selostettu sairaanhoitajattarien koulutusta, joten siihen tässä yhteydessä ei ole syytä kajota. Tässä on kui-

tenkin mainittava, että samalla kun meillä sairaanhoitajattarien koulutus järjestettiin jouluk. 21 p:nä 1929 annetulla asetuksella, samalla myös annettiin asetus sairaanhoitajattaren- ja sairaanhoitajatoimen harjoittamisesta, jota hiukan muutettiin tammik. 29 p:nä 1932. Näiden määräysten mukaan saa sairaanhoitajattarena kunnan palveluksessa toimia ainoastaan se, joka säädetyt opinnäytteet suoritettuaan on merkitty lääkintöhallituksen sairaanhoitajattarien luetteloon koulutettuna sairaanhoitajattarena. Kiertävänä sairaanhoitajattarena voi lääkintöhallituksen suostumuksella toimia myös diakonissa. Huhtik. 17 p:nä 1930 tekemällään päätöksellä lääkintöhallitus oikeutti Helsingin, Viipurin, Sortavalan ja Oulun diakonissalaitoksissa hyväksytyyn valmistuksen saaneet diakonissat toimimaan puheenalaisissa sairaanhoitajattaritoimissa, niin kauan kuin he kuuluvat johonkin mainittuun diakonissalaitokseen ja toimivat sen vastuulla.

Edellisen lisäksi lääkintöhallitus, nojautuen terveydenhoitosäännön 70 §:n määräyksiin, huolimatta siitä, että samaan suuntaan on toimittu aikaisemminkin, on kehoittanut kiertokirjeellään N:o 579 jouluk. 8 p:ltä 1932 maan kaikkia lääkäreitä tarkoin seuraamaan yleisvaarallisten tarttuvien tautien kulkua ja vaarallisimmista taudeista viipymättä, niiden ilmestyttyä, ilmoittamaan toimenpiteitä varten asianomaiselle terveydenhoitolautakunnalle ja lääkintöhallitukseen sekä sitäpaitsi lähettämään todetuista kulkutautitapauksista tiedoituksen puolikuukausittain maalla piirilääkärille ja kaupungissa terveydenhoitolautakunnalle. Niinikään lääkintöhallitus on kesäk. 15 p:nä 1936 päiväämällään kiertokirjeellä N:o 625 muistuttanut maamme piiri- ja aluelääkäreitä heidän velvollisuudestaan kulkutautien vastustamistyössä. Tämän lisäksi lääkintöhallitus, nojautuen sairaanhoitajattaren toimen harjoittamisesta jouluk. 21 p:nä 1929 annetun asetuk-

sen määräyksiin, kiertokirjeellään N:o 600 marrask. 17 p:ltä 1934, on kehoittanut piiri- ja aluelääkäreitä valvomaan kuntien y. m. sairaanhoitolaitosten toimintaa, soveltamalla vaatimukset kuntien kulkutautisairaaloihinkin.

Vaikka kuluneen kymmenvuotiskauden aikana lääkintöhallitus, epäkohdista tiedon saatuaan, jatkuvasti on koettanut aikaansaada parannuksia yleisiin terveydenhoidollisiin ja sairaanhoidollisiin oloihin, ovat eräät vaarallisemmat kulkutaudit, kuten lavantauti ja meillä harvinaiset isorokko ja pilkkukuume, aiheuttaneet erikoistoimenpiteitä. Lavantauti on monin paikoin saanut alkunsa taudin saastuttamasta juomavedestä. Tämä on tuon tuostakin saatu selville juomaveden bakteriologisesta tahi muunlaisesta tutkimuksesta. Näin on tultu kiinnittäneeksi huomiota kunnollisen juoma- ja talousveden hankkimiseen. Erinäisillä paikkakunnilla on väestöä kehoitettu luopumaan pintaveden käytöstä ja siirtymään pohjaveden käyttöön rakentamalla kaivoja entistä enemmän. Onpa maaseudullakin tehty yhteisiä vesijohtoja. Kaivojen laittamisesta laadittua lentolehtistä on paljon levitetty. Likaviemärilaitosten kunnostamiseen lääkintöhallitus myös on kehoittanut varsinkin eräitä kaupunkeja, joissa lavantauti on käynyt melkein jokavuotiseksi.

Meillä harvinaisemmista yleisvaarallisista tarttuvista taudeista on kysymyksessä olevana ajanjaksona esiintynyt ainoastaan isorokkoa ja pilkkukuumetta, kumpaakin epidemisesti vuonna 1936, vieläpä edellistä pari hajatapausta vuonna 1937. Näistä edellinen antoi aiheutta siihen, että lääkintöhallituksen esityksestä toimeenpantiin vuosina 1936 ja 1937 uusintarokotus kansan suojaamiseksi koko nykyisen Lapin läänin alueella, suurimmassa osassa Oulun läänin ja monessa kunnassa Savossa ja Karjalassa. Sitäpaitsi lääkintöhallitus tämän tähden rupesi levittämään julkaisemaansa lento-

lehtistä „Isorokko ja sen vastustaminen”, jonka laati pääjohtaja Ryömä ja josta suuren kysynnän takia ensimmäinen painos on jo loppunut.

Kun pilkkukuume talvella 1936 pääsi eräissä Mikkelin läänin kunnissa leviämään, lääkintöhallitus, nojautuen huhtik. 25 p:nä 1936 annettuun asetukseen toimenpiteistä eräiden yleisvaarallisten tarttuvien tautien ehkäisemiseksi, jonka antamiseen lääkintöhallitus teki aloitteen, kehoitti kierto-
kirjeellä N:o 624 kesäk. 4 p:ltä 1936 kaikkia terveydenhoitolautekuntia kaupungeissa ja maalaiskunnissa ryhtymään tarkomkkaisiin toimenpiteisiin vaarallisimpien kulkutautien vastustamiseksi. Antamissaan ohjeissa lääkintöhallitus kehoitti kuntia kulkutautien vastustamiseksi m. m. ryhtymään toimenpiteisiin asuntojen puhdistamiseksi syöpäläisistä ja huolehtimaan terveydenhoitosäännön 11 ja 52 §:n määräyksistä, „että terveellisiä asuntoja on kunnan asukkaiden saatavissa”. Syksyllä 1936 lääkintöhallitus kirjelmällään N:o 9646 II tiedusteli piirilääkäreiltä, mihin toimenpiteisiin kunnat yleensä olivat mainitun kierto-
kirjeen johdosta ryhtyneet. Vastauksista ilmeni, että kehoitusta oli suurin piirtein noudatettu. Tämä lienee osaltaan vaikuttanut, että pilkkukuumetta ei ole sen jälkeen esiintynyt. Sitäpaitsi lääkintöhallitus on monien eri tauteja, kuten tulirokkoa, kurkkumätää, hinkuyskää ja lavantautia käsittelevien lentolehtisten avulla koettanut kansan keskuuteen levittää tietoa tarttuvien tautien vaarallisuudesta y. m. seikoista.

Tässä on lyhyesti esitetty pääpiirteet lääkintöhallituksen toiminnasta kansan yleisen terveydenhoidon edistämiseksi ja kansaa enimmäin rasittavien kulkutautien vastustamiseksi nykyisten terveyden- ja sairaanhoitomääräysten voimaantultua viimeisen kymmenvuotiskauden aikana. Seuraavassa tullaan yksityiskohtaisemmin selostamaan lääkintöhallituksen muita tärkeimpiä toimenpiteitä.

Kansainvälisistä sopimuksista johtuvat toimenpiteet veneeristen ja yleisvaarallisten tarttuvien tautien vastustamiseksi.

Senjälkeen, kun Suomi oli liittynyt Brüsselissä jouluk. 1 p:nä 1924 tehtyyn kauppalaivoilla palvelevien veneeristä tautia potevien merimiesten hoidon helpottamista tarkoittavaan kansainväliseen sopimukseen, annettiin kesäk. 28 p:nä 1926 asetus, joka velvoitti lääkintöhallituksen järjestämään mainittuun sopimukseen kuuluvista valtioista kotoisin olevilla kauppalaivoilla palveleville veneeristä tautia poteville merimiehille vapaan lääkärihoidon ja lääkkeet, jopa tarvittaessa sairaalahoidonkin. Tätä varten lääkintöhallituksen toimenpiteestä on vuodesta 1928 alkaen näillä merimiehillä ollut tilaisuus saada hoitoa Helsingin yleisen sairaalan iho- ja kuppautiosastolla, Viipurin, Turun, Vaasan ja Oulun lääninsairaalain veneeristen tautien osastoilla sekä Porin ja Tornion yleisten sairaalain vastaavilla osastoilla. Tilapäishoitoa on sitäpaitsi antanut joku Koiviston, Kotkan, Hangon, Turun, Reposaaren, Vaasan ja Keminsatamissa toimiva lääkäri.

Jotta Suomi olisi voinut liittyä Pariisissa vuonna 1926 tehtyyn kansainväliseen terveydenhoitosopimukseen, lääkintöhallitus oli saanut tehtäväkseen järjestää maamme sopimuksenmukaisen karanteeniase-
man, joksi pitkäaikaisten neuvottelujen jälkeen oli hyväksytty Lohmin luotsi- ja tulliaseman lähellä oleva entinen venäläisten kasarmirakennus. Tämä kaikki johtui sopimukseen sisältyvistä, erinäisten yleisvaarallisten kulkutautien maahanpääsyn vastustamiseen kuuluvista toimenpiteistä. Sopimuksen mukaan oli nimittäin koleraan, ruttoon, isorokkoon ja pilkkukuumeeseen laivoissa sairastuneet henkilöt eristettävä. Sellaiset sairastuneet olisivat kesästä 1932 alkaen voitu eristää Lohmiin järjestettyyn sairaalaan, mutta sitä ei kuitenkaan kertaakaan ole tarkoitukseen tarvittu käyttöä.

Samoin lääkintöhallitus oli maan hallituk-
selta saamiensa määräysten mukaan, jotka
myöskin perustuvat mainittuun kansainvä-
liseen sopimukseen, kesällä 1931 järjestänyt
Hankoon laivojen puhdistamista ja rottien
hävittämistä varten n.k. rottien hävittämis-
lotjan, jolla hiilimonoksiidia kehittämällä
voitiin hävittää rottia laivoista. Kun tästä
järjestelystä lääkintöhallituksen mielestä ei
näyttänyt olevan käytännöllistä hyötyä,
lääkintöhallitus toukok. 20 p:nä 1936 esitti
valtioneuvostolle, sittenkuin edellämainittu
Pariisiin terveydenhoitosopimus toukok. 15
p:nä 1936 annetulla asetuksella oli saatettu
Suomessa voimaan, että mainittujen vai-
keimpien yleisvaarallisten tarttuvien tau-
tien, samoin kuin muittenkin kulkutautien
vastustaminen, annettaisiin asianomaisten
terveydenhoitolautakuntien huoleksi, jolloin
niille kuuluisi ei ainoastaan matkustavien
ja laivaväen terveydentilan tarkastaminen
ja seuraaminen, vaan myös rottien hävittä-
minen laivoista. Laatiessaan ehdotuksensa
näitä toimenpiteitä varten lääkintöhallitus
pääasiallisesti seurasi Ruotsin vastaavia
asetuksia. Kun tämä ehdotus ei kuitenkaan
tullut hyväksytyksi, lääkintöhallitus asian
kiireellisyyteen nähden, mikäli asia koski
mainitun terveydenhoitosopimuksen 28. ar-
tiklassa edellytettyjen terveydenhoitoviran-
omaisten todistusten antamista laivoille,
esitti huhtik. 22 p:nä 1937 sisäasiainminis-
teriölle sellaisen väliaikaisen asetuksen an-
tamista, jonka mukaan lääkintöhallitukselle
tulisi oikeus kysymyksessä olevien tarkastus-
satamien järjestämiseen. Tämän tuloksena
saatiin toukok. 14 p:nä 1937 asetus „eräi-
den kansainvälisen terveydenhoitosopimuk-
sen edellyttämien satamain määräämi-
sestä”. Tähän asetukseen nojautuen jär-
jestettiin heti Helsingin satama yllämai-
nitunlaisiksi laivojen tarkastus- ja todis-
tuksenantamispaikaksi ja samalla ryhdyttiin
toimeenpiteisiin, että erinäiset muutkin
satamat voitaisiin hyväksyä samaan tarkoi-
tukseen.

Vuonna 1931 huhtikuun 13 päivänä lää-
kintöhallitus, suojatakseen maan asukkaita,
etupäässä Karjalan kannaksella ja muualla-
kin rajaseuduilla, Venäjältä uhkaavilta
kulkutaudeilta, teki sisäasiainministeriölle
ehdotuksen, että Terijoelle järjestettäisiin
rajan yli tulleiden, epäilyttävien henkilöi-
den tarkastusasema ja kulkutautisairaala.
Samana huhtikuun 22 päivänä ministeriö
hyväksyi lääkintöhallituksen ehdotuksen ja
siitä lähtien on Terijoella säännöllisesti
toiminut tarkastusasema. Lääkintöhallitus
on kulkutautien idästä päin uhatessa myös
saanut järjestellä tilapäisiä karanteeni-
asemia erinä vuosina eri paikkoihin kysy-
myksessä olevaa rajaseutua, nimittäin Sorta-
valaan, Salmiin, Suojärvelle, Ilomantsiin,
Lieksaan, Kuusamoon, Sallaan, Petsamoon
y. m.

Ambulanssilentoliikenne.

Huhtikuun 8 päivänä 1931 eduskunta
teki toivomusaloitteen ambulanssilentoli-
ikenteen aikaansaamiseksi maahamme. Tä-
män johdosta sisäasiainministeriö heinäk.
22 p:nä 1931 kehoitti lääkintöhallitusta
yksissä neuvoin merivartiolaitoksen kanssa
laatimaan ehdotuksen puheenaolevan lii-
kenteen järjestämiseksi edellyttäen, että
lentokoneet asetettaisiin merivartiolaitoksen
käytettäväksi. Sairaslentoliikenteestä aja-
teltiin koituvan hyötyä varsinkin Suomen-
lahden ulkosaarelaisille sekä Lapin ja raja-
seutujen harvaanasuilla kaukaisilla seu-
duilla, ei vain äkillisissä sairaustapauksissa
vaan synnytyksissäkin. Tämän johdosta
merivartiolaitoksen ja lääkintöhallituksen
edustajista muodostettu komitea laati eh-
dotuksen määräykseksi ambulanssilentoli-
ikenteestä. Tehdyn ehdotuksen perusteella
annettiin vastaava asetus huhtik. 15 p:nä
1932 ja lentokoneitten käyttöä ja tilausta
varten laadittiin merivartiolaitoksen ja
lääkintöhallituksen yhteisesti suunnittele-
mat ohjeet. Tämän mukaan jaettiin maa

kolmeen huoltoalueeseen: I alue käsittää Turun ja Ahvenanmaan saariston, II alue Etelä-Suomen, jonka pohjoisrajana on viiva Pori—Pieksämä—Lieksa, ja III alue tämän viivan pohjoispuolella olevan alueen, Pohjois-Suomen. Lentokoneet sijaitsevat:

- I alueen kone L. K. 1 Degerbyssä;
- II „ „ L. K. 2 Helsingissä ja
- III „ „ L. K. 3 Vaasassa.

Sairaita voidaan kuljettaa läänin- ja yleisiin sairaaloihin ja suurimpiin kunnallisiin sairaaloihin sekä maamme useimpiin synnytyslaitoksiin.

Tämän jälkeen merivartiolaitos on ehdottanut muutoksia ambulanssilentoliikenteeseen. Lääkintöhallitus sisäasiainministeriön siltä pyytämässä lausunnossa helmik. 12 p:nä 1935 puolestaan hyväksyi merivartiolaitoksen esittämät muutosehdotukset, ehdottaen kuitenkin lisämääräyksiksi, että lentokoneella ei saisi kuljettaa äkilliseen tarttuvaan tautiin sairastunutta ja että sitä ei luovutettaisi sairaan sairaalasta pois-kuljettamiseen. Samalla lääkintöhallitus lausui toivomuksensa, että suurta pohjoisinta Suomea varten perustettaisiin neljäs sairaalentoasema Ouluun. Maalisk. 11 p:nä 1935 sisäasiainministeriö antoi uudet määräykset ambulanssilentoliikenteestä, huomioonottaen lääkintöhallituksen muut esitykset, paitsi neljännen sairaalentoaseman perustamista koskevaa.

Elintarvikelainsäädäntö.

Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi helmik. 10 p:nä 1933 lääkintöhallitukselta lausuntoa aikaisemmin asetetun elintarvikekomitean mietinnöstä, jonka johdosta lääkintöhallitus toukok. 5 p:nä 1933 antamassaan lausunnossa esiintoi, että komitean mietintö on jossakin määrin ristiriidassa sen työskentelyn aikana käytäntöön tulleiden elintarvealaa koskevien säännösten,

kuten esim. muutamien terveydenhoitolain ja terveydenhoitosäännön määräyksien kanssa, jonka tähden jotkut terveydenhoitolautakunnatkin, joiden mielipidettä asiasta on kysytty, ovat olleet epäävällä kannalla ehdotuksen suhteen. Toinen erimielisyyttä aiheuttanut kysymys oli uuden elintarvikelainsäädännön puitteiden ja laajuuden määrittäminen. Lääkintöhallituksen mielestä se olisi ollut saatava mahdollisimman monipuoliseksi, käsittäen m. m. kaikkien liha- tuotteiden valmistusta ja kauppaa koskevat määräykset, samoin kuin maitokauppaa ja muutamia muita elintarvikkeita koskevat määräykset, joitten noudattamista terveydenhoitoviranomaiset kuitenkin joutuvat alueellaan valvomaan.

Komitean ehdottaman elintarvikelaboratorion toiminnan laajuutta lääkintöhallitus ei tahtonut koko maata käsittäväksi, jolloin sen tavarain valvontakustannukset voisivat nousta suunnattomiin summiin, vaan ehdotti sen toimivaksi pienemmässä mittakaavassa jo maassa toimivien kunnallisten laboratorioden lisänä. Laboratorion tulisi toimia lähinnä lääkintöhallituksen alaisena, maan ylimpänä elintarviketutkimuksia suorittavana laitoksena. Koko elintarvikelaboratoriokysymys olisi lääkintöhallituksen mielestä kuitenkin tarkemmin harkittava ja uudestaan suunniteltava.

Vaikka lääkintöhallitus edellä esitetyn lisäksi lausunnossaan esiintoi huomautuksia muutamain yksityisiinkin pykäliin nähden, lääkintöhallitus piti kuitenkin komitean ehdotusta suurin piirtein onnistuneena ja kannatettavana, katsoen sellaisen lainsäädännön meilläkin täysin ajankohtaiseksi. Ehdotus ei kuitenkaan vielä ole johtanut tuloksiin.

Asetus majoitus- ja ravitsemisliikkeistä.

Joulukuun 13 päivänä 1934 asetti valtioneuvosto kauppa- ja teollisuusministeriön

esityksestä komitean laatimaan ehdotusta uusiksi määräyksiksi ravintolan, yömajan, kahvilan, biljardin ja keilaradan pidosta. Vanhoissa määräyksissä oli m. m. sellaisia epäkohtia, että viranomaisten ei tarvinnut toistuvasti tarkastaa ravintoloita y. m. ja ettei liikkeenharjoittajalta vaadittu mitään ammattipätevyyttä. Ennen varsinaisen työn alkamista komitea keräsi asiaankuuluvia tietoja maamme kaikilta maaherroilta ja erinäisiltä järjestöiltä, kuten Suomen Ravintoloitsijayhdistykseltä sekä Oy. Alkoholi- ja liikkeeltä, kuin myös muiden Pohjoismaiden vastaavista ravintola-alaa koskevista säännöksistä. Lääkintöhallitus, yhtyen pääasiallisesti Helsingin kaupungin terveydenhoitolautakunnalta hankkimaansa lausuntoon komitean mietinnöstä, sen tekemästä asetusehdotuksesta ja asetuksen soveltamisessa käytettävistä ohjeista, antoi kauppa- ja teollisuusministeriölle omat lausuntonsa asiasta, esiintuoden muutamia vähempiarvoisia huomautuksia. Suurin piirtein katsottuna lääkintöhallitus kannatti komitean ehdotuksia ja seurauksena olikin, että helmik. 18 p:nä 1938 annettiin asetus majotus- ja ravitsemisliikkeistä. Tämä on suuri terveydenhoidollinen saavutus oloissamme ja ulkomaalaisten suureen maassamme käyntiin nähden valtiollemme tärkeä uudistustoimenpide.

Kuolleisuustilaston kerääminen ja kuolemansyynimistö.

Senjälkeen kuin sisäasiainministeriö toukok. 9 p:nä 1933 päivätyllä kirjelmällään oli kehoittanut lääkintöhallitusta antamaan lausuntonsa kuolleisuustilastoa koskevasta asetusehdotuksesta sekä siitä annetuista lausunnoista, lääkintöhallitus laati uuden ehdotuksen asetukseksi, joka tosin oli suurin piirtein entisen ehdotuksen kaltainen, mutta yksinkertaisempi ja selvempi. Samoin lääkintöhallitus laati asettamansa eri-

koiskomitean välityksellä asiaankuuluvan uuden kuolemansyynimistön, tehden sen mahdollisimman yhdenmukaiseksi vuonna 1929 uusitun kansainvälisen kuolemansyynimistön kanssa ja pääpiirteissään sellaiseksi, jollaisena se nykyään on käytännössä meidän skandinaavisissa naapurimaissamme. Täten pyrittiin aikaansaamaan terveydenhoidon alallakin entistä kiinteämpää vuorovaikutusta muiden — ja varsinkin Skandinavian maiden kesken.

Kysymyksessä olevan tilaston keräämistä varten lääkintöhallitus sitäpaitsi laati erityisen kuolintodistus- ja kuolinilmoituskaavakkeen, edellisen lääkäreitä, jälkimmäisen rekisteriviranomaisia varten. Kumpaankin kaavakkeeseen laadittiin niiden käyttöä varten tarpeelliset ohjeet.

Kun yllämainitut ehdotukset tulivat hyväksytyiksi ja „kuolleisuustilastoa varten toimitettavista tiedoista” annettiin jouluk. 20 p:nä 1935 asetus, joka tuli voimaan tammik. 1 p:nä 1936, saatiin vihdoinkin noin kolmekymmentä vuotta vireillä ollut tärkeä terveydenhoidollinen uudistusasia ratkaistuksi. Tämän mukaan siirtyi kuolleisuustilaston kerääminen papistolta lääkäreille, siis asiantunteviin käsiin, mutta tilaston pito jäi entiseen tapaan tilastollisen päätoimiston tehtäväksi.

Rokotuslainsäädännön uusiminen.

Antaessaan lokakuun 9 päivänä 1925 lausuntonsa Viipurin läänin maaherran ehdotuksesta, että joulukuun 17 päivänä 1883 rokotuksesta annetun asetuksen 8 § muutettaisiin ainakin siten, että sanotun pykälän mukaan rokotuksen laiminlyönnistä annettavien uhkasakkojen määrää korotettaisiin, lääkintöhallitus huomautti, että rokotusta koskeva asetus olisi vanhentuneena kokonaan uusittava. Lääkintöhallitus ehdotti sentähden, että tarkoitusta varten asetettaisiin kolmimiehinen komitea, johon

jäseniksi kutsuttaisiin rokkoaineen valmistuslaitoksen johtaja ja yksi lakimies sekä yksi maalaiskunnallisoloihin perehtynyt henkilö. Mainittu ehdotus ei kuitenkaan silloin johtanut mihinkään tulokseen.

Lähetepäätöksellä N:o 383 tammikuun 14 päivältä 1930 sisäasiainministeriö kehoitti lääkintöhallitusta antamaan lausuntonsa Suomen Kättilöyhdistyksen keskusliiton anomuksen johdosta, että rokottajille rokotuksesta annettava palkkio korotettaisiin ja sentähden järjestettäisiin uudelleen anomuksessa lähemmin esitetyllä tavalla. Tämän johdosta lääkintöhallitus kirjelmässään helmikuun 13 päivältä 1930 esitti seuraavaa: „Lääkintöhallitus pitää anomusta täysin oikeutettuna ja muutosta siinä esitetyissä oloissa kaikin puolin tarpeellisena. Huomautettakoon kuitenkin, että Kättilöyhdistyksen anomus, samoin kuin Viipurin läänin maaherran aikaisemmin toisessa suhteessa tekemä ehdotus, edellyttää vanhan rokotusasetuksen paikkaamista, jotavastoin lääkintöhallitus edelleen on sitä mieltä, että sanottu asetus olisi kokonaisuudessaan uusittava. Lääkintöhallitus katsoo sentähden tarpeelliseksi uudistaa aikaisemmin tekemänsä ehdotuksen, että ehdotusta laatimaan uudeksi rokotusasetukseksi, jota laadittaessa myöskin otettaisiin huomioon rokotattajien oikeudet huomautukset, asetettaisiin kolmimiehininen komitea ja että sanottu komitea myöskin oikeutettaisiin ottamaan sihteeri ja käyttämään mahdollisesti tarvitsemaansa asiantuntija-apua.” Valtionevosto asettikin elokuun 14 p:nä 1930 komitean tekemään ehdotuksen uudeksi rokotusta koskevaksi lainsäädännöksi. Komitea, huomioonottaen tieteen uusimmat saavutukset sekä koti- ja ulkomaiset kokemukset, laati mietintönsä uusine rokotuslaki- ja -asetusehdotuksineen. Tammikuun 26 päivänä 1932 sisäasiainministeriö kehoitti lääkintöhallitusta antamaan silloin juuri valmistuneesta komiteamietinnöstä lausunnon, jonka lääkintöhallitus sitten an-

toi helmik. 22 p:nä 1933 hankittuaan eri lääkäriyhdistyksiltä ja kunnallisilta järjestöiltä niiden lausunnot. Koska komitea perusteluissaan ei ollut maininnut Tukholmassa syysk. 27 ja 28 p:nä 1929 pidetyn Pohjoismaiden lääkintölaitosten yhteistä suojelurokotusta käsittelevän konferenssin mielipidettä, „että rokotus on ollut ja edelleen on suojelevin keino isorokkotartuntaa vastaan ja että, koska ei tunneta toista suojelevaa keinoa tässä mielessä, ei ole syytä muuttaa perusmääräyksiä rokotukseen nähden”, lääkintöhallitus siltä vaaditussa lausunnossaan tahtoi mainita tämän asiantuntijoiden yleisen mielipiteen yhtyen pääpiirteissään komitean tekemiin ehdotuksiin, mutta tehden kuitenkin niihin muutamia muodollisia muutosehdotuksia. Näin tuli lääkintöhallituksen esityksestä rokotuslakiin m. m. sellainen säännös, että laiminlyöty rokotusvelvollisuus jatkuu määrätyn kahden vuoden iän yli. Rokotusoikeuteen nähden lääkintöhallitus lausunnossaan toi esiin komitean mietintöä tältä kohdalta paremmin selventävän ehdotuksen, että sanottu oikeus tunnustettaisiin lääkäreille, kättilöille ja sairaanhoitajattarille, jotka kaikki opiskelijensa yhteydessä ovat saaneet rokotuksessa opetusta ja harjoitusta, mutta että kättilöt kuitenkin toimisivat varsinaisina rokotattajina, kuten tähänkin asti yleensä on tapahtunut. Kuten tunnettua tämä komitean niinkuin lääkintöhallituksenkaan ehdotus ei semmoisenaan tullut rokotuslakiin, vaan, vaikka kaikille yllämainituille myönnettiin rokotusoikeus, määrättiin rokotus maassamme eduskunnan päätöksen mukaan pääasiallisesti lääkäreiden tehtäväksi. Tämä muutos aikaisempiin säädöksiin, joiden mukaan rokotuksen olivat pääasiassa suorittaneet kättilöt, johtui eduskunnan talousvaliokunnan esityksestä. Valiokunta toivoi nimittäin, että rokotus joutuisi mahdollisimman pätevien asiantuntijain käsiin, jotka rokotustilaisuudessa kykenisivät arvostelevaan lapsen terveydentilaa ja päät-

tämään, voidaanko sitä sillä kertaa rokot-
taa, vai onko sen rokotus siirrettävä tuon-
nemmaksi. Kun suuri valiokuntakin oli
hyväksynyt talousvaliokunnan kannan, tuli
eduskunnankin päätös sen mukaiseksi.

Rokotuspalkkion korottamista, jota ko-
mitea mietinnössään jo oli ehdottanut, lää-
kintöhallitus lausunnossaan kannatti lisä-
ten kuitenkin, että kyydin suoritus entiseen
tapaan jäisi kuntien kustannettavaksi, lu-
kuunottamatta erinäisiä Lapin y.m. vähä-
varaisia harvaan asuttuja kuntia, jotka
voisivat saada kyytikustannuksiin lisäavus-
tusta. Palkkion suuruus tuli kuten ennen-
kin lopullisesti määrätyksi väkiluvun pe-
rusteella, mutta hallituksenkin esityksestä
korotettuna senjälkeen, kun laki oli hyväk-
sytty ja varsinaisiksi rokottajiksi määrätty
lääkärit.

Kun vanhoissa rokotusmääräyksissä oli
säännös, jonka mukaan rokottamatonta
lasta ei saanut ottaa kouluun ja kun tämän
säännöksen voitiin katsoa olevan ristiriitai-
dassa yleisen oppivelvollisuuslain kanssa,
lääkintöhallitus ehdotti tämän määräyksen
poistamista, mutta sensijasta säädettäväksi,
että koulujen opettajat olisivat velvolliset
valvomaan, ovatko oppilaat rokotettuja vai
eikö, ja ilmoittamaan rokottamattomat op-
pilaat rokottamista varten paikkakunnan
terveydenhoitolautakunnalle. Tämän joh-
dosta tuli rokotuslakiin 17 §, jonka mukaan
koulun johtajaopettaja on sakon uhalla
velvollinen kuukauden kuluessa, koulun
alettua, tekemään yllämainitun ilmoituksen.

Lääkintöhallituksen alaiset laboratoriot.

Valtion oikeuskemistin laboratorio ja val-
tion seerumlaboratorio ovat vuosikautia toi-
mineet ahtaissa vuokrahuoneistoissa Meri-
tullinkadun N:o 3:ssa. Kun rikollisuus viime
aikoina on lisääntynyt, ovat oikeuskemialli-
set tutkimuksetkin sen mukaan lisääntyneet,
ja serologisten ja bakteriologisten töiden

lisääntyessä toiminta seerumlaboratoriossa-
kin kasvanut. Näin ollen huoneistojen ah-
taus kummassakin laboratoriossa rupe-
si käymään tukalaksi, vielä senkin vuoksi, että
työvoiman lisääminen kävi välttämättö-
mäksi. Näillä perusteilla ja huomioon-
ottaen liiaksi korotetut vuokrat lääkintö-
hallitus teki helmik. 15 p:nä 1934 sisä-
asiainministeriölle esityksen, että valtion
omistama Helsingin yleisen sairaalan
alueella oleva kaksikerroksinen varastohu-
oneisto, sisätauti- y. m. osastojen entinen pe-
sularakennus Snellmaninkadun N:o 14:ssa,
järjestettäisiin laboratoriksi, vielä senkin
vuoksi, että pitkiin aikoihin ei ole toiveita
täydellisen seerumlaitoksen saamisesta. Mi-
nisteriö hyväksyi ehdotuksen, ja laboratoriot
saatiin kesäk. 1 p:nä 1934 sijoitetuiksi val-
tion omaan rakennukseen, jossa kummalla-
kin senjälkeen on ollut hiukan väljempi
toimia.

Työmäärän lisääntymisen takia saatiin
samaan aikaan oikeuskemistille kemiallisiin
töihin perehtynyt apulainen ja seerumlabo-
ratorioon laboratorioapulainen.

Rokotusaineen valmistamislaitoksessa työ
on käynyt pääpiirteissään entiseen tapaan
entisessä vanhassa puisessa rakennuksessa,
jossa viime aikoina on täytynyt suorittaa
joitakin vähäisiä korjauksia ja muutoksia.
Isorokon maahan päästyä vuonna 1936 ja
uusien rokotusmääräysten voimaantultua
vuonna 1937 työ laitoksessa on lisääntynyt.
Se on kuitenkin saatu suoritetuksi entisellä
työvoimalla, joskin laitokseen liittyvät han-
kintakustannukset ovat olojen pakosta hiu-
kan lisääntyneet.

Asetus oikeuslääkeopillisista ruumiin- avauksista.

Kun vuonna 1841 oikeuslääkeopillisten
ruumiinavausten suorittamisesta annetut
säännökset eivät kaikissa suhteissa vastan-
neet nykyajan vaatimuksia, lääkintöhallitus

katsoi ajan tulleen ruveta ehdottamaan uusia tähän asiaan kuuluvia määräyksiä. Loppusäyksen asetuksen tekemiseen antoi eräiden kuntien pyyntö saada perustaa yhteinen ruumiinavaushuone, jollainen yhteistoiminta kuntien kesken lääkintöhallituksen mielestä olisi tehtävä mahdolliseksi. Asetukseen oikeuslääkeopillisista ruumiinavauksista, joka sittemmin annettiin toukok. 15 p:nä 1936 ja tuli voimaan kesäk. 1 p:nä 1936, otettiin paitsi jo mainittua yhteisen ruumiinavaushuoneen käyttömahdollisuutta m. m. tarkempia määräyksiä kuntien velvollisuuksista ruumiinavaushuoneen ylläpitoon sekä niiden ja poliisiviranomaisten velvollisuuksista ruumiin säilyttämiseen ja ruumiinavaustoimituksen avustamiseen nähden. Eräänä oleellisimmista muutoksista entisiin määräyksiin nähden tuli asetukseen määräys, jonka perusteella ruumiinavauksen toimittaminen kaupungeissa siirtyi kaupunginlääkäriltä asianomaiselle piirilääkärille. Tämän lääkintöhallitus ehdotuksessaan katsoi tarpeelliseksi sentähden, että kysymyksessäoleva tärkeä tehtävä siten joutuisi kokeneempiin ja harvempien käsiin ja että maahamme sen kautta saataisiin kasvatetuksi tähän tehtävään paremmin perehtynyt lääkärikunta.

Virkalääkärien aseman parantaminen.

Kun Suomen rahan arvon muuttuessa voimassaolleet määräykset virkalääkärien palkkioista eräistä virkatehtävistä olivat lääkärien keskuudessa aiheuttaneet suurta tyytymättömyyttä, lääkintöhallitus teki sisäasiainministeriöön esityksiä m. m. ruumiinavauksista ja muutamista muistakin oikeuslääkeopillisista tehtävistä suoritettavien palkkioiden korottamisesta. Näistä eri aikoina tehdyistä esityksistä oli seurauksena, että esimerkiksi ruumiinavauspalkkio, joka oli ollut kohtuuttoman alhainen työn tärkeyteen nähden, korotettiin vuonna 1929

300 markaksi ja vuonna 1937 vielä 400 markaksi ja että virkalääkärit viranomaisten pyytämistä, oikeuteen menevistä todistuksista toukok. 8 p:nä 1937 annetun asetuksen mukaan rupesivat saamaan paremmin aikaa ja rahan arvoa vastaavan palkkion, 50 markkaa todistuksista ilman henkilön tutkimista ja 100 markkaa todistuksen antamisesta erityisesti suoritettuine tutkimuksineen. Kysymys lääkärien todistajapalkkioista oikeudessa, mistä lääkintöhallitus myös on tehnyt esityksen, ei vielä ole johtanut tulokseen.

Tämän yhteydessä mainittakoon, että lääkintöhallitus on koettanut parantaa alaistensa virkalääkärien, niin sairaalakuin piirilääkärienkin, taloudellista asemaa heidän palkkojensa ajannukaisiksi korottamisella. Sairaalalääkärien palkankorotusasia on aikaisemmin selostettu. Piirilääkärien palkankorotuksesta tehtyä esitystä ei ole saatu toivottuun tulokseen sentakia, että lääkintöhallituksen ehdottama koko maata käsittävä lääkärinhoidon järjestely on vielä toteuttamatta, ja mainittu palkankorotus on siitä riippuvainen.

Yleisen lääkärinhoidon uudelleen järjestäminen.

Huolimatta siitä, että monen kymmenen vuoden kuluessa yleistä lääkärinhoitoa koskevaa lainsäädäntöä on maassamme yritetty saada uusituksi, on vasta viimeisen kymmenvuotiskauden aikana päästy niin pitkälle, että maamme hallituksessa on laadittavana eduskunnalle esitys tästä asiasta. Lääkintöhallituksella on suuri ansio kysymyksessäolevan laki- ja asetusehdotuksen laatimisessa, joiden pääasiallisena muutoksena entiseen lainsäädäntöön verraten on se, että piirilääkärijärjestelmän sijaan tulisi lääninlääkärijärjestelmä ja että kunnanlääkärit saataisiin entistä enemmän kiinnitetyiksi yleisen terveydenhoidon pal-

velukseen ja kulkutautien vastustamistyöhön. Suuntaviivat puheenaolevaan uudistukseen on v. 1928 esittänyt lääkintöhallituksen pääjohtaja Hannes Ryömä. Tässä yhteydessä ei ole tarkoitus yksityiskohtaisesti ruveta selostamaan ehdotuksen sisäl-

lystä, joka suurin piirtein lienee yleensä tunnettu. Lääkintöhallitus on vakuutettu siitä, että, mikäli asia saa ratkaisunsa ehdotetussa muodossa, tästä uudistuksesta koituisi Suomen kansalle suurta terveyden- ja sairaanhoidollista hyötyä.

III.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
SAIRAALAOASTO
VUOSINA 1928—1937.

E. J. Horelli.

Yliopistoklinikkain suunnittelu.

Kauan vireillä ollut uusien yliopistoklinikkain perustamiskysymys on viime kymmenvuotiskaudenkin aikana yhä edelleen ollut käsittelyn alaisena lääkintöhallituksessa. Kun lääkintöhallitus vuonna 1924 laati sisäasiainministeriölle sairaalarakennuksia koskevan suunnitelman, huomautti se samalla, että näistä kaikkein tärkeimpänä olisi uusien yliopistoklinikkain rakentaminen ensimmäiseksi toteutettava ja ehdotti 60,000,000 markan erän otettavaksi vuosien 1925—1929 menoarvioon juuri tätä tarkoitusta varten. Ehdotukseensa vuoden 1926 menoarvioksi lääkintöhallitus niinkään otti 6,000,000 markan suuruisen määrärahan uuden naistentautien ja synnytysklinikan perustamista varten. Hallitus ei kuitenkaan puheenalaista määrärahaa ottanut menoarvioesitykseensä, mutta hyväksyttiin eduskunnassa vuoden 1926 menoarvioon ensimmäinen 3,000,000 markan suuruinen erä vimeksimainitun yliopistoklinikan perustamiseen.

Tähän vaiheeseen yliopistoklinikkain perustaminen kuitenkin pysähtyi useiksi vuosiksi eteenpäin, sillä näihin aikoihin otettiin esiin kysymys puheenalaisten klinikkain rakentamisesta yhteistoiminnassa valtion ja Helsingin kaupungin kesken. Tässä tarkoituksessa asetettiin eri komiteoita ja asiantuntijatoimikuntia valmistamaan asiaa. Lääkintöhallitus oli edustettuna näissä komiteoissa ja antoi niiden ehdotuksista lausuntojaan. Siihen nähden, että naistentautien ja synnytysklinikan rakentaminen oli kiireellisesti toteutet-

tava, teki lääkintöhallitus esityksiä sisäasiainministeriölle rakennusten sijoittamisesta Meilahden alueelle, arkkitehdin palkkaamisesta ja luonnospiirustusten laatimisesta tulevia rakennuksia varten, niinkään otti menoarvioehdotuksiinsa määrärahoja tarkoitukseen ja koetti kaikin tavoin kiirehtiä klinikan perustamista. Tästä huolimatta saatiin vasta 1930 vuoden menoarvioon lähinnä seuraava määräraha tarkoitukseen. Saman vuoden maaliskuun 8 päivänä lääkintöhallitus teki sisäasiainministeriölle esityksen rakennustoimikunnan asettamisesta naistentautien ja synnytysklinikkaa varten, ja tämä esitys johtikin tulokseen, joten tässä tarkoitettu klinikka valmistui syksyllä vuonna 1934.

Täten ensimmäinen yliopistoklinikka rakennettiin yksinomaan valtion varoilla. Valtion ja Helsingin kaupungin välisen sairaalakomitean mietintö kuitenkin valmistui vuonna 1933 ja päättyi ehdotukseen, että kaupunki rakentaisi ja ylläpitäisi muut yliopistosairaalat ja vuokraisi niissä määrääjäksi opetukseen tarvittavat sairausajat valtiolle. Huhtikuussa vuonna 1934 mietinnöstä antamassaan lausunnossa lääkintöhallitus mainitsi, että valtio jo oli perustanut ensimmäisen klinikkaryhmän ja että eduskunta vuonna 1933 oli lausunut toivomuksen lastenklinikan alkuunpanon kiirentimisestä sekä että valtion joka tapauksessa edelleen olisi rakennettava ja ylläpidettävä lääketieteenkandidaattien opetukseen tarvittavat tieteelliset laitokset ja sairaanhoitajatarkoulu siihen kuuluvine oppilaskoteineen. Näillä perusteilla sekä huomioonottaen, että yliopistoklinikkoihin sisäl-

tyy puhtaasti opetustarkoitusta varten laajoja huonetiloja erikoislaitteineen ja välineineen, joista Helsingin kaupungilla sopimusajan kuluttua ei olisi vastaavaa hyötyä, lääkintöhallitus tuli lausunnossaan siihen johtopäätökseen, että asianmukaisempaa ja käytännöllisempää olisi, että valtio rakentaisi kyseessä olevat sairaalat.

Lääkintöhallitus on tämänkin jälkeen ehtimiseen lausuntojen tahi esitysten muodossa sisäasiainministeriölle huomauttanut uusien yliopistoklinikkain tarpeellisuudesta. Vuoden 1935 menoarvioon eduskunta otti 200,000 markan suuruisen siirtomäärärahan lastentautien klinikan suunnittelua varten, ja huhtikuun 28 päivänä 1936 asetettiin valtion ja Helsingin kaupungin edustajista kokoonpantu neuvottelukunta laatimaan ehdotusta yliopistoklinikkain perustamisesta lääkintöhallituksen yllä selostetussa lausunnossa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Neuvottelukunnan työ siirtyi vuoteen 1938.

Vuoden 1937 menoarvioon otettiin 2,000,000 markan ja vuoden 1938 menoarvioon 5,000,000 markan suuruisen siirtomääräraha lastentautien klinikan perustamiseksi. Elokuussa 1937 lääkintöhallitus valtioneuvostolle ehdotti rakennustoimikunnan asettamista. Klinikan sairaspaikkaluku on suunniteltu silmälläpitäen ei ainoastaan lääketieteenkandidaattien opetustarvetta vaan samalla ottaen huomioon, että se toistaiseksi suurin piirtein tyydyttäisi myöskin Helsingin kaupungin sairaspaikkatarpeen tällä alalla, ja on sairassijaluku sen mukaisesti suunniteltu 190:ksi.

Lääkintöhallitus on jo usean vuosikymmenen ajan tehnyt lukuisia esityksiä yliopistosairaalain rakentamiseksi, mutta niiden rakentamiseen on ryhdytty vasta kuluvan vuosikymmenen aikana, jolloin lääkintöhallituksen nykyinen vakinainen pääjohtaja on voinut vaikuttaa asiaan sekä virkaominaisuudessaan että eduskunnan ja sen valtiovarainvaliokunnan jäsenenä.

Lasarettisairaalat, keuhkotauti- ja muut tuberkuloosisairaalat ja -parantolat.

Vaikkakin sen jälkeen kun maamme sai itsenäisesti järjestää asiansa, yhä enemmän huomiota alettiin kiinnittää myöskin sairaalalaitoksen kehittämiseen, olivat mahdollisuudet tässä suhteessa varsinkin ensimmäisenä vuosikymmenenä varsin rajoitetut. Uusia sairaaloita määrärahojen puutteessa tuskin ensinkään voitiin perustaa, käytännössä olevia ei myöskään voitu sanottavasti laajentaa ja sairaalain kunnossapitoonkin myönnettiin niukasti varoja. Lääkintöhallituksen tässä suhteessa tekemät esitykset ja suunnittelut yleensä eivät johtaneet tuloksiin. Läänin- ja yleisten sairaalain lasarettipaikkojen lukumäärän lisäys sanottuna kymmenvuotiskautena oli vain 315. V. 1917 oli sairassijoja 1,298, vastaava luku v. 1927 oli 1,613. Tähän sisältyy myöskin Unioninkadun 38 varrella sijaitseva venäläinen sairaala, joka sanottuna aikana luovutettiin valtiolle, osittain kunnostettiin ja liitettiin Helsingin yleiseen sairaalaan. Sukupuolitautisten sairaaloissa ja osastoilla paikkojen luku yllä tarkoitettuna aikana väheni 1184:stä 860:ksi, kun erinäisiä sodan aikana perustettuja tilapäisiä sukupuolitautisairaloita tarpeettomina voitiin lopettaa.

Tuberkuloosiparantoloissa oli v. 1917 kaikkiaan 623 sairassijaa, joista 543 keuhkotautisia ja 80 luu- ja niveltuberkuloosia sairastavia varten. Sanotut parantolat olivat joko puhtaasti yksityisluontoisia tahi kuntien ja yhdistysten perustamia pikkuparantoloita. Vuonna 1920 avattiin valtiolle luovutettu Halilan parantola, jossa aluksi oli 100 sairassijaa. Näitä kuitenkin vähitellen lisättiin, joten niitä v. 1927 oli 270. Toinen suuri kansanparantola, pääasiallisesti valtion varoilla rakennettu ja valtion avustama, 150 sairaspaiikkaa sisältävä Satakunnan parantola valmistui v. 1925 sekä parantolan yhteyteen perustettu

120 sairauspaikkaa sisältävä lasten parantola nivel- ja luutuberkuloosia sairastavia varten v. 1927. Jotenkin samaan aikaan valmistuivat miltei yksinomaan valtion varoilla rakennettu Muurolan parantola sekä Högåsenin ja Forssan parantolat. V. 1927 lopussa oli keuhko- y. m. tuberkuloosia sairastavia varten 1,628 sairauspaikkaa.

Kuten edellä on mainittu, teki lääkintöhallitus yllä tarkoitettuna aikana esityksiä valtion sairaalalaitoksen kehittämiseksi. Näistä mainittakoon, että lääkintöhallitus menoarvioehdotuksiinsa otti huomattavia määrärahoja uusien läänin- ja yleisten sairaaloiden perustamiseksi ja toiminnassa olevien laajentamiseksi. Siten lääkintöhallituksen v. 1924 menoarvioehdotuksessa tähän tarkoitukseen oli merkitty 9,904,000 markkaa. V. 1925 lääkintöhallitus laati tätä tarkoittavan viisivuotissuunnitelman, joka päättyi 27,372,500 markkaan. V. 1927 menoarvioehdotukseen merkittiin 14,880,800 markkaa ja v. 1928 20,445,000 markkaa. Valtion menoarvioon otettiin tarkoitukseen v. 1924 ainoastaan 3,110,000 markkaa (tähän luettuna Jyväskylän yleisen sairaalan rakennusten kauppahinnan loppuosa 1,600,000 markkaa), v. 1925 4,889,000 markkaa, v. 1926 9,700,000 markkaa ja v. 1927 3,835,300 markkaa. Näistä määrärahoista oli tarkoitettu Vaasan läänin uuden lääninsairaalan rakentamiseen yhteensä 6,000,000 markkaa, Turun lääninsairaalan laajentamiseen 3,000,000 markkaa, Hämeenlinnan lääninsairaalan laajentamiseen 1,000,000 markkaa, uuden naistentautien ja synnytysklinikan perustamiseen 3,000,000 markkaa, Savonlinnan yleisen sairaalan lisärakennus- ja uudistustöihin 1,484,000 markkaa sekä erinäisten aluesairaalain ja lääkärinasuntojen perustamiseen Oulun läänin pohjoiseen osaan 2,965,000 markkaa.

Yllämainituilla määrärahoilla aluksi toteutettiin Savonlinnan yleisen sairaalan laajennus- ja muutustyöt, jotka päättyivät

kesällä 1926. Tällöin sairaalan lasaretti-osastolle saatiin 8 uutta sairauspaikkaa, taolusrakennukset samalla uusittiin ja uusi pesulaitos rakennettiin. Hyrynsalmen yleinen 10 sairassijaa käsittävä sairaala valmistui v. 1927. Vuonna 1928 valmistuivat Vaasan läänin Seinäjoelle perustettavan uuden lääninsairaalan piirustukset, ja määrärahoja oli saatu siksi paljon, että rakennustyöt voitiin panna alkuun. Näistä samoin kuin sen aikaisista sairaalarakennustoista yleensä huolehti yleisten rakennusten yllähallitus.

Kymmenvuotiskautena 1928—1937 oli läänin- ja yleisten sairaalain perustamiseen valtion menoarvioon, kuten alla olevasta luettelosta selviää, määrärahoja otettu: v. 1928 8,282,000 markkaa, v. 1929 14,185,700 markkaa, v. 1930 24,100,000 markkaa, v. 1931 8,930,000 markkaa, v. 1932 343,500 markkaa, v. 1933 9,280,000 markkaa, v. 1934 15,200,000 markkaa, v. 1935 17,841,500 markkaa, v. 1936 19,310,000 markkaa ja v. 1937 17,908,000 markkaa, yhteensä siis 135,380,700 markkaa. Tämän lisäksi on valtion menoarvioon työttömyyden lieventämistä varten otetuista määrärahoista läänin- ja yleisten sairaalain perustamiseen käytetty v. 1932 1,710,543 markkaa, v. 1933 12,716,037 markkaa ja v. 1934 1,987,272 markkaa. Yllä tarkoitettujen sairaalain perustamiskustannuksiin on siten vuosina 1928—1937 myönnetty kaikkiaan 151,794,552 markkaa.

Puheenalaisten määrärahojen lisäksi on sairaalain vuosikorjauksiin myönnettyjä varoja varsin suuressa määrin — runsaasti 10,000,000 markkaa — ollut käytettävä perusparannusluontoisiin töihin, vieläpä lisärakennuksiinkin. Useihin sairaaloihin on näillä määrärahoilla järjestetty keskuslämmitys, uudet vesi-, viemäri- ja sähköjohdot, vanhoja rakennuksia uusittu ja ajanmukaistutettu sekä m. m. Helsingin yleisen sairaalan yhteydessä toimiva, vapautuneeseen naistentautien osastorakennukseen

järjestetty sädehoitolaitos, muodostettu uutta tarkoitustaan palvelemaan.

Ryhtyessämme tarkastamaan, mitä kaikkea edellämainituilla varoilla on aikaansaatu, lienee tarkoituksenmukaista käsitellä kymmenvuotiskautta kokonaisuutena ja sen mukaisesti seuraavassa mainita uudet perustetut sairaalat sekä olemassa olleiden laajennukset, enimmänsä varoja kysyneet muutostyöt ja perusparannukset sairaalain maantieteellistä asemaa seuraten eli läänittäin. Täten parhaiten käy esiin myöskin se, mitkä paikkakunnat kaikista näistä töistä etupäässä ovat tulleet osallisiksi.

Helsingin yleinen sairaala.

Heti alun pitäen todettiin, että sairaalassa vallitsi suuri puute hoitajattarien, oppilaiden ja palveluskunnan asunnoista. Parannuksen aikaansaamiseksi tässä suhteessa on asuin-, oleskelu- ja kylpyhuoneita sekä keittiöitä järjestetty seuraaviin rakennuksiin: vuonna 1928 ensimmäisen sisätautien klinikan ullakkokerrokseen ja v. 1929 toisen osastoryhmän keittiörakennuksen yläkerrokseen; v. 1931 yliopiston serologisen laitoksen vanhassa klinikassa sijainneisiin, uuden serologisen laitoksen perustamisen takia vapautuneisiin huoneistoihin, jotka muodostettiin hoitajattarien, muiden toimihenkilöiden ja palveluskunnan asunnoiksi, ja vuonna 1931 perin pohjin uusittuun sairaalaan II osastoryhmän hoitajattarien asuntolana toimineeseen rakennuskerrokseen. Vuonna 1933 perustettiin kirurgiseen sairaalaan uudet asunnot niihin kuuluvine kanslia- y. m. huoneineen ylihoitajattarelle, apulaisylihoitajattarelle ja yhdelle osastonhoitajattarelle. Täten on kaikkiaan saatu tarkoitukseen 62 enimmäkseen uudesta rakennettua, osittain kuitenkin vanhoista muodostettua ja uusittua, asuin- ja oleskeluhuonetta, 3

keittiötä ja 10 kylpy- tai suihkuhuonetta. Niinikään v. 1928 laajennettiin kättilöoppilaiden asuntola, jolloin lisärakennukseen saatiin asunnot 39 henkilölle. Viimeksi mainittua rakennusta varten valtion menoarvioon otetusta määrärahasta myönnettiin 550,000 markan suuruinen erä.

Lastentautien klinikan päärakennus korotettiin v. 1928 kolmikerroksiseksi. Täten perustettuun ylimpään kerrokseen sijoitettiin etupäässä henkilökunnan asuntoja, joten sairassastoilla sijainneet asuinhuoneet voitiin muuttaa potilas-, osastojen apu- y. m. huoneiksi. Koko rakennukseen asennettiin keskuslämmitys ja uudet johtoverkostot sekä uusi maitokeittiö siihen kuuluvine laitteineen. Kustannukset olivat kaikkiaan 1,448,000 markkaa ja sairaspaiikkojen lisäys 15.

Kun sairaalan *naistentautien osasto* perin ahtaana ei vastannut tarkoitustaan, järjestettiin vuonna 1929 sen läheisyydessä sijaitsevaan toiseen rakennukseen uusi 25 paikkaa käsittävä erillinen osasto leikkaus- y. m. tarpeellisine huoneineen. Osasto varustettiin keskuslämmityksellä, uusilla vesiviemäri- ja sähköjohdoilla ja muodostettiin vuonna 1935, sen jälkeen kuin uusi naistentautien ja synnytysklinikkarakennus oli valmistunut, lisäosastoksi korvatautien klinikkaan. Tällöin osastolla edelleen suoritettiin sen muuttuneesta tarkoituksesta johtuneita rakenteellisia ja koneteknillisiä muutos- ja uusimistöitä. V. 1929 edelleen uusittiin ja ajanmukaistutettiin sairaalan toisen osastoryhmän keittiöosasto siihen kuuluvine apu- ja ruokailuhuoneineen ja v. 1931 järjestettiin yhteinen keittiöosasto ja ruokailuhuoneet höyrypatoineen ensimmäistä osastoryhmää varten sekä niinikään yhteinen keittiö neljänteen osastoryhmään kuuluvia lastentautien sairaalaa ja synnytyslaitosta varten. Ensimmäisessä sisätautien osastorakennuksessa olevan keittiön siten vapautuessa, perustettiin siihen sannottua klinikkaa varten 5 huonetta käsit-

tävä laboratorio, johon samalla hankittiin tarpeelliset tutkimusvälineet.

Kirurgisen sairaalan vanhentuneessa eristysosastorakennuksessa suoritettiin v. 1931 perinpohjaisia korjauksia ja perusparrannuksia ja on sitä sen jälkeen käytetty poliklinikan sairaalaosastona. Rakennukseen järjestettiin keskuslämmitys, uudet vesi-, viemäri- ja sähköjohdot ja siinä toimitettiin samalla huomattavia rakenteellisia muutostöitä.

V. 1932 Helsingin yleisen sairaalan eri osastojen sähköjohdot ja niihin kuuluvat laitteet muutettiin siten, että ne hyväksyttiin taloustariffiin siirtymistä vastaaviksi.

Sen tähden, että kirurgiseen sairaalaan kuuluvassa toisessa kirurgisessa klinikassa oli vain yksi leikkaussali, joka samalla toimi luentosalina ja jota kaiken tämän lisäksi vielä käytettiin poliklinikassa suoritettaviin leikkauksiin, korotettiin v. 1933 sairaalan päärakennuksen keskiosa yhdellä asuinkerroksella. Tänne sijoitettiin uusi leikkausosasto, johon kuuluu 2 leikkaussalia, instrumenttien ja sidosaineiden sterilisointihuoneet, sidostarpeiden valmistushuone, lääkärin huoneet y. m. Hoitajattarien asuinhuoneiksi tarkoitettu osa kerrosta jäi määrärahojen puutteessa toistaiseksi vain ulkoseinien varaan. V. 1936 hankittiin sairaalaan uudet röntgenkoneistot — kaksi tutkimusta ja kolmas hoitoa varten — ja samalla järjestettiin sähköteho vaihtovirraksi.

Kun kirurgisen osaston puhelinalaitos ei toiminut tyydyttävästi sekä kun puhelinyhteyden saanti sairaalan eri osastoille oli hankalaa, järjestettiin v. 1929 sanottua sairaalaa sekä lastentautien ja synnytysosastoa varten yhteinen puoliautomaattinen puhelinkeskus johtoineen ja koneistoineen.

Sittenkun eduskunta oli menoarvioon ottanut määrärahoja uutta *naistentautien ja synnytysklinikkaa varten*, ja tässä tarkoituksessa asetettu rakennustoimikunta oli saanut piirustukset työselityksineen ja kus-

tannuslaskelmineen valmiiksi sekä hankkinut niille asianomaisen vahvistuksen, aloitettiin rakennustyöt toukokuussa 1932, ja sairaalarakennus valmistui syksyllä 1934. Sairaala on rakennettu lääketieteen nykyaikaista kehitystasoa täysin vastaavaksi ja sisältää kaksi naistentautien sekä kaksi synnytysklinikkaa poliklinikkoinen ynnä röntgenosaston tutkimus- ja hoitovälineineen. Sairaspaikkojen luku on 237, päärakennuksen kuutiotilavuus 83,500 m³ ja kokonaiskustannukset kalustoineen 29,125,000 markkaa. Sairaalan yhteyteen on rakennettu huoneistot kahdelle ylilääkärille ja kahdelle apulaisopettajalle sekä asunnot 8 apulaislääkärille, 20 lääketieteenkandidaatille, 2 ylihoitajattarelle ja 95 hoitajattarelle. Alueelle aikaisemmin perustettuun talousrakennukseen kunnostettiin keittiöosasto siihen kuuluvine nykyaikaisine koneistoineen, pesulaitos, suurin osa palveluskunnan huoneita ja taloudenhoitajan asuntohuoneisto.

Täten vapautuneeseen naistentautien klinikan rakennukseen järjestettiin, kuten jo yllä on mainittu, vuosina 1935 ja 1936 *sädehoito-osasto* etupäässä syöpätaudin röntgen- ja radiumhoitoa varten. Tässä tarkoituksessa vuoden 1935 menoarvioon otettiin 1,000,000 markan suuruinen määräraha radiumin hankkimista varten osastolle. Rakennuksen alakerrokseen on sijoitettu poliklinikka, tutkimus-, kanslia- ja käsittelyhuoneet, yläkerrokseen varsinaiset sairaalaosastot. Röntgenkoneita oli v. 1937 lopussa yksi tutkimusta ja kolme hoitoa varten. Sairassijoja on 43, ja perustamiskustannukset rakennus- ja koneteknillisistä töistä olivat 1,760,000 markkaa ja sisustamiskustannukset röntgen- y. m. koneistoineen 800,000 markkaa. Kaiken tämän lisäksi on mainittava valtioneuvos W. von Frenckellin 5,000,000 markan suuruinen lahjoitus radiumin hankkimista varten, joka puheenaoleva radiummäärä on päätetty sijoittaa sädehoitolaitokselle. Sä-

dehoitolaitosta varten järjestettiin edelleen patologis-anatominen laboratorio, joka toistaiseksi sijaitsee yliopiston patologis-anatomisella laitoksella.

Naistentautien ja synnytysosaston siirryttyä uuteen rakennukseen jäi entinen synnytysklinikka toimimaan kätilöopiston synnytysosastona. Siihen kuuluvissa rakennuksissa on sittemmin tehty rakenteellisia ja koneteknillisiä parannuksia, suuria potilashuoneita on jaettu, uusi neuvontasema perustettu, teknillisiä laitteita uusittu ja osaan rakennuksia on järjestetty keskuslämmitys. Talousrakennukseen on järjestetty lääkärin, ylikättilön y. m. huoneistoja. Tässä mainittuja töitä varten on myönnetty kaikkiaan 527,000 markan suuruinen erä.

Keskuslämmityksen asentamisen yhteydessä *silmätautien osastolla* suoritettiin v. 1937 kunnostamis- ja korjaustöitä, joista viimeksimainittuja töitä varten on käytetty 340,000 markkaa.

Loviisan yleinen sairaala.

Sairaalan 26 sairassijaa käsittävä päärakennus laajennettiin ja uusittiin ajanmukaiseen kuntoon v. 1929—1930. Samalla siihen järjestettiin keskuslämmitys, uudet vesi-, viemäri- ja sähköjohdot, uudet leikkaussalit, röntgentutkimushuoneet ja potilasosastoille tarvittavat apuhuoneet. Sairassijojen luku, joka aikaisemmin oli 26, täten lisääntyi 40:ksi. V. 1933 perustettiin uusi talousrakennus, johon myöskin hoitajattarien ja naispalvelijoiden asuinhuoneet on sijoitettu. V. 1934 sairaalan entisestä talousrakennuksesta muodostettiin taloudenhoitajan konttori ja asuinhuoneisto, niinkään myöskin konemestarin ja miespalveluskunnan asunnot. Rakennuksia varten myönnettiin varoja yhteensä 2,730,000 markkaa.

Turun lääninsairaala.

Sairaalan lasarettiosastolla oli v. 1927 lopussa 110, mielisairaiden vastaanottolaitoksessa 47 ja sukupuolitautisten osastolla 30 sairassijaa. Uusimis- ja laajennustyöt, jotka aloitettiin v. 1928, ovat siitä lähtien miltei yhtämittaisesti jatkuneet v. 1938 alkuun. Ensinnä osa sukupuolitautisten osastoa muutettiin lasarettiosastoksi, sairasten vastaanottoa varten kunnostettiin erityinen huoneisto, niinkään järjestettiin sairaalaan toinen leikkaussali, röntgenhoito-osasto ja automaattinen puhelinkeskus ja alilääkärin asuinrakennus uusittiin. Vuonna 1928 alettiin perustaa uutta lämpökeskusta ja talousrakennusta, johon sijoitettiin keittiö- ja pesulaosastot sekä ruokailuhuoneet ja naispalvelijoiden asunnot. Konemestaria ja miespalvelijoita varten perustettiin erillinen asuinrakennus. Nämä kaikki valmistuivat v. 1930. Täten vapaaksi tullut talousrakennus korotettiin 2 asuinkerroksella ja muodostettiin sairaanhoitajataroppilaskodiksi ja -kouluksi 100 oppilaalle. Tähän rakennukseen lisäksi järjestettiin sairaalan konttori, lääkärin kansliat, laboratorio- ja kirjastohuoneet. Seuraavassa vaiheessa mielisairaiden vastaanottolaitos suljettiin ja siihen, kun se oli perin pohjin korjattu uuteen tarkoitukseensa, sijoitettiin sisätautisten osasto. Samanaikaisesti suoritettiin korjaus- ja uusimistöitä silloisella kirurgisella osastolla. Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä asennettiin keskuslämmitys, uudet vesi-, viemäri- ja sähköjohdot tässä mainittuihin rakennuksiin. Yllälueteltuihin töihin on varoja myönnetty kaikkiaan 9,942,000 mk.

V. 1934 alettiin sairaalaa laajentaa keskussairaalaksi, missä tarkoituksessa ryhdyttiin perustamaan uutta sairaalan päärakennusta, johon sijoitettiin kirurgiset osastot (124 sairassijaa), sisätautisten osastot (128 sairassijaa), silmätautien (18 s.s.), korvatautien (23 s.s.), yksityisosastot (32

s.s.) sekä sairaiden vastaanotto-, röntgen- ja laboratorio-osastot, lääkärin kansliat, keskusvarasto, autotallit y. m. Rakennuksen kuutiotilavuus on 44,850 m³. Samanaikaisesti perustettiin lääkärin, muiden virkailijain ja hoitajattarien asuinrakennus, joka sisältää huoneistot 7 lääkärille ja taloudenhoitajalle, asunnot 8 lääketieteenkandidaatile, 3 talouspuolen toimihenkilölle, ylihoitajattarelle ja 81 hoitajattarelle sekä kokous- y. m. huoneita. Rakennuksen kuutiotilavuus on 19,300 m³. Erilliseen rakennukseen on sijoitettu kappeli-, ruumis- y. m. tähän kuuluvat huoneet. Kun sairaat kesällä 1937 siirrettiin uuteen päärakennukseen, alettiin vanhoissa sairaalarakennuksissa suorittaa muutos- ja korjaustöitä niiden muodostamiseksi uusiin tarkoituksiinsa. Siten sisätautien osasto muutettiin lastenosastoksi ja kirurginen osasto naistentautien-, synnytys- ja eristysosastoksi. Lastentautien osastolle järjestettiin 74 ja viimeksimainitulle osastolle 47 sairassijaa. Sukupuolitautisten osastolla, johon liitettiin siitä lasarettiosastona käytetyt paikat, tulee olemaan 59 paikkaa, ja entinen lasten- ja eristysosasto tarkoitukseen sopimattomana on jätetty käyttöä vaille. Sairaalassa on nykyisin 520 sairassijaa. Kaikkiaan ovat laajenus- ja siitä johtuvat muutostyöt ilman irtainta sisustusta maksaneet 26,275,000 markkaa. Näihin perustamiskustannuksiin ovat Turun ja Naantalın kaupungit sekä läheiset maalaiskunnat osallistuneet suorittaen käytettäväkseen asetetusta 305 sairaspaikasta yhteensä 9,150,000 markkaa. Edelleen mainittakoon, että yllämainitut kunnat ovat sitoutuneet suorittamaan puolet sairaalan nettomenoista tässä mainituilla sairaspaikoilla käyttämiensä hoitopäivien osalta.

Porin yleinen sairaala.

Kun sairaalassa ei ollut eri osastoja sukupuolitauteja sairastavia varten, eikä näitä

siten voitu pitää erillään lasarettiosastolla hoidettavista, lopetettiin v. 1929 sairaalan synnytysosasto ja muodostettiin siitä osasto sukupuolitautisia varten. Samalla tehtiin sopimus Porin kaupungin kanssa paikkojen varaamiseksi kaupungin omistamassa synnytyslaitoksessa maalaiskunnista kotoisin oleville synnyttäjille. Täten myöskin lasarettipaikkojen luku, joka tähän asti oli ollut 30, kohosi 50:ksi.

Kaikesta tästä ja lisääntyneestä työmäärästä johtui, että sairaalassa ei ollut riittävästi hoitajattarien asuntoja, vaan oli niitä jo useina vuosina ollut vuokrattava sairaalan ulkopuolelta. Sen takia v. 1930 järjestettiin sairaalan päärakennuksen ullakolle 4 hoitajatarasuntoa.

Sen tähden, että sairaala edelleen oli perin ahdas ja puutteellisesti varustettu eikä sellaisena lähimainkaan tyydyttänyt laajan ja väkirikkaan vastaanottoalueen sairaalatarvetta, ryhdyttiin v. 1934 valtion ja kuntien yhteistoiminnalla perustamaan uutta yleistä sairaalaa. Tätä varten Porin kaupunki jo aikaisemmin oli lahjoittanut 5 hehtaarin suuruisen tarkoitukseen sopivan ja arvokkaan, rautatieaseman läheisyydessä sijaitsevan alueen, johon myöhemmin vielä ilmaiseksi saatiin noin 1.20 hehtaarin suuruinen lisäalue. Sairaalaan on perustettu sisätautien- (62 sairassijaa), kirurgiset (62 sairassijaa), naistentautien- ja synnytys- (27 sairassijaa), lastentautien- (24 sairassijaa), sukupuolitautisten (30 sairassijaa), eristys- (13 sairassijaa) ja yksityisosastot (12 sairassijaa), niinkään sairaiden vastaanotto- ja röntgenosastot. Sairaspaikkojen luku on 230. Rakennukseen on edelleen järjestetty asunnot ylihoitajattarelle ja 52 hoitajattarelle, kokous- y. m. huoneita sekä keittiöosasto, pesulaitos ja lämpökeskus.

Erillinen lääkärin asuinrakennus sisältää huoneistot 4 lääkärille ja taloudenhoitajalle. Palveluskunnan rakennuksessa on kaikkiaan 29 huonetta. Näiden lisäksi on

perustettu omat rakennukset kappelia, ruumishuoneita, autotalleja sekä työverstaita varten. Rakennusten yhteinen kuutiotilavuus on 52,500 m³ ja kustannukset ilman irtaimistoa 19,400,000 markkaa. Porin kaupunki ja läheiset maalaiskunnat ovat osallistumalla sairaalan perustamiskustannuksiin varanneet itselleen käyttöoikeuden 123 sairaspaiikkaan ja suorittaneet näistä kertakaikkisena perusmaksuna 3,690,000 markkaa. Käyttökustannusten suorittamiseen kunnat ovat sitoutuneet saman periaatteen mukaisesti, kuin Turun lääninsairaala on mainittu.

Hämeenlinnan lääninsairaala.

Sairaalan päärakennusta alettiin laajentaa v. 1928, sairasosastot samalla uusittiin ja ajanmukaistutettiin, uusi leikkausosasto järjestettiin, niinikään keskuslämmitys ja muut johtoverkostot teknillisine laitteineen. Henkilökunnan asuinhuoneet sijoitettiin uudesta perustettuun kolmanteen asuinkerrokseen. Lasarettipaikkojen luku, joka aikaisemmin oli ollut 51, täten lisääntyi 86:ksi. Rakennus- ja koneteknillisiä töitä varten otettiin v. 1927 ja 1928 menoarvion yhteensä 3,700,000 markkaa. Rakennus valmistui v. 1929 kuluessa.

V. 1934—1935 perustettiin sairaalaan uusi talousrakennus, joka sisältää höyrykeskuskeittiön apuhuoneineen, leipomon varastoineen, henkilökunnan ruokailuhuoneet, ruokatarvarain säilytysruoneet jäädytyskoneistoineen ja keskusvaate- y. m. varastohuoneet. Ylin eli kolmas kerros on varattu henkilökunnan asunnoiksi oleskelu- ja kylpy- y. m. huoneineen. Samanaikaisesti rakennettiin koko sairaalaa varten yhteinen kattilahuone ja pesulaitosrakennus korotettiin kaksikerroksiseksi, joista ylempi kerros järjestettiin palvelijattarien asunnoiksi. Pesulaitokseen hankittiin nykyaikaiset koneistot. Rakennuskustannukset olivat 2,000,000 markkaa. Edellisten

lisäksi on laadittu suunnitelma ylilääkärin ja taloudenhoitajan huoneistojen järjestämisestä entiseen täten vapautuneeseen talousrakennukseen.

Tampereen yleinen sairaala.

Kun sairaala valmistui vasta vuonna 1911, on se sekä rakennuksiin että teknillisiin laitteisiin nähden yleensä suunniteltu nykyaikaiset vaatimukset huomioonottaen eikä siten ole samassa määrässä kuin paljon aikaisemmin rakennetut sairaalat olleet muutosten ja uusimisen tarpeessa. Viime aikoina suoritettut työt ovat sen tulkia etupäässä kohdistuneet rakennusten ja laitteiden kunnostamiseen ja ylläpitoon. Lämpöjohtojärjestelmässä on kuitenkin polttoaineiden kulutuksen säästämistarkoituksessa tehty uudistuksia ja sähköjohdot on suurimmalta osalta ollut tarpeen uusita. Vasta v. 1937 on sairaalan pää- ja talousrakennuksessa toimitettu suurehkoja korjaus- ja muutostöitä, leikkausosasto on ajanmukaistutettu ja laajennettu, sukupuolitautilisten osastot on käytävillä yhdistetty lasarettiosastoihin ja niille kuuluneet 40 sairaspaiikkaa muutettu lasarettipaikoiksi. Erillisessä puurakennuksessa sijainnut eristysosasto sen sijaan on muodostettu sukupuolitautilisten osastoksi. Täten on sairaalan lasarettiosaston toiminta keskitetty ja osastolle saatu lisää sairas-sijoja. Tässä tarkoitettut korjaus- ja uusimistyöt, jotka on suoritettu vuosikorjausmäärärahoilla, ovat määrärahojen puutteessa osittain siirtyneet vuoteen 1938.

Vuipurin lääninsairaala.

Sairaanhoitajatarkoulua ja oppilaskotia varten rakennettiin vuonna 1929 huoneistot korottamalla kansliarakennus yhdellä asuinkerroksella. Tänne sijoitettiin luokka-, harjoittelu- y. m. opetusta varten tarpeelliset huoneet sekä lisäksi oppilaiden asuinhuoneita. Tarkoitukseen otettiin menoar-

vioon 1,000,000 markan suuruinen siirtomääräraha. Rakennustyöt valmistuivat vuonna 1930.

Sairaalan ahdas ja puutteellinen talousrakennus laajennettiin ja korotettiin vuosina 1932—1933. Höyrykeittiö suurennettiin ja ajanmukaistutettiin, apuhuoneita lisättiin ja jäähdytyskoneistot asennettiin. Edelleen siihen järjestettiin ruokailuhuoneet lääkäreille, hoitajattarille, oppilaille ja palveluskunnalle sekä asuinhuoneet seurusteluhuoneineen 52 palveluskuntaan kuulvalle henkilölle. Perustamiskustannukset olivat 1,300,000 markkaa.

Vuosina 1935—1936 mielisairasten vastaanottolaitos muutettiin sukupuolitaustisten osastoksi, jossa tarkoituksessa se perin pohjin korjattiin. Rakennukseen järjestettiin käsittely- y. m. tarpeelliset lisähuoneet sekä hoitajattarien asuntoja, ja on siinä 80 sairaspaiikkaa. Sukupuolitaustien osastorakennukset järjestettiin uuteen tarkoitukseen: perin rappeutunut naisten osasto muutettiin sairaanhoitajatarkouluksi, jossa tarkoituksessa siellä oli suoritettava huomattavia korjaus- ja kunnostamistöitä. Miesten sukupuolitaustiosastosta ja samaan rakennukseen sijoitetusta lasarettiosastosta muodostettiin sisätautien- ja lastentaustienosastot. Myöskin rakennuksen kellarikerros otettiin käytäntöön ja sinne sijoitettiin sairaiden vastaanottotilat tutkimus-, kylpy- y. m. huoneineen, laboratorio ja lääkärin kanslia. Varsinaiset potilaskerrokset niinkään muodostettiin erikoistarkoitustaan palvelemaan. Osastolla on 80 sairassijaa. Kaikkiin kolmeen rakennukseen järjestettiin keskuslämmitys ja uudet muut johtoverkostot. Kustannukset tässä luetelluista töistä olivat 1,777,000 markkaa.

Sortavalan yleinen sairaala.

Ensimmäisenä toimenpiteenä oli uuden talousrakennuksen perustaminen. Tähän

sijoitettiin paitsi keittiötä apuhuoneineen, höyrykattiloineen, jäähdytyskoneistoineen ja asiaankuuluvine teknillisine laitteineen leipomo varastoineen, ruokailuhuoneet, alilääkärin ja taloudenhoitajan huoneistot, taloudenhoitajan konttori, 16 hoitajattaren ja 11 taloushenkilökunnan asuinhuonetta seurustelu-, kylpy- y. m. huoneineen. Samalla rakennettiin uusi höyrykattilakeskus koko sairaalaa varten, pesulaitos laajennettiin ja sen koneistot uusittiin. Rakennustyöt suoritettiin v. 1932. Seuraavana vuonna sairaalan päärakennuksessa sijaitsevat potilasosastot suunniteltiin uudelleen ja toteutettiin niissä tästä kaikesta johtuneet uusimis- ja muutostyöt. Kellarikerrokseen, johon keskuslämmityskattilat aikaisemmin oli sijoitettu, järjestettiin sairaalaan pyrkivien vastaanotto-, tutkimis- ja kylpyhuoneet, röntgenhuoneet, lääkärin kansliat, laboratorio ja potilaiden vaatteiden säilytys huoneet. Sairaalan laajennus- ja muutostöihin myönnettiin kaikkiaan 3,131,000 markkaa. Lasarettiosastolle täten saatiin lisää 30 sairassijaa.

Mikkelin lääninsairaala.

V. 1932—1934 perustettiin sairaalan uusi päärakennus, johon kaikki lasarettiosastot sijoitettiin. Näissä on yhteensä 117 sairassijaa, joista 18 lasten-, 16 eristys- ja 8 yksityisosastolla. Rakennukseen edelleen on sijoitettu sairaiden vastaanotto-, leikkaus- ja röntgenosastot, laboratorio sekä alilääkärin ja konemestarin asunnot. Samalla rakennettiin uusi höyrykeskuskeittiö tarpeellisine apuhuoneineen ja jäähdytyskoneistoineen sekä lisää asuinhuoneita palveluskuntaa varten. Näiden uudisrakennusten kuutiotilavuus on 20,000 m³.

Entiseen talousrakennukseen järjestettiin leipomo ja palveluskunnan asuinhuoneita ja pesulaitos ajanmukaistutettiin uusine koneistoineen. V. 1935 sairaalan entisestä päärakennuksesta muodostettiin alilääkärin

huoneisto sekä asunnot ylihoitajattarelle ja 20 hoitajattarelle oleskelu-, kylpy- y. m. tarpeellisine apuhuoneineen. Kokonaiskustannukset sairaalan laajennus- ja muutostöistä olivat 5,580,000 markkaa.

Kuopion lääninsairaala.

Sairasosastoilla yleensä on suoritettu ainoastaan pienenhköjä muutos- ja korjaustöitä. Sairaiden vastaanotto-osasto on järjestetty uudelleen ja sijoitettu erään toimihenkilön asuntoon. Potilaiden osastoille kuljetusta varten on uusi hissi sitä varten rakennettuine kuiluineen järjestetty sairaiden vastaanotto-osaston yhteyteen. Asuinhuoneita on rakennettu lisää.

Taloussrakennus jonkin verran suurennettiin ja ajanmukaistutettiin vuosina 1935—1936, pesulaitoksen ja leipomon koneistot uusittiin ja samoin osa keittiön teknillisiä laitteita. Hoitajattarille ja palveluskunnalle samalla järjestettiin ruokailuhuoneet. Ruoan säilytys huoneet kunnostettiin ja niihin asennettiin jäähdityslaitteet koneistoinen. Kaikkiaan näihin tarkoituksiin on myönnetty määrärahoja 1,431,000 markkaa.

Kun Kuopion kaupungin sähköteho vuonna 1937 muutettiin tasavirrasta vaihtovirraksi, hankittiin sairaalaan uudet muuntajat ja korkeajännityskaapelit sekä muutettiin ja kunnostettiin osa rakennusten sähköjohtoja. Kustannukset tässä luetelluista töistä olivat 255,000 markkaa.

Joensuun yleinen sairaala.

Sairaalan päärakennus korjattiin perusteellisesti vuonna 1929 ja varustettiin keskuslämmityksellä; samalla myöskin vesi- ja viemärijohtot niihin kuuluvine laitteineen uusittiin. Niinäkään korotettiin taloussrakennus ja ullakkokerrokseen järjestettiin asunnot 7 hoitajattarelle. Näiden toimenpiteiden avulla lasarettipaikkojen luku-

määrä lisääntyi 20:stä 38:aan. Kaikkiaan nämä työt tulivat maksamaan 616,000 markkaa.

Nurmeksen yleinen sairaala.

Sairaalan päärakennus korjattiin ja laajennettiin vuonna 1930. Samalla perustettiin hoitajattaria varten uusi 5 huonetta sisältävä asuinrakennus. Rakennuksiin järjestettiin keskuslämmitys sekä uudet vesi-, viemäri- ja sähköjohtot. Sairaalan laajennus- ja uusimistöihin käytettiin kaikkiaan 615,000 markkaa. Näiden laajennusten kautta, sekä, kun sukupuolitaudit siirrettiin heitä varten vuokrattuun sairaalasta erilliseen rakennukseen, lasarettipaikkojen luku, joka vuonna 1928 oli 12, lisääntyi 35:ksi.

Vaasan läänin lääninsairaala.

Sittenkun uusi lääninsairaala oli päätetty sijoittaa Seinäjoelle, ja valtioneuvosto oli vahvistanut sairaalan piirustukset, pantiin rakennustyöt alkuun vuonna 1928. Sairaala rakennettiin nykyaikaisia vaatimuksia silmälläpitäen. Sinne järjestettiin 124 lasarettipaikkaa ja 42 paikkaa sukupuolitauteja varten. Vuosina 1934 ja 1936 muutettiin sukupuolitauteiden osastot sisätautisten osastoiksi ja tehtiin niissä tästä syystä aiheutuneet muutokset ja korjaukset. Sukupuolitauteja varten perustettiin v. 1936 18 paikkaa käsittävä osasto päärakennuksen pohjakerrokseen. Lasarettipaikkojen luku vuonna 1937 siten oli 182.

Sairaala perustettaessa rakennettiin tai järjestettiin asunnot kaikkia 4 lääkäriä varten, samoin myöskin muulle henkilökunnalle. Oppilaskoti on kuitenkin ollut sijoitettava vuokrahuoneistoon. Koko sairaalan kuutiotilavuus on 51,300 m³, ja perustamiskustannukset olivat ilman irtaimistoa 22,850,000 markkaa.

Jyväskylän yleinen sairaala.

Vuosina 1930—1931 perustettiin sairaalaan uusi talousrakennus, johon sijoitettiin lämpökeskus, höyrykeittiö apuhuoneineen, leipomo, pesulaitos koneistoineen, henkilökunnan ruokailuhuoneet ja 10 asuinhuonetta hoitajattaria ja palveluskuntaa varten.

Samanaikaisesti sairaalan sukupuolitaustisten osastolla suoritettiin korjaus- ja muutostöitä tarkoituksessa järjestää sinne lasarettipaikkoja leikkaus- y. m. huoneineen. Täten saatiin 22 uutta lasarettipaikkaa sairaalaan.

Vuonna 1932 sairaalan entisestä talousrakennuksesta muodostettiin apulaislääkärin ja taloudenhoitajan asunnot. Kaikkiin yllämainittuihin rakennustöihin on myönnetty varoja 2,700,000 markkaa.

Kajaanin yleinen sairaala.

Sairaalan pesulaitos laajennettiin ja uusittiin vuonna 1931 ja siihen hankittiin ajanmukaiset koneistot ja teknilliset laitteet. Yläkerros järjestettiin palveluskunnan asunnoiksi. Vuonna 1932 perustettiin uusi talousrakennus, johon sijoitettiin keittiösasto varastoineen ja jäähdytyslaitteineen, leipomo varastoineen, henkilökunnan ruokailuhuoneet, sairaalan konttori, alilääkärin, taloudenhoitajan ja emännöitsijän asunnot sekä kolmanteen eli ylimpään kerrokseen asunnot 15 hoitajattarelle.

Vuonna 1933 laajennettiin ja kunnostettiin sairaalan päärakennus, johon, kuten edellämainittuihinkin rakennuksiin, järjestettiin keskuslämmitys uusine vesi-, viemäri- ja sähköjohtoineen. Pohjakerrokseen sijoitettiin eristysosasto, sairaiden vastaanotto-osasto, röntgenhuoneet, laboratorio ja kanslia; toiseen kerrokseen 12 potilashuonetta, joissa on 39 sairaspaikkaa, ynnä muut osastolla tarvittavat huoneet. Kolmanteen kerrokseen järjestettiin sairaalan

leikkausosasto ynnä 8 potilashuonetta, joissa on 32 sairaspaikkaa. Yllälueteltuihin töihin oli myönnetty kaikkiaan 4,000,000 markan suuruinen määräraha, ja lasarettipaikkojen luku, joka tähän asti oli ollut 30, lisääntyi 80:ksi.

Rovaniemen yleinen sairaala.

Sairaalaan on vuosina 1935—1937 perustettu uusi päärakennus, johon on sijoitettu 61 sairaspaikkaa sisältävät lasarettiosastot, sairaiden vastaanotto-, röntgen- ja laboratorihuoneet, keittiö apuhuoneineen, leipomo, pesulaitos koneistoineen, ruokailuhuoneet sekä suurin osa hoitajattarien asuinhuoneita. Lasarettiosastoille järjestettiin 8 paikkaa sisältävä lastenosasto ja 3 paikkaa synnyttäjiä varten. Samanaikaisesti perustettiin ylilääkärin asuinrakennus. Molempien rakennusten yhteinen kuutiotilavuus on 11,250 m³. Sairaalan entiseen päärakennukseen on paitsi henkilökunnan asuntoja sijoitettu eristysosasto (6 sairassijaa) sekä sukupuolitaustisten osastot (18 sairassijaa), joita viimeksi mainittuja aikaisemmin ei ollut sairaalassa. Entisistä keittiö- ja asuntotiloista on järjestetty taloudenhoitajan asunto ja ylilääkärin huoneistosta alilääkärin asunto. Uudisrakennuksia sekä entisten rakennusten korjaus- ja muutostöitä varten on määrärahoja myönnetty kaikkiaan 4,963,000 markkaa.

Edellämainittujen uudesta perustettujen sairaalain ja olemassa olleisiin tehtyjen laajennusten lisäksi on viime kymmenvuotiskautena perustettu 12 aluesairaala, joista yksi Suomenlahden ulkosaarille ja muut Oulun ja Lapin lääneihin. Näiden sairaalain ja sairasmaajojen perustamista on selostettu toisessa yhteydessä. Mainittakoon vain edelleen, että niissä yhteensä on 101 sairaspaikkaa, jotapaitsi kaksi kunnansai-

raalaa, joissa yhteensä on 32 sairassijaa, on otettu valtion huostaan ja ajanmukaistuttu.

Läänin- ja yleisten sairaalain lasaretti-paikkojen luku v. 1937 lopussa oli 3,245 ja lisäys vuodesta 1928 siten kaikkiaan 1,587.

Edelleen mainittakoon, että vuoden 1936 menoarvioon otettiin 100,000 markan suuruinen siirtomääräraha Jyväskylän yleisen sairaalan uudistuksen ja korjauksen suunnittelua varten; vuoden 1937 menoarvioon 2,000,000 ja vuoden 1938 menoarvioon 5,000,000 markan suuruinen määräraha uuden lääninsairaalan rakentamiseksi Ouluun. Tämän johdosta on lääkintöhallituksen rakennustoimistossa laadittu piirustusluonnoksia yllämainittuja sairaaloita sekä Kemiin perustettavaksi aiottua yleistä sairaalaa varten. Kaikki tässä luetellut työt ovat kuitenkin siirtyneet vuoteen 1938.

Sukupuolitautilien sairaalat ja -osastot.

Kuten aikaisemmin on mainittu, on lasarettipaikkojen puutteen takia erinäisissä sairaaloissa osa sukupuolitautilien osastoja muutettu lasarettiosastoiksi. Toiselta puolen kuitenkin on Pohjois-Suomessa sukupuolitautilien paikkoja ollut liian vähän ja niitä varten perustettu osastot Rovaniemen yleiseen sairaalaan. Niinikään Pitäjämäelle Helsingin kaupungin läheisyyteen vuonna 1929 järjestettiin naispotilaita varten ylimääräinen, vuokrahuoneistoon sijoitettu sukupuolitautilien sairaala, jossa aluksi oli 40 ja nyttemmin 55 sairassijaa. Tämän sairaalan yhteyteen perustettiin vuonna 1930 12 sairaipaikkaa käsittävä osasto synnynnäistä kuppatautia sairastavia, alle 3 vuoden ikäisiä varattomia lapsia varten. Vuonna 1934 tarkoitukseen vuokrattiin Haagan kauppalassa sijaitseva rakennus, jossa sairaala edelleenkin sijaitsee, ja siitä on vähitellen muodostunut pääasiallisesti synnynnäistä kuppatautia pote-

vien lasten erikoissairaala, johon lapsia on lähetetty eri osista maata. Näiden ohella siellä on hoidettu myöskin syfilistä sairastavia äitejä äsken syntyneine lapsineen.

Sukupuolitautilien sairaaloissa ja osastoilla oli vuoden 1938 alussa kaikkiaan 795 sairaipaikkaa.

Valtion keuhkotautiparantolat.

Hälilan parantola.

Kun potilaiden ja henkilökunnan ruoka valmistettiin kolmessa eri keittiössä, joita oli yksi kutakin paviljonkia varten, aiheutui tästä haittaa ja lisäkustannuksia parantolan toiminnassa. Vuonna 1929 järjestettiin sen johdosta parantolaan keskuskeittiö, jonka perustamiseen myönnettiin 500,000 markan suuruinen määräraha.

Samanaikaisesti uusittiin parantolan vesijohtolaitos. Vuonna 1930 järjestettiin asunto III alilääkärille ja vuonna 1931 asennettiin uudet sähkömuuntajat ja ulkopuoliset sähköjohdot parantolaa varten. Edelleen vuonna 1931 suoritettiin perusteellisia korjaus- ja muutostöitä lasten parantolarakennuksessa. Yllälueteltuihin uusiin töihin myönnettiin kaikkiaan 1,102,000 markan suuruinen määräraha. Vuonna 1929 parantola muutettiin kansanparantolaksi ja sairassijojen luku vahvistettiin 320:ksi.

Patrun parantola.

Parantola sijoitettiin Suomen valtiolle Tarton rauhassa joutuneisiin, venäläisen hyväntekeväisyisyhdistyksen lähellä Hälilan parantolaa omistamiin, keuhkotautiparantolaksi aiottuihin keskeneräisiin rakennuksiin. Näiden kuntoonpanemiseen myönnettiin kaikkiaan 3,030,000 markkaa. Parantola valmistui vuonna 1929, ja siihen järjestettiin 130 sairaipaikkaa. Etuoikeudella parantolaan otetaan sotapalveluk-

nessa keuhkotautiin sairastuneet asevelvolliset, rajavartioston ja merivartiolaitoksen miehistö sekä armeijan alipäällystö. Vuonna 1931 parantolaan järjestettiin uudet ulkopuoliset sähköjohdot muuntajineen ja vuonna 1937 uusi vesijohtolaitos.

Härmän parantola.

Parantolan rakennustyöt pantiin alulle v. 1930 ja ne päättyivät v. 1933. Parantola rakennettiin Alahärmän pitäjässä sijaitsevalle Kaupinkankaan harjulle. Maa-alueesta, joka on hieman yli 40 ha, lahjoitti Alahärmän kunta suurimman osan (lähes 30 ha), ja lopun valtio osti yksityisiltä maanomistajilta. Parantola aloitti toimintansa 15 p. syysk. 1933.

Parantolarakennuksen pääsiivessä on 4 sairaosastoa makuuhalleineen. Siihen liittyvään siipirakennukseen on sijoitettu ruokasali ja keittiö apuhuoneineen sekä hoitajattarien ja naispalvelijain asunnot. Lisäksi kuuluu parantolan rakennusryhmään talousrakennus, jossa ovat konehuone, pesula sekä konemestarin ja miespalvelijain asunnot; alilääkärin ja taloudenhoitajan asuinrakennus sekä erillinen ylilääkärin asuinrakennus. Sairaalan kappeli on rakennettu noin 150 m. etäisyydelle parantolarakennuksesta. Maa-alueen oston mukana sai valtio yksikerroksisen puisen asuinrakennuksen, joka kunnostettiin puutarhurin asunnoksi. Sen läheisyyteen rakennettiin sikala- ja tallirakennus.

Parantolassa on 160 sairassijaa, joka määrä on kuitenkin osoittautunut riittämättömäksi. Rakennusten tilavuus on yhteensä 41,000 m³. Perustamiskustannukset ilman irtaimistoa olivat 15,500,000 mk. Lisäksi mainittakoon, että Kaupinkankaan pysäkki, jonne Härmän asemalta johtaa sivurata, sijaitsee parantolan alueella, joten liikenneyhteys parantolaan on hyvä.

Valtion omistamissa keuhkotautiparantoloissa siten vuoden 1937 lopussa oli 610 sairassijaa.

Valtion sairaalain kalustamiseen on viime kymmenvuotiskauden kuluessa myönnetty kaikkiaan 25,400,000 markkaa, josta v. 1928 1,003,000 ja v. 1937 5,000,000 markkaa. Sanottu määräraha on käytetty ensi sijassa irtaimen kaluston, vaatevarastojen, lääkärinkojeiden, röntgen- y. m. koneiden hankkimiseksi uudesta perustettuihin sairaaloihin sekä myöskin olemassa olleiden sairaalain kalustojen uusimiseen. Siten on useihin sairaaloihin järjestetty erilaatuisia sekä tutkimis-, hoito- että myöskin keittiö-, pesu- ja muita koneita ja vanhoja tarkoitustaan vastaamattomia poistettu käytännöstä. Tässä edelleen mainittakoon, että Helsingin yleisen sairaalan naistentautien- ja synnytysosaston kalustamiseen ei puheenalaista määrärahaa käytetty, kun sanotun klinikan rakennusmääräraha riitti myöskin sen kalustamiseen.

Kunnalliset keuhkotauti- ja muut tuberkuloosisairaalat ja -parantolat.

Vuosina 1928—1937 on avattu m. m. seuraavat uudet *kuntien, kuntayhtymien ja yksityiset keuhkotauti- ja muut tuberkuloosisairaalat ja -parantolat:*

Vuonna 1929

Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaala 418 paikkaa

Vuonna 1930

Vaasan kaupungin tuberkuloosisairaala	30 paikkaa	
Viipurin kaupungin tuberkuloosisairaala	50 ”	
Kontioniemen parantola	220 ”	
Keski-Suomen parantola	160 ”	
Tyrisevän lastenparantola	36 ”	(kesällä 52 paikkaa)

Vuonna 1931

Tampereen kaupungin tuberkuloosisairaala	30 paikkaa
Mjölbollstan parantola	150 ”
Keski-Hämeen parantola	180 ”
Tarinaharjun parantola	200 ”

Vuonna 1932

Ahveniston parantola	250 paikkaa
Päivärinteen parantola	164 ”

Vuonna 1933

Kuusankosken kunnan keuhkotautiparantola	50 paikkaa
Varsinais-Suomen parantola	286 ”

Vuonna 1935

Turun kaupungin tuberkuloosisairaala	50 paikkaa
--	------------

Vuonna 1937

Helsingin pitäjän tuberkuloosisairaala	20 paikkaa
--	------------

Kysymyksessäolevana aikana suoritetuista parantolain laajennustöistä olivat huomattavimmat seuraavat:

Vuonna 1936

Satakunnan parantolan laajennus	440 paikkaa	käsittäväksi.	Lisäys 119 paikkaa
Mjölbollstan ” ”	246 ”	” ”	” 96 ”

Vuonna 1937

Keski-Hämeen parantolan laajennus	290 paikkaa	käsittäväksi.	Lisäys 110 paikkaa
Keski-Suomen ¹⁾ ” ”	350 ”	” ”	” 190 ”

Kuntien, kuntayhtymien ja yksityisissä loissa ja -parantoloissa oli vuoden 1928 keuhkotauti- ja muissa tuberkuloosisairaa- alussa 1,358 ja vuoden 1937 lopussa 4,199 paikkaa. Paikkojen luku oli siis lisääntynyt 2,841:llä. Maan kaikissa keuhko- tauti- ja muissa tuberkuloosisairaaloissa ja

¹⁾ Laajennustyöt saadaan valmiiksi vuoden 1938 aikana.

-parantoloissa on paikkojen luku vuodesta 1928 lähtien lisääntynyt 1,628:sta 4,809:ään. Lisäys on siis 3,181 paikkaa.

Ylläluetellut kunnalliset ja yksityiset sairaalat ja parantolat ovat ajanmukaisia, hyvin sisustettuja ja nykyaikaisilla laitteilla varustettuja laitoksia, joissa sairaille voidaan antaa asianmukainen käsittely ja hoito. Nyt selostettavana oleva kymmenvuotiskausi siten merkitsee uutta vaihetta tuberkuloosin hoidossa.

Kunnallisten ja yksityisten keuhkotauti- ja tuberkuloosisairaalain ja -parantolain perustamiskustannuksiin on vuosina 1928—1937 myönnetty yhteensä 132,800,000 markkaa. Määrärahan suuruus on eri vuosina vaihdellut 8,000,000 ja 22,400,000 markan välillä. Tässä tarkoitettujen sairaanhoitolaitosten ylläpitoon ja tuberkuloosihuoltotoiminnan tukemiseen on samana aikana myönnetty miltei tarkalleen 165,000,000 markkaa, mikä erä vuodelta on lisääntynyt. Vuonna 1928 se oli vajaan 9,000,000 ja vuonna 1937 23,200,000 markkaa.

Kuntien ja yksityiset sairaalat.

Vuoden 1928 alussa oli maassamme kaikkiaan 141 kuntien ja yksityistä lasaretti-

sairaalaa, joiden yhteenlaskettu sairassijojen määrä oli 3,423. Näistä sijaitsi 49 (2,074 sairassijaa) kaupungeissa sekä 92 (1,349 sairassijaa) kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Valtionapua myönnettiin 95 sairaalalle, joissa oli yhteensä 1,774 sairassijaa, 2,835,150 mk.

Nyt kysymyksessäolevan kymmenvuotiskauden kuluessa on perustettu 29 uutta sairaalaa, jotka sekä olemassa olleiden sairaalain laajennukset huomioonottaen sairaalain paikkaluku on lisääntynyt 1,462:lla, ollen se siten vuoden 1937 lopussa kaikkiaan 4,885. Valtionapua on sanottuna kymmenvuotiskautena myönnetty kaikkiaan 35,390,250 mk ja vuonna 1937 117 sairaalalle, joissa oli kaikkiaan 2,345 sairassijaa, 4,265,000 mk.

Kun puheenalainen määräraha vuodesta 1929 alkaen on ollut lääkintöhallituksen käytettävänä, on se miltei kokonaisuudessaan käytetty sairaalain ylläpitokustannusten avustamiseen. Ainoastaan erinäisille uudesta perustetuille sairaaloille on voitu myöntää pienehköjä apurahoja sairaalain sisustamiseen. Aikaisempina vuosina siitä myönnettiin huomattavia avustuksia useissa tapauksissa myöskin uusien sairaalain perustamiskustannuksiin.

IV.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
MIELISAIRAANHOITO-OSASTO
VUOSINA 1928—1937.

VÄINÖ MÄKELÄ.

Lääkintöhallituksen mielisairaanhoidon osaston toiminta itsenäisenä osastona on tähän mennessä jatkunut vasta kaksi vuosikymmentä. Nykyiselle mielisairaanhoidon osastolle kuuluvat asiat hoiti sitä ennen valtion sairaaloita koskevia asioita esittelevä lääkintöneuvos. Kun aikaa myöten oli kuitenkin tultu huomaamaan, että mielisairaanhoidon, tullakseen tarkoituksenmukaisesti ja menestyksellisesti organisoiduksi ja hoidetuksi, välttämättä tarvitsi oman osastonsa ja alalle erikoistuneen lääkintöneuvoksen, saatiin tammikuun 10 päivänä 1918 lääkintöhallitukseen perustetuksi neljännen lääkintöneuvoksen virka, jonka haltijan tuli olla käytännölliseen mielisairaanhoidon erikoisesti perehtynyt lääkäri ja jonka velvollisuutena oli valmistaa ja lääkintöhallitukselle esitellä kaikki sekä valtion että kuntien ja yksityisten mielisairaaloiden ja mielisairaanhoidon yleensä sekä oikeuspsykiatriaa koskevat asiat, minkä ohessa hän oli velvollinen tarpeen tullen tekemään tarkastusmatkoja. Tähän virkaan sai ensimmäisenä nimityksen syyskuun 24 päivänä 1918 Pitkämäen sairaalan ylilääkäri, lääket. ja kirurgian tohtori Ernst Arnold Therman, joka jo saman vuoden tammikuun 22 päivästä alkaen oli hoitanut sitä väliaikaisena. Hän oli virassa aina syyskuun 16 päivään 1936, josta lukien hän virkaikäälain perusteella sai eron.

Mielisairaanhoidon koskevien asiain käsittelylle oli onneksi, että itsenäisen osaston perustaminen näitä asioita varten oli tapahtunut jo heti maamme itsenäistymisen alussa, jolloin uusien olosuhteiden ja maail-

mansodan aiheuttamien vaikeuksien johdosta kaikkialla tarvittiin erikoisia, tavallisuudesta poikkeavia toimenpiteitä ja uudelleen järjestelyä. Tosin valtio ei voinut itsenäistymistä lähinnä seuranneen vuosikymmenen aikana uhrata paljonkaan rahojen mielisairaanhoidolaitostensa hyväksi eikä rakennuttaa uusia mielisairaloita. Olivathan taloudelliset olosuhteet alussa sangen vaikeat, ja varoja tarvittiin niin monelle eri taholle yht'aikaa, mutta edistystä on kaikesta huolimatta sittenkin havaittavissa. Tehtiin sisäistä organisaatiotyötä sekä koetettiin tiloja järjestämällä ja muutoksia tekemällä entisiin sairaalarakennuksiin saada lisäpaikkoja. Niinpä saatiin v. 1922 Lapinlahden keskuslaitoksen mielitautiosastoille lisää 6 paikkaa sekä sen pienelle, 8-paikkaiselle ns. rajatilaosastolle 24 lisäpaikkaa lapsille ja aikuisille rakennuttamalla Helsingin kaupungin ja valtion välisen sopimuksen perusteella kaupungin varoilla hoitohenkilökunnalle asuntoja ullakolle ja käyttämällä siten vapautuneet huoneet potilaille. Pitkämäen keskuslaitoksessa lisättiin mielisairassijojen lukua v. 1919 20:llä ja v. 1924 100:lla ja avattiin vuonna 1927 40 potilaalle hermotautien- ja lastenosastot. Lääninsairaalan yhteydessä toimivista vastaanottolaitoksista, jotka viime vuosisadan lopulla oli järjestetty 20-paikkaisiksi mielisairaiden vastaanottolaitoksiksi sellijärjestelmää noudattaen, oli jo tätä ennen Turun, Vaasan (Mustasaaren) ja Viipurin lääninsairaalan yhteydessä toimivat vastaanottolaitokset laajennettu ja saatettu ajan vaatimuksia vastaavaan kuntoon. Nyt

oli tullut Oulun lääninsairaalan mielisairaiden vastaanottolaitoksen vuoro. Se laajennettiin v. 1926 samoja periaatteita noudattaen 47 sairassijaa käsittäväksi. Täten oli valtion mielisairaaloihin saatu 217 uutta sairaapaikkaa. Tällä välin oli kuitenkin täytynyt puolustuslaitokselle luovuttaa Käksälmen turvalaitos, jossa oli 180 sairassijaa. Kun sitäpaitsi Mikkelin lääninsairaalan yhteydessä toiminut 12-paikkainen mielisairaiden vastaanottolaitos oli otettu lääninsairaalalle toisiin tarkoituksiin käytettäväksi, jäi valtion mielisairaaloissa olevien sairassijojen lisäykseksi tänä aikana vain 25 paikkaa, joten kymmenvuotiskauden 1928—1937 aikaessa valtion mielisairaaloissa oli yhteensä 1,480 sairassijaa, nekään kaikki eivät kuitenkaan mielisairassijoja, vaan 72 hermotautisille ja lapsille. Paikat jakautuivat eri sairaaloille seuraavasti: Lapinlahden keskuslaitoksessa mielitautisten osastoissa 128 ja hermotautisten- ja lastenosastoissa 32 paikkaa; Pitkänien keskuslaitoksen mielitautisten osastoissa 640, hermotautisten osastoissa 20 ja lastenosastossa 20 paikkaa; Niuvanniemen keskuslaitoksessa 330; Seilin turvalaitoksessa 52; Turun, Viipurin, Oulun ja Vaasan (Mustasaaren) lääninsairaalan vastaanottolaitoksissa kussakin 47 sekä Turun keskusvankilan mielisairaalassa 70 paikkaa.

Maan itsenäistymistä seuranneiden ensimmäisten kymmenen vuoden kuluessa oli sensijaan kaupunki- ja maalaiskuntien omistamien mielisairaalan piirissä tapahtunut huomattavaa lisäystä. Kun vuonna 1918 sairassijojen luku sekä kaupunkietä maalaiskuntien mielisairaaloissa oli 1 284 ¹⁾, näistä kaupunkien sairaaloissa

1) Näihin on laskettu myöskin Kotkan, Kuopion, Oulun, Tammelan, Jämsän ja Pielaveden kunnalliskotien mielisairasostojen paikat, yhteensä 107, vaikka näitä sittemmin ei olekaan hyväksytty varsinaisiksi sairaalapaikoiksi, sillä silloin olivat piirimielisairaalatkin sekä rakenteellisesti että hoidollisesti yhtä matalalla tasolla.

1 066, olivat vastaavat luvut kymmenen vuotta myöhemmin 3 607 ja 1 421. Paikat jakautuivat eri kaupunkien sairaaloiden kesken seuraavasti: Helsingin Kivelän sairaalassa 160 paikkaa ja Nikkilässä 650; Turun kunnallissairaalan mielisairastenosastossa 200 paikkaa; Tampereen Hatanpään mielisairaalassa 180 paikkaa; Viipurin kaupungin mielisairaalassa 147, Kotkan, Kuopion ja Oulun kunnalliskotien mielisairasastoissa yhteensä 84 paikkaa. Piirimielisairaaloissa oli vahvistettuja paikkoja ¹⁾: Kellokosken sairaalassa 116, Tammissaaren 118, Lounais-Suomen eli Uudenkaupungin 142, Harjavallan 86, Tyrvään 126, Halikon 131, Rauhan 264, Mikkelin 120, Pälksaaren 174, Siilinjärven 150, Ruotsalaisen Pohjanmaan 140, Seinäjoen 344 ja Oulun seudun sairaalassa 140 paikkaa, yhteensä 2,051 paikkaa. Lisäksi Iitin kunnan mielisairaalassa 46 paikkaa sekä Tammelan, Jämsän, Viipurin pitäjän ja Pielaveden kunnalliskotien mielisairasastoissa yhteensä 89 paikkaa. Tästä huomataan, että eritoten maalaiskunnat olivat ryhtyneet toimiin hankkimaan hoitomahdollisuuksia mielisairaille. Tähän eivät kunnat kuitenkaan ilman valtion apua olisi näin suuressa mitassa voineet ryhtyä. Valtion taholta tulevan avustamisen säännöstelemiseksi olikin jo kysymyksessäolevan kymmenvuotiskauden aikana ryhdytty toimenpiteisiin, mutta koska seuraukset siitä näkyvät vasta kymmenvuotiskauden 1928—1937 aikana, selostamme niitä myöhemmin toisessa yhteydessä.

Toinen kymmenvuotiskausi, 1928—1937, mielisairaanhoidon toiminnassa on tuonut muassaan paljon ja huomattavia muutoksia, jotka kuitenkin osittain ovat seurauksia jo edellisen kymmenvuotiskau-

1) Useissa piirimielisairaaloissa oli kuitenkin lisäksi tilapäisillä paikoilla sairaita, joten hoidettujen potilaiden luvut päivää kohti olivat jonkin verran suuremmat kuin vahvistetut paikkaluvut edellyttivät.

den aikana alulle pannuista suunnitelmista. Myöskin lääkintöhallituksesta lokakuun 21 päivänä 1927 annetussa, vuoden 1928 alussa voimaan tullessa asetuksessa määrätty uusi käsittelyjärjestys on tehnyt osaston toiminnan joustavammaksi ja nopeammaksi. Sen mukaan esim. oikeuspsykiatriset kysymykset, jotka ovat vuosi vuodelta suuresti lisääntyneet, oli asetuksen 13 §:n määräämässä järjestyksessä käsiteltävä lääkintöhallituksen pääjohtajan, osastopäällikön sekä asianomaista alaa edustavan tieteellisen neuvoston jäsenen saapuvilla ollessa eikä enää lääkintöhallituksen yleisistunnossa kuten sitä ennen. Tällainen tuli siis olemaan käsittelyjärjestys kysymyksissä, jotka koskivat jonkun henkilön mielentilan tutkimista ja lausunnon antamista siitä, sekä samoin asioissa, jotka koskivat rangaistus- ja tutkintovangin sekä sellaisen henkilön poistamista mielisairaalaista, jota on rikoksesta syytetty, mutta jota ei mielisairauden vuoksi ole voitu tuomita rangaistukseen. Näitä asioita käsiteltäessä on tieteellisen neuvoston jäsenenä ollut saapuvilla mielitautiopin edustajana Lapinlahden sairaalan apulaisylilääkäri, lääket. lis. Einar Anttinen, jonka sisäasiainministeriö ensimmäisen kerran tammik. 4 p:nä 1928 kutsui tähän tehtävään, jota hän siitä lähtien on yhtämittaisesti, aina kolmivuotiskaudeksi kerrallaan kutsuttuna, hoitamut.

Kesäkuun 13 p:nä 1935 annetussa asetuksessa määrättiin ylempänä mainitun 13 §:n mukaisessa järjestyksessä käsiteltäväksi myös asiat, jotka koskevat avioliittoon menoa, avioeroa tai avioliiton peruutumista, tai määräyksen tai luvan antamista jonkun henkilön suvunjatkamiskyvyn poistamiseen. Avioliittoasioita käsiteltäessä tuli tieteellisen neuvoston jäsenenä olemaan saapuvilla mielitautiopin edustaja ja sterilisointiasioita käsiteltäessä perinnöllisyysoppia edustava henkilö. Sterilisointiasiaiden joutuminen lääkintöhallitukseen johtui kesäkuun 13 päivänä 1935

annetusta sterilisointiasiaista. Perinnöllisyysoppia edustavaksi jäseneksi lääkintöhallituksen tieteelliseen neuvostoon sisäasiainministeriö kutsui heinäkuun 16 päivänä 1935 lääket. ja kirurgian tohtorin Väinö Mäkelän, ja hänen tultuaan nimitetyksi lääkintöhallituksen mielisairaanhoidon osaston osastopäällikön ja lääkintöneuvoksen virkaan, tammikuun 2 päivänä 1937 Nikkilän sairaalan ylilääkäriin, lääket. ja kirurgian tohtorin Sven Evert Donnerin kolmivuotiskaudeksi 1937—1939.

Seuraavassa selostamme yksityiskohtaisemmin eräitä mielisairaanhoidon osaston toimipiiriin kuuluvia tärkeämpiä ja laajakantoisempia aloja ja niiden kehitystä kuluneen kymmenvuotiskauden (1928—1937) aikana.

Mielisairaalat.

Valtion mielisairaalat.

Valtion mielisairaalan piirissä ei vuonna 1928 alkanut kymmenvuotiskausi edustamitään erikoista, käännteentekevää, ajanjaksoa. Valtion mielisairaaloitten on ollut vaikea saada virkoihin ja toimiin päteviä lääkärejä erikoiskoulutuksen riittämättömyyden sekä sen vuoksi, että lyhyen ajan kuluessa on perustettu ja laajennettu paljon piirimielisairaaloita, joissa palkat ovat paljon korkeammat kuin valtion mielisairaaloissa. Samoin on osastonhoitajattarista ollut puutetta ja osittain samoista syistä.

Valtion toimesta ei uusia sairaaloita tänä aikana ole perustettu. Kaikki rakennustarkeoituksiin myönnettyt määrärahat on yleensä ollut käytettävä kaikkein välttämättömimpien korjausten suorittamiseen vanhojen sairaalarakennusten rappeutumisen estämiseksi ja muuten niiden saattamiseksi edes jossain määrin ajan vaatimuksia vastaavaan kuntoon. Useimpiin sairaaloihin on ollut järjestettävä keskuslämmitys-

ja lämminvesijohdot, sähkövalaistusjohdot uusittava, parannettava vesi- ja viemärijohtoverkostoja sekä ennen kaikkea lisätävä hoitajiston asuntoja. Erikoisena poikkeuksena on kuitenkin mainittava Mustasaaren sairaala, jota jo siitä lähtien, kun Vaasan lääninsairaala muutti Seinäjoelle, oli suunniteltu laajennettavaksi ns. lujaksi osastoksi vaikeasti hoidettavia mielisairaita varten. Tähän tarkoitukseen eduskunta otti vihdoinkin vuoden 1937 menoarvioon 3 1/2 milj. markan määrärahan. Sisäasiainministeriön asetettua tämän määrärahan lääkintöhallituksen käytettäväksi ryhdyttiin keväällä 1937 rakennustöihin lääkintöhallituksen rakennustoimistossa laadittujen piirustusten nojalla, joiden suunnittelua varten asianomainen arkkitehti oli käynyt tutustumassa vastaaviin laitoksiin Ruotsissa ja Tanskassa. Rakennustyöt ovat jatkuneet vuoden 1938 puolelle, ja laitos valmistuu vuoden 1938 aikana.

Sen vuoksi, että valtion omistamat mielisairaalat ovat pääasiallisesti jo viime vuosisadalla rakennettuja, on niiden saattaminen edes vaatimattomimpaankaan ajanmukaiseen kuntoon vaatinut huomattavia määrärahoja. Siten on puheenaolevana kautena käytetty uudisrakennuksenluontoihin peruskorjauksiin, joita varten menoarvioon on otettu erityiset määrärahat, 15,162,800 mk, ja saatu tällaisiin peruskorjausten luontoihin töihin varoja myös vuosikorjausmäärärahoista 2,391,161 mk. Näihin tulee vielä lisäksi työttömyyden lieventämismäärärahoista v. 1932 saatu 1,500,000 mk, joka käytettiin Niuvanniemen sairaalan varustamiseen keskuslämmityslaitteilla. Säännöllisiin vuosikorjauksiin on myönnetty 5,821,959 mk 22 p, mistä määräästä eri sairaalain osalle tulleet erät eivät ole riittäneet edes kaikkein suurimpien epäkohtien korjaamiseen. Muutamien sairaalain kohdalla vuosikorjausmääräraha on useinkin ollut vain 5 à 6 prosenttia siitä, mitä sairaalan ta-

holta oli arvioitu tarvittavan. On ymmärrettävää, että äärimmäisen niukkojen määrärahojen puitteissa sairaalan toiminta kärsii. Sellainenkin seikka kuin yhteisen kokous- ja juhlasalin puuttuminen sairaalasta on tuntuva este yritettäessä järjestää yhteisiä virkistystilaisuuksia potilaille ja henkilökunnalle. Hoitajiston asunto-olot ovat tukalat, suuri osa asuu osastojen yhteydessä entisissä potilashuoneissa tai sairaalarakennusten ylä- tai ullakkokerroksissa. Perheellisille hoitajille ei ole saatu asunuksia. Mainitaksemme vain muutamia silmiinpistävimpiä epäkohtia.

Valtion mielisairaalain nimissä on tänä aikana sisäasiainministeriön tammikuun 20 päivänä 1932 tekemän päätöksen perusteella tapahtunut eräitä muutoksia. Siten on Lapinlahden, Pitkänien ja Niuvanniemen keskuslaitoksia nimitettävä Lapinlahden, Pitkänien ja Niuvanniemen sairaaloiksi, Seilin turvalaitosta Seilin sairaalaksi ja Vaasan lääninsairaalan mielisairaiden vastaanottolaitosta Mustasaaren sairaalaksi.

Valtion siviilisairaalain ohjesääntö, joka sisältyi joulukuun 4 päivänä 1931 annettuun asetukseen, käsittää paitsi läänin- ja muita yleisiä sairaaloita myös mielisairaalat. Täten tulivat mielisairaalain hallinnolliset asiat järjestetyiksi yhdenmukaisesti muiden valtion siviilisairaaloiden kanssa. Niistä muutoksista, joita uusi ohjesääntö aiheutti, mainittakoon mm., että ohjesäännön 21 §:n mukaan varataan sairaalan lääkäreille mahdollisuus saada sairaalasta paikkoja yksityispotilaitaan varten lääkintöhallituksen heille myöntämä määrä. Tämä järjestely näyttää olleen mielisairaaloissakin kaivattu, päättäen siitä, että kaikkien kolmen suurimman mielisairaalamme johtajalääkärit ovat ryhtyneet toimenpiteisiin tämän säännöksen soveltamiseksi heidän sairaaloissaan. — Sairaalahallinnollisessa mielessä erikoisuutena kerrottakoon, että Seilin sairaalassa

kuoli v. 1936 siellä hoidettavana ollut henkilö, joka oli otettu valtion mielisairaalaan kertakaikkisella maksulla eliniäkseen lunastettuna. Oikeus lunastaa paikka sairaalassa elinajaksi kumottiin jo vuonna 1861 ja tämä Seilin sairaalassa lähes 90-vuotiaaseen asti hoidettu potilas oli tämän vanhan maksujärjestelmän viimeinen edustaja maassamme.

Sairaaloissa suoritettujen peruskorjauksen ja muutosten sekä hoitaja-asuntojen rakentamisen ja erinäisten muiden järjestelyjen kautta on saatu 140 uutta sairaalapaikkaa. Näistä tulee 20 Lapinlahden (v. 1931), 20 Pitkänien (v. 1929) ja 70 Niuvanniemen (v. 1936) sairaalan osalle. Vankeinhoitolaitokseen kuuluvassa vankimielisairaalassa on tänä aikana tapahtunut muutoksia, joiden johdosta paikkaluku on lisääntynyt 30:llä.

Varsinainen sairassijojen lisäys tänä kymmenvuotiskautena jäi kuitenkin *vain 46:ksi* syystä, että tällä välin on suljettu Turun ja Viipurin lääninsairaalan mielisairaiden vastaanottolaitokset, joissa oli paikkoja yhteensä 94 potilaalle. Valtion mielisairaaloiden paikkaluvut olivat siten vuoden 1937 lopussa seuraavat: Lapinlahden sairaalassa 140 mielisairassijaa ja 40 rajatilaosastoissa; Pitkänien sairaalassa 660 mielisairassijaa sekä lastenosastossa 20 ja hermotautiosastoissa 20; Niuvanniemen sairaalassa 400; Seilin sairaalassa 52, Mustasaaren sairaalassa 47 ja Oulun lääninsairaalan vastaanottolaitoksessa 47 sekä Turun vankimielisairaalassa 100. Yhteensä 1,526 paikkaa, joista 80 on hermotautisten ja lasten osastoissa.

Mielisairaanhoidon kehityssuunta on siten selostettavana olevalla kymmenvuotiskaudella sama kuin edelliselläkin. Valtion mielisairassijat ovat yhä enemmän tulleet keskitetyiksi harvoihin sairaaloihin, joihin on järjestetty lisäpaikkoja tavalla tai toisella muita tiloja supistamalla. Turun ja Viipurin vastaanottolaitokset on otettu

muihin sairaanhoitotarkoituksiin ja niiden vastaanottoalueet on liitetty, edellisen Pitkänien ja jälkimmäisen Niuvanniemen sairaalan alueeseen. Oli toivottu, että ne lisäämällä hoitotehoaan voisivat korvata menetetyt paikat. Lisäksi ajateltiin piiri-mielisairaaloiden uusien paikkojen tulevan avuksi. Mutta niin ei näytä käyneen. Pitkänien sairaalassa, jonka oli toimitettava vastaanottolaitoksena myös Turun ja Porin läänin varten, nousi äkillisluontoisten tautitapausten luku suuresti, vaikeuttaen akuuttisten potilaiden sairaalaan ottamista. Niuvanniemen sairaalassa, joka on Pitkänien sairaalaa huomattavasti pienempi ja jonka vastaanottoalueella muutenkin oli erittäin suuri puute mielisairaanhoidopaikoista, tuntui Viipurin vastaanottolaitoksen kesäkuun 30 päivänä 1935 tapahtunut sulkeminen vieläkin vaikeammin. Yleisö on yhä enemmän tottunut luottamaan sairaaloihin ja käyttämään niitä. Sitäpaitsi piiri-mielisairaaloihin pääsevät ennen kaikkea vain määrättyjen kuntien potilaat ja heistäkin ensi tilassa ne, joiden huolenpidosta kunnat lähinnä ovat vastuussa. Näin joutuvat itsestään huoltapitävät perheet suurimmaksi osaksi hakemaan potilaalleen paikkaa yksityisistä tai valtion sairaaloista. Viimemainittujen työtehoa vähentää taas suuresti kriminaalipotilaiden, tutkittavien ja valtiolisten pakolaisten suuri luku. Kuntain sairaalat eivät ole halunneet ottaa mielisuo- siolla näitä hoitoonsa ja asian järjestely-yritys uudella mielisairaslailla epäonnistui¹⁾. Ei ole voitu myöskään enää lisätä potilaspaiikkoja, sillä esim. Pitkänienissä oli vuoden 1937 lopussa, jos lasketaan lattia-alaa 5 m² potilasta kohti, 48 potilasta liikaa. Ilmakuutiomäärä potilasta kohti on tosin riittävä, sillä huoneet ovat kovin korkeat, mutta potilaat ovat aivan liian lähellä toisiaan, minkä vuoksi väkivallan

¹⁾ Ks. selostusta mielisairaslaista ja -asetuksesta.

vaara on suuri ja valvonta kovin vaikeata sekä hoito kärsii. Ainoastaan uuden valtion mielisairaalan rakennuttaminen auttaa meitä pääsemään pulasta.

Valtion mielisairaaloiden vastaanottoalueet.

Tammikuun 1 päivänä 1932 voimaan tulleen siviilisairaalan ohjesäännön 19 §:ssä säädetään, että lääkintöhallitus määrää kunkin sairaalan vastaanottoalueen rajat. Tämän johdosta lääkintöhallitus saman vuoden toukokuun 25 päivänä tekemällään päätöksellä määräsi valtion mielisairaalan vastaanottoalueet seuraaviksi:

„Lapinlahden sairaalan alueena on Uudenmaan lääni, Pitkänien sairaalan alueena ovat Hämeen sekä Turun ja Porin läänit, Niuvanniemen sairaalan alueena Kuopion ja Mikkelin läänit sekä Kajaanin kihlakunta Oulun läänistä, Mustasaaren sairaalan alueena Vaasan lääni, Viipurin lääninsairaalan vastaanottolaitoksen alueena Viipurin lääni ja Oulun lääninsairaalan vastaanottolaitoksen alueena Oulun lääni Kajaanin kihlakuntaa lukuunottamatta. Seilin sairaalan vastaanottoalueena on edelleen koko valtakunnan alue, mutta otetaan sinne, kuten tähänkin asti, vain naispotilaita.”

Kun Oulun—Nurmeksen rataosan valmistuttua Kajaanin kihlakunnasta oli entistä parempi liikenneyhteys Ouluun, lääkintöhallitus päätti v. 1933, että Kajaanin kihlakunta siirretään Niuvanniemen sairaalasta Oulun lääninsairaalan mielisairaiden vastaanottolaitoksen alueeseen kuuluvaksi.

Kun Viipurin lääninsairaalan mielisairaiden vastaanottolaitos oli päätetty lakkauttaa ja määrätty tyhjennettäväksi toukokuun 15 päivään 1935 mennessä, määräsi lääkintöhallitus maaliskuun 13 päivänä 1935 antamallaan päätöksellä, että Viipurin lääni, joka oli ollut mainitun mielisairaiden vastaanottolaitoksen vastaanotto-

alueena, liitetään Niuvanniemen sairaalan vastaanottoalueeseen.

Kuntien mielisairaalat.

Kun sairaspaiikkojen puute valtion omistamissa mielisairaaloissa kävi vuosi vuodelta yhä suuremmaksi ja uusia mielisairaaloita ei valtion toimesta saatu aikaan, niin alkoivat itsenäisyytemme ensimmäisellä vuosikymmenellä kunnat ryhmittymällä kuntayhtymiksi yhä yleisemmin ryhtyä toimenpiteisiin sietämättömän tilanteen auttamiseksi. Täten oli kymmenvuotiskauden 1928—1937 alkaessa jo 13 ns. piirimielisairaala eri puolilla maata ja niissä oli jo silloin 2,051 vahvistettua sairassijaa. Lisäksi oli Iitin kunta rakennuttanut 54-paikkaisen mielisairaalan, joka myöskin sittemmin hyväksyttiin kelvolliseksi valtion avustuksen saantiin. Sen sijaan valtion mielisairaalan vastaava luku edellisen kymmenvuotiskauden 1918—1927 aikana oli, kuten aikaisemmin jo on esitetty, päässyt nousemaan 1,455:stä vain 1,480:een, varsinaisten mielisairassijojen itse asiassa alentuessa. Nämä kuntayhtymien toimenpiteet olisivat kuitenkin olleet mahdottomat toteuttaa, — kysymys kun oli yli 100 miljoonaan markkaan nousevasta summasta jo yksinomaan perustamiskustannuksiin — ellei yrityksiin olisi saatu valtiolta apua eduskunnan näiden laitosten perustamiskustannuksiin myöntämien avustusten muodossa. Siten oli vuoteen 1928 mennessä perustamiskustannuksiin myönnetty suoranaisine valtionapuina 52,251,000 mk ja kuoletuslainoina 12,816,000 mk. Laitosten ylläpitokustannuksiin oli valtio myöskin osallistunut suorittamalla vuosittain avustusta n. 2,000 mk sairassijaa kohti. Tällöin joutuivat kunnat kuitenkin itse kustantamaan enemmän kuin $\frac{2}{3}$ näistä menoista, kun laskettiin sairassijaa kohti tarvittavan vuodessa n. 7,000 mk. Nämä perusteet, joiden nojalla valtionavus-

tusta oli suoritettu ja jotka sisältyivät valtioneuvoston 16/6 1920 antamaan päätökseen valtioneuvoston myöntämisestä mielisairaalalaitoksille, eivät siten enää olleet tarkoitustaan vastaavat, koska kuntien perustamista mielisairaaloista aiheutuneista kustannuksista ehdottomasti suurempi osa jäi kuntien kannettavaksi, vaikka jo vanhoista ajoista mielisairaanhoidon oli katsottu olevan köyhäinhoidosta erilleen kuuluvaa sairaanhoitoa, jota oli pidettävä ainakin suurimmalta osalta valtiolle kuuluvana velvollisuutena. Tämän vuoksi jätettiin eduskunnalle edustaja O. P. Zittingin ym. allekirjoittama, 16 päivänä helmikuuta 1926 päivätty anomusehdotus, jossa pyydettiin eduskuntaa kehoittamaan hallitusta antamaan eduskunnalle esitys *perusteiksi piirimielisairaaloiden perustamis- ja kunnossapitokustannuksiin annettavan valtioneuvostuksen vakiinnuttamisesta lailla.*

Eduskunnan talousvaliokunta asettiikin heti kannattamaan tehtyä anomusehdotusta, pitäen tärkeänä, että piirimielisairaalain tukemiseksi tarvittavan valtioneuvostuksen perusteet vakiinnutetaan lailla, koska siten näiden sairaalain perustamiseen ja kunnossapitämiseen vaadittavat, kuntain kannettavat kustannukset voidaan etukäteen tarkalleen laskea ja yritysten talous sikäli saattaa vakavalle kannalle. Näin olisi meneteltävä sitäkin suuremmalla syyllä, kun kuntien perustamat piirimielisairaalat ovat siten rakennettuja, että niissä voidaan käyttää eri hoitomuotoja ja ottaa siis hoidettavaksi ei ainoastaan parantumattomia mielisairaita vaan myöskin äskettäin sairastuneita, joiden sairaalaan ottamista on yleensä katsottu ensi kädessä valtion asiaksi, vaikka valtiolla sen omissa mielisairaaloissa vallitsevan tilanahtauden takia ei ole ollut siihen tarpeeksi mahdollisuuksia. Valtion puolelta olisi siis syytä kiinnittää mitä vakavinta huomiota piirimielisairaalain riittävään avustamiseen.

Valiokunta piti siksi varman ja riittävän valtioneuvoston vakiinnuttamista näitä laitoksia varten kiireellisenä tehtävänä, jota suoritettaessa oli syytä vakavasti harkita, eikä valtion olisi vastedes voimakkaammin kuin tähän asti tuettava näiden laitosten perustamista ja ylläpitämistä. Valiokunta oli tällä kannalla varsinkin siitä syystä, että sen mielestä mielisairaanhoidon maassamme on edelleen muiden sivistysmaiden oloihin verraten suuresti takapajulla.

Eduskunta päätti marraskuun 11 päivänä 1926 talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti kehoittaa hallitusta valmistamaan esityksen laiksi niiden perusteiden vakiinnuttamiseksi, joilla valtioneuvostusta on annettava piirimielisairaalain perustamis- ja kunnossapitokustannuksiin.

Helmikuun 2 päivänä 1929 hallitus jätti sitten eduskunnalle esityksensä *laiksi kunnallisille mielisairaaloille annettavasta valtioneuvostusta yhdistäen tähän myöskin tuberkuloosia sairastavien hoitolaitosten ja tuberkuloosin vastustamistyön avustamisen.* Tämän hallituksen esityksen mukaan tulisi valtion suorittaa kunnallisten mielisairaalain perustamiskustannuksista enintään vain puolet, koska sairaalan perustajalla, jonka omaisuudeksi sairaala jää, tulee myös olla velvollisuuksia siihen nähden. Samojen perusteiden mukaan olisi myös suoritettava avustusta laajentamisesta ja peruskorjauksista aiheutuneisiin kustannuksiin. Laitosten kunnossapito- ja käyttökustannuksiin olisi suoritettava avustusta edellisen vuoden sairaanhoitovuorokausien lukumäärän perusteella puolet sairaanhoitovuorokauden keskimääräisistä kustannuksista mainittuna vuonna, kuitenkin korkeintaan 12 mk sairaanhoitovuorokaudelta. Tässä kohden hallituksen laatima lakiehdotus, joka muutoin monessa suhteessa perustui lääkintöhallituksen sisäasiainministeriölle elokuun 22 päivänä 1928 lähettämään lakiehdotukseen, oleellisesti erosi lääkintöhallituksen kannasta, jonka

mukaan mielisairaaloille olisi suoritettava valtionavustusta vuotuisiin kunnossapito- ja käyttökustannuksiin käyttäen maksuperusteena kahta kolmannesta sairaanhoitovuorokauden keskimääräisistä kustannuksista eli enintään 15 mk sairaanhoitovuorokaudelta. Kunnossapitokustannuksiin laskettiin hallituksen lakiehdotuksen mukaisesti tarvittavan valtion osuutta noin 3,700 sairassijan mukaan 12 mk maksuperusteena käyttäen noin 16 miljoonaa markkaa vuodessa. Kun mielisairaspaikkojen lisätarpeen arvioitiin käsittävän noin 1,500—2,000 sairassijaa, tarvittaisiin näihin uusiin paikkoihin perustamiskustannuksina 40—50 milj. mk jo myönnettyjen, yli 52 milj. markan lisäksi.

Hallituksen esitystä eduskunnalle esiteltäessä lausui lääkintöhallituksen pääjohtaja Ryömä mm. seuraavaa: „Hallitus voi olla varma siitä, että käsiteltävänä oleva lakiehdotus vastaanotetaan ilomielin ja hartaasti odotettuna laajoissa kansalaispiireissä, kuin myöskin siitä, että tämän lain säätäminen on mitä kipeimmän tarpeen vaatima. Tosin se puoli asiasta, jota varten eduskunta alunperin varsinaisesti tätä lakiehdotusta hallitukselta pyysi, nimittäin mielisairasten hoito, on eduskunnan viime vuosina tarkoitukseen myöntämien suhteellisen runsaiden määrärahojen varassa astunut melkoisen askelen eteenpäin siitä, missä se vielä esim. kymmenkunta vuotta takaperin oli. Kuten hallituksen esityksestäkin näkyy, ei uusien mielisairashoitopaikkojen rakentaminen tämän lain perusteella enää vaadi varsin suuria pääomia valtion taholta, joskin sen lisäksi valtion omien laitosten laajentaminen ja ennen kaikkea hoito- ja säilytyspaikkojen laittaminen kriminaalimielisairaille vaatisi myöskin jonkin verran varoja.” Edelleen pääjohtaja Ryömä arveli voitavan tyytyä hallituksen lakiehdotuksessaan esittämiin avustumääriin, vaikkakin ne olivat huomattavasti pienemmät kuin hallituksen v. 1927

tätä asiaa valmistelemaan asettaman, tod. valtioneuvoksen August Ramsay'n puheenjohtolla toimineen komitean mietinnössä esitetyt. Siinä oli näet ehdotettu mielisairaaloille perustamiskustannuksiin suoritettavaksi valtionavustusta kaksi kolmattaosaa ja korkeimmaksi hoitopäiväavustukseksi 15 mk. Päiväavustuksen suuruuteen nähden pääjohtaja Ryömä lausui pitävänsä tärkeänä, että lakiehdotuksessa ehdotetut, ylimmiksi suunnitellut päivärahat taattaisiin laissa *todellisiksi, kiinteiksi luvuiksi*, eikä ainoastaan korkeimmiksi, koska täten saataisiin asianomaisia sairaaloita ylläpitävät ja hoitavat elimet toimimaan mahdollisimman taloudellisesti. Jos nimittäin päiväavustus olisi laskettava sairaanhoitovuorokauden keskimääräisten kustannusten mukaan, olisi tästä seurauksena, että taloudellisesti hyvin hoidettu laitos tulisi saamaan vähemmän valtionavustusta kuin huonommin ja epätaloudellisemmin hoidettu. Tämän takia hän ehdotti lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentille seuraavaa muotoa: „Vuotuisiin kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua mielisairaalalle edellisen vuoden sairaanhoitovuorokausien lukumäärän perusteella mk sairaanhoitovuorokaudelta.” Tämä tärkeä muutos saikin myöhemmin eduskunnan hyväksymisen ja tuli sellaisenaan lakiin. Kun hallituksen laatimassa lakiehdotuksessa oli sekä perustamis- että kunnossapito- ja käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavun jakaminen uskottu sisäasiainministeriön tehtäväksi, ehdotti pääjohtaja Ryömä, pitäen sitä mm. virastotyön yksinkertaistamisen kannalta suotavampana, että nämä määrärahat jätettäisiin lääkintöhallituksen jaettaviksi.

Eduskunnan talousvaliokunta, jonne lakiehdotus tämän jälkeen lähetettiin, omaksui pääjohtaja Ryömän kannan päivärahojen määräämisestä *todellisiksi* eikä ainoastaan korkeimmiksi, koska tämä

maksuperuste olisi sekä taloudellisuuteen kehoittavana että käytännössä toteutettuna paljon viimeainittua parempi. Samalla talousvaliokunta ryhtyi kannattamaan korkeampia päivärahoja, ehdottaen mielisairaaloille suoritettavaksi sairaanhoitovuorokaudelta 13 mk. Rajaseuduilla ja maan köyhimmässä osissa oleville laitoksille olisi myös varattava mahdollisuus suuremman avustuksen saantiin, minkä johdosta lakiin olisi otettava määräys, jonka mukaan sisäasiainministeriö voisi myöntää ylimääräistä avustusta sikäli kuin eduskunta olisi osoittanut sitä varten varoja.

Lakiehdotuksen jouduttua suuren valiokunnan käsiteltäväksi otti tämä puolestaan kannattaakseen pääjohtaja Ryömän ennen lakiehdotuksen talousvaliokuntaan lähettämistä eduskunnan täysi-istunnossa tekemää ehdotusta kysymyksessä olevien avustuserärahojen jättämisestä lääkintöhallituksen jaettaviksi. Perustamiskustannuksiin myönnettävän avustuksen kysymyksessä ollen päättäisi lääkintöhallitus sisäasiainministeriön lääkintöhallituksen esityksestä hyväksymän yleisen suunnitelman mukaan sekä tulo- ja menoarvioon tarkoitusta varten otettujen määrärahojen rajoissa, mille laitoksille kulloinkin olisi annettava valtionapua tähän tarkoitukseen. Koroitettua valtionavun myöntäminen jäisi kuitenkin sisäasiainministeriön päätettäväksi.

Tämä lakiehdotuksen 3 §:n 3 kohta aiheutti eduskunnassa keskustelua syystä, että muutamien edustajien mielestä tällaisen suunnitelman hyväksymisellä riistettäisiin eduskunnalta sille kuuluva oikeus määrätä menoarvioon ottamiensa määrärahojen lähemmästä jakamisesta, rajoitetaisiin siis eduskunnan budjettioikeutta. Asiasta äänestettäessä voitti kuitenkin suuren valiokunnan ehdotus. Samaten voitti suuren valiokunnan kanta äänestettäessä lakiehdotuksen 4 §:n 4 kohdasta, jonka mukaan lääkintöhallituksen asiaksi tuli

vahvistaa valtionavun määrä, mikä mielisairaalle on kunnossapito- ja käyttökustannuksien tuleva, kun taas sisäasiainministeriön päätettäväksi jäi koroitettua valtionavun myöntäminen, milloin sellainen tulisi kysymykseen.

Kolmannessa käsittelyssä ehdotettiin laki jätettäväksi lepäämään yli vaalien, koska se eräiden edustajien mielestä rajoitti eduskunnan määräämisoikeutta siirtäen eduskunnalle kuuluvaa valtaa virastopäälliköille. Lakiehdotus kuitenkin hyväksyttiin suuren valiokunnan ehdottamassa muodossa ja käsittelyn aikana tehty ehdotus lain lepäämään jättämisestä hylättiin myöhemmin. Laki julkaistiin sitten asetuskoelmassa toukokuun 31 päivänä 1929.

Lain toimeenpanosta annettiin seuraavan heinäkuun 31 päivänä asetus, joka suurimalta osaltaan pohjautui lääkintöhallituksen laatimiin asetusehdotuksiin, joiden pohjana taasen oli ollut edellämäin mainitun komitean mietintöön sisältynyt asetusehdotus. Voidakseen valvoa sitä, että k. o. sairaaloihin tulisi mahdollisimman suuren pätevyyden omaavia lääkäreitä, oli lääkintöhallitus sisällyttänyt aikaisempaan asetusehdotukseensa säännöksen, että lääkintöhallitus määräisi mielisairaalan lääkärit toimeensa sairaalan omistajan ehdollepanemista hakijoista. Kun tämä lääkintöhallituksen lakiehdotuksen perusteluissa esittämä kanta ei ollut saanut kannatusta hallituksen enemmä kuin eduskunnankaan taholta, koetti lääkintöhallitus jälkimmäisessä asetusehdotuksessaan turvata pätevyyden huomioonottamisen näissä lääkärimityksissä siten, että ylilääkäreille ensiksikin säädettäisiin määrätty pätevyyssehto ja että lääkintöhallituksen hyväksyminen oli saatava mielisairaalan lääkärin samoin kuin ylihoitajattaren toimeen valituille, ollen hyväksymistä pyydetessä asiakirjoihin liitettävä kaikkien hakijoiden hakukirjat sekä ilmoitettava ne perusteet, joilla valinta oli toimitettu. Nämä säännökset tulivatkin lääkintö-

töhallituksen viimeksi ehdottamassa muodossa asetukseen otetuiksi ja ovat käytännössä osoittautuneetkin tarpeellisiksi. Ikävä vain, että lääkintöhallituksen on monesti täytynyt tinkiä vaatimuksistaan pätevien hakijoiden puutteessa.

Lain hyväksymisen jälkeen seuranneet pulavuodet antoivat hallitukselle aiheen ryhtyä säästäväisyystoimenpiteisiin tälläkin alalla. Hallitus jätti elokuun 31 päivänä 1931 eduskunnalle esityksen kysymyksessä olevan kunnallisille mielisairaaloille ym. annettavasta valtionavusta annetun lain muuttamisesta sikäli, että kunnossapito- ja käyttökustannuksiin myönnettävää valtionapua maksettaisiin maalaiskunnille ja pienemmille kaupungeille 9 mk päivästä potilasta kohden ja eräille suuremmille kaupungeille vain 6 mk. Esityksen perusteissa esitettiin syynä tähän toimenpiteeseen, että sairaalain kunnossapito- ja käyttökustannukset olivat tarvikkeiden hintain alenemisen johdosta tuntuvasti vähentyneet ja sairaalain tulot sikäli lisääntyneet, että sairaalat, valtion sairaalain päivämaksujen tultua kesäkuun 19 päivänä 1931 annetulla asetuksella korotetuiksi mielisairaaloissa I luokassa 25 mk:sta 40 markkaan, saattoi-

vat varakkaammilta potilailta periä tuntuvasti korkeammat sairausmaksut kuin aikaisemmin. Valtiovarainvaliokunta, jonka käsiteltäväksi esitys ensiksi joutui, asettui valtion vaikeaan rahalliseen asemaan katsoen sitä kannattamaan, pitäen kuitenkin ehdotettuja alennuksia niin suurina, että niistä aiheutuisi asianomaisille kunnille liian suuria vaikeuksia, mistä taasen voisi olla seurauksena, että joidenkin sairaalain toiminta joutuisi pysähdyksiin. Tämän vuoksi valiokunta ehdotti mielisairaaloille maksettavaksi k. o. avustuksena 11 mk, paitsi eräiden kaupunkien mielisairaaloille 8 mk. Lakiehdotuksen ensimmäisessä käsittelyssä vastustettiin sen hyväksymistä sillä perusteella, että näiden lailla vakuutettujen avustusten vähentäminen hävittää kuntien uskon valtion lupauksiin. Jos kunnat tällöin vuorostaan vetäytyvät syrjään eivätkä täytä sitoumuksiaan, täytyy valtion pakostakin ottaa kokonaan haltuunsa nämä sairaalat, jolloin siitä aiheutuisi valtiolle vielä suurempia kuluja. Suuri valiokunta puolestaan ehdotti nämä avustukset määrättäviksi liukuvan asteikon mukaan, 7 mk:sta 11 markkaan, sen mukaan kuin siihen on vuosittain varoja tulo- ja meno-

1. Kunnallisten mielisairaalain avustus (kunnossapito- ja

	1930	1931	1932
Distriktsinnessjukhuset i Ekenäs	623 948:—	1 067 625:—	1 078 968:—
Hälikön piirimielisairaala	621 595:—	613 600:—	845 460:—
Harjavallan piirisairaala	784 446:—	830 505:—	694 254:—
Helsingin kaupunki	4 048 369:—	4 758 182:—	2 984 384:—
Hämeen piirimielisairaala	—	—	440 000:—
Iitin kunta	215 527:—	246 740:—	208 472:—
Kellokosken sairaala	630 500:—	631 085:—	724 630:—
Mikkelin piiriemieli sairaala	569 400:—	1 067 625:—	952 820:—
Oulun seudun »	664 300:—	701 701:—	592 966:—
Pälksaaren »	783 380:—	797 160:—	676 368:—
Rauhan mielisairaala	1 391 143:—	1 461 980:—	1 320 528:—
Seinäjoen piirisairaalat	2 274 753:—	2 799 550:—	2 380 664:—
Siilinjärven piirimielisairaala	777 374:—	778 180:—	660 264:—
Svenska Österbottens distriktssinnessjukhus	683 670:—	729 443:—	925 980:—
Tampereen kaupunki	996 450:—	996 450:—	612 280:—
Turun kaupungin mielisairaala	1 047 319:—	1 080 222:—	653 344:—
Tyrvään piirimielisairaala	597 870:—	597 870:—	563 640:—
Uudenkaupungin »	673 790:—	673 790:—	606 265:—
Viipurin kaupungin mielisairaala	734 890:—	788 918:—	490 224:—
	18 118 724:—	20 620 626:—	17 411 561:—

arviossa osoitettu. Tällöin olisivat kaikki kunnalliset mielisairaalat samassa asemassa avustuksen saantiin nähden. Lakiehdotuksen toisessa käsittelyssä pääjohtaja Ryömä arvosteli ankarasti tätä valiokunnan mietintöä, pitäen sitä edellisen ehdotuksen huononnuksena. Tällainen liukuva asteikko ei ollut hänen mielestään sopiva, koska kuntayhtymille niiden taloudenhoidon takia on tärkeätä, että niiden vuodesta vuoteen saama avustus on sama. Asian tultua palautetuksi suureen valiokuntaan korotti tämä liukuvan asteikon minimimäärän 9 markkaan. Siitä huolimatta ei suuren valiokunnan kanta saanut kuitenkaan tarpeellista kannatusta eduskunnassa, vaan lakiehdotus hyväksyttiin valtiovarainvaliokunnan ehdottamassa muodossa, joten mielisairaaloille vuotuisiin kunnossapito- ja käyttökustannuksiin tuleva avustus tuli olemaan 11 mk sairaanhoitovuorokaudelta, paitsi eräiden valtioneuvoston määrättävien kaupunkikuntien omistamille mielisairaaloille 8 mk. Laki vahvistettiin tammikuun 15 päivänä 1932.

Huhtikuun 7 päivänä 1932 valtioneuvosto määräsi sitten, että Helsingin, Viipurin, Turun ja Tampereen kaupunkien mieli-

sairaalat ovat luettavat sellaisiksi, jotka saavat alempaa valtionapua.

Lamakauden käydessä yhä vaikeammaksi teki hallitus syyskuun 9 päivänä 1932 eduskunnalle uuden esityksen edellämäinittujen avustusmäärien alentamisesta siten, että mielisairaaloille suoritettaisiin 9 mk ja erinäisten kaupunkikuntien omistamille mielisairaaloille vastaavasti 6 mk sairaanhoitovuorokaudelta. Tämän ehdotuksen ilmoitettiin aiheutuvan rahallisista syistä ja kun katsottiin näiden sairaalain kunnossapitomenoja voitavan tarpeellista säästäväisyyttä noudattamalla alentaa. Hallituksen esitys ei kuitenkaan saanut talousvaliokunnan eikä suuren valiokunnankaan kannatusta ja marraskuun 15 päivänä 1932 päätti eduskunta hylätä lakiehdotuksen. Katsottiin näet ehdotettujen alennusten aiheuttavan useille kunnille ylivoimaisia rasituksia eikä muutoinkaan pidetty sopivana, että valtio vuosi vuodelta vähentäisi lailla taattujen avustusten määrää.

Niihin on avustamislain voimaanastumisen jälkeen tammikuun 1 päivästä 1930 lukien vuoden 1937 loppuun mennessä myönnetty kaikkiaan 160,796,897 mk, josta vuonna 1930 18,118,724 mk, v. 1931

käyttökustannuksiin) v. 1930— v. 1937.

1933	1934	1935	1936	1937	Yhteensä
1 153 064:—	1 241 691:—	1 299 903:—	1 776 984:—	2 010 360:—	10 252 543:—
983 675:—	981 123:—	1 108 800:—	1 120 185:—	1 123 254:—	7 397 692:—
767 987:—	815 045:—	884 323:—	1 018 578:—	1 066 890:—	6 862 028:—
3 004 008:—	3 001 376:—	3 073 016:—	3 094 560:—	3 205 776:—	27 169 671:—
762 850:—	755 139:—	790 801:—	822 998:—	854 975:—	4 426 763:—
213 048:—	216 810:—	216 810:—	216 810:—	217 404:—	1 751 621:—
1 164 350:—	1 345 025:—	1 300 464:—	1 279 322:—	1 313 488:—	8 388 914:—
1 120 955:—	1 168 464:—	1 189 375:—	1 204 500:—	1 207 800:—	8 480 939:—
739 024:—	968 000:—	987 745:—	1 039 742:—	1 221 858:—	6 915 336:—
696 663:—	702 625:—	880 000:—	887 315:—	932 734:—	6 356 245:—
1 425 325:—	1 567 500:—	1 587 300:—	1 694 330:—	2 430 428:—	12 878 534:—
2 388 925:—	2 388 925:—	2 388 925:—	2 388 925:—	2 413 015:—	19 423 682:—
658 460:—	658 460:—	658 460:—	694 595:—	697 092:—	5 582 885:—
943 525:—	959 915:—	995 720:—	1 071 345:—	1 365 100:—	7 674 698:—
613 200:—	613 200:—	613 200:—	692 856:—	695 600:—	5 823 236:—
619 656:—	651 904:—	677 616:—	692 944:—	709 912:—	6 132 917:—
534 798:—	565 444:—	602 437:—	684 343:—	715 000:—	4 861 402:—
606 265:—	606 265:—	606 265:—	695 915:—	1 076 636:—	5 545 191:—
526 272:—	522 048:—	554 800:—	625 928:—	629 520:—	4 872 600:—
18 922 050:—	19 728 959:—	20 415 960:—	21 692 175:—	23 886 842:—	160 796 897:—

20,620,626 mk, v. 1932 17,411,561 mk, v. 1933 18,922,050 mk, v. 1934 19,728,959 mk, v. 1935 20,415,960 mk, v. 1936 21,692,175 mk ja v. 1937 23,886,842 mk (ks. lähemmin taulukkoa 1). Kun puheenaoleville mielisairaaloille oli vuosina 1928 ja 1929 myönnetty ylläpitoavustusta edellisenä vuonna

4,174,700 mk ja jälkimmäisenä vuonna 4,300,500 markkaa eli yhteensä 8,475,200 mk (ks. taulukkoa 2), on kysymyksessä olevan kymmenvuotiskauden aikana näille sairaaloille myönnetty valtionapua kunnossapito- ja käyttökustannuksiin kaikkiaan 169,442,097 mk.

2. Kunnallisten mielisairaalain avustus (kunnossapito- ja käyttökustannuksiin) v. 1928 ja 1929.

	1928	1929	Yhteensä.
Distriktssinnessjukhuset i Ekenäs	265 700	266 900	532 600
Halikon piirimielisairaala	282 400	282 400	564 800
Harjavallan »	71 100	148 800	219 900
Iitin kunnan mielisairaala	23 000	23 000	46 000
Uudenkaupungin piirimielisairaala	234 600	236 700	471 300
Kellokosken »	98 700	98 700	197 400
Mikkelin »	263 700	264 700	528 400
Oulun seudun »	300 400	300 400	600 800
Pälksaaren »	376 600	363 000	739 600
Rauhan »	609 200	654 700	1 263 900
Seinäjoen piirisairaalat	700 000	700 000	1 400 000
Siilinjärven piirimielisairaala	345 900	354 700	700 600
Svenska Österbottens distriktssinnessjukhus	332 500	335 600	668 100
Tyrvään piirimielisairaala	270 900	270 900	541 800
Kaikki yhteensä mk	4 174 700	4 300 500	8 475 200

Mielisairaalain avustamislain 3 §:n viimeisessä momentissa on jätetty lääkintöhallituksen tehtäväksi sisäasiainministeriön lääkintöhallituksen esityksestä hyväksymän yleisen suunnitelman mukaisesti sekä tuloja menoarvioon tarkoitusta varten otettujen määrärahojen rajoissa päättää, mille laitoksille kulloinkin on annettava valtionapua perustamiskustannuksiin. Tammi-kuun 8 päivänä 1930 päivätyssä kirjeessään lääkintöhallitus teki sisäasiainministeriölle ehdotuksen siitä järjestyksestä, missä puheenaolevien sairaalain tulisi lähivuosina v. 1937 saakka saada valtionavustusta perustamiskustannuksiinsa. Tällöin lääkintöhallitus lähti siitä edellytyksestä, että seuraavinakin vuosina, kuten vuonna 1930, eduskunta ottaisi menoarvioon n. 7.5 milj. markan suuruisen määrärahan tähän tarkoitukseen, joten kestäisi 8 vuotta, kunnes kaikki suunnitelmaan sisältyvät ra-

kennustyöt tulisivat saamaan lain määräämän valtionavun. Tämän ajan kuluessa suunniteltu sairapaikkojen lisäys arvioitiin 1945:ksi ja tarkoitukseen myönnettävä valtionapu 59.3 miljoonaksi markaksi. Laatiessaan suunnitelman sairaalain järjestyksestä pani lääkintöhallitus suurimman painon sille seikalle, missä osissa maata sairapaikkojen puute oli osoittautunut tuntuvimmaksi. Samalla oli myös pantu huomiota siihen, mille asteelle rakennushankkeet olivat kussakin laitoksessa edistyneet ja millaisia rahansaantimahdollisuuksia kullakin kuntayhtymällä ja kunnalla oli.

Tämän lääkintöhallituksen tekemän esityksen perusteella sisäasiainministeriö seuraavan helmikuun 5 päivänä hyväksyi laissa edellytetyn suunnitelman. Hyväksytyn suunnitelman mukaisesti on lääkintöhallitus eduskunnan menoarvioon ottamien määrärahojen rajoissa vuodesta 1930 läh-

tien myöntänyt kunnallisten mielisairaalan perustamiskustannuksiin valtionosuutta yhteensä 54,499,753 mk 65 p, mistä tulee eri vuosien osalle seuraavat määrät: v. 1930 7,500,000 mk, v. 1931 5,999,995 mk 65 p, v. 1932 2,999,952 mk, v. 1933 2,500,000 mk, v. 1934 2,500,000 mk, v. 1935 3,499,943 mk, v. 1936 24,499,927 mk ja v. 1937 4,999,936 mk. ¹⁾ (ks. lähemmin taulukkoa 3). Lääkintöhallituksen esittämää suunnitelmaa ei kuitenkaan ole puheenaolevan ajan kuluessa voitu seurata, kun hallitus ei ole katsonut voivansa ehdottaa eikä eduskunta myöntää siihen tarpeeksi suuria määrärahoja. Sitäpaitsi ovat sairaalat tulleet odotettua kalliimmiksi ja niitä on täytynt perustaa ja laajentaa rahoitusmahdollisuuksien ym. tähden toisin, kuin alussa oli ajateltu. Lisäksi oli talousrakennukset ja hoitohenkilökuntien asuntolat suunniteltu liian pieniksi, joten niiden laajentamiseen ja rakentamiseen uudisrakennusten yhteydessä on mennyt suuret summat. Siitä syystä on valtion maksettavia osuuksia tämän kymmenvuotiskauden päättyessä vielä suorittamatta yhteensä n. 24.5 miljoonaa markkaa. Huolimatta lääkintöhallituksen tekemistä uudistetuista ehdotuksista suurempien määrärahojen ottamisesta menoarvioon on vuotta 1936 lukuunottamatta tarkoitukseen annettu käytettäväksi niin pieniä määriä, että valtio ei niiden avulla voi täyttää sitoumuksiaan kunnille, jotka puolestaan saavat kamppailla sairaalain perustamiskustannuksista aiheutuneiden vaikeuksien järjestämisessä.

Vuoden 1929 lain tullessa voimaan oli, kuten aikaisemmin jo on mainittu, perus-

¹⁾ Tästä huomataan, että avustamislain voimassaollessa ei perustamiskustannuksiin ole myönnetty edes sitä määrää kuin ennen lain voimaantuloa. Näihin tarkoituksiin oli näet sisäasiainministeriö jo ennen vuotta 1930 myöntänyt apurahoja yhteensä 58,305,180 mk, siitä 9,800,000 mk kymmenvuotiskauden kahtena ensimmäisenä vuotena (1928—1929).

tettu 13 ns. piirimielisairaala sekä Iitin mielisairasosasto. Tämän jälkeen on vielä saatu aikaan v. 1932 Hämeen piirimielisairaala, jossa sitä perustettaessa oli 202 sairassijaa, sekä Ahvenanmaan kuntien yhteinen 54 sairassijaa käsittävä mielisairaala, joka ei kuitenkaan saa avustusta lääkintöhallituksen kautta. Paitsi näitä varsinaisesti uusia sairaaloita on kunnallisten mielisairaalain sairassijaluku suuresti kasvanut sairaalain laajennusten kautta. Koko kymmenvuotiskauden aikana on siten pääasiallisesti maalaiskuntien omistamiin mielisairaaloihin saatu laajennusten avulla 2,894 ja puhtaasti kaupunkikuntien omistamiin sairaaloihin 604 uutta sairassijaa eli yhteensä 3,498 sairassijaa ja on kymmenvuotiskauden 1928—1937 päättyessä näiden sairaalain yhteenlaskettu sairassijaluku 6,932, joista 1,941 on kaupunkien ja 4,991 pääasiassa maalaiskuntien ja pienten kaupunkien omistamissa sairaaloissa, Ahvenanmaan mielisairaalan 58:ksi nousutta paikallukua lukuunottamatta. Sairassijojen nousua maalais- ja kaupunkikuntien omistamissa mielisairaaloissa maamme itsenäisyysajan alusta lukien osoittaa allaoleva taulukko. Tässä ei ole vuosina 1918 ja 1928 mukaanlaskettu niiden kunnalliskotien paikkoja, joita myöhemmin ei ole hyväksytty sairaalapaikoiksi.

	Sairassijojen luku v. 1918	Sairassijojen luku v. 1928 lopussa	Sairassijojen luku v. 1937 lopussa
Pääasiallisesti maalaiskuntien ¹⁾ omistamissa mielisairaaloissa	177	2,097	4,991
Kaupunkien omistamissa mielisairaaloissa	1,000	1,337	1,941
Yhteensä	1,177	3,434	6,932

¹⁾ Piirimielisairaaloissa on myöskin kauppalaita ja kaupungeja jäsenkuntina.

3. Kunnallisten mielisairaalan perustamiskustan-

	1930	1931	1932
Distriktssinnessjukhuset i Ekenäs	2 000 000:—	1 750 000:—	1 028 387:—
Halikon piirimielisairaala	1 068 088:—	1 976 960:—	71 565:—
Harjavallan piirisairaala	—	—	—
Hämeen piirimielisairaala	—	1 600 000:—	1 000 000:—
Kellokosken sairaala	—	—	900 000:—
Mikkelin piirimielisairaala	3 500 000:—	673 035:65	—
Oulun seudun »	—	—	—
Pälksaaren »	—	—	—
Rauhan mielisairaala	—	—	—
Seinäjoen piirisairaalat	931 912:—	—	—
Svenska Österbottens distriktssinnessjukhus	—	—	—
Tyrvään piirimielisairaala	—	—	—
Uudenkaupungin »	—	—	—
Käytetty	7 500 000:—	5 999 995:65	2 999 952:—

Eri sairaaloihin jakautuvat paikat vuoden 1937 lopussa seuraavan taulukon mukaisesti:

Piirimielisairaalat	Paikkaluku
Ekenäs distriktssinnessjukhus	528
Halikon piirimielisairaala	279
Harjavallan piirisairaala	265
Hämeen piirimielisairaala	234
Kellokosken sairaala	348
Mikkelin piirimielisairaala	300
Oulun seudun piirimielisairaala ..	401
Pälksaaren piirimielisairaala	353
Rauhan mielisairaala	623
Seinäjoen piirisairaalat	601
Siilinjärven piirimielisairaala	176
Svenska Österbottens distr. sin-	
nessjukhus	350
Tyrvään piirimielisairaala	179
Uudenkaupungin piirimielisairaala	300
Yhteensä	4,937
Iitin kunnanmielisairaala	54
Yhteensä	4,991
Kaupunkien mielisairaalat:	
Helsingin Kivelän mielisairaala ..	284
Helsingin Nikkilän mielisairaala ..	867
Tampereen Hatanpään mielisai-	
raala	303
Turun kunnallissairaalan mieli-	
sairasten osasto	272
Viipurin mielisairaala	215
Yhteensä	1,941

Kunnallisille mielisairaaloille suoritettavia valtionavustuksia koskeva lainsäädäntö on siis käytännössä osoittautunut hyötyä tuottavaksi. Se on ollut omiaan järjestämään ja vakiinnuttamaan erinäisten kuntien mielisairaaloitten oloja sekä sitä tietä välillisesti auttanut koko maan mielisairaanhoidon. Vuosikymmeniin ei valtio ollut rakennuttanut mielisairaaloita ja kaikki kehitys oli sillä taholla pysähtynyt. Kunnat olivat pakosta ruvenneet mielisairaitaan hoivaamaan, ensin puutteellisemmin, mutta vähitellen paremmin. Kuntien epävarma taloudellinen pohja ei kuitenkaan olisi koko painoa kestänyt; sentähden oli valtion apu tervetullut ja välttämätön tuki. Lisäksi antoi laki turvantunteen siitä, että tulevaisuudessakin vaikeudet ovat jotenkuten voitettavissa. Valtion avustuksella on kuntien mielisairaaloitten taso rakenteellisesti saatu yleensä kohoamaan melko suuria vaatimuksia vastaavaksi, jos kohta kehitys ei olekaan kullennut koko aikaa tasaisesti ylöspäin, vaan useinkin on tyydytty vain jäljentämään aikaisempia piirustuksia ja siten toistettu niiden virheellisyyksiä. Erikoisena yleisenä puutteena on mainittava, ettei ole kiinnitetty riittävästi huomiota työ-, laboratorio- ja hoituhuoneisiin ja potilaiden yksilöllisen käsittelyn tarpeellisuuteen. Lisäksi on vielä nykyään useimmissa sairaaloissa

nukset (Valtion suorittama osuus) v. 1930—1937.

1933	1934	1935	1936	1937	Yhteensä.
776 700:—	—	—	—	—	5 555 087:—
—	—	—	—	—	3 116 613:—
—	—	—	—	500 000:—	500 000:—
861 650:—	1 000 000:—	499 171:—	700 000:—	—	5 660 821:—
861 650:—	1 000 000:—	824 093:—	2 519 695:—	—	6 105 438:—
—	—	—	—	—	4 173 035:65
—	500 000:—	765 279:—	4 425 000:—	1 375 000:—	7 065 279:—
—	—	—	800 000:—	—	800 000:—
—	—	1 411 400:—	5 500 000:—	1 000 000:—	7 911 400:—
—	—	—	6 343 000:—	—	7 274 912:—
—	—	—	4 212 232:—	—	4 212 232:—
—	—	—	—	656 936:—	656 936:—
—	—	—	—	1 468 000:—	1 468 000:—
2 500 000:—	2 500 000:—	3 499 943:—	24 499 927:—	4 999 936:—	54 499 753:65

potilaisiin nähden ylikuormitus, joten se on tulevaisuudessa sopivin järjestelyin ja osittain uudisrakennuksin korjattava. Hoidollisesti sairaalat kuitenkin ovat nousseet korkealle tasolle sitä mukaa kuin ne ovat saaneet riittävästi päteviä lääkärivoimia. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan voi olla huomauttamatta siitä seikasta, että valtion sairaalat, joiden velvollisuuksiin tulisi kuulua erikoislääkärien koulutus, eivät ole puutteellisin apuvoimin kyenneet valmistamaan tarpeeksi erikoislääkäreitä maamme mielisairaaloille.

Kunnallisten mielisairaaloiden vahva ja äkkinäinen kasvu oli myöskin omiansa jakamaan maamme mielisairaalat kahteen eriluontoiseen ryhmään, mikä seikka helposti voi tulevaisuudessa häiritä rauhallista kehitystä sillä alalla. Lisäksi kunnallisten sairaaloiden hallitukset ovat tahtoneet vallita sairaaloitaan niin itsenäisesti kuin suinkin, vieläpä toisinaan omasta ylläkäristään välittämättä, mikä ei suinkaan ole ollut sairaanhoidolle onneksi. Mahdollisimman suuren yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi kunnallisten mielisairaalain toiminnassa sekä samalla näiden sairaalain johtajalääkärien kiinnittämiseksi hedelmälliseen yhteistyöhön lääkintöhallituksen ja valtion sairaaloiden kanssa on vuodesta 1937 lähtien lääkintöhallituksen aloitteesta alettu kaksi kertaa vuodessa pitää yh-

teisiä neuvottelukokouksia piirimielisairaalain johtajalääkäreille. Ajatus on saanut asianomaisella taholla suojelemaan vastaanoton, mikä näkyy siitä, että pidettyihin neuvottelukokouksiin ovat kaikki kutsutut saapuneet, mikäli heillä ei ole ollut voittamattomia esteitä. Kokouksissa on asianomaisten johtajalääkärien alustusten perusteella keskusteltu ajankohtaisista mielisairaanhoitoalaa koskevista kysymyksistä, joita kokouksiin osallistuvat ovat itse saaneet etukäteen ehdottaa siellä pohdittavaksi. Vuonna 1937 pidetyissä neuvottelukokouksissa on ollut pääkeskustelukysymyksiä: „Miten voitaisiin saada mielisairaaloisemme annettava hoito tarpeeksi tehokkaaksi?” — alustajina ylilääkärit Y. K. Suominen ja A. Soininen — sekä „Hoitajien koulutus, harjoittelijoiden pitäminen, hoitokunnan suuruus ja piirimielisairaloitten valtionapu” — alustajina ylilääkärit V. Punntala ja E. Niemistö. Kokouksissa pidetyistä yksityiskohtaisista pöytäkirjoista niihin liittyvine tarkkoine keskusteluselostuksineen ja ponsineen on lähetetty jäljennös kokouksen osanottajille.

Mielisairaiden hoito ja huolto sairaaloitten ulkopuolella.

Edellisissä luvuissa on selostettu maassamme tapahtunutta työtä varsinaisen mielisairaalahoidon kehittämiseksi. Sairaa-

4. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Turun ja Porin läänissä.

Kunta.	pot. luku.	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = nalsh., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eris-tett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Alastaro	6	17.2—21.3 m ³	1 n. ep.	—	—
Eurajoki	20	14.5—40.5 m ³	1 n. l.	1	25 %
Huittinen	2	30.3—43.8 m ³	1 n. ep.	—	t.
Hämeenkyrö	28	12—31.7 m ³	1 n. k., 1 n. ep., 1 m. ep.	2	14 %
Ikaalisten mlk.	20	21.8—37.7 m ³	1 n. k., 1 m. k.	—	—
Kaarina	26	13.6—28.9 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	—	t.
Loimaa	30	15.6—31.5 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	—	t. muutamia
Maaria	34	11.4—19.4 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	—	t.
Merikarvia	29	10.8—35.1 m ³	2 n. k., 1 m. k.	—	—
Nagu	13	15—25.2 m ³	1 n. l.	—	—
Noormarkku ja Pomarkku	14	17.2—28.6 m ³	1 n. ep., 1 m. k.	—	—
Pargas	16	13.7—18.1 m ³	1 n. l., 1 m. l.	1	t.
Sauvo	7	24—29 m ³	1 n. l.	2	—
Tyrvää	14	19.1—40 m ³	1 n. k.	1	t.
Yhteensä	259	10.8—43.8 m ³	8 n. k., 3 m. k., 4 n. l. 1 m. l., 6 n. ep., 2 m. ep.	7	

5. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Uudenmaan läänissä.

Kunta.	pot. luku.	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = nalsh., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eris-tett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Elimäki	9	24.4—41.9 m ³	1 n. k.	—	t.
Helsingin mlk.	22	19.2—33.2 m ³	1 n. k., 1 m. l.	2	t.
Lohjan kaupp.	6	42—52.5 m ³	1 n. k.	—	t.
Pernä	14	18.6—31 m ³	1 n. l.	1	t.
Vihti	5	34—62 m ³	2 n. ep.	—	t.
Yhteensä	56	18.6—62 m ³	3 n. k., 1 n. l., 1 m. l., 2 n. ep.	3	

lain yhteyteen ja niiden valvontaan on lisäksi järjestetty potilaita perheisiin. Tämänluontoista mielisairaiden huoltoa on meillä ollut ainakin vuodesta 1887 alkaen, jolloin lääkintöhallituksen kehoituksesta sijoitettiin Seilin hospitaalissa vallinneen tilanahtauden takia sairaalan ympäristön perheisiin mielisairaita. Myöskin Helsingin kaupungin köyhäinhuoltoviranomaiset alkoivat viime vuosisadan lopulla järjestää rauhallisia mielisairaita Sipoon pitäjän perheisiin. Nämä olivat sittemmin Kivelän mielitautiosaston tarkkailun alaisina ja siirtyivät, Nikkilän mielisairaalan valmis-

tuttua, tämän lääkäreiden huolenpitoon. Tampereella aloitettiin perhehoito vuosisadan alussa, Turussa v. 1915 ja Viipurissa n. 10 vuotta sitten.

Selostettavana olevan kymmenvuotiskauden aikana on Kellokosken sairaalan yhteyteen v. 1932 järjestetty hyvin elinvoimaiseksi kehittynyt perhehoito ja v. 1935 Pitkänien sairaalan yhteyteen, viimeksi mainittuun alussa pääasiassa kriminaalipotilaille, mutta sittemmin muillekin.

Vuonna 1937 olivat koko maan mielisairaaloiden perhehoidossa olevien hoitopäivät seuraavat:

<i>Valtion</i>	Hoitopäiväluku
Seilin sairaalan yhteydessä	4,060
Pitkäniemen sairaalan yhteydessä	5,928
Yhteensä	9,988

<i>Kunnallisten</i>	
Nikkilän mielisairaalan yhteydessä	113,996
Kellokosken sairaalan yhteydessä	42,378
Turun kaupungin mielisairaalan yhteydessä	22,885
Tampereen kaupungin mielisairaalan yhteydessä	17,083
Viipurin kaupungin mielisairaalan yhteydessä	1,291
Yhteensä	197,633

Mielisairaalan yhteydessä toimiva perhehoito on tärkeä väliaste toipuvien potilai-

den siirtymisessä vapaaseen elämään. Lisäksi voidaan siten sopivasti hoitaa ja huoltaa kroonillisia mielisairaita, etenkin semmoisia, jotka kykenevät työhön, mutta eivät voi asua itsenäisesti tai eivät syystä tai toisesta tule toimeen omassa kodissaan ja entisessä ympäristössään. Siten voidaan käyttää varsinaisia kalliita sairaalapaikkoja paljon tehokkaammin ja lisäksi alentaa mielisairaanhoidosta johtuvia menoja tuntuvasti, ovathan kustannukset perhehoitossa paljon pienemmät kuin sairaalassa.

Saadakseen perhehoidon ripeämpään kehitykseen lääkintöhallitus sentakia esitti maaliskuussa 1935 laaditussa vuoden 1936 menoarvioehdotuksessaan otettavaksi 1,000,000 mk suuruisen arviomäärärahan kunnallisten mielisairaalan yhteyteen järjestetyille perhehoidolle. Avustuksen suuruuden suhteen lääkintöhallitus yhtyi Suomen psykiatris-neurologisen yhdistyksen

6. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Hämeen läänissä.

Kunta.	pot. luku	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = naish., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eristett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Hämeenlinnan kaupunki ..	15	24—25 m ³	1 n. l.	—	27 %
Asikkala	22	12—36.7 m ³	1 n. k.	—	t.
Forssan kauppala	38	10.9—16.4 m ³	2 n. k., 1 n. ep.	1	t.
Hauho	11	15—30 m ³	1 n. l., 1 n. k.	—	t.
Hausjärvi	12	12.5—25 m ³	1 n. k.	4	17 %
Hollola	14	15.7—35 m ³	1 n. k.	2	t.
Janakkala	8	40 m ³	1 n. l.	—	25 %
Jämsä	18	11.5—31 m ³	1 n. l.	—	1
Kalvola	9	18.5—22.6 m ³	1 n. k.	1	—
Kangasala	35	17—39.6 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	4	t.
Korpilahti	34	7.7—12 m ³	2 n. k.	5	1
Kuhmoinen	25	11.5—17 m ³	1 n. k., 1 n. l.	2	—
Lempäälä	12	23.5—30 m ³	1 n. l., 1 siivoojatar	1	33 %
Luopioinen	14	16—26 m ³	1 n. k.	6	t.
Messukylä	9	21.8—29.5 m ³	1 n. k.	2	22 %
Orivesi	16	16.5—30.4 m ³	1 n. l.	2	t.
Padasjoki	11	16.2—33.4 m ³	1 n. k.	3	t.
Pohjois-Pirkkala	14	15—28.3 m ³	2 n. k.	1	7 %
Ruovesi	29	11.6—13.6 m ³	1 n. k., 1 m. k.	1	3 %
Somero	6	18.3—24 m ³	1 n. l.	1	t.
Sääksmäki	16	27 m ³	1 n. k.	1	—
Teisko	12	12.8—34 m ³	1 n. k.	—	—
Urpala	21	20—22 m ³	1 k., 1 l.	2	—
Vilppula	13	13.3—14.5 m ³	1 n. k.	1	8 %
Yhteensä	414	7.7—40 m ³	21 n. k., 1 m. k., 9 n. l., 3 n. ep.	40	

7. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Vaasan läänissä.

Kunta.	pot. luku.	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = naish., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eristett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Jyväskylän kaupunki	13	18.5—48.0 m ³	1 n. l.	—	—
Pietarsaaren kaupunki	18	12.7—26.8 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	1	20 %
Vaasan kaupunki	55	20—28.1 m ³	1 käsityönop. 1 vanh. k., 3 n. k.	—	40 %
Alavus	21	»riittävä»	1 n. k.	—	—
Ilmajoki	25	13—14.5 m ³	1 m. l.	2	—
Isokyrö	12	19.7—30.7 m ³	1 n. k.	—	t.
Jalasjärvi	26	17.1—23 m ³	1 n. l., 2 n. ep.	1	t.
Jyväskylän mlk.	17	10—20 m ³	1 n. k.	2	18 %
Karstula	22	14.6—21.1 m ³	1 n. ep. (paikka auki)	6	9 %
Kauhajoki	25	n. 18.5 m ³	1 n. l., 1 m. k.	—	—
Kauhava	37	9.8—31.3 m ³	2 n. k.	8	—
Keuru	26	»liian pieni»	1 n. k., 1 m. ep.	1	t.
Korsholm	12	12.6—27 m ³	1 n. ep.	—	t.
Kuortane	14	»riittävä»	1 n. k.	—	7 %
Kurikka	19	n. 20 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	1	t.
Laihia	11	14.9—24.9 m ³	1 n. k.	4	t.
Lapua	30	16.8—20.5 m ³	1 n. k., 1 m. k.	2	—
Laukaa	31	9.1—13.9 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	6	6 %
Malaks } Petalaks } Solf }	14	17—20.5 m ³	1 n. ep., 1 m. ep.	—	t.
Nykarleby lk.	16	13.9—31.8 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	6	t.
Pedersöre	11	15.1—34 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	2	t.
Petäjävesi	12	18—40 m ³	1 n. l.	3	17 %
Saarijärvi	21	15.1—22.7 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	5	19 %
Teuva	15	n. 19.8 m ³	1 m. l.	—	—
Viitasaari	27	8.9—20.1 m ³	1 n. k., 1 n. l.	1	11 %
Virrat	34	»riittämätön»	2 n. k.	2	t.
Ylistaro	19	16.8—18.4 m ³	1 n. k.	2	t.
Övermark	8	19.8 m ³	1 n. k.	—	t.
Yhteensä	591	8.9—40 m³	24 n. k., 2 m. k., 5 n. l. 2 m. l., 8 n. ep., 6 m. ep.	55	

valtioneuvostolle jättämässä anomuksessa olevaan ehdotukseen, että se määrättäisiin kiinteäksi ja 5 markaksi hoitopäivältä. Se ei johtanut kuitenkaan sillä kertaa tulokseen. Mutta kun sitten syyskuun 3 päivänä 1935 päivytyssä eduskunta-aloitteessa edustaja Kaasalainen ym. ehdottivat, että eduskunta koroitaisi vuoden 1936 tulo- ja menoarvion 7 Pl. XXI:1 momentin määrärahaa 1,000,000 markalla avustuksiksi kunnallisten mielisairaalan yhteyteen järjestetylle perhehoidolle, niin hyväksyttiin se. Sopivaksi maksuperusteeksi katsottiin 5 mk hoitopäivältä.

Myönnettäessä avustuksia k. o. tarkoitukseen määräsi lääkintöhallitus ehdoksi, että perhehoidossa noudatetaan mielisairaslaki-

ehdotuksen 24 ja 25 §§:ien ja mielisairasasetuksen 36—41 §§:ien säädöksiä (kaikki nämä pykälät otettiin sittemmin semmoisiin vuoden 1938 alusta voimaantulleisiin mielisairaslakiin ja -asetukseen) sekä lääkintöhallituksen määräyksiä.

Ohjeet sisältävät mm. seuraavaa: Perhehoidossa saa pitää ainoastaan rauhallisia, itselleen ja muille vaarattomia mielisairaita. Sairaalan sijoittamisesta siihen määrää sairaalan asianomaisesta sairaanhoidosta huolehtiva lääkäri ja perheen, johon potilas sijoitetaan, tulee täyttää määrätty vaatimukset. Perhehoitoon sijoitetuista, jotka on pysytettävä edelleen sairaalan kirjoissa, on sitä paitsi pidettävä sairaalassa erityistä päiväkirjaa. Sen perheen

8. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Viipurin läänissä.

Kunta.	pot. luku	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = naish., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eristett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Haminan kaupunki	4	28 m ³	1 n. k.	—	—
Kotkan	31	21—22,5 m ³	1 n. k., 3 m. k.	—	t.
Lappeenrannan	11	10,3—18,3 m ³	1 n. k.	1	2 %
Hütölä	7	16—39 m ³	1 n. k.	3	t.
Impilahti	2	34,7 m ³	kunn. kodin joht.	2	—
Jaakkima	22	17—25 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	4	—
Jääski	16	20—24 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	3	20 %
Kivennapa	12	20—25,4 m ³	1 n. k.	2	t.
Koiviston mlk.	19	10,1—12,3 m ³	1 n. k.	3	—
Kurkijoki	10	15,5—42 m ³	1 n. k.	2	t.
Kymi	58	15—45 m ³	2 n. k., 1 m. k.	1	t.
Lappee	36	12,8—29,4 m ³	1 n. k., 1 m. k.	2	t.
Muola	10	Ei varsinaisesti vahvistettua osastoa	1 n. k.	10	?
Parikkala	22	13,7—33,2 m ³	1 n. k., 1 m. k.	1	t.
Ruokolahti	24	10,5—13,7 m ³	1 n. k., 1 n. l.	3	4 %
Räisälä	10	18,9 m ³	1 n. ep.	—	—
Salmi	11	8,8—15,3 m ³	1 n. ep.	1	—
Sippola	20	14—28 m ³	2 n. k.	—	—
Sortavalan mlk.	37	9,7—16,5 m ³	1 n. k., 2 m. k.	—	—
Säkkijärvi	5	36,5—53,3 m ³	1 n. ep.	2	—
Vahviala	7	18,7—19,5 m ³	1 n. k.	—	—
Valkeala	17	17,2—32,4 m ³	1 n. k., 1 n. l.	1	12 %
Vehkalahti	16	13,3—20 m ³	2 n. k.	—	25 %
Viipurin mlk.	40	10,4—21 m ³	2 n. k., 2 m. k.	—	12 %
Virolahti	13	18—20 m ³	1 m. k.	—	30 %
Yhteensä	460	8,8—53,3 m³	24 n. k., 11 m. k., 2 n. l., 5 n. ep., 1 m. ep..	41	

9. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Mikkelin läänissä.

Kunta.	pot. luku	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = naish., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eristett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Mikkelin kaupunki	28	16—20 m ³	1 n. k., 1 n. l.	2	4 %
Anttola	2	23 m ³	kunn. kodin joht.	1	—
Hartola	27	19,6—24 m ³	1 n. k., 1 m. k.	2	7 %
Haukivuori	11	26—32 m ³	1 n. k.	2	—
Heinolan mlk.	20	14—21 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	2	5 %
Heinävesi	21	9,8—35,9 m ³	1 m. ep. (paikka auki)	7	14 %
Joroinen	14	12,6—16,5 m ³	1 n. k.	1	—
Joutsa	26	12,6—18,8 m ³	1 n. k.	1	t.
Juva	45	24,3—28 m ³	2 n. k., 1 m. ep.	2	16 %
Kangasniemi	30	18—31 m ³	1 n. k., 1 n. l., 3 m. k.	—	—
Kerimäki	15	13,3—54,7 m ³	1 n. k.	4	5 %
Mikkelin mlk.	21	12,9—19,1 m ³	1 n. k.	—	t.
Mäntyharju	26	13—30 m ³	1 n. k., 1 m. k.	2	8 %
Pertunmaa	14	21 m ³	1 n. l.	1	21 %
Pieksämäki	39	13,4—30 m ³	1 n. l., 1 m. ep.	2	5 %
Pieksämäen kauppala					
Rantasalmi	7	12,8—26,6 m ³	1 n. ep.	1	18 %
Ristiina	5	14,5—16,8 m ³	kunn. kodin joht.	1	t.
Sysmä	15	26 m ³	1 n. k., 1 n. l.	5	20 %
Sääminki	30	13,1—21 m ³	1 n. ep., 1 m. l.	1	21 %
Yhteensä	396	9,8—54,7 m³	13 n. k., 5 m. k., 5 n. l., 1 m. l., 5 n. ep., 3 m. ep.	37	

10. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Kuopion läänissä.

Kunta.	pot. luku	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = nash., m. = miesh., l. = lääkärihall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eristett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Iisalmen kaupunki	11	13.5—25 m ³	1 n. k.	4	t.
Joensuu »	10	20.1—32.2 m ³	1 n. k.	1	—
Kuopion »	57	20—32 m ³	2 n. k., 2 m. k., 2 n. l.	1	2 %
Eno	14	9.1—19.5 m ³	1 n. k.	5	7 %
Hankasalmi	15	13.4—25.2 m ³	1 n. k.	4	27 %
Iisalmen mlk.	27	14—15 m ³	1 n. k.	—	t.
Ilomantsi	17	yli 20 m ³	osasto ei ole vielä avattu	—	—
Juuka	27	8.3—25.5 m ³	1 m. k.	8	30 %
Kaavi	16	11.9—30.7 m ³	1 n. k.	3	—
Karttula	22	14—29 m ³	1 n. l.	2	—
Kühtelysvaara	13	13.6—25.5 m ³	1 n. l.	—	—
Kitee	16	8.4—13.7 m ³	1 n. ep.	2	t.
Kiuruvesi	21	8.3—48 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	2	t.
Kontiolahdi	13	6.8—29.3 m ³	1 n. k.	1	8 %
Kuopion mlk.	15	n. 9 m ³	1 n. k.	2	4 %
Kuusjärvi	9	20.5—31 m ³	1 n. k.	4	t.
Lapinlahti	28	13—26.8 m ³	1 n. k., 1 m. k.	2	t.
Leppävirta	34	11.2—14 m ³	1 n. l., 1 m. k.	5	3 %
Liperi	19	12.5—29.5 m ³	1 n. k., 1 m. ep.	2	—
Maaninka	14	14.7—25.3 m ³	1 n. k.	1	14 %
Nilsia	17	19—37.5 m ³	1 n. ep., 1 m. k.	3	—
Nurmes	17	13—36 m ³	1 n. k.	1	53 %
Pielavesi	27	18.2—21.1 m ³	1 n. l., 1 m. l.	13	t.
Pielisensuu	5	19—24.2 m ³	1 n. k.	1	—
Pielisjärvi	27	9.8—48 m ³	1 n. k., 1 m. k.	3	30 %
Polvijärvi	16	15.6—34.8 m ³	1 n. k.	—	—
Rautalampi	17	12.7—18.2 m ³	1 n. k.	1	t.
Rääkkylä	10	11.2—13.5 m ³	1 n. k.	1	—
Suonenjoki	20	12.5—18.8 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	7	20 %
Tervo	18	20.1 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	2	t.
Tohmajärvi	19	23—45 m ³	1 n. ep. (paikka auki)	2	11 %
Tuusniemi	18	12.2—25.4 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	—	11 %
Valtimo	11	18—30 m ³	1 n. k.	2	18 %
Vesanto	12	12—17.7 m ³	1 n. k.	3	33 %
Yhteensä	632	6.8—48 m³	26 n. k., 7 m. k., 6 n. l., 1 m. l., 6 n. ep., 2 m. ep.	88	

päämiehelle, johon potilas sijoitetaan hoitettavaksi, on annettava vahvistetun kaavan mukainen hoitokirja, jossa on mm. sairaalan ohje- ja johtosääntöihin sisältyvät perhehoitoa koskevat määräykset. Tähän hoitokirjaan tulee perheen päämiehen tehdä sairaan tilasta sairaalan lääkärin tarpeelliseksi katsomia merkintöjä. Perhehoitoon sijoitettujen sairaiden hoitoa tulee sairaalan lääkärin valvoa käymällä hoitoperheessä vähintään kerran kuukaudessa ja hoitajan ainakin kerran viikossa.

Valtionavun ehdoksi on vielä määrätty, että lääkintöhallitukselle sairaalan potilaista lähetettäviin kuukausi-ilmoituksiin

sisällytetään vastaavat tiedot perhehoitoon sijoitetuista ja siitä poistetuista sairaista.

Perhehoitoavustusta kunnallisille mielisairaaloille on myönnetty

vuonna 1936 814,335 mk
 ” 1937 984,210 ”

Tässä yhteydessä on vielä mainittava Sielunterveysseura r.y:n v. 1927 perustama ja mainittuna vuonna Helsingin kaupungin haltuun siirtynyt huoltotoimisto sielullisesti sairaita varten. Sen säännöllisessä huollossa oli vuoden 1937 lopussa 455 potilasta. Näistä oli 327 mielisairaita ja vajaamielisiä (viimeksimainittuja n. 82),

11. Taulukko kunnalliskotien mielisairasosastoista Oulun läänissä.

Kunta.	pot. luku.	m ³ pot. kohti eri huoneissa.	Hoitokunta n. = naish., m. = miesh., l. = lääk. hall. luvan saan., k. = kurssinkäynyt, ep. = epäpätevä.	Eris-tett. sairaiden luku.	Akuuttisten sairaiden luku t. = tilapäisesti.
Kajaanin kaupunki.....	15	9.9—21.6 m ³	1 n. k., 1 m. l.	2	20 %
Oulun »	25	13.2—19.6 m ³	1 n. k., 1 m. k.	—	t.
Raahen »	7	49 m ³	1 n. ep.	4	—
Haapavesi	18	13.6—42.5 m ³	1 n. k.	5	10 %
Kalajoki	13	14.8—26.4 m ³	1 n. k.	2	12 %
Kemin mlk.	4	31.4—58.1 m ³	1 n. l.	1	t.
Kemijärvi	11	16—27.3 m ³	1 n. ep.	2	—
Kuhmo	12	10—17 m ³	1 n. k.	4	8 %
Kuusamo	15	12.2 m ³	1 n. k., 1 n. ep.	—	13 %
Oulainen	6	18.3—23.2 m ³	1 n. k.	2	—
Paavola	10	11—22 m ³	1 n. l.	2	—
Pulkkiä	5	21—30 m ³	1 n. ep.	2	10 %
Pyhäjärvi O. l.	23	12.2—32 m ³	1 n. k., 1 m. k.	5	20 %
Rantsila	3	22.7 m ³	1 n. ep.	—	—
Rovaniemi	24	28—30 m ³	1 n. k., 1 m. k.	4	—
Suomussalmi	5	17.5—23 m ³	1 n. k.	2	20 %
Yhteensä	196	9.9—58.1 m³	10 n. k., 3 m. k., 2 n. l., 1 m. l., 5 n. ep.	37	

lopun psykopaatteja, alkoholisteja, kaatumatautisia ja erilaisia hermotauteja sairastavia. Huollettavat olivat sijoitetut omiin tai vieraisiin perheisiin tai asuivat vuokrahuoneissa. Lisäksi oli erillisenä huoltotoimiston valvonnassa kaksi ns. keskuskotia, joissa oli yhteensä 20 paikkaa. Näiden yhteydessä oli vielä perhehoidossa 18 potilasta. Unohdettava ei ole myöskään Helsingin terveydenhoitolautakunnan alaista lääkärinhoidossa olevaa 12-paikkaista sielullisesti sairaiden vastaanottoasemaa, johon äkilliset tapaukset ennen sairaalaan ym. järjestämistä joutuvat.

Jos lasketaan, että meillä oli vuoden 1937 lopussa n. 570 potilasta edelläesitetyssä perhehoidossa, n. 295 varsinaista mielisairasta Helsingin kaupungin huoltotoimiston ja vastaanottoaseman hoivassa ja 1,446 potilasta valtion mielisairaaloissa mielisairaspaikeilla, 6,932 potilasta kuntien sairaaloissa sekä 95 yksityisen yhtiön omistamassa Kammion sairaskodissa, niin oli 9,338 mielisairasta asianmukaisesti järjestetyssä hoidossa. Kun tiedämme vuosina 1935 ja 1936 toimitetun edustavan tutkimuksen perusteella, että maassamme on — kaatumatautiset, psykopaatit ja alkoholistit pois-

luettuina — yli 20,000 varsinaista mielisairasta, niin on n. 11,000 mielisairasta täydellisesti sairaaloiden ulkopuolella. Sosiaaliministeriölle tulneiden ilmoitusten mukaan oli koko maassa, Ahvenanmaa poisluettuna, kunnalliskotien huostassa, joko niiden mielisairasosastoissa tai väliaikaisissa suojissa tai toisten hoidokkien joukossa vuoden 1936 lopussa 5,172 mielisairasta, joista kaupungeissa 860 ja maalaiskunnissa 4,312. ¹⁾

Saadakseen selville, kuinka paljon näistä on kunnalliskotien ns. varsinaisissa mielisairasosastoissa, ja hankkiakseen jonkinlaisen kuvan mielisairaiden olosta niissä, lääkintöhallitus kehoitti vuoden 1937 lopussa piirilääkärejä tarkastamaan kaikki kysymyksessä olevat osastot. Tarkastusaikana oli kaikkiaan 3,004 mielisairasta koko maan kunnalliskotien 165 mielisairas-

¹⁾ Selvää on, että nämä luvut eilääkärien antamina ovat summittaisia lukuja ja että ne peittävät sangen sekalaisen aineiston. Joukossa on mm. epileptikkoja, vajaamielisiä ja alkoholisteja.

osastossa. 1) Hoitokuntaa oli 256 eli 1 hoitaja 11.7 potilasta kohti. Hoitajistosta oli hoitajattaria 203 ja hoitajia 53. Edellisistä oli mielisairaanhoitokurssin tai varsinaisen sairaanhoitajatarcurssin suorittaneita 129 eli 63.6 %, lääkintöhallituksen erikoisluvan saaneita aikaisemmin mielisairaaloissa jonkin aikaa harjoittelijoina olleita 34 eli 16.7 % sekä kokonaan epäpäteviä 40 eli 19.7 % hoitajattarien luvusta. Mieshoitajista oli mielisairaanhoitokurssin suorittaneita 32 eli 60.4 %, lääkintöhallituksen erikoisluvan saaneita 7 eli 13.2 % sekä epäpäteviä 14 eli 26.4 % kaikista mieshoitajista. Lääkäri on useimmissa mielisairasosastoissa käynyt kerran kuukaudessa sekä lisäksi tarvittaessa. Työhön pystyvät saivat yleensä tehdä työtä kunnalliskotien työmailla, varsinaista työterapiata oli sitä vastoin harvassa. Taulukoista 4—11 nähdään läänittäin ja kunnittain eri mielisairasosastojen potilasluku, akuuttisten sairaiden luku ja yötä päivää eristettyjen luku, eri huoneiden tilavuus potilasta kohti ja hoitokunnan suuruus ja pätevyys. Taulukoista huomataan vielä erikoisesti, että hoitajapuute on suurissa osastoissa sangen tuntuva. Yötä päivää oli eristettynä 308 potilasta. Akuuttisten potilaiden prosenttiluvut vaihtelivat 0—53.

Veisi liian pitkälle tässä lähemmin kuvata eri osastojen laatua ja kelpoisuutta. On ilman muuta selvää, ettei niitä arvostellessa voida käyttää sairaalaa mittapuuna. Ne eivät ole mitään mielisairaiden hoitoita eivätkä ne koskaan voi muuttua

1) Lisäksi on muutamissa kunnissa tilapäiseksi katsottavia osastoja, joita ei ole tässä otettu lukuun. Hiukan vaikeuksia tuottaa se seikka, mitkä ovat katsottavat mielisairasosastoiksi, mitkä eivät. Sosiaaliministeriönkin luettelo niistä on häilyvä. Asiallisesti se ei kuitenkaan merkitse mitään. Joissakin mielisairasosastoissa pidetään myöskin epileptikkoja ja alkoholisteja, mutta he ovat yleensä silloin pysyväisesti tai ajoittain mielisairaita sellaisia. Lisäksi on muutamissa vajaanmielisiäkin.

niiksi. Mutta siitä seuraa myöskin ehdottomasti, että niitä käytetään luvattomaan tarkoitukseen, kun niissä pidetään akuuttisia potilaita pitempään kuin tilapäisesti ja kroonillisia mielisairaita koppeihin eristettyinä. Nämä epäkohdat ovat mahdollisimman pian jo lainvastaisina poistettavat. Kuitenkaan eivät kaikki kunnalliskotien mielisairasosastot silti ole käyttökelpoisia, vaikka edellä mainitut seikat korjattaisiinkin. Niissä ovat yleensä kävelypihat surkeat, huoneiden valaistussuhteet ja tuuletus huonot. Huoneet ovat useimmiten ilottomat, ovathan ne hyvin paljon rakennetut koppi-„hoitoa” silmälläpitäen. Osastojen huoneita käytetään sekä epähygienisesti että epätaloudellisesti: toisissa on ilma-kuutio potilasta kohti 6.8 m³ ja toisissa 62 m³!

Toisaalta kunnalliskotien mielisairasosastoihin uhratut varat eivät ole niinkään vähäpätöiset. Tärkeää on senvuoksi, että niitä koetetaan käyttää jollakin tavoin todelliseksi hyödyksi. Ne on muutettava valoisiksi asuntoloiksi, joihin sijoitetaan kroonillisia, työtä tekeviä mielisairaita. Mutta nykyisellä järjestelyllä ei siihen päästä. Niiden hoitohenkilökunta on riittämätöntä, epäpätevää ja huonosti palkattua. Myöskään eivät kunnanlääkärit yleensä ole kykeneviä yksin asiaa hoitamaan, vaikka he kävisivätkin niissä useammin kuin kerran kuukaudessa. Osastot on sentähden saatava psykiatrikon valvontaan. Paraiten ehkä niin, että piirimielisairaalat ovat keskuksina ja joku niiden lääkäreistä on ympäristön kunnalliskotien mielisairasosastojen ylimpänä valvojana. Asia aiheuttaisi tosin aluksi joitakin järjestelyvaikeuksia, mm. täytyisi määrätä piirimielisairaaloitten alueet uudelleen ja yhtenäisiksi, mutta voittamattomia vaikeudet eivät suinkaan ole. Jo nytkin on luonnontonta, että joillakin kunnilla, eritoten kaupunkikunnilla, on niistä kaukana olevissa piirimielisairaaloissa paikkoja.

Mutta näillä keinoilla saataisiin psykiatriseen tarkkailuun ja huoltoon kuitenkin ainoastaan osa kunnalliskotien mielisairaista. Niissähän on paljon mielisairaita toisten hoidokkien joukossa ja ns. tilapäisesti eristettyinä. Näistä on joukko vieläkin huonommissa oloissa kuin varsinaisissa mielisairasosastoissa, vaikkei otetakaan huomioon muutamia äärimmäisiä tapauksia, jolloin sairaat ovat vuosimääriä tilapäisissä kopeissa ja kunnalliskotien kellarikerroksissa.

Edelleen on maassamme yli 6,000 mielisairasta, jotka asuvat omaistensa luona tai itsenäisesti tai köyhäinhoidollisesti perhehoitoon sijoitettuina. Kaikille näille ei kuitenkaan tarvita sairaalapaikkoja. Sitä ei myöskään meidän taloudellinen kantokykymme kestäisi. Ainoastaan maamme koillisia ja pohjoisia osia varten olisi ensi tilassa hankittava lisää varsinaisia sairaalapaikkoja, muualle olisi rakennettava pieniä ja yksinkertaisia siirtola-asuntoja mielisairaaloiden läheisyyteen ja järjestettävä kunnalliskoteihin välttämättömät tilapäishuoltoon tarvittavat huoneet. Tärkeää sentään olisi, että jok'ainoa psyykkillisesti sairas tulisi tutkituksi ja asianmukaisesti käsitellyksi. Ja siihen taas ei yksinomaan rakennuksilla ja sairaasijoilla päästä. Nykyisten sairaaloiden hoitoa on tehostettava niin, että niiden potilasvaihto suurenee ja että ne eivät hetkeksikään jätä otettaan ja päämääräänsä: potilaat on koetettava saada terveiksi. Lisäksi on yleinen henkisen terveyden hoitotoiminta yhteiskunnassa saatava vireäksi ja kiinteästi organisoiduksi. Toistaiseksi se on kuitenkin mahdotonta. Meillä ei riitä työvoimia siihen. Siksi on valtion sairaaloita kehitettävä niin, että niissä voidaan antaa tehokasta ja riittävää opetusta mielisairaanhoidossa ja -käsitelyssä. Niiden lääkärilukua on tuntuvasti lisättävä ja lääkärrien palkkaolot järjestettävä sellaisiksi, että saadaan kykeneviä

henkilöitä antautumaan psykiatrian alalle. Vasta sitten, kun on saatu tarpeeksi lääkäreitä ja hoitajia, voidaan todellakin ajatella järjestettyä mielisairaiden huoltoa ja sen tuloksia. Ne riippuvat sittenkin enemmän työn hengestä kuin rakennuksista.

Orgaanisten hermotautien ja ns. neuroosien hoito sekä lasten psyykkisten poikkeavaisuuksien käsittely.

Tämä luku olisi kovin lyhyt, jos tahotoisi tuoda esiin vain saavutukset. Käsiteltävänä olevana kymmenvuotiskautena ei ole suurta edistystä havaittavissa. Helsingin yliopiston neuropatologisessa osastossa on koko ajan ollut 14 paikkaa orgaanisia hermotauteja varten. 1) Lapinlahden sairaalassa oli, niin kuin aikaisemmin on toisessa yhteydessä (ks. siv. 52) mainittu, vuoden 1928 alussa ns. rajatila- ja lastenosastoissa yhteensä 32 paikkaa sekä Pitkänien hermotauti- ja lastenosastoissa 20 paikkaa kummassakin. Vuoden 1937 lopussa oli Pitkänienessä paikkaluku ennallaan. Lapinlahden sairaalan osastoihin oli saatu järjestetyksi vuoden 1931 alussa 8 lisäpaikkaa. Siinä kaikki.

Näillä mahdollisuuksilla ei voida maamme neurologisia tapauksia hoitaa, puhumattaakaan ns. neurootikoista, joista tuskin missään kunnolla huolehditaan. Tässä ei merkitse paljonkaan, että heitä osittain hoidetaan sairaaloittemme sisätautiosastoilla ja kylpylaitoksissa. Eivät myöskään 41-paikkainen Sielunterveysseuran omistama, v. 1929 avattu Veikkolan parantola, 20-paikkainen Oulun kunnallissairaalan ns. hermotautien osasto ja yksityisen omistama 14-paikkainen Tallbacka suuresti asiaa kohota. Aivan lähitulevaisuuden tehtävä on saada paikkoja neurooseille. Kansaneläkelaitok-

1) Nykyään siellä sitäpaitsi on hoidettu melkein yksinomaan sisätautipotilaita.

sella on siinä suhteessa mahdollisuuksia ja myöskin velvollisuuksia, muodostavathan neurootitkot sängen tuntuvaan osan kansan invalideista, joista monet aikanaan asianmukaisessa hoidossa olisivat tulleet yhteiskunnalle hyödyksi.

Eräissä suhteissa on hermotautien hoidon alalla kuitenkin ollut virkeämpää toimintaa. Kaatumatautisten hoitoa on yritetty saada ajanmukaisemmalle kannalle. Tässä on valtiovaltakin osoittanut jossakin määrin avuliaisuuttaan. Langettavatautisten Hoitoyhdistyksellä Kuopiossa oli kymmenvuotiskauden alussa Vaajasalo—Korttejoen parantolassa yhteensä 100 paikkaa. Suomen Kirkon Sisälähetysseura r. y.:n Sortavalan lähellä oleva Tapiolan kaatumatautisten hoitola oli juuri aloittanut toimintansa ja siinä oli sairaspaiikkojen luku 70. Vuonna 1928 valmistui Seinäjoen piirisairaalan 100-paikkainen kaatumatautisten osasto. Lisäksi oli Oulussa Nuorten Ystävien kaatumatautisten poikien kodissa 15 paikkaa. Yhteensä siis 285 paikkaa. V. 1929 lisättiin Vaajasaloon 7 paikkaa, v. 1932 3 paikkaa ja vuoden 1936 lopussa vielä 66, nimittäin lapsille 24 ja aikuisille 42 paikkaa. Tapiolaan järjestettiin v. 1931 14 lisäpaikkaa. Näin oli lääkintöhallituksen hyväksymien paikkojen määrä kymmenvuotiskauden lopussa 375. Valtio on antanut näille laitoksille tänä aikana kertakaikkisina avustuksina 3,100,000 mk sekä kunnossapito- ja käyttökustannuksiin yhteensä 8,630,880 mk.

Paikkojen lisäys ei ole suuri, mutta kuitenkin ilahduttava. Toivottavaa vain olisi ollut, että näin saadut paikat olisivat varsinaisia sairaalapaikkoja. Ne ovat syntyneet pakosta ja vaikeiden kaatumatautisten kurjan tilan herättämästä yhteiskunnan reaktiosta. Siten niiden käytön sanelee enemmän huoltotarve kuin pyrkimys parantaa. Unohdetaan helposti, ettei epileptinen kohtausta osoita, mitään yhtenäistä

tautia, vaan on monien eri hermotautien ilmenemismuoto. Tärkeää olisi, että saataisiin aikaan täydellisillä apuneuvoilla ja erikoislääkärien hoidossa oleva, ehkä 100 paikkaa käsittävä neurologinen sairaala, jossa kaikki epileptikot voitaisiin tutkia ja heidän hoitonsa määritellä. Sitten vasta voitaisiin ajatella muiden, mm. huoltopaikkojen hankkimista ja käyttöä. Näitäkin kaivataan lisää, mutta paikkojen tarpeen etukäteen arvioiminen on mahdotonta, sillä paljonhan riippuu neurologisen sairaalan työtehosta. Sitäpaitsi, onhan jo epileptikojen kokonaisluvun määrääminen vaikeaa, niin kauan kuin ei ole ilmoitusvelvollisuutta eikä koko väestön henkilökortistoa, johon asianomaisten henkilöjen potemat taudit merkittäisiin. Monet, joilla on vain harvoja tai yksinomaan öisiä kouristuskohauksia, salaavat tautinsa. Ylimalkaisilla tiedusteluilla hankitut tilastot ovat sentakia merkityksettömät. Aivan liian alhainen on siten tilastollisen päätoimiston sosiaalitulastollisen osaston v. 1924 kirkkoherranvirastojen ja köyhäinhuoltolautakuntien avustuksella saama luku 2,294. Lähempänä totuutta on vuosina 1935—1937 toimitetussa edustavassa tutkimuksessa saatu kaatumatautisten luku, nimittäin 3,600. Tätä tutkimusta haittaa kuitenkin — etenkin kaatumatautiin nähden, jonka levinneisyys on oikukasta ja epätasaista — se, että lasketut alueet ovat suhteellisen pienet ja osittain etukäteen valitut, osittain aikaisempiin, vuosien 1906—1907 tutkimusalueisiin sidotut. Kun sukututkimuksien perusteella voidaan sanoa, että epilepsiaan sairastumisprosentti kansassa on laskettava keskimääräisesti ainakin 0.3:ksi, täytyy Suomenkin kaatumatautisten todellisen luvun olla paljon suurempi kuin sosiaaliministeriön tutkimuksessa on saatu. Kuitenkaan ei tarvitse varsinaiseen sosiaaliseen huoltoon jäädä epileptikoista muuta kuin ehkä viides osa, kunhan vain ajoissa huolehditaan varsinaisesta käsittelystä.

Vielä on mainittava muutamista aloitteista, jotka, jos kohta eivät vielä olekaan johtaneet varsinaisiin tuloksiin, osoittavat mihin suuntaan kuljetaan.

Aikaisemmin mainittujen kolmen suurimman kaatumatautisten laitosten johtajat, lääkärit *J. V. Johnsson*, *Veikko Puntala* ja rovasti *Otto Aarnisalo*, tekivät v. 1930 sosiaaliministeriölle anomuksen kaatumatautisten lasten parantolalojen järjestämiseksi. Sittemmin on Sisälähetysseura ajanut asiaa innokkaasti. Se on saanut mm. kansanedustajat *Voionmaan*, *Reinikaisen* ynnä 58 muuta edustajaa tekemään eduskunnassa syksyllä 1936 raha-asia-aloitteen kaatumatautisten lasten parantolan rakentamista varten Tapiolan yhteyteen. Talousvaliokunta kannatti aloitetta, ja valtiovainvaliokunnankin mielipiteen mukaan asia oli tähdellinen, mutta sitä olisi kuitenkin vielä perusteellisemmin valmistettava. Tämän johdosta eduskunta lausuikin: „Kaatumatautisten hoito maassa on varsin puutteellisesti järjestetty ja kaipaa sen vuoksi pikaista korjausta. Kun asian järjestäminen kuitenkin vaatii suhteellisen paljon varoja, ei Eduskunta katso sopivaksi kysymyksen ratkaisemista eduskunta-aloitteen pohjalla, vaan olisi Hallituksen ensi tilassa otettava kysymyksessä olevien laitosten perustamista koskeva asia kokonaisuudessaan harkittavakseen ja tehtävä siitä Eduskunnalle esitys.”

Sitten tehtiin vuonna 1937 eduskunnassa toivomusaloite lastenosaston ja psykiatrisen lastenosaston rakentamisesta Jyväskylän yleisen sairaalan yhteyteen. Talousvaliokunta lausui sen johdosta mm.: „Erityisen psykiatrisen lastenosaston järjestäminen maahamme olisi kyllä toivottavaa, mutta asia vaatii joka tapauksessa perusteellista tutkimista ja valmistelua, mikä olisi asianomaisten suoritettava”, sekä esitti aloitteen hylkäämistä siinä muodossa. Eduskunta tekikin sitten siihen suuntaan menevän päätöksen.

Samana vuonna tehtiin toinenkin kannaltamme tärkeä toivomusaloite: käytös-vaikeuksia ja yhteiskunnanvastaisia taipumuksia omaavien lasten erikoishoidon ja kasvatuksen järjestämistä koskevan tutkimuksen toimittamisesta. Seuraavana vuonna eduskunta hyväksyi sivistysvaliokunnan toivomuksen, että hallitus kiireellisesti toimittaisi tutkimuksen siitä, miten käytös-vaikeuksia ja yhteiskunnanvastaisia taipumuksia omaavien lasten tutkimus, erikoishoito ja kasvatusta olisi järjestettävä, sekä ryhtyisi sen jälkeen niihin toimenpiteisiin, joihin asia ehkä antaa aihetta.

Kun lääkintöhallituksen mielestä sekä taloudelliset että asialliset syyt vaativat, että kaikki hermostollisesti ja psyykkisesti normaalista poikkeavat lapset tulevat yhtenäisen tutkimuksen alaisiksi, se esitti v. 1937 valtiovallan taholta järjestettäväksi lasten tarkkailu- ja hoitokeskuksen, jossa olisi kaikki tarvittavat laitteet ja joka jakaantuisi kolmeen osaan: poliklinikkaan, koekoululuokkiin ja sairaalaan. Viimeksimainitussa olisi kolme osastoa: vaikeita psykooseja sairastavien osasto, kaatumatautisten osasto sekä aivan lieviä psyykkisiä häiriöitä ja hermosairauksia potevien osasto. Nämä kaikki osastot olisivat lapsipsykiatriaan, neurologiaan, lastentauteihin, psykologiaan ja kasvatusoppiin perehtyneiden hoidossa. Lääkintöhallitus katsoo tämännäköisen keskuksen takaavan tarpeellisen yhtenäisen työn ja kehityksen tällä alalla sekä luulee sen myöskin parhaiten tyydyttävän eri suuntien vaatimukset, puhumattakaan siitä, että yksi keskus tulee aina paljon halvemmaksi kuin useammat erilliset laitokset. Tältä pohjalta sitten voidaan varsinainen lapsia koskeva psyykkillis-hygieninen työ huoltolaitoksineen ym. kaikessa laajuudessaan alkaa.

Rikosoikeudelliset mielentilalausunnot.

Milloin tuomioistuin on katsonut tarpeelliseksi saada rikoksesta syytteessä olevan

henkilön mielentilasta lausunnon ja sitä pyytännyt maaherran kautta lääkintöhallitukselta, on tämä ryhtynyt toimenpiteisiin asianomaisen sijoittamiseksi mielisairaalaan tutkimista varten. Tällaiset henkilöt on sairaaloihin otettu etuoikeutettuina, muiden potilaiden edellä, ja pidetty ylimääräisellä vapaapaikalla. Valtion mielisairaaloissa vallinneen ja edelleen vallitsevan tilanpuutteen takia on tämä tuottanut varsin suuria hankaluuksia. Lisäksi näiden potilaiden erikoislaadun edellyttämä tehostettu valvonta on sairaaloissa ollut sängen vaikeaa ja vapaata hoitoa häiritsevää.

Tutkimuspotilaita on ollut sijoitettuina Lapinlahden, Pitkäniemen, Niuvanniemen ja Mustasaaren sairaaloihin sekä Oulun, Turun ja Viipurin lääninsairaalain mielisairaiden vastaanottolaitoksiin. Mielentilalausunto on ollut lähetettävä lääkintöhallitukseen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tutkittava on sairaalaan otettu. Eri-

koisesta pyynnöstä ja erikoisista syistä on tätä määrääaikaa voitu pidentää. Joissakin sairaaloissa on kuitenkin usein viikko pari ylitetty ilman lupaakin. On huomattava, että mielentilansa puolesta tutkittavina olleista henkilöistä on viimeksi kuluneen kymmenvuotiskauden aikana useimpina vuosina ollut ehdottomasti suurin prosentti murhasta ja taposta syytettyjä. Erikoisen suurta prosenttia edustavat ajoittain tuhopolton tekijät. Toisinaan on taasen pahoinpitelijöiden luku suurimpia. Aivan viime vuosina on varkaudesta syytettyjen lukumäärä alkanut osoittaa erikoista nousua.

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtion mielisairaaloissa vuosina 1918 ja 1927 sekä vv. 1928—1937 mielentilan tutkimista varten olleiden henkilöiden lukumäärä, joka samalla osoittaa annettujen mielentilalausuntojen lukua:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Lääk. hall'n eriyvä kanta loppulausunnossa
1918	42	15	57	
1927	54	6	60	27
1928	62	9	71	46
1929	59	9	68	46
1930	72	5	77	49
1931	83	12	95	56
1932	79	12	91	46
1933	87	14	101	43
1934	75	18	93	49
1935	85	20	105	44
1936	93	16	109	30
1937	96	16	112	
Yhteensä vv. 1928—1937	791	131	922	436

Edelläolevasta taulukosta ilmenee, että mielentilalausuntojen luku on varsinkin viimeksi kuluneen kymmenvuotiskauden aikana suuresti lisääntynyt.¹⁾ Kun näitä

¹⁾ Tässä on huomautettava, että tuomioistuimet ovat saaneet selvissä tapauksissa joitakin lausuntoja suoraan vankilalääkäreiltä tai kunnallisten mielisairaaloiden lääkäreiltä.

lausuntoja oli vuonna 1918 annettu 57 ja vuonna 1927 60, oli vastaava luku vuonna 1928 71 ja vuonna 1937 112. Kun laissa ei ole mitään säädöksiä siitä, mitkä rikolliset on määrättävä mielentilaltaan tutkittaviksi, niin tämän luvun kasvaminen johtuu ilmeisesti siitä, että tuomioistuimet ovat vähitellen yhä enemmän tottuneet

pyytämään lausuntoa epäselvissä tapauksissa. Huomaa myöskin tutkittavaksi lähettämisen riippuvan suuresti asianomaisen tuomarin persoonallisesta kokemuksesta ja perehtyneisyydestä asiaan. Lausuntojen määrän lisääntyminen miltei kaksinkertaiseksi merkitsee luonnollisesti vastaavan suurta työnlisäystä. Tämä tuntuu ensiksikin niissä sairaaloissa, missä tutkiminen suoritetaan. Kun näistä sairaaloista on puheenaolevan kymmenvuotiskauden aikana lakkautettu Turun ja Viipurin lääninsairaalain vastaanottolaitokset, vaikuttaa työnlisäys sitä suurempana jäljellejääneissä sairaaloissa, joista erityisesti Lapinlahden, Pitkäniemen ja Niuvanniemen sairaalain osalle tulee suuri määrä lausuntoja (esim. v. 1937 Lapinlahden sairaalassa 47, Pitkäniemen 35 ja Niuvanniemen 21). — Lapinlahden sairaalassa ei työnlisäys kuitenkaan ole haittaava, sillä siellä on vuodesta 1918 lähtien ollut oikeusmielitaatiopin alilääkäri, jonka tehtävänä nimenomaan on mielentilalausuntojen laatiminen. Muiden sairaaloiden lääkärit sitä vastoin ovat tehneet ne toisten töittensä ohella ilman eri korvausta. — Paitsi sairaaloiden on tämä lausuntojen lukumäärän nopea kohoaminen huomattavasti lisännyt myös niiden henkilöiden työtä, jotka joutuvat niitä lääkintöhallituksessa käsittelemään ja antamaan lausuntonsa, nimittäin lääkintöhallituksen pääjohtajan, osastopäällikön ja alaa edustavan tieteellisen neuvoston jäsenen.

Edelläolevaan taulukkoon on viime kymmenvuotiskauden kohdalle merkitty, miten monessa tapauksessa kunakin vuonna lääkintöhallituksen asianomaiselle tuomioistuimelle tutkimuksen johdosta esittämä kanta on eronnut sairaalassa laaditun lausunnon loppupäätelmistä. Siitä nähdään, että neljänä vuotena lääkintöhallituksen eriävä kanta on käsittänyt enemmän kuin 50 % annettujen lausuntojen määrästä, pysytellen muinakin vuosina aina 25 %:n

yläpuolella. Tämä ei sentään todista, että niin suuri osa lausuntoja olisi ollut lääkintöhallituksen mielestä harhaanosuneita, vaan useimmiten diagnoosi on ollut sama, eroava on ollut usein ainoastaan loppuarvostelu siitä, onko tutkittava ollut katsoettava ymmärrystä vailla olevaksi, täyttä ymmärrystä vailla olevaksi tai ymmärryksessä olevaksi. Toisinaan on lopputuloksen ero saattanut olla hyvinkin pieni, mutta lääkintöhallitus ei kuitenkaan ole voinut varauksetta yhtyä lausuntoon. Läkintöhallituksessa on vuosien kuluessa kiteytynyt ja varmistunut määrätty arvosteluperusteet, jotka jonkin verran saattavat erota eri lausunnonantajien käsityksestä, vaikka kaikki lausunnot kulkevatkin asianomaisten sairaaloiden ylilääkärien kautta. Luonnollisesti joskus myöskin on ollut kysymyksessä periaatteellinen käsitys, josta asianomainen lausunnonantaja ei olisi luopunut, vaikka olisi etukäteen tietänytkin lääkintöhallituksen eriävän kannan.

Tarkastettavaksi lähetetyt oikeuspsykiatriset lausunnot ovat melkein poikkeuksetta olleet perusteellisia ja tarkkaan laadittuja. Eräät lausunnonantajat ovat kirjoittaneet ehkä liiankin laajasti ja jäljentäneet tarpeettomasti toisarvoisia seikkoja oikeusasialkirjoista, kun sitä vastoin tutkittavan ympäristöltä ja viranomaisilta hankitut tiedot ovat jääneet usein vähemmälle. Onhan objektiivinen anamneesi sangen tärkeä täydellisen kuvan saamiseksi. Se on aina vankkana pohjana henkilökohtaiselle objektiiviselle tutkimukselle ja suojaa useinkin erehdyksiltä. Tutkimus on yleensä ollut hyvä, toisia haittaa kuitenkin kaavanmukaisuus. Psykopatologiselle tutkimukselle on tärkeää, että se on elävää ja kuhunkin tapaukseen sopeutuvaa. Joskus on psykologinen älykkyys-tutkimus saanut liian suuren merkityksen ja himmentänyt tutkittavan elämänkulun osoittamat tosiasiat. Myöskin olisi useille lausunnoille ollut eduksi, jos ne olisivat olleet laaditut lyhyemmiksi. Tämä ei luon-

nollisesti olisi saanut tapahtua asiatietojen kustannuksella, vaan loppuarvosteluun vaikuttamattomien sivuseikkojen poisjättämisellä. Näin olisi saatu koko lausunnon konstruktio tiiviimmäksi ja keskitetymmäksi.

Kriminaalipotilaiden hoito valtion mielisairaaloissa.

Likipitäen samassa suhteessa kuin tutkitavaksi lähetetyissä, rikoksesta syytteessä olevissa henkilöissä on ollut ymmärrystä vaillo olevia, on valtion mielisairaaloihin myös jouduttu sijoittamaan mielentilansa vuoksi rangaistuksesta vapautettuja henkilöitä eli ns. kriminaalipotilaita. Kun tällaisten potilaiden vaihtuminen on paljon pienempi kuin tavallisten mielisairaiden, on kriminaalipotilaiden lukumäärä vuosi vuodelta kasvanut toisten mielisairaiden kustannuksella.

Kriminaalipotilaiden lukumäärä valtion mielisairaaloissa, joihin heitä tähän mennessä on yksinomaan saatu lähettää hoidettaviksi, on erityisesti vuonna 1937 päättyneen kymmenvuotiskauden aikana osoittanut huomattavaa lisäystä. Seuraava taulukko näyttää puheenaolevan kymmenvuotiskauden eri vuosina hoidettujen kriminaalipotilaiden luvun:

Vuonna	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1928	242	18	260
1929	267	21	288
1930	174	22	196
1931	228	27	255
1932	247	21	268
1933	257	31	288
1934	279	33	312
1935	306	39	345
1936	341	49	390
1937	358	56	414

Hoidossa olleista kriminaalipotilaista on yleensä suurin ryhmä ollut murhasta tahi

murhayrityksestä syytettyjä. Muutkin henkeen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat rikokset, kuten tappo, tappoyritys sekä pahoinpitely ja sen yritys ovat huomattavasti edustettuina. Erikaisen suuren ryhmän muodostavat myös sellaisista yleisvaarallisista rikoksista kuin murha- l. tuhopoltosta syytettyinä olleet. Varkauden ja näpistelyn takia syytteeseen joutuneita on tänä aikana ollut miltei yhtä paljon kuin tapon tahi sen yrityksen takia vapautensa menettäneitä. Siveellisyysrikoksiin syyllistyneiden luku on ollut vähäinen, käsitteäen vain yksityisiä tapauksia.

Kriminaalipotilaita on sijoitettu melkein yksinomaan Pitkäniemen, Niuvanniemen ja Seilin sairaaloihin sekä vankeinhoitoviraston alaiseen vankimielisairaalaan. Lapinlahden sairaalaan ei sen yliopistosairaaluonteen takia ole näitä sijoitettu muulloin kuin poikkeustapauksissa. Sitäpaitsi on joitakin yksinäisiä tapauksia ollut kunnallisissa mielisairaaloissa. Kriminaalipotilaiden hoidon keskittymisestä muutamaan harvaan sairaalaan johtuu, että näiden potilaiden lukumäärässä tapahtunut huomattava nousu tuntuu sitä raskaampana näiden sairaalain kohdalla, vaikeuttaen muiden potilaiden ottamista sekä tuottaen suurta häiriötä vapaalle hoidolle. Kun näissä sairaaloissa ei ole myöskään voitu sanottavasti lisätä sairaspaiikkoja kysymyksessäolevana aikana, on luonnollisena seurauksena, että — kuten eräs sairaalan ylilääkäri on lääkintöhallitukselle kirjoittanut — „kriminaalipotilaat valtaavat sairaalat”. Pitkäniemen sairaalassa esim. oli vuoden 1937 lopussa 49.7 % miespotilaista kriminaalipotilaita. Paitsi sitä, että kriminaalipotilastulva vaikeuttaa säännöllisten potilaiden sairaalaan ottamista, on taas valtion mielisairaaloissa valitseva potilaspaiikkojen puute puolestaan tuottanut huomattavia vaikeuksia kriminaalipotilaiden sijoittamiselle. Viimemainitut potilaat ovat sen takia saaneet kuu-

kausimääriä vankilassa odotella sairaalaan pääsyä. Aivan viime aikoina on tässä suhteessa kylläkin ollut jonkin verran muutosta, kun sairaalat ovat entistä auliimmin koettaneet järjestää näille potilaille paikkoja siinä toivossa, että tilanne rakenteilla olevan Mustasaaren lujan osaston valmistuttua saataisiin jossakin määrin helpottamaan, kun vaikeimmin hoidettavat potilaat voitaisiin lähettää sinne. Osaston tuottama apu on kuitenkin aivan ohimenevä. Jos kriminaalipotilaiden luku kasvaa samassa suhteessa kuin kuluneella kymmenvuotiskaudella, niin olemme 2 vuoden kuluttua samassa asemassa kuin nykyäänkin. Ilman uusien paikkojen järjestämistä emme tilanteesta selviä, sillä mitään ennen koettamattomia mahdollisuuksia tällaisten potilaiden sairaalasta poistamiseksi ei ole. Viimeksikuluneen kymmenvuotiskauden aikana on sairaalasta poistettu kriminaalipotilaita:

v. 1928	11
„ 1929	12
„ 1930	5
„ 1931	4
„ 1932	19
„ 1933	11
„ 1934	13
„ 1935	13
„ 1936	26
„ 1937	16
		<hr/>
		yhteensä 130

Näistä on seitsemän siirretty kotipaikkakuntansa omistamille paikoille piiri- ja sairaaloihin, kolmen tultua samalla vapautetuksi kriminaalimielisairaana ominaisuudesta. Kolme kriminaalipotilasta on sitaipaitsi siirretty kotikuntansa kunnalliskodin mielisairasosastoon, mihin heidän sairautensa laatu ja vaarattomuutensa on sallinut heidät sijoittaa. Muut ovat joutuneet omaistensa tahi sukulaistensa huoltoon

ja sitä tietä mahdollisuuksiensa mukaan jälleen osallistumaan tavalliseen yhteiskuntaelämään.

Lääkintöhallituksen toimialaan kuuluvat avioliittoasiat.

Avioliittolain ja sen voimaanpanosta annetun lain soveltamisesta marrask. 22 p:nä 1929 annetun asetuksen 6 §:ssä on säädetty, että milloin *aviokuulutusta* pyytää henkilö, jonka voidaan olettaa olevan mielisairas tai tylsämielinen tai aikaisemmin mahdollisesti olleen mielisairas, on kuultusviranomaisen vaadittava häneltä lääkärintodistus siitä, että hänessä ei voida todeta mielisairautta eikä tylsämielisyyttä, jotka avioliittolain 11 §:n mukaan ovat ehdottomana avioesteinä. Samaten on edellämainitun 6 §:n 2 momentin mukaan vaadittava lääkärintodistus silloin, kun tiedetään avioliittoon aikovassa olevan kaatumatauti. Tällöin on lääkärintodistuksella saatava selvitettyksi, että tämä sairaus on johtunut pääasiallisesti ulkonaisista syistä, koska avioliittolain 12 §:n mukaan kaatumatauti, joka ei pääasiallisesti johdu ulkonaisista syistä, on avioeste, jollei Tasavallan Presidentti ole antanut erikoislupaa. Milloin kaksi kuuromykkää pyytää kuulutusta, on heidän 6 §:n 3 momentin mukaan lääkärintodistuksin selvitettävä, että jommankumman kuuromykkyys ei ole synnynäistä laatua, sillä avioliittolain 12 §:n 2 momentin mukaan on kahden synnynäisestä kuuromykän avioliitto sallittu vain Tasavallan Presidentin antamalla luvalla. Tällaisia lupia ei kuitenkaan sterilisointilain voimaantulon jälkeen liene enää ilman sterilisointia myönnetty paitsi silloin, kun toinen asianomaisista todistettavasti ei jostakin muusta syystä kykene sukua jatka-

maan. Edellämainituissa tapauksissa vaadittaviin lääkärintodistuksiin nähden on huo-

mattava, että niiden on oltava valtion tahi kunnan toimessa olevan lääkärin antamia ja lääkintöhallituksen tarkistamia. Vain silloin, kun mielisairautta tai tylsämielisyyttä koskevan todistuksen on antanut valtion mielisairaalan tai siihen verrattavan laitoksen ylilääkäri, ei tällaista todistusta tarvitse alistaa lääkintöhallituksen tarkistettavaksi.

Avioliiton peruutumisesta (avioliittolain 67 § ja 68 §) tahi *avioerosta* (avioliittolain 75 §) kysymyksen ollen on alussamainnutun asetuksen 29 §:n mukaisesti oikeuteen annettava erityinen lääkärintodistus, jos hakemukseen syynä on puolison mielisairaus tai tylsämielisyys. Tällaisen todistuksen antajalta vaaditaan suurempaa pätevyyttä kuin edellisissä, avioliiton solmitta koskevilla kohdissa on määrätty. Hänen tulee olla joko valtion mielisairaalan tai siihen verrattavan laitoksen ylilääkäri tahi muu vähintään kolme vuotta sellaisessa laitoksessa palvellut lääkäri. Todistuksen sanamuotoonkin nähden on asetuksella erikoiset vaatimuksensa, todistukseen pitää sisältyä lausuma siitä, onko päteviä toiveita sairaan pysyväisestä paranemisesta. Milloin todistuksen on antanut valtion mielisairaalan tai siihen verrattavan laitoksen ylilääkäri, ei sitä tarvitse alistaa lääkintöhallituksen tarkastettavaksi. Näitä avioeroa tahi avioliiton peruuttamista varten hankittuja lääkärintodistuksia tarkistaessaan on lääkintöhallituksen myöskin todistettava, että todistuksen antaja on asetuksen vaatiman pätevyyden omaava henkilö.

Edellämainituissa avioliittolain ja sen toimeenpanosta annetun lain soveltamisasetuksen 6 ja 29 §§:ssä on puhuttu sellaisista laitoksista, jotka ovat verrattavissa valtion laitoksiin. Puheenaolevan asetuksen 42 §:ssä on jätetty lääkintöhallituksen tehtäväksi määrätä, mitkä mielisairaalat on näissä pykälissä mainitussa suhteessa katsottava valtionlaitoksiin verratta-

viksi, samalla kun lääkintöhallitus on saanut asiakseen antaa tarkemmat ohjeet, jotka voivat olla tarpeen edellä vaadittuihin lääkärintodistuksiin nähden. Tämän mukaisesti lääkintöhallitus joulukuun 28 p:nä 1929 päivätyssä, kaikille lääkäreille lähetetyssä kiertokirjeessään N:o 538 ilmoitti mm., että lääkärin tulee, milloin on kysymys mielisairaudesta tai tylsämielisydestä, paitsi henkilökohtaisen tutkimuksen tuloksia asianomaisen henkilön psyykkilisestä tilasta, esittää luotettavalta taholta saadut tiedot sekä hänen suvussaan ilmenneestä taipumuksesta hermo- ja mielitauteihin että hänen aikaisemmasta voinnistaan ja mielisairauteen nähden lisäksi tiedot asianomaisessa mahdollisesti esiintyneiden mielisairauskohtauksien oireista ja pituudesta. Lisäksi lääkintöhallitus on teroittanut mieleen asetuksen 29 §:ään sisältyvää määräystä siitä, että todistukseen tulee sisältyä sen antajan käsitys sairaan paranemismahdollisuuksista.

Milloin lääkärin mielestä kaatumatauti on aiheutunut pääasiallisesti ulkonaisista syistä, on hänen todistuksessa voitava lausua, että tauti todennäköisesti on aiheutunut aivojen vahingoittumisesta jonkin sellaisen syyn kuin esim. vaikean syntymisen, tarttumataudin, aivoloukkaantumisen tai myrkytyksen kautta.

Kuuromyökkyydestä taasen on, mikäli se lääkärin mielestä ei ole synnynnäistä laatua, todistettava, että se on johtunut asianomaista kohdanneesta vammasta tai sairaudesta.

Sellaisiksi valtion laitoksiin verrattaviksi laitoksiksi, joista asetuksessa puhutaan, ovat mainitun kiertokirjeen mukaan katsottavat ne kunnalliset mielisairaalat, joiden palveluksessa on useampia kuin yksi lääkäri. Asetuksen 29 §:n mukaisen todistuksen saa antaa muukin kuin ylilääkäri, mutta sellaisen lääkärin tulee olla palvellut vähintään kolme vuotta mielisairaalassa, ja tällaisesta lääkäristä lääkintöhal-

litus kiertokirjeessään edelleen määrää, että hänen päätoimenaan tulee olla mielisairaalaulääkärin toimi.

Avioliittolain ja sitä koskevien asetusten 1/1 1930 tultua voimaan on näitä asioita koskevia lausuntoja vuoden 1937 loppuun mennessä annettu kaikkiaan 223. Niiden jakaantuminen eri vuosien osalle selviää allaolevasta taulukosta:

Lausuntoja annettu milloin on ollut kysymyksessä:

Vuosi	Avioliiton solmiminen	Avioero t. avioliiton peruuttaminen	Yhteensä
1930	15	14	29
1931	21	13	34
1932	15	8	23
1933	9	10	19
1934	17	8	25
1935	17	8	25
1936	28	8	36
1937	24	8	32
Kaikkiaan	146	77	223

Tarkastettavaksi lähetetyt todistukset ovat yleensä olleet puutteellisia ja lääkintöhallituksen on täytynyt sängen usein kehoittaa lääkäriä antamaan lisätietoja. Ei ole otettu huomioon avioliittolakeja ja -asetusta ja lääkintöhallituksen kiertokirjettä eikä edes yleensä lääkärinlausunnolle asetettavia vaatimuksia. Sentähden on ehkä syytä tässä kajota asiaan hiukan.

Ei ole tarpeeksi, että lääkäri asetuksen 6 §:ssä vaaditussa todistuksessa lyhyesti perusteluita ja mainitsematta edes syytä, miksi kirkkoherranvirasto on lääkärinlausuntoa halunnut, kirjoittaa, ettei hän huomaa asianomaisessa älyllisiä tai ylipäänsä psyykkillisiä vajavuuksia. Lääkärin tulee esittää, miten hän on minkin seikan tutkinut ja todennut. Lausunnosta tulee lisäksi käydä esille, miksi yleensä todistusta tarvitaan, toisin sanoen asianomaisen entisyys

on luotettavasti selvitettävä. Avioliittolaki mainitsee mielisairauden ja tylsämielisyyden ehdottomaksi avioesteeksi. Siinä edellinen suurin piirtein peittää psykiatrisen käsityksen mielisairaudesta, korkeintaan voitaisiin laskea vahva psykopatiakin siihen ryhmään. Tylsämielisellä taas tarkoitetaan laissa sekä tylsämielistä että sellaista vähämielistä, joka selvästi on siksi havaittavissa ja jota ei ole katsottava toimintakelpoiseksi.

Kaatumataudissa on luonnollisesti asianomaisen ohella tutkittava hänen sukunsa mahdollisimman tarkkaan. Epilepsian on oltava todistettavasti eksogeeninen. Epäselvissä tapauksissa on meneteltävä ankaraasti, sillä voihan asianomainen sterilisoinnin jälkeen saada luvan Tasavallan Presidentiltä.

Kuuromyökkyyteen nähden avioliittolaki ja -asetus ovat jonkin verran epäselvät. Lain 12 §:n 2 momentissa puhutaan synnynäisestä kuuromyökkyydestä. Ja asia jää epäselväksi myöskin lääkintöhallituksen sitä koskevassa kiertokirjeessä. Siinähan sanotaan: „Kuuromyökkyydestä kysymyksen ollen on lääkärin voitava todistaa, että se on johtunut asianomaista syntymisen jälkeen kohdanneesta vammasta tai sairaudesta”. Mutta kun avioliittolain 12 § on laadittu eugenisistä syistä, niin on tässä kysymys perinnöllisestä kuuromyökkyydestä. Avioesteeksi ei siis myöskään ole katsottava sikiöasteella eksogenisistä syistä syntynyttä kuuromyökkyyttä, kun sitä vastoin kuuromyökkyyks, joka on todistettavasti perinnöllinen, on avioeste, vaikka asianomainen kuulisikin tai olisi kuullut jonkin verran saarekkeisilla kuuloalueilla. Lausuntoa varten onkin pakko perusteellisesti tutkia asianomaisen kuulon ja puheen laatu sekä onko hänen suvussaan kuuromyökkyyttä ja ovatko vanhemmat mahdollisesti lähisukulaisia. Kuuromyökkyyttä koskevat todistukset ovatkin olleet kaikkein epätodellisimpia ja usein vain sitä potevan omiin

kertomuksiin nojautuvia. Arvokkaita täydentäviä tietoja on lääkintöhallitus kuitenkin usein saanut kuuromykkäinkoulujen opettajilta ja kuuromykkäin papeilta.

Avioliiton peruutusasiassa annettava todistuksesta täytyy taudinkulusta laaditusta kertomuksesta ja esitetyistä oireista käydä selville taudin laatu. Ja avioliittolain 75 §:n mukaisessa eroasiassa taas on mainittava myöskin taudin pituus ja prognoosi. Viimeksimainitun pykälän 1 momentissa painaan ehdoksi, että sairaus on kestänyt ainakin 3 vuotta, mutta 2 momentin mukaan voidaan tuomita avioeroon, vaikka sairaus on kestänyt lyhyemmänkin ajan, milloin siihen on erittäin painavia syitä. Prognoosin on kuitenkin oltava joka tapauksessa huono, jos kohta asianomainen ehkä voikin lyhyeksi ajaksi parantua.

Sterilisoimislaki ja -asetus.

Rotuhygienisistä tai sosiaalisista syistä tapahtuva sterilisointi katsottiin maassamme rikoslain 21 luvun 5 §:n alaiseksi törkeäksi pahoinpitelyksi, jonka perusluonnetta ei asianomaisen suostumus voinut muuttaa. Koska kuitenkin pidettiin yhteiskunnan oikeutena koettaa estää ala-arvoisten yksilöjen suvunjatkumista, niin annettiin asia vuonna 1926 komitean pohdittavaksi. Tämä sai mietintönsä valmiiksi toukokuun 4 p:nä 1929. Siihen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan olisi sterilisointi tullut luvalliseksi sosiaalis-eugenisistä syistä, mutta ainoastaan silloin, kun asianomainen tai hänen holhoojansa antaisi suostumuksensa toimenpiteeseen. Se olisi tullut käsittämään vajaanmieliset, mielisairaavat ja kaatumatautiset. Myöskin vapaaehtoinen kastroidi kriminaali-terapeuttisilla, yksilöllisillä ja sosiaalisilla syillä olisi ollut mahdollinen. Aloiteoikeus sterilisoimisasiassa olisi ollut laitoksen johtajalla ja terveydenhoitolautakunnalla sekä kastroidimisasiassa ainoastaan 21 v.

täyttäneellä asianomaisella itsellään. Suostumuksen esitykseen tai hakemukseen olisi antanut lääkintöhallitus.

Sillä välin oli kuitenkin alkanut saada kannatusta se käsitys, ettei sterilisointia voitaisi jättää yksinomaan asianomaisen tai hänen holhoojansa suostumuksen varaan. Siksi hallituksen lopullinen lakiesitys eduskunnalle saikin sitä vastaavan muodon ja eduskunta hyväksyi sen muutamin muutoksin maaliskuun 5 p:nä 1935. Laki julkaistiin yhdessä hallituksen antamien asetusten kanssa kesäkuun 13 p:nä 1935.

Niiden mukaan voidaan vajaanmielinen, jonka älykkyystaso ei kohoa 14-vuotiaan tasoa korkeammalle, joko eugenisistä tai sosiaalisista tai eugenis-sosiaalisista syistä ja skitsofreniaa tai maanis-depressiivistä tai muuta periytyväksi todettua mielitautia poteva henkilö joko eugenisistä tai eugenis-sosiaalisista syistä määrätä sterilisoitavaksi. Edelleen voidaan määrätä 21 vuotta täyttänyt mies tai nainen kastroidtavaksi kriminaali-poliittisista syistä, jos asianomainen on lainvoiman saaneella tuomiolla osoitettu syypääksi sukuvietistä johtuvaan rikokseen tai rikoksen yritykseen ja hänet on katsottava vaaralliseksi toiselle henkilölle. Aloiteoikeus on edellämainitussa sterilisoimisasiassa sairaalan y. m. laitoksen johtajan tai terveydenhoitolautakunnan. Kastroidiesityksen taas saa tehdä rangaistuslaitoksen johtaja tai kruununvouti tai nimismies tai kaupunginviskaali tai poliisipäällikkö. Holhoojalle on varattu ainoastaan mieliteenlausumisoikeus.

Vielä voi oikeustoimikelpoinen itekin anoa sterilisointia puhtaasti eugenisistä syistä ja kastroidia kriminaali-poliittisista syistä. Tällöin voidaan sterilisoimislupa antaa minkä todistetusti periytyvän taudin tai defektin takia tahansa, kunhan vajaanmielisyys vain on siksi vahva, että se tekee yksilön elinkelpoisuuden kysymyksenalaiseksi. Esimerkkeinä mainittakoon tässä vahva psykopatia. vaikea alko-

holismi, sellaiset hermotaudit kuin perinnöllinen epilepsia, myoklonusepilepsia, chorea chronica progressiva *Huntingtoni*, *Marien* tauti, neuuraalinen lihasatrofia (*Charcot-Marie*) ym.; periytyvät epämuodostumat: spina bifida, pes varus, luustopuutteet jne.; edelleen monet periytyvät korva- ja silmäänomaliat ja -taudit, jotka johtavat vahvaan kuurouteen tai sokeuteen. Vielä voidaan vapaaehtoisesti sterilisoida henkilö, jonka sukurasitus on ilmeinen ja jonka jo syntyneissä lapsissa todetaan samanlaisia sairaalloisia oireita kuin aikaisemmissakin polvissa tai sivuhaaroissa,

vaikka asianomaisessa itsessään ei huomattaisikaan selviä häiriöitä.

Kastrointilupa taas voidaan antaa, jos asianomainen sukuviettinsä luonnottoman voimakkuuden tai suuntautumisen takia mahdollisesti joutuisi tekemään rikoksia.

Sterilisointi- ja kastrointimääräyksen tai luvan antaa lääkintöhallitus. Ainoastaan määräyksestä voidaan valittaa ja se on tehtävä kuukauden kuluessa korkeimpaan oikeuteen.

Taulukoissa 11—13 esitetään lyhyesti tärkeimmät sterilisointilakiin ja -asetukseen liittyvät seikat.

Taulukko 11. Sterilisointi.

Sterilisoinnin perusta.	Ketkä voidaan sterilisoida?	Milloin ja millä ehdoilla täysi-ikäinen oikeustoimikelpoinen voidaan sterilisoida?	Ilmoituspakko sterilisoinnin alaisista sairauksista.	Hakemuksen tai esityksen saa tehdä.	Luvan tai määräyksen antaa	Valtusoikeus.
Pakollisessa sterilisoinnissa otetaan sekä eugeniset että sosiaaliset syyt huomioon; eugeniset etualalla. Vajaamielisiin nähden voivat ratkaisevasti vaikuttaa yksinomaan sosiaalisetkin syyt. Vapaaehtoisessa vain eugeniset syyt.	Vapaaehtoisesti vain oikeustoimikelpoiset. Pakollisesti vajaamielinen älylliseltä taasoletaan korkeintaan 14 v., skitsofreniaa ja maanis-depressiivistä psykoosia tai muuta periytyväksi todettua mielitautia sairastava.	Vapaaehtoisesti eugenisilla syillä, jos on syytä väittää, että hän avioliitossaan saa vajaakelppoisia lapsia. Siis myöskin perusairas, joka ilmeisesti on täysin terve. Mahdollisesti pakollisesti parantunut manis-depressiivinen tai skitsofreeninen perusairas eugenis-sosiaalisista syistä.	Kansakoulujen tarkastajat ovat velvolliset ilmoittamaan oppivelvollisuudesta vapautetut vajaamieliset terveydenhoitolaitoksille.	Oikeustoimikelpoinen itse. — Toisten puolesta terveydenhoitolautakunta tai lähtöksen johtaja. (Ei holhooja!)	Lääkintöhallitus.	Jos sterilisointi on määrätty, niin voidaan valittaa korkeimpaan oikeuteen 30 p. kuluessa.

Taulukko 12. Sterilisointi.

Holhoojan tai puolison suhde sterilisointiin.	Ikäraja.	Milloin sterilisointi on toimitettava?	Mitä on määrätty meneteltävästä, lääkäreistä ja sairaaloista?	Pakollisuus- ja pakko-toimenpiteet.	Vaitiolo-velvollisuus.	Jälki-ilmoitus.	Sterilisointi lääkeopillisin indikaatioin.
Kysytään näiden mieltä. Eivät saa hakea.	Ei ikärajaa.	Lainvoiman saannin jälkeen (valitusaika 30 p.) 1 vuoden kuluessa.	Lääkintöhallitus määrää joka yksitystapauksessa menettelytavan ja sairaalan.	Myös pakollinen. Ei välttömiä pakko-toimenpiteitä.	Koskee niitä, jotka ovat otaneet osaa asian käsittelyyn. Ei koske asianomaista.	Operaation ja jälkivalheiden selostus 1 kk. kuluessa lääkintöhallitukselle.	Vapaa. Ei mainittu laissa. Ei ilmoitusvelvollisuutta.

Taulukko 13. Kastrointi.

Kastroinisen perusta.	Esityksen tekijä tai luvanhakija.	Lausunto.	Määräyksen tai luvan antaja.	Pakollinen. Välttönpakko.	Valtusoikeus.	Aika, milloin kastrointi on toimitettava.	Jälki-ilmoitus.	Ikäraja.	Sukupuoli.	Lääkeopillinen indikaatio.
Kriminaaliterapeutin (pöytäkirja).	Toimikelpoinen itse. Rangaistuslaitoksen johtaja, kruununvouti, nimiamies, kaupungin viskaali, poliisipäällikkö.	Vapaaehtoisessa lausunnossa lisäksi tuomio (laissa yksinomaan tuomio).	Lääkintöhallitus.	Vapaaehtoinen ja pakollinen. Ei välttömiä pakko-keinoja.	Jos kastrointi on määrätty, niin välttömiä pakko-keinoja.	Lainvoiman saannin jälkeen 1 v. kuluessa.	Operaatio-kertomus 1 kk. kuluessa lääkintöhallitukselle.	21 v.	Molemmat.	Vapaa. Ei tarvitse ilmoittaa.

Näin alussa, ennenkuin uuden lain määräyksiin on keritty tottua, ovat esitykset ja lupa-anomukset olleet kovin vaillinaisia. Puutteellisuuksista ja yrityksistä korjata niitä on johtunut, että moni sterilisointiasia on jäänyt pitkiksi ajoiksi keskeneräiseksi. Etenkin holhoojan tai uskotunmiehen lausunnon saaminen on tuottanut vaikeuksia, kieltäytyivät alkuaikoina jotkut tuomioistuimetkin määräämästä uskottuamiestä. Puhumattakaan eräästä tapauksesta, jossa holhoojaa ei ole tahdottu määrätä, kun sterilisoitavalla ei ole omaisuutta ja uskottuamiestä taas ei tuomioistuimen mielestä voida määrätä, kun asianomainen asuu paikkakunnalla. Tähän ovat meidän materialistinen holhouslakimme ja osittain itse sterilisointilakikin vaillinaisine määräyksineen syyvät. — Myöskin lääkärinlausunnot ovat hyvin usein olleet epätäydellisiä. Sukurasitus ja anamneesi on kuitattu muutamalla sanalla, eikä lääkärin-tutkimuksesta esitetyistä oireista ja esimer-

keistä ole voinut saada selville diagnoosia eikä vajaamielisiin nähden älykkyystasoa, vaikka asetuksessa nimenomaan sanotaan, missä taudeissa ja millaisissa defekteissä sterilisointi tulee kysymykseen. Lisäksi lääkäri on saattanut ehdottaa samaan henkilöön nähden sekä vapaaehtoista että pakollista sterilisointia. Ovatpa muutamissa lääkärinlausunnoissa kastrointi ja sterilisointikin vaihtuneet. Unohdettu on myöskin, että sterilisointilaki ei millään tavalla säännöstele raskaudenkeskeyttämistä ja että se Suomen lain mukaan ei ole sallittu eugenisista syistä. Toivottavaa sentähden olisi, että yliopisto-opetuksessa ja lääkärin jatkokursseilla kiinnitettäisiin entistä enemmän huomiota eugenisiin asioihin ja sterilisointilainsäädäntöön sekä siitä aiheutuvien lausuntojen tekniikkaan.

Vuoden 1937 loppuun mennessä on annettu kaikkiaan 188 sterilisointimääräystä ja 49 sterilisointilupaa (ks. tarkemmin tau-

Taulukko 14. Sterilisointi- ja kastrointipäätösten luku vuosina 1935—1937. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Sukupuoli.	Hylkäys.		Sterilisointi.						Kastrointi.					
	♀	♂	Määräys.		Lupa.		Yhteensä.		Määräys.		Lupa.		Yhteensä.	
			♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂
1935 ..	6	2	13 (12)	2 (2)	3 (3)	—	16 (15)	2 (2)	—	2(2)	—	1(1)	—	3 (3)
1936 ..	9	—	67 (66)	16 (15)	17 (17)	4 (4)	84 (83)	20 (19)	—	1(1)	—	—	—	1 (1)
1937 ..	2	4	69 (66)	21 (20)	21 (15)	4 (4)	90 (81)	25 (24)	1 (1)	6(5)	2(1)	1(1)	3(2)	7 (6)
Yhteensä	17	6	149 (144)	39 (37)	41 (35)	8 (8)	190 (179)	47 (45)	1 (1)	9 (8)	2 (1)	2 (2)	3 (2)	11 (10)

Taulukko 15. Sterilisoitaviksi määrättyt ja luvatut jaettuina ikäluokkien perusteella. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Ikä	11—15 v.		16—20		21—25		26—30		31—35		36—40		41—45		46—50		51—55		Yhteensä
	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	
Määräys	3 (3)	—	15 (14)	2 (2)	35 (34)	3 (3)	37 (36)	8 (8)	28 (28)	9 (9)	19 (18)	6 (5)	11 (10)	7 (6)	1 (1)	2 (2)	—	2 (2)	188 (181)
Lupa ..	—	—	1 (0)	—	6 (6)	1 (1)	16 (13)	2 (2)	5 (5)	2 (2)	9 (8)	1 (1)	3 (2)	1 (1)	1 (1)	—	—	1 (1)	49 (43)
Yhteensä	3 (3)	—	16 (14)	2 (2)	41 (40)	4 (4)	53 (49)	10 (10)	33 (33)	11 (11)	28 (26)	7 (6)	14 (12)	8 (7)	2 (2)	2 (2)	—	3 (3)	237 (224)

lukosta 14). Sterilisointia ovat esittäneet mielisairaalan tai vastaavien laitosten joh-

tajat 40 tapauksessa ja terveydenhoitolaitakunnat 148 tapauksessa. Asiaa ratkais-

taessa on katsottu olleen eugeninen perusta silloin, kun sterilisoitava on potanut sterilisointiasetuksen mukaan perusairautena pidettävää tai muuten tieteellisesti perinnölliseksi todistettua tautia. Vajaamielisyysnähdessä on sitävastoin vaadittu, että samalla on myöskin suvussa ollut samankaltaista vajaamielisyyttä ja että perinnöllisyys on ilmeinen. Eugenis-sosiaalinen on perusta ollut, jos vajaamielisyys syyksi ei ole voitu katsoa mitään eksogenisia moment-

teja, mutta ei toisaalta kuitenkaan sukurasitukseen ole ollut tukemassa kysymyksessä olevan vajaamielisuuden perinnöllisyyttä. Sosiaalisesti on perusta katsuttu, kun varhaisessa lapsuudessa on ollut varmoja ulkoisia syitä vajaamielisuuden aiheuttajina. Sterilisoimismääräyksen perusta on ollut eugeninen 124:ssä, eugenis-sosiaalinen 46:ssa ja yksinomaan sosiaalinen 18:ssä tapauksessa (ks. taulukkoa 16).

Taulukko 16. Sterilisoimismääräykset vuosina 1935—1937 jaettuina indikaatiolaadun ja diagnoosin sekä sukupuolen perusteella. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Diagnoosi	Vajaamielisyys alle 6 v.		Vajaamielisyys yli 6 v.		Epilepsia vajaamielisuuden tai psykoosin yhteydessä.		Schizophrenia.		Psychosis man.-depressiva.		Yhteensä.
	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	
Eugeninen	17(17)	1(1)	54(54)	8(8)	5(5)	—	18(14)	18(16)	2(2)	1(1)	124(118)
Eugenis-sosiaalinen ...	11(11)	2(2)	27(26)	5(5)	1(1)	—	—	—	—	—	46(45)
Sosiaalinen	9(9)	2(2)	5(5)	2(2)	—	—	—	—	—	—	18(18)
Yhteensä	37(37)	5(5)	86(85)	15(15)	6(6)	—	18(14)	18(16)	2(2)	1(1)	188(181)

Syynä on ollut vajaamielisyys 143:ssa tapauksessa. Niistä on ollut älyltään alle 6-vuotiaan lapsen intelligenssitason 42 ja yllä sen tason 101. Epilepsia psykiatrisen vajaavuuteen tai psykoosiin yhtyneenä on aiheuttanut määräyksen 6:ssa ja skitsofrenia 36:ssa sekä maanis-depressiivinen mielitauti 3:ssa tapauksessa. Taulusta 16 käy selville, että skitsofreniaa ja maanis-depressiivista psykoosia sairastavien sterilisoimismääräykset nojautuvat yksinomaan eugenisiin seikkoihin. Alle 6-vuotiaan älykkyydellä olevia on sterilisoitu 42.9 % eugenisista, 30.9 % eugenis-sosiaalisista ja 26.2 % yksinomaan sosiaalisista syistä. Älyltään yli 6-vuotiaan lapsen tasolla olevia vajaamielisiä taas on sterilisoitu 61.4 % eugenisista, 31.7 % eugenis-sosiaalisista ja 6.9 % sosiaalisista syistä. — Näitä lukuja tarkasteltaessa huomataan erikoisesti se, että korkeammalla älyllisellä

tasolla olevien vajaamielisten sterilisoinnissa astuvat eugeniset seikat etualalle, kun sitävastoin alempien vajaamielisten sterilisoinnissa taas on ollut pakko ottaa hyvin suurella osalla sosiaaliset syyt yksinomaan huomioon. Juuri idioottien joukossa on usein puhtaasti eksogeenisten seikkojen aiheuttamia vajavuustiloja.

Sterilisoimisluvan perusta on aina ollut eugeninen, niinkuin laki edellyttää. Syynä on ollut genuininen epilepsia 21:ssä, psykopatia 15:ssä, debilitaatio 2:ssa, skitsofrenia tai sen jälkeinen defektitila 7:ssä, maanis-depressiivinen psykoosi 1:ssä, alkoholismi 1:ssä ja familiarisen amauroottisen idiotian juveniilinen muoto 1:ssä tapauksessa. Lisäksi sai luvan henkilö, jolla oli 2 vajaamielistä lasta, vaikka hänellä itsessään ei ollutkaan suurempia häiriöitä huomattavissa (ks. taulukkoa 17).

Taulukko 17. Sterilisoitiluvut vuosina 1935—1937 jaettuina diagnoosin ja sukupuolen perusteella. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Diagnoosi	Genuiiniinen epilepsia.		Psychopathia yksin tai debilitiitin yhteydessä.		Schizophrenia tai sitä sairastanut.		Psychosis man.-depressiva tai sitä sairastanut.		Debilitas.		Alkoholismus.		Familaarinen amauroottinen idiotia.		Oireeton.		Yhteensä.
	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	
Eugeninen perusta	14(13)	7(7)	14(10)	1(1)	7(7)	—	1(1)	—	2(2)	—	1(0)	—	1(1)	—	1(1)	—	49(43)

Määräyksen ja luvan saaneita on eniten 20—30:n ikäisiä (ks. taulukko 15). Sterilisoitavaksi määrätystä naisista oli naimattomia 139. Näistä oli 68:lla yhteensä 140 lasta, joista vajaamielisiä 34, heikkolajaisia 8 ja omituisia 10. Naimisissa oli naisia 10 ja heillä 53 lasta, joista 13 vajaamielisiä. Sterilisoitaviksi määrätystä miehistä oli naimattomia 25, heillä ainakin 4 lasta. Naimisissa oli 14 miestä ja heillä ainakin 43 lasta, joista 4 psykopaattia, 1 epileptikko ja 1 vajaamielinen. Sterilisoimisluvan saaneista naisista oli naimattomia 26.

Heistä oli 14:llä 34 lasta, joista oli 4 vajaamielistä, 1 mielisairas ja 1 abnormi. Naimisissa olevia naisia oli 15, heillä lapsia 47, joista 7 vajaamielistä, 5 heikkolajaisia, 4 abnormia, 1 epileptikko ja 4 amauroottista idiottia. Suurin osa sterilisoitavien lapsista oli kuitenkin pieniä, joten ne eivät vielä olleet sivuuttaneet psykoosien puhkeamisaikaa. Lisäksi lasten arvostelu ilman tarkkaa tutkimista on kovin vaikeaa. Sntähden on ilmeistä, että jälkeläisten vajaukelpoisuus on vielä paljon suurempi kuin mitä luvut osoittavat.

Taulukko 18. Kastroitaviksi määrättyt ja luvatut jaettuina ikäluokkien perusteella. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Ikä	21—25		26—30		31—35		36—40		41—45		46—50		yli 50 v.		Yhteensä.
	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	
Määräys	—	—	4(4)	1(1)	1(1)	—	2(1)	—	1(1)	—	1(1)	—	—	—	10 (9)
Lupa	1(1)	—	1(1)	1(0)	—	—	—	—	—	—	—	—	1(1)	—	4 (3)
Yhteensä	1(1)	—	5(5)	2(1)	1(1)	—	2(1)	—	1(1)	—	1(1)	—	1(1)	—	14(12)

Taulukko 19. Kastrointimääräykset ja -luvat vuosina 1935—1937 ryhmiteltyinä diagnoosien ja sukupuolen mukaan. Sulkumerkeissä operoidut tapaukset 20. IX. 1938.

Diagnoosi	Psychopathia yksin tai debilitiitin yhteydessä.		Imbecillitas tai idiotia.		Schizophrenia tai sen jälkeinen tila.		Encephalitis epidemican jälkitila.		Ainoastaan seks. abnormiteetti.		Yhteensä.
	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	
Määräys	—	6(5)	1(1)	1(1)	—	2(2)	—	—	—	—	10 (9)
Lupa	1(0)	1(1)	—	—	—	—	1(1)	—	—	1(1)	4 (3)
Yhteensä	1(0)	7(6)	1(1)	1(1)	—	2(2)	1(1)	—	—	1(1)	14(12)

Sterilisoimisesityksistä ja -anomuksista on hylätty 23 riittämättömien perusteiden takia: eksogeeninen psykoosi tai puhtaasti sosiaaliset syyt ilman vajaamielisyyttä jne.

Sterilisoimismääräyksistä ei ole valitettu. Operaatio on jätetty tekemättä määrääjän kuluessa yhdessä vuonna 1935 määrättyistä tapauksista, kun myöhemmin on katsottu skitsofreniadiagnoosin olevan epävarma. Vuonna 1936 määrättyistä tapauksista on 2 jäänyt leikkaamatta terveydenhoitolautakunnan laiminlyönnin takia. Toinen niistä on nyt mielisairaalassa ja toisesta on v. 1938 annettu uusi sterilisoimismääräys. Vuonna 1937 sterilisoimisluvan saaneista on vielä operoimatta 6 naista. Samana vuonna sterilisoimismääräyksen saaneista on leikkauttamatta 1 mies ja 3 naista (ks. taulukoita 14—17).

Vielä on vuosina 1935—1937 annettu 10 kastroimismääräystä ja 4 kastroimislupaa (ks. taulukkoa 14). Määrättyistä henkilöistä on 5 oikeustoimikelpoista ja 4 ei-oikeustoimikelpoista miestä ja 1 ei-oikeustoimikelpoinen nainen. Luvansaaneet ovat kaikki oikeustoimikelpoisia. Taulukko 19 ilmoittaa kastroimismääräyksen ja -luvan saaneiden luvun, sukupuolen ja diagnoosin vuosina 1935—1937. Taulukossa 18 taas on ryhmitetty kastroimismääräyksen ja -luvan saaneet iän ja sukupuolen mukaan. Näiden ryhmittely kastroimissyiden mukaan on vaikeaa, sillä toisissa on, paitsi itse henkilön vaarallisuutta, useampi kuin yksi seksuaalirikos ratkaisun aiheuttajana. On ehkä syytä asian valaisemiseksi aivan lyhyesti selostaa tässä kaikki tapaukset.

Määräykset:

1. tap. 27-vuotias debiili psykopaatti, puuseppä. Haureuden harjoittaminen 15 vuotta nuoremman tyttölapsen kanssa, raskauttavien asianhaaran valitessa tapahtunut väkisinmakaaminen ja eläimeen sekaantuminen.

2. tap. 41-vuotias psykopaatti, pientilallinen. Ollut vankilapsykoosissa. Alle 15 vuotta olevan lapsipuolensa raiskaaminen.

3. tap. 25-vuotias idiootti, maanviljelijän poika. Törkeä siveellisyysrikos 4-vuotiasta tyttölästä kohtaan.

4. tap. 30-vuotias debiili psykopaatti, suutari. Pitkittetty haureuden harjoittaminen viittätoista vuotta nuoremman lapsen kanssa.

5. tap. 38-vuotias lievä debiili psykopaatti, työmies. Aikaisemmin rangaistu n. 18-vuotiaana varkeudesta, 2 erää 3 kk. vankeutta, sitten seuraavana vuonna toiskertaisesta törkeästä varkaudesta ja varastetun tavarain kätkemisestä 5 v. 5 kk. kuritushuonetta, vielä toiskertaisen törkeän varkauden uusimisesta ja virantoimituksessa olleen virkamiehen pahoinpitelystä 5 v. kuritush., 27-vuotiaana kolmaskertaisesta varkaudesta ym. 7 v. 8 kk. kuritush. ja vielä salakapinasta 1 v. kuritushuonetta. Senjälkeen 38-vuotiaana haureuden harjoittamisesta 15 v. nuoremman lapsen kanssa, 3 erää 6 kk. kuritushuonetta kustakin sekä jatkettua haureuden harjoittamisesta 15 v. nuoremman lapsen kanssa, 2 erää, 8 kk. kuritushuonetta kummastakin.

Lääkintöhallituksen kastroimispäätöksen on korkein oikeus kuitenkin, kuulematta lääkintöhallituksen mieltä, kumonnut „koskei ollut luotettavasti selvitetty, että asianomainen olisi voimakkuutensa tai suuntautumisen puolesta luonnottoman sukuvietin vuoksi vaarallinen toiselle henkilölle”.

6. tap. 28-vuotias lievä skitsofreniaa sairastanut, sekatyömies. Mielisairaana naisen väkisinmakaaminen.

7. tap. 25-vuotias psykopaatti, työmies. Sairastanut kaksi kertaa vankilapsykoosin. Väkisinmakaaminen.

8. tap. 38-vuotias imbesilli ja skitsofreniaa sairastava, työmies. Pahoinpitely ja haureuden harjoittaminen samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa. Vankimielisairaalassa yrittänyt samaa.

9. tap. 47-vuotias vahvasti psykopaatti, ent. mielisairaanhoidaja. 3 kuolemantuottamusta, haureuden harjoittaminen toisien samaa sukupuolta olevien kanssa.

10. tap. 32-vuotias imbesilli, työläisnainen. Seksuaaliteetti kovin vahva, mm. vietellyt nuoremman veljensä. Hänen kanssaan yksi lapsi.

Kastroimisluvat.

1. tap. 62-vuotias asianaajaja. Jatkettu haureuden harjoittaminen 15 v. nuoremman lapsen kanssa sekä haureuden harjoittaminen samaa sukupuolta olevan kanssa.

2. tap. 29-vuotias psykopaatti, sähkötyömies. Seksuaaliväkivallanteko naisille.

3. tap. 22-vuotias nainen, kunnanhoidokki. (Sairastanut n. 6-vuotiaana encephalitis epidemican). 10-vuotiaasta seksuaaliyhteyksiä. Tunkeutuu väkisin miesten sänkyyn. Auttanut mielisairaamiehen pakenemaan ja tullut hänestä raskaaksi.

4. tap. 30-vuotias psykopaatti, mäkitupalaisen tytär. Sukuvietti sangen voimakas. Ei voi ollenkaan hillitä itseään, täytyy päästä sukupuoliyhteyteen keinolla millä tahansa.

Kastroimismääräyksistä on valitettu 2:ssa tapauksessa. Toisen valituksen (vrt. edellä olevaa tap. 5) johdosta kumosi korkein oikeus lääkintöhallituksen päätöksen. Yksi kastroimisluvan saaneista (tap. 4) ei vielä (22. IX. 1938) ole leikkauttanut itseään. Kaikki muut ovat alistuneet leikkaukseen. Kuolemantapauksia ei kastroimis- eikä sterilisointileikkauksien takia ole sattunut.

Lain oltua voimassa vain noin 2 1/2 vuoden ajan ei varsinaisia tuloksia, ei sterilisointiin eikä kastrointiin nähden, voida arvioida. Se on kuitenkin puutteellisuuksistaan huolimatta ollut lakina tervetullut ja onnistunut sekä epäilemättä tuottanut jonkin verran sosiaalista hyötyäkin. Sitäpaitsi se antaa jyrkillekin eugenisten aatteiden kannattajille tarpeellisia myönnytyksiä, mutta tekee sen siinä muodossa, ettei yhteiskunnassa ole syntynyt mitään vastustusta, mikä on sangen tärkeää asian edelleen kehittämiseksi. Suurta eugenista hyötyä ei laista näissä puitteissa ja näin varovaisesti käytettynä kuitenkaan ole. Ei tulevien sukupolvien kuntoisuus vielä siitä kohoa, että jokin sata vajakelpoista sterilisoidaan. Eugeniselta kannalta olisi tarpeellista, että vuosittaisten sterilisointien luku kohoaisi ainakin 50-kertaiseksi. Lisäksi olisi toimittava suunnitelmanmukaisesti eikä jätettävä aloiteoikeutta yksinomaan terveydenhoitolautakunnille ja sairaaloiden ja laitosten johtajille, niinkuin nykyinen laki tekee. Samoin olisi päätösten toimeenpaneminen tarkoin säännösteltävä. Nyt siitä ei ole mitään sanottu, se jää kokonaan

asianomaisten esittäjien ja luvanhakijoiden varaan. Lääkintöhallituksen täytyy useinkin yhä uusiutuvilla kyselyillä ja kehoituksilla pitää huolta siitä, että operaatio tosiaankin toimitetaan aikanaan.

Muitakin puutteellisuuksia, jotka tekevät sterilisointikäsittelyn hankalaksi, hitaaksi ja epävarmaksi, voitaisiin mainita, mutta niihin ei ole syytä kajota tässä. Missään tapauksessa ei asiaa ole kiirehdittävä, tiedämmehän monien tärkeiden perutautiiniperinnöllisyysuhteista kovin vähän. Sitäpaitsi yhteiskunnan on ensin totuttava ja kasvettava asiaan ja omaksuttava eugeninen käsityskanta, jotta voidaan todenteolla ajatella edistystä sitä koskevan lainsäädännön alalla.

Mielisairaslaki ja -asetus.

Selostettavana olevan kymmenvuotiskauden viimeisenä vuotena saatiin vihdoin mielisairaslainsäädäntömme uudistetuksi. Jo kauan aikaa olivat vuoden 1889 asetus mielisairaiden hoidosta sekä tarkempia määräyksiä siitä sisältävä julistus tulleet vanhentuneiksi ja puutteelliseksi sekä sen johdosta kehitystä ehkäiseviksi. Käytäntö oli pakostakin mennyt niiden ohi monessa kohden ja siten joutunut ristiriitaan niiden kanssa. Yli neljä vuosikymmentä oli ollut puhetta siitä koskevien säädösten korjaamisesta. Esitykset olivat aluksi yksinäisiä ja tarkoittivat osittaisia parannuksia, mutta vuodesta 1919 alkaen, jolloin eduskunnassa anottiin esitystä voimassaolevan mielisairaslainsäädännön uudistamisesta kokonaisuudessaan, oli kysymys ollut virallisesti koko laajuudessaan ja yhtämitaisesti vireillä. Vuonna 1920 asetettiin komitea laatimaan ehdotukset laiksi mielisairaanhoidon järjestämisestä sekä lakia täydentäväksi asetukseksi. Komitean mietinnön valmistuttua v. 1922 pohdittiin asiaa edelleen. Hankittiin eri tahoilta lausuntoja

sekä odotettiin v. 1929 annettua, kunnallisten mielisairaalan avustusta koskevaa lakia ja sen vaikutusta mielisairaanhoidon kehitysuuntaan. Lääkintöhallitus muodosteli komitean ehdotukset osaksi uudelleen ja lähetti lokakuun 14 p:nä 1931 lopullisen esityksensä sisäasiainministeriölle. Lainvalmistelukunta kutsuttujen asiantuntijain avustamana tarkasti sen ja hallituksen esitys jätettiin eduskunnalle 1934 vuoden valtiopäivillä.

Jo sillä välin oli osittain ratkaistu ja järjestetty muutamia tähän kuuluvia asioita: v. 1920 valtioneuvosto määräsi noudatettavaksi potilaita otettaessa kuntayhtymien omistamiin valtionapua nauttiviin piirimielisairaaloihin samoja säännöksiä kuin valtionkin mielisairaaloihin otettaessa. V. 1929 annettiin laki kunnallisille mielisairaaloille ym. annettavasta valtionavusta ja sen ehdoista. V. 1932 sitä osittain muutettiin. Joulukuun 4 p:nä 1931 annetulla valtion siviilisairaalan ohjesäännön sisältävällä asetuksella järjestettiin myöskin valtion mielisairaalan hallintoa koskevat asiat. Huhtikuun 7 p:nä 1933 muutettiin lailla köyhäinhuitolain kunnalliskotien mielisairasosastojen järjestämistä ja niissä annettavaa hoitoa koskevat pykälät.

Varsinaisen mielisairaslain käsittelyssä eduskunnassa ilmaantui heti vaikeuksia.

Syntyi erimielisyyttä kriminaalimielisairaiden hoitokustannuksien suorittamisesta, kunnalliskotien mielisairasosastoissa ja niiden yhteydessä perhehoidossa olevien mielisairaiden hoitoon annettavasta valtionavustuksesta sekä vähävaraisten hoitomenoista. Niissä ei päästykään ratkaisuun, vaan lakiehdotus hylättiin kolmannessa käsittelyssä helmikuun 21 p:nä 1936. Hallitus antoi kuitenkin jo syyskuussa 1936 entisen esityksensä uudelleen eduskunnalle. Nytkin olivat kunnalliskotien mielisairaiden avustamiskysymys ja kriminaalipotilaiden hoidosta koituvat kustannukset erimielisyyksien aiheuttajina. Kuitenkin päästiin helmikuun 19 p:nä 1937 lopulliseen tulokseen. Kunnalliskotien mielisairasosastojen avustustasiala koskeva kohta jätettiin kokonaan pois laista ja kriminaalipotilaiden hoitomenot säilytettiin valtion kannettavaksi. Laki julkaistiin asetuskokoelmassa kesäkuun 18 p:nä 1937 ja asetus joulukuun 22 p:nä 1937. Kun näin syntyneen mielisairaslain juuret ovat ajassa jo ennen vuotta 1928, ei ole syytä tässä pohtia sille leimansa antaneita seikkoja, ja kun se tuli voimaan vasta v. 1938 ei ole myöskään aihetta kajoa tarkemmin lain ja asetuksen säännöksiin, niiden puutteisiin ja etuihin sekä käytännössä tulevaisuudessa ehkä esiintyviin vaikeuksiin.

V.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
APTEEKKIOSASTO
VUOSINA 1928—1937

GUNNAR PETRELIUS.

Järjestettyjen apteekkiolojen alkuna Suomessa voidaan pitää ensimmäisten, erioikeuskirjan saaneiden apteekkien perustamista Turkuun ja Viipuriin v. 1689. Jo ensimmäiset apteekkimme kuuluivat collegium medicumin valvontaan ja tulivat siten lääkintölaitoksen yhteyteen, josta alkaen apteekkilaitoksemme on ollut sen tärkeänä osana. 1600-luvulla muuttui apteekkarin ammatti tavallisesta porvarillisesta elinkeinosta erioikeutetuksi ammatiksi. Jo tällöin annetuissa määräyksissä kiinnitetään suurta huomiota apteekkarien velvollisuuksiin yleisöä kohtaan, ja ovat ne antaneet apteekkilaitoksemme sen luonteen, joka sillä nykyisinkin on yleisen sairaanhoidon palveluksessa. Aina vuoteen 1837 olivat annetut apteekkien erioikeudet realista laatua, ja katsottiin ne omistajansa yksityisomaisuudeksi, joka perinnön tai myynnin kautta oli siirrettävissä toiselle henkilölle. V. 1836 lääkintölaitoksen silloinen pääjohtaja C. von Haartman laati apteekkilaitoksen uudestijärjestämiseksi suunnitelman, jonka senaatti kuitenkin hylkäsi. Siitä huolimatta oli suunnitelmasta seurauksena, että vuodesta 1837 lähtien annettuihin erioikeuskirjoihin laadittiin lisäys, jonka mukaan erioikeuden haltija oli vain itse oikeutettu nauttimaan n.s. privileegistään elämänsä ajan. Eriokeudesta määräsi sen haltijan kuoltua valtio. Vuodesta 1837 vuoteen 1883 perustettujen apteekkien oikeuksien myyminen sallittiin kuitenkin vuoteen 1925 saakka, jonka jälkeen ne ovat siirtyneet haltijalta toiselle oikeuksien hakemisen kautta valtioneuvostolta. Vuoden 1883 jäl-

keen perustettujen apteekkien oikeudet ovat kaikki haettavia. Apteekkilaitoksemme kehityksessä voidaan apteekkioikeuksien laatuun nähden näin ollen erottaa kolme ajanjaksoa. Ensimmäisen aikana, jota kesti noin puolitoista vuosisataa, perustettiin 35 apteekkia, joista vieläkin on 34 oikeuksiltaan realisina toiminnassa. Toista ajanjaksoa voisi kutsua myytävien henkilökohtaisten apteekkioikeuksien aikakaudeksi, ja kesti se vuosien 1837 ja 1883 välisen ajan. Tällöin perustettiin maahamme 59 uutta apteekkia. Viimemainitusta vuodesta alkaa kolmas jakso ja kestää sitä yhä edelleen.

Aina vuoteen 1929 saakka olivat vielä Ruotsin vallan aikaisetkin määräykset ja kuninkaalliset kirjeet pääpiirteissään voimassa. Kysymys apteekkilaitoksen uudestijärjestämisestä oli kylläkin aika ajoin jo toistasataa vuotta antanut usealle sitä varten asetetulle komitealle ja valiokunnalle päänvaivaa, mutta raukesivat näiden aherrukset useimmiten jo sen takia, ettei päästy yksimielisyyteen siitä, mille pohjalle uudistettavaksi aiottu apteekkilaitoksemme oli rakennettava. Usein aikaisemmin lausuttu mielipide, että henkilökohtainen toimilupajärjestelmä takaisi parhaat mahdollisuudet apteekkilaitoksen kehitykselle, tulikin ratkaisevaksi päätökseksi eduskunnassa v. 1927.

Tammikuun 1 päivänä 1929 tuli apteekkilaitoksesta voimaan laki, joka oli vahvistettu edellisen vuoden tammikuun 5 päivänä. Tällä lailla kumottiin kuninkaallisen majesteetin 30 päivänä lokakuuta 1688 collegium medicumille antamat erioikeudet,

kuninkaallisen majesteetin päätös ja selitys 1 päiväältä elokuuta 1698 eräiden asiain johdosta, jotka koskevat collegium medicumia, apteekkariseuraa ja parturinammattia, kuninkaallinen kirje 30 päiväältä huhtikuuta 1756, joka koskee apteekkarin ranskaisemista lääketaksan ylittämisestä, sekä apteekkareille ja niille, jotka tahtovat apteekkarin ammattia oppia ja harjoittaa, 12 päivänä helmikuuta 1799 annettu kuninkaallinen ohjesääntö, mikäli ne ovat ristiriidassa vuonna 1928 apteekkilaitoksesta annetun lain kanssa.

Apteekkilaitoksesta annettua lakia laadittaessa pidettiin johtavana periaatteena yhteiskunnan lääketarpeen tyydyttämistä ja sitä, että apteekkien tuli täyttää tehtävänsä siten, että yleisö vaikeuksitta voisi saada kelvollisia lääkkeitä kohtuulliseen hintaan. Näitä periaatteita silmälläpitäen sopi henkilökohtainen toimilupajärjestelmä tämän lain perustaksi. Tämän järjestelmän puitteissa voi valtio helposti huolehtia apteekkien tarkoituksenmukaisesta sijoittamisesta, valvoa hintoja ja pitää huolta apteekki-alalle antautuvien ammattiinsa valmistamisesta sekä kohottaa ammattitaitoa jakamalla apteekkioikeuksia taitavuuden ja kunnollisuuden perusteella.

Kuten tunnettua omistaa valtio apteekkiemme oikeudet, ja valtioneuvosto jakaa ne haettaessa henkilökohtaisesti elinajaksi sille, joka taidon, kyvyn ja koetellun kansalaiskunnan perusteella katsotaan ansiokaimmaksi. Henkilökohtainen toimilupajärjestelmä edellyttää myös, ettei apteekki- liikettä saa antaa vuokralle eikä luovuttaa toisen käytettäväksi.

Kuten jo edellä mainittiin, on maassamme vielä 34 n.s. kanta-apteekkia, joiden oikeudet ovat realistiset. Näiden apteekkien erioikeuksia pidettiin lakia laadittaessa perustuslain turvaamina, eikä niitä tästä syystä katsottu voitavan ottaa valtion omaisuudeksi korvauksetta uuden lain voimaan tullessa. Kanta-apteekkien omistajille an-

nettiin korvaus erioikeuksista 40 vuoden ylimenoajan muodossa, jonka kuluttua nämä oikeudet siirtyvät valtiolle. Lääkintöhallituksen ehdotuksen mukaisesti säätää laki, että kanta-apteekin haltija, jolla on ollut erioikeus apteekkiinsa vähintään viisi vuotta ennen mainitun määräajan päättymistä, on tähän apteekkiin nähden samassa asemassa, kuin jos hän apteekkilaitoksesta annetun lain perusteella olisi saanut apteekkioikeuden.

Yleisön etujen valvominen ja tarkoitus tyydyttää sen lääketarpeita ilmenee selvästi niistä lain kohdista, joissa määrätään, että apteekkeja tulee olla maassa riittävän paljon, että apteekkien tulee alituisesti palvella yleisöä, että valtioneuvoston vahvistama lääketaksaa on noudatettava ja että lääkintöhallituksen on valvottava apteekkien toimintaa. Samaa tarkoittavat vielä apteekkien hoitoa ja niiden oikeuksien menettämistä koskevat määräykset.

Mitä taas apteekinhaltijain asemaan ja oikeuksiin tulee, säätää laki, että apteekkia ei voi siirtää eikä lakkauttaa ennen sen haltijan vaihdosta, ellei omistaja siihen vapaaehtoisesti suostu, ja että apteekin siirtäessä toiselle haltijalle uusi omistaja on velvollinen lunastamaan apteekkiraston ja kaluston edelliseltä haltijalta, mikäli ne ovat käyttökunnossa, ja varasto ei ole tarpeettoman suuri eikä hinta kohtuuton.

Laki apteekkilaitoksesta koskettelee edelleen niitä maksuja, jotka vuosittain ovat valtiolle suoritettavat apteekkiliikeyksen harjoittamisesta. Tämän kysymyksen periaatteiden käsittelyn yhteydessä ehdotti vuoden 1925 lainvalmistelukunta, että perustettaisiin erityinen apteekkirahasto, johon apteekkiverot suoritettaisiin ja jonka varat kokonaisuudessaan käytettäisiin apteekkilaitoksen hyväksi. Tämä ehdotus ei kuitenkaan saanut eduskunnan hyväksymistä, vaan päätökseksi tuli, että mainitut verot merkitään valtion yleisiin tuloihin, joista apteekkilaitos saa vuosittain osan.

Kuten laki apteekkilaitoksesta edellyttääkin, ovat yleisön lääkkeidensaantimahdollisuudet maassamme varsin tyydyttävät. Jo vuoden 1928 lopussa oli Suomessa 413 apteekkia, joista 49 oli haara-apteekkia.

Allaolevasta taulukosta ilmenee maassamme toiminnassa olleiden apteekkien ja

haara-apteekkien luku viimekuluneiden kymmenen vuoden aikana kunkin vuoden lopussa, sekä kaupunkeihin ja maaseudulle sijoitettujen apteekkien lukumäärän suhde. Sotilasapteekkia ja sen alaista haara-apteekkia ei tässä eikä seuraavissa taulukoissa ole otettu mukaan.

	V u o s i									
	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Apteekit	364	389	397	401	402	405	408	412	414	416
Haara-apteekit	49	34	31	29	27	25	22	20	18	17
Yhteensä	413	423	428	430	429	430	430	432	432	433
Kaupunkiapteekit	104	109	109	109	109	109	109	109	109	110
Maaseutuapteekit	309	314	319	321	320	321	321	323	323	323

Apteekkilaitoksesta annetun lain 25 § säättää, että se, jolla lain voimaantullessa oli haara-apteekki, on edelleenkin oikeutettu sitä pitämään, kunnes uusi apteekki perustetaan sen tilalle, tai lääkintöhallitus siitä toisin määrää. Lainvalmistelukunnan apteekkilakia koskeissa perusteluissa mainitaan, että haaraliikejärjestelmä on katsottava nykyoloihin ja henkilökohtaiseen toimilupajärjestelmään soveltumattomaksi. Tästä syystä piti lainvalmistelukunta haara-apteekkien itsenäistämistä suotavana, joka vähitellen voitaisiin toteuttaa vaikeuksitta siten, että niille itsenäisinä apteekkeina annettaisiin tarpeen mukaan avustusta. Yllämainitun lainkohdan perusteella onkin lääkintöhallituksen toimesta vuosien 1929 ja 1937 välisenä aikana itsenäistytetty 32 haara-apteekkia. Itsenäistäminen on aina toimitettu haara-apteekin omistavan apteekin haltijan vaihtuessa. Tätä menetelyä noudattaen ei kestänekkään enää varsin

kauan, ennenkuin jäljelläolevatkin haara-apteekit ovat itsenäistytetyt ja haara-apteekkijärjestelmä on saatu käytännössäkin lakkautetuksi.

Liikenneyhteyksien eri paikkakuntien välillä vuosi vuodelta parantuessa ja pienten apteekkien avustamiseen myönnettävien määrärahojen ollessa niukkoja, on vaikea maaseudulle enää perustaa varsin monta uutta apteekkia. Vertailun vuoksi mainittakoon, että asukasmäärältään melkein kaksi kertaa niin suuressa maassa kuin Suomi, nimittäin Ruotsissa, on nykyisin vain suunnilleen saman verran apteekkeja kuin meilläkin. 1900-luvulla on maamme apteekkien lukumäärä noussut 200:sta 433:een.

Viimekuluneiden kymmenen vuoden aikana valtioneuvosto on antanut luvan 66 uuden apteekin perustamiseen.

Seuraavasta taulukosta ilmenee, kuinka monta uutta apteekkia kunakin vuonna on perustettu.

Vuonna 1928	22	Vuonna 1933	2
„ 1929	19	„ 1934	3
„ 1930	5	„ 1935	3
„ 1931	3	„ 1936	2
„ 1932	4 (1 lakkautettiin)	„ 1937	3

Kun näistä apteekkeista 32 oli itsenäistytettyjä haara-apteekkeja, on mainittuna aikana perustettu 34 täysin uutta apteekkia.

Seuraava taulukko osoittaa, kuinka kes-

Vuosi	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Kaupunkiapteekit	6175	6028	6164	6488	6659	6923	7051	7172	7286	7508
Maaseutuapteekit	9633	9506	9327	9316	9359	9296	9325	9304	9328	9315
Kaikki apteekit	8763	8610	8568	8599	8673	8694	8749	8766	8813	8856

Apteekkitavaralaki.

Samanaikaisesti kuin ehdotustaan apteekkilaitoksen uudestijärjestämiseksi, lainvalmistelukunta valmisteli toistakin lakiehdotusta. Tämä ehdotus käsitti lääkekauppaa ja lääkeaineiden tehdasmaista valmistusta maassamme. Noudattaen kumpaakin lakiehdotusta laatiessaan samoja periaatteita, lainvalmistelukunta onkin käsitellyt nämä ehdotuksensa yhtenä kokonaisuutena, mutta lääkkeiden kauppaa ja tehdasmaista valmistusta käsittävä osa säädettiin apteekkitavaralakina vasta 5 päivänä joulukuuta 1935.

Tämä laki tuli voimaan huhtikuun 1 päivänä 1936 ja sillä kumottiin 24 päivänä tammikuuta 1888 annettu asetus rohdoskaupasta, joka käsittää lääketarpeisiin käytettäviä aineita.

Lainvalmistelukunnan v. 1925 valmistuneen apteekkitavaralakiehdotuksen johdosta oli sisäasiainministeriö pyytänyt lääkintöhallituksen lausuntoa, jonka viimeainittu toimitti ministeriöön 17 päivänä marraskuuta 1932.

Lääkintöhallitus esitti mielipiteenään, että huomioonottaen yleisen terveydenhoidon vaatimukset sekä kotimaisen lääkekaupan ja -teollisuuden kehittyminen, lakiehdotuksen perusta oli oikein valittu. Lääkkeiden kauppa maassamme oli järjestettävä niin, että yleisö eri paikkakunnilla vaikeudetta voi saada kohtuullisella hinnalla taatusti hyviä lääkkeitä. Tämän ohella oli myös otettava huomioon, että teollisuuden ja käsityön harjoittajat edullisesti voivat hank-

kimääräinen väkiluku yhtä apteekkia kohti on vuosien 1928 ja 1937 välisenä aikana vaihdellut koko maassa ja erikseen kaupungeissa ja maaseudulla.

kia valmistehinsa ja ammatissaan tarvitsemaan aineita.

Lainvalmistelukunnan lakiehdotuksen niihin kohtiin nähden, jotka käsittivät apteekkitavarain tukkumyyntiä apteekkeille ja lääkeaineiden tehdasmaista valmistusta, ei näyttänyt olleen sanottavaa erimielisyyttä olemassa. Lääkkeiden tehdasmainen valmistus oli järjestettävä ohjesääntöiseksi elinkeinoksi ja apteekkitavarain myynti ja valmistus saatettava tarkkojen määräysten ja tehokkaan valvonnan alaiseksi.

Lausunnossaan esitti lääkintöhallitus, että lakiehdotuksen kaikkein keskeisimpiä ja ansiokkaimpia kohtia olivat sen sisältämät säännökset apteekkitavarain tukkukaupasta ja lääkeaineiden tehdasmaisesta valmistuksesta. Näissä kohdin olivatkin kehitys ja käytäntö ehtineet lainsäädännön edelle. Lääkintöhallitus totesi, että lainvalmistelukunnan ehdotus näissä kohdissa perustui olosuhteiden tarkkaan tuntemiseen ja kypsään harkintaan sekä, että se oli lakiehdotusta tarkastaessaan tullut sen yleispiirteistä samaan tulokseen kuin lainvalmistelukunta.

Niistä kohdista, jotka lääkintöhallitus ehdotti lakiehdotuksessa muutettaviksi, mainittakoot tärkeimpinä maahantuontioikeuksien laajentaminen siten, että yksityisten tieteellisten laitosten johtajille ja yksityisille tieteenharjoittajille sallittaisiin apteekkitavarain maahantuontilupa. Lääkintöhallitus piti myös suotavana, että sille myönnettäisiin oikeus valtion sairaaloita varten tuottaa maahan kokeellisessa terapiassa käytettäviä ulkolaisia uusia lääke-

valmisteita, jotka useinkin ovat huomattavan kalliita.

Siitä järjestyksestä, missä lupa lääkeaineiden tehdasmaiselle valmistukselle ja apteekkitavarain myynnille myönnetään, oli lääkintöhallituksen mielestä säädettävä laissa.

Lakiehdotukseen ehdotti lääkintöhallitus myös tehtäväksi sen lisäyksen, että asetuksessa lähemmin määrätuille sairaaloille varattaisiin oikeus n.s. vaarattomien lääkkeiden ostoon apteekkitavarakaupoista, jolloin mainitut lääkkeet tulisivat sairaaloille halvemmiksi kuin apteekeista ostettuina.

Lääkintöhallituksen mielipiteet ja huomautukset huomioonotettiin lakia laadittaessa.

Rohdoskauppa, jota maassamme alettiin harjoittaa apteekeista erillisenä kauppa-
muotona v. 1827, alistettiin lääkintöhallituksen valvontaa v. 1878. Se järjestettiin tammikuun 24 päivänä 1888 annetulla asetuksella siihen muotoon, jossa sitä harjoitettiin aina apteekkitavaralain voimaantuloon saakka. Alun perin olivat rohdoskaupat lääkeaineiden ja rohdosten tukkukauppoja. Vuonna 1888 annetun asetuksen tarkoituksena lienee myös ollut, että rohdoskaupat edelleenkin säilyttäisivät tukkukauppaluonteen. Kehitys johti kuitenkin siihen, että rohdoskaupat yhä enemmän muuttuivat kemikalien, kosmeettisten aineiden ja sidetarpeiden vähittäiskaupoiksi, varsinaisten lääkkeinä käytettävien aineiden kaupan jäädessä niissä sivuasiaksi. Ani harvat rohdoskaupat säilyttivät alkuperäisen luonteensa toimien tukkukauppoina apteekkien, teollisuuslaitosten y.m. kuluttajain tarveaineiden tyydyttäjinä. Asetuksen rohdoskaupasta oltua toistakymmentä vuotta voimassa, huomattiin sen olevan muuttamisen tarpeessa. Jo v. 1906 asetettiin ensimmäinen komitea lääketarpeisiin käytettävien aineiden myynnin järjestämiseksi maassamme, mutta toteutuivat lääkekaupamme

uudistussuunnitelmat vasta apteekkitavaralain voimaantullessa.

Rohdoskauppiat olivat tosin jo kauan esittäneet sellaisia vaatimuksia, että heidän myyntioikeuksiaan laajennettaisiin siten, että ne käsittäisivät suuren osan apteekeista n.s. käsikaupassa myytävistä lääkkeistä. Yllämainitussa lausunnossaan esitti lääkintöhallitus, että näihin rohdoskauppioiden ehtoihin suostuminen tietäisi lyhyesti sanottuna apteekkien käsikaupan siirtymistä rohdoskaupoille. Apteekkien osaksi jäisi vain lääkemääräyksillä määrättyjen lääkkeiden toimittaminen. Rohdoskaupat muuttuisivat jonkinlaisiksi alemman asteen apteekeiksi, ja tietäisi tämä apteekkilaitoksen osittaista järjestämistä perustamisvapausjärjestämisen pohjalle. Tälle pohjalle ei 1 päivänä tammikuuta 1929 voimaantullut laki apteekkilaitoksesta ole kuitenkaan mainittua laitosta järjestänyt, vaan on se luotu, kuten tunnettua, henkilökohtaisen toimilupajärjestelmän perustalle.

Mitä sitten lääkeaineiden hintamuodotukseen tulee, oli lääkintöhallitus lausunnossaan sitä mieltä, että jos rohdoskauppioiden myyntioikeuksia olisi laajennettu heidän ehdotuksensa mukaisesti, olisi apteekkien liikevaihto alentunut sangen huomattavasti, josta taas olisi ollut seurauksena se, että lääkehintoja olisi pitänyt korottaa tai sulkea suuri osa maan apteekeista. Yleisöllä ei todellisuudessa olisikaan ollut rohdoskauppioiden olettamaa hyötyä siitä, että rohdoskaupat olisivat oikeutettuja kilpailemaan lääkkeiden myynnissä apteekkien kanssa. Apteekkien kannattavaisuuden joutuessa epävarmaksi, todella hyvien lääkkeiden saantikin olisi käynyt vaikeammaksi.

Lääkeaineiden vähittäiskaupan keskittäminen tehokkaan valvonnan alaisiin ja ammattitaitoisen henkilökunnan omaaviin apteekkeihin sekä apteekkitavaroiden tukkukaupan siirtäminen erityisille apteekkitavarakaupoille ja lääkeaineiden tehdasmai-

sen valmistuksen järjestely olivat lain tuottamat tulokset. Tällaisten toimenpiteiden toteuttamista varten kävi välttämättömäksi ensinnäkin selvittää lääkekäsite ja määrittellä se. Tarkoituksenmukaiseksi katsottiin laissa määrätä, että lääkkeenä pidetään tavaraa, jonka tarkoituksena on, joko ulkoisesti tai sisällisesti käytettynä, estää, parantaa tai helpottaa sairautta tai sen oireita ihmisessä tai eläimessä. Tähän lääkekäsitteeseen perustuu määritelmä apteekkitavarasta, jona laki määrää pidettäväksi aineita ja valmisteita, joita käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti lääkkeinä tai lääkkeiden valmistukseen.

Apteekkitavaralain voimaan tultua syntyi lääkekaupan alalla uusi liikemuoto, apteekkitavarakaupat, jotka yksinomaan toimivat tukkukauppoina apteekkien, teollisuuden, tieteellisten laitosten ja sairaaloiden apteekkitavaratarpeiden tyydyttäjinä. Apteekkitavarakauppojen tukkukauppaluonnetta todistaa lain määräys, jossa niiltä kielletään avonaisen myymälän pito.

Apteekkitavaralain voimaantulusta oli seurauksena, että useimmat rohdoskauppamme lakkasivat toimimasta ohjesääntöjen alaisina liikkeinä ja siirtyivät vapaana elinkeinona kemikaali-kauppaa harjoittamaan. Rohdoskauppiaiden elinkeino-oikeuksien turvaamiseksi säättää laki, että rohdoskaupoilla oli oikeus lain voimaan tultua jatkaa toimintaansa apteekkitavarakauppoina omistajan ilmoittua asiasta asianomaiselle viranomaiselle määrätyn ajan kuluessa. Samaten saivat ennestään toimivat lääketehaat mainitunlaisen ilmoituksen perusteella jatkaa toimintaansa apteekkitavaratehtaina. Apteekkitavaroiden kaupan ja tehdasmaisen valmistuksen tehokkaan valvonnan aikaansaamiseksi määrittelee laki tarkoin ne ostajat, joille apteekkitavaroita on lupa apteekkitavarakaupoista ja -tehtaista myydä, ja kellä on oikeus apteekkitavaroiden tehdasmaiseen valmistukseen. Ne ostajat, joista

on kysymys, sekä ehdot, joilla apteekkitavaroita on heille lupa toimittaa, määritellään maahantuontioikeutta koskevilla määräyksillä. Tehokkaana valvontatoimenpiteenä on lakiin vielä otettu määräys, että apteekkitavaroita myydessä tavaran laatu ja kokoomus joka kerta on selvästi ilmoitettava päällekirjoituksin tai tavaran ohkeen liitetyn selityksin. Lain noudattamista ovat velvolliset valvomaan lääkintöhallitus ja poliisiviranomaiset.

Säädetyt määräajan kuluttua oli 19 rohdoskauppaa maassamme ilmoittanut aloittavansa toiminnan apteekkitavarakauppoina. Näistä 2 on tähän mennessä lopettanut mainitunlaisen toimintansa, ja 4 on vain varannut itselleen apteekkitavarakaupan oikeuden aloittamatta kuitenkaan tätä kauppaa harjoittaa. Asianomaisen luvan saatuaan avasi yksi toiminimi apteekkitavarakaupan rajoitetuin oikeuksin tämän vuoden kuluessa. Maassamme toimii nykyisin 14 apteekkitavarakauppaa, joista yhdellä on 2 sivuliikettä. Helsinkiin on näistä sijoitautunut 9 ja maaseutukaupunkeihin 7.

Apteekkitavaratehtaan voimaantulusta oli seurauksena, että useimmat lääketehaat jatkasivat toimintaansa apteekkitavaratehtaina. Näistä ei nykyisin kuitenkaan valmisteta mitään apteekkitavaroita.

Apteekkitavara-asetus.

Maaliskuun 27 päivänä 1936 annettiin apteekkitavara-asetus, joka tuli voimaan saman vuoden huhtikuun 1 päivänä.

Maaliskuun 7 päivänä 1936 lääkintöhallitus lähetti sisäasiainministeriölle ehdotuksensa apteekkitavara-asetukseksi ja perustelut siihen. Pääpiirteissään tulikin apteekkitavara-asetus omaamaan lääkintöhallituksen ehdottaman sisällyksen.

Erittäin tärkeänä lääkintöhallitus piti asetusehdotustaan perustellessaan sitä seikkaa, että apteekkitavaralain 16 §:ssä mainitut ja saman lain toimeenpanosta annetun asetuksen 1 ja 2 §:ään perustuvat

luettelot tulisivat laadituiksi mahdollisimman suurella asiantuntemuksella ja tarkoitustaan vastaavasti. Tätä seikkaa silmälläpitäen lääkintöhallitus ehdotti, että lääkäri-, apteekkari- ja kemikalikauppiaisyhtyksiltä aina hankittaisiin lausunnot luetteloita valmistettaessa. Luettelot olisi tarvittaessa ja ainakin joka kolmas vuosi tarkastettava. Sillä välin kauppaan tulleista aineista lääkintöhallitus saisi määrätä, ovatko ne pidettävät apteekkitavarana vai ei.

Toinen tärkeä asia, jota lääkintöhallitus käsitteli apteekkitavara-asetusehdotustaan perustellessaan, oli kysymys apteekkitavarakaupan ja apteekkitavaratehtaan johtajan pätevydestä. Lääkintöhallituksen mielipide oli se, että apteekkitavarakaupan johtajalta olisi vaadittava suoritettu proviisoritutkinto. Mitä sitä vastoin tulee apteekkitavaratehtaan johtajan pätevyysvaatimuksiin, lääkintöhallitus siihen nähden, että vähänkin täydellisemmissä lääketehaitaissa valmistetaan tuotteita, joiden tutkimiseen ja valmistamiseen tarvitaan farmaseuttisia tietoja lukuunottamatta useinkin myös lääketieteellistä ja puhtaasti kemiallista kokemusta, ehdotti, että paitsi proviisoreja myös farmaseuttista kokemusta omaavat lääkärit ja kemistit voisivat toimia apteekkitavaratehtaan johtajana.

Asetusehdotustaan laatiessaan lääkintöhallitus oli pitänyt tärkeänä sitä, että apteekkitavaroiden maahantuonti, varastointi, valmistus ja myynti tapahtuisi tarkoin apteekkitavaralain säätämässä puitteissa. Näiden seikkojen tehokkaan valvonnan vuoksi lääkintöhallitus piti suotavana, että asetuksessa määrättäisiin erinäisistä kirjanpito- ja ilmoittamisvelvollisuuksista. Valvonnan helpottamistarkoituksessa lääkintöhallitus ehdotti asetuksessa myös määrättäväksi, ettei sama henkilö samanaikaisesti saisi omistaa useampaa kuin yhden apteekkitavaratehtaan tai -kaupan ja että kullakin tällaisella liikeyrityksellä tulisi olla oma

johtajansa. Määräystä edellämainitusta omistusoikeudesta ei kuitenkaan otettu asetukseen.

Apteekkitavaralain 6 §:n selvittämiseksi, jossa säädetään, että apteekkitavaratehtaat ovat oikeutetut ilman erityistä lupaa myymään omia valmisteitaan, lääkintöhallitus piti tarpeellisenä asetusehdotuksessaan lähemmin selittää, että apteekkitavaratehtaan omia valmisteita eivät ole tehtaan ulkomailta tuotetut lääkevalmisteet, jotka se yksinomaan välittäjänä pakkaa omiin pakkauksiinsa. Tämä ehdotus tarkoitti yleisön turvaamista siltä epäkohdalta, että joku kotimainen lääketehdas myy oman valmisteenaan muokkaamatonta ulkolaista valmistetta. Tällainen pakkaus tulisi luonnollisesti yleisölle tarpeettoman kalliiksi, sillä tehdas ottaisi myöskin tavarasta välittäjäpalkkionsa.

Apteekkitavaralain 9 § säättää, että apteekkitavaroita myydessä on tavaralan laatu ja kokoomus joka kerta selvästi ilmoitettava päällekirjoituksin tai tavaralan ohjeeseen liitetyin selityksin. Aikaisemmin koski tällainen ilmoitusvelvollisuus ainoastaan ulkomaalaisia erikoislääkkeitä. Lääkintöhallitus ehdotti asetusehdotuksessaan, että mainittu määräys ulotettaisiin kaikkiin, niin ulkomaalaisiin kuin kotimaisiin apteekkitavariin. Asetusehdotus sisälsi tarkat määräykset siitä, kuinka yksinkertaiset lääkkeet, galeeniset valmisteet ja apteekkitavaratehtaiden erikoisvalmisteet oli ilmoitettava. Käytännöllistä merkitystä saavuttaisi tämä määräys lääkintöhallituksen mielestä vasta siten, että asetuksessa määrättäisiin sisäasiainministeriön voiman lääkintöhallituksen esityksestä kieltää apteekkitavaroiden myynnin, varastoinnin ja maahantuonin, jos tavara on väärin tai puutteellisesti ilmoitettu. Viimeksimainitun määräyksen tarkoituksena lääkintöhallituksen mielestä oli, että yleisöä ei petettäisi harhaanjohtavasti tai sopimattomasti ilmoitetuilla tai liian kalliilla apteekkitavaroilla.

Toukokuun 18 päivänä 1936 lähetti lääkintöhallitus ensimmäiset laatimansa apteekkitavara-asetuksen 1 §:n ja saman lain 16 §:n edellyttämät luetteloehdotukset sisäasiainministeriölle. Tähän laadintatyöhön olivat osallistuneet myös lääkintöhallituksen tieteellisen neuvoston erinäiset jäsenet. Mainitun ehdotuksen mukaisina valtioneuvosto vahvisti luettelot saman vuoden kesäkuun 18 päivänä. Ehdotusta suunniteltaessaan lääkintöhallitus oli apteekkitavara-asetuksen 1 §:n toisen kohdan mukaisesti hankkinut asiaa koskevat lausunnot lääkärin, apteekkarin ja kemikalikauppiaiden huomattavimmilta yhdistyksiltä.

Luetteloita laatiessaan lääkintöhallitus koetti mahdollisimman tarkoin noudattaa apteekkitavaralain 1 ja 2:n §:n määräyksiä. Asian kokonaisuutta silmälläpitäen lääkintöhallitus piti tarpeellisena ehdottaa vahvistettavaksi kaikkiaan kolme eri tavaruetteloa, nimittäin luettelot A, B ja C. Ensimmäiseen näistä kuuluivat kemialliset aineet ja rohdokset, joita tulisi pitää apteekkitavaroina, toiseen apteekkitavaroina pidettävät valmisteet ja kolmanteen sellaiset kemialliset aineet, kasvinosat ja valmisteet, joita ei pidettäisi apteekkitavaroina, mikäli niitä ei myydä lääkinnöllisiin tarkoituksiin.

Ensimmäiseen eli A-luetteloon lääkintöhallitus katsoi tarpeelliseksi liittää kolme selventävää huomautusta, koska luettelo muussa tapauksessa olisi paisunut turhan laajaksi. Nämä huomautukset koskivat luettelossa esiintyvien aineiden suoloja ja johdannaisia, erikois- ja patenttiniimitykset omaavia sekä sellaisia annoksiin jaettuina aineita, jotka myytäessä on tarkoitettu lääkkeinä käytettäviksi.

Toiseen luetteloon lääkintöhallitus oli ottanut sellaiset valmisteet, joita se piti apteekkitavaroina. Tällaisten valmisteiden lukumäärä on käytännöllisesti katsoen rajaton, koska niitä aineosien laatua ja määrää muuttelemalla voidaan valmistaa

lukemattomasti. Tämän vuoksi lääkintöhallitus ryhmitteli ehdotuksessaan nämä aineet ja valaisi ryhmät esimerkein. Pääpiirteissään vastaa tämä luettelo vuoden 1888 rohdoskauppa-asetuksen B-luettelon kolmatta kohtaa, mutta lääkintöhallituksen piti sitä laajentaa ajanmukaisemmaksi liittäällä siihen farmaseuttisen teollisuuden uudet tuotteet.

Ehdotuksen kolmannessa luettelossa lääkintöhallitus esitti esimerkkejä sellaisista aineista, rohdoksista ja valmisteista, joita ei olisi pidettävä apteekkitavaroina. Läkintöhallitus koetti tähän luetteloon sisällyttää etenkin sellaisia rajatapauksia, joiden suhteen saattaisi mahdollisesti ilmaantua erimielisyyttä. Juuri tällaisiin rajatapauksiin nähden lääkintöhallitus katsoi olevan tarpeen saada mahdollisimman selvät määräykset.

Eduskunnan käsitellessä keväällä 1927 lakia apteekkilaitoksen uudestijärjestämisestä kiinnitettiin siellä myöskin huomiota erikoislääkkeiden kauppaan. Näiden valmisteiden käyttö oli vuosi vuodelta saavuttanut yhä suuremman laajuuden. Kauppaan ilmestyy yhä uusia sekä kotimaisia ulkomaisia n. s. patenttilääkkeitä, joiden joukossa on runsaastikin tehottomia, jopa haitallisiakin valmisteita. Apteekkitavaralain ja -asetuksen määräämät lääkeaineiden ilmoittamisvelvollisuudet ja valvontatoimenpiteet ovatkin olleet suurelta osalta tarkoitettut erikoislääkkeiden saattamiseksi silmälläpidon alaisiksi.

Vuonna 1930 sisäasiainministeriö kehoitti lääkintöhallitusta antamaan lausuntonsa erään komitean mietinnöstä, joka m. m. kosketteli erikoislääkkeiden maahantuontia. Lausunnossaan yhtyi lääkintöhallitus komitean ehdotukseen, että lääkekaupassamme esiintyvien ulkomailta tuotettujen erikoislääkkeiden kokoomus olisi mahdollisimman tarkoin ilmoitettava. Läkintöhallituksen mielestä helpottaisi tällainen toimenpide

suuresti sekä lääkärrien että apteekkarien velvollisuutta tutkia lääkkeitä, joita he yleisölle määräävät ja myyvät. Ehdotuksessa esiintyvät määräykset olivat meillä sitäkin kipeämmän tarpeen vaatimat, kun meillä ei ole, kuten kaikissa läntisissä maissa, varsinaista lääkeaineiden tarkastuslaboratoriota. Yllämainittu määräys ulkolaisiin erikoislääkkeisiin nähden tulikin erikoislääkkeiden maahantuonnista v. 1931 annettuun asetukseen. Tämän asetuksen tarkoituksena lienee ollut ulkolaisen erikoislääkekaupamme väliaikainen järjestely, kunnes se apteekkitavaralailta ja sen toimeenpanosta annetulla asetuksella järjestettäisiin apteekkitavarakaupan puitteisiin. Noin viisi vuotta ennen mainitun asetuksen voimaantuloa Suomen Apteekkariryhdistys oli laatinut ehdotuksen laiksi erikoislääkkeistä. Jo tällöin valmisteltiin apteekkitavaralakiä, josta syystä lääkintöhallitus siltä pyydettyssä lausunnossa piti erityistä erikoislääkkeitä koskevaa lakia tarpeettomana. Mainittu lakiehdotus ei valtioneuvoston puolelta aiheuttanutkaan mitään toimenpiteitä.

Lääketaksat.

Vuosien 1928 ja 1938 välisenä aikana valtioneuvosto on antanut, aina edellisen kumoten, 6 virallista lääketaksaa. Nämä taksat ovat vahvistetut vuosina 1929, 1930, 1932, 1934, 1935 ja 1937 lääkintöhallituksen joka kerta sisäasiainministeriölle tekemästä ehdotuksesta.

Vuonna 1932 sisäasiainministeriölle lähettämässään, apteekkitavaralakiehdotusta koskevassa lausunnossaan, lääkintöhallitus esitti mielipiteenään apteekkitavarain hintojen määräämisestä, ettei suinkaan ole yleisen edun mukaista koettaa lainsäädännöllä tai hintamääräyksin saattaa maan pienimmät apteekit kannattavuuden rajoille. Taloudellisesti vaikeissa oloissa toimivista apteekkeista voi helposti koitua va-

hinkoa lääkkeitä tarvitsevalle yleisölle. Mitä lääketaksassa määrättyihin lääkeaineiden apteekkihintoihin tulee, on huomattava, että lääkintöviranomaisten on mainittua taksaa laatiessaan aina täytynyt kiinnittää vakavaa huomiota maaseudulla sijaitsevien monien pienten apteekkien kannattavuuteen. Jos pienten apteekkien kohtuullinen toimeentulo olisi turvattu ja jos niiden avustamiseen myönnettäisiin enemmän varoja, voitaisiin lääkkeiden hintataso määrätä alemmaksi.

Tärkeimmät muutokset ja lisäykset, jotka ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana vahvistetut lääketaksan yleisiä määräyksiä käsittävässä osassa, koskevat apteekkeista sairaaloille toimitettavien lääke- ja tutkimusaineiden hintojen alennuksia ja laskuperustan määräämistä apteekkeista alkuperäispakkauksissa toimitettavien valmisteiden hinnoittamiseksi.

Jo v. 1929 lääkintöhallitus ehdotti lääketaksaan otettavaksi määräyksen siitä, että apteekkeista valtion sairaaloille toimitetuista lääkeaineista olisi määrättyin rajoituksin annettava 20 % alennus. Tätä alennusta lääkintöhallitus piti oikeudenmukaisena ja kohtuullisena ja perusteli ehdotustaan m. m. sillä, että jo vuoden 1830 lääketaksassa oli säädetty 10 % alennus määrättyyn summaan kohoavasta valtiolle osoitetusta lääkelaskusta. Yllämainittua alennusehdotusta ei valtioneuvosto kuitenkaan tällä kertaa hyväksynyt. Suoritettuaan v. 1935 lääketaksan yleisten määräysten 13. kohdan mukaisen tarkastuksen, lääkintöhallitus ehdotti jälleen sisäasiainministeriölle, että lääketaksaan otettaisiin määräys sairaaloille annettavista lääke- ja tutkimusaineiden hintojen alennuksista. Tällä kertaa alennukset koskivat sellaisia valtion ja kuntien sairaaloita, joissa on vähintään 30 sairassijaa ja joissa lääkkeet sisältyvät päivämaksuihin. Läkintöhallitus piti kohtuullisena 20 % alennusta määrättyin poikkeuksin. Valtioneuvoston vahvistamaan,

31 päivänä toukokuuta 1935 annettuun lääketaksaan otettiin yleisten määräysten 12. kohdaksi lääkintöhallituksen ehdotama määräys. Myöhemmin samana vuonna eduskunta esitti hallitukselle sanotusta ehdotuksesta poistettavaksi määräyksen, että ainoastaan sellaisille sairaaloille, joissa on vähintään 30 sairassijaa, annetaan 20 % alennus, huomioonottaen kuitenkin, ettei tällä toimenpiteellä vaaranneta pienimpien apteekkien kannattavuutta. Vuonna 1937 sisäasiainministeriölle lähettämässään ehdotuksessa uudeksi lääketaksaksi lääkintöhallitus esitti mielipiteenään, että mainitun ehdon poisjättäminen oli siinä tapauksessa paikallaan, että pienimmille apteekkeille annettaisiin suurempi valtionapu ja että n. s. työtaksaa osittain korotettaisiin. Lokakuun 1 päivänä 1937 voimaantulleesta taksasta jätettiin mainittu ehto pois. Saman vuoden taksasta oli myös lääkintöhallituksen ehdotuksen mukaan jätetty ohje- tai nimilipun kirjoittamista koskevasta määräyksestä pois se kohta, jossa apteekkia kiellettiin mainittuun lippuun merkitsemästä lääkemääräyskaavaa, jos lääkäri sen määräyksessään kielsi. Mainitusta lääkärin kiellostä, joka varsin harvoin on tarpeen vaatima, voi lääkintöhallituksen mielestä koitua hankaluutta n. s. „sine copia” määräysten uudistuksessa sekä väärinkäytöksiä lääkärin puolelta.

N. k. patenttilääkkeiden hinnoittaminen apteekkeissa oli mainittujen lääkkeiden lisääntyvän käytön takia alkanut tuottaa vaikeuksia siinä suhteessa, että eri apteekit hinnoittivat nämä aineet eri perusteita käyttäen. Tämän seikan huomioonottaen lääkintöhallitus käsitteli kysymystä sisäasiainministeriölle maaliskuun 13 p:nä 1929 lähettämässään ehdotuksessa, esittäen siinä, että lääketaksan yleisiin määräyksiin olisi lisättävä peruste, jonka mukaan kaikki erikoislääkkeet hinnoitettaisiin maan apteekkeissa. Ehdotukseensa lääkintöhallitus oli myöskin liittännyt laskuperusteet.

Vuoden 1929 lääketaksaan otettiin mainittu ehdotus yleisten määräysten seitsemäntenä kohtana.

Reseptuuritöiden hintoihin nähden on valtioneuvoston vahvistamissa taksoissa harvoin tapahtunut muutoksia. Vuonna 1928 Suomen Apteekkariyhdistys oli anonut valtioneuvostolta mainitun taksan korottamista silloisen hintaindeksin mukaiseksi. N. s. työtaksa olikin pysynyt muuttumatta aina vuodesta 1922. Mainitun anomuksen johdosta sisäasiainministeriö kehoitti lääkintöhallitusta antamaan asiaa koskevan lausunnon. Mielipiteenään lääkintöhallitus ilmoitti, että n. s. työtaksaa olisi korotettava, koska se ei vastannut silloista hintatasoa. Valtioneuvoston huhtikuun 4 p:nä 1929 julkaisemassa lääketaksassa olikin reseptuuritöiden hintoja korotettu keskimäärin 85 %:lla. Jo vuonna 1926 lääkintöhallitus oli esittänyt valtioneuvostolle lääkkeiden valmistustöistä apteekkeille tulevan korvauksen lisäämistä. Tällä kertaa tämä ehdotus ei kuitenkaan saanut valtioneuvoston hyväksymistä. Kesäkuun 2 päivänä 1937 sisäasiainministeriölle lähettämässään, lääketaksan tarkastuksesta johtuvassa ehdotuksessaan, lääkintöhallitus esitti jälleen, että reseptuuritöiden taksaa muutamissa harvoissa kohdin korotettaisiin. Ehdotustaan lääkintöhallitus perusteli vallitsevasta apulaispuolasta johtuneella palkkojen ylenemisellä sekä lääkkeiden toimittamiseen ja suodattamiseen käytettävien tarveaineiden hintojen nousulla. Valtioneuvosto ei kuitenkaan näihin korotuksiin suostunut.

Farmaseuttinen opetus.

Nykyisin annetaan farmaseuttista opetusta maassamme Helsingin yliopiston yhteydessä ja lähinnä lääketieteellisen tiedekunnan valvonnan alaisessa farmaseuttisessa oppilaitoksessa. Apteekki-alalla toimivien farmasianopiskelijoiden ja proviisoi-

rien opetus perustuu v. 1897 annettuun, farmaseuttista opetusta ja tutkintotointa koskevaan asetukseen, johon vuosina 1900, 1907, 1921, 1923 ja 1933 on tehty erinäisiä muutoksia.

Kysymys farmaseuttisen opetuksen ja yliopiston farmaseuttisen laitoksen uudistamisesta ajannukaiselle kannalle on ollut päiväjärjestyksessä siitä lähtien, kuin hallituksen v. 1927 asettama komitea oli v. 1928 valmistanut asiaa koskevan mietinnön. Tämän mietinnön johdosta oli lääkintöhallitukselta pyydetty lausuntoa, jonka se antoi v. 1929.

Tässä lausunnossaan lääkintöhallitus esitti m.m., että Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan alaisena toimivassa farmaseuttisessa laitoksessa ei opetusta voida nykyistä opetusjärjestelmää noudatettaessa tehokkuutensa, käytännöllisyytensä ja laajuutensa puolesta enää pitää ajan vaatimuksia vastaavana. Tästä syystä oli lääkintöhallituksen mielipiteen mukaan kyseellisen opetuksen perinpohjainen uudistus välttämätön, ja lääkintöhallitus katsoi, että komiteamietintöön sisältyvät uudistukset poistaisivat nykyisen opetusjärjestelyn puutteellisuudet, ja kannatti suurin piirtein ehdotettua asetusehdotusta.

Komiteamietinnön yksityiskohtia tarkasteltaessa, kiintyy niissä huomio ennen kaikkea siihen, että suoritettu ylioppilastutkinto esitetään vaatimuksena apteekkilalle pääsemiseksi.

Huomioonottaen proviisoritutkintoon kuuluvat verrattain laajat oppikurssit piti lääkintöhallitus ylioppilastutkintoa luonnollisena ehtona pääsyä varten apteekkilalle. Tälle seikalle panivat myös farmaseuttisen laitoksen opettajakollegio ja farmaseuttiset yhdistykset suuren painon lausunnoissaan.

Lääkintöhallitus esitti myös voimassaolevaa opetusasetusta noudatettaessa saatujen kokemusten perusteella epäkohtana sitä seikkaa, että apteekkarit käytännöllistä opetusta lukuunottamatta ovat myöskin

velvolliset tietuopolisesti pääasiassa antamaan sen ohjauksen oppilailleen, minkä nämä farmasianopiskelijatutkinnon suorittamiseksi tarvitsevat.

Komitean ehdotuksessa asetukseksi farmaseuttisesta opetuksesta määrätään myöskin apteekkioppilaille pidettäväksi farmaseuttisessa laitoksessa sopivat luentokurssit farmaseuttitutkintoa koskevissa aineissa. Lääkintöhallituksen mielestä oli näin ollen selvää, että mainittu opetus saatetaan sellaiselle vakinaiselle kannalle, millä sen ehdottomasti tulee olla.

Huomattava muutos nykyiseen oppijärjestelmään nähden on ehdotus, että kemian ja kasvitieteen opetusta sen mukaan annetaisiin jossain maan yliopistossa varsinaisesta farmaseuttisesta opetuksesta erillään. Lääkintöhallituksen mielestä kävisi opetus farmaseuttisessa laitoksessa edellä esitetyn johdosta tarkoituksenmukaisemmaksi, koska juuri sen perusteella farmaseuttista oppiohjelmaa voitaisiin laajentaa ottamalla siihen kokonaan uusina aineina käytännöllinen farmasia, farmaseuttinen asetusoppi, bakteriologia, sterilisointitekniikka, farmakologia ja toksikologia.

Komitean asetusehdotuksen mukaan saisi farmasianoppilas reputettuaan farmaseuttitutkinnossa yrittää suorittaa mainitun tutkinnon vain 2 kertaa, tai mahdollisesti vielä kolmannenkin kerran opettajakollegion erityisellä suostumuksella. Tämän pykälän lääkintöhallitus ehdotti poistettavaksi sillä perusteella, että opiskelijat ovat ylioppilaita ja että määräys olisi yliopiston opetusjärjestelmästä poikkeava opintouran keskeyttäminen.

Komitean ehdotus sisältää myös määräyksen siitä farmaseuttien palvelusajasta, mikä heidän tulee palvella apteekeissa, ennenkuin he saavat ilmoittautua opiskelemaan proviisoritutkintoa varten. Mainittu aika on ehdotettu vain yhdeksi vuodeksi. Tähän kohtaan nähden lääkintöhallitus teki sen huomautuksen, että palvelusaikaa ly-

hentämällä nykyään vaadittavasta 3:sta vuodesta yhteen vuoteen, joutuisi farmaseutti suorittamaan proviisoritutkinnon käytännölliseen apteekkityöhön riittämättömästi perehtyneenä, mikä seikka ei voisi olla varsinaiselle teoreettiselle opetuksellekaan eduksi. Tästä syystä lääkintöhallitus ehdotti mainituksi palvelusajaksi kahta vuotta.

Tammikuussa 1930 yliopiston konsistori asetti komitean käsittelemään farmaseuttisen opetuksen uudistamista. Mainittu komitea teki valtion asettaman komitean alkuperäiseen ehdotukseen useita korjausehdotuksia. Näiden korjausehdotusten sekä lääkintöhallituksen ja maan farmaseuttisten yhdistysten lausuntojen perusteella laati opetusministeriö uuden, alkuperäisistä huomattavasti poikkeavan asetusehdotuksen. Farmaseuttisen opetuksen uudistamisen toteuttaminen on kuitenkin viivästynyt siitä syystä, ettei yliopiston konsistorin useita kertoja ehdottamaa lisämäärärahaa ole otettu tulo- ja menoarvioon.

Syyskuun 7 päivänä 1936 pääjohtaja *Ryömä* teki eduskunnassa aloitteen määrärahan myöntämiseksi farmaseuttista laitosta varten. Aloite käsiteltiin 1937 vuoden tulo- ja menoarvion yhteydessä. Valtiovainvaliokunta ei talousvaliokunnan puolesta huolimatta kannattanut määrärahan myöntämistä, vaan ehdotti, että hallitusta kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin

farmaseuttisen opetuksen uudestijärjestämiseksi. Eduskunta yhtyi valtiovainvaliokunnan mietintöön ja antoi hallitukselle mainitun valiokunnan ehdottaman kehoituksen.¹⁾

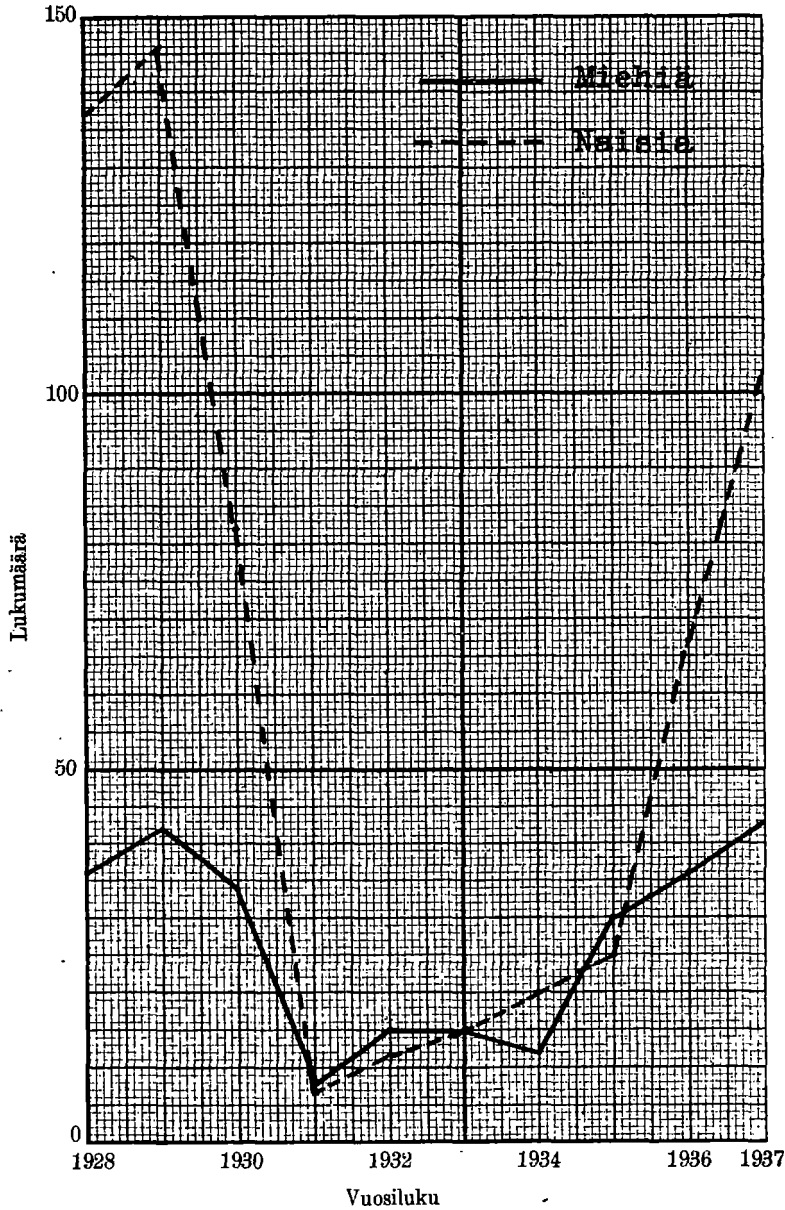
Farmaseuttisesta opetuksesta puheen ollen lienee paikallaan taulukon muodossa esittää, paljonko apteekkioppilaita lääkintöhallitus on vuosittain ajanjaksona 1928—1937 hyväksynyt maan apteekkeihin. Taulukko osoittaa myöskin nais- ja miesoppilaiden suhdetta ja ylioppilastutkinnon suorittaneiden lukumäärää eri vuosina. Taulukon prosenttimääriä osoittavasta osasta ilmenee, että ylioppilastutkinnon suorittaneiden oppilaiden lukumäärä on vuosi vuodelta huomattavasti noussut, ollen hyväksytyistä oppilaista v. 1937 82.9 % ylioppilaita.

Edellämainitussa farmaseuttista opetusta koskevassa v. 1929 antamassaan lausunnossa lääkintöhallitus oli esittänyt sen oletuksen, että silloinen ylioppilastulva, jota edelleenkin jatkuu, aiheuttaisi sen, että apteekkiopilaalle saataisiin riittävä määrä ylioppilaita farmasianoppilaita. Taulukon prosenttimäärät todistavatkin, että mainittu oletus oli osunut oikeaan.

¹⁾ -Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1938 ehdotettiinkin farmaseuttisen laitoksen uudistamista varten lisämäärärahaa, ja ehdotus tuli eduskunnassa hyväksytyksi.

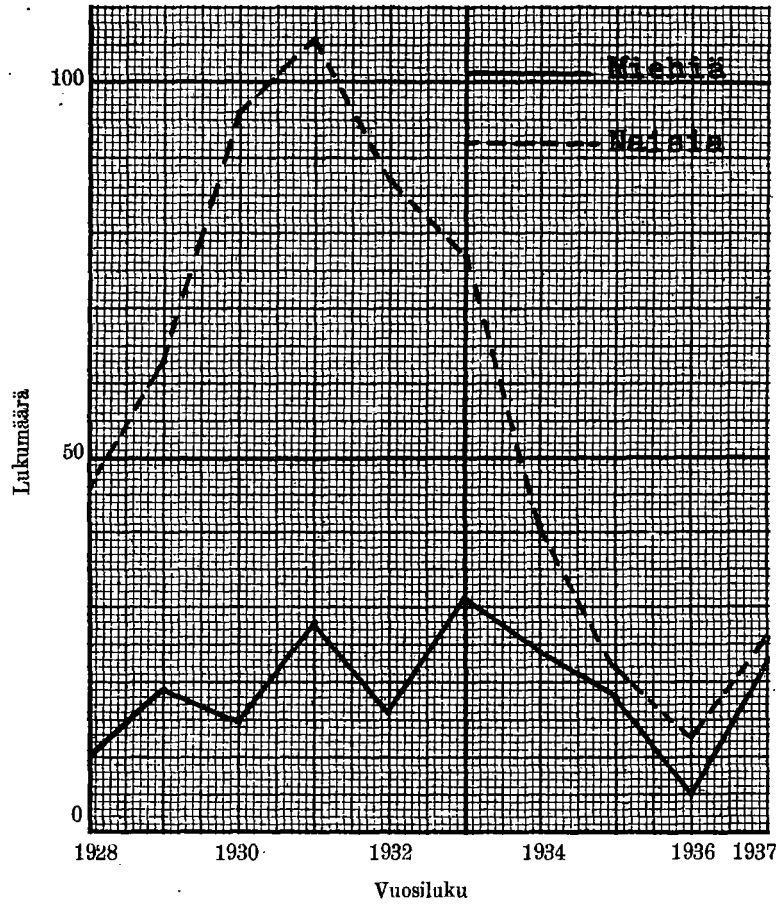
Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Näistä yliopp.	Yliopp. %	Miehiä %	Naisia %
1928	36	137	173	25	14.5	20.8	79.2
1929	42	146	188	30	16.0	22.3	77.7
1930	34	82	116	21	18.1	29.3	70.7
1931	8	7	15	8	53.3	53.3	46.7
1932	15	12	27	18	66.7	55.6	44.4
1933	15	15	30	21	70.0	50.0	50.0
1934	12	20	32	17	53.1	37.5	62.5
1935	30	25	55	33	60.0	54.5	45.5
1936	36	67	103	85	82.5	35.0	65.0
1937	43	103	146	121	82.9	29.5	70.5

Alla esitetty käyrä havainnollistaa ap- naisoppilaiden suhdetta vuosien 1928 ja teekkeihin vuosittain otettujen mies- ja 1937 välisenä aikana.

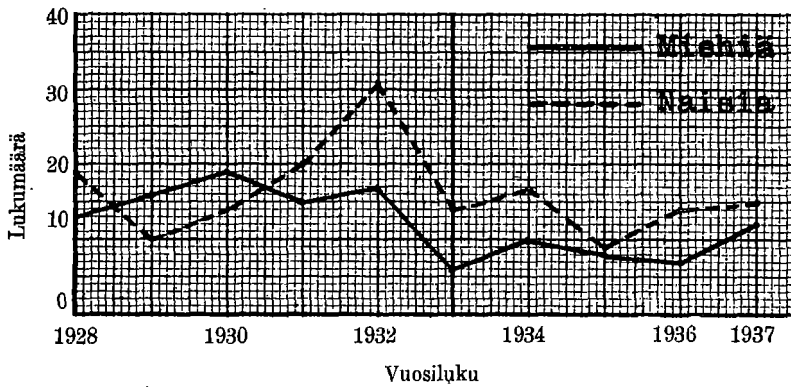

Seuraavat käyrät ilmaisevat farmasian- opiskelija- ja proviisoritutkinnon suoritta- 1937. kunakin vuonna vuodesta 1928 vuoteen neiden mies- ja naisopiskelijain suhdetta

Suoritettu farmasianopiskelijatutkinto.

Suoritettu proviisoritutkinto.

Apteekkien, apteekkitavarakauppojen ja -tehtaiden tarkastuksesta.

Vuonna 1903 perustettiin lääkintöhallitukseen apteekki tarkastajan toimi. Sitä ennen valvoi lääkintöhallituksen puolesta apteekkiasia in asessori yksin apteekkien toimintaa. Helmikuun 1 p:stä 1936 lähtien on lääkintöhallituksessa toiminut 2 apteekki tarkastajaa. Kun apteekkien lukumäärä maassamme oli vuodesta 1903 vuoteen 1936 lisääntynyt lähes kaksinkertaiseksi, ja apteekkitavara-asetuksen määrättyä apteekkitavarakauppamme ja -tehtämme tarkastettaviksi vähintään kerran vuodessa, olikin yhdelle apteekki tarkastajalle lääkekaupan tehokas valvominen käynyt varsin vaikeaksi.

Vuosien 1928 ja 1937 välisenä aikana ovat apteekki tarkastajat vuosittain tarkastaneet seuraavasta taulukosta ilmenevän määrän apteekkeja.

1928	131
1929	132
1930	114
1931	130
1932	131
1933	108
1934	138
1935	110
1936	186
1937	147

Apteekkien lisäksi ovat apteekki tarkastajat aina apteekkitavaralain voimaantuloon saakka valvoneet myöskin rohdoskauppojen toimintaa. Kuten edellä apteekkitavaralaista kyseen ollen mainittiin, on apteekkitavarain myyntiä koskeva vanha rohdoskauppajärjestelmä mainitulla lailla kumottu. Kahtena viime vuonna ovat apteekki tarkastajat lain mukaisesti tarkastaneet kaikki maassamme toimivat apteekkitavarakaupat ja -tehtaat.

Tutustuttaessa yllämainittuina vuosina lääkintöhallitukseen jätettyihin apteekkien

tarkastajien laatimiin tarkastuskertomuksiin todetaan, että maamme apteekkien hoito on ylipäänsä ollut moitteetonta. Lääkkeiden laatuun on tarkastustilaisuuksissa kiinnitetty varsin suurta huomiota. Monipuolisten tutkimusten tuloksena ovat apteekki tarkastajat todenneet, että lääkeaineet maamme apteekkeissa ovat suurimmaksi osaksi olleet täysin kelvollista laatua. Lääkkeiden tutkimista on paljon helpottanut lääkintöhallituksen v. 1930 kiertokirjeen muodossa apteekkeille antama määräys, että apteekkien tulee varustaa laboratorionsa kiertokirjeessä määrättyin lääkeaineiden tutkimiseen tarvittavin välinein. Lääkkeiden myyntihinnoista annettuja määräyksiä ovat apteekarit tarkoin noudattaneet, ja apteekkihuoneistot ovat lääkeaineiden säilytys suojineen ja kalustoineen ylipäänsä vastanneet ankariakin vaatimuksia.

Kuten jo edellä mainittiin, määrää apteekkitavara-asetus kaikki maassamme toimivat apteekkitavarakaupat ja -tehtaat tarkastettaviksi vähintään kerran vuodessa. Nämä tarkastukset ovat parina viime vuonna vaatineet apteekki tarkastajilta yli kahden kuukauden ajan vuodessa.

Apteekkitavarakauppojen ja -tehtaiden valvonnassa on apteekki tarkastajilla ollut varsin suuri apu apteekkitavara-asetuksessa määrätystä erilaisesta kirjanpito velvollisuudesta. Sangen tärkeä on myyntikirjanpito, josta annettujen määräyksien perusteella tarkastuksissa on ollut helppo valvoa apteekkitavarain tukkumyyntiä maassamme. Apteekkitavaratehtaissa pidettävät valmistuspäiväkirjat selvittävät tarkastajille tehtaissa valmistettujen apteekkitavaroiden valmistustavan, valmisteihin käytettyjen raaka-aineiden määrät sekä tehtaan puolesta suoritettujen tuotteiden tarkastustoimenpiteet.

Apteekkitavarakauppojen ja -tehtaiden varastoissa löytyvien aineiden ja valmistaiden tutkimisessa on apteekki tarkastajien tarkastuksissaan ollut pakko tyytyä suh-

teellisen harvoin eri aineryhmiä edustaviin pistokokeisiin. Tämä johtuu siitä, että mainittujen liikkeiden varastot ovat varsin suuret ja monipuoliset. Varsinkin erikoislääkkeiden tutkimista tarkastustilaisuuksissa on mahdotonta runsaasti aikaa vaativien kokeiden takia ajatellakaan.

Tietoisena erikoislääkekaupan tarkan valvonnan merkityksestä, lääkintöhallitus esitti tulo- ja menoarviossaan vuodelle 1938 valtioneuvoston hyväksyttäväksi määrärahan myöntämisen erikoislääkkeiden tutkimislaboratorion perustamista varten. Esitystään lääkintöhallitus perusteli sillä, että nykyisen ankaran kilpailun vallitessa lääketeollisuuden alalla kaupassa esiintyy huomattavan paljon ala-arvoisia, jopa terveydelle haitallisiakin erikoislääkevalmisteita. Voimassaolevia valvontamääräyksiä ei lääkintöhallitus katsonut riittäviksi, vaan piti tutkimislaboratorion perustamista ainoana tarpeeksi tehokkaana toimenpiteenä n.s. patenttilääkekaupan valvonnassa. Mainittua määrärahaa ei valtioneuvosto kuitenkaan hyväksynyt v. 1938 valtion menoarviossa. Esimerkkinä useiden erikoislääkkeiden aineosailmoitusten luotettavuudesta mainittakoon, että Ruotsin spesiaalteettitutkimuslaboratorion ilmoitusten mukaan on siellä esiintynyt tapauksia, joissa analyysitulokset ovat osoittaneet, ettei tutkittu valmiste todellisuudessa ole sisältänyt yhtäkään siinä oleviksi ilmoitetuista aineosista.

Apteekkien, apteekkitavarakauppojen ja -tehtaiden tarkastuksissa muodostaa kansainvälisten opiumsopimusten alaisten aineiden myynnin ja käytön valvonta tärkeän osan. Tämän valvonnan helpottamiseksi on mainittujen sopimusten täytäntöönpanosta vuosina 1930 ja 1936 annetuissa asetuksissa määrätty erinäisistä kirjanpito- ja ilmoittamisvelvollisuuksista. Yllämainittua v. 1930 annettua asetusta laadittaessa sisäasiainministeriö kehoitti lääkintöhallitusta antamaan asiaa koskevan ase-

tusehdotuksensa, jonka lääkintöhallitus lähetti ministeriöön tammikuun 29 päivänä 1930. Ehdotuksessaan lääkintöhallitus esitti vaadittavaksi tarkat kirjanpito- ja ilmoittamisvelvollisuudet kaikilta mainittuihin sopimuksiin kuuluvia aineita myyville ja käyttäville liikkeiltä ja laitoksilta. Ehdotetut määräykset tulivatkin v. 1930 kansainvälisten opiumsopimusten täytäntöönpanosta annettuun asetukseen sen 11 §:nä. Vuonna 1936 annettuun kansainvälistä opiumsopimuksia koskevaan asetukseen on valvontatoimenpiteitä silmälläpitäen tehty muutamia lisäyksiä. Sisäasiainministeriölle antamassaan, mainittua asetusehdotusta koskevassa lausunnossaan lääkintöhallitus esitti m.m., että apteekkarit, apteekkitavarakaupat ja -tehtaat tässä asetuksessa velvoitettaisiin varustamaan kaikki jälleenmyyjille toimitettavat opiumsopimusten alaiset lääkepakkaukset sarjanumerolla niin, että tällaisten pakkausten myyntipaikka ja alkuperä voitaisiin helposti saada selville, jos pakkaus tavattaisiin salakaupassa. Mainitut sarjanumerot oli lääkintöhallituksen ehdotuksen mukaan myöskin merkittävä myyjän myyntikirjaan. Määräys sarjanumeroinnista tulikin v. 1936 annetun asetuksen 14 §:ään. Edellämainittujen kirjanpitojen nojalla ovat apteekkien tarkastajat laatineet opium-aineiden kaupasta maassamme vuosittain tilaston, jonka avulla lääkintöhallituksella on tilaisuus tarkasti seurata mainittua kauppaa.

Apteekkitavarakauppojen ja -tehtaiden tarkastustilaisuuksissa laadituista tarkastuskertomuksista ilmenee, että mainitut liikkeet ylipäänsä ovat olleet asiallisesti hoidetut. Niiden huoneistot ovat enimmäkseen olleet tarpeeksi tilavat ja varustetut niiltä vaadittavilla säilytysuujilla. Vuonna 1936, jolloin apteekkitavarakaupat ja -tehtaat tarkastettiin ensimmäisen kerran apteekkitavaralain ja -asetuksen mukaisesti, esiintyi mainittujen liikkeiden myyntikirjanpidossa runsaastikin väärinkä-

sityksestä johtuneita lainvastaisia myyntimerkintöjä, joita seuraavan vuoden tarkastuksissa tuskin ollenkaan esiintyi.

Suomen farmakopean kuudes painos.

Kesäkuun 12 päivänä 1914 lääkintöhallitus oli vahvistanut noudatettavaksi Suomen farmakopean viidennen painoksen. Vuonna 1922 Suomen farmaseuttinen yhdistys oli ehdottanut valtioneuvostolle vakinaisen farmakopeakomitean asettamista, joka hankkisi aineistoa uutta farmakopeapainosta varten ja vuosittain selostaisi työnsä tulokset lääkintöhallitukselle. Sisäasiainministeriölle antamassaan asiaa koskevassa lausunnossa ei lääkintöhallitus katsonut voivansa puoltaa vakinaista farmakopeakomiteaa koskevaa ehdotusta, mutta esitti, että farmakopean viides painos oli uusimisen tarpeessa, ja että sen uudistamiseksi tulisi asettaa komitea. Samana vuonna valittiinkin mainitunlaiseen komiteaan jäsenet, jotka aloittivat uusimistyönsä. Vuonna 1929 lakkautettiin komitea kuitenkin sen perusteella, että vuoden 1929 alusta voimaantullut laki apteekkilaitoksesta määräsi lääkintöhallituksen huolehtimaan uusien farmakopeoiden valmistamisesta.

Lain mainitun määräyksen perusteella lääkintöhallitus ryhtyi viipymättä toimenpiteisiin uuden farmakopeapainoksen aikaansaamiseksi. Tässä tarkoituksessa se v. 1930 kutsui silloin apteekkiosaston päällikönä toimivan fil. tohtori Hugo Bärlundin avuksi apteekkarit fil. maisterit Albert Wuokon ja Sipi Siintolan farmakopeatyötä suorittamaan. Erottuaan lääkintöhallituksen apteekkiosaston päällikön virasta jatkoi tohtori Bärlund lääkintöhallituksen kutsumana farmakopeatyötä sen valmistamiseen saakka. Syksyllä v. 1936 jättivät mainitut asiiantuntijat lääkintöhallitukseen ehdotuksensa Suomen farmakopean kuudenneksi painokseksi.

Saatuaan edellämämainitun ehdotuksen farmakopeamme kuudenneksi painokseksi lääkintöhallitus anoi valtioneuvostolta sen painatukseen määrärahaa, joka myönnettiin sisäasiainministeriön kirjelmällä tammi-kuun 13 päivältä 1937. Anomuskirjelmässään lääkintöhallitus esitti uuden farmakopeapainoksen välttämättömyyttä, koska silloin voimassaoleva, v. 1914 noudatettavaksi vahvistettu oli useissa suhteissa vanhentunut ja tarkoitustaan vastaamaton, jopa sopimatonkin. Määräraha-anomuksessaan lääkintöhallitus esitti myöskin pitävää välttämättömänä, että Suomen farmakopean kuudes painos saatettaisiin maassamme voimaan mahdollisimman pian, sillä uudessa farmakopeaehdotuksessa olevat määräykset lääkaineiden laadusta, lääkvalmisteista, tutkimismenetelmistä, säilytystavoista y. m. ovat entistä tarkemmat.

Suomen farmakopean kuudennen painoksen lääkintöhallitus vahvisti syyskuun 15 päivänä 1937 noudatettavaksi heinäkuun 1 päivästä 1938 lähtien.

Uuden farmakopean suomenkielisen painoksen ilmestyttyä lääkintöhallitus ryhtyi toimenpiteisiin mainitun farmakopean ruotsintamiseksi, ja anoi tässä tarkoituksessa valtioneuvostolta määrärahaa farmakopean painattamiseksi ruotsinkielellä. Valtioneuvosto myönsikin määrärahan Suomen farmakopean ruotsinkielisen käännöksen painatusta varten. Farmakopean ruotsinnostyö on paraikaa käynnissä.

Taulukot. 1)

Taulukko I esittää apteekkioikeuksien omistajien lukumäärän vuosien 1928 ja 1937 välisenä aikana vuosittain kunkin vuoden lopussa, paljonko omistajista oli miehiä ja paljonko naisia sekä vielä avoinna ja kuolinpesien hallussa olleiden apteekki-

1) Sotilasapteekit eivät sisälly taulukkoihin.

oikeuksien lukumäärän. Taulukko II esittää taas mies- ja naispuolisten apteekki-oikeuksien omistajien prosenttista suhdetta. Näistä taulukoista ilmenee, että

naispuolisten apteekki-oikeuksien omistajien lukumäärä on vuosi vuodelta lisääntynyt, noustun se vuodesta 1928 vuoteen 1937 8.4 %:lla.

I) *Apteekki-oikeuksien omistajat vuoden lopussa.*

Vuosi	Miehiä	Naisia	Avoimna olevia tai kuolinpesien omistamia	Yhteensä
1928	331	25	18	374
1929	348	33	12	393
1930	355	36	7	398
1931	351	38	12	401
1932	355	38	11	404
1933	352	42	12	406
1934	342	45	22	409
1935	345	54	13	412
1936	336	58	20	414
1937	336	61	20	417

II) *Apteekki-oikeuksien omistajista oli*

Vuosi	Miehiä	Naisia	Vuosi	Miehiä	Naisia
1928	93.0 %	7.0 %	1933	89.3 %	10.7 %
1929	91.3 %	8.7 %	1934	88.4 %	11.6 %
1930	90.8 %	9.2 %	1935	86.5 %	13.5 %
1931	90.2 %	9.8 %	1936	85.3 %	14.7 %
1932	90.3 %	9.7 %	1937	84.6 %	15.4 %

Taulukko III näyttää edellämainittujen vuosien välisenä aikana annettujen apteek-

karikirjojen lukumäärän sekä montako miestä ja naista mainitun kirjan on saanut.

III) *Apteekkarikirjan saivat*

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1928	15	2	17	1933	10	3	13
1929	35	9	44	1934	6	4	10
1930	14	3	17	1935	10	9	19
1931	9	3	12	1936	5	5	10
1932	14	—	14	1937	9	4	13

Taulukko IV ilmaisee maan apteekkeissa palvelevien proviisorien, farmasianopiskelijoiden ja oppilaiden lukumäärän vuodesta 1928 vuoteen 1937 kunkin vuoden lopussa sekä paljonko apteekkihenkilökunnasta oli miehiä ja paljonko naisia. Taulukkoon V

on otettu apteekkiapulaisten prosenttiset suhteet mainittuina vuosina. Taulukko VI taas esittää maan apteekkeissa palvelevan henkilökunnan mies- ja naispuolisten prosenttisia suhteita.

IV) Apteekkien henkilökunta vuoden lopussa.

Vuosi	Proviisoreita			Farm. opisk.			Oppilaita			Yhteensä		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
1928	141	63	204	116	573	689	73	319	392	330	955	1285
1929	108	63	171	115	538	653	88	371	459	311	972	1283
1930	107	73	180	83	546	629	92	296	388	282	915	1197
1931	111	87	198	95	548	643	68	223	291	274	858	1132
1932	101	108	209	90	586	676	49	119	168	240	813	1053
1933	102	110	212	106	623	729	36	56	92	244	789	1033
1934	111	128	239	112	635	747	37	67	104	260	830	1090
1935	103	130	233	125	631	756	51	72	123	279	833	1112
1936	105	138	243	104	644	748	65	108	173	274	890	1164
1937	107	149	256	109	621	730	82	175	257	298	945	1243

V) Apteekkien henkilökunta prosenteissa laskettuna.

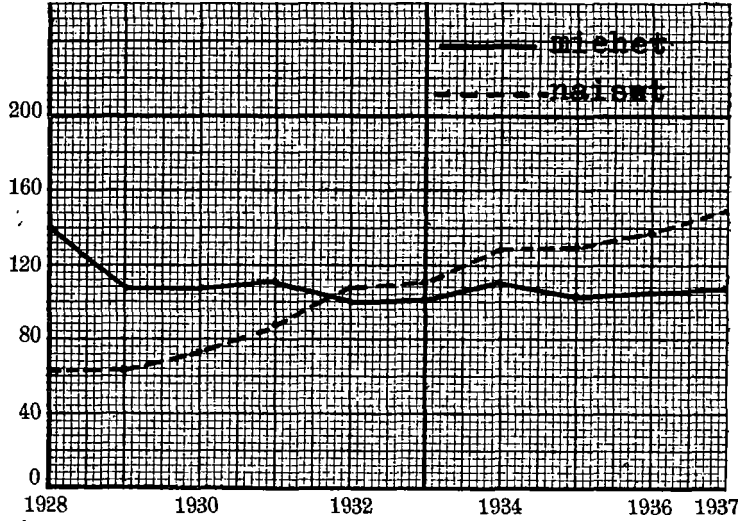
Vuosi	Proviisoreita	Farm. opisk.	Oppilaita
1928	15.9 %	53.6 %	30.5 %
1929	13.3 %	50.9 %	35.8 %
1930	15.0 %	52.6 %	32.4 %
1931	17.5 %	56.8 %	25.7 %
1932	19.8 %	64.2 %	16.0 %
1933	20.5 %	70.6 %	8.9 %
1934	21.9 %	68.5 %	9.6 %
1935	20.9 %	68.0 %	11.1 %
1936	20.9 %	64.2 %	14.9 %
1937	20.6 %	58.7 %	20.7 %

VI.

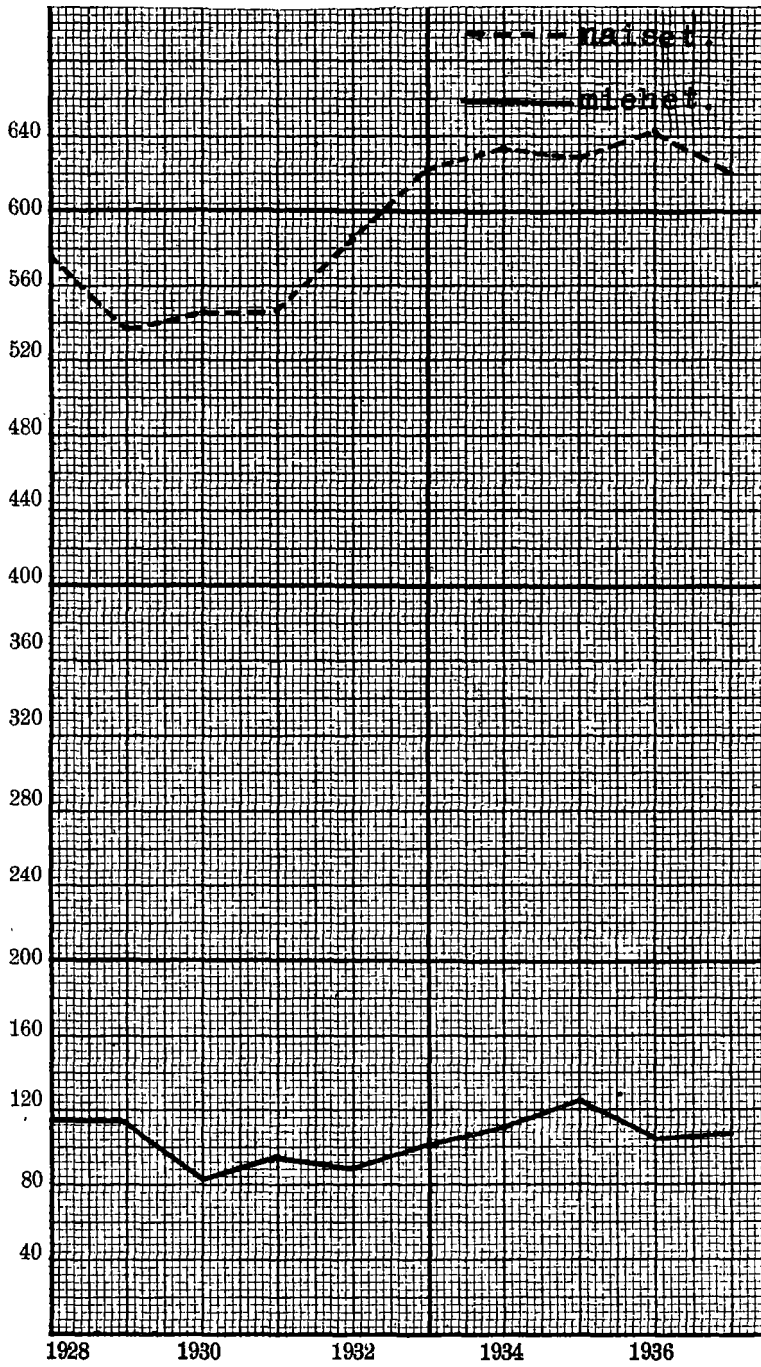
Vuosi	Proviisoreita		Farm. opisk.		Oppilaita		Yhteensä	
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia
1928	69.1 %	30.9 %	16.8 %	83.2 %	18.6 %	81.4 %	25.7 %	74.3 %
1929	63.2 %	36.8 %	17.6 %	82.4 %	19.2 %	80.8 %	24.2 %	75.8 %
1930	59.4 %	40.6 %	13.2 %	86.8 %	23.7 %	76.3 %	23.6 %	76.4 %
1931	56.1 %	43.9 %	14.8 %	85.2 %	23.4 %	76.6 %	24.2 %	75.8 %
1932	48.3 %	51.7 %	13.3 %	86.7 %	29.2 %	70.8 %	22.8 %	77.2 %
1933	48.1 %	51.9 %	14.5 %	85.5 %	39.1 %	60.9 %	23.6 %	76.4 %
1934	46.4 %	53.6 %	15.0 %	85.0 %	35.6 %	64.4 %	23.9 %	76.1 %
1935	44.2 %	55.8 %	16.5 %	83.5 %	41.5 %	58.5 %	25.1 %	74.9 %
1936	43.2 %	56.8 %	13.9 %	86.1 %	37.6 %	62.4 %	23.5 %	76.5 %
1937	41.8 %	58.2 %	14.9 %	85.1 %	31.9 %	68.1 %	24.0 %	76.0 %

Edelläolevia apteekkien henkilökunnan ja naispuolisten apteekeissa palvelevien suhteita valaisevia taulukkoja havainnollistuttamaan lienee paikallaan esittää mies-

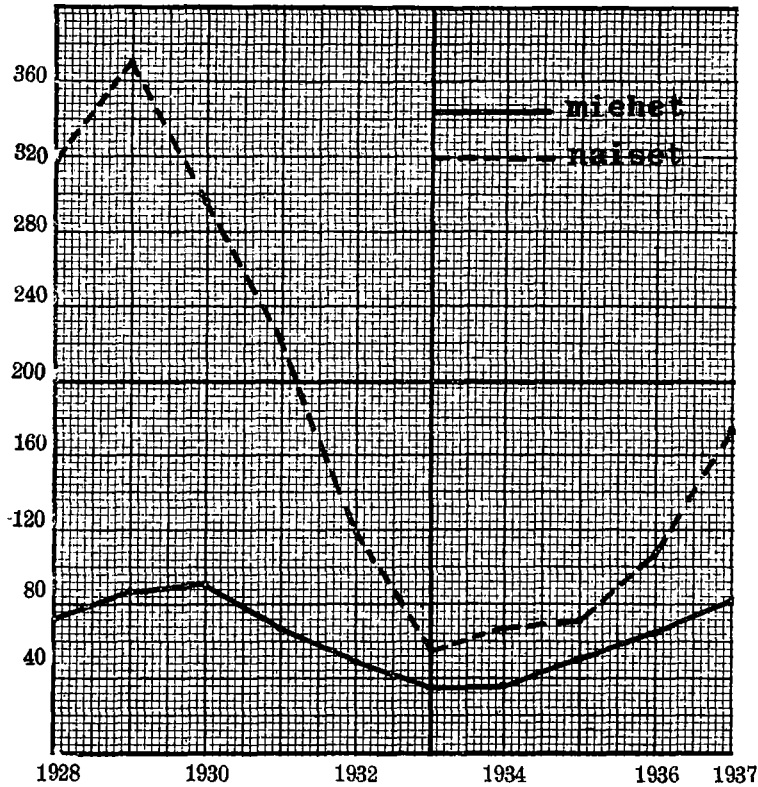
Apteekeissa palvelevat proviisorit:

Apteekeissa palvelevat farmasianopiskelijat.

Aptekeissa palvelevat oppilaat.

Taulukko VII näyttää kaikissa apteekeissa sekä erikseen kaupunki- ja maaseutuaptekeissa valmistettujen lääkemääräysten lukumäärän vuosittain vuosina 1928—1937.

VII.

	1928	1929	1930	1931	1932
Kaupunkiapteekit	2,193,839	2,111,019	1,902,782	1,711,221	1,471,306
Maaseutuapteekit	1,921,659	1,793,835	1,610,722	1,384,306	1,206,951
Yhteensä	4,115,498	3,904,854	3,513,504	3,095,527	2,678,257
	1933	1934	1935	1936	1937
Kaupunkiapteekit	1,414,001	1,505,390	1,554,684	1,700,774	1,846,622
Maaseutuapteekit	1,205,966	1,451,742	1,461,364	1,557,500	1,743,690
Yhteensä	2,619,967	2,957,132	3,016,048	3,258,274	3,590,312

Seuraava taulukko näyttää kaikissa apteekeissa sekä erikseen kaupunki- ja maaseutuaptekeissa vuosittain valmistettujen lääkemääräysten keskimääräisen luvun apteekkia kohti.

VIII.

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Kaupunki- apteekit ..	21,095	19,367	17,457	15,699	13,498	12,972	13,811	14,263	15,603	16,787
Maaseutu- apteekit ..	6,219	5,713	5,049	4,312	3,772	3,757	4,523	4,524	4,822	5,398
Kaikki apteekit ..	9,965	9,231	8,209	7,199	6,243	6,093	6,877	6,982	7,542	8,292

Taulukosta IX selviää lääkemääräysten sekä erikseen kaupunki- ja maaseutuaptee-
lisäys (+) tai vähennys (—) prosenteissa keissa vuosina 1928—1937.
laskettuna vuosittain kaikissa apteekeissa

IX.

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Kaupunkiap- teekit ...	— 4.3	— 3.8	— 9.9	— 10.1	— 14.0	— 3.9	+ 6.5	+ 3.3	+ 9.4	+ 8.6
Maaseutuap- teekit ...	— 7.4	— 6.7	— 10.2	— 14.1	— 12.8	— 0.1	+ 20.4	+ 0.7	+ 6.6	+ 12.0
Kaikki ap- teekit ...	— 5.8	— 5.1	— 10.0	— 11.9	— 13.5	— 2.2	+ 12.9	+ 2.0	+ 8.0	+ 10.2

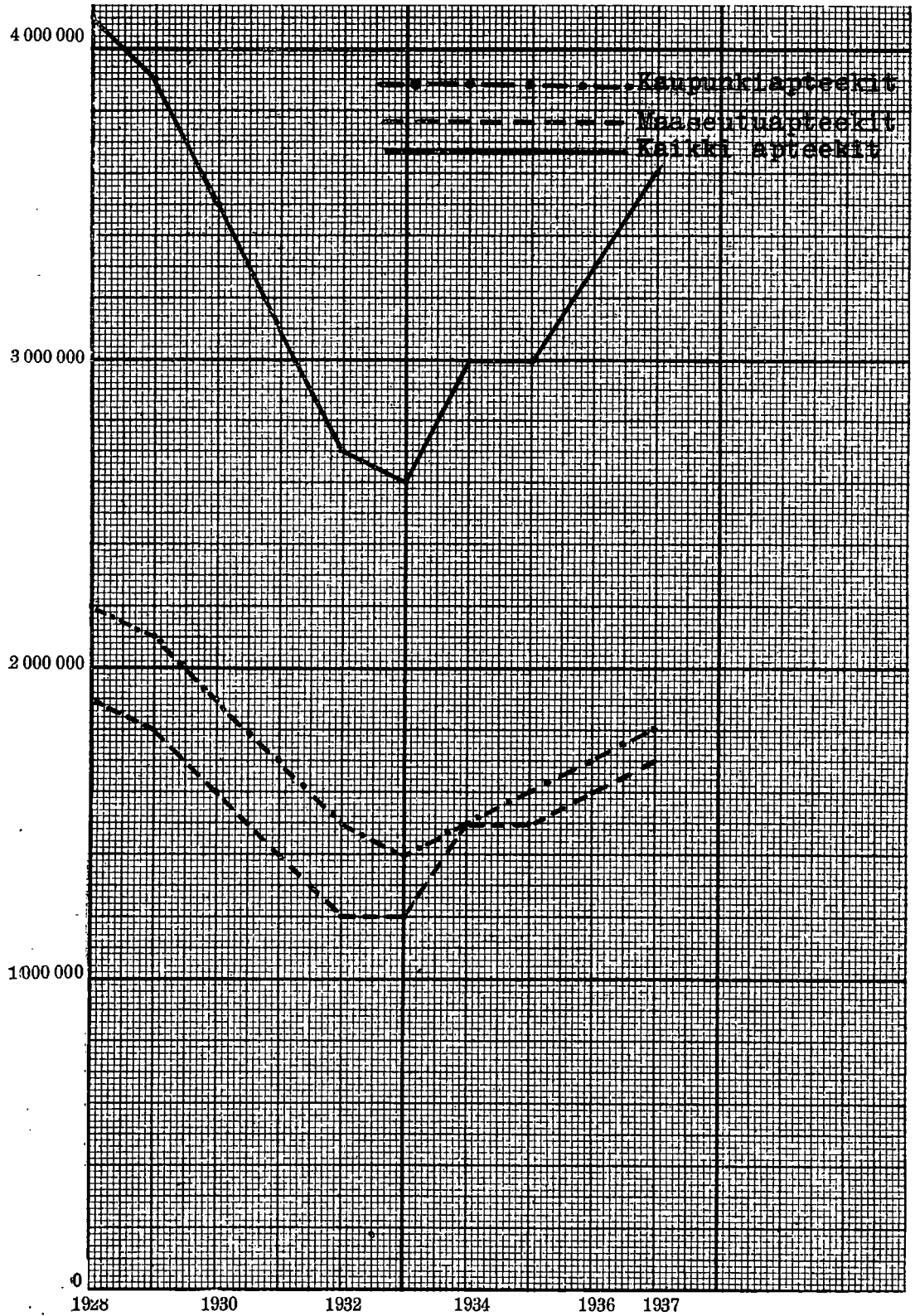
Taulukko X esittää keskimääräisen lää- kaupunki- ja maaseutuapteekeissa vuosit-
kemääräysten luvun yhtä henkilöä kohti tain ajanjaksona 1928—1937.
maan kaikissa apteekeissa sekä erikseen

X.

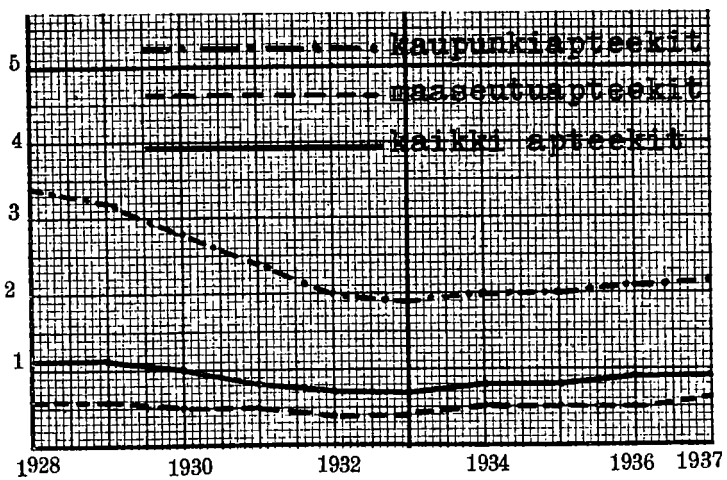
	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Kaupunkiapteekit	3.4	3.2	2.8	2.4	2.0	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2
Maaseutuapteekit	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.6
Kaikki apteekit	1.1	1.1	1.0	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9

Seuraavat käyrät esittävät maan kaikista vuosien 1928 ja 1937 välisenä aikana ja
apteekeista sekä erikseen kaupunki- ja keskimääräisen lääkemääräysten luvun yhtä
maaseutuapteekeista toimitettujen lääke- henkeä kohti.
määräysten yhteenlasketun luvun vuosittain

Lääkemääräysten yhteenlaskettu lukumäärä.

Lääkemääräykset yhtä henkilöä kohti.

VI

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN
TALOUSOSASTO
VUOSINA 1928—1937

J. K. TUOMINEN.

Valtion sairaalain menot ja tulot

	Helsingin yleinen sairaala				Lääninsairaalat				Yleiset sairaalat			
	1928		1937		1928		1937		1928		1937	
	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
Palkkaukset	4 784	326	8 013	169 10	4 966	872	7 219	905 65	3 153	434 90	6 980	685 45
Hoitopäivää kohti ...	18	32	22	93	12	92	14	92	13	50	19	38
Ruoanpito	3 288	572 90	4 354	248 50	3 858	279 98	4 510	278 35	2 379	985 32	3 816	543 05
Ravintopäivää kohti	7	08	7	64	6	59	6	37	10	19	10	60
Lääkkeet, lääkärinkojeet ja sidosaineet	1 949	316	2 841	156 10	1 285	992 19	2 062	052 20	736	897 66	1 596	915 15
Hoitopäivää kohti ...	7	46	8	13	3	34	4	26	3	15	4	43
Röntgenhoito	—	—	215	996 45	—	—	564	308 30	—	—	114	296 50
Hoitopäivää kohti ...	—	—	0	62	—	—	1	17	—	—	0	35
Lämmitys ja valaistus ..	1 704	852 33	2 047	088 15	1 809	416 77	2 436	242 30	1 216	138	2 025	853 75
Hoitopäivää kohti ...	6	53	5	86	4	70	5	04	5	20	5	63
Rakennusten ja kaluston kunnossapito	769	994 98	859	623 05	808	231 04	793	907	502	518 72	729	101 70
Hoitopäivää kohti ...	2	95	2	46	2	10	1	64	2	15	2	02
Sekalaiset menot	1 094	367 80	1 123	622 05	711	156 90	926	845 55	376	622 48	790	729 50
Hoitopäivää kohti ...	4	19	3	22	1	85	1	92	1	61	2	20
Menot yhteensä	13 591	430 01	19 454	903 40	13 439	948 88	18 513	539 35	8 365	597 08	16 054	125 10
Hoitopäivää kohti ...	52	06	55	68	34	95	38	26	35	80	44	58
Tulot yhteensä	4 332	853 65	8 395	138 55	5 589	697	10 013	602	2 789	687 10	6 741	518 45
Hoitopäivää kohti ...	16	60	24	03	14	54	22	56	11	94	18	72
Nettomenot	9 258	576 36	11 059	764 85	7 850	251 88	7 599	937 35	5 575	909 98	9 312	606 65
Hoitopäivää kohti ...	35	46	31	65	20	42	15	71	23	86	25	86

Tämä vertailtava taulukko vuosien 1928 ja 1937 tuloista ja menoista helpottaa yleiskuvan saantia kertomuksen edellisissä osastoissa yksityiskohtaisemmin selostetusta lääkintölaitoksen kehityksestä kuluneena kymmenvuotiskautena.

Lisäys tai vähennys vuoden 1937 tuloissa ja menoissa vuoteen 1928 verraten johtuu yleensä tuosta kehityksestä ja on ilman muuta ymmärrettävissä. Kun taulukon numeroita tarkkailtaessa kuitenkin on otettava huomioon eräitä sellaisiakin näkökohtia, joista kertomuksen eri osastoissa ei ole mainintaa, ja kymmenvuotiskaudella sitäpaitsi tuli voimaan laki valtion tulo- ja

menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista sekä asetus sen soveltamisesta ja täytäntöönpanosta, mainittakoon taulukon johdosta seuraavaa:

Tulojen ryhmässä „muut tulot” kohdalla esiintyy v. 1928 valtion koe- ja tarkastuslaitoksista, nim. eläinlääkintölaboratoriosta ja trikiinitutkimustoimistoista kertyneitä maksuja yhteensä pyöreästi 1,351,000 mk, joita vastaavat tulot v. 1937 tilittyvät maatalousministeriön alaisten laitosten kirjanpidossa. „Muina tuloina” on v. 1928 kirjattu lääkintölaitoksen tilain tulot bruttomäärin, nim. mk 1,071,344: 60, johon sisältyy ylijäämänä mk 172,001: 65, kun vuo-

vuosina 1928 ja 1937.

Tuberkuloosiparantolat		Mieli- ja hermosaeruat				Kätilöopisto		Yhteensä					
1928		1937		1928		1937		1937		1928		1937	
Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p	Mk	p
935 327	—	2 050 836	80	5 599 168	55	7 036 678	—	659 334	—	19 489 128	45	31 960 609	—
9	54	9	10	13	—	14	30	45	36	13	81	16	60
1 572 332	65	2 491 517	50	4 488 991	77	4 117 105	30	318 472	—	15 588 162	62	19 608 164	70
11	65	8	62	7	32	5	94	7	56	7	29	6	87
60 313	75	197 873	95	189 957	35	307 622	80	99 991	60	4 222 476	95	7 105 611	80
0	61	0	88	0	44	0	63	6	88	2	99	3	69
—	—	15 520	10	—	—	—	—	—	—	—	—	910 121	35
—	—	0	07	—	—	—	—	—	—	—	—	0	47
533 954	05	889 969	—	1 798 550	39	1 782 054	65	174 622	85	7 062 911	54	9 355 830	70
5	45	3	95	4	18	3	62	12	01	5	02	4	86
308 797	25	316 885	10	982 890	42	817 269	80	59 995	65	3 372 432	41	3 576 782	30
3	15	1	41	2	28	1	66	4	13	2	39	1	86
152 062	05	157 833	25	365 471	30	521 575	75	159 375	45	2 699 680	53	3 679 981	55
1	55	0	70	0	85	1	06	10	96	1	92	1	91
3 562 786	75	6 120 435	70	13 425 029	78	14 582 306	30	1 471 791	55	52 384 792	50	76 197 101	40
36	36	27	16	31	17	29	63	101	26	37	20	39	58
1 322 866	85	2 295 930	15	5 535 000	65	5 957 905	—	415 580	—	19 570 105	25	34 719 674	15
13	50	10	19	12	85	12	11	26	59	13	90	18	03
2 239 919	90	3 824 505	55	7 890 029	13	8 624 401	30	1 056 211	55	32 814 687	25	41 477 427	25
22	86	16	97	18	32	17	53	72	67	23	31	21	54

den 1937 tuloihin sensijaan on otettu vain sen vuoden ylijäämä mk 443,903: 05.

Menojen osalta mainittakoon, että enemmyys lääkintöhallituksen kohdalla johtuu pääasiassa lääkintöhallitukseen asetetusta rakennustoimistosta, että sairaanhoitajataropetuksesta, joka vuodesta 1930 lähtien järjestettiin uudelleen, ei vuonna 1928 ollut erikseen kirjattuja menoja, että apteekkilaitokselle myönnetty valtionavustus vasta uuden apteekkilain voimaan tultua vuodesta 1929 lähtien on erikseen kirjattu, ja että „muihin menoihin” v. 1928 sisältyy lääkintölaitoksen tilain menoja mk 899,342: 95, joita vastaavia menoja v. 1937 ei erikseen esiinny.

Tarveaineiden hankinta.

Noin 10 vuotta sitten ei lääkintöhallituksen alaisilla valtion sairaaloilla ollut juuri mitään yhteishankintoja. Jokainen sairaala osti tavaransa ja tarveaineensa sieltä, mistä edullisimmin sai. Ainoastaan Helsingin yleisessä sairaalassa, jossa silloin oli yhteinen taloudenhoitaja nykyisiä eri osastoryhmiä varten, olivat ostot jossain määrin keskitettyjä.

Oli luonnollista, että tästä oli seurauksena hyvin suuri kirjavuus tavaramarkkinoiden hinnoissa eri sairaalain kesken. Suuremmat sairaalat kykenivät vielä jossain määrin pitämään puoliaan tavaramarkkinoilla os-

toja tehdessään, mutta pienet sairaalat joutuivat maksamaan suhteettoman kalliita hintoja.

Kun lääkintöhallituksen kamreerikonttori v. 1928 alusta järjestettiin uudelleen, ja sen tilalle tuli nykyinen talousosasto, jonka päälliköksi tuli taloustarkastaja, sittemmin nimeltään talousneuvos, oli tämän uuden osaston ensimmäisiä tehtäviä valtion sairaalain hankintojen järjestely ja keskittäminen.

Yhteishankinnat järjestettiin aluksi koskemaan vain kankaita ja porsliineja sekä muutamia tärkeimpiä kulutustavaroita. Vuosi vuodelta on yhteissopimuksilla hankittujen tavarain lukumäärä kuitenkin kasvanut, niin että talousosasto nykyään hankkii alaisilleen sairaaloille kaikki kankaat ja valmiit vaatteet, porsliini- ja lasitavarat, taloustavaroita ja koneita, huonekaluja, huopapeitteitä, jalkineita y.m. sekä kulutustavaraa kuten puu- ja sidevanua, saippuaa ja muita puhdistusaineita, lomakeita, kahvia ja teetä. Yhteishankintojen

ulkopuolelle jäävät kulutustavaroista oikeastaan vain paikkakunnalta hankittavat ruokatarpeet. Valtion viljavarasto on huolehtinut sairaalain jauhojen ja suurimoiden sekä perunain hankinnasta.

Kun talousosastolla itsellään ei ole ollut mitään keskusvarastoa, lomakevarastoa lukuunottamatta, on hankinnat järjestetty siten, että sanomalehtikuulutuksilla on pyydetty tuottajilta tarjouksia ja näiden perusteella on hankinta annettu edullisimman tarjouksen tehneelle hankkijalle, tavallimmin suoraan tehtaalte, ja tämä on huolehtinut myöskin tavarain jakelusta sairaaloille näiden tarpeen mukaan.

Paitsi sitä, että hinnat on saatu yhteishankinnoilla mahdollisimman alhaisiksi ja kaikille sairaaloille samoiksi, on hankintoja järjestettäessä pyritty myös standardisoimaan tavaralaatuja. Kun on edullista, että kaikissa valtion sairaaloissa on käytännössä samanlaiset mallit ja tavaralaadut, tulevat nämä toimenpiteet jatkumaan.